

BOSNA I HERCEGOVINA
Institucija ombudsmena/ombudsmana
za ljudska prava
Bosne i Hercegovine

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Институција омбудсмeна/омбудсмана
за људска права
Босне и Херцеговине

Godišnje izvješće

o rezultatima aktivnosti

*Institucije ombudsmana za ljudska prava
Bosne i Hercegovine za 2025. godinu*

Banja Luka, ožujak 2026. godine

GODIŠNJE IZVJEŠĆE
O REZULTATIMA AKTIVNOSTI
INSTITUCIJE OMBUDSMANA ZA LJUDSKA PRAVA
BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2025. GODINU

Banja Luka, ožujak 2026. godine

Izdavač

Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine

78 000 Banja Luka/Akademika Jovana Surutke 13

e-mail: bl.ombudsmen@ombudsman.gov.ba

www.ombudsman.gov.ba

Autori Izvješća

Ombudsmani:

- Dipl. iur. Nives Jukić,
- Dr. Nevenko Vranješ
- Dr. Jasminka Džumhur

Radna skupina:

- Nives Jukić, dipl. iur., ombudsmanka i koordinatorica Radne skupine
- Aleksandra Marin Diklić, pomoćnica ombudsmana
- Alma Suljić, pomoćnica obudsmana
- Irma Hadžiavdzić, pomoćnica ombudsmana
- Antea Jozić, pomoćnica ombudsmana
- Vanja Burić, pomoćnica ombudsmana
- Dr. Predrag Raosavljević, pomoćnik ombudsmana

Tehnički uredio:

Dragan Perić, šef Odjela za informacione tehnologije

SADRŽAJ

I. PREDGOVOR	9
II. SAŽETAK.....	11
III. PODACI O POSTUPANJU INSTITUCIJE OMBUDSMANA ZA LJUDSKA PRAVA BOSNE I HERCEGOVINE U 2025. GODINI	26
IV. GRAĐANSKA I POLITIČKA PRAVA	28
4.1. Uvod.....	28
4.1.1. Statistika.....	28
4.2. Pravo na pristup informacijama	29
4.2.1. Statistika.....	30
4.2.2. Zakonodavstvo	30
4.2.3. Postupanje po žalbama.....	31
4.2.3.1. Izdavanje mišljenja.....	31
4.2.3.2. Suradnja javnih tijela sa Ombudsmanima BiH	32
4.2.3.3. Usklađivanje podzakonskih akata sa ZOSPI.....	34
4.2.3.4. Proaktivno objavljivanje informacija	34
4.2.4. Službenik za informiranje	35
4.2.4.1. Suradnja službenika za informiranje i službi unutar javnog tijela	36
4.2.5. Forma zahtjeva za pristup informacijama	37
4.2.6. Neodlučivanje u zakonom propisanom roku	38
4.2.7. Rješenje ne obuhvaća sve elemente propisane ZOSPI	38
4.2.8. Dvostupnjevost postupka.....	39
4.2.9. Upućivanje na traženje informacija „diplomatskim putem“	39
4.2.10. Utvrđivanje izuzetaka i test javnog interesa	40
4.2.11. Pravo na pristup informacijama i zaštita osobnih podataka.....	41
4.3. Godišnje izvješće o stanju u oblasti slobode pristupa informacijama na razini institucija Bosne i Hercegovine	43
4.3.1. Uvodne napomene	43
4.3.2. Podaci relevantnih institucija.....	44
4.3.3. Zaključak.....	46
4.4. Pravo na imovinu	47
4.5. Policija.....	49
4.5.1. Primjena body kamera u radu policijskih službenika	49
4.5.2. Neprofesionalno postupanje policijskih službenika.....	50
4.5.3. Nepostupanje policije po prijavama građana	51
4.5.4. Nadzor nad radom policijskih službenika.....	52
4.5.5. Prava i status policijskih službenika	55
4.6. Inspekcija	56
4.6.1. Značaj inspeksijskog nadzora	56
4.6.2. Blagovremeno postupanje inspeksijskih tijela.....	57
4.6.3. Kadrovske slabosti inspeksijskih tijela	58
4.7. Vladina i ministarska imenovanja	58
4.8. Javne isprave	60
4.9. Migracije i azil	62
4.9.1. Predmeti u oblasti migracija i azila.....	63
4.10 Prava povratnika.....	64
4.10.1. Naknada ratne štete	66
4.11. Sloboda okupljanja i udruživanja	68
4.12. Sloboda medija i sigurnost novinara	70
4.13. Besplatna pravna pomoć	72
V. PRAVOSUĐE I UPRAVA.....	74

5.1. Uvod.....	74
5.2. Pravosuđe	74
5.2.1. Duljina trajanja sudskog postupka.....	75
5.2.2. Plan rješavanja predmeta	76
5.2.3. Izvršenje.....	78
5.2.4. Praćenje/monitoring sudskih postupaka	79
5.2.5. Žalba na rad sudaca	81
5.2.6. Ustavni sud Bosne i Hercegovine.....	81
5.2.7. Transparentnost izbora sudaca Ustavnog suda Bosne i Hercegovine	83
5.2.8. Tužiteljstva	84
5.2.9. Tužiteljstva i zaštita prava djece.....	85
5.2.10. Odvjetnici	85
5.3. Uprava.....	87
5.3.1. Financijska sredstva neophodna za funkcioniranje javne uprave.....	88
5.3.2. Transparentnost u postupanju javne uprave	89
5.3.3. Zaštita prava građana	90
5.3.4. Komunikacija sa građanima	91
5.3.5. Duljina trajanja upravnog postupka.....	91
5.3.6. Ping-pong efekat u upravnom postupku	92
5.3.7. Pravo na pravni lijek.....	92
5.3.8. Usuglašenost pravnih akata	93
5.3.9. Notari	93
VI. EKONOMSKA, SOCIJALNA I KULTURNA PRAVA.....	95
6.1. Uvod.....	95
6.1.1. Statistika	95
6.2. Pravo na rad	95
6.2.1. Oglašavanje radnih mjesta.....	96
6.2.2. Dugotrajnost natječajnih procedura	97
6.2.3. Prava državnih službenika i namještenika	97
6.2.4. Kvaliteta rada.....	98
6.2.5. Plaća i naknade iz radnog odnosa	99
6.2.6. Prava iz radnog odnosa.....	100
6.2.7. Pravo na godišnji odmor	101
6.2.8. Radni uvjeti.....	101
6.2.9. Privremena spriječenost za rad	102
6.2.10. Stegovni postupci.....	102
6.2.11. Sigurnost i zaštita na radu.....	103
6.2.12. Otkaz ugovora o radu.....	105
6.2.13. Nadzor nad primjenom radnih propisa	105
6.3. Mirovine.....	106
6.3.1. Ispunjavanje uvjeta za mirovinu	106
6.3.2. Srazmjerna mirovina.....	108
6.3.3. Postupak odlučivanja o pravu na mirovinu	109
6.3.4. Postupanje po sudskim odlukama u oblasti prava iz mirovinskog osiguranja	109
6.4. Socijalna prava.....	110
6.4.1. Porodiljne naknade	111
6.4.2. Javne kuhinje	111
6.4.3. Socijalna davanja	112
6.4.4. Smještaj osoba u ustanove socijalne skrbi.....	113
6.4.5. Socijalno stanovanje	114
6.4.6. Postupanja centara za socijalni rad	114
6.5. Obrazovanje	115

6.5.1. Osnovno obrazovanje.....	115
6.5.2. Srednjoškolsko obrazovanje	116
6.5.3. Visoko obrazovanje	117
6.5.4. Akreditacija visokoškolskih ustanova.....	117
6.5.5. Obrazovanje i pristup tržištu rada	118
6.5.6. Prava zaposlenih u obrazovanju.....	119
6.6. Zdravstvo.....	120
6.6.1. Prenatalni testovi.....	121
6.6.2. Pristup liječenju	121
6.6.3. Liječenje onkoloških pacijenata.....	122
6.6.4. Pravo pacijenta na informaciju u oblasti zdravstvenih usluga.....	123
6.6.5. Zdravstvena skrb nezaposlenih osoba.....	124
6.6.6. Troškovi zdravstvene skrbi	124
6.6.7. Korištenje zdravstvene skrbi u inozemstvu	126
6.6.8. Pravo na ostvarivanje zdravstvene skrbi osoba koje privremeno borave na teritoriju BiH.....	126
6.7. Komunalne usluge.....	127
6.7.1. Pravo na vodu	127
6.7.2. Odvodnja otpadnih voda	128
6.7.3. Elektrifikacija.....	128
6.7.4. Izazovi u kolektivnom stanovanju	129
6.7.5. Usluge javnog prijevoza	130
6.7.6. Održavanje puteva	130
6.7.7. Cijene komunalnih usluga.....	131
6.7.8. Komunalna naknada.....	132
6.8. Ekologija i zaštita okoliša	133
6.8.1. Obnovljivi izvori energije	133
6.8.2. Kulturna prava	134
VII. ODJEL ZA PRAĆENJE PRAVA OSOBA LIŠENIH SLOBODE.....	135
7.1. Uvod.....	135
7.1.1. Statistika.....	135
7.2. Stanje u zatvorskom sustavu	136
7.3. Predmeti u Odjelu za praćenje prava osoba lišenih slobode	136
7.3.1. Zdravstvena skrb.....	136
7.3.2. Uvjeti boravka i smještajni kapaciteti	139
7.3.3. Postupanje zavodskih uprava i tretman.....	139
VIII. PREVENTIVNI MEHANIZAM U BOSNI I HERCEGOVINI.....	141
8.1. Uvod.....	141
8.2. Zakonski i podzakonski okvir kao polazište preventivnog mandata.....	141
8.3. Normativno i organizaciono uređenje rada Preventivnog mehanizma	142
8.3.1. Uspostava Registra subjekata nadzora.....	142
8.4. Terenski rad.....	143
8.5. Okrugli stol o ulozi Preventivnog mehanizma u zaštiti prava osoba lišenih slobode	144
8.6. Jačanje operativnih kapaciteta Preventivnog mehanizma kroz angažman vanjskih suradnika	145
8.7. Međunarodno umrežavanje i stručno osnaživanje	146
8.7.1. Nalazi CPT-a kao potvrda nužnosti i pravodobnosti uspostave Preventivnog mehanizma	147
8.8. Primjeri dobre prakse u preventivnoj zaštiti	147
8.9. Zaključna ocjena	148
IX. PRAVA DJETETA	149
9.1. Uvod.....	149

9.1.1. Statistika	149
9.2. Zdravstvena skrb djece.....	150
9.3. Pravo na obrazovanje	151
9.3.1. Predškolski odgoj i obrazovanje.....	151
9.3.2. Osnovno obrazovanje i odgoj	152
9.3.3. Srednje obrazovanje i odgoj	153
9.3.4. Suradnja škole i roditelja	153
9.3.5. Školski objekti	155
9.4. „Amber Alert“ u Federaciji Bosne i Hercegovine i Brčko distriktu BIH	155
9.5. Zabrana pušenja u Republici Srpskoj.....	156
9.6. Nasilje nad djecom i među djecom	156
9.7. Zaštita djece od seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja	157
9.8. Djeca u ustanovama socijalne skrbi	158
9.9. Djeca sa poteškoćama u razvoju	159
9.10. Konflikti razvodi	161
9.11. Pravo na dječiji dodatak.....	163
9.12. Zaštita privatnosti djeteta	164
9.13. Usvojenje djeteta.....	164
9.14. Zanemarena i zapuštena djeca iz Brčko distrikta Bosne i Hercegovine	165
9.15. Malodobnici u sukobu sa zakonom.....	166
X. PRAVA OSOBA S INVALIDITETOM.....	167
10.1. Uvod.....	167
10.1.1. Statistika	168
10.2. Suradnja sa organizacijama osoba sa invaliditetom.....	168
10.3. Vijeće za osobe sa invaliditetom.....	169
10.4. Zakonodavstvo, inicijative i mišljenja	169
10.5. Implementacija odredbi Zakona o roditeljima njegovateljima Federacije BiH.....	171
10.6. Pristupačnost i razumna prilagodba	173
10.7. Pristup obrazovanju.....	174
10.8. Socijalno i zdravstveno zbrinjavanje	175
10.9. Utjecaj i posljedice Odluke Vlade Federacije BiH o minimalnoj plaći za 2025. godinu na osobe sa invaliditetom.....	176
10.10. Utvrđivanje invaliditeta i postupci medicinskog vještačenja.....	177
10.11. Banjsko liječenje i rehabilitacija	178
10.12. Institucionalni kapaciteti i podrška radu dnevnih centara.....	179
10.13. Prelazak državne granice	179
10.14. Sport i rekreacija	180
10.15. Povrede prava osoba sa invaliditetom od strane banakarskih institucija	180
XI. DISKRIMINACIJA I ZAŠTITA PRAVA NACIONALNIH I VJERSKIH MANJINA	183
11.1. Uvod.....	183
11.2. Ocjena stanja po žalbama.....	184
11.3. Diskriminacija u obrazovanju	185
11.4. Diskriminacija po osnovu jezika.....	186
11.5. Diskriminacija po osnovu invaliditeta	187
11.6. Vraćanje troškova specijalizacije.....	188
11.7. Diskriminacija u natječajnoj proceduri	188
11.8. Mobing i drugi oblici diskriminacije na radnom mjestu.....	190
11.9. Diskriminacija po osnovu članstva u sindikatu.....	194
11.10. Diskriminacija u dodjeli sredstava iz proračuna	195
11.11. Diskriminacija putem društvenih mreža i vještačke inteligencije	196
11.12. Ostali oblici diskriminacije	196

11.13. Situaciono testiranje	197
11.14. Govor mržnje.....	197
11.15. Prevencija nasilja nad ženama.....	198
11.16. Prava nacionalnih i vjerskih manjina	199
XII. SURADNJA S TIJELIMA I INSTITUCIJAMA, ORGANIZACIJAMA CIVILNOG DRUŠTVA I CIVILNIM SEKTOROM.....	201
12.1. Suradnja s organizacijama i institucijama u Bosni i Hercegovini.....	201
12.2. Suradnja sa zakonodavnim tijelima.....	202
12.3. Promoviranje ljudskih prava i suradnja s akademskom zajednicom.....	203
12.4. Suradnja s međunarodnim organizacijama i institucijama.....	204
12.5. Suradnja s mrežama nacionalnih institucija za ljudska prava	205
12.6. Suradnja s organizacijama civilnog društva.....	206
12.7. Pregled aktivnosti Ombudsmana.....	208
XIII. SURADNJA S MEDIJIMA	225
13.1. Značaj medija za javnost	229
XIV. PREPORUKE OMBUDSMANA	230
ANEKS I. PREGLED PRORAČUNA ZA 2025. GODINU	259
ANEKS II. PREGLED OBVEZA INSTITUCIJA BOSNE I HERCEGOVINE PREMA ZAKONU O SLOBODU PRISTUPA INFORMACIJAMA NA RAZINI INSTITUCIJA BOSNE I HERCEGOVINE	260
ANEKS III. TABELARNI PRIKAZ STATISTIČKIH POKAZATELJA.....	266

I. PREDGOVOR

Institucija ombudsmana za ljudska prava BiH uspostavljena je na osnovu Aneksa IV i VI Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini¹ i Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine². Institucija je svoj rad započela 1996. godine. Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine u članku 1. predviđeno je da je Ombudsman za ljudska prava Bosne i Hercegovine neovisna institucija uspostavljena s ciljem promoviranja dobre uprave i vladavine prava, zaštite i promoviranja prava i sloboda fizičkih i pravnih osoba, a koja s tim u svezi nadgleda aktivnosti institucija Bosne i Hercegovine, njezinih entiteta i Brčko distrikta BiH. Zakonska definicija neovisnosti proistječe iz međunarodnih obveza koje je Institucija prihvatila i principa ustanovljenih Rezolucijom Generalne skupštine 48/134 od 20. prosinca 1993. godine³ (u daljem tekstu: Pariški principi) Principima o zaštiti i promoviranju Institucije ombudsmana⁴ (u daljem tekstu: Venecijanski principi) i preporukama Komiteta ministara.

Sukladno čl. 34. i 35. Zakona o ombudsmanu za ljudska prava⁵, Ombudsmani Bosne i Hercegovine podnose Godišnje izvješće o rezultatima aktivnosti Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Zastupničkom domu i Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske. Izvješće ima višestruk značaj: prezentira aktivnosti Ombudsmana BiH, prikazuje stanje u oblasti zaštite ljudskih prava i osnovnih sloboda, pojedinačne mjere u radu na predmetima, sustavne mjere putem specijalnih izvješća, izdata mišljenja, informiranje javnosti, suradnju s organizacijama civilnog društva i tijelima javne vlasti.

Rad Ombudsmana BiH organiziran je po oblastima ljudskih prava, a izvješće je koncipirano sukladno s organizacionom strukturom Institucije, putem prikaza stanja ljudskih prava u različitim oblastima (ostvarivanja prava djece, prava osoba sa invaliditetom, prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina, kao i ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava, političkih i građanskih prava, eliminiranja svih oblika diskriminacije, prava osoba lišenih slobode, prava u oblasti pravosuđa i uprave).

Bosna i Hercegovina je, s ciljem provođenja obveza iz Opcionog protokola uz UN Konvenciju protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka (OPCAT), usvojila izmjene i dopune Zakona o ombudsmanu za ljudska prava BiH, kojim je propisano da Ombudsmani obavljaju poslove Preventivnog mehanizma za sprječavanje torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih postupanja i kažnjavanja u Bosni i Hercegovini.⁶ Tijekom 2025. godine aktivnosti Preventivnog mehanizma Bosne i Hercegovine bile su usmjerene na njegov daljnji razvoj, jačanje i operacionalizaciju. Iako veliki dio rada nije imao neposrednu vidljivost u formi formalnih preventivnih posjeta, upravo su normativna, organizaciona i pripremna djelovanja stvorila neophodne uvjete za početak punog operativnog rada. Na tim osnovama, početkom 2026. godine Preventivni mehanizam započinje fazu redovitog, sustavnog i djelotvornog preventivnog djelovanja u cilju stvarnog smanjenja rizika od torture i drugih oblika zlostavljanja.

¹ Dejtonski sporazum usvojen 21. studenog 1995. godine i ratificiran 14. prosinca 1995. godine;

² Zakon o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, „Službeni glasnik BiH“, br: 19/02, 35/04, 32/06, 38/06, 50/08 i 61/23;

³ Rezolucija Generalne skupštine Ujedinjenih naroda, 48/134 od 20. prosinca 1993. godine www.ombudsmen.gov.ba/documents/obmudsmen_doc2014012212054704cro.pdf

⁴ Koje je objavila Venecijanska komisija 2019. godine;

Dostupno na: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2019\)005-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2019)005-e)

⁵ Zakon o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, „Službeni glasnik BiH“, br: 19/02, 35/04, 32/06, 38/06, 50/08 i 61/23;

⁶ „Službeni glasnik BiH“ broj: 61/23

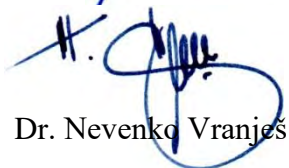
Pored mandata propisanih Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava BiH, Institucija ima i dodatne mandate utvrđene zakonima u Bosni i Hercegovini i to: Zakonom o zabrani diskriminacije⁷, Zakonom o slobodi pristupa informacijama na razini institucija Bosne i Hercegovine⁸, Zakonom o slobodi pristupa informacijama Federacije BiH⁹, Zakonom o slobodi pristupa informacijama Republike Srpske¹⁰, Zakonom o ministarskim imenovanjima, imenovanjima Vijeća ministara i drugim imenovanjima Bosne i Hercegovine¹¹, Zakonom o vladinim, ministarskim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine¹² i Zakonom o vladinim, ministarskim i drugim imenovanjima Republike Srpske¹³.

Ombudsmeni su, sukladno s člankom 7. stavak (2) točka f) Zakona o zabrani diskriminacije, obvezni podnijeti godišnje, a prema potrebi i izvanredna izvješća o pojavama diskriminacije Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine, Narodnoj skupštini Republike Srpske i Skupštini Brčko distrikta Bosne i Hercegovine. Ombudsmeni izvješće o pojavama diskriminacije dostavljaju kao zasebnu cjelinu u okviru ovog godišnjeg izvješća.

Odredbom članka 48. Zakona o slobodi pristupa informacijama na razini institucija BiH propisano je da je Institucija ombudsmana obvezna izraditi godišnje izvješće o stanju u oblasti slobode pristupa informacijama na razini institucija Bosne i Hercegovine, koji se dostavlja nadležnim institucijama. Navedeno izvješće sadržano je kao zasebna cjelina u okviru Godišnjeg izvješća o rezultatima aktivnosti Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH za 2025. godinu. Uvjereni smo da će Godišnje izvješće o rezultatima aktivnosti Institucije ombudsmana za 2025. godinu doprinijeti kvalitetnijem i cjelovitijem sagledavanju stanja ljudskih prava u Bosni i Hercegovini, te imati pozitivan utjecaj na proces kreiranja i unaprjeđenja zakona, politika i drugih mjera nadležnih institucija, s ciljem otklanjanja uočenih sustavnih nedostataka u pojedinim oblastima.

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine

Dipl. iur. Nives Jukić

Dr. Nevenko Vranješ

Dr. Jasminka Džumhur

⁷Zakon o zabrani diskriminacije, „Službeni glasnik BiH“, br: 59/09 i 66/16;

⁸ Zakon o slobodi pristupa informacijama na razini institucija Bosne i Hercegovine, „Službeni glasnik BiH“, broj 61/23;

⁹ Zakon o slobodi pristupa informacijama Federacije Bosne i Hercegovine, „Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, br: 32/01 i 48/11;

¹⁰ Zakon o slobodi pristupa informacijama Republike Srpske, „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj:20/2001;

¹¹Zakon o ministarskim imenovanjima, imenovanjima Vijeća ministara i drugim imenovanjima Bosne i Hercegovine, „Službeni glasnik BiH“, broj 37/03;

¹²Zakon o vladinim, ministarskim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine, „Službene novine FBiH“, br: 12/03 i 34/04;

¹³Zakon o vladinim, ministarskim i drugim imenovanjima Republike Srpske, „Službeni glasnik RS“, broj 41/03

II. SAŽETAK

Ombudsmeni BiH razmatraju predmete koji se odnose na slabo funkcioniranje ili na povredu ljudskih prava počinjenu od strane bilo kojeg tijela Bosne i Hercegovine, njezinih entiteta i Brčko distrikta BiH. Pored ovog mandata, Ombudsmeni BiH su tijelo za ravnopravnost sukladno sa Zakonom o zabrani diskriminacije, te postupaju prema odredbama zakona o slobodi pristupa informacijama i zakona o vladinim i ministarskim imenovanjima. Predmeti se formiraju na osnovu pojedinačnih žalbi pravnih ili fizičkih osoba ili *ex officio*.

Tijekom 2025. godine Ombudsmeni BiH su zaprimili ukupno 3.759 žalbi, dok je istodobno završen rad u 3.242 predmeta. Institucija ombudsmana bilježi ukupno 9.443 obraćanja građana (direktni kontakti, pismeni kontakti, telefonski pozivi, elektronička pošta i pisane žalbe), a izdato je 409 preporuka u 605 predmeta. U odnosu na prošlu godinu 2024. zaprimljeno je više 967 žalbi (povećanje od 34,63%), a također zabilježen je porast i pri generalnom obraćanju Instituciji od 2.356 (povećanje od 33,24%) što predstavlja značajno povećanje i broja žabi i broja obraćanja građana prema Instituciji.

Struktura podnesenih žalbi, u odnosu na povredu prava: povrede političkih i građanskih prava - 1014 žalbe; kršenje ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava - 1028 žalbe; povrede prava u pravosuđu i upravi - 794 žalbe; kršenja prava djece - 404 žalbi; diskriminacija - 309 žalbi; povrede prava osoba lišenih slobode - 100 žalbi; povrede prava osoba s invaliditetom - 108 žalbi i povrede prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina - dvije žalbe.

Pohvala građana¹⁴ nakon provedenog postupka pred Institucijom ombudsmana, tijekom kojeg je drugostupanjski sud donio odluku u predmetu radnog spora, je najbolji pokazatelj da je rad Institucije prepoznat:

„Vaš profesionalan, posvećen i nepristrasan pristup dao je osjećaj sigurnosti i povjerenja da se prava građana Bosne i Hercegovine dosljedno štite. Vaša podrška i angažman je, vjerujem, značajno doprinio žurnom rješavanju predmeta i dostavljanju drugostupanjske odluke, ali je i snažna poruka da se prava i slobode svakog čovjeka štite, bez obzira na okolnosti. Vašim djelovanjem ste pokazali da Vaša misija nije samo formalno izvršavanje zakonom propisanih obveza, već istinska skrb za dostojanstvo i dobrobit građanina.

U vremenu kada je pojedinac često suočen sa izazovima i osjećanjem nemoći pred institucijama, tijelima pravosuđa, Vaša uloga predstavlja izuzetno važan oslonac. Vaša profesionalnost, nepristrasnost i posvećenost radu ulijevaju nadu i povjerenje da se u Bosni i Hercegovini glas svakog građanina ipak može čuti i uvažiti.

Vaš rad dokazuje da su institucije bliže građanima, pa iz tog razloga želimo da ovo pismo zahvalnosti bude podsjetnik da Vaše djelovanje u cilju zaštite ljudskih prava ostavlja pozitivan trag kako u životu pojedinca, tako i u širem društvenom kontekstu.

Još jednom, zahvaljujemo se na razumijevanju, profesionalnosti i trudu koji ste uložili, sa željom za puno uspjeha u budućem radu.”

---

¹⁴Ž-SA-04-828/25.

Tijekom 2025. godine, u Odjelu za praćenje ostvarivanja političkih i građanskih prava, registrirano je 1014 žalbi, što je 32,72% više u odnosu na 2024. godinu kada su zaprimljene 764 žalbe.

Prema razmatranim povredama prava broj žalbi je sljedeći: pristup informacijama - 312, policija - 235, vladina i ministarska imenovanja - 83, imovinsko-pravni odnosi - 195, inspekcije - 112, besplatna pravna pomoć - 1, javne isprave - 15, migracije i azil - 28, ratna šteta - 5, mediji i sloboda informiranja - 20, predmeti korupcije - 13, vjerske slobode i religija - 2 i sloboda okupljanja - 7.

Tijekom izvještajnog razdoblja u okviru nadležnosti ovog odjela upućene su 162 preporuke. Najveći broj preporuka upućen je zbog nepostupanja javnih tijela po odredbama zakona o slobodi pristupa informacijama - 94, kršenja principa utvrđenih zakonima o vladinim, ministarskim i drugim imenovanjima - 18, zbog neučinkovitog postupanja tijela uprave u postupcima imovinsko-pravne prirode - 18, inspeksijskim tijelima zbog propuštanja radnji iz okvira inspeksijskog nadzora - 16, policijskim tijelima - 15.

Inspekcija: U oblasti inspekcija zaprimljeno je 112 žalbi, što je 27 žalbi više nego u 2024. godini, a u 16 predmeta su upućene preporuke koje se odnose na povrede prava na pristup informacijama od strane inspeksijskih tijela, način postupanja inspeksijskih tijela, potrebe popunjavanja upražnjenih radnih mjesta u inspeksijskim tijelima, uspostavljanje suradnje sa Ombudsmanima BiH. Tijela u postupku koji se vode pred ovom Institucijom su dužna postupati na način kako je to propisano zakonom, zbog čega je zabrinjavajuće nepostupanje inspeksijskih tijela koja odbijaju suradnju i ne postupe po traženju Ombudsmana BiH.

Policija: Tijekom 2025. godine oblast policijskog postupanja ostala je jedna od najzastupljenijih i najosjetljivijih oblasti u radu Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine, što potvrđuje značajan porast broja zaprimljenih žalbi u odnosu na prethodnu godinu (2024. - 160 žalbi, a u 2025. - 235 žalbi - porast od 75 žalbi, odnosno povećanje za 47%). Analiza predmeta ukazuje da se žalbe građana najčešće odnose na neprofesionalno postupanje policijskih službenika, neblagovremeno ili izostalo postupanje po prijavama, nedostatak povratnih informacija, kao i na ograničenu djelotvornost unutarnjih mehanizama nadzora i stegovne/disciplinske odgovornosti.

Istodobno, praksa pokazuje da formalno provođenje internih postupaka često ne rezultira pravovremenim i suštinskim ishodom, naročito u složenim i dugotrajnim predmetima koji zahtijevaju koordinirano postupanje više institucija.

U dijelu koji se odnosi na nadzor nad radom policije, Ombudsmani su uočili izražen formalizam, dugotrajnost postupaka i otežanu suradnju pojedinih policijskih struktura s Institucijom, što direktno utječe na djelotvornost zaštite prava građana. S druge strane, u određenom broju predmeta preporuke Ombudsmana su ispoštovane i dovele su do konkretnih preventivnih mjera i poboljšanja prakse.

Žalbe policijskih službenika i kandidata za prijam u službu ukazuju na potrebu dosljedne primjene principa zakonitosti, objektivnosti i jednakih mogućnosti u postupcima zapošljavanja, unaprjeđenja i disciplinske odgovornosti.

Ukupno posmatrano, nalazi iz 2025. godine potvrđuju da je jačanje profesionalnih standarda, transparentnog i djelotvornog nadzora nad radom policije, kao i unaprjeđenje suradnje između nadležnih institucija, ključno za izgradnju povjerenja građana i učinkovitu zaštitu ljudskih prava.

Vladina i ministarska imenovanja: Ombudsmeni BiH su tijekom 2025. godine razmatrali 83 prigovora, a upućeno je 18 preporuka. Prigovori su izjavljeni zbog kršenja principa prigodom provođenja postupaka imenovanja i razrješenja članova upravnih i nadzornih odbora u javnim poduzećima i javnim ustanovama, komisija koje djeluju u okviru zakonodavnih tijela nepostupanja po odredbama kojima je definiran sam postupak provođenja procedure i odlučivanja o izboru najboljeg kandidata, kao i povrede prava na pravni lijek i prava na informiranost o rezultatima provedenog postupka. Ombudsmeni BiH su u preporukama upućenim odgovornim javnim tijelima ukazali na obvezu postupanja sukladno s pozitivnim zakonskim propisima i zahtjeve da se: sva javna imenovanja obavljaju transparentno, na zakonit način, sukladno sa svim važećim pravilima, propisima i zakonima, da se provedu po principu izbora na osnovu kvalitete, putem dobro informiranog izbora osoba, koje po svojim sposobnostima, iskustvu i kvalitetom odgovaraju potrebi regularnog tijela, da se u postupku izbora osigura i princip pravičnosti te onemogući svaka zlouporaba prava stranaka.

Javne isprave dokazuju istinitost onoga što se u njima potvrđuje ili određuje, dok se eventualno ne dokaže suprotno (pretpostavka istinitosti). S obzirom na značaj javnih isprava nadležna tijela u vršenju svojih ovlasti dužna su postupati zakonito i krajnje profesionalno kako bi se osigurala pravna sigurnost, učinkovitost postupka i zaštita prava stranaka. Tijekom 2025. godine evidentirano je 15 predmeta koje se odnose na ovu oblast a žalbe su izjavljene zbog neosnovanog brisanja iz matične knjige državljana, neposjedovanja osobnih putnih isprava, trajnog zadržavanja originalne dokumentacije izdate od strane druge države u proceduri odricanja od državljanstva, nedostavljanja traženih informacija, neprofesionalnog ponašanja službenika matičnog ureda, pogrešnog upisa osobnog imena, kršenja prava na državljanstvo.

Migranti: Tijekom 2025. godine Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine postupala je u 28 predmeta po žalbama i po službenoj dužnosti u oblasti migracija i azila, s posebnim fokusom na ostvarivanje prava stranih državljana, migranata i tražitelja azila u postupcima pred nadležnim tijelima. Postupanje Ombudsmana obuhvaćalo je pitanja pristupa postupku azila, informiranosti o pravima, zdravstvene skrbi u prihvatnim i smještajnim kapacitetima, kao i pravne sigurnosti u upravnim postupcima. Kroz postupanje u ovoj oblasti Ombudsmeni su nastojali doprinijeti jačanju zaštite prava migranata i tražitelja azila, unaprjeđenju prakse nadležnih tijela i osiguravanju dosljedne primjene domaćih i međunarodnih standarda.

Prava povratnika: Ombudsmeni BiH su tijekom 2025. godine postupali po zaprimljenim žalbama koje se odnose na pitanja obnove stambenih objekata povratnika, rješenja stambenog pitanja osobe sa statusom raseljene osobe, neimplementacije odluke od značaja za imovinu povratnika, uvjeta kolektivnog smještaja u kojima borave raseljene osobe, naknade nematerijalne

štete za vrijeme provedeno u logorima, statusa civilne žrtve rata, ali i uništavanja groblja i obnove vjerskih objekata. Postupali su u postupku koji se vodi pred nadležnim sudovima vezano za pravo na korištenje materinskog jezika i pravo na uporabu pisma djece povratnika u sredinama u kojoj pohađaju školu.

Ombudsmani BiH su postupali po žalbama i u situacijama kada povratnici nisu imali saznanja o tijeku postupka vezano za javne pozive radi pružanja pomoći izbjeglim i raseljenim osobama, i dostavljali im neophodne informacije.

Tijekom 2025. godine upućene su preporuke nadležnim tijelima da osiguraju sredstva za rekonstrukciju i obnovu stambenih objekata povratnika te omogućе priključenje na elektrodistributivnu mrežu. Praćeno je realiziranje svih preporuka koje su upućene u ranijem izvještajnom razdoblju a odnose se na prava povratnika. Ombudsmani BiH su također pozvali nadležna tijela da, prije svega, posebnu pozornost posvete sigurnosti povratnika u njihovim mjestima stanovanja i poduzmu sve neophodne mjere kako bi se prevenirali eventualni napadi na povratnike, učinkovito proveli postupci utvrđivanja odgovornosti u slučaju napada na povratnike i osiguralo uživanje ljudskih prava povratnika bez diskriminacije. Iako se nadležna tijela vlasti i elektrodistributivna poduzeća u svojim izjašnjenjima o razlozima zbog kojih povratnička domaćinstva nemaju električnu energiju uglavnom pozivaju na nedostatak financijskih sredstava, Ombudsmani smatraju neprihvatljivom činjenicu da građani Bosne i Hercegovine, a naročito povratnici kao posebno osjetljiva kategorija u XXI stoljuću nemaju pristup električnoj energiji, jer je elektrifikacija domaćinstava polazni uvjet svakog održivog povratka.

Sloboda okupljanja i udruživanja: Nakon preliminarnog razmatranja žalbi koje se odnose na članove udruga Ombudsmani BiH informiraju žalitelje da Institucija ombudsmana razmatra predmete koji se odnose na slabo funkcioniranje ili povrede ljudskih prava i sloboda počinjene od bilo kojeg tijela vlade, nadgleda aktivnosti institucija Bosne i Hercegovine, njezinih entiteta i Brčko distrikta BiH te je van njene nadležnosti preispitivanje odnosa unutar/između članova udruge. Međutim, polazeći od činjenice da je Zakonom o zabrani diskriminacije Institucija ombudsmana označena kao središnja institucija za zaštitu od diskriminacije, a zabrana diskriminacije se odnosi na javni i privatni sektor u svim oblastima života, Ombudsmani su proveli istražni postupak po žalbenim navodima koji se odnose na diskriminatorni tretman prijama novih članica u mrežu volonterskih udruuga. Shodno odredbama koje reguliraju ovu oblast, udruga koja je upisana u registar može provoditi programe i projekte od javnog interesa, što podrazumijeva i ostvarivanje prava na sredstva iz proračuna. Ovo otvara pitanje primjene odredbi zakona o udrugama koje se odnose na status udruga od javnog interesa i neophodnosti uspostave učinkovitog mehanizama nadzora.

Tijekom izvještajnog razdoblja zaprimljeno je sedam žalbi vezanih za ovu oblast kao što su netransparentan prijam u članstvo udruga, ponašanje i odnos između članova udruge, nemogućnosti iščlanjenja iz sportskog kluba, nedostavljanje traženih informacija. Ombudsmani BiH su uputili preporuku nadležnom ministarstvu prometa i skrenuli pozornost da više međunarodnih tijela, između ostalih i Venecijanska komisija, ukazuju da države trebaju uspostaviti odgovarajuće mehanizme pomoću kojih bi ostvarivanje prava na slobodu okupljanja bilo više praktično, odnosno podlijegalo manje birokratskoj proceduri.

Sloboda medija i sigurnost novinara: Sloboda medija i sigurnost novinara su bitni stupovi demokratskog društva. Sigurnost novinara omogućava profesionalan rad i ni u kom slučaju novinari ne smiju biti izloženi prijetnjama, nasilju ili pritiscima. Od novinarstva se zahtijeva njegovanje kulture javne riječi, pridržavanje najviših profesionalnih i etičkih načela i istinito izvještavanje. Svaki senzacionalizam, objave koje nisu istinite i koje ne sadrže provjerene podatke, objave u kojima se krši pravo na privatnost, bez zaštite iznose osobni podaci, ne samo da predstavljaju povrede pozitivnih zakonskih propisa i prava građana na koje se direktno odnose, nego izlaze iz okvira postavljenih standarda i načela ove profesije.

Tijekom 2025. godine zaprimljeno je 20 žalbi koje se odnose na medije, a koje možemo svrstati u dvije kategorije. Žalbe zbog diskriminatornog tretmana medija, uskraćivanja prava na pristup informacijama, zabrane snimanja i napada, uskraćivanja prisustva predstavnicima medija sjednicama gradskog/općinskog vijeća, povrede slobode medija. Po službenoj dužnosti otvoren je postupak zbog napada na novinare. Sa druge strane, zaprimljene su žalbe građana zbog neistinitog izvještavanja i povrede prava na privatnost prigodom izvještavanja.

Upućene su dvije preporuke, zbog diskriminatornog tretmana privatnog medija i nemogućnosti prisustva sjednicama gradskog vijeća.

Postupajući po žalbama zbog neistinitog izvještavanja koje za posljedicu može imati povredu ugleda i časti, ali i izazvati međunacionalnu netrpeljivost, kao i po žalbi zbog grube povrede prava na privatnost, dostojanstvo i osobni integritet, u suprotnosti s Kodeksom za tisak i online medije BiH Ombudsmani BiH su iste uputili Vijeću za tisak i online medije Bosne i Hercegovine kako bi poduzeli mjere iz okvira svoje nadležnosti.

Pravo na pristup informacijama je jedna od ključnih pretpostavki za osiguranje i jačanje transparentnosti vlasti i povjerenja građana u rad javnih tijela. Iako su zabilježeni pomaci u razumijevanju obveza javnih tijela i građana, i dalje postoji potreba za unaprjeđenjem zakonskog okvira, stručnim usavršavanjem službenika za informiranje i javnim kampanjama.

Tijekom 2025. godini zaprimljeno je 312 žalbi zbog povreda prava na pristup informacijama, što predstavlja povećanje broja žalbi u odnosu za 2024. godinu za 29,4%. Najčešće isticane povrede odnose se na šutnju administracije, neodlučivanje u zakonom propisanom roku, odbijanje zahtjeva, te nepravilno utvrđivanje izuzetaka i neprovođenje testa javnog interesa. Ombudsmani su izdali 94 preporuke, što u odnosu na 2024. godinu iznosi povećanje za 11,2%, a najčešće su vezane za kašnjenja u postupanju, formalno-pravne nedostatke rješenja, neadekvatno obrazloženje izuzetaka, te osiguranje dvostupjovitosti postupka. U većini slučajeva suradnja javnih tijela je bila zadovoljavajuća i povrede su otklonjene nakon intervencije Ombudsmana, ali i dalje postoje slučajevi u kojima se preporuke ne realiziraju, što ugrožava pravo građana na učinkovit pravni lijek i princip dobre uprave.

Zakonodavni okvir u oblasti pristupa informacijama doživio je značajne promjene usvajanjem Zakona o slobodi pristupa informacijama na razini institucija BiH i Zakon o slobodi pristupa informacijama u Brčko distriktu BiH, dok entitetski zakoni još nisu izmijenjeni. Iako je obveza proaktivne objave informacija doprinijela smanjenju broja formalnih zahtjeva i povećanju transparentnosti, ostaje problem nepostojanja Središnjeg portala javnih informacija na razini

institucija Bosne i Hercegovine u smislu članka 15. Zakona o slobodi pristupa informacijama na razini institucija BiH, neujednačene prakse proaktivne objave i nejasno definiranog postupka provođenja testa javnog interesa.

Besplatna pravna pomoć: Građani slabog imovinskog stanja predstavljaju ugroženu kategoriju koja nije u mogućnosti adekvatno zaštititi svoja prava i interese pred nadležnim tijelima. Osiguravanje jednakosti pred sudom i drugim tijelima najčešće se omogućava primjenom instituta besplatne pravne pomoći i na taj način se poništavaju negativni efekti koje bi materijalne prilike imale na najugroženije kategorije stanovništva. Funkcionalan i učinkovit sustav besplatne pravne pomoći predstavlja jamstvo za jednak pristup sudu ranjivim kategorijama za zaštitu njihovih prava i interesa i to naročito povratnika, raseljenih osoba, apatrida i osoba pod rizikom od apatridije, djece koja nisu upisana u matične knjige rođenih, tražitelja azila, izbjeglica i osoba kojima je dodijeljena supsidijarna skrb.

Pravosuđe i uprava Odjel za praćenje ostvarivanja prava u pravosuđu i upravi tijekom 2025. godine zaprimio je 794 žalbe, što je 142 žalbe ili 21,78% više u odnosu na 2024. godinu kada su zaprimljene 652 žalbe. Upućene su 52 preporuke koje obuhvaćaju 185 predmeta. Kada je u pitanju pravosuđe, izjavljeno je 374 žalbi na rad pravosudnih tijela zbog duljine trajanja postupaka pred sudovima i tužiteljstvima, na rad sudaca i tužitelja, postupak izvršenja, nedostavljanja traženih informacija, postupanja Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća, Ureda stegovnog/disciplinskog tužitelja, ali i samog merituma donesenih odluka. 10 žalbi se odnosi na rad odvjetnika i odvjetničkih komora. Vezano za upravu izjavljeno je 405 žalbi, a građani se obraćaju zbog neprimjerene duljine upravnog postupka, šutnje administracije, neučinkovitog reagiranja inspeksijskih službi, nepostupanje tijela u zakonskim rokovima prigodom odlučivanja o zahtjevima stranaka, dostupnosti nadležnih tijela prema zahtjevima građana itd.

Pravosuđe: Žalbe su izjavljene na rad sudaca, zbog duljine trajanja postupka i povrede prava na suđenje u razumnom roku, neizvršenja presuda, na Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće, netransparentnosti izbora sudaca Ustavnog suda BiH, a neke su izjavljene i na meritum donesenih odluka, čije preispitivanje izlazi iz okvira nadležnosti ove Institucije. Ombudsmani BiH su uputili preporuke koje su se odnosile na osiguravanje učinkovite primjene članka 6. Europske konvencije u smislu vođenja sudskog postupka, donošenja odluka, odnosno poduzimanja procesnih radnji u izvršnom postupku. Do povrede prava na suđenje u razumnom roku najčešće dovodi: nepoduzimanje procesnih radnji sudova, nezakazivanje ročišta, vraćanje predmeta prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje, prekid postupaka do okončanja drugih postupaka koji su od značaja za presuđivanje i dr. Rješavanje pitanja zaostalih predmeta, bez obzira na protek vremena od početka reforme pravosuđa, još uvijek je značajan problem u sudovima Bosne i Hercegovine. U tijeku istraživanja, drugostupanjski sudovi, u određenom broju slučajeva, Ombudsmanima dostavljaju tipske odgovore kojima potvrđuju da rad po konkretnoj žalbi nije okončan, da postupaju sukladno sa Planom rješavanja starih predmeta, ali često ne daju informaciju kada bi se moglo očekivati donošenje odluke.

Žalbe u kojima je kao odgovorno tijelo označeno Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH su izjavljene zbog nezadovoljstva postupanjem i odlukama Ureda disciplinskog tužitelja, provođenja javnog natječaja Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine, evidencije u elektroničkom pravosudnom sustavu, odredbi Pravilnika o unutarnjoj organizaciji i

sistematizaciji radnih mjesta u Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine kao i odredbi Pravilnika o testiranju kandidata za pravosudne funkcije i Poslovnika Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeće BiH

Tijekom izvještajnog razdoblja zaprimljeno je 14 žalbi koje se odnose na Ustavni sud Bosne i Hercegovine zbog: nedonošenja odluka po izjavljenoj apelaciji, urgenciji za prioritarno donošenje odluke zbog opravdanog pravnog interesa, nužnosti donošenja odluke o privremenoj mjeri, izostanka informacije o statusu apelacije. Po obraćanjima Ombudsmana Ustavni sud je informirao ovu Instituciju kao i same apelante da od studenog 2022. godine Ustavni sud radi u otežanim okolnostima i sa nepotpunim sastavom jer nadležna entitetska zakonodavna tijela propuštaju ispuniti svoju ustavnu obvezu da izaberu suce na upražnjene sudačke pozicije. Iz navedenog razloga ne mogu se održavati sjednice Velikog vijeća na kojima se u normalnim okolnostima donosio veliki broj odluka i Ustavni sud je prisiljen predmete rješavati isključivo na plenarnim sjednicama na koje se može uputiti samo ograničen broj predmeta. Međutim, usprkos velikim naporima koji se ulažu, čak ni svi žurni predmeti ne mogu u isto vrijeme biti upućeni na istu plenarnu sjednicu. Ustavni sud nastoji svojim organizacijskim prilagodabama rađa novonastalim okolnostima ublažiti njegove posljedice kako bi ovakva situacija imala što manje utjecaja na postupke po predmetima pred Ustavnim sudom.

U postupku po žalbama koje se odnose na isključenje javnosti iz procedure izbora sudaca Ustavnog suda Bosne i Hercegovine koje bira Zastupnički dom Federacije BiH, Ombudsmani su zauzeli stav da navedeno pitanje treba biti propisano od strane zakonodavnog tijela Federacije Bosne i Hercegovine na način da se osigura proporcionalnost između zaštite integriteta procesa izbora sudaca s jedne strane, ali i uključenosti javnosti u sam proces izbora, s druge strane. Odluka da se javnost isključi iz ovog dijela postupka izbora mora biti pravno osnovana i jasno obrazložena.

Tužiteljstva: Žalbe na postupanje tužiteljstava su izjavljene zbog nepoduzimanja radnji po podnesenim kaznenim prijavama, nedonošenja tužiteljske odluke u pokrenutim postupcima, nezadovoljstva tužiteljskim odlukama, nepostupanja tužiteljstva usljed kojeg žalitelji nisu mogli ostvariti pravo u drugim postupcima, nedostavljanja traženih informacija i dokumentacije, neinformiranosti oštećenih o poduzetim radnjama. Suočeni sa godinom u kojoj su konstatirana ekstremna kršenja prava djece, Ombudsmani BiH ukazuju da, shodno obvezama koje proizilaze iz Konvencije o pravima djeteta, nadležna tijela trebaju poduzimati sve odgovarajuće zakonske mjere kako da bi se dijete zaštitilo od svih oblika tjelesnog ili mentalnog nasilja, povreda ili zlostavljanja, zanemarivanja ili nemarnog postupanja, zlorabre ili eksploatacije, uključujući i seksualno zlostavljanje dok je na skrbi roditelja, staratelja ili bilo koje druge osobe koja skrbi o djetetu. Nadležna tužiteljstva moraju djelovati urgentno, zakonito i učinkovito u otkrivanju i procesuiranju počinitelja svakog oblika kaznenih radnji na štetu djece.

Odvjetnici: Tijekom 2025. godine Institucija je zaprimila 10 žalbi koje se odnose na neprofesionalan rad odvjetnika, dugotrajnost postupanja odvjetničkih komora u disciplinskim postupcima, nedostavljanja traženih informacija itd. Postupajući po žalbama kojima se zahtijeva preispitivanje postupanja i odgovornost odvjetnika, Ombudsmani BiH su građane poučili o ovlastima ove Institucije, te uputili na postupke koje, ukoliko cijene da raspoložu činjeničnim i pravnim osnovom, mogu eventualno pokrenuti pred nadležnim tijelima kaznenog gonjenja,

građanskim postupcima za naknadu štete, kao i postupkom za utvrđivanje disciplinske odgovornosti odvjetnika.

Odvjetnička komora je neovisna organizacija koja okuplja odvjetnike radi ostvarivanja zajedničkih ciljeva, uređivanja odvjetničke djelatnosti i zaštite interesa profesije. Ona upisuje odvjetnike u imenik, utvrđuje kodeks etike, vrši disciplinski nadzor i osigurava kvalitetu pravne pomoći koju pružaju njezini članovi i stoga je od izuzetnog značaja njezino profesionalno i učinkovito djelovanje.

Prema odredbama entitetskih i zakona Brčko distrikta BiH služba **notara/javnih bilježnika** je javna služba koju obavljaju javni bilježnici, samostalni i neovisni nositelji te službe, profesionalno i isključivo kao zanimanje, tijekom vremena za koje su imenovani. Nadležni ministar pravde u svim postupcima davanja suglasnosti za izbor u notarsku službu, mora postupati dosljedno sukladno sa načelima pravne sigurnosti i vladavine prava, kako bi se obezbijedio jednak tretman svih kandidata koji učestvuju u natječajnom postupku. Istrage vezane za žalbe građana na javne bilježnike zahtijevaju izjašnjenja notarskih komora i nadležnih ministarstava pravde.

Oblast uprave: Tijekom 2025. godine zaprimljeno je 405 žalbi iz ove oblasti, što je 142 žalbe ili 53,88% više nego u 2024. godini Najveći broj žalbi odnosio se na trajanje upravnog postupka, šutnju administracije, neučinkovito reagiranje inspekcijских službi, nepostupanje tijela u zakonskim rokovima prigodom odlučivanja o zahtjevima stranaka, osporavanja prava stranaka na učešće u upravnom postupku. Razmatrani su i žalbeni navodi koji su se odnosili na pitanje raspoloživosti finansijskih sredstava pomoću kojih se osigurava funkcioniranje tijela uprave i dostupnosti nadležnih tijela zahtjevima građana.

Ombudsmeni BiH su uputili preporuke da se poduzmu neophodne zakonske radnje u konkretnim postupcima, odluči o zahtjevima građana, osiguraju neophodna finansijska sredstva za rad uprave, preispitaju uvjeti za realiziranje projekta subvencioniranja po javnom pozivu, pokrenu procedure za donošenje pravnih propisa, omogući pravo na pravni lijek, postupi po zakonu o slobodnom pristupu informacijama, okončaju započeti radovi na javnim površinama, postave usporivači prometa na određenoj putnoj dionici, imajući u vidu zaštitu i sigurnost građana, osigura uključivanje građana u upravne postupke u kojima imaju legitiman interes i osigura transparentnost rada.

Ombudsmeni BiH skreću pozornost na situaciju nazvanu „**ping-pong efekat u upravnom postupku**” u kojoj se predmet više puta vraća između tijela prvog i drugog stupnja, bez konačnog rješavanja predmetne stvari, zbog formalnih ili proceduralnih nedostataka u odluci ili postupku. Ova pojava dovodi do povrede različitih vrsta prava kao što je povreda prava na pravično suđenje, odnosno suđenje u razumnom roku, povreda prava na djelotvoran i učinkovit pravni lijek, te povreda načela ekonomičnosti i učinkovitosti u upravnom postupku, a sve dovodi do pravne nesigurnosti stranke i neučinkovitosti tijela uprave. U konačnici, na ovaj način se onemogućava da predmet bude razmatran pred sudskom instancom.

Odjel za praćenje ostvarivanja ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava je u 2025. godini zaprimio 1028 žalbi. U odnosu na 2024. godinu Odjel je zaprimio 320 žalbi više, što je

povećanje od 46,02%.

Zaprimljene žalbe su se u najvećem broju odnosile na povrede prava iz radnih odnosa (373), komunalne usluge (176), mirovine (134), zdravstvo (127), obrazovanje (107), socijalnu skrb (75), ekologiju i zaštitu okoliša (31), javne prihode (jedna). Unutar odjela je upućeno 119 preporuka. Najveći broj izdanih preporuka se odnosi na povrede prava iz radnih odnosa (44).

Upućene preporuke u oblasti **radnih odnosa** odnosile su se na način provođenja natječajnih procedura, odobravanje obavljanja dodatne aktivnosti državnim službenicima, isplate plaća i naknada iz radnog odnosa, ostvarivanje prava iz radnog odnosa, ostvarivanje prava na godišnji odmor, prevladavanje narušenih međuljudskih odnosa, te profesionalizaciju radne atmosfere, stegovnih postupaka, otkaza ugovora o radu, te provođenja, odnosno neprovođenja inspekcijskih nadzora.

Po povredama prava iz **mirovinskog osiguranja** Ombudsmani BiH su u 2025. g. zaprimili 134 žalbe, te izdali 15 preporuka. Upućene preporuke su se odnosile na pitanja ostvarivanja prava na mirovinu, srazmjerne mirovine, neplaćanje doprinosa od strane poslodavaca.

Iz oblasti zdravstvene skrbi je registrirano 127 predmeta, što je 71 obraćanje više nego u prethodnoj godini, dok je u 16 predmeta izdata preporuka. U određenom broju predmeta Ombudsmani BiH su donijeli odluku o neprihvatljivosti žalbe jer su kao odgovorna tijela označene udruge, te privatne ordinacije prema kojima Ombudsmani BiH nemaju nadležnost postupanja, dok u pojedinim slučajevima kada je proveden postupak istraživanja, Ombudsmani BiH nisu utvrdili da je došlo do povrede prava žalitelja na liječenje. U svakom slučaju, otvara se pitanje uspostavljanja mehanizama za nadzor nad zdravstvenim ustanovama i pitanje njihove učinkovitosti. Upućene preporuke su se odnosile na pitanja korištenja zdravstvene skrbi građana BiH u inozemstvu ili korištenja zdravstvene skrbi stranaca na području Bosne i Hercegovine, prava pacijenta na informiranje i ostvarivanje prava zaposlenih u zdravstvu, uspostavljanje suradnje sa Ombudsmanima BiH.

Po povredama prava iz **socijalne oblasti** je registrirano 75 žalbi, što je u odnosu na 2024. godinu povećanje od 18 žalbi, a izdato je šest preporuka. Upućene preporuke se odnose na pitanja otvaranja javnih kuhinja, ostvarivanje prava na porodiljnu naknadu, socijalnu pomoć, pitanje socijalnog stanovanja, postupanja centara za socijalni rad. Ombudsmani BiH kontinuirano ukazuju da je zaštita majke i majčinstva jedna od ključnih obveza Bosne i Hercegovine kada su u pitanju međunarodni standardi ljudskih prava, a posebno jednaka prava i mogućnosti žena na području cijele Bosne i Hercegovine, bez diskriminacije i nejednakog tretmana po bilo kojoj osnovi, uključujući i mjesto stanovanja.

U oblasti obrazovanja, registrirano je 107 predmeta, 66 više nego 2024. godine, a izdato je 14 preporuka. Žalbe i upućene preporuke su se odnosile na pitanja sigurnosti djece u školama, sigurnosti školskih objekata, stručne potpore djeci, preciziranja prava na individualizaciju u postupku realiziranja nastavnog procesa studentima sa poteškoćama u razvoju i invaliditetom, uspostavljanje suradnje sa Ombudsmanima BiH. Ombudsmani BiH kontinuirano ukazuju da svako dijete ima jednako pravo pristupa i jednake mogućnosti sudjelovanja u odgovarajućem obrazovanju, bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi. Poštovanje dostojanstva djeteta, prava koja

se odnose na obrazovanje, ispravna skrb za dobrobit njegovog tjelesnog i mentalnog zdravlja i sigurnost u školama i na svim mjestima gdje se obrazuje, imaju prvenstvo nad svim drugim pravima. Važna zadaća škole je kontinuirano poticanje roditelja na suradnju te jačanje međusobne komunikacije.

Ombudsmani BiH registriraju značajan broj predmeta koji se odnose na **komunalne usluge**. U 2025. godini zaprimljeno je 176 žalbi, 20 više nego prethodne godine, a upućene su 22 preporuke. Upućene preporuke su se odnosile na probleme sa odvodnjom otpadnih voda, korekciju računa izdatih za komunalne usluge, pitanja održavanja puteva, elektrifikaciju, rješavanje problema sa grijanjem, uspostavu suradnje sa Ombudsmanima BiH. Kako su u ovoj oblasti često radi o uslugama koje se pružaju temeljem zaključenih ugovora, Ombudsmani BiH iste prosljeđuju Ombudsmanu za potrošače. Nadležnost Ombudsmana BiH je definirana u dijelu koji se odnosi na utvrđivanje cijena i načina pružanja usluga, gdje odluke donose javna tijela, činjenicu da se kao pružatelji usluga javljaju javna poduzeća, na okolnosti da se infrastrukturna ulaganja obavljaju javnim sredstvima, a i u dijelu koji se odnosi na povredu prava na imovinu, kao što je pitanje etažnih vlasnika. Potrebno je napraviti razliku između usluge i pristupa resursu, što je posebno značajno kod prava na pristup pitkoj vodi.

U izvještajnoj godini Ombudsmani su zaprimili 31 žalbu koje se odnose na pitanja **ekologije i zaštite okoliša**, 14 više nego 2024. godine, a upućene su dvije preporuke. Žalbama građani izražavaju nezadovoljstvo postupcima izdavanja okolišnih dozvola, onemogućavanja korištenja park šuma, upravljanja deponijama otpada, smanjivanja ribljeg fonda u rijekama radi krivolova, postupanja inspekcijских tijela u svezi prijava iz oblasti ekoloških prava. U određenom broju slučajeva, žalitelji, pojedinci ili neformalne skupine građana prestanu sudjelovati u postupku pred Institucijom ombudsmana za ljudska prava nakon inicijalnog podnošenja žalbe. Ombudsmani BiH su u izvještajnom razdoblju registrirali i žalbe koncesionara na postupanje nadležnog ministarstva. Značajno je navesti da su Ombudsmani BiH, u cilju rješavanja pitanja plutajućeg otpada/smeća u rijeci Vrbas na lokaciji Bočac jezero, uputili preporuku svim nadležnim tijelima da poduzmu sve neophodne postupke, mjere i radnje na redovnom uklanjanju istog.

U oblasti **kulturnih prava** Ombudsmani BiH ukazuju da je kulturni sektor ključan za promoviranje slobode izražavanja i kreativnosti. Bez podrške ograničava se mogućnost umjetnicima i kulturnim radnicima da doprinose društvenom razvoju i sudjeluju u javnom životu. Kultura igra ključnu ulogu u građenju društvenog identiteta i promociji interkulturalnog dijaloga. Nakon razmatranja više više žalbi, u svezi sa pravnim statusom i financiranjem Nacionalne i sveučilišne biblioteke Bosne i Hercegovine, Ombudsmani BiH su uputili preporuku Vijeću ministara Bosne i Hercegovine da postupi sukladno sa člankom 30. Zakona o ministarstvima i drugim tijelima uprave Bosne i Hercegovine.¹⁵ Preporuka nije realizirana.

Odjel za praćenje prava osoba lišenih slobode: Tijekom 2025. godine Odjel za praćenje prava osoba lišenih slobode Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine postupao je

¹⁵ Članak 30, Savjet ministara će u roku od šezdeset dana od dana stupanja na snagu ovog zakona pokrenuti postupak pred Parlamentarnom skupštinom BiH za donošenje zakona kojim će se urediti pitanje nastavka rada drugih ustanova, službi i tijela koja su uspostavljena propisima BiH i RBiH, a koja su obavljala ili obavljaju upravne, stručne ili druge poslove iz okvira nadležnosti BiH ili za potrebe tijela vlasti BiH.

po 100 predmeta, putem rada po pojedinačnim žalbama, postupanjem po službenoj dužnosti te redovitim i izvanrednim posjetima ustanovama u kojima borave osobe lišene slobode. Predmeti su ukazivali na izraženu složenost ostvarivanja prava u zatvorskom sustavu, posebno u pogledu zdravstvene skrbi, uvjeta boravka i postupanja zavodskih uprava.

Najveći broj žalbi odnosio se na dostupnost i kvalitetu zdravstvene skrbi, uključujući pravodobnost medicinskih pregleda i terapijskih postupaka, kao i postupanje prema osobama s teškim i kroničnim oboljenjima. U slučajevima u kojima su utvrđeni nedostaci, Ombudsmeni BiH su tijekom izvještajnog razdoblja uputili ukupno devet preporuka kazneno-popravnim zavodima i nadležnim ministarstvima, koje su se odnosile na osiguranje adekvatne zdravstvene skrbi, poboljšanje uvjeta boravka, zakonitost postupanja i jačanje nadzora nad izvršenjem kaznenih sankcija.

Pored navedenog, evidentirani su i predmeti koji su se odnosili na smještajne kapacitete, prenatrpanost pritvorskih jedinica i ograničene institucionalne resurse, kao i na pitanja komunikacije i tretmana osoba lišenih slobode. Iako su u određenom broju slučajeva zabilježeni pozitivni pomaci i djelomično ili potpuno realiziranje preporuka, postupanje Ombudsmana ukazuje na potrebu kontinuiranog nadzora i dosljedne primjene važećih propisa radi osiguranja humanog tretmana i zaštite dostojanstva osoba lišenih slobode.

Preventivni mehanizam: Tijekom 2025. godine Preventivni mehanizam Bosne i Hercegovine nalazio se u intenzivnoj i izuzetno zahtjevnoj fazi institucionalne uspostave, koja je obuhvaćala istodobno normativno uređenje, organizacionu izgradnju, jačanje operativnih kapaciteta, intenzivan terenski angažman i međunarodno pozicioniranje. Iako je zakonski i podzakonski okvir osigurao formalne pretpostavke za djelovanje Preventivnog mehanizma, stvarna operacionalizacija započela je tek njegovom praktičnom primjenom. Tijekom izvještajnog razdoblja uspostavljeni su ključni organizacioni i administrativni temelji, uključujući poseban djelovodnik i Registar subjekata nadzora, čime su stvoreni uvjeti za sustavno planiranje, provođenje i praćenje preventivnih aktivnosti u svim mjestima lišenja slobode u Bosni i Hercegovini.

Posebno obilježje rada Preventivnog mehanizma u 2025. godini predstavljao je izuzetno intenzivan terenski angažman, usmjeren na izgradnju razumijevanja preventivne prirode mandata, uspostavljanje povjerenja i stvaranje operativne spremnosti subjekata nadzora. Brojni posjeti i višednevni sastanci sa kazneno-popravnim zavodima, policijskim tijelima, pravosudnim, zdravstvenim i socijalnim institucijama, kao i kontinuirani dijalog sa međunarodnim partnerima, bili su neophodan pripremni korak za započinjanje redovitih preventivnih posjeta u smislu OPCAT-a.

Značajan doprinos jačanju kapaciteta ostvaren je kroz provođenje Javnog poziva i angažman vanjskih suradnika, čime je osiguran interdisciplinarni pristup preventivnom djelovanju, kao i kroz aktivno međunarodno umrežavanje, uključujući pristupanje Mreži nacionalnih preventivnih mehanizama Jugoistočne Europe i učešće na relevantnim međunarodnim skupovima i obukama.

Ukupno posmatrano, 2025. godina predstavlja fazu temeljne izgradnje Preventivnog mehanizma Bosne i Hercegovine. Iako veliki dio rada nije imao neposrednu vidljivost u formi formalnih

preventivnih posjeta, upravo su normativna, organizaciona i pripremna djelovanja stvorila neophodne uvjete za početak punog operativnog rada. Na tim osnovama, početkom 2026. godine Preventivni mehanizam započinje fazu redovnog, sustavnog i djelotvornog preventivnog djelovanja u cilju stvarnog smanjenja rizika od torture i drugih oblika zlostavljanja.

Prava djece: U Odjeljenju za praćenje ostvarivanja prava djece u 2025. godini registrirane su 404 žalbe, što predstavlja povećanje u odnosu na 2024. godinu kada je broj žalbi iznosio 299, što je povećanje od 35,12%. Žalbe su se u velikoj mjeri odnosile na oblast obrazovanja (žalbe na rad odgojno-obrazovnih ustanova i prosvjetno osoblje zbog izvođenja nastave, neprofesionalnog ponašanja prosvjetnog osoblja, stručnih službi i uprava škole, zbog vršnjačkog nasilja), oblast zdravstvene skrbi i zdravstvenog osiguranja, oblast visokokonfliktnih razvoda, na rad centara za socijalni rad, sudova, tužiteljstava, policiju i oblast zdravstvene skrbi i zdravstvenog osiguranja. Izdato je 58 preporuka u 41 predmetu koje su se najčešće odnosile na zaštitu prava i interesa djece u visokokonfliktnim razvodima, obrazovanje, zdravstvenu i socijalnu skrb.

U 2025. godini posebno se bilježi dosta predmeta koji ukazuju na ugrožavanja i kršenje prava djece u oblasti obrazovanja - žalbe roditelja zbog nejednakog tretmana djece pri ostvarivanju prava na predškolski odgoj i obrazovanje (privatni i javni vrtići) i pitanje subvencija za smještaj djece u privatnim predškolskim ustanovama, štrajk prosvjetnog osoblja, besplatan prijevoz za učenike, vršnjačko nasilje i neprihvatljivo ponašanje učenika i roditelja, loši uvjeti u školskim objektima itd.

Tijekom 2025. godine Instituciji ombudsmana obraćali su se učenici osnovnih i srednjih škola¹⁶ koji su u okviru nastavne jedinice Građansko obrazovanje/Demokracija i ljudska prava pokrenuli važna pitanja u svezi prijevoza učenika, prevencije i postupanja u slučajevima nasilja među i nad djecom...

Ombudsmani podržavaju nastavni program koji svojim teorijskim i praktičnim sadržajima doprinosi osposobljavanju i osnaživanju mladih za učinkovito sudjelovanje u demokratskim procesima, postizanju odgovornog odnosa prema javnom interesu, uči o značaju i načinima zaštite ljudskih prava i sloboda i podstiče mlade na odgovorno ponašanje.

Ombudsmani zagovaraju uspostavljanje „Amber Alert“ u Federaciji Bosne i Hercegovine i u Brčko distriktu BiH, kao i zabranu pušenja u Republici Srpskoj. Također smatraju da prioritet nadležnih mora biti suzbijanje nasilja nad i među djecom i digitalna sigurnost djece.

U Republici Srpskoj i u Federaciji BiH usvojeni su zakoni o posebnom registru pravosnažno osuđenih osoba za kaznena djela seksualne zloporabe i iskorištavanja djece, sukladno sa obvezama iz Konvenciju Savjeta Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja, a u 2025. godini i Skupština Brčko distrikta Bosne i Hercegovine usvaja Zakon o posebnom registru osoba pravosnažno osuđenih za kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta.¹⁷

¹⁶ Ž-BR-01-81/25, Ž-BR-04-137/25, Ž-BR-04-377/25.

¹⁷Skupština BD BiH usvojil Zakon na redovnoj sjednici održanoj 5.11.2025.g. koji je objavljen u Službenom glasniku BD BiH broj 39/2025 od 12.11.2025.

Djeca bez roditeljskog staranja susreću se brojnim problemima o čemu je detaljno bilo riječi u Specijalnom izvješću o smještaju djece bez roditeljskog staranja sa posebnim fokusom ustanove iz 2023. godine. Ombudsmeni BiH i u ovom izvješću značajnu pozornost posvećuju problemu djece u ustanovama socijalne skrbi, posebno kada je riječ o smještaju djece koja su istodobno sa poteškoćama u razvoju i bez roditeljskog staranja ili adekvatnog roditeljskog staranja.

Tijekom 2025. godine i dalje je primijetan velik broj žalbi u tzv. visokokonfliktnim razvodima, zbog povrede prava djeteta u brakorazvodnim parnicama i zbog loših roditeljskih odnosa između supružnika/bivših supružnika, odnosno roditelja djece. Žalbe se najčešće odnose na rad sudova, tužiteljstava i centara za socijalni rad, zbog duljine trajanja postupaka, nepostupanja po različitim zahtjevima i podnescima stranaka, zbog pristrasnosti, nestručnosti i sl.

Ombudsmeni BiH u 2025. godini bilježe i predmete koji se tiču ostvarivanja prava djeteta na dječiji dodatak, zaštita privatnosti djeteta, usvojenje djeteta, a posebna pozornost je posvećena pronađenoj zanemarenoj i zapuštenoj djeci iz Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Prava osoba sa invaliditetom: Bosna i Hercegovina je ratificiranjem UN Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom preuzela obvezu osiguranja njihovog punog i ravnopravnog učešća u društvu. Iako je ostvaren određeni napredak u zakonodavnom okviru, financijskoj podršci i jačanju javne svijesti, žalbe zaprimljene u Instituciji ombudsmana ukazuju na postojanje izraženih sustavnih izazova. Tijekom 2025. godine zaprimljeno je 98 žalbi zbog povrede prava osoba sa invaliditetom, što predstavlja povećanje od preko 55% u odnosu na prethodno razdoblje. Na nedostatke u pravnom i institucionalnom okviru ukazala je i Europska komisija, naglašavajući potrebu za unaprjeđenjem provedbe propisa, jedinstvenom definicijom invaliditeta, jačanjem socijalne skrbi i žurnim usvajanjem strategije deinstitucionalizacije.

Ombudsmeni BiH su tijekom 2025. godine aktivno surađivali sa organizacijama osoba sa invaliditetom te učestvovali u zagovaračkim i savjetodavnim aktivnostima s ciljem unaprjeđenja javnih politika u ovoj oblasti. Istaknuta je potreba za snažnijim uključivanjem Vijeća za osobe sa invaliditetom u zakonodavne procese, s obzirom na njegovu nedovoljnu ulogu u donošenju odluka. Inicijativa za formiranje Vijeća za osobe sa invaliditetom pri Parlamentarnoj skupštini BiH predstavlja značajan korak ka jačanju institucionalnog nadzora nad provedbom Konvencije i unaprjeđenju mehanizama zaštite prava osoba sa invaliditetom.

Značajan dio aktivnosti Ombudsmana BiH odnosio se na praćenje zakonodavnih procesa, davanje mišljenja i pokretanje inicijativa u oblastima zapošljavanja, obrazovanja, socijalne i zdravstvene skrbi. Posebno su uočeni problemi u ostvarivanju prava roditelja–njegovatelja, pristupačnosti javnih i stambenih objekata, razumne prilagodbe, inkluzivnog obrazovanja i ekonomskog položaja osoba sa invaliditetom. Uočene nepravilnosti i djelomično realiziranje preporuka potvrđuju potrebu za jačanjem institucionalnih kapaciteta, dosljednom primjenom propisa i kontinuiranim nadzorom nad ostvarivanjem prava osoba sa invaliditetom, sukladno s međunarodnim standardima.

Diskriminacija: U godini izvještavanja registrirano je 309 predmeta diskriminacije što predstavlja povećanje od 60% u odnosu na prethodnu 2024. godinu, kada je bilo registrirano 196 predmeta.

Najveći broj žalbi u izvještajnom razdoblju odnosi se na mobing, zatim slijede žalbe na diskriminaciju na osnovu etničke pripadnosti, na osnovu jezika, na osnovu obrazovanja, na osnovu vjere, uznemiravanje ili na osnovu invaliditeta. U pogledu posebnih potkategorija iz šifrnika, registrirane su 24 žalbe na nasilje i dvije žalbe zbog povrede ravnopravnosti spolova.

Ombudsmeni BiH su izdali 52 preporuke. Preporuke su upućivane najčešće u slučajevima mobinga, diskriminacije na osnovu etničke pripadnosti, rodne ravnopravnosti, kao i po ostalim osnovama najviše u oblasti zapošljavanja i obrazovanja. Preporukama je konkretno zahtijevano usklađivanje internih akata s člankom 24. Zakona o zabrani diskriminacije u Bosni i Hercegovini, kojim je propisano da su sva javna tijela te ostale pravne osobe dužne da svojim općim pravnim aktima, ili posebnim pravnim aktima, reguliraju principe jednakog postupanja, te da osiguraju učinkovite interne procedure zaštite od diskriminacije. Situacija pokazuje potrebu da se uradi promocija Zakona, posebno u odnosu na obvezu iz članka 24. Zakona, što iziskuje jačanje kapaciteta i resursa Ombudsmana kao tijela za jednakost, posebno imajući u vidu da nikada nisu osigurana sredstva u proračunu za izvršenje ovog mandata, shodno članku 7. Zakona. Ovo je posebno značajno s obzirom na obveze države u odnosu na Europske direktive.

U slučajevima diskriminacije na osnovu etničke pripadnosti, preporukama je zahtijevano prioritetno obnavljanje infrastrukture u povratničkim sredinama, jednake mogućnosti u korištenju javnih resursa, blagovremeno postupanje u ostvarivanju prava na mirovinu pred nadležnim fondovima, te jednake mogućnosti prigodom natjecanja na javne pozicije, što uključuje ravnomjernu zastupljenost konstitutivnih naroda u tijelima javne vlasti, ali i u procesu unaprjeđenja i imenovanja rukovodećih kadrova.

U godini izvještavanja, Institucija ombudsmana je izradila **Specijalno izvješće o pojavnim oblicima, mehanizmima zaštite i prevencije od nasilja u obitelji u Bosni i Hercegovini** koje je krajem 2025. godine dostavljeno izvršnim tijelima svih razina vlasti u Bosni i Hercegovini. Izdavanje Izvješća pratilo je i promoviranje na javnim tribinama organiziranim u Mostaru, Banja Luci i Tuzli uz podršku Populacijskog fonda Ujedinjenih naroda (UNFPA), kao i na konferencijama za novinare u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u Sarajevu. Cilj ovog izvješća je osigurati razumijevanje problema i pitanja vezanih za položaj osoba izloženih nasilju u obitelji u Bosni i Hercegovini, kao jednog od preduvjeta za osiguranje prava svakoga, a posebno žena na socijalnu, pravnu i ekonomsku skrb, te doprinijeti općem poboljšanju prava svih osoba da žive slobodno od nasilja.

Suradnja sa domaćim instucijama i organizacijama u BiH i međunarodna suradnja: Tijekom 2025. godine Ombudsmeni BiH ostvarili su suradnju s tijelima i institucijama vlasti na svim razinama, međunarodnim organizacijama, mrežama nacionalnih institucija za ljudska prava, akademskom zajednicom i organizacijama civilnog društva. Putem konstruktivnog dijaloga, učešćem u zakonodavnim i izvršnim procesima, edukativnim i promotivnim aktivnostima, kao i međunarodnom suradnjom, Ombudsmeni su doprinijeli jačanju zaštite, te razvoju kulture ljudskih prava u Bosni i Hercegovini. Ove aktivnosti imale su za cilj

unaprjeđenje učinkovitosti postupanja nadležnih tijela, jačanje odgovornosti institucija i osiguravanje dosljedne primjene međunarodnih standarda ljudskih prava.

III. PODACI O POSTUPANJU INSTITUCIJE OMBUDSMANA ZA LJUDSKA PRAVA BOSNE I HERCEGOVINE U 2025. GODINI

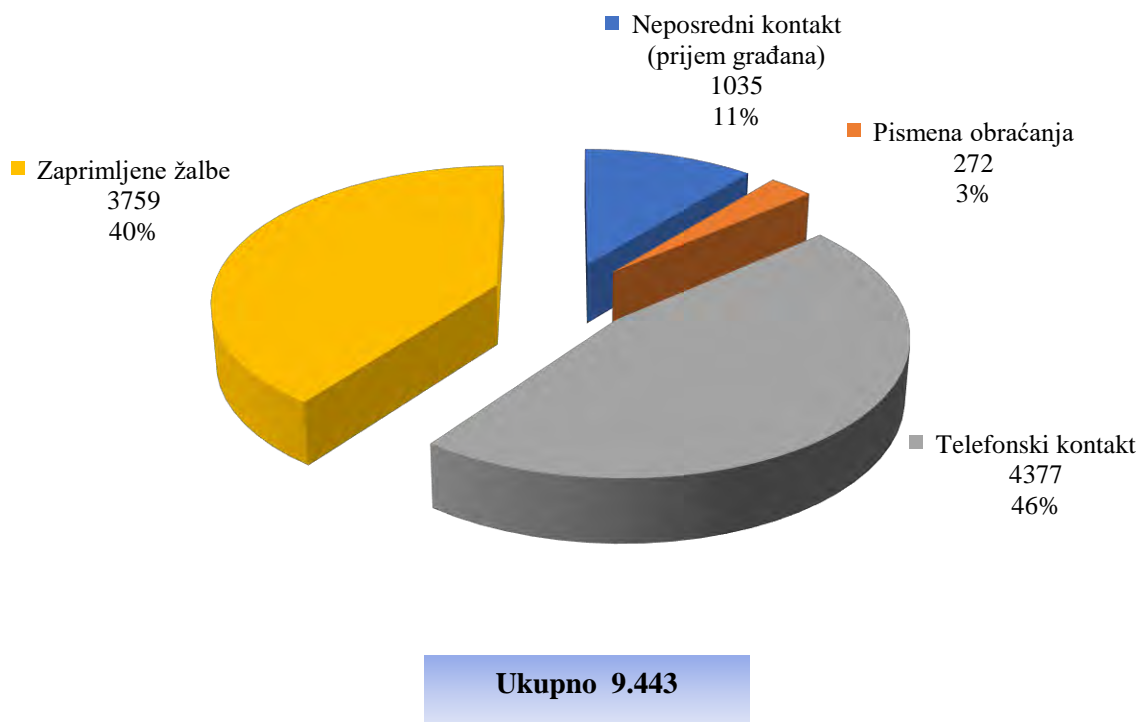
Tijekom 2025. godine Institucija ombudsmana zaprimila je ukupno 3.759 žalbi. U 2025. godini ukupno je završeno 3.242 predmeta, od toga 2.201 predmeta iz 2025. godine i 1.041 predmeta iz prethodnih godina. Tijekom izvještajnog razdoblja Instituciji ombudsmana ukupno se obratilo 9.443 građana (direktni kontakti, pismeni kontakti, telefonski pozivi, elektronička pošta i pisane žalbe). U grafikonu 2 dat je prikaz obraćanja građana Ombudsmanima BiH u 2025. godini.

Grafikon 1. Pregled osnovnih pokazatelja vezanih za rad Institucije

Tabela 1. Struktura podnesenih žalbi u odnosu na povredu prava

ODJEL	Zaprimljeno u 2025. godini	Postotak %
01 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava djece	404	10,75
02 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava osoba s invaliditetom	108	2,87
03 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina	2	0,05
04 - Odjel za praćenje ostvarivanja ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava	1028	27,35
05 - Odjel za praćenje ostvarivanja političkih i građanskih prava	1014	26,98
06 - Odjel za eliminiranje svih oblika diskriminacije	309	8,22
07 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava osoba lišenih slobode	100	2,66
08 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava u pravosuđu i upravi	794	21,12
UKUPNO	3.759	100

Grafikon 2. Prikaz obraćanja građana Instituciji ombudsmana

U izvještajnom razdoblju Ombudsmani BiH izdali su 409 preporuka u 605 predmeta. U istom izvještajnom razdoblju prošle godine Ombudsmani BiH izdali su 350 preporuka u 390 predmeta.

Tabela 2. Stupanj realiziranja preporuka

Način realiziranja preporuka u predmetima	Broj predmeta s izdatom preporukom u 2025. godini	Broj predmeta s izdatom preporukom u 2024. godini
Realizirana	286 (42,27%)	145 (37,18%)
Ostvarena suradnja	135 (22,31%)	80 (20,50%)
Djelomično realizirana	7 (1,16%)	12 (3,08%)
Nema odgovora	87 (14,38%)	92 (23,59%)
Nije realizirana	90 (14,88%)	61 (15,64%)
Ukupan broj predmeta s izdatom preporukom	605	390

IV. GRAĐANSKA I POLITIČKA PRAVA

4.1. Uvod

Ustav Bosne i Hercegovine, članak II/1. propisuje da će Bosna i Hercegovina i oba entiteta osigurati najvišu razinu međunarodno priznatih ljudskih prava i osnovnih sloboda. Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, shodno odredbama Ustava Bosne i Hercegovine je dio pravnog sustava Bosne i Hercegovine¹⁸. Obveza država članica Pakta je da poštuju i jamče prava priznata u ovome Paktu svim osobama na svom području i područjima koja se nalaze pod njihovom jurisdikcijom, bez obzira na razlike, kao što su rasa, boja kože, spol, jezik, vjera, političko ili drugo uvjerenje, nacionalno ili socijalno podrijetlo, imovina, rođenje ili neka druga okolnost. Svaka država članica se obvezuje da će, u skladno sa svojim ustavnim postupkom i odredbama Pakta, tamo gdje to još nije uređeno postojećim zakonima ili drugim mjerama, poduzeti potrebne korake kako bi se usvojile zakonske i druge mjere prijeko potrebne za ostvarivanje priznatih prava.¹⁹

Odjel za praćenje ostvarivanja građanskih i političkih prava unutar Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine na osnovu zaprimljenih žalbi, ali i u postupcima pokrenutim po službenoj dužnosti, razmatra žalbe zbog povrede prava na imovinu, slobodan pristup informacijama, rad policije, povrede odredbi zakona o vladinim i ministarskim imenovanjima, rad inspeksijskih tijela, prava na besplatnu pravnu pomoć, javne isprave, migracije i azil, ratne štete, medije i slobodu informiranja, predmete korupcije, vjerske slobode i religiju i slobodu okupljanja.

4.1.1. Statistika

Povreda	Broj predmeta
Pristup informacijama	312
Policija	235
Imovinsko-pravni odnosi	195
Inspekcije	112
Vladina i ministarska imenovanja	83
Migracije i azil	28
Mediji i sloboda informiranja	20
Javne isprave	15
Predmeti korupcije	13
Sloboda okupljanja	7
Ratne štete	5
Vjerske slobode/religija	2
Besplatna pravna pomoć	1
Ukupno	1014

Tijekom 2025. godine, u Odjelu za praćenje ostvarivanja političkih i građanskih prava, registrirano je 1014 žalbi. Iz ranijih godina preneseno je 517, tako da je u radu bio ukupno 1.531 predmet. Okončan je rad u 902 predmeta.

¹⁸ Ustav Bosne i Hercegovine, Aneks I - Dodatni sporazumi o ljudskim pravima koji će se primjenjivati u Bosni i Hercegovini;

¹⁹ Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, tekst Pakta, https://www.ombudsmen.gov.ba/documents/obmudsmen_doc2013031901595385cro.pdf

Prema razmatranim povredama prava broj žalbi je sljedeći: pristup informacijama - 312, policija - 235, vladina i ministarska imenovanja - 83, imovinsko-pravni odnosi - 195, inspekcije - 112, besplatna pravna pomoć - 1, javne isprave - 15, migracije i azil - 28, ratna šteta - 5, mediji i sloboda informiranja - 20, predmeti korupcije - 13, vjerske slobode i religija - 2 i sloboda okupljanja - 7.

Tijekom izvještajnog razdoblja u okviru nadležnosti ovog odjela upućene su 162 preporuke. Najveći broj preporuka upućen je zbog nepostupanja javnih tijela po odredbama zakona o slobodi pristupa informacijama - 94, kršenja principa utvrđenih zakonima o vladinim, ministarskim i drugim imenovanjima - 18, zbog neučinkovitog postupanja tijela uprave u postupcima imovinsko-pravne prirode - 18, inspekcijskim tijelima zbog propuštanja radnji iz okvira inspekcijskog nadzora - 16, policijskim tijelima - 15.

Preporukama je odgovornim tijelima ukazano i na obvezu suradnje s Ombudsmanima Bosne i Hercegovine, nakon što u postupcima istrage nisu postupili po zahtjevima za izjašnjenje i dostavili tražene informacije.

4.2. Pravo na pristup informacijama

Ombudsmani BiH u svom radu kontinuirano ukazuju na društveno-političku važnost prava na pristup informacijama, kao pretpostavke za ostvarivanje svih drugih prava. Pravo na pristup informacijama smatra se osnovnom pretpostavkom za izgradnju demokratskog društva, dok učinkovit sustav ostvarivanja i zaštite prava na pristup informacijama i slobode izražavanja u cjelini, predstavlja jasan pokazatelj odgovornosti, otvorenosti i transparentnosti vlasti.

Uključivanje javnosti u proces donošenja odluka putem prava na pristup informacijama, treba biti zasnovan na principima transparentnosti i otvorenosti javnih tijela, jer se na taj način jača povjerenje građana u tijela vlasti, što dovodi do osiguranja učinkovite dvosmjerne komunikacije na relaciji građani - javna tijela.

Sloboda pristupa informacijama je neodvojiva od principa dobre uprave i vladavine prava, pa prema tomu Ombudsmani podsjećaju i na obveze Bosne i Hercegovine shodno Konvenciji Vijeća Europe o pristupu službenim dokumentima (*Konvencija iz Tromsøa*)²⁰, kojom se ukazuje na važnost principa transparentnosti rada javnih tijela vlasti. Promovira se princip da pravo na pristup službenim dokumentima pruža izvor informacija i pomaže javnosti da formira mišljenje o stanju društva i javnih tijela vlasti, jača integritet, učinkovitost i odgovornost javnih tijela vlasti, pomažući afirmaciji njihovog legitimiteta. Svi su dokumenti u načelu javni i mogu biti predmetom uskraćivanja samo u slučaju zaštite drugih prava i legitimnih interesa.

Žalbe zaprimljene u Instituciji ombudsmana ukazuju da postoje pozitivni pomaci u kontekstu shvatanja obveza javnih tijela, ali i građana kao tražitelja prava na pristup informacijama. Međutim, i dalje postoji širok prostor za unaprjeđenje zakonskog okvira u cilju što učinkovitije primjene zakonskih propisa, adekvatno stručno usavršavanje službenika za informiranje, ali i

²⁰Konvencija Vijeća Evrope o pristupu službenim dokumentima (CETS 205), usvojena 18. lipnja 2009. godine;

organiziranje konkretnih javnih kampanja s ciljem informiranja javnosti o pravu na pristup informacijama.

4.2.1. Statistika

Tijekom 2025. godine u oblasti slobode pristupa informacijama zaprimljeno je 312 žalbi kojima su fizičke i pravne osobe ukazale na povredu prava na pristup informacijama od strane javnih tijela u Bosni i Hercegovini, što predstavlja povećanje broja žalbi u odnosu za 2024. godinu za 29,4%.

Najčešće isticane povrede odnosile su se na šutnju administracije, odnosno nerješavanje zahtjeva u zakonom propisanom roku (93), činjenicu odbijanja pristupa informacijama (29) i povrede prava na dvostupnjevost (2). U kategoriji „ostalo“ označeno je 188 žalbi. Važno je istaknuti da se žalbama u ovoj kategoriji, najčešće ukazivalo na neadekvatno utvrđivanje izuzetaka, neprovođenje testa javnog interesa, funkciju službenika za informiranje i slično.

U oblasti slobode pristupa informacijama izdate su 94 preporuke koje su se najčešće odnosile na nepostupanje po zahtjevu u zakonom propisanom roku, formalno-pravne nedostatke u rješenju, neadekvatno utvrđivanje izuzetaka, neprovođenje ili neadekvatno provođenje testa javnog interesa, osiguranje dvostupnjevosti postupka i slično.

4.2.2. Zakonodavstvo

U pogledu zakonodavstva u oblasti slobode pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini, u posljednje dvije godine desile su se značajne promjene. Zakon o slobodi pristupa informacijama na razini institucija Bosne i Hercegovine je stupio na snagu 7.9.2023. godine²¹. Shodno obvezi iz članka 48. Zakona o slobodi pristupa informacijama na razini institucija BiH, o iskustvima u primjeni navedenog Zakona će više biti riječi u posebnom naslovu.

Usvajanjem navedenog Zakona, Brčko distrikt BiH ostao je van zakonskog normiranja oblasti slobode pristupa informacijama, te je nastala potreba za donošenjem propisa koji će ovo pravo regulirati i u Brčko distriktu BiH. Shodno tomu, Ombudsmani su nadležnim institucijama Brčko distrikta BiH izdali Inicijativu za usvajanje Zakona o slobodi pristupa informacijama²², koja je usvojena. Tijekom trajanja javne rasprave, Ombudsmani su, u cilju uspostavljanja konstruktivne suradnje, unaprjeđenja zakonskog rješenja i osiguranja njegove učinkovite primjene u praksi, uputili Skupštini Brčko distrikta BiH i Kancelariji gradonačelnika Brčko distrikta BiH, komentare na Nacrt Zakona o slobodi pristupa informacijama Brčko distrikta BiH.²³ Skupština Brčko distrikta BiH dana 15.10.2025. godine usvojila Zakon o slobodi pristupa informacijama Brčko distrikta BiH, koji prema mišljenju Ombudsmana nije u cijelosti usklađen sa Konvencijom Vijeća Europe o pristupu službenim dokumentima (Tromsø konvencija), na što je ukazano i u

²¹ „Službeni glasnik BiH“ broj: 61/23

²² Ž-BR-05-248/24, preporuka broj: P-24/25

²³ Akt Ombudsmena BiH broj: OI-K-SA-33/25 od 22.7.2025. godine

Izvješću Europske komisije o Bosni i Hercegovini za 2025. godinu²⁴. Nedostaci se prvenstveno odnose na nepostojanje neovisnog nadzornog tijela zaduženog za provođenje zakona.

U pogledu zakonodavstva na razini entiteta još nije došlo do promjena, te Ombudsmeni smatraju da je krajnje vrijeme da se poduzmu konkretne aktivnosti s ciljem usvajanja novih zakona u oblasti slobode pristupa informacijama, koji će u cijelosti biti usklađeni sa važećim međunarodnim standardima.

4.2.3. Postupanje po žalbama

4.2.3.1. Izdavanje mišljenja

U smislu odredbi Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH i Republici Srpskoj, u obavljanju svojih funkcija Ombudsmeni BiH mogu, između ostalog, razmatrati sačinjavanje i dostavljanje informacija, kao što su vodiči i opće preporuke koje se odnose na provedbu i primjenu Zakona, kao i predlagati upute o primjeni navedenih zakona svim nadležnim tijelima u entitetima Federacija BiH i Republika Srpska.

Kao i prethodnih godina, i tijekom 2025. godine zaprimljen je određen broj zahtjeva javnih tijela za izdavanje mišljenja u svezi sa načinom primjene zakona u oblasti slobode pristupa informacijama²⁵. Ombudsmeni su više puta ukazivali na pozitivne aspekte ovakve prakse javnih tijela, koja prvenstveno ima preventivni učinak na pojedinačne slučajeve koje javna tijela razmatraju. Istodobno, učinak ima šire efekte, jer se javnim tijelima daju smjernice i za buduće slučajeve koji mogu biti predmet razmatranja.

U jednom od slučajeva traženo je mišljenje da li se u predmetima u kojima je upravni postupak okončan i predmet arhiviran, primjenjuje Zakon o upravnom postupku Federacije BiH ili Zakon o slobodi pristupa informacijama Federacije BiH, te da li službenik za informiranje ima ovlasti da ispituje/utvrđuje postojanje javnog interesa²⁶. Ombudsmeni su ukazali da se zahtjevi postavljani sukladno sa člankom 79. Zakona o upravnom postupku, bez obzira na to da li je postupak u tijeku ili je okončan, trebaju rješavati sukladno sa istim propisom, a ne Zakonom o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH. Ukoliko je zahtjev podnesen od strane fizičkih ili pravnih osoba koje nisu imale status stranke u upravnom postupku, tijelo je dužno utvrđivati postojanje pravnog interesa. S druge strane, ukoliko je iz zahtjeva nesporno da podnositelj traži informacije u smislu Zakona o slobodi pristupa informacijama Federacije BiH, ili se u samom zahtjevu pozvao na navedeni zakonski propis, službenik za informiranje dužan je isti obraditi sukladno sa odredbama navedenog Zakona i utvrditi postoje li izuzeci.

²⁴ Radni dokument osoblja Komisije, Izvješće o Bosni i Hercegovini za 2025., uz dokument saopćenje Komisije Europskom parlamentu, Vijeću???, Europskom ekonomskom i socijalnom odboru i Odboru regija, Saopćenje o politici proširenja EU-a za 2025., dostupno na:

https://www.dei.gov.ba/uploads/documents/izvjesce-o-bosni-i-hercegovini-za-2025-bhs3_1764581924.pdf

²⁵ Ž-SA-05-1481/25, Ž-SA-05-1514/25, Ž-SA-05-1736/25 i Ž-SA-05-1872/25, Ž-MO-05-163/25

²⁶ Ž-SA-05-1481/25

U drugom slučaju, traženo je mišljenje o načinu postupanja u slučaju kada je zahtjev za pristup informacijama naslovljen i dostavljen direktno Upravnom odboru, a ne službeniku za informiranje niti drugoj organizacionoj jedinici ustanove koja je ovlaštena i dužna zaprimati ovakve zahtjeve.²⁷ Ombudsmeni su u izdatom mišljenju istakli da su službe/organizacione jedinice javnog tijela, sukladno sa organizacijskim kapacitetima, dužne upostaviti adekvatnu i korektnu suradnju sa službenikom za informiranje. U suprotnom se ne može osigurati učinkovito postupanje po zahtjevima za pristup informacijama. Ombudsmeni su ukazali da je u konkretnom slučaju Upravni odbor dužan proslijediti zahtjev službeniku za informiranje koji će postupati shodno Zakonu.

Od Ombudsmana BiH je traženo mišljenje i da li je javno tijelo dužno postupati sukladno sa odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH u slučaju kada je podnesen zahtjev za razgledanje i prepisivanje spisa predmeta, pozivajući se na odredbe Zakona o upravnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine.²⁸ S tim u svezi, Ombudsmeni su ukazali da je u konkretnom slučaju, podnositelj zahtjeva precizirao zakonski propis i pravo koje se traži zahtjevom, pa se zahtjev treba riješiti uz primjenu odredbi Zakona o upravnom postupku Federacije BiH, a ne Zakona o slobodi pristupa informacijama Federacije Bosne i Hercegovine.

4.2.3.2. Suradnja javnih tijela sa Ombudsmanima BiH

U pogledu ostvarene suradnje sa Ombudsmanima BiH, žalbe se mogu grupisati u više kategorija i to: slučajevi u kojima je suradnja u cijelosti ostvarena, suradnja je ostvarena ali nakon upućivanja urgencija i/ili preporuke²⁹, kao i slučajevi u kojima suradnja nije ostvarena ni nakon izdavanja preporuke³⁰. U takvim slučajevima, Ombudsmeni obavještavaju neposredno viša tijela, pozivaju da poduzme odgovarajuće radnje iz okvira svoje nadležnosti kako bi preporuka Ombudsmana bila ispoštovana.³¹ Najzad, Ombudsmanima ostaje mogućnost da nesuradnju i/ili nepostupanje po preporukama unesu u Godišnje izvješće o radu.

U najvećem broju slučajeva ostvarena je dobra suradnja sa javnim tijelima, koja su blagovremeno dostavljala informacije potrebne za vođenje postupaka istraživanja po žalbama fizičkih i pravnih osoba. Znatno je broj postupaka u kojima je povreda otklonjena nakon intervencije Ombudsmana BiH³².

Žalitelj se obratio Instituciji ombudsmana³³ navodeći da o podnesenom zahtjevu za pristup informacijama nije odlučeno do dana obraćanja Instituciji ombudsmana. Ombudsmeni BiH su proveli postupak istraživanja, nakon čega je zaprimljen akt odgovornog tijela iz kojeg proizlazi da je postupljeno po zahtjevu žalitelja i istom dostavljene tražene informacije. Naknadno je

²⁷ Ž-SA-05-1736/25

²⁸ Ž-SA-05-1514/25

²⁹ Ž-MO-05-21/25, preporuka broj: P-203/25, Ž-LI-05-128/25, preporuka broj: P-330/25, Ž-LI-05-129/25, preporuka broj: P-268/25

³⁰ Ž-BL-05-576/2, preporuka broj: P-32/25, Ž-LI-05-128/25, preporuka broj: P-330/25, Ž-SA-05-101/25, preporuka broj: P-305/25, Ž-BL-05-75/25, preporuka broj: P-213/25

³¹ Članak 32. Zakona o ombudsmanu za ljudska prava BiH

³² Ž-LI-05-69/25, preporuka broj: P-222/25

³³ Ž-BL-05-715/25

žalitelj informirao da je informacije dobio tek nakon intervencije Institucije ombudsmana, te se zahvalio na angažmanu i postupanju.

Ombudsmeni BiH su postupali po žalbi³⁴ u kojoj se navodi da o zahtjevu žalitelja za pristup informacijama nije odlučeno u zakonom propisanom roku. Tijekom postupka istraživanja, Općinski sud nije dostavio tražene informacije potrebne za vođenje postupka istraživanja, zbog čega je izdata preporuka u cilju uspostave suradnje i dostavljanja traženog izjašnjenja. Preporuka je realizirana i po zahtjevu žalitelja postupljeno sukladno sa odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH.

Ombudsmeni BiH su razmatrali žalbu³⁵ upućenu zbog nepostupanja po zahtjevu za pristup informacijama u zakonom propisanom roku. Nakon provedenog postupka istraživanja, Ombudsmeni su izdali Preporuku da odmah poduzme adekvatne mjere i radnje radi uspostave suradnje sa Institucijom ombudsmana, na način propisan Zakonom o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine. Podnositelj žalbe je obavijestio Instituciju ombudsmana da je u predmetu doneseno rješenje sa kojim je zadovoljan. Žalitelj je iskazao zahvalnost Instituciji Ombudsmana na poduzetim aktivnostima. Preporuka je u cijelosti realizirana.

Pitanje učinkovite i kvalitetne suradnje sa Institucijom ombudsmana direktno se reflektira i na kvalitetu, sadržaj i meritum postupaka koje Ombudsmeni vode. Neblagovremena suradnja javnih tijela sa Ombudsmanima BiH doprinosi dodatnom odugovlačenju postupka, produbljuje nepoštivanje zakonom propisanih rokova, što na kraju ima neposredan učinak na ostvarivanje prava građana i urušavanje principa dobre uprave i vladavine prava. Posebno je zabrinjavajuće da još uvijek postoje slučajevi u kojima se u potpunosti ignoriraju akti i dopisi Ombudsmana BiH. Ombudsmeni kontinuirano podsjećaju da sva javna tijela, sukladno sa člankom 25. Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine³⁶, u tijeku provođenja aktivnosti Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH, imaju obvezu suradnje i pružanja odgovarajuće pomoći u istraživanju povreda ljudskih prava.

Ombudsmeni su postupali po žalbi³⁷ iz koje proizlazi da je žalitelj učestvovao u natječajnoj proceduri, te nadležnom javnom tijelu podnio zahtjev za pristup informacijama, tražeći dostavljanje dokumentacije u svezi sa izabranim kandidatom. Navodi da zahtjevu nije udovoljeno u dijelu kojim se traži dostavljanje izvješća komisije sa obavljenog intervjua sa jednim od kandidata. Ističe da označena odgovorna strana nije postupila po navedenom zahtjevu, zbog čega je zatražena intervencija Ombudsmana. Nakon provedenog postupka istraživanja, Ombudsmeni su izdali Preporuku odgovornom tijelu da odmah odgovori podnositelju žalbe na podneseni zahtjev, temeljem odredbe članka 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama Republike Srpske. S obzirom na to da nije zaprimljena informacija o realiziranju Preporuke, Ombudsmeni su obavijestili neposredno više tijelo. Preporuka ni nakon toga nije realizirana.

³⁴ Ž-LI-05-129/25, preporuka broj: P-268/25

³⁵ Ž-MO-05-44/25, preporuka broj: P-278 /25

³⁶“Službeni glasnik BiH“ br.: 32/00,19/02, 35/04, 32/06, 38/06, 50/08 i 61/23

³⁷ Ž-BL-05-15/25, preporuka broj: P-100/25

Ombudsmeni su razmatrali i žalbu³⁸ kojom je ukazano na povredu prava na pristup informacijama, na način da nadležno javno tijelo nije razmotrilo i odlučilo o podnesenom zahtjevu za pristup informacijama kojim je tražena informacija u svezi sa postupkom imenovanja generalnog direktora Kliničkog centra Sveučilišta Sarajevo. S obzirom na to da Federalno ministarstvo zdravstva nije dostavilo informacije u svezi sa žalbenim navodima, Ombudsmeni su izdali Preporuku u cilju uspostavljanja suradnje. Preporuka nije realizirana, o čemu je obaviještena Vlada Federacije BiH.

4.2.3.3. Usklađivanje podzakonskih akata sa ZOSPI

Zakon o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH, kao i isti Zakon koji se primjenjuje u Republici Srpskoj, izričito propisuju da zakoni koji se usvoje nakon donošenja ovih zakona, a čija svrha nije izmjena ili dopuna zakona, ni na koji način ne mogu ograničiti prava i obveze utvrđene ovim zakonom.

Ombudsmeni BiH su razmatrali žalbu³⁹ kojom se ukazuje da Pravilnik o evidenciji nekretnina Općine Centar Sarajevo⁴⁰ nije usklađen sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine. Naime, članom 5. Pravilnika propisano je da:

"(1) Evidencija nije javni registar.

(2) Podaci iz Evidencije smatraju se poslovnom tajnom i mogu se dostaviti javnim tijelima, odnosno fizičkim i pravnim osobama (u daljem tekstu: "Treće osobe"), samo u zakonom propisanim slučajevima ili po nalogu suda."

Žalitelji smatraju daje navedeni članak 5. Pravilnika u suprotnosti sa člankom 4. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine koji propisuje da svaka fizička i pravna osoba ima pravo pristupa informacijama koje su pod kontrolom javnog tijela, a svako javno tijelo ima odgovarajuću obvezu da te informacije saopćí. Pravo pristupa informacijama može biti ograničeno samo na način i pod uvjetima utvrđenim ovim zakonom.

Ombudsmeni BiH su utvrdili da postoji neusuglašenost navedenih propisa, te izdali Preporuku načelniku da poduzme odgovarajuće mjere i aktivnosti u cilju donošenja izmjena Pravilnika o evidenciji nekretnina općine Centar Sarajevo. Preporuka je u cijelosti ispoštovana.

4.2.3.4. Proaktivno objavljivanje informacija

Koncept otvorene uprave je jedan od ključnih principa na kojima se temelji rad javnih tijela uprave i institucija vlasti. Proaktivno objavljivanje informacija je neposredan izraz principa otvorenosti i podrazumijeva samoinicijativno objavljivanje informacija u svezi sa radom institucija, dokumentima (financijskim dokumentima, internim aktima, zapisnicima, javnim oglasima, javnim nabavkama), zaposlenicima i njihovim stručnim kvalifikacijama i slično.

³⁸ Ž-SA-05-101/25, preporuka broj: P-305/25

³⁹ Ž-BL-05-21/25, preporuka broj: P-206/25

⁴⁰ Akt broj: 16-19-2305/24 od dana 22.04.2024. godine

Zakon o slobodi pristupa informacijama na razini institucija BiH i Zakon o slobodi pristupa informacijama Brčko distrikta BiH propisuju obvezu javnih tijela da proaktivno objavljuju zakonom taksativno nabrojane dokumente. Međutim, bez obzira na činjenicu da zakoni na razini entiteta Federacija BiH i Republika Srpska nisu izričito propisali obvezu, ne postoji smetnja da javna tijela u što većoj mjeri objavljuju dokumente od značaja za rad javnog tijela.

Proaktivno objavljivanje informacija ima dvojak značaj, jer s jedne strane jača povjerenje građana u rad javnih tijela, a sa druge se smanjuje broj potencijalnih zahtjeva za pristup informacijama, te se na taj način rasterećuju službenici za informiranje koji obrađuju zahtjeve.

Ombudsmeni BiH su razmatrali žalbu⁴¹ u kojoj se navodi da je Republičkoj upravi podnesen zahtjev za pristup informacijama kojim su traženi dokumenti: Lista zaposlenih osoba u Republičkoj upravi, po odjeljenjima i sektorima i kopija Sistematizacije radnih mjesta. Republičkoj upravi izdata je Preporuka da se udovolji zahtjevu za pristup informacijama, na način da se pojedinačno za svaku inspekciju dostavi informacija sa koliko inspektora raspolaže, odnosno koliko je inspektora trenutno zaposleno u svakom odjeljenju (brojčano stanje), uključujući i šest područnih odjeljenja. U tijeku je praćenje realiziranja navedene preporuke.

Ombudsmeni BiH su postupali po žalbi⁴² kojom se ukazuje da je žalitelj podnio Zahtjev za pristup informacijama Vladi Županije Sarajevo i Ministarstvu privrede Županije Sarajevo tražeći dostavu Ugovora Vlade Županije Sarajevo i EXPO 2020 Dubai, a koji je u cijelosti odbijen, te da je utvrđen izuzetak u svezi s povjerljivim komercijalnim informacijama, jer su dokumenti klasificirani kao poslovna tajna i zaštićeni izjavom o povjerljivosti. Utvrđeno je da javni interes u svezi sa otkrivanjem povjerljivih podataka iz dokumenta koji je predmet zahtjeva za pristup informacijama, ne prevazilazi potrebu zaštite integriteta institucije Ministarstva. Ombudsmeni su uputili Preporuku Ministarstvu da ukine po pravu nadzora Rješenje i u ponovnom postupku provede proceduru utvrđivanja izuzetaka i provede test javnog interesa u smislu članka 9. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH. U izdatoj preporuci, Ombudsmeni su zauzeli stav da je javnost već iskazala interesiranje u svezi sa pojedinostima, a naročito troškovima EXPO 2020 Dubai, te da bi se objavljivanjem informacija, u svezi sa ugovorom, a što uključuje i cijenu, doprinijelo povećanju transparentnosti, jačanju povjerenja građana u javne institucije, te umanjilo nagađanja i negativne projekcije u odnosu na postupanje javnih institucija u konkretnom slučaju. Preporuka nije realizirana.

4.2.4. Službenik za informiranje

Važeći zakoni o slobodi pristupa informacijama, na svim razinama vlasti, propisuju obvezu imenovanja službenika za informiranje koji obrađuje zahtjeve za pristup informacijama.

Ombudsmeni često zaprimaju upite javnih tijela kojima se traže informacije i upute koje se odnose na ulogu i ovlasti službenika za informiranje, a kroz praktično postupanje po žalbama ukazuju na obveze javnih tijela i službenika za informiranje u kontekstu zakonskih odredbi. Svrha

⁴¹ Ž-BL-05-193/24, preporuka broj: P- 254/25

⁴² Ž-SA-05-67/25, preporuka broj: P-89/25

službenika za informiranje jeste da osigura adekvatnu i učinkovitu primjenu Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH.

Najčešća dilema sa kojom se javna tijela suočavaju odnosi se na obim ovlasti službenika za informiranje. Ombudsmeni su od ranije zauzeli stav da Zakoni izričito ne propisuju uvjete za ispunjavanje ove dužnosti, niti se definira u okviru koje službe treba biti imenovan službenik za informiranje. Zakoni daju diskreciono pravo rukovoditelju javnog tijela da odredi koji službenik će obavljati poslove službenika za informiranje. Zakoni ne postavljaju uvjet da se radi o službeniku koji će u opisu radnih zadataka imati samo obradu zahtjeva za pristup informacijama. Štaviše, dosadašnja praksa Ombudsmana Bosne i Hercegovine pokazuje da su službenici za informiranje u velikom broju javnih tijela službenici koji uz redovne zadatke, obavljaju i poslove obrade zahtjeva za pristup informacijama⁴³. U kontekstu obima ovlasti službenika za informiranje Ombudsmeni su u dosadašnjem praktičnom postupanju zauzeli stav da jedna od važnih uloga službenika za informiranje jeste da u prvom stupnju donosi rješenja o pristupu informacijama, kako bi se osigurao princip dvostupnjevitosti u odlučivanju unutar javnog tijela.⁴⁴

Postupajući po žalbi⁴⁵ kojom se ukazuje da odgovorno javno tijelo nije postupilo po podnesenom zahtjevu za pristup informacijama, Ombudsmeni su proveli postupak istraživanja, nakon čega je izdata Preporuka da se podnositelju žalbe na podneseni zahtjev odgovori sukladno sa odredbama članka 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine. U odgovoru na Preporuku, navodi se da javno tijelo nije bilo u mogućnosti donijeti odluku iz formalno-pravnih razloga, jer nije imenovan službenik za informiranje, niti javno tijelo ima popunjenu poziciju rukovoditelja tijela ovlaštenog za donošenje pojedinačnih akata i odluka iz članka 14., odnosno zakona, pa posljedično tomu nezadovoljna stranka, s obzirom na ovu pravno relevantnu činjenicu, nema pravnu mogućnost podnošenja prigovora rukovoditelju tijela. Iako su Ombudsmeni ukazali na zakonske obveze javnog tijela, u konkretnom slučaju preporuka Ombudsmana BiH nije realizirana.

4.2.4.1. Suradnja službenika za informiranje i službi unutar javnog tijela

Ombudsmeni BiH su razmatrali žalbu⁴⁶, u okviru koje je javno tijelo kao razlog nepostupanja po zahtjevu za pristup informacijama, naveo propust u komunikaciji i postupanju radnika, dok je, primjera radi, od Institucije ombudsmana traženo i mišljenje⁴⁷ da li je Upravni odbor dužan zaprimljeni zahtjev za pristup informacijama, proslijediti službeniku za informiranje.

U pogledu navedenih žalbi, Ombudsmeni BiH su zauzeli stav da su sve službe/organizacione jedinice dužne pružiti sve informacije službeniku za informiranje, koji ima obvezu na osnovu tih informacija, donijeti odluku po zahtjevu za pristup informacijama. Dakle, na razini javnog tijela, a sukladno sa organizacijskim kapacitetima, službe/organizacione jedinice dužne su upostaviti korektnu i adekvatnu suradnju sa službenikom za informiranje. U suprotnom se ne može osigurati učinkovito postupanje po zahtjevima za pristup informacijama.

⁴³ Ž-SA-05-1736/25

⁴⁴ Ibidem.

⁴⁵ Ž-BL-05-778/24, preporuka broj: P-17/25

⁴⁶ Ž-LI-05-128/25

⁴⁷ Ž-SA-05-1736/25

4.2.5. Forma zahtjeva za pristup informacijama

Ombudsmeni BiH kontinuirano ukazuju na potrebu dodatne edukacije, ne samo stručnog osoblja javnih institucija, nego i građana kao korisnika prava na pristup informacijama. Zbog nedovoljne informiranosti i nerazumijevanja svrhe propisa iz ove oblasti, nerijetko se dešava da se javnim tijelima podnose zahtjevi za pristup informacijama kojima se traži dostavljanje informacija koje po svojoj prirodi nisu informacije od javnog značaja. Također, česta je pojava i da zahtjevi ne sadrže sve elemente propisane zakonom, pa su stranke često nezadovoljne navodeći da komplicirane birokratske procedure samo otežavaju ostvarivanje prava.

Ombudsmeni BiH su razmatrali žalbu⁴⁸ iz koje proizlazi da je zahtjev upućen javnom tijelu putem elektroničke pošte. Zahtjev nije sadržavao ime i prezime, adresu podnositelja niti se podnositelj zahtjeva pozvao na odredbe Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH, ali je podnesen u pisanom obliku, na službenom jeziku, te je sadržavao dovoljno podataka o prirodi i/ili sadržaju informacije, kako bi se omogućilo da javno tijelo uz razuman napor pronađe traženu informaciju. Žalitelj je Ombudsmanima BiH dostavio žalbu izražavajući nezadovoljstvo postupanjem nadležnog javnog tijela. Ombudsmeni BiH su izdali preporuku odgovornom javnom tijelu da, u smislu odredbe članka 11. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH, zahtjev formalno-pravno djelomično ispunjava uvjete propisane Zakonom. Vezano za činjenicu da zahtjev nije sadržavao ime i prezime podnositelja i adresu, Ombudsmeni su ukazali odgovornom tijelu na obveze propisane člankom 12. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH⁴⁹, te je javno tijelo pozvano da postupi shodno navedenoj odredbi. Preporuka je u cijelosti realizirana.

U svezi formalno-pravnih uvjeta koje zahtjev mora ispunjavati, Ombudsmeni su razmatrali i žalbu⁵⁰ kojom se ukazuje da je nadležnom javnom tijelu podnesen zahtjev za pristup informacijama kojim su tražene informacije u svezi sa koncertom koji Grad i Turistička zajednica organiziraju. Žaliteljica izražava nezadovoljstvo činjenicom da joj je, kao uvjet za postupanje po zahtjevu zatražena skenirana osobna iskaznica kako bi se utvrdio identitet. Postupak istraživanja po navedenoj žalbi je u tijeku, te će nakon okončanja istog biti donesena konačna odluka u predmetu.

U određenom broju slučajeva razmatranih u Instituciji ombudsmana, prigodom podnošenja zahtjeva podnositelji se nisu se pozvali na odredbe Zakona o slobodi pristupa informacijama.

U jednom od slučajeva je to bio razlog nepostupanja nadležnog javnog tijela po zahtjevu u zakonom propisanom roku⁵¹, dok je u drugom slučaju nadležno javno tijelo, zbog nepozivanja na odredbe Zakona, dovelo u pitanje i osnovanost samog zahtjeva i donošenje odluke⁵².

⁴⁸ Ž-SA-05-160/25, preporuka broj: P-163/25

⁴⁹ Članak 12. Zakona o slobodi pristupa informacijama: “*ako javno tijelo nije u mogućnosti da udovolji zahtjevu zbog odsutnosti formalnih uvjeta, dužno je što je prije moguće, a najkasnije u roku od osam dana od dana prijema zahtjeva, rješenjem obavijestiti podnositelja zahtjeva, kada je takvo obavještanje moguće, da zahtjev ne može biti obrađen iz navedenog razloga. Navedeno rješenje sadrži pouku o pravu na žalbu, naznaku i adresu tijela kojem se žalba podnosi, rok i troškove za podnošenje žalbe, kao i uputu o pravu obraćanja Ombudsmanu sa naznakom neophodnih podataka za kontaktiranje Ombudsmana.*”

⁵⁰ Ž-SA-05-1413/25

⁵¹ Ž-SA-05-1216/24, preporuka broj: P-74/25

⁵² Ž-SA-05-160/25

Ombudsmeni su izdali preporuku odgovornom javnom tijelu da postupi sukladno sa člankom 12. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine i donese rješenje. Ukazano je na obvezu i način primjene Zakona, kao i da je nepostupanjem sukladno sa Zakonom, podnositelju žalbe onemogućeno preispitivanje zakonitosti odluke što predstavlja i povredu prava na djelotvoran pravni lijek, koje je zajamčeno člankom 13. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Ukoliko iz zahtjeva nesporno proizlazi da se informacije traže sukladno Zakonom o slobodi pristupa informacijama, javno tijelo dužno je primijeniti navedeni Zakon, bez obzira na to da li se podnositelji zahtjeva na njega pozivaju.

4.2.6. Neodlučivanje u zakonom propisanom roku

Tijekom 2025. godine najveći broj žalbi u odnosu na povredu prava na pristup informacijama, odnosio se na neodlučivanje javnog tijela u zakonom propisanom roku.⁵³ U velikom broju slučajeva, javna tijela riješe zahtjev nakon prve intervencije Ombudsmana BiH⁵⁴. Ombudsmeni su razmatrali žalbu⁵⁵ kojom se ukazuje da nije postupljeno po zahtjevu za pristup informacijama u zakonom propisanom roku. Izdata je Preporuka odgovornom tijelu da razmotri zahtjeve za pristup informacijama u smislu članka 14. Zakona donese rješenje o pristupu informacijama. Preporuka je realizirana, a zahtjevu za pristup informacijama je udovoljeno.

Šutnja administracije i dalje predstavlja veliki izazov u radu po žalbama građana, posebno u slučajevima kada ni nakon upućivanja nekoliko urgencija i/ili preporuke, nema reakcije odgovornog javnog tijela. Odsustvo reakcije javnih tijela i nepoštivanje zakonom propisanih rokova se negativno odražava na pravo građana na pristup informacijama, kao i na pravo na učinkovit pravni lijek, te opravdano kod javnosti stvara sumnju i nepovjerenje u rad javnih tijela⁵⁶.

Kao najčešće razloge nepostupanja u zakonom propisanom roku navodi se povećan obim posla⁵⁷, provjerom kroz službene evidencije zahtjev nije zaprimljen⁵⁸, nije imenovan službenik za informiranje⁵⁹ i slično.

4.2.7. Rješenje ne obuhvaća sve elemente propisane ZOSPI

Rad na žalbama pokazuje da još uvijek postoji određen stupanj nerazumijevanja zakonskih odredbi kojima je propisan postupak odlučivanja po zahtjevima za pristup informacijama, posebno u segmentu utvrđivanja izuzetaka i u svezi s tim provođenja testa javnog interesa. Praksa Ombudsmana BiH pokazuje da se odgovorna javna tijela često pozivaju na izuzetak bez

⁵³Ž-LI-05-57/25, preporuka broj: P-132/25, Ž-BL-05-713/24, Ž-BL-05-639/24, Ž-BL-05-301/24, Ž-BL-05-694/24, preporuka broj: P-61/25, Ž-BL-05-778/24, preporuka broj: P-17/25

⁵⁴Ž-SA-05-1449/25

⁵⁵ Ž-BL-05-240/25, preporuka broj: P-183/25

⁵⁶ Ž-SA-05-101/25, preporuka broj: P-305/25

⁵⁷ Ž-SA-05-1449/25

⁵⁸ Ž-SA-05-1068/25

⁵⁹ Ž-BL-05-778/24, preporuka broj: P-17/25

adekvatnog obrazloženja, ali i bez provođenja testa javnog interesa u smislu važećih zakona o slobodi pristupa informacijama na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini.⁶⁰

Ombudsmeni su razmatrali žalbi⁶¹ u kojoj žalitelj ukazuje da je dobio nepotpune informacije, kao i da je ostalo nejasno što se podrazumijeva pod privatnošću na koji izuzetak se odgovorna strana poziva. Ombudsmeni su izdali preporuku odgovornom javnom tijelu kojom su ukazali da je, u smislu članka 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Republici Srpskoj, nadležno tijelo dužno, po prijemu zahtjeva, poduzeti sve redovne mjere da prikupi tražene informacije i razmotri sve činjenice i okolnosti koje su značajne za obradu zahtjeva. Pored toga, ukazano je da je obveza javnog tijela da podnositelju dostavi dopis/rješenje iz kojeg će biti vidljivo da li se pristup informacijama odbija/dozvoljava u cijelosti ili djelomično, zakonski osnov izuzeća informacije, a što svakako obuhvaća provođenje, te obrazloženje testa javnog interesa, kao i sva druga relevantna pitanja, kao što su pouka o pravnom lijeku, naznaka adrese tijela kojem se prigovor podnosi, rok i troškovi za podnošenje prigovora. Preporuka je u cijelosti realizirana.

4.2.8. Dvostupnjevost postupka

Analizom statističkih pokazatelja, Ombudsmeni su utvrdili da je tijekom 2025. godine zaprimljen značajno manji broj žalbi u odnosu na dvostupnjevost postupka, što pokazuje da javna tijela u ovom segmentu dosljednije tumače i primjenjuju zakonske propise.

Postoje slučajevi da u rješenjima nije navedena adekvatna pouka o pravnom lijeku. Ombudsmeni BiH su razmatrali žalbu⁶² iz koje proizlazi da je u drugostupanjskom Rješenju sporan sadržaj pouke o pravnom lijeku prema kojoj se žalba na doneseno rješenje može izjaviti Instituciji ombudsmana. Ombudsmeni BiH su izdali preporuku odgovornom javnom tijelu da ubuduće prigodom odlučivanja o zahtjevima za pristup informacijama vodi računa o ulozi Institucije ombudsmana u pogledu primjene odredbi Zakona o slobodi pristupa informacijama. Ombudsmeni su Preporukom ukazali da Ombudsmeni BiH nemaju zakonske ovlasti da preispituju zakonitost donesenih drugostupanjskih odluka. Uloga Ombudsmana je da prate rad nadležnih tijela u pogledu primjene zakona o slobodi pristupa informacijama, a ne da preuzima ulogu tijela od kojeg se očekuje da u trećem stupnju ispituje zakonitost donesenog rješenja. S obzirom na navedenu pouku, može se zaključiti da je podnositeljica žalbe dovedena u zabludu u pogledu načina zaštite svojih prava.

4.2.9. Upućivanje na traženje informacija „diplomatskim putem“

Ombudsmeni BiH su razmatrali žalbu⁶³ Odvjetničke kancelarije iz Beograda u kojoj se navodi da o zahtjevu za pristup informacijama, podnesenom Predsjedništvu BiH nije odgovoreno sukladno odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama na razini institucija BiH. Postupajući po zahtjevu, žalitelj je poučen da se pridržava „diplomatske prakse“, odnosno da se obrati putem Ministarstva vanjskih poslova ili Veleposlanstva Bosne i Hercegovine. Ombudsmeni BiH su izdali Preporuku Predsjedništvu BiH da podnositelju žalbe odgovori na podneseni zahtjev za

⁶⁰ Ž-BL-05-28/25, preporuka broj: P-97/25, Ž-SA-05-1413/25

⁶¹ Ž-BL-05-462/24, preporuka broj: P-18/25

⁶² Ž-BL-05-481/25, preporuka broj: P-306/25

⁶³ Ž-BL-05-575/24, preporuka broj: P-20/25

pristup informacijama, ukazujući da Zakon o slobodi pristupa informacijama na razini institucija Bosne i Hercegovine propisuje da je korisnik prava na pristup informacijama i ponovnu uporabu dokumenata svaka domaća ili strana fizička i pravna osoba. Zakon propisuje i proceduru postupanja nadležnog tijela nakon podnošenja zahtjeva za pristup informacijama. Podnositelj zahtjeva nije dužan obrazložiti zašto traži određene informacije. Upućivanje na traženje navedenih informacija, putem diplomatske prakse nije opravdano niti zasnovano na Zakonu. Preporuka je u cijelosti ispoštovana.

4.2.10. Utvrđivanje izuzetaka i test javnog interesa

Postupajući po žalbama koje se odnose na ostvarivanje prava na pristup informacijama, Ombudsmani BiH nerijetko ukazuju da je pravo na pristup informacijama relativno pravo, te da država ima pravo ograničiti pravo pod uvjetom da je to ograničenje propisano zakonom, objektivno opravdano i proporcionalno cilju koji se želi postići ograničenjem. Važeći zakoni koji reguliraju oblast pristupa informacijama na svim razinama u Bosni i Hercegovini, ne pretpostavljaju da su sve informacije dostupne javnosti. Upravo zbog toga su propisani izuzeci od saopćavanja, kao i obveza provođenja testa javnog interesa, ukoliko javno tijelo utvrdi izuzetak od saopćavanja.

Tražena informacija će biti utvrđena izuzetkom od saopćavanja temeljem ocjene svakog pojedinačnog slučaja, samo kada su ispunjena dva kumulativna uvjeta i to: kada se utvrdi izuzetak za cijelu ili dio informacije, te kada se utvrdi, nakon obavljenog ispitivanja javnog interesa, da priopćavanje informacije nije u javnom interesu. Zakoni propisuju da, kada javno tijelo utvrdi izuzetak od priopćavanja, on tu informaciju priopćava, ako je to opravdano u javnom interesu.

Ombudsmani BiH su u okviru razmatranja žalbi⁶⁴ koje se odnose na povredu prava na pristup informacijama, javnim tijelima ukazali na način na koji se provodi test javnog interesa, a to je postavljanjem sljedećih pitanja:

1. Da li informacija obuhvaća neki od izuzetaka od priopćavanja propisanih odredbama članaka 6., 7. i 8. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine;
2. Ukoliko obuhvaća neki od izuzetaka, da li je i pored toga, priopćavanje takve informacije u javnom interesu (provođenje testa javnog interesa);
3. Ukoliko informacija obuhvaća neki od izuzetaka, i priopćavanje takve informacije nije u javnom interesu, tražena informacija bit će izuzeta od priopćavanja.

Test javnog interesa predstavlja najviši stupanj odluke u javnom tijelu i slobodnu procjenu preovladava li javni interes da zatražena informacija ostane u sferi ograničenja pristupa, ili će prevladati javni interes da se zatražena informacija izuzme iz okvira postojećeg ograničenja i da se učini dostupnom. To je najvažniji dio u procesu odlučivanja o zahtjevu za pristup informacijama, jer jednom utvrđen javni interes, podrazumijeva da tražena informacija neće biti samo dostavljena podnositelju, već ista može biti dostupna i bilo kojem članu javnosti. Upravo

---

⁶⁴Ž-SA-05-518/24

zbog toga predmet razmatranja Zakona o slobodi pristupa informacijama jesu informacije od javnog značaja.

Ombudsmeni BiH su razmatrali žalbu⁶⁵ kojom se ukazuje da su žalitelji uputili zahtjeve za pristup informacijama kojim su tražene informacije i dokumentacija u svezi poplave koja se desila u oktobru 2024. godine u Donjoj Jablanici. Povodom podnesenih zahtjeva, Ministarstvo je donijelo Rješenja kojim se odbijaju zahtjevi žalitelja, navodeći da je utvrđen izuzetak od priopćenja u smislu čl. 6. stavak (1) točka 2. Zakona o slobodi pristupa informacijama FBiH, a kojim je propisano da nadležno javno tijelo može utvrditi izuzetak u slučaju kada se priopćavanjem informacije osnovano može očekivati izazivanje značajne štete za legitimni cilj Federacije, sprječavanje kriminala i otkrivanje kriminala. Istaknuto je da je cjelokupna dokumentacija iz službene evidencije, a koja se odnosi na predmetni privredni subjekat i lokalitet, privremeno oduzeta jer su predmet istrage koju vodi nadležno tužiteljstvo. Ombudsmeni BiH su u navedenom predmetu zauzeli stav da je Ministarstvo gospodarstva pravilno utvrdilo činjenično stanje i pravnim utemeljenjem utvrdilo izuzetak, na što ukazuje i sudska praksa u ovoj oblasti⁶⁶. Istaknuto je i da cilj i svrha Zakona o slobodi pristupa informacijama jeste da se omogući pristup informacijama koje su javnom interesu, ali da je od izuzetne važnosti pravilno utvrđivanje izuzetaka u postupku rješavanja zahtjeva.

Ombudsmeni BiH su postupali i po žalbi⁶⁷, kojom se izražava nezadovoljstvo načinom postupanja po zahtjevu za pristup informacijama kojim su tražene informacije u svezi sa izgradnjom Bloka 7 Termoelektrane u Tuzli. U Rješenju kojim se odbija pristup informacijama, javno tijelo se poziva na Pravilnik o poslovnoj tajni⁶⁸, te utvrđuje da bi tražena informacija prouzročila štetu. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su utvrdili da prvostupanjsko tijelo nije provelo test javnog interesa, niti je obrazložilo štetu i korist koja može nastati saopćavanjem tražene informacije. Izdata je Preporuka u kojoj su Ombudsmeni ukazali na važnost i obvezu provođenja testa javnog interesa, te da sprovodeći test javnog interesa javno tijelo mora utvrditi da li zaštita privatnog interesa ima prevagu nad javnim interesom. Utvrđeno je i da je prvostupanjsko, ali i drugostupanjsko tijelo postupajući po žalbi, bilo dužno procijeniti koju štetu bi dostavljanje traženog ugovora prouzročilo. Preporuka je djelomično realizirana.

4.2.11. Pravo na pristup informacijama i zaštita osobnih podataka

Ombudsmeni kontinuirano ukazuju da postoji potreba za provođenjem širih javnih kampanja sa ciljem informiranja i educiranja javnosti o pravu na pristup informacijama, uključujući način podnošenja zahtjeva, značenje pojma „informacija od javnog interesa“, korištenje pravnog lijeka i slično. Izostanak adekvatne edukacije javnosti, dovodi do povećanog broja zahtjeva koji po svojoj suštini ne predstavljaju informacije od javnog značaja, čime se javna tijela dodatno opterećuju u trošenju ljudskih kapaciteta.

Ombudsmeni BiH su i u prethodnim godišnjim izvješćima ukazivali na ovu problematiku, ističući da se zahtjevima za pristup informacijama često traže informacije koje po svojoj naravi

⁶⁵ Ž-MO-05-15/25

⁶⁶ Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine u predmetu: AP-2357/16 („Službeni glasnik BiH br. 54/18)

⁶⁷ Ž-SA-05-176/25, preporuka broj: P-162/25

⁶⁸ Pravilnik o poslovnoj tajni broj: NO-41-2460-8.2./06 od 28.02.2006. godine

predstavljaju osobni podatak, koji nema javni značaj ili koji je potreban pojedinačnoj osobi, najčešće za potrebe podnošenja tužbe, prikupljanje dokaza, pokretanje postupaka izvršenja i slično⁶⁹.

Ombudsmeni BiH su razmatrali žalbu⁷⁰ kojom se ukazuje da je podnesen zahtjev za pristup informacijama, kojim je tražena informacija o trenutnom prebivalištvu/boravištu supruge podnositeljice, navodeći da je informacija potrebna radi uređenja tužbe za razvod braka. Zahtjevu nije udovoljeno uz obrazloženje da podnositeljica žalbe nije stranka u kaznenom postupku i da sud u okviru svojih nadležnosti može zatražiti dostavljanje ovog podatka po službenoj dužnosti.

Oblast zaštite osobnih podataka je u neposrednoj svezi sa pravom na pristup informacijama, te je od ključne važnosti pitanje kako pronaći balans između ova dva prava. Nesporno je da svaka osoba na teritoriju Bosne i Hercegovine, bez obzira na državljanstvo ili prebivalište ima pravo na zaštitu osobnih podataka, koji se na njih odnose. Međutim, činjenica je da fizičke i pravne osobe nerijetko putem zahtjeva za pristup informacijama traže dostavljanje osobnih podataka. Ombudsmeni BiH ukazuju da cilj i svrha Zakona o slobodi pristupa informacijama jeste da se omogući pristup informacijama koje su u javnom interesu, te da su zakoni precizirali izuzetake uz obvezu provođenja testa javnog interesa. Jedan od propisanih izuzetaka jeste i zaštita privatnosti, odnosno zaštita osobnih podataka.

Agencija za zaštitu osobnih podataka u Bosni i Hercegovini, kao upravno tijelo koje nadzire primjenu Zakona o zaštiti osobnih podataka u Bosni i Hercegovini, ukazala je da su pitanja zaštite privatnosti prisutna u svakom aspektu života pojedinca posebno jer suvremeni uvjeti života omogućavaju dostupnost velikom broju podataka. Globalizacija i tehnološki napredak su prouzročili niz promjena čemu i sami svjedočimo, naročito u informatičkom i digitalnom svijetu. U procesu globalizacije, informacije ne poznaju granice, pa je teško osigurati balans između privatnosti i sigurnosti, podržavajući i pristup informacijama i zaštitu osobnih podataka.⁷¹

Bosna i Hercegovina je usvajanjem novog Zakona o zaštiti osobnih podataka u BiH napravila važan u korak u procesu pridruživanja Europskoj uniji. Zakon o zaštiti osobnih podataka Bosne i Hercegovine⁷² je reformski propis kojim je domaći pravni okvir usklađen sa međunarodnim i europskim standardima i propisima Europske Unije, posebno sa Općom uredbom EU o zaštiti podataka (GDPR). Zakon je usvojen 30. siječnja 2025. godine, objavljen 28. veljače 2025. godine, a na snagu je stupio 8. ožujka iste godine. Primjena Zakona je odgođena za 210 dana od dana stupanja na snagu, te se na području cijele Bosne i Hercegovine primjenjuje od 4. listopada 2025. godine. Novi Zakon o zaštiti osobnih podataka donosi niz promjena kojima je zapravo osnovni cilj osigurati zaštitu osoba u pogledu automatske obrade osobnih podataka, vratiti građanima nadzor nad njihovim osobnim podacima i pojednostaviti regulatorno okruženje za međunarodne kompanije, ujednačavanjem propisa u cijeloj Uniji.

⁶⁹ Ž-SA-05-1449/25, Ž-SA-05-1866/25, Ž-BL-05-481/25

⁷⁰ Ž-BL-05-481/25

⁷¹ Agencija za zaštitu osobnih podataka u BiH, Izvješće o zaštiti osobnih podataka u Bosni i Hercegovini za 2024. godinu, dostupno na: https://azlp.ba/publikacije/Archive.aspx?langTag=bs-BA&template_id=149&pageIndex=1

⁷² "Službeni glasnik BiH", broj 12/25

4.3. Godišnje izvješće o stanju u oblasti slobode pristupa informacijama na razini institucija Bosne i Hercegovine

4.3.1. Uvodne napomene

Na osnovu članka 48. Zakona o slobodi pristupa informacijama na razini institucija Bosne i Hercegovine⁷³, Institucija ombudsmana izrađuje Godišnje izvješće o stanju u oblasti slobode pristupa informacijama na razini institucija Bosne i Hercegovine koji dostavlja nadležnim institucijama.

Zakon o slobodi pristupa informacijama na razini institucija Bosne i Hercegovine je usvojen u Zastupničkom domu Parlamenta BiH 22. kolovoza 2023. godine. Iako je usvajanje navedenog Zakona značilo ispunjavanje obveza Bosne i Hercegovine u procesu pridruživanja Europskoj uniji, sam proces usvajanja praćen je brojnim komentarima, posebno od strane organizacija civilnog društva, ali i Ombudsmana BiH koji su ukazali na slabosti predloženog, a kasnije i usvojenog Zakona.

U izvješću Europske komisije o Bosni i Hercegovini za 2025. godinu, ističe se potreba usklađivanja Zakona sa međunarodnim standardima o neovisnosti žalbenog postupka, te je ukazano da se pravila o zaštiti podataka i pristupu informacijama i dalje tumače na način kojim se štite privatni, a ne javni interesi. Preporuke Ombudsmana i dalje su uglavnom usmjerene na osiguravanje pristupa informacijama, iako je zabilježeno blago smanjenje ukupnog broja preporuka iz tog područja.⁷⁴

Činjenica je da je od usvajanja navedenog Zakona, u Instituciji ombudsmana primjetan smanjen broj žalbi koje se odnose na povredu prava na pristup informacijama od strane institucija na razini Bosne i Hercegovine. Ombudsmani su uvjerenja da povrede prava i dalje postoje, ali da jedan od razloga može biti i uklanjanje iz Zakona nadležnosti Institucije ombudsmana, njezinog mandata i uloge u procesu zaštite prava na pristup informacijama. Ombudsmani su na to ukazivali u vrijeme dok je Zakon bio u Nacrtu. Nažalost, nadležne institucije nisu uzele u obzir opservacije Ombudsmana BiH, te se sada otvara pitanje adekvatne informiranosti građana o mogućnostima obraćanja Ombudsmanu Bosne i Hercegovine u slučajevima povrede prava na pristup informacijama od strane institucija na razini Bosne i Hercegovine.

Ombudsmani BiH su tijekom 2025. godine razmatrali žalbu⁷⁵ kojom se ukazuje na povredu prava pristupa informacijama od strane Agencije za javne nabavke Bosne i Hercegovine, te se navodi da Agencija nije postupila po podnesenom zahtjevu za pristup informacijama sukladno odredbama Zakona. Ombudsmani su proveli postupak istraživanja, nakon čega je utvrđeno da je Agencija postupila po zahtjevu na način da se odobrava pristup informacijama, ali da je žalitelj, nezadovoljan Rješenjem uložio žalbu Žalbenom vijeću pri Vijeću ministara BiH (u daljem

⁷³ „Službeni glasnik BiH“ broj: 61/23

⁷⁴ Radni dokument osoblja Komisije, Izvješće o Bosni i Hercegovini za 2025., uz dokument saopćenje Komisije Europskom parlamentu, Europskom ekonomskom i socijalnom odboru i Odboru regija, Saopćenje o politici proširenja EU-a za 2025., dostupno na:

https://www.dei.gov.ba/uploads/documents/izvjescje-o-bosni-i-hercegovini-za-2025-bhs3_1764581924.pdf

⁷⁵ Ž-SA-05-1318/24

tekstu: Žalbeno vijeće). Žalbeno vijeće je informiralo Instituciju ombudsmana da je žalba usvojena, dio dispozitiva poništen i naloženo Agenciji da žalitelju dostavi dio traženih informacija. Ombudsmani su pratili postupak do njegovog okončanja, te je povreda otklonjena u tijeku intervencije Institucije ombudsmana.

4.3.2. Podaci relevantnih institucija

S ciljem objektivnog prikaza dosadašnjeg iskustva u primjeni Zakona o slobodi pristupa informacijama na razini institucija Bosne i Hercegovine, Ombudsmani BiH su Vijeću ministara Bosne i Hercegovine, Ministarstvu pravde Bosne i Hercegovine, Žalbenom vijeću pri Vijeću ministara BiH i Upravnom inspektoratu, uputili akt⁷⁶ kojim su tražene sljedeće informacije:

- Zapažanja u pogledu pozitivnih aspekata primjene Zakona, ali izazova koji se u praksi javljaju;
- Zapažanja u pogledu obveze javnih tijela na proaktivnu objavu informacija?
- Da li su usvojeni svi prateći podzakonski akti i o kojim podzakonskim aktima se radi?
- U kojoj fazi je proces uspostavljanja Središnjeg portala informacija?
- Koliko je nadzora provedeno od strane Upravnog inspektorata, na što su se odnosili i ključna zapažanja Upravnog inspektorata?
- Statistika žalbi koje su rješavane od strane Žalbenog vijeća pri Vijeću ministara Bosne i Hercegovine, vrste žalbi, ishod postupaka i ključna zapažanja u pogledu primjene Zakona?

Institucija ombudsmana je zaprimila odgovore nadležnih institucija⁷⁷ kako slijedi:

Generalni sekretarijat Vijeća ministara BiH u dostavljenom aktu ističe da jedan od najznačajnijih pozitivnih efekata Zakona jeste obveza proaktivne objave informacija, koja omogućava da građani i pravne osobe dobiju veliki broj traženih informacija bez podnošenja formalnog zahtjeva i bez donošenja rješenja, čime se značajno smanjuje administrativno opterećenje institucija i ubrzava postupak za korisnike. Na taj način se istodobno ostvaruje osnovni cilj Zakona, a to je veća otvorenost i transparentnost rada institucija.

Navodi se i da se pojedinim zahtjevima traži dostavljanje velike količine podataka iz višegodišnjih razdoblja (često 5 - 10 i više godina unazad), što zahtijeva angažiranje više službenika tijekom dužeg vremena i dovodi do toga da drugi važni administrativni procesi trpe ili se odlažu. U određenom broju slučajeva primijećeno je da se pristup informacijama koristi na način koji nije sukladan duhu Zakona - podaci se selektivno izvlače, iskrivljuju ili predstavljaju izvan konteksta, u svrhu političke ili medijske diskreditacije institucije, umjesto da služe konstruktivnom javnom nadzoru ili informiranju građana.

Provedbu Politike i Standarda proaktivne transparentnosti prati Ured koordinatora za reformu javne uprave i o tomu godišnje izvješćuje Vijeće ministara Bosne i Hercegovine.⁷⁸ Vijeće

⁷⁶ Akt Ombudsmana BiH broj: Oi-K-SA-45/25 od 10.11.2025. godine

⁷⁷ Akt Generalnog sekretarijata Vijeća ministara BiH broj: 07-50-2-2554/25 od 20.11.2025. godine, akt Žalbenog vijeća pri Vijeću ministara BiH broj: ŽV-07-24-12/25 od 26.11.2025. godine, akt Upravnog inspektorata pri Ministarstvu pravde BiH broj: 10-07-12-10053/25 od 21.1.2026. godine;

ministara BiH usvojilo je više zaključaka usmjerenih na povećanje transparentnosti svojih institucija i tijela.

U svezi s proaktivnom objavom informacija, Generalno tajništvo je zaduženo za vođenje i održavanje Središnjeg portala javnih informacija, a način njegovog organiziranja i vođenja propisuje se pravilnikom zasnovanom na Politici proaktivne transparentnosti. Pravilnik treba da donese Vijeće ministara, na prijedlog Generalnog tajništva.

Po usvajanju ZOSPI-ja. Generalno tajništvo Vijeća ministara BiH izradilo je nacrt Pravilnika o organiziranju i vođenju Središnjeg portala javnih informacija institucija BiH. Pravilnikom su bile razrađene vrste informacija koje se objavljuju, nadležnosti institucija te pravila ponovne uporabe podataka. Međutim, dokument nije upućen Vijeću ministara BiH, budući da u tom trenutku još nisu postojali tehnički uvjeti za izradu i funkcioniranje Središnjeg portala, uključujući i jasno definiranje tehničkih rješenja koje bi Pravilnik trebalo da sadrži. Do danas Središnji portal informacija nije uspostavljen.

U međuvremenu je Generalno tajništvo nastavilo s konkretnim aktivnostima na uspostavi Središnjeg portala javnih informacija, kroz projekat tehničke pomoći EU pri Uredu koordinatora za reformu javne uprave (PARCO)⁷⁹.

Žalbeno vijeće pri Vijeću ministara Bosne i Hercegovine u dostavljenom odgovoru referiralo na statistiku i prirodu žalbi koje je razmatralo tijekom 2025. godine. U tom smislu se navodi da je postupalo po ukupno 76 žalbi⁸⁰ izjavljenih na odluke prvostupanjskih tijela.

U 58 predmeta Žalbeno vijeće je donijelo odluke na način da je:

- 39 žalbi odbijeno
- 4 usvojeno
- 4 djelomično usvojeno
- 10 žalbi riješeno na način da su doneseni zaključci o obustavi postupka.

---

⁷⁸ Vijeće ministara BiH je na 72. sjednici, održanoj 4. 3. 2025. godine, usvojilo Informaciju Ureda koordinatora za reformu javne uprave o šestom provedenom online istraživanju o primjeni Politike i Standarda proaktivne transparentnosti, koje je provedeno u razdoblju od 29. 4. do 27. 5. 2024. godine uz sudjelovanje 56 institucija BiH. Istraživanje je pokazalo da prosječna ispunjenost standarda proaktivne transparentnosti iznosi 73.78 %, što predstavlja poboljšanje u odnosu na 2023. godinu za 1,51 %.

Standardi proaktivne transparentnosti, između ostalog, podrazumijevaju omogućavanje uvida javnosti u setove podataka/informacija koje posjeduju: strateške, operativne, financijske te informacije u oblasti javnih nabava, borbe protiv korupcije i slobode pristupa informacijama.

U razdoblju od 19. 5 do 19. 6. 2025. godine Ured koordinatora je proveo 7. istraživanje o provedbi Politike i Standarda proaktivne transparentnosti. U tijeku je obrada podataka i priprema izvješća za Vijeće ministara Bosne i Hercegovine. Također, 22. 5. 2025. godine Agencija za državnu službu, u suradnji s Uredom koordinatora za reformu javne uprave, provela je obuku državnih službenika, posvećenu transparentnosti, odgovornosti i otvorenim podacima.

⁷⁹ Razvijen je pilot-portal otvorenih podataka, zasnovan na EU standardima (CKAN). Portal je funkcionalan kao platforma, ali još nema objavljenih podataka. Analiza postojećeg Rješenja pokazala je da se ono, uz potrebne nadogradnje i tehničke dorade, može optimalno iskoristiti kao temelj za Središnji portal. Zbog toga su u proračunu za 2025. godinu planirana sredstva za njegovo unaprjeđenje, no zbog trenutne neizvjesnosti ta će se sredstva prenijeti i realizirati u 2026. godini. Kroz projekt „Redizajn web stranica Vijeća ministara BiH i DKP-a BiH“, koji se provodi u suradnji s UNDP-om BiH, u tijeku su aktivnosti identifikacije, pripreme i strukturiranja setova podataka institucija BiH za njihovu objavu na Središnjem portalu. Ove aktivnosti usklađuju se s planiranim nadogradnjama DEXI (GSB) rješenja, koje će omogućiti integraciju i automatizirano preuzimanje odabranih podataka, čime će funkcionalnost portala biti u potpunosti zaokružena.

⁸⁰ Protiv odluka Žalbenog vijeća pokrenuto je ukupno šest upravnih sporova pred Sudom Bosne i Hercegovine po kojima još nisu donesene sudske odluke.

U odgovoru se navodi da je usvajanjem Zakona o slobodi pristupa informacijama na razini institucija BiH znatno povećan broj zahtjeva za slobodan pristup informacijama, pa samim tim i broj uloženi žalbi na odluke prvostupanjskih tijela. Upravni inspektorat je u dostavljenom aktu naveo isti podatak.

U pogledu izazova u primjeni navodi se da nije jasno definiran postupak provođenja testa razmjernosti i javnog interesa, što nerijetko završava odlukama prvostupanjskih tijela bez da je proveden test javnog interesa, ili je proveden neadekvatno.

Člankom 29. stavak 3. Zakona propisao je pravo na pokretanje upravnog spora i od strane institucije koja je donijela prvostupanjsko, što se da desilo samo u dva slučaja. U odgovoru Žalbenog vijeće ističe se da se na ovaj način komplikuje odlučivanje po zahtjevima za pristup informaciji, odnosno postupak se dodatno odugovlači upravo od strane onih koji bi trebalo da omoguće pristup traženoj informaciji, pa čak i da iste objavljuje neovisno od postavljenog zahtjeva, putem proaktivnog objavljivanja informacija. Na ovu problematiku ukazao je i Upravni inspektorat Ministarstva pravde BiH.

Upravni inspektorat u dostavljenom odgovoru navodi i da se donošenjem Zakona o slobodi pristupa informacijama na razini institucija Bosne i Hercegovine smanjio broj inicijativa za vršenje inspeksijskog nadzora za oko 50%. Kao mogući razlog se navodi uspostavljanje novih mehanizama zaštite predviđenih odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama na razini institucija Bosne i Hercegovine.

U pogledu proaktivne objave informacija, navodi se da značajan broj institucija na svojim internet stranicama proaktivno objavljuje informacije, ali da se ne objavljuju sve zakonom propisane informacije, te će tijekom 2026. godine Upravni inspektorat izvršiti tematske nadzore u cilju tačnog utvrđivanja stanja u oblasti proaktivne objave informacija.

U pogledu izvršenih inspeksijskih nadzora tijekom 2025. godine, navodi se da je formirno pet predmeta u svezi sa ostvarenjem prava na slobodan pristup informacijama, i to:

- U jednom predmetu nije postojala nadležnost Upravnog inspektorata;
- U jednom predmetu je tijelo postupilo po zahtjevu prije izvršenog inspeksijskog nadzora, tako da nije naložena upravna mjera.
- U jednom predmetu nije utvrđena nepravilnost prigodom postupanja tijela.
- U jednom predmetu je utvrđeno da se ne radi o ostvarivanju prava na slobodan pristup informacijama.
- U jednom predmetu subjektu nadzora je zapisnikom naloženo da postupi po zahtjevu za slobodan pristup informacijama. Subjekt nadzora je postupio po nalogu postupajućeg inspektora.

4.3.3. Zaključak

Analizirajući odgovore nadležnih institucija, može se zaključiti da je usvajanje Zakona donijelo pozitivne pomake propisivanjem obveze proaktivne objave informacija, čime se smanjuje broj formalnih zahtjeva i administrativno opterećenje. Međutim, neupostavljanje Središnjeg portala

javnih informacija predstavlja ozbiljan nedostatak koji onemogućava punu primjenu zakonskih rješenja. Dodatni izazovi ogledaju se u zaprimanju zahtjeva koji se odnose na opsežne višegodišnje podatke, neujednačenoj praksi proaktivne objave informacija, te nejasno definiranom postupku provođenja testa razmjernosti i javnog interesa.

Prema navodima Žalbenog vijeća pri Vijeću ministara, zakonska mogućnost pokretanja upravnog spora od strane institucija dodatno produžava postupke i može biti suprotna svrsi Zakona. Iako je broj inspekcijskih inicijativa smanjen, uočeni su nedostaci na strani javnih tijela u pogledu proaktivne transparentnosti, te su najavljeni tematski inspekcijski nadzori u 2026. godini, što potvrđuje potrebu za daljnjim unaprjeđenjem normativnih i institucionalnih mehanizama radi učinkovitijeg ostvarivanja prava na slobodan pristup informacijama.

Ombudsmeni zaključuju da su i dalje prisutne nejasnoće u pogledu načina provođenja testa javnog interesa, sadržaja testa javnog interesa kao najvažnijeg koraka u postupku donošenja odluke da li će određena informacija biti saopćena tražitelju ili ne. Pored navedenog, razućenost mehanizama pravne zaštite koji su uključeni u nadzor nad primjenom Zakona

Također, Ombudsmeni su u više navrata ukazali, a što je Europska komisija potvrdila u Izvješću za Bosnu i Hercegovinu, nedostaci u Zakonu se prvenstveno odnose na nepostojanje neovisnog nadzornog tijela zaduženog za provođenje zakona, što dovodi do razućenosti mehanizama koji su uključeni u nadzor nad primjenom zakona.

Zakon o slobodi pristupa informacijama na razini institucija BiH propisuje obvezu službenika za informiranje u svezi izrade godišnjeg izvješća koje se u zakonom propisanoj proceduri upućuje Vijeću ministara Bosne i Hercegovine i Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine, a koji obvezno uključuje evidenciju o broju primljenih zahtjeva, vrsti traženih informacija, broju donesenih rješenja, broju konačnih rješenja, broju zahtjeva po kojima nisu donesena rješenja i načinu postupanja institucije BiH. Navedeno izvješće sadržano je u posebnom Aneksu ovog dokumenta.

4.4. Pravo na imovinu

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine žalbe koje se tiču prava na nesmetano uživanje imovine razmatraju u okvirima članka 1. Protokola 1. Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao i relevantnih domaćih zakona.

Postupajući po žalbi žaliteljice⁸¹ Ombudsmeni su utvrdili da postoje propusti javne uprave uslijed kojih je građanima stambene zgrade, onemogućen pristup javnim površinama zbog postavljanja vrta od strane ugostiteljskog objekta. Upućena je preporuka nadležnoj službi da po službenoj dužnosti pokrene ponovni upravni postupak za preispitivanje dopunskog rješenja kojim je omogućeno korištenje javne površine za potrebe ljetnog vrta. Istodobno je nadležnim inspekcijskim tijelima preporučeno poduzimanje radnji iz okvira njihove nadležnosti. Praćenje realiziranja preporuke je u tijeku.

Eksproprijacija predstavlja zakonom uređeno oduzimanje ili ograničavanje prava vlasništva na nekretninama uz naknadu prema tržišnoj vrijednosti nekretnine. Koristi se isključivo kada je u

⁸¹ Ž-BR-05-178/24, preporuka broj:P-111/25

pitanju izgradnja objekata za koje je na zakonit način utvrđeno da predstavljaju objekte od javnog interesa, i podrazumijeva nadoknadu prema tržišnoj vrijednosti nekretnine. Nije sporna činjenica da vlasti različitim prostorno-planskim dokumentima mogu radi javnog interesa određivati namjenu prostora, te odrediti određena ograničenja, odnosno miješati se u pravo na imovinu. Međutim, problem nastaje usljed dugotrajnog postupka u kojemu vlasnici ne mogu koristiti svoju nekretninu, a pritom naknada nije isplaćena.

U razmatranom predmetu⁸² utvrđeno je da podnositeljice žalbe godinama trpe ograničenja na svojoj imovini, te su Ombudsmani uputili preporuku nadležnom ministarstvu da uz suradnju sa drugim nadležnim tijelima vlasti, održe sastanak sa podnositeljicama žalbe u svrhu postizanja sporazuma o eksproprijaciji/obeštećenju za njihovu nekretninu. U tijeku je praćenje realiziranja preporuke.

U pojedinim predmetima interesi zajednice ili javnog poduzeća koje vrši isporuku komunalne usluge su u suprotnosti sa pravom pojedinca na nesmetano uživanje privatne imovine.

Žalitelj⁸³ navodi da su zaposlenici Elektroprivrede FBiH na privatnom posjedu bez suglasnosti vlasnika, srušili stablo, čime mu je nanesena šteta, koju Elektroprivreda odbija nadoknaditi. U konkretnom slučaju nije utvrđena povreda prava podnositelja žalbe, jer je radi sigurnosti i nesmetane isporuke električne energije bilo neophodno izvršiti održavanje trase ispod dalekovoda, te ukloniti sve izraslo drveće, grane, raslinje i slično, a koje se nalazi u zaštitnoj zoni elektroenergetskog objekta, sukladno sa Zakonom o električnoj energiji⁸⁴.

Jedan od predmeta žalbi je usvajanje regulacionih planova koji često nisu u interesima pojedinaca ili grupe građana.

Podnositeljica žalbe⁸⁵ navodi da je općinsko vijeće donijelo odluku o regulacionom planu, kojom je nezadovoljna. Ombudsmani su izdali preporuku⁸⁶ kojom se Odsjeku za inspeksijske poslove preporučuje da sukladno sa pozitivnim propisima razmotri navode podnositeljice žalbe i obavi inspeksijski nadzor. Odgovor na preporuku nije zaprimljen. Ovaj predmet otvorio je i pitanje nezavisnosti inspeksijskih tijela u općinama.

U predmetu⁸⁷ u kojem podnositelji žalbe traže kompenzaciju za stanarsko pravo, upućena je preporuka⁸⁸ Vladi FBiH da poduzme sve mjere i aktivnosti kako bi se podnositeljici žalbe omogućilo ostvarenje prava koja su joj priznata, jer nedostatak sredstava za izvršenje ne može i ne smije ići na štetu stranke.

Preporuka je realizirana.

---

⁸²Ž-SA-08-230/25, preporuka broj: P-205/25

⁸³ Ž-SA-08-222/24

⁸⁴ „Službene novine F BiH“: broj:60/23

⁸⁵ Ž-BL-04-310/24

⁸⁶P-294/25

⁸⁷Ž-SA-05-338/23

⁸⁸ P-73/25

4.5. Policija

Tijekom 2025. godine Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine zaprimila je ukupno 227 predmeta koji su se odnosili na postupanje policijskih tijela, što predstavlja povećanje od 42 % u odnosu na 2024. godinu, kada je razmatrano 160 žalbi na rad policije. Ovakav trend potvrđuje da oblast policijskog postupanja i dalje predstavlja jednu od najosjetljivijih oblasti u zaštiti ljudskih prava, ali i da građani u značajnoj mjeri koriste mehanizam Institucije ombudsmana radi zaštite svojih prava.

Žalbeni navodi vezani za ovu oblast odnosili su se na postupanje policijskih tijela u Federaciji Bosne i Hercegovine i to ministarstava unutarnjih poslova svih županija, Ministarstva unutarnjih poslova Republike Srpske, Policije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, kao i Granične policije Bosne i Hercegovine, što omogućava teritorijalno uravnoteženu i usporednu procjenu profesionalnih standarda i praksi u različitim policijskim strukturama⁸⁹.

Analiza zaprimljenih žalbi ukazuje da se najveći broj navoda odnosio na neprofesionalno postupanje policijskih službenika, nepostupanje ili zakašnjelo postupanje po prijavama građana, neučinkovitost unutarnjih mehanizama kontrole i nadzora, dugotrajnost stegovnih postupaka, kao i pitanja statusa, zapošljavanja i napredovanja policijskih službenika⁹⁰.

U izvještajnom razdoblju u oblasti policijskog postupanja okončan je rad na značajanom broju predmeta, pri čemu su Ombudsmeni BiH uputili ukupno 15 preporuka nadležnim policijskim tijelima i drugim institucijama uključenim u postupanje po žalbama građana. Preporuke su se odnosile na unaprjeđenje profesionalnih standarda postupanja, jačanje unutarnjih mehanizama kontrole i nadzora, osiguranje zakonitog i blagovremenog postupanja po prijavama građana, kao i na zaštitu prava policijskih službenika u postupcima zapošljavanja i napredovanja⁹¹.

Ombudsmeni BiH konstatiraju da povjerenje građana u policijske institucije ne zavisi od broja formalno provedenih postupaka, već od njihove stvarne djelotvornosti, transparentnosti i sposobnosti da rezultiraju konkretnom odgovornošću i unaprjeđenjem prakse pri čemu posebno ukazuju da ovo pitanje zahtijeva dublju i sustavnu analizu stanja, imajući u vidu obim nadležnosti koje snage za sprovođenje zakona imaju, a naročito široke ovlasti koje im stoje na raspolaganju u postupanju prema građanima⁹².

4.5.1. Primjena body kamera u radu policijskih službenika

Tijekom 2025. godine zabilježene su aktivnosti na uvođenju body kamera u rad policijskih službenika na području Županije Sarajevo i Srednjo-bosanske županije. Nakon ispunjavanja pravnih i tehničkih pretpostavki, policijski službenici patrola i prometnih jedinica u okviru nadležnih policijskih uprava započeli su sukcesivnu primjenu body kamera, pri čemu je najavljeno da će sustav biti u potpunosti funkcionalan od 25. rujna 2025. godine.

⁸⁹ Ž-SA-05-624/25; Ž-SA-05-183/25; Ž-MO-05-37/25; Ž-BL-07-665/24; Ž-BL-05-487/25; Ž-BL-05-691/22; Ž-BR-05-174/25; Ž-BR-05-78/25

⁹⁰ Ž-BL-07-665/24; Ž-SA-05-624/25; Ž-BL-05-691/22

⁹¹ : Ž-BL-05-730/24, Ž-BR-05-78/25, Ž-BR-05-103/25, Ž-BL-05-608/24, Ž-BL-05-343/25, Ž-SA-05-872/24

⁹² Ž-BL-07-665/24; Ž-BR-05-174/25; Ž-BR-05-78/25

Primjena body kamera provodi se u okviru nadležnosti Ministarstva unutarnjih poslova Županije Sarajevo i Ministarstva unutarnjih poslova Srednjo-bosanske županije. Kamere su pričvršćene na uniformu policijskog službenika iznad pojasa i postavljene tako da snimaju prostor ispred službenika. Policijski službenici dužni su upoznati osobu prema kojoj primjenjuju policijske ovlasti da se snimanje vrši, osim u izuzetnim situacijama kada bi to moglo ugroziti sigurnost ili zakonit cilj postupanja, uz obvezu naknadnog obavještanja. Kada se policijske ovlasti ne primjenjuju, kamera se isključuje.

Navedene informacije dostupne su putem javnih objava i medijskih saopćenja nadležnih tijela. Ombudsmani u ovom trenutku nemaju dodatne podatke o praktičnoj implementaciji sustava, uključujući način primjene u konkretnim situacijama, režim pohrane i zaštite snimaka, kao ni eventualne izazove u njegovoj dosljednoj provedbi. U narednom razdoblju bit će moguće sagledati stvarne efekte ove mjere na transparentnost policijskog postupanja, zaštitu prava građana i unaprjeđenje profesionalnih standarda.

4.5.2. Neprofesionalno postupanje policijskih službenika

Neprofesionalno postupanje policijskih službenika i dalje predstavlja jednu od najčešćih osnova za obraćanje Ombudsmanima BiH.

Razmatrano je postupanje policijskih službenika Policijske stanice⁹³ prema osobi lišenoj slobode tijekom njenog boravka u prostorijama za zadržavanje. Tijekom postupka pribavljena su izjašnjenja navedenog policijskog tijela i relevantna dokumentacija, uključujući medicinsku dokumentaciju. Utvrđeno je da je tijekom zadržavanja došlo do incidenta i tjelesnog kontakta između podnositeljice žalbe i policijskog službenika, pri čemu su obje strane zadobile lakše tjelesne povrede. Na osnovu raspoloživih činjenica Ombudsmani BiH nisu mogli sa sigurnošću utvrditi postojanje prekoračenja policijskih ovlasti. Imajući u vidu obvezu policijskih službenika da postupaju sukladno principima zakonitosti, profesionalnosti i poštivanja dostojanstva osobe lišene slobode, Ombudsmani BiH su Policijskoj stanici uputili preporuku da o njoj (preporuci) upozna ovlaštene policijske službenike zaposlene u Policijskoj stanici, a sve u cilju njihove dodatne edukacije i podizanja svijesti o pravima osoba lišenih slobode. Preporuka je ispoštovana.

U izvještajnom razdoblju Ombudsmani BiH su razmatrali i žalbu⁹⁴ koja se odnosila na rad policijskih službenika županijskog Ministarstva unutarnjih poslova. Nakon provedenog istražnog postupka upućena je preporuka nadležnom ministarstvu da izvrši internu provjeru zakonitosti i pravilnosti postupanja policijskih službenika, te da poduzme mjere radi sprječavanja ponavljanja sličnih propusta u budućnosti, uključujući dodatne edukacije i unaprjeđenje internih procedura u svezi s komunikacijom prema građanima i uručenjem prekršajnih naloga. Iz dostavljenog odgovora proizilazi da nadležno tijelo nije postupilo po izdatoj preporuci, što ukazuje na ograničenu djelotvornost mehanizama unutarnje kontrole i odgovornosti u ovom konkretnom slučaju.

⁹³ Ž-BL-07-665/24; preporuka broj P-31/25

⁹⁴ Ž-BR-05-78/25; preporuka broj P-182/25

Ombudsmeni BiH su postupali po žalbi⁹⁵ u kojoj su izneseni navodi o neprofesionalnom i nepristojnom ponašanju službenika Granične policije Bosne i Hercegovine na Međunarodnom graničnom prijelazu Bijača, prigodom ulaska u Bosnu i Hercegovinu dana 15.07.2025. godine. Ombudsmeni BiH su zatražili izjašnjenje od Granične policije BiH. Granična policija BiH je obavijestila da su provedene odgovarajuće radnje i da je izvješće dostavljeno Odboru za žalbe Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, uz napomenu da je, sukladno članku 15. Zakona o neovisnim i nadzornim tijelima policijske strukture Bosne i Hercegovine, davanje informacija o ishodu žalbe u nadležnosti Odbora. Ombudsmeni BiH su potom zatražili izjašnjenje od Odbora, koji je naveo da je postupak okončan kvalifikacijom „bez dovoljno dokaza“. Izjašnjenje Odbora proslijeđeno je podnosiocu žalbe na komentar, uz ostavljen rok i pouku o posljedicama neblagovremenosti. Budući da komentar nije dostavljen u ostavljenom roku, predmet je zatvoren.

4.5.3. Nepostupanje policije po prijavama građana

Žalbe građana ukazuju na postojanje dva problema i to odbijanje zaprimanja prijave ili neblagovremeno postupanje po zaprimljenim prijavama, te nedostatak povratnih informacija o poduzetim radnjama.

Ombudsmeni BiH razmatrali su žalbu⁹⁶ koja se odnosila na dugogodišnje navode o nepostupanju policijskih službenika Policijske uprave po prijavama koje su uključivale krađe imovine, prijetnje i onemogućavanje pristupa privatnom vlasništvu. Tijekom postupka utvrđeno je da su podnosiocu žalbe u dužem vremenskom razdoblju izostajale povratne informacije o poduzetim policijskim radnjama, kao i pisani dokazi o zaprimljenim prijavama, što je dovelo u pitanje djelotvornost policijskog postupanja i osjećaj pravne sigurnosti žalitelja. Ombudsmeni BiH su uputili preporuku županijskom Ministarstvu unutarnjih poslova i Policijskoj upravi kojom je preporučeno da policijski službenici ubuduće postupaju sukladno sa iznesenim mišljenjem Ombudsmana. Nadležno policijsko tijelo je dostavilo više izjašnjenja iz kojih proizilazi da su policijski službenici Policijske uprave, postupajući po preporuci Ombudsmana BiH, u kontinuitetu provodili redovne aktivnosti i preventivne obilazke na području naseljenog mjesta, te da u posmatranom razdoblju nisu evidentirani novi incidenti niti zaprimljene nove prijave koje bi se odnosile na navode iz žalbe. Preporuka je ispoštovana.

U istom kontekstu razmatrana je žalba⁹⁷ koja se odnosila na navode o neadekvatnom postupanju policijskih službenika županijskog Ministarstva unutarnjih poslova, Policijske stanice, u svezi sa kontinuiranim uznemiravanjem i napadima na žalitelja i članove njegove obitelji. Tijekom provedenog istražnog postupka Ombudsmeni BiH su konstatali da su policijski službenici postupali po zaprimljenim prijavama, ali su, imajući u vidu evidentno poremećene međuljudske odnose, postojanje imovinsko-pravnog spora i kontinuitet radnji koje imaju obilježja prekršajnih i kaznenopravnih djela, uputili preporuku nadležnom policijskom tijelu da pojačaju nadzor na predmetnom lokalitetu i poduzmu dodatne mjere i radnje u cilju preveniranja eventualnih sukoba između suprotstavljenih obitelji, kao i bilo kojeg oblika uznemiravanja, prijetnji ili napada. U

⁹⁵ Ž-BL-05-539/25

⁹⁶ Ž-BR-05-103/25; preporuka broj P-180/25

⁹⁷ Ž-BR-05-174/25; preporuka broj P-265/25

odgovoru na preporuku istaknuto je da su policijski službenici nastavili s preventivnim djelovanjem i obilascima predmetnog naselja, te da u posmatranom periodu nije bilo novih prijava niti incidenata vezanih za navode iz žalbe. Preporuka je ispoštovana.

Ombudsmeni BiH su razmatrali i žalbu ⁹⁸ koja se odnosila na višegodišnje uznemiravanje građana, u kojem su u postupanje bile uključene različite institucije, uključujući policijska tijela, ali bez osiguranog koordiniranog i sustavnog pristupa koji bi doveo do trajne zaštite prava građana. Tijekom istražnog postupka pribavljena su izjašnjenja i dokumentacija županijskog Ministarstva unutarnjih poslova, Županijskog tužiteljstva, JU Županijski centar za socijalni rad, Psihijatrijske bolnice i Općine iz kojih proizilazi da su u predmetnom slučaju vršene policijske intervencije, poduzimane pojedinačne mjere i radnje, te da su postojale aktivnosti i inicijative u svezi sa zdravstvenim i socijalnim aspektom slučaja. Međutim, Ombudsmeni BiH, imajući u vidu kontinuitet događaja i činjenicu da povremene intervencije i pojedinačne mjere nisu dovele do prestanka uznemiravanja niti do trajne zaštite prava stanara, ocijenili su da je izostalo adekvatno i usklađeno postupanje nadležnih institucija u razumnom roku, te da slučaj ukazuje na potrebu intenzivnije međusektorske suradnje u situacijama koje uključuju elemente javnog reda i mira, kaznenopravnih radnji, zdravstvene i socijalne skrbi. Upućena je preporuka županijskom Ministarstvu unutarnjih poslova, Županijskom tužiteljstvu, JU “Županijskom centru za socijalni rad” i Psihijatrijskoj bolnici, kojom je preporučeno da sukladno sa svojim nadležnostima, a posebno uzimajući u obzir dostavljena izjašnjenja i stručna mišljenja tijela učine sve neophodne mjere i radnje u cilju zaštite najboljeg interesa i zdravlja J. I., kao i prava na dom i prava na mirno uživanje imovine stanara predmetne ulice. Preporuka je u fazi praćenja.

Ombudsmeni BiH ukazuju da nepostupanje po prijavi građanina, kao i izostanak povratne informacije o eventualno poduzetim radnjama, ima direktan negativan utjecaj na osjećaj pravne sigurnosti i povjerenje građana u rad policijskih tijela. Izostanak blagovremenog reagiranja policije nosi rizik ponavljanja protupravnih radnji i ostavlja utisak nekažnjivosti, što je suprotno obvezi policije da djeluje preventivno i zaštitno prema građanima.

4.5.4. Nadzor nad radom policijskih službenika

U oblasti nadzora nad radom policijskih službenika i dalje je prisutan izražen formalizam. U izvještajnom razdoblju Ombudsmeni BiH postupali su u predmetu koji se odnosio na navode o neprofesionalnom i nezakonitom postupanju rukovodećeg policijskog službenika Policijske stanice, po žalbi E. M., i više građana navedene lokalne zajednice. Podnositelji žalbe ukazivali su na dugotrajno postupanje koje su opisivali kao proizvoljno korištenje policijskih ovlasti, zlouporabu službenog položaja i kontinuirano ugrožavanje osobne sigurnosti građana, uz navode da nadležna tijela nisu osigurala djelotvornu zaštitu njihovih prava. Nakon provedenog istražnog postupka Ombudsmeni BiH su utvrdili povredu prava te su dana 06.04.2023. godine uputili preporuku županijskom Ministarstvu unutarnjih poslova da bez odlaganja poduzme sve radnje iz svoje nadležnosti radi okončanja postupanja po podnesenim prijavama, kao i Županijskom tužiteljstvu da poduzme mjere u cilju donošenja tužiteljskih odluka u predmetima koji su bili u fazi postupanja. U preporuci je posebno ukazano na zabrinutost Ombudsmana BiH zbog činjenice da se više građana iste lokalne zajednice obraćalo Instituciji sa navodima da se osjećaju

⁹⁸ Ž-SA-05-872/24; preporuka broj P-120/25

ugroženo i nesigurno zbog postupanja navedenog policijskog službenika. Ombudsmeni BiH su kontinuirano pratili aktivnosti nadležnih tijela. Iz dostavljenih izjašnjenja proizlazi da su policijska tijela poduzimala određene mjere, dok je Županijsko tužiteljstvo nakon višegodišnjeg postupanja donijelo naredbu o nesprovođenju istrage, koja je potvrđena odlukom glavnog tužitelja, a potom dostavljena Federalnom tužiteljstvu na odlučivanje po pritužbi. Imajući u vidu da su nadležna tijela donijela odluke u predmetima na koje se preporuka odnosila, te da je Institucija ombudsmana iscrpila sve zakonske ovlasti u okviru svoje nadležnosti, Ombudsmeni su predmet zatvorili. Istodobno, s obzirom na ozbiljnost navoda i dugotrajnost postupanja, Ombudsmeni su odlučili otvoriti novi predmet radi daljeg obraćanja Federalnom tužiteljstvu, u cilju nastavka praćenja ovog pitanja i zaštite prava građana predmetne lokalne zajednice⁹⁹. Ovaj predmet je uključen u Godišnje izvješće kao ilustrativan primjer dugotrajnog i nedjelotvornog postupanja nadležnih tijela, s obzirom da su prijave građana i aktivnosti Ombudsmana BiH trajale više godina bez pravodobnog i učinkovitog okončanja postupaka.

U izvještajnom razdoblju Ombudsmeni BiH razmatrali su i žalbu¹⁰⁰ koja se odnosila na navode o neprofesionalnom postupanju policijskog službenika uprave policije (navodno neljubaznog i neprimjerenog ponašanja policijskog službenika tijekom telefonske komunikacije). U tijeku postupka Ombudsmeni BiH su utvrdili da Jedinica za profesionalne standarde nije blagovremeno dostavila tražene informacije i izjašnjenja, uprkos više upućenih zahtjeva i urgencija, zbog čega je Ombudsmanima bila otežana efikasna kontrola zakonitosti postupanja. Imajući u vidu obvezu suradnje tijela sa Institucijom, Ombudsmeni BiH su uputili preporuku Jedinici za profesionalne standarde uprave policije da bez odlaganja uspostavi suradnju i dostavi traženo izjašnjenje. Uprava policije je dostavila izjašnjenje iz kojeg proizlazi da su izvršene preliminarne provjere navoda iz žalbe, da je utvrđen identitet policijskog službenika koji je zaprimio telefonski poziv žalitelja, ali da nisu pronađeni dovoljni dokazi za pokretanje internog postupka protiv navedenog službenika. Također je navedeno da je podnositelj žalbe pismenim putem obaviješten o rezultatima provjera, te upućen na nadležnost tužiteljstva u svezi s daljnjim postupanjem. Preporuka je realizirana.

Ombudsmeni BiH razmatrali su žalbe¹⁰¹ koje su se odnosile na navode o neprofesionalnom postupanju policijskih službenika Policijske uprave. Tijekom postupka utvrđeno je da su provedene unutarnje istrage sukladno sa važećim propisima, ali da raspoloživi dokazi nisu omogućavali pouzdano utvrđivanje povrede prava, zbog čega su predmeti zatvoreni uz ukazivanje na mogućnost sudbene zaštite.

Po žalbi¹⁰² koja se odnosila na postupanje policijskih službenika Policijske stanice, Ombudsmeni su, nakon provedenog istražnog postupka, utvrdili osnovanost navoda o prekomjernoj uporabi sile prema građaninu. Imajući u vidu obvezu policijskih službenika da policijske ovlasti primjenjuju zakonito, proporcionalno i samo kada je to nužno, Ombudsmeni BiH su uputili preporuku entitetskom Ministarstvu unutarnjih poslova radi poduzimanja odgovarajućih mjera u cilju utvrđivanja disciplinske odgovornosti. Iz dostavljenog odgovora proizilazi da je nadležno

⁹⁹ Ž-BL-05-691/22

¹⁰⁰ Ž-BL-05-343/25; preporuka broj P-296/25

¹⁰¹ Ž-SA-05-624/25; Ž-SA-05-183/25

¹⁰² Ž-BL-05-730/24; preporuka broj P-71/25

tijelo, postupajući po preporuci Ombudsmana BiH, pokrenulo disciplinski postupak protiv policijskih službenika. Preporuka je realizirana.

Ombudsmani BiH postupali su po žalbi¹⁰³ u kojoj je navedeno da je podnesena prijava protiv policijskog službenika Policijske uprave zbog navodne zlouporabe službenog položaja i prekoračenja ovlasti, te da od podnošenja prijave nije zaprimio informaciju o tomu koje su radnje poduzete po njegovom obraćanju. Zatražena je informacija u kojoj fazi se nalazi prijava podnositelja. Entitetsko ministarstvo unutarnjih poslova, Policijska uprava dostavilo je izjašnjenje da je krajem studenog 2024. godine zaprimljena predstavka podnositelja, koja se odnosila na navode o neprofesionalnom i neodgovornom ponašanju policijskog službenika, te da je po predstavi proveden unutarnji postupak od strane jedinice za profesionalne standarde. Postupak je okončan bez utvrđivanja činjenica koje bi ukazivale na povredu službene dužnosti, a podnositelju je u travnju 2025. godine dostavljen odgovor putem nadležnog Biroa za predstavke građana. Predmet je zatvoren.

Ombudsmani BiH su postupali po žalbi¹⁰⁴ u kojoj je kao odgovorna strana označeno županijsko Ministarstvo unutarnjih poslova. U žalbi je navedeno da je policijski službenik došao u prostorije Centra za socijalni rad u policijskoj uniformi, iako je nastupao u privatnom svojstvu, kao stranka u postupku koji se odnosi na ostvarivanje prava na viđanje djeteta. Centar je istakao da je službenik imao neprimjeren nastup prema zaposlenicima te izrazio sumnju da je uporabio uniformu i status policijskog službenika radi utjecaja na rad Centra, zbog čega je o događaju obaviještena nadležna policijska uprava, odnosno ministarstvo. Postupajući po žalbi, Ombudsmani BiH su od MUP-a zatražili izjašnjenje o tomu da li je vođen postupak po prijavi Centra i kakav je ishod. U dostavljenom izjašnjenju navedeno je da je Odjel za unutarnju kontrolu proveo provjere navoda, formirao predmet i okončao interni postupak, te da je prijava protiv policijskog službenika ocijenjena kao osnovana, zbog čega će biti izrečena stegovna sankcija za lakšu povredu službene dužnosti. Predmet je zatvoren.

Ombudsmani BiH razmatrali su žalbu¹⁰⁵ kojoj podnositelj ukazuje na navodno neprimjerene procedure i postupanje na graničnim prijelazima, posebno u odnosu na djecu, tvrdeći da se mjere pravdaju „usklađivanjem sa pravilima EU“ i da mogu imati obilježja ponižavajućeg tretmana i povrede dostojanstva. U obraćanju se poziva na relevantne domaće i međunarodne standarde zaštite ljudskih prava, te traži zvanična pojašnjenja o pravnom osnovu, jamčevine zaštite djece i informacije o pravnim mehanizmima skrbi. Podnositelj žalbe obaviješten je o nadležnostima Institucije ombudsmana, naglašavajući da mogu postupati u predmetima koji se odnose na postupanje tijela vlasti u Bosni i Hercegovini, dok postupanje po navodima koji se odnose na institucije Europske unije ne spada u mandat Institucije. S obzirom na to da u obraćanju nije bilo precizirano da li se navodi odnose na Graničnu policiju Bosne i Hercegovine, niti su navedeni ključni podaci (na kojem graničnom prijelazu i kada se događaj desio), podnositelj je upućen da, ukoliko se pritužba odnosi na postupanje Granične policije BiH, podnese konkretnu žalbu tom tijelu, uz preciziranje činjenica radi provođenja odgovarajućeg postupka. Predmet je zatvoren.

---

¹⁰³ Ž-SA-05-1458/25

¹⁰⁴ Ž-LI-05-215/25

¹⁰⁵ Ž-SA-05-1669/25

4.5.5. Prava i status policijskih službenika

Ombudsmeni BiH su i tijekom 2025. godine razmatrali žalbe policijskih službenika i kandidata za prijam u službu koje su se odnosile na zapošljavanje, napredovanje, ocjenjivanje rada i stegovnu odgovornost.

Ombudsmeni BiH razmatrali su žalbu¹⁰⁶ koja se odnosi na postupak zapošljavanja policijskih službenika u županijskom Ministarstvu unutarnjih poslova. Žalbeni navodi odnosili su se na navodne nepravilnosti u svezi sa provedbom javnog oglasa, uključujući tvrdnje o prekoračenju broja primljenih kandidata, uključanju kandidata koji su prethodno bili isključeni iz postupka, kao i povredu principa nacionalne zastupljenosti. Tijekom postupka pribavljeno je izjašnjenje Ministarstva unutarnjih poslova, te izvršena analiza dostavljene dokumentacije i relevantnog zakonskog okvira. Utvrđeno je da je javni oglas proveden na osnovu važećih odluka Vlade, da je Komisija za izbor postupala sukladno sa Zakonom o policijskim službenicima i pripadajućim podzakonskim aktima, te da eventualne uočene tehničke greške nisu imale utjecaja na zakonitost postupka i bile su pravovremeno ispravljene. Također je konstatirano da žalitelj nije imao status učesnika natječajnog postupka, niti su dostavljeni dokazi koji bi potkrijepili navode o povredi prava iz nadležnosti Institucije. Predmet je zavoren.

U izvještajnom razdoblju Ombudsmeni BiH razmatrali su žalbu¹⁰⁷ koja se odnosila na stegovni postupak protiv policijskog službenika uprave policije. Navodi su se odnosili na pravilnost provođenja stegovnog postupka, primjenu Zakona o policijskim službenicima Federacije Bosne i Hercegovine i Pravilnika o stegovnoj odgovornosti policijskih službenika FMUP-a. Tijekom istražnog postupka Ombudsmeni BiH utvrdili su potrebu da se u drugostupanjskom postupku osigura cjelovito razmatranje svih odlučujućih činjenica i žalbenih navoda, te pravilna primjena materijalnog i procesnog prava. U tom pravcu upućena je preporuka u kojoj je ukazano na obvezu zakonitog i nepristrasnog odlučivanja, uz sprječavanje eventualne zlouporabe prava stranaka u postupku. Preporuka je ispoštovana.

Po drugoj žalbi¹⁰⁸ koja se odnosila na postupak internog natječaja za unaprjeđenje policijskih službenika u županijskom Ministarstvu unutarnjih poslova, Ombudsmeni BiH su razmatrali navode o povredi principa objektivnosti i jednakih mogućnosti u postupku unaprjeđenja. Nakon provedenog istražnog postupka, Ombudsmeni BiH su uputili preporuku nadležnom ministarstvu da otkloni uočene povrede i osigura da se postupci unaprjeđenja provode uz dosljednu primjenu principa objektivnosti, jednakih uvjeta i kvalitete kandidata. U dostavljenom odgovoru nadležnog tijela navedeno je da su natječajne procedure provedene sukladno s važećim propisima te da je žalitelju omogućeno učešće u postupku pod jednakim uvjetima kao i ostalim policijskim službenicima. Predmet je zatvoren.

Predmeti iz oblasti policije u 2025. godini potvrđuju da, usprkos pojedinačnim pozitivnim primjerima i realiziranim preporukama, i dalje postoje izraženi sustavni problemi u pogledu profesionalnih standarda, učinkovitosti unutarnjih mehanizama kontrole i stegovne odgovornosti,

¹⁰⁶ Ž-MO-05-37/25

¹⁰⁷ Ž-SA-05-1323/24; preporuka P-69/25

¹⁰⁸ Ž-BL-05-608/24; preporuka P-128/25

uključujući i postupanje službenika Granične policije Bosne i Hercegovine na graničnim prijelazima, gdje su zaprimane žalbe koje su se odnosile na zadržavanje građana i način provođenja provjera.

4.6. Inspekcija

Inspeksijski nadzor je vrsta upravnog nadzora kojim se ostvaruje neposredan uvid u zakonitost rada, poslovanja i postupanja pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju određenu djelatnost, sa pravom poduzimanja upravnih i drugih mjera za koje inspeksijska tijela imaju ovlasti.

Tijekom 2025. godine zaprimljeno je 112 žalbi, što je 27 žalbi više nego u 2024. godini, a u 16 predmeta su upućene preporuke koje se odnose na povrede prava na pristup informacijama od strane inspeksijskih tijela¹⁰⁹, način postupanja inspeksijskih tijela, potrebe popunjavanja upražnjenih radnih mjesta u inspeksijskim tijelima, uspostavljanje suradnje sa Ombudsmanima BiH. Određeni broj predmeta koji se tiču postupanja inspeksijskih tijela je obrađen u ostalim poglavljima ovog izvješća.

Tijela u postupku koji se vode pred ovom Institucijom su dužna postupati na način kako je to propisano zakonom, zbog čega je zabrinjavajuće nepostupanje inspeksijskih tijela koja odbijaju suradnju i ne postupe po traženju Ombudsmana BiH.¹¹⁰

4.6.1. Značaj inspeksijskog nadzora

Inspeksijski nadzor ima višestruk značaj, preventivni - poduzimanje mjera i radnji radi sprječavanja povrede propisa; korektivni - donošenje rješenja o otklanjanju nedostataka ili zabrani poduzimanja radnji koje su u suprotnosti sa zakonima i drugim propisima i drugih upravnih mjera i radnji za koje je inspektor ovlašten posebnim zakonom ili drugim propisom i represivni - podnošenje zahtjeva i prijava nadležnim tijelima za pokretanje odgovarajućeg prekršajnog ili kaznenog postupka. Inspeksijska tijela djeluju na teritoriju entiteta, županija, grada, općine na kojem su osnovani, te poštivanje načela mjesne nadležnosti u praksi može dovesti do nepostupanja inspeksijskih tijela. U svakom slučaju kada inspektor utvrdi da nije nadležan jer se bitni elementi poslovanja nalaze u drugom entitetu ili županiji, dužan je predmet prosljediti nadležnom inspeksijskom tijelu. Ombudsmani BiH smatraju potrebnim jačati kapacitete inspeksijskih tijela, posebice u dijelu njihove bolje koordinacije i suradnje.¹¹¹

Razmatrana je žalba¹¹² žalitelja koji je uposlenik privatnog poduzeća, a navodi da se boji za svoje zdravlje zbog uvjeta na radnom mjestu. Uzimajući u obzir nadležnosti Ombudsmana BiH, žalba je upućena inspeksijskom tijelu od kojeg je zatraženo vršenje nadzora. Postupajući po traženju Ombudsmana BiH, inspeksijsko tijelo iz oblasti rada i zaštite na radu je izvršilo usmjereni inspeksijski nadzor, koji je rezultirao izricanjem upravnih i prekršajnih mjera pravnoj i odgovornoj osobi. Žalitelj se zahvalio Ombudsmanima BiH na postupanju.

¹⁰⁹ Ž-BL-05-248/25, preporuka broj: P-207/25

¹¹⁰ Ž-BL-05-523/25, preporuka broj: P-13/25, Ž-BL-05-57/25, preporuka broj: P-233/25

¹¹¹ Ž-BR-05-329/25

¹¹² Ž-SA-04-655/24

Ombudsmeni BiH su razmatrali žalbe¹¹³ stanara jedne ulice koje su izjavljene radi viktimizacije kao oblika diskriminacije od strane inspeksijskog tijela. Stanari su se obratili zahtjevom za inspeksijski nadzor općinskoj inspekciji koja je podnositeljima zahtjeva, umjesto donošenja odluke po njihovom zahtjevu, putem predstavnika etažnih vlasnika dostavila akt kojim se informiraju da je izvršen inspeksijski nadzor nad njihovom imovinom i da se upozoravaju na pokretanje upravnog postupka i izdavanje prekršajnih naloga. Ovakvo postupanje inspeksijskog tijela dovodi do narušavanja odnosa između građana i javnih tijela, stvara se nepovjerenje o primjeni zakona. Ombudsmeni BiH uvažavaju napore inspeksijskih tijela usmjerenih na otklanjanje određenih nepravilnosti, no pokretanje nadzora nad podnositeljima zahtjeva stvara osjećaj nepotrebnog pritiska, šaljući poruku što se događa građanima ako se obrate inspekciji za zaštitu svojih prava. Upućene su preporuke¹¹⁴ u cilju otklanjanja uočenih povreda prava, čije se realiziranje prati.

Ombudsmeni BiH su zaprimili žalbe¹¹⁵ više žalitelja radi povrede prava na rad prigodom provođenja natječajne procedure za prijem u radni odnos u osnovnoj školi. Suština žalbenih navoda se odnosi na postupanje prosvjetne inspekcije, koja je prigodom obavljanja inspeksijskog nadzora donijela rješenje o poništavanju javnog natječaja, iako za navedeno nije imala ovlast. Nakon analize cjelokupne dokumentacije, upućena je preporuka označenom tijelu da preispita svoje postupanje, te provođenje inspeksijskog postupka vrati u zakonske okvire, a nadležnom ministru obrazovanja da poduzme mjere i aktivnosti kako bi se osiguralo postupanje prosvjetne inspekcije sukladno odredbama važećeg zakonodavstva. Preporuka je realizirana.

4.6.2. Blagovremeno postupanje inspeksijskih tijela

Pravo na postupanje u razumnom roku se primjenjuje na sve postupke u kojima se utvrđuju ili ostvaruju građanska prava. Činjenica da se inspeksijski nadzor ne vrši ili da se ne izvršavaju rješenja donesena tijekom postupka predstavlja kršenje prava. U pojedinim slučajevima je utvrđeno da inspeksijska tijela postupaju sukladno nadležnostima,¹¹⁶ dok u određenom broju predmeta povreda prava na koju žalitelji ukazuju bude otklonjena tijekom postupka pred ovom institucijom.¹¹⁷

Ombudsmeni BiH ukazuju inspeksijskim tijelima svojim preporukama prvenstveno na obvezu vršenja inspeksijskog nadzora, posebno u slučajevima kada žalbeni navodi ukazuju na eventualna kršenja prava djece¹¹⁸, kao i u slučajevima nastajanja štete na imovini građana.¹¹⁹

¹¹³ Ž-SA-05-302/25, preporuka broj: P-152/25 i Ž-SA-05-303/25, preporuka broj: P-333/25

¹¹⁴ *Načelnici općine i Službi za inspeksijske poslove da u cilju izvršavanja svoje obaveze iz člana 24. Zakona o zabrani diskriminacije u Bosni i Hercegovini poduzme mjere u svrhu osiguranja usklađivanja Statuta Općine Novo Sarajevo sa Zakonom o zabrani diskriminacije u Bosni i Hercegovini i stvori pravne pretpostavke za jednako postupanje svih tijela Općine po podnesenim zahtjevima i predstavkama građana, da uvedu jasne i objektivne kriterije za izbor subjekta nadzora, kako bi se izbjegla selektivna kontrola i stvorilo povjerenje u nepristrasnost inspeksijske službe i da se suzdrže od ciljanih inspeksijskih nadzora prema subjektima koji su se obratili Općini za zaštitu svoje imovine, da se u svojim postupanjima vode principima nediskriminacije sukladno sa Zakonom o zabrani diskriminacije, da po okončanju postupka podnositelje zahtjeva obavijeste o poduzetim aktivnostima i mjeram.*

¹¹⁵ Ž-LI-04-197/24, Ž-LI-04-198/24, Ž-LI-05-200/24, Ž-LI-04-5/25 i Ž-LI-04-6/25, preporuka broj: P-36/25

¹¹⁶ Ž-BL-05-459/25, Ž-BL-04-333/25

¹¹⁷ Ž-BL-05-436/24, Ž-BL-05-158/24, Ž-MO-04-10/25, Ž-MO-05-13/25

¹¹⁸ Ž-BL-05-248/25, preporuka broj: P-207/25

¹¹⁹ Ž-BR-05-203/25, preporuka broj: P-260/25

Također, ukazuje se i na potrebu okončanja postupka pred inspekcijskim tijelom izricanjem daljnjih mjera, poput prekršajnih naloga u slučajevima nepostupanja po rješenju o otklanjanju nedostataka.¹²⁰

4.6.3. Kadrovske slabosti inspekcijskih tijela

Ombudsmeni BiH su poznati sa problemom nedostatka stručnih kadrova, uglavnom urbanističko-građevinskih inspektora¹²¹, ali i nedostatkom uposlenih komunalnih inspektora¹²² sa čime se pojedine općine/gradovi na području Bosne i Hercegovine suočavaju.¹²³ Pritom podsjećaju da je osnovna odgovornost države, u ovom slučaju jedinice lokalne samouprave, osigurati zaštitu ljudskih prava u okviru svoje nadležnosti. Ombudsmeni BiH ukazuju na potrebu popunjavanja upražnjenih radnih mjesta inspektora, a sve u cilju kvalitetnog provođenja i dosljednosti službenih kontrola, te osiguranja zakonitosti i zaštite javnog i privatnog interesa.

Temeljem registriranih žalbi¹²⁴ utvrđeno je da građani Grada Doboja ne mogu učinkovito i blagovremeno ostvariti zaštitu imovinskih prava u postupcima koje vodi urbanističko-građevinski inspektor, jer je u ovoj lokalnoj zajednici zaposlen jedan inspektor koji je zadužen velikim brojem predmeta. Krajem 2024. godine upućena je preporuka gradonačelniku Doboja da razmotri mogućnost osiguranja dodatnih novčanih sredstava u cilju zapošljavanja urbanističko-građevinskog inspektora, a tijekom 2025. godine, ponovo zbog obraćanja građana u svezi sa istom problematikom održan je sastanak između Ombudsmana BiH i gradonačelnika Grada Doboja. Pritom je istaknuto da je u gradskoj upravi uposlen još jedan urbanističko-građevinski inspektor, te da će se postojeći predmeti rasporediti i samim tim brže rješavati.

4.7. Vladina i ministarska imenovanja

Zakonom o ministarskim imenovanjima, imenovanjima Savjeta ministara i drugim imenovanjima Bosne i Hercegovine¹²⁵, Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije BiH i Hercegovine¹²⁶ i Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Republike Srpske¹²⁷ utvrđuju se otvoreni postupci izbora kojima se vrši konačno imenovanje i ponovno imenovanje na pozicije u reguliranim tijelima, definiranim zakonima uz poštivanje utvrđenih principa. Bilo koji član javnosti može podnijeti prigovor na konačno imenovanje, sukladno s odredbama zakona u slučaju kada postoje dokazi da zakonima utvrđeni principi ili postupci nisu ispoštovani. Prigovor se podnosi odgovornom javnom službeniku, a kopija dostavlja Ombudsmanu BiH, koji je dužan pripremiti nalaz i zaključke vezano za

¹²⁰ Ž-BL-05-233/23, preporuka broj: P-282/24

¹²¹ Ž-BL-05-255/25, preporuka broj: P-298/25

¹²² Ž-LI-05-140/25, preporuka broj: P-65/25

¹²³ Ž-LI-05-119/25

¹²⁴ Ž-BL-04-34/24, preporuka broj: P-230/24, Ž-BL-05-171/25

¹²⁵ Zakon o ministarskim imenovanjima, imenovanjima Savjeta ministara i drugim imenovanjima Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07, 24/08);

¹²⁶ Zakon o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine („Sl.novine FBiH“, br: 12/03,34/03,65/13);

¹²⁷ Zakon o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Republike Srpske ("Sl. glasnik Republike Srpske", broj 41/03);

prigovor. Zaključci mogu sadržavati preporuku, ukoliko se utvrdi da je došlo do kršenja odredbi zakona.

Ombudsmeni BiH su tijekom 2025. godine razmatrali 83 prigovora dok je u 2024. godini razmatrano 72. prigovora. Upućeno je 18 preporuka u 2025, dok je u 2024. godini upućeno 35 preporuka u predmetima.

Prigovori su izjavljeni zbog kršenja principa prigodom provođenja postupaka imenovanja i razrješenja članova upravnih i nadzornih odbora u javnim poduzećima i javnim ustanovama, komisija koje djeluju u okviru zakonodavnih organa, nepostupanja po odredbama kojima je definisan sam postupak provođenja procedure i odlučivanja o izboru najboljeg kandidata, kao i povrede prava na pravni lijek i prava na informiranost o rezultatima provedenog postupka.

Ombudsmeni BiH su u preporukama upućenim odgovornim javnim tijelima ukazali na obvezu postupanja sukladno s pozitivnim zakonskim propisima i zahtjeve da se: sva javna imenovanja obavljaju transparentno, na zakonit način, sukladno sa svim važećim pravilima, propisima i zakonima, da se provedu po principu izbora na osnovu kvalitete, putem dobro informiranog izbora osoba, koja po svojim sposobnostima, iskustvu i kvalitetom odgovaraju potrebi regulisanog organa, da se u postupku izbora osigura i princip pravičnosti te onemogućiti svaka zlouporaba prava stranaka.

Podnosielj prigovora pobija rješenje o imenovanju za članove upravnog odbora zdravstvene ustanove, a na upućeni prigovor nije dobio odgovor.¹²⁸ Ombudsmeni BiH su ocijenili da je došlo do povrede principa iz članka 3. Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Republike Srpske i to principa zakonitosti na način da se nije postupilo sukladno sa Zakonom o zdravstvenoj skrbi Republike Srpske. Zakonom je propisano da upravni odbor javne zdravstvene ustanove čiji je osnivač ili suosnivač lokalna samouprava, imenuje i razrješava skupština na prijedlog načelnika, odnosno gradonačelnika nakon sprovedenog postupka javne konkurencije, sukladno sa propisom kojim je uređen sustav javnih službi. U konkretnom slučaju Ombudsmeni BiH su ustanovili da konačno imenovanje nije izvršeno na prijedlog načelnika, nego na prijedlog komisije za izbor i imenovanje pri skupštini općine. Ombudsmeni BiH su uputili preporuku predsjedniku skupštine općine da poništi postupak konačnog imenovanja članova upravnog odbora zbog utvrđene povrede principa zakonitosti. Po preporuci nije postupljeno uz obrazloženje skupštine općine da je tadašnjem načelniku općine završavao mandat i da je dao usmenu suglasnost na prijedlog komisije za izbor tijela upravljanja javnih ustanova čiji je osnivač općina.

Ombudsmeni BiH su zaprimili žalbu¹²⁹ zbog provođenja procedure za izbor i imenovanje direktora osnovne škole. U žalbi se Ombudsmanima BiH postavlja pitanje da li se primjenjuje Uredba o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru SBK/KSB¹³⁰ na postupak imenovanja direktora u školi. Ombudsmeni BiH su konstatali da se u konkretnom slučaju, s obzirom na to da se radi o imenovanju, ne primjenjuje navedena Uredba, nego Zakon o

¹²⁸ Ž-BL-05-85/25, Preporuka broj: P-216/25

¹²⁹ Ž-LI-04-17/25, Preporuka broj: P-232/25

¹³⁰ "Službene novine KSB", broj: 7/19

ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima FBiH. Označena škola je javna ustanova, čiji je osnivač nadležno ministarstvo. Kako se upravni odbor škole u procesu izbora i imenovanja direktora škole nije vodio odredbama Zakona, Ombudsmani BiH su uputili Preporuku upravnom odboru da poništi odluku o izboru direktora škole i da provede ponovni postupak. Preporučeno je i nadležnom ministarstvu obrazovanja da preispita postupak izdavanja suglasnosti na imenovanje direktora škole. Nakon izdate Preporuke, Ministarstvo dostavlja informaciju da je Inspektorat izvršio nadzor i utvrdio da je izbor direktora, a kasnije i imenovanje izvršeno sukladno sa važećim zakonodavstvom, dok upravni odbor škole navodi da škola nije postupila po preporuci Ombudsmana BiH iz razloga što se vodi sudski postupak¹³¹.

Ombudsmanima BiH se obratila direktorica javne ustanove iz oblasti kulture, osporavajući rješenja o imenovanju predsjednika i članova upravnog odbora javne ustanove na kraća razdoblja.¹³² Upućena je Preporuka načelniku općine da osigura punu primjenu Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije BiH, kao i da se prestane sa praksom imenovanja predsjednika i članova upravnog odbora na kraće periode i da okončaju izbora i konačna imenovanja predsjednika i članova upravnog odbora. Po Preporuci Ombudsmana BiH je postupljeno.

Postupajući po žalbi zbog donošenje nezakonite odluke o razrješenju članova nadzornog odbora privrednog društva sa većinskim državnim kapitalom,¹³³ Ombudsmani BiH su skupštini društva uputili Preporuku kojom preporučuju poduzimanje aktivnosti i mjera kako bi se u budućim postupanjima osiguralo transparentno i učinkovito provođenje postupaka, zasnovano na principima pravičnosti i onemogućila svaka zlouporaba prava stranaka. Imenovane osobe moraju biti obaviještene o razlozima razrješenja, a ti razlozi trebaju biti opravdani i obrazloženi, na način da ne pružaju prostor za zlouporabe i samovoljno odlučivanje. Nakon upućene preporuke zaprimljeno je izjašnjenje da je u tijeku sudski postupak radi poništavanja spornih Odluka Skupštine društva, ali istodobno ukazuju da je preporuka i mišljenja Ombudsmana BiH proslijeđena većinskom dioničaru radi realizacije u budućim postupanjima.

Ombudsmanima BiH se obratio podnositelj žalbe prigovorom zbog odluke o njegovom razrješenju sa pozicije direktora javnog poduzeća prije isteka mandata.¹³⁴ Nakon postupka istraživanja, Ombudsmani BiH su uputili Preporuku privremenom nadzornom odboru javnog poduzeća da ponovo razmotri odluku o razrješenju direktora i da prigodom donošenja odluke omogući podnositelju prigovora podnošenje pravnog lijeka. Preporuka nije realizirana, uz obrazloženje javnog poduzeća da je u tijeku sudski postupak.

4.8. Javne isprave

Pod javnom ispravom smatra se isprava izdana od mjerodavnih upravnih, sudskih i drugih tijela, institucija, organizacija ili drugih pravnih osoba u vršenju javnih oblasti iz djelokruga BiH, Federacije BiH, Republike Srpske, Brčko distrikta BiH.¹³⁵ Javna isprava dokazuje istinitost

¹³¹Radni spor

¹³²Ž-SA-05-1195/24, Preporuka broj: P-26/25

¹³³Ž-SA-05-17/25, Preporuka broj: P-60/25

¹³⁴Ž-BL-05-134/25, Preporuka broj: P- 108/25

¹³⁵ Zakon o važnosti javnih isprava u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", br. 23/04.)

onoga što se u njoj potvrđuje ili određuje, dok se eventualno ne dokaže suprotno (pretpostavka istinitosti). S obzirom na značaj javnih isprava nadležna tijela u vršenju svojih ovlasti dužna su postupati zakonito i krajnje profesionalno kako bi se osigurala pravna sigurnost, učinkovitost postupka i zaštita prava stranaka.

Tijekom 2025 godine zaprimljeno je 15 predmeta koje se odnose na ovu oblast, a žalbe su izjavljene znog neosnovanog brisanja iz matične knjige državljana, neposjedovanja osobnih i putnih isprava,¹³⁶ trajnog zadržavanja originalne dokumentacije izdate od strane druge države u proceduri odricanja od državljanstva, nedostavljanja traženih informacija,¹³⁷ neprofesionalnog ponašanja službenika matičnog ureda, pogrešnog upisa osobnog imena¹³⁸, kršenja prava na državljanstvo.¹³⁹

Zaprimljena je i inicijativa udruge „Vaša prava“¹⁴⁰ za:

- dopunu/izmjenu članka 27. Pravilnika o postupku, dokaznim sredstvima i načinu upisa državljanstva Federacije Bosne i Hercegovine u matičnu knjigu rođenih i matičnu knjigu državljana¹⁴¹;
- dopunu članka 7. Pravilnika o preciziranju dokaza o ispunjavanju uvjeta za sticanje državljanstva Bosne i Hercegovine naturalizacijom i olakšanom naturalizacijom¹⁴²
- dopunu članka 7. Pravilnika o načinu pribavljanja dokaza u postupku za sticanje državljanstva Republike Srpske prirođenjem i olakšanim prirođenjem¹⁴³. Postupak je u tijeku.

Ombudsmani BiH su uputili jednu preporuku u postupku u kojem je razmatrana je žalba¹⁴⁴, zbog neupisa majke žalitelja u knjigu državljana. Zbog nepotpune dokumentacije i proceduralnih propusta nije u mogućnosti da ostvari minimum prava, a posebno pravo na adekvatnu medicinsku njegu. S obzirom na činjenicu da je upisana u matičnu knjigu rođenih, nadležni matični ured, po službenoj dužnosti, bio je obavezan izvršiti upis u Knjigu državljana Bosne i Hercegovine prigodom uvođenja te evidencije, bez potrebe da stranka naknadno podnosi zahtjev ili dostavlja dodatne dokaze. Nepostojanje upisa u knjizi državljana predstavlja propust u radu tijela, a ne odgovornost stranke, zbog čega su Ombudsmani nadležnoj gradskoj službi uputili preporuku da bez odlaganja, poduzme aktivnosti na upisu u Matičnu knjigu državljana po službenoj dužnosti. U postupku realiziranja preporuke sinu žaliteljice kao opunomoćenoj osobi date su detaljne instrukcije od strane nadležnih tijela u pogledu radnji koje treba poduzeti kako bi se upis proveo.

Ombudsmani BiH naglašavaju da su javni službenici obvezni postupati sukladno sa propisima o zabrani diskriminacije, pravilima o pristupačnosti i razumnim prilagođavanjima, etičkim

¹³⁶Ž-SA-05-1466/25

¹³⁷Ž-SA-05-133/25

¹³⁸Ž-BR-05-325/25

¹³⁹Ž-BR-05-218/25

¹⁴⁰¹⁴⁰Ž-SA-05-858/25

¹⁴¹ "Službene novine Federacije BiH" broj: 85/16

¹⁴² "Službeni glasnik BiH" broj: 07/14

¹⁴³ "Službeni glasnik BiH" broj: 07/14

¹⁴⁴ Ž-SA-05-878/25 preporuka broj: P-245/25

kodeksom javne službe i krajnjom senzibilnošću kada su osobe sa invaliditetom tražitelji javnih isprava. Ne smije se odbiti usluga niti otežati postupak zbog invaliditeta, svi imaju pravo na jednak pristup javnim uslugama. Pred Institucijom ombudsmana pokrenut je postupak zbog neprofesionalnog ponašanja službenika matičnog ureda u odnosu na osobu sa invaliditetom i poduzimaju se istražne radnje.¹⁴⁵

Vezano za pitanje trajnog zadržavanja originalne dokumentacije izdate od strane druge države u proceduri odricanja od državljanstva Bosne i Hercegovine, nakon ostvarene korespondencije sa Ministarstvom civilnih poslova Bosne i Hercegovine utvrđeno je da je cjelokupni postupak odricanja od državljanstva sproveden sukladno sa odredbama Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine, da je u komunikaciji sa Veleposlanstvom Austrije u Sarajevu ustanovljeno koji dokumenti mogu biti dokaz posjedovanja austrijskog državljanstva, kako stranke ne bi bile oštećene oduzimanjem dokumenata koje nadležna tijela Republike Austrije izdaju samo jednom, i isto je primijenjeno u predmetnom slučaju.¹⁴⁶

4.9. Migracije i azil

Zakon o strancima Bosne¹⁴⁷ i Hercegovine i Zakon o azilu Bosne i Hercegovine¹⁴⁸ predstavljaju temeljni normativni okvir kojim se uređuju uvjeti i postupci ulaska stranaca u Bosnu i Hercegovinu, njihov boravak, udaljenje i stavljanje pod nadzor, kao i prava i obveze stranih državljana, tražitelja azila, izbjeglica i osoba pod međunarodnom zaštitom. Ovim propisima regulirana su i pitanja pristupa postupku azila, dodjele izbjegličkog statusa i statusa supsidijarne zaštite, te prihvata, smještaja i ostvarivanja osnovnih prava stranaca na teritoriju Bosne i Hercegovine.

Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine u oblasti migracija i azila postupa po individualnim žalbama, po službenoj dužnosti, kao i kroz suradnju sa nadležnim državnim i entitetskim tijelima, međunarodnim organizacijama i organizacijama civilnog društva, s ciljem zaštite prava stranih državljana, migranata, tražitelja azila i izbjeglica.

Izvješće Europske komisije o Bosni i Hercegovini za 2025. godinu konstatira da je Bosna i Hercegovina postigla određenu razinu pripremljenosti u oblasti pravde, slobode i sigurnosti, uključujući migracije, azil i upravljanje granicom, te da je u ovom području ostvaren određeni napredak, naročito donošenjem Zakona o graničnoj kontroli i Zakona o zaštiti osobnih podataka, usvajanjem strategije i akcionog plana za integrirano upravljanje granicama, kao i potpisivanje sporazuma o statusu sa Agencijom Europske unije za graničnu i obalnu stražu - Frontex¹⁴⁹.

Značajan iskorak u oblasti upravljanja migracijama i granične sigurnosti je potpisivanje Sporazuma o statusu sa Agencijom Europske unije za graničnu i obalnu stražu (Frontex), čime je uspostavljen pravno obvezujući okvir za provođenje zajedničkih operacija upravljanja granicama

¹⁴⁵ Ž-SA-04-720/25

¹⁴⁶ Ž-SA-05-847/25

¹⁴⁷ Zakon o strancima Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 88/15, 34/21);

¹⁴⁸ Zakon o azilu Bosne i Hercegovine "Službeni glasnik BiH", broj 11/16; Ispravka Zakona o azilu, "Službeni glasnik BiH", broj 16/16;

¹⁴⁹ Izvješće Europske komisije o Bosni i Hercegovini za 2025. godinu, Poglavlje 24

sukladno s europskim standardima¹⁵⁰. Također, bitno je istaknuto da je Vijeće ministara BiH usvojilo Strategiju integriranog upravljanja granicom u BiH i Akcijski plan za njezinu provedbu za razdoblje 2025. - 2029. godine, čime se ova oblast u našoj zemlji harmonizira s pravnom stečevinom EU-a. Bosna i Hercegovina donošenjem ove strategije i pratećeg akcijskog plana nastavlja razvijati i usklađivati vlastiti koncept s novim europskim konceptom integriranog upravljanja granicom u cilju učinkovitog nadzora granica, te jačanja međuagencijske suradnje unutar BiH. Istodobno će realiziranje strateških mjera osigurati funkcionalniji i učinkovitiji sustav upravljanja granicom u BiH, što će rezultirati povećanjem ukupne sigurnosti u BiH i olakšati protok ljudi, robe i transportnih sredstava preko granice¹⁵¹.

Ombudsmeni BiH nemaju nadležnosti u implementaciji Sporazuma sa Frontexom, niti Strategije integriranog upravljanja granicom, ali su u okviru svog mandata nadležni da prate njihovu primjenu sa aspekta zaštite i poštivanja ljudskih prava.

Postupanje Ombudsmana BiH u oblasti migracija i azila tijekom 2025. godine bilo je usmjereno na razmatranje pojedinačnih navoda o ostvarivanju prava stranih državljana u postupcima pred nadležnim tijelima. Navedeni predmeti pružaju uvid u pitanja koja su se u izvještajnom razdoblju pojavljivala u praksi u svezi s boravkom, pristupom postupku azila, zdravstvenom skrbi i pravnom sigurnošću.

4.9.1. Predmeti u oblasti migracija i azila

U okviru postupanja po žalbama u oblasti migracija i azila tijekom 2025. godine, Ombudsmeni BiH su postupali u 28 predmeta u oblasti migracija i azila, koji su se odnosili na ostvarivanje pojedinačnih prava stranih državljana u kontaktu s institucijama Bosne i Hercegovine, uključujući pitanja boravka, pristupa informacijama, zdravstvene zaštite i pravne sigurnosti u postupcima pred nadležnim tijelima.

U predmetu¹⁵² koji se odnosio na pribavljanje uvjerenja o nekažnjavanju, Ombudsmeni BiH su postupali po žalbi stranog državljanina koji je ranije boravio u Bosni i Hercegovini, a koji je u postupku pribavljanja vize za Sjedinjene Američke Države ukazivao na poteškoće u dobivanju potrebne dokumentacije. U postupku ispitivanja navoda, podnositelju žalbe su dostavljene informacije o nadležnosti i proceduri za pribavljanje uvjerenja o nekažnjavanju pred Sudom Bosne i Hercegovine i time je okonačan rad na predmetu, u korist žalitelja.

Posebna pozornost tijekom izvještajnog razdoblja posvećena je predmetima koji su se odnosili na zdravstvenu skrb migranata. U tom kontekstu, Ombudsmeni BiH su razmatrali predmete koji su se odnosili na postupanje nadležnih tijela u svezi sa zdravstvenim stanjem četiri migranta porijeklom iz Maroka, koji su početkom studenog 2024. godine bili zbrinuti u bolnici u Zvorniku. Tijekom komunikacija sa zdravstvenim ustanovama utvrđeno je da su navedene osobe, nakon inicijalnog zbrinjavanja, upućene na dalje liječenje i specijalističke pretrage u Sveučilišni klinički centar Tuzla. Nakon otpusta iz zdravstvene ustanove i zaprimanja

¹⁵⁰ Ibidem.

¹⁵¹ Izvor: <https://vijeceministara.gov.ba/bs>, preuzeto dana 30.01.2026. godine

¹⁵² Ž-SA-05-696/25

informacije da su osobe napustile teritorij Bosne i Hercegovine, Ombudsmeni BiH su zaključili da ne postoje osnove za dalje postupanje, te su predmeti zatvoreni¹⁵³.

U oblasti uvjeta prihvata i zdravstvene skrbi migranata, razmatrani su i navodi po žalbama¹⁵⁴ koji su se odnosili na funkcioniranje zdravstvene skrbi u Privremenom prihvatnom centru Blažuj. U postupku provjere navoda pribavljena su izjašnjenja nadležnih institucija i Međunarodne organizacije za migracije, iz kojih je proizlazilo da je zdravstvena zaštita u centru organizirana putem sustavnih pregleda, dostupnost primarne zdravstvene skrbi, te osiguravanje sekundarne i tercijarne zdravstvene skrbi u suradnji sa JU Dom zdravlja Županije Sarajevo i Kliničkim centrom Sveučilišta u Sarajevu. Kako tijekom postupka nisu utvrđeni elementi povrede prava, predmeti su zaključeni, uz napomenu da će se stanje u ovoj oblasti i dalje pratiti.

Ombudsmeni BiH su postupali po žalbi Udruge Vaša prava BiH, podnesenoj u ime državljanke, koja je ukazivala na nemogućnost registriranja i zaprimanja zahtjeva za azil nakon iskazivanja namjere dana 17.11.2023. godine pred Službom za poslove sa strancima, Terenski centar Sarajevo, kao i na činjenicu da, uprkos višemjesečnom boravku u Privremenom prihvatnom centru Ušivak, nije pozvana na registraciju i podnošenje zahtjeva za azil. U žalbi je dalje navedeno da je Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine, Sektor za azil, aktom od 15.07.2024. godine, obavijestilo punomoćnika da se Potvrda o iskazanoj namjeri smatra nerealizovanom, primjenom članka 35. stavak (2) Zakona o azilu, s obzirom na to da zahtjev za azil nije podnesen u zakonom propisanom roku, te da je o tomu obaviještena i Služba za poslove sa strancima. Provjerom žalbenih navoda, pribavljenim izjašnjenjima Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine, Sektora za azil i Službe za poslove sa strancima, Ombudsmeni BiH su utvrdili da su nadležna tijela postupala primjenom važećih zakonskih odredbi koje uređuju rokove i proceduru podnošenja zahtjeva za azil, te da žaliteljici nije uskraćena mogućnost korištenja pravnih sredstava, niti ponovnog podnošenja zahtjeva za azil. Ombudsmeni nisu našli osnov za dalje postupanje, zbog čega je predmet zatvoren¹⁵⁵.

4.10 Prava povratnika

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su se, razmatrajući prava i status povratnika referirali na međunarodno i domaće zakonodavstvo, te preporuke međunarodnih tijela u svezi sa ovom problematikom. Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode sukladno sa Ustavom Bosne i Hercegovine i međunarodnim dokumentima za zaštitu ljudskih prava.

Aneksom VII Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini propisano je da će strane potpisnice osigurati da izbjeglicama i raseljenim osobama dozvoli bezbjedan povratak, bez rizika uznemiravanja, zastrašivanja, progona ili diskriminacije, naročito zbog njihovog etničkog podrijetla, vjerskog opredjeljenja ili političkog mišljenja.¹⁵⁶

¹⁵³ Ž -SA-05-1145/24 i Ž-SA-05-1162/24

¹⁵⁴ Ž-SA-05-692/25 i Ž-SA-05-699/25

¹⁵⁵ Ž-SA-05-935/24

¹⁵⁶ poglavlje I, članak 1 stavak 2

Ombudsmeni su tijekom 2025 godine postupali po zaprimljenim žalbama koje se odnose na pitanja obnove stambenih objekata povratnika¹⁵⁷, rješenja stambenog pitanja osobe sa statusom raseljene osobe,¹⁵⁸ neimplementacije odluke od značaja za imovinu povratnika¹⁵⁹, uvjeta kolektivnog smještaja u kojima borave raseljene osobe,¹⁶⁰ naknade nematerijalne štete za vrijeme provedeno u logorima¹⁶¹, statusa civilne žrtve rata¹⁶², ali i uništavanja groblja¹⁶³ i obnove vjerskih objekata.¹⁶⁴ Postupali su u postupku koji se vodi pred nadležnim sudovima vezano za pravo na korištenje maternjeg jezika¹⁶⁵ i pravo na uporabu pisma djece povratnika u sredinama u kojoj pohađaju školu.¹⁶⁶

Ombudsmeni su postupali po žalbama¹⁶⁷ i u situacijama kada povratnici nisu imali saznanja o tijeku postupka vezano za javne pozive radi pružanja pomoći izbjeglim i raseljenim osobama, i dostavljali im neophodne informacije.

Tijekom 2025. godine upućene su preporuke nadležnim tijelima da osiguraju sredstva za rekonstrukciju i obnovu stambenih objekata povratnika te omoguće priključenje na elektrodistributivnu mrežu. Praćeno je realiziranje svih preporuka koje su upućene u ranijem izvještajnom razdoblju, a odnose se na prava povratnika.

Ombudsmeni BiH su uputili saopćenje za javnost¹⁶⁸ kojim su pozvali nadležna tijela da, prije svega, posebnu pozornost posvete sigurnosti povratnika u njihovim mjestima stanovanja i poduzmu sve neophodne mjere kako bi se prevenirali eventualni napadi na povratnike, učinkovito proveli postupci utvrđivanja odgovornosti u slučaju napada na povratnike i osiguralo uživanje ljudskih prava povratnika bez diskriminacije.

Ombudsmeni BiH sa žaljenjem konstatiraju da je 30 godina nakon završetka rata u BiH, sigurnost povratnika ponovno dovedena u pitanje.

Povratnici se žale na nedostatak putne mreže i lošeg stanje iste, na nemogućnost uspostavljanja napajanja električnom energijom i vodom, usprkos činjenici da su ovu infrastrukturu i prije rata imali, na uništavanje putne infrastrukture u povratničkim naseljima od strane nekih gospodarskih subjekata i na nedostatak adekvatne reagiranja policijskih i inspeksijskih tijela, na krađu šume i uništavanje usjeva, na napade na imovinu, vjerske i sakralne objekte, na neobnavljanje stambenih jedinica i nemogućnost zaposlenja, kao i ostvarivanje drugih prava iz radnog odnosa i dr.

¹⁵⁷ Ž-BL-05-526/25, Ž-SA-05-229/25

¹⁵⁸ Ž-BL-08-966/25

¹⁵⁹ Ž-BL-05-448/25

¹⁶⁰ Ž-BL-05-470/25

¹⁶¹ Ž-SA-04-856/25

¹⁶² Ž-SA-05-259/25

¹⁶³ Ž-BL-06-746/24 i Ž-BL-01-476/25

¹⁶⁴ Ž-BL-06-486/25

¹⁶⁵ Ž-BR-08-67/24

¹⁶⁶ Ž-BL-04-66/25

¹⁶⁷ Ž-BL-08-562/25

¹⁶⁸ OI-K-BL-/25 lipanj 2025

Institucija ombudsmana za ljudska prava održava i uredovne dane u gradovima i općinama u kojima nema uspostavljene stalne urede¹⁶⁹, što je značajno za sve građane a posebno za povratnike imaju mogućnost neposredno razgovarati sa predstavnicima Institucija ombudsmana i ukazati na poteškoće sa kojima se suočavaju: pristup javnim uslugama, ostvarivanje prava na imovinu, zdravstvene usluge, pravnu pomoć itd. U svakom slučaju dobiju pravnu uputu o načinu na koji mogu ostvariti svoja prava, obratiti se žalbom Instituciji ombudsmana BiH, drugom nadležnom organu ili besplatnoj pravnoj pomoći. Ovakav način rada potvrđuje potrebu za jačanjem kapaciteta i unaprjeđenjem institucionalne prisutnosti.

Uporaba maternjeg jezika i pisma omogućava povratnicima lakše uključivanje u obrazovni sustav, pristup javnim institucijama i ostvarivanje zakonom zajamčenih prava. Zbog toga je poštivanje jezičkih prava povratnika od izuzetnog značaja za izgradnju multietničkog društva, međusobnog povjerenja i trajnog mira. Osim toga, Ustav Bosne i Hercegovine i Ustavi entiteta jamče pravo na ravnopravnu uporabu službenih jezika.

Roditelji učenika bošnjačke nacionalnosti u povratničkim naseljima¹⁷⁰ obratili su se Ombudsmanima BiH navodeći da njihova djeca, učenici osnovnih škola, ne poznaju ćirilčno pismo, odnosno počinju ga učiti tek u trećem razredu osnovne škole, a svi udžbenici za učenike od prvog do četvrtog razreda osnovne škole, osim udžbenika iz nacionalne grupe predmeta, tiskani su ćirilčnim pismom. Ombudsmani BiH su ustanovili da su predstavnici ministarstva obrazovanja i pedagoškog zavoda održali sastanak sa predstavnicima Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva u svezi sa izradom Prijedloga Plana udžbenika za naredno razdoblje. Postignut je dogovor da Zavod pripremi latinična izdanja udžbenika, kako bi se učenicima bošnjačke nacionalnosti olakšalo učenje. Problem na koji se ukazivalo žalbom uspješno je riješen tijekom intervencije Ombudsmana BiH, i udžbenici su pripremljeni za tisak i na latiničnom pismu.

4.10.1. Naknada ratne štete

Aneks VII Ustava Bosne i Hercegovine propisuje da sve izbjeglice i raseljene osobe imaju pravo da se slobodno vrate svojim kućama, pravo na povrat imovine koja im je oduzeta tijekom neprijateljstava od 1991. godine, kao i nadoknadu imovine koja im se ne može vratiti (poglavlje I, članak 1.stavak 1).

Bez obzira na protek više od 30 godina od okončanja ratnih dejstava povratnici još ne mogu ostvariti pravo na povrat imovine, rekonstrukciju svojih stambenih objekata kao i pristup električnoj energiji. Osim nedostatka finansijskih sredstava dodatno otežavajuća okolnost je uključenost tijela različitih razina vlasti u ovaj proces.

S obzirom na protek vremena posebno treba imati u vidu činjenicu da je značajan broj povratnika u starijoj životnoj dobi. Stoga tijela vlasti trebaju poduzeti dodatne napore kako bi se povratnicima pružila pomoć u obnovi, zbog čega moraju preispitati sve pravne i finansijske mogućnosti kako bi se iznašla odgovarajuća rješenja koja će omogućiti implementaciju naprijed navedene odredbe Ustava Bosne i Hercegovine. Vlasti Ombudsmanima dostavljaju odgovore

¹⁶⁹Tuzla, Bihać, Glamoč, Bosansko Grahovo, Drvar

¹⁷⁰ Ž-BL-04-66/25

kako nemaju sredstava za ove svrhe, ali nedostatak sredstava ne bi trebalo da pogađa građane, shodno stavovima Europskog suda za čjudska prava.

Žalitelj¹⁷¹ se dulji niz godina obraćao nadležnim službama radi povrata stana u kojem je stanovao sa svojom suprugom do početka rata. Zgrada u kojoj je stanovao izravno je pogođena u ratu, nadležna općinska služba donijela je rješenje o povratu stana još 2003. godine ali rješenje nije izvršeno zbog čega se žalitelj više puta obraćao nadležnim službama općine i ministarstvima na razini entiteta i države ali bez rezultata zbog osporavanja nadležnosti. Ombudsmeni su svim relevantnim tijelima, uputili Preporuku da u okviru svojih zakonskih ovlasti, poduzmu odgovarajuće aktivnosti kojim bi se omogućila rekonstrukcija i obnova predmetne nekretnine - devastirane stambene zgrade ili da poduzme određene aktivnosti kako bi se iznašlo zamjensko rješenje realizacije stanarskog prava žalitelja. Preporuka nije realizirana.

U postupku po žalbi žalitelja¹⁷² zbog nerealizacije projekta obnove/izgradnje stambene jedinice u okviru Državnog projekta stambenog zbrinjavanja izgradnje i obnove povratničkih stambenih objekata (DPSZ)¹⁷³ zaprimljen je odgovor Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine¹⁷⁴ u kojem se navodi da :”*Državni projekat stambenog zbrinjavanja u okviru Regionalnog stambenog programa, završen 31. decembra 2023. godine...Općenito, ugovore o obnovi/izgradnji stambenih jedinica koje su ostale nezavršene nakon zatvaranja Regionalnog stambenog programa, nije moguće realizirati usljed nedostatka sredstava....*“ Ombudsmeni BiH proveli su postupak istraživanja i uputili Preporuku Ministarstvu dasukladno sa svojim nadležnostima i obvezama učini dodatne napore kako bi se preostalim korisnicima Ugovora o obnovi/izgradnji stambene jedinice u okviru Državnog projekta stambenog zbrinjavanja obezbijedila rekonstrukcija i obnova stambenih jedinica. Preporuka nije realizirana.

Memorandumom o razumijevanju o priključenju stambenih objekata povratnika na elektrodistributivnu mrežu u BiH¹⁷⁵, kao i Sporazumom o ponovnom priključenju stambenih objekata povratnika na elektrodistributivnu mrežu u BiH¹⁷⁶, predviđene su prioritetne aktivnosti u pogledu rekonstrukcije mreže na povratničkim lokacijama. Elektroprivrede u Bosni i Hercegovinisu se tim dokumentima obvezale na blisku suradnju sa lokalnim samoupravama kako bi se ubrzao proces elektrifikacije.

Ombudsmeni smatraju neprihvatljivom činjenicu da građani Bosne i Hercegovine, a naročito povratnici kao posebno osjetljiva kategorija u XXI vijeku nemaju pristup električnoj energiji. Pravo pojedinca na pristup električnoj energiji predstavlja uvjet dostojanstvenog života a elektrifikacija domaćinstava je polazni uvjet svakog održivog povratka.

¹⁷¹ Ž-MO-05-131/24, preporuka broj P-156/25

¹⁷² Ž-SA-05-229/25, preporuka broj: P-160/25

¹⁷³ Ugovor o obnovi/izgradnji stambene jedinice u okviru Državnog projekta stambenog zbrinjavanja zaključen je između žalitelja, kao korisnika, jedinice lokalne samouprave, Republičkog sekretarijata za raseljene osobe i migracije (implementator) i Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH

¹⁷⁴ Akt broj: 06-12-1-451-2/25/ET od 12.03.2025. godine

¹⁷⁵ Memorandum o razumijevanju o priključenju stambenih objekata povratnika na elektrodistributivnu mrežu u Bosni i Hercegovini predstavlja ključni korak u procesu elektrifikacije povratničkih naselja. Potpisan je 21.09.2016. godine u Sarajevu od strane predstavnika nadležnih ministarstava i elektroprivreda u BiH.

¹⁷⁶ Akt broj: 02-17829/05 od dana 13.12.2005. godine, koji je sačinjen pod pokroviteljstvom OHR-a, OSCE-a i UNHCR-a

Nadležna tijela vlasti i elektrodistributivna poduzeća u svojim izjašnjenjima Ombudsmanima BiH o razlozima zbog kojih povratnička domaćinstva nemaju električnu energiju uglavnom se pozivaju na nedostatak financijskih sredstava.¹⁷⁷

Žalbama¹⁷⁸ se navodi da je stambeni objekat izgrađen u okviru programa koji sprovodi nadležno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica, ali da prigodom izvršene primopredaje objekta nije izvršeno priključenje na elektrodistributivnu mrežu. Ombudsmani BH su uputili preporuke državnom i entitetskom ministarstvu nadležnom za raseljene i izbjegle osobe, elektrodistributivnom poduzeću i jedinici lokalne samouprave da bez odlaganja i u okviru svojih zakonom propisanih nadležnosti, poduzme sve neophodne korake kako bi se predmetni stambeni objekti priključili na elektrodistributivnu mrežu. Preporuka nije realizirana a u odgovoru na preporuku, elektrodistributivno poduzeće navelo je da posljednjih nekoliko godina zbog smanjenih sredstava za investicije te nedostatka materijala nisu u mogućnosti investirati u ovakve ili slične zahvate a da pritom ne ugroze razinu kvalitete održavanja distribucijske mreže za postojeće kupce.

U drugom slučaju¹⁷⁹ obiteljski stambeni objekat obnovljen je u projektu „Državni projekat stambenog zbrinjavanja (DPSZ/RSP)“ u kojemu: *„Jedan broj obnovljenih stambenih jedinica nije bio u mogućnosti da se priključe na NN elektromrežu, jer su udaljeni više od 50 m od postojeće NN elektromreže.“*¹⁸⁰ a do realiziranja i okončanja projekta nije došlo zbog nedostatka financijskih sredstava. Upućena je preporuka nadležnom državnom ministarstvu da poduzme dodatne aktivnosti i mjere kako bi se u što skorijem vremenskom roku obezbijedila financijska sredstva za priključenje na elektro-mrežu stambene jedinice u vlasništvu podnositelja žalbe. Preporuka nije realizirana.

4.11. Sloboda okupljanja i udruživanja

Sloboda mirnog okupljanja i udruživanja zajamčena je Univerzalnom deklaracijom o ljudskim pravima¹⁸¹ kojom se priznaje pravo svake osobe na slobodno udruživanje, uključujući i pravo na osnivanje sindikata i učlanjenje u njega radi zaštite svojih interesa (članak 22) kao i odredbama Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Tijekom izvještajnog razdoblja zaprimljeno je sedam žalbi vezanih za ovu oblast iz razloga nezadovoljstva pripadnika civilnog društva uvjetima za organiziranje mirnih skupova, netransparentnog prijama u članstvo udruga, ponašanja i odnosa između članova udruga¹⁸², nemogućnosti iščlanjenja iz sportskog kluba, nedostavljanja traženih informacija.

Odredbom članka 11. Europske konvencije priznaje se pravo mirnog okupljanja, koje u jednom demokratskom društvu može biti ograničeno samo zakonom, u interesu nacionalne i javne

¹⁷⁷ Ž-BL-368/25, P-291/24

¹⁷⁸ Ž-LI-04-162/24, Ž-LI-04-163/24, preporuka broj: P-197/25

¹⁷⁹ Ž-SA-04-913/24, preporuka broj: P-11/25

¹⁸⁰ Akt broj: 01-014-73/24 od dana 03.10.2024. godine

¹⁸¹ Opća deklaracija o pravima čovjeka, proglašena od Opće skupštine Ujedinjenih naroda 10. prosinca 1948. godine;

¹⁸² Ž-SA-05-1863/25,

sigurnosti, javnog reda ili radi zaštite javnog zdravlja ili morala ili prava i sloboda drugih osoba. Ombudsmeni su razmatrali žalbu neformalne grupe građana organizatora "Osmomartovskog marša"¹⁸³ koji smatraju da je predviđeni mehanizam za održavanje manifestacija pretjerano opterećenje za organizatora. Ombudsmeni su uputili preporuku nadležnom ministarstvu prometa i skrenuli pozornost da više međunarodnih tijela, između ostalih i Venecijanska komisija, ukazuju da države trebaju uspostaviti odgovarajuće mehanizme pomoću kojih bi ostvarivanje prava na slobodu okupljanja bilo više praktično, odnosno podlijegalo manje birokratskoj proceduri¹⁸⁴ te preporučili da razmotre mogućnost održavanja konzultativnog sastanka sa organizacijama civilnog društva u cilju sagledavanja navedenog pitanja i načina na koji bi se mogle postojeće procedure pojednostaviti. Preporuka je prihvaćena.

Nakon preliminarnog razmatranja žalbi koje se odnose na članove udruge¹⁸⁵ Ombudsmeni informiraju žalitelje da Institucija ombudsmana razmatra predmete koji se odnose na slabo funkcioniranje ili povrede ljudskih prava i sloboda počinjene od bilo kojeg tijela vlade, nadgleda aktivnosti institucija Bosne i Hercegovine, njenih entiteta i Brčko distrikta BiH te je van njene nadležnosti preispitivanje odnosa unutar/između članova udruge.

Ombudsmeni ukazuju da shodno odredbama koje reguliraju ovu oblast, udruga koja je upisana u registar može provoditi programe i projekte od javnog interesa, što podrazumijeva i ostvarivanje prava na sredstva iz proračuna. Ovo otvara pitanje primjene odredbi zakona o udrugama koje se odnose na status udruga od javnog interesa i neophodnosti uspostave učinkovitog mehanizama nadzora.

Zakonom o zabrani diskriminacije¹⁸⁶ Institucija ombudsmana je označena kao središnja institucija za zaštitu od diskriminacije, a zabrana diskriminacije proteže se na javni i privatni sektor u svim oblastima života, stoga je proveden istražni postupak po žalbi¹⁸⁷ izjavljenoj na neprofitnu organizaciju koja djeluje kao mreža volonterskih udruga, zbog načina prijama novih članica i postupanja koje ostavlja prostor za diskriminaciju i narušavanje osnovnih principa jednakosti i jednakog pristupa javnim i društvenim resursima. Ombudsmeni su konstatareli da prijam novih članica u mrežu udruga ne smije biti diskriminatoran, favoriziranjem određenih organizacija, bez prethodnog javnog i fer procesa i mimo procedura predviđenih internim aktom, zbog čega su uputili preporuku predmetnoj udruzi da u procesu usklađivanja unutarnjih akata i reorganizacije mreže definira objektivne i transparentne kriterijume i procedure za prijam u članstvo. Na preporuku Ombudsmana nije dostavljen odgovor.

Sportski savezi su organizacije koje okupljaju sportske klubove, sportiste i druge učesnike u određenom sportu, s ciljem da organiziraju, razvijaju i reguliraju taj sport. Oni „vode brigu“ o sportu na određenoj razini (državnoj, entiteskoj), a njihve glavne uloge su da organiziraju takmičenja (lige, prvenstva, kupove), donose pravila i skrbe o njihovom poštivanju, registriraju

¹⁸³ Ž-SA-08-248/25, preporuka broj P:123/25

¹⁸⁴ Office for Democratic Institutions and Human Rights, European Commission for Democracy through Law, Guidelines on Freedom of Peaceful Assembly, str. 35, t. 30.

¹⁸⁵ Ž-BR-05-336/25, Ž-BR-05-337/25, Ž-BR-05-338/25, Ž-BR-05-339/25

¹⁸⁶ člankom 7. Zakona o zabrani diskriminacije ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 59/06, 66/16) Institucija ombudsmana je označena kao središnja institucija za zaštitu od diskriminacije, a zabrana diskriminacije proteže se na javni i privatni sektor u svim oblastima života,

¹⁸⁷ Ž-BL-05-263/25, preporuka broj: P-201/25

sportiste i klubove, obučavaju suce i trenere, predstavljaju sport na međunarodnim takmičenjima i razvijaju sport. Ombudsmeni su razmatrali žalbe¹⁸⁸ sportiste i sportskog kluba zbog poteškoća prigodom prelaska sportiste između sportskih saveza različitih entiteta, no nakon pokretanja postupka pred Institucijom ombudsmana žalitelju je omogućeno pravo prelaska, registriranje i učešće na takmičenjima.

4.12. Sloboda medija i sigurnost novinara

Sloboda medija i sigurnost novinara¹⁸⁹ su bitni stubovi demokratskog društva. Slobodni i nezavisni mediji jačaju povjerenje građana u institucije i društvo u cjelini, doprinose pravu građana na tačno, pravovremeno i necenzurirano informiranje, istražuju zlouporabe vlasti, korupciju i kršenja zakona te doprinose pluralizmu mišljenja i javnoj debati. Sigurnost novinara omogućava profesionalan rad i ni u kom slučaju ne smiju biti izloženi prijetnjama, nasilju ili pritiscima.

Tijekom 2025.godine zaprimljeno je 20 žalbi koje se odnose na medije, što je 11 više nego u 2024. godini kada je zaprimljeno devet žalbi. Izjavljene su zbog neistinitog izvještavanja¹⁹⁰, povrede prava na privatnost¹⁹¹, diskriminativnog tretmana, uskraćivanja prava na pristup informacijama¹⁹², zabrane snimanja i napada,¹⁹³ uskraćivanja prisustva predstavnicima medija sjednicama gradskog/općinskog vijeća,¹⁹⁴ povrede slobode medija¹⁹⁵. Po službenoj dužnosti otvoren je postupak zbog napada na novinare.

Upućene su dvije preporuke, zbog diskriminativnog tretmana privatnog medija i nemogućnosti prisustva sjednicama gradskog vijeća.

Ombudsmeni su po službenoj dužnosti pokrenuli istragu temeljem medijskog izvještavanja o napadu na novinare Centra za istraživačko novinarstvo (CIN), pri vršenju službenih zadataka, na području Brčko distrikta BiH.¹⁹⁶ Zahtijevano je da Policija Brčko distrikta BiH dostavi izjašnjenje koje radnje i mjere su poduzeli u pogledu napada na novinarku CIN-a i snimatelja¹⁹⁷. Nakon očitovanja da Policija pod nadzorom Tužiteljstva Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, sprovodi istragu i činjenice da je Tužiteljstvu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine podnijela Izvješće o počinjenom kaznenom djelu, praćen je postupak poduzimanja procesnih radnje od strane Tužiteljstva u predmetnoj pravnoj stvari sve do donošenja tužiteljske odluke i podizanja optužnice pred Osnovnim sudom Brčko distrikta BiH¹⁹⁸. Optužnica sa kaznenim nalogom podignuta je protiv fizičke osobe zbog izvršenja kaznenog djela - Laka tjelesna povreda - iz članka 170 stavak 1 Kaznenog zakona Brčko distrikta BiH u sticaju sa kaznenim djelom -

¹⁸⁸ Ž-BR-04-298/25

¹⁸⁹ Termin „novinar“ integrira označavanje oba spola i rodno neutralne osobe;

¹⁹⁰ Ž-SA-05-1702/25, Ž-SA-05-1293/25

¹⁹¹ Ž-SA-05-1487/25

¹⁹² Ž-MO-05-121/25

¹⁹³ Ž-MO-05-76/25.

¹⁹⁴ Ž-BL-05-194/25

¹⁹⁵ Ž-SA-05-1555/25

¹⁹⁶ Ž-BR-05-102/25

¹⁹⁷ izvršen dana 27. veljače 2025.godine u Brčkom

¹⁹⁸ Tužiteljstvo Brčko distrikta BiH dostavilo akt broj:T18 0 KT 0018361 25 od 07.08.2025. godine

Oštećenje tuđe stvari - iz člana 287 stav 1 Kaznenog zakona Brčko distrikta BiH sve u svezi sa člankom 54 istog Zakona.

Ombudsmeni kontinuirano podsjećaju na zaključke, mišljenja i preporuke iz Specijalnog izvješća o položaju novinara i slučajevima prijetnji novinarima u Bosni i Hercegovini¹⁹⁹ koje su upućene nadležnim tijelima, i u kojem su jasno naglasili da status novinara u društvu mora biti uređen, a novinarima zajamčeno uživanje osnovnih prava i sloboda. Ovo, između ostalog, podrazumijeva pravo na sigurnost i dostojanstvo, zbog čega je nužno da se napad na novinare u kaznenim zakonima definira kao posebno kazneno djelo ili kao teži oblik kaznenog djela napada na službenu osobu u vršenju službene dužnosti. Preporuke Ombudsmana nisu realizirane što potvrđuje i Izvješće Europske komisije o Bosni i Hercegovini za 2025. godinu.²⁰⁰

Mediji predstavljaju sponu između donositelja odluka i građana, a njihovo prisustvo omogućava javnosti da bude informirana o pitanjima od zajedničkog javnog interesa, njihovo prisustvo sjednicama zakonodavnog tijela vlasti predstavlja temeljni oblik demokratskog nadzora i osigurava transparentnost. Ograničavanje prisustva novinara sjednicama lokalnog organa zakonodavne vlasti, bez pravnog osnova, predstavlja kršenje prava na slobodu informiranja, stoga svako eventualno uskraćivanje prava mora biti jasno obrazloženo, zasnovano na zakonskim osnovama i proporcionalno cilju koji se želi postići. U razmatranom slučaju Ombudsmeni su uputili preporuku gradskom vijeću: da se omogući transparentan rad vijeća uz nesmetano prisustvo predstavnika medija, odluke koje se tiču eventualnog ograničavanja pristupa medijima da se donose sukladno sa važećim zakonskim propisima uz jasno obrazloženje te da se osigura ujednačeno i nepristrasno postupanje prema svim medijskim kućama, bez diskriminacije.²⁰¹

Zabrana diskriminacije obuhvaća sve sfere društva. Ukoliko je privatni online medij, koji je uredno registrovan kao poslovni subjekt koji izmiruje svoje obveze, isključen iz programa podsticaja županijske vlade²⁰², to može predstavljati posrednu diskriminaciju, zbog čega je upućena preporuka županijskoj vladi da osigura donošenje jasnih i transparentnih kriterija za raspodjelu proračunskih sredstava u slučajevima dodjele potpora lokalnim medijima, da u procesu donošenja budućih odluka o raspodjeli proračunskih sredstava osigura jednak tretman svih lokalnih medija, kao i da, u ovisnosti o raspoloživosti financijskih sredstava razmotri mogućnost naknadnog uključivanja žalitelja u dodjelu financijskih sredstava. Preporuka je realizirana, Vlada je informirala Ombudsmane da će u 2025. godini sredstva biti raspoređena temeljem Javnog poziva, a u srpnju 2025 godine je usvojena Odluka o odobravanju financijskih sredstava Službi za odnose sa javnošću Vlade u svrhu potpore lokalnim medijima, kada su sredstva nakon provedenog javnog poziva, između ostalog, dodijeljena i žalitelju. U pogledu zahtjeva za retroaktivnu dodjelu sredstava, žalitelj je upućen na mogućnost sudske zaštite od diskriminacije²⁰³.

¹⁹⁹ <https://www.ombudsmen.gov.ba/>

²⁰⁰ SWD(2025) 751 final, od 04. 11. 2025.godine

²⁰¹ Ž-SA-08-1294/24, preporuka broj:P-94/25

²⁰² Ž-LI-06-1/25, preporuka broj: P-168/25

²⁰³ Žalitelj je informiran i o odredbi članka 12. Zakona o zabrani diskriminacije ("Službeni glasnik BiH", broj 59/09 i 66/169

Od novinarstva se zahtijeva njegovanje kulture javne riječi, pridržavanje najviših profesionalnih i etičkih načela i istinito izvještavanje. Svaki senzacionalizam, objave koje nisu istinite i koje ne sadrže provjerene podatke, objave u kojima se krši pravo na privatnost, bez zaštite iznose osobni podaci, ne samo da predstavljaju povrede pozitivnih zakonskih propisa i prava građana na koje se direktno odnose, nego izlaze iz okvira postavljenih standarda i načela ove profesije.

Postupajući po žalbama zbog neistinitog izvještavanja koje za posljedicu može imati povredu ugleda i časti, ali i izazvati međunacionalnu netrpeljivost, kao i po žalbi zbog grube povrede prava na privatnost, dostojanstvo i osobni integritet, u suprotnosti s Kodeksom za tisak i online medije BiH (članak 11. - Zaštita privatnosti), ombudsmeni su isto uputili Vijeću za tisak i online medije Bosne i Hercegovine kako bi poduzeli mjere iz okvira svoje nadležnosti.²⁰⁴

4.13. Besplatna pravna pomoć

Građani slabog imovinskog stanja predstavljaju ugroženu kategoriju koja nije u mogućnosti adekvatno zaštititi svoja prava i interese pred nadležnim tijelima. Njihovo pravo na pristup sudu i drugim tijelima ograničeno je njihovim materijalnim mogućnostima. Osiguravanje jednakosti pred sudom i drugim tijelima najčešće se omogućava primjenom instituta besplatne pravne pomoći i na taj način se poništavaju negativni efekti koje bi materijalne prilike imale na najugroženije kategorije stanovništva. Funkcionalan i učinkovit sustav besplatne pravne pomoći predstavlja jamstvo za jednak pristup sudu ranjivim kategorijama za zaštitu njihovih prava i interesa i to naročito povratnika, raseljenih osoba, apatrida i osoba pod rizikom od apatridije, djece koja nisu upisana u matične knjige rođenih, tražitelja azila, izbjeglica i osoba kojima je dodijeljena supsidijarna zaštita.

Besplatna pravna pomoć u Bosni i Hercegovini organizirana je na sljedeći način:

- pri Ministarstvu pravde BiH osnovana je Kancelarija za pružanje besplatne pravne pomoći sa sjedištem u Sarajevu
- u Federaciji BiH su uspostavljeni županijski zavodi sa sjedištima u glavnim gradovima županija, sa napomenom da na području Srednjobosanske županije još nije usvojen zakon i nije počeo rad zavod za pružanje besplatne pravne pomoći
- u Republici Srpskoj uspostavljen je Centar za pružanje besplatne pravne pomoći Republike Srpske (pri Ministarstvu pravde Republike Srpske) sa organizacionim jedinicama u Istočnom Sarajevu, Banjaluci, Trebinju, Doboju i Bijeljini
- U Brčko distrikta BiH osnovana je Kancelarija za pravnu pomoć

Ombudsmeni BiH prate rad županijskih i drugih zavoda/kancelarija preko građana koji se obraćaju Instituciji ombudsmana bilo da ih savjetuju da im se obrate zbog pružanja pravne pomoći i zastupanja ili prigodom podnošenja pojedinačnih žalbi građana na rad sudova i organa uprave kada se ustanovi da građani ostvaruju pravo na besplatnu pravnu pomoć.²⁰⁵

²⁰⁴ Ž-LI-05-82/25, Ž-LI-05-81/25, Ž-SA-05-1293/25

²⁰⁵U predmetu broj Ž-SA-05-1194/24 Udruga Vaša prava BiH zastupalo je maloljetno dijete - stranca, podnosioca zahtjeva za azil (Udruga je tijekom postupaka kod nadležnih tijela (Ministarstvo sigurnosti BiH i Služba za poslove sa strancima TC Bihać postavila za staratelja za poseban slučaj malolodobnoj osobi) i predmet broj Ž-SA-05-

Ombudsmeni BiH su Vladi Srednjobosanske županije preporučili da usvoji Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći za područje Srednjobosanske županije²⁰⁶ i da okonča proces imenovanja direktora i zaposli osoblje u Zavodu za pružanje besplatne pravne pomoći. Nadležna tijela Srednjobosanske županije nisu to učinili ni tijekom 2025. godine.

1121/24 Udruženja „Vaša prava BiH“ pružalo je besplatnu pravnu pomoć stranom punoljetnom državljaninu koji je bio smješten u Imigracionom centru, pa potom smješten u Azilantskom centru u Delijašu;

²⁰⁶Ž-SA-05-227/23, Preporuka broj: P-236/23

V. PRAVOSUĐE I UPRAVA

5.1. Uvod

Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, jamči pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku, pred neovisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom, u postupcima utvrđivanja građanskih prava i obveza ili osnovanosti bilo kakve kaznene optužbe.²⁰⁷ Shodno odredbama Ustava Bosne i Hercegovine²⁰⁸ prava i slobode predviđeni u Europskoj konvenciji direktno se primjenjuju u Bosni i Hercegovini i imaju prioritet nad ostalim domaćim zakonima. Zajamčena prava se odnose na sveobuhvatan proces koji se vodi u građanskim i kaznenim postupcima, ali i postupcima pred javnom upravom, odnosno primjenjuje se na sve postupke u kojima se utvrđuju ili ostvaruju građanska prava ili obveze.

Odjel za praćenje ostvarivanja prava u pravosuđu i upravi tijekom 2025.godine zaprimio je 794 žalbi, što je 142 žalbi ili 21,78% više u odnosu na 2024.godinu kada je zaprimljeno 652 žalbe. Upućene su 52 preporuke koje obuhvaćaju 185 predmeta. Kada je u pitanju pravosuđe izjavljeno je 374 žalbi na rad pravosudnih tijela zbog duljine trajanja postupaka pred sudovima i tužiteljstvima, na rad sudaca i tužitelja, postupak izvršenja, nedostavljanja traženih informacija, postupanja Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća, Ureda disciplinskog tužitelja, ali i samog merituma donesenih odluka. 10 žalbi se odnosi na rad odvjetnika i odvjetničkih komora. Vezano za upravu izjavljeno je 405 žalbi, a građani se obraćaju zbog neprimjerene duljine upravnog postupka, šutnje administracije, neučinkovito reagiranje inspekcijskih službi, nepostupanje tijela u zakonskim rokovima prigodom odlučivanja o zahtjevima stranaka, dostupnosti nadležnih organa prema zahtjevima građana itd.

5.2. Pravosuđe

Sudski postupak nije svrha sam za sebe nego je proceduralno jamstvo za ostvarivanje prava građana koja su predmet tih postupaka, zbog čega država mora sudski sustav organizirati na način koji će joj omogućiti da odgovori zahtjevima iz Konvencije²⁰⁹.

Nadležnost Institucije ombudsmani Bosne i Hercegovine propisana odredbama Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine²¹⁰ sadrži ovlasti da provodi istrage u svim žalbama vezano za slabo funkcioniranje sudskog sustava ili nepravilno procesuiranje individualnih predmeta i da preporuči odgovarajuće pojedinačne ili opće mjere. Ombudsman se neće miješati u proces odlučivanja sudova, ali može intervenirati u tijeku postupka koji se vodi, kada ustanovi da je takva aktivnost neophodna pri obavljanju njegovih dužnosti a također može dati preporuke tijelu vlasti koji je strana u postupku ili biti konzultiran od strane u postupku.

²⁰⁷ Europska konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama članak 6. stavak (1);

²⁰⁸ Članak II.2.

²⁰⁹ Europski sud za ljudska prava Presuda od 07.10.2004.godine u predmetu Baumann protiv Austrije, B 45

²¹⁰ Članak 4. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Sl. list BiH 32/00, 19/02, 35/04, 32/06, 50/08 i 61/23)

Tijekom 2025. zaprimljeno je 292 predmeta koji se odnose na rad sudskih organa i to: 38 žalbi zbog duljine trajanja postupka, 22 na rad sudija, 35 na izvršni postupak i 197 koje se odnose na ostale povrede prava tijekom postupanja sudova po različitim vezanim osnovama. Na Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće je izjavljeno šest žalbi.

Određeni broj žalbi se odnosi na meritum donesenih sudskih odluka čije preispitivanje izlazi iz okvira nadležnosti ove Institucije o čemu žalitelji budu upoznati.²¹¹ Ovo nailazi na nerazumijevanje i kritiku žalitelja, na način da nakon obavijesti o zakonskim nadležnostima Ombudsmana žalitelji započinju sa teškim kritikama prema Ombudsmanima što često uključuje žalbe Parlamentarnoj skupštini i stvara pritisak na rad, te ugrožava neovisnost Institucije. Registrirane su i prijetnje Ombudsmanima

Ombudsmani su uputili osam preporuka radi učinkovite primjene članka 6. Europske konvencije u smislu: vođenja sudskog postupka, donošenja odluka, odnosno poduzimanja procesnih radnji u izvršnom postupku.

U nekim slučajevima Ombudsmani su provodili istražni postupak protiv suda prvog stupnja, a nakon donošenja odluke i korištenja pravnih lijekova na istu, po obraćanju žalitelja vodili postupak i u odnosu na sud drugog stupnja, u kojem je tijekom intervencije Ombudsmana donesena odluka.²¹²

Problem je što žalitelji nisu uvijek informirani o statusima svojih predmeta pred pravosudnim tijelima, te tijekom postupka pred ovom Institucijom dobiju saznanje i o samom okončanju postupka.²¹³ U jednom od konkretnih slučajeva tek nakon istraživanja Ombudsmana prema sudu i prvog i drugog stupnja žalitelj je upućen u kojoj procesnoj fazi se nalazi njegov postupak, nakon čega je mogao poduzeti potrebne pravne radnje u svom interesu.²¹⁴

5.2.1. Duljina trajanja sudskog postupka

Prema konzistentnoj praksi Europskog suda za ljudska prava i Ustavnog suda Bosne i Hercegovine razumnost duljine trajanja postupka mora se ocijeniti u okviru okolnosti pojedinog predmeta, vodeći računa o kriterijumima uspostavljenim praksom Europskog suda, a naročito složenosti predmeta, ponašanju strana u postupku i nadležnog suda ili drugih javnih vlasti, te o značaju koji konkretna stvar ima za apelanta²¹⁵.

Do povrede prava na suđenje u razumnom roku najčešće dovodi nepoduzimanje procesnih radnji sudova, nezakazivanje ročišta, vraćanje predmeta prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje, prekidi do okončanja drugih postupaka koji su od značaja za presuđivanje i dr.

²¹¹ Ž-SA-08-1616/25, Ž-BR-08-210/25, Ž-BL-08-169/25

²¹² prvostupanjski postupak Ž-BL-08-451/24, drugostupanjski postupak Ž-BL-08-295/25

²¹³ Ž-BL-08-337/25

²¹⁴ Ž-SA-08-1260/24

²¹⁵ Odluka o dopustivosti i meritumu Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, Sl glasnik Bosne i Hercegovine, broj 94/1414 „Prema konzistentnoj praksi Europskog suda za ljudska prava i Ustavnog suda razumnost duljine trajanja postupka mora da se ocjenjuje u okviru okolnosti pojedinog predmeta, vodeći računa o kriterijumima uspostavljenim praksom Europskog suda, a naročito složenosti predmeta, ponašanju strana u postupku i nadležnog suda ili drugih javnih vlasti, te o značaju koji konkretna stvar ima za apelanta (vidi Europski sud za ljudska prava, Mikulić protiv Hrvatske, aplikacija broj 53176/99 od 07.02.2002. godine, Izvješće broj 2002-I, stavak (38);

Nakon pokretanja istražnog postupka pred Institucijom Ombudsmana uočeno je da sud poduzme neophodne radnje u predmetu, posebno u predmetima koji se vode u prvom stupnju.²¹⁶

Drugostupanjski sudovi, u određenom broju slučajeva, dostavljaju tipske odgovore kojima potvrđuju da rad po konkretnoj žalbi nije okončan, da postupaju sukladno sa Planom rješavanja starih predmeta, ali često ne daju informaciju kada bi se moglo očekivati donošenje odluke.

Dugotrajnost postupaka i prirodan protek vremena, u određenim okolnostima, može imati i realnu posljedicu da učesnici postupaka i ne dočekaju njegovo okončanje. U razmatranom slučaju žalitelj²¹⁷ je naveo da je jedan od tužitelja u sudskom postupku radi razvrgnuća zajednice, koji traje već 22 godine, a zadnje ročište održano u maju 2022. godine je prekinuto radi provođenja ostavinskih rasprava iza sada već pokojnih tužitelja. S obzirom na to da tuženik jedno vrijeme ne vrši djelatnost za koju je registriran, a i neki od tužitelja su već u godinama da možda neće dočekati kraj postupka, očigledna je potreba što žurnijeg nastavka ovog postupka. Po traženju Institucije ombudsmana, nakon nekoliko upućenih urgencija, zaprimljeno je izjašnjenje predsjednika suda, uz koje je priložena dnevna naredba postupajućoj sutkinji za žurno postupanje.

Postupci koji zahtijevaju odlučivanje o obiteljskim i pravima djece moraju imati kontinuitet postupanja kako bi sudska odluka bila donesena u što kraćem vremenu. Podnositeljica žalbe,²¹⁸ tužiteljica, pokrenula je bračni spor protiv tuženog radi razstave braka, povjeravanja malodobne djece i određivanje visine izdržavanja u lipnju 2023. godine, koji do dana obraćanja Ombudsmanima nije okončan. Ombudsmani su uputili preporuku postupajućem sucu da nastavi aktivno i blagovremeno poduzimanje radnji u cilju okončanja predmetnog postupka. Preporuka je realizirana, sud zaključio raspravu i donio odluku.

Bez obzira na duljinu samog postupka od izuzetne važnost je aktivno učešće stranka naročito kada se radi o postupku likvidacije gospodarskih subjekata i ostvarivanja njihovih potraživanja. Tijekom ovakvih postupaka evidentno je postojanje značajnog broja radnih sporova, koji u znatnoj mjeri utječu na duže trajanje postupka, zbog čega se u situaciji kada ne postoji opravdan razlog za upućivanja preporuke, podnositelj žalbe upoznaje sa izjašnjenjem odgovornog tijela uz uput da se obrati likvidacionom upravniku i zatraži uvid u spis predmeta.²¹⁹

Također, narušava se i prioritet u rješavanju predmeta po radnim sporovima.

5.2.2. Plan rješavanja predmeta

Pravo na postupak pred sudom u razumnom vremenu je neodvojivi dio prava na pravično suđenje, onako kako je ono definirano i Međunarodnim paktom o građanskim i političkim pravima, zbog čega je obveza države da svoje pravosuđe organizira na način koji će obezbijediti građanima bez obzira na njihovu financijsku situaciju ili razinu obrazovanja, predvidive rezultate suđenja, uključujući i vrijeme potrebno za donošenje odluke i učinkovit pravni lijek.

²¹⁶Ž-LI-08-103/25

²¹⁷Ž-MO-08-136/25

²¹⁸Ž-BL-08-84/25 preporuka broj: 114/25

²¹⁹Ž-BL-08-53/25

Rješavanje pitanja zaostalih predmeta je, bez obzira na protek vremena od početka reforme pravosuđa, još uvijek značajan problem u sudovima Bosne i Hercegovine. Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine usvojilo je Uputstvo za izradu plana rješavanja starih predmeta prema starosti inicijalnog akta (Uputstvo) u prosincu 2010. godine, sa ciljem da se u sudovima intenzivira rad u pogledu rješavanja starih neriješenih predmeta i poveća učinkovitost u radu. Formirana je Stalna komisija za praćenje implementacije Uputstva kao stalno tijelo VSTV-a BiH. To je bio početni reformski okvir kojim je na razini pravosuđa uvedena obveza da sudovi identifikuju stare predmete, utvrde plan njihovog rješavanja i prate realiziranje putem izvještavanje. Plan rješavanja starih predmeta sudovi sačinjavaju za svaku kalendarsku godinu i on daje određenu vjerojatnoću kada će neki predmet doći u razmatranje od strane suda, kao i da će se poštovati redosljed zaprimanja inicijalnog akta, ali ne rješava suštinski problem duljine postupka. Plan rješavanja starih predmeta i dalje predstavlja neadekvatan mehanizam ublažavanja posljedica neprimjerene duljine trajanja postupaka.

Iz izjašnjenja drugostupanjskih sudova²²⁰, kao i u ranijim izvještajnim razdobljima, pozivanje na Plan rješavanja predmeta predstavlja obrazloženje zašto u razmatranim postupcima nije donesena odluka. Kako stranke i dalje nemaju saznanje kada će odluka suda biti donesena, ta informacija, sama po sebi, ne znači mnogo u postupku ostvarivanja njihovih prava. Ukoliko su sudovi opredijeljeni za prevashodno postupanje u predmetima koji su obuhvaćeni Planom i dijelom novozaprimljenih predmeta neophodnih za predviđenu normu, protekom vremena u kojem nisu poduzete procesne radnje u novozaprimljenim predmetima može se očekivati da i oni budu svrstani u kategoriju „starih predmeta“.

Kada izjašnjenje suda sadrži okvirno vrijeme u kojem se sa određenom izvjesnošću može očekivati donošenje odluke, isto bi trebalo biti i ispoštovano. U razmatranom predmetu²²¹ nadležni sud je obavijestio žalitelja da postupa po Planu rješavanja predmeta, a donošenje odluke u predmetnoj pravnoj stvari „*očekuje se u prvoj polovini 2025. godine*“ što nije učinjeno. Tek nakon upita upućenog od strane Institucije Ombudsmana, sud je donio presudu 20.08.2025. godine.

U postupku po žalbi na drugostupanjski sud pred kojim se vodi upravni spor radi ostvarivanja prava iz mirovinsko invalidskog osiguranja rješenje u upravnom postupku je doneseno u srpnju 2023. godine, tuženi je u listopadu 2024. godine dostavio spis i odgovor na tužbu nadležnom sudu, koji je Ombudsmanima dostavio izjašnjenje *da se predmet nalazi u evidenciji, te da još nije okončan i da postupajući sudac trenutno rješava predmete po tužbama iz 2022. godine.*²²²

Izuzetak nisu ni postupci koji su pozitivnim zakonskim odredbama propisani kao postupci žurne prirode²²³ u radnom sporu i predmetu u kojem se tužbenim zahtjevom traži i utvrđivanje diskriminacije, datum podnošenja inicijalnog akta je veljača 2019. godine, a postupak po žalbi na županijskom sudu se vodi od listopada 2022. godine, u istome nije odlučeno, a nije niti odgovoreno na traženje Ombudsmana. Upućena je preporuka da Sud odmah po prijemu

²²⁰ Ž-BR-08-175/25

²²¹ Ž-MO-08-100/25

²²² Ž-SA-08-399/25

²²³ Ž-SA-08-410/24, preporuka broj P-9/25

preporuke uspostavi suradnju sa Institucijom ombudsmana na način propisan Zakonom o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, kao i da poduzme neophodne aktivnosti, sukladno sa standardima članka 6 stavak 1 Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, u cilju što skorijeg donošenja odluke u predmetu. Nakon odgovora Suda u kojem se između ostalog navodi da se ovaj predmet trenutno ne nalazi u Planu rješavanja predmeta, sukladno sa člankom 32 stavak (2) Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine²²⁴ sa ovime je upoznato i Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće koje je Sudu uputilo akt u kojem se navodi: “...predmetnim dopisom Vas želimo obavijestiti da je Preporuka Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine bila predmetom razmatranja na sastanku Stalne komisije za efikasnost i kvalitetu sudova (u nastavku Stalna komisija) održanom 3.4.2025. godine pri čemu su članovi Stalne komisije upoznati sa svim navodima o konkretnom spisu, kao i sadržajem Vašeg izjašnjenja i izjašnjenja postupajuće suce u pogledu navedenog pitanja. Cijeneci odredbe Uputstva za izradu plana rješavanja predmeta u sudovima, a na koje se poziva i postupajuća sudaca, pozivate se da razmotrite mogućnost rješavanja postupka koji je predmet prigovora, u preostalom dijelu norme koji ne obuhvaća planove rješavanja predmeta.”²²⁵

5.2.3. Izvršenje

Osiguranje provođenja sudske odluke je osnovni temelj principa vladavine prava. Iz tog razloga izvršenje presude koju donese bilo koji sud mora biti posmatrano kao integralni dio suđenja u smislu člana 6. Europske konvencije²²⁶, što je stav i Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.²²⁷

Neizvršavanje sudskih odluka od strana tijela javne vlasti bilo je predmet razmatranja tijekom izvještajnog razdoblja. U konkretnom postupku²²⁸ po žalbi zbog neizvršenja pravosnažnog rješenja o naknadi zbog izuzete imovine, nadležni sud nije niti odgovorio na zahtjev Ombudsmana zbog čega je upućena preporuka kojom je ukazano na obvezu suradnje i postupanja po aktima Ombudsmana. O svemu je informirano i Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine koje je poduzelo radnje iz okvira svoje nadležnosti i dostavilo informaciju o izvršnim radnjama koje su poduzete u predmetnoj pravnoj stvari.

Kontinuirano je praćeno realiziranje preporuke²²⁹ u postupku gdje je žalitelj još 2012. godine pokrenuo postupak prinudnog izvršenja utvrđenih prava iz radnog odnosa. Nakon više obraćanja postupajućem sudu, u svibnju 2025. godine zaprimljena je informacija da je radi namirenja žalitelja i drugih radnika kao tražitelja izvršenja, donesen Zaključak o prodaji nekretnina

²²⁴ Članak 32, stavak (2): “Ako, jednom kada su preporuke date, predmetno tijelo vlade ne poduzme odgovarajuće mjere u roku koji je ombudsman odredio, ili ako ne obavijesti ombudsmana o razlozima njihovog nepoduzimanja, ombudsman može ukazati ministru odgovornom za to tijelo ili najvišim tijelima vlade, na tok predmeta i na date preporuke. Ako ombudsman nakon toga ne dođe do rješenja u predmetu u kojem je po njegovom mišljenju bilo moguće naći pozitivno rješenje, taj problem bit će uvršten u godišnje ili specijalno izvješće, pominjući imena tijela vlasti ili službenika koji su zauzeli takav stav.”

²²⁵ akt broj 12-08-6-3-131/2025 od 10.04.2025. godine

²²⁶Europski sud za ljudska prava Golder protiv Ujedinjenog Kraljevstva, presuda od 7. svibnja 1974. godine, serija A-18, str. 16-18, st. 34-36

²²⁷Odluka broj AP 1248/07 od 11. studenog 2009.godine i AP 2558/07 od 29. lipnja 2010.godine

²²⁸Ž-BL-08-126/25, preporuka broj P-184/25

²²⁹Ž-BR-08-321/23, preporuka broj: P-193/24

izvršenika i zakazano prvo ročište za prodaju. Preporuka je prihvaćena, međutim Ombudsmani ne mogu utjecati na iznos novčanih sretstava koji se prodajom nekretnina može osigurati.

5.2.4. Praćenje/monitoring sudskih postupaka

Praćenje stanja ostvarivanja i zaštite ljudskih prava u oblasti pravosuđa Institucija o Ombudsmana vrši i putem monitoriranja sudskih postupaka. Na odluku za korištenje ovog mehanizma utječu sami navodi žalbe i dokumentacije priložene uz istu, indikacija na povrede ljudskih prava, ranjivost stranke (osoba sa invaliditetom, zaštita interesa djece), neprimjerena duljina postupka i dr.

Evidentno je obraćanje građana za praćenje sudskih postupaka koji cijene da će prisustvo predstavnika Institucije ombudsmana osigurati nepristrasan postupak ili, naprotiv, smatraju da će bez obzira na osnovanost njihovog zahtjeva izdejsstvovati odluku u svom interesu.

Osim toga u konkretnom slučaju sud prvog stupnja postupajući u kaznenom postupku također je uputio zahtjev za prisustvo predstavnika Institucije, zbog navoda branitelja optuženog u svezi sa pritiscima na obranu i tvrdnjama o političkim elementima postupka. Ombudsmani su nakon prisustva na glavnom pretresu zaključili da u konkretnom slučaju nisu utvrđene povrede prava na pravično suđenje niti drugi oblici povrede ljudskih prava, te da nema osnova za daljnje postupanje Ombudsmana u predmetu. Stranke u postupku (uključujući branitelja) upućene su da, ukoliko smatraju da je u tijeku kaznenog postupka došlo do povreda prava od strane sudskih ili tužiteljskih tijela, mogu koristiti redovne i izvanredne pravne lijekove pred nadležnim sudovima, obratiti se Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću BiH radi pokretanja postupka protiv nositelja pravosudnih funkcija ukoliko smatraju da su isti povrijedili pravila profesionalnog ponašanja, a po okončanju domaćih postupaka, eventualno podnijeti apelaciju Europskom sudu za ljudska prava sukladno s člankom 35. Europske konvencije.²³⁰

Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine

Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH je neovisna institucija Bosne i Hercegovine, osnovana Zakonom o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću BiH čiji je osnovni mandat uspostava i očuvanje neoavisnog, učinkovitog i odgovornog pravosuđa u Bosni i Hercegovini, što uključuje sljedeće nadležnosti: imenovanje sudaca, tužitelja i stručnih suradnika, disciplinsku odgovornost, pravosudnu upravu i statistiku, proračune pravosudnih institucija, nadzor nad stručnim usavršavanjem, uvođenje IKT-a, kao i vodeća uloga u provođenju i koordiniranju reformskih aktivnosti u pravosudnom sektoru Bosne i Hercegovine.

Europska komisija u svome Izvješću o Bosni i Hercegovini za 2025. godinu²³¹ je navela da nezadovoljavajuće funkcioniranje pravosudnog sustava i dalje ugrožava prava građana i borbu

²³⁰ Ž-BR-08-300/25

²³¹ SWD (2025) 751 final, od 04. 11. 2025.godine Neophodno je: „...finalizirati i usvojiti nove zakone o VSTV-u i sudovima Bosne i Hercegovine, sukladno s preporukama Venecijanske komisije, te osigurati pristup VSTV-a svim informacijama potrebnim za obavljanje provjera integriteta, i u potpunosti implementirati odredbe Zakona o VSTV-u u dijelu koji se tiče integriteta kako bi se uspostavio pouzdan sustav provjere imovinskih kartica uz pomno vanjsko praćenje.”

protiv korupcije. Zakonodavne reforme i provjere integriteta ključne su za ponovnu izgradnju povjerenja javnosti u pravosudni sustav.

Tijekom 2025 godine Institucija ombudsmana za ljudska prava BiH zaprimila je šest žalbi u kojima je kao odgovorno tijelo označeno Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH, dvije manje nego 2024. godine kada je zaprimljeno osam žalbi i upućena je jedna preporuka.

Žalbe su izjavljene zbog nezadovoljstva postupanjem i odlukama Ureda disciplinskog tužitelja Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine,²³² provođenja Javnog natječaja Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine,²³³ evidencije u elektroničkom pravosudnom sustavu,²³⁴ odredbi Pravilnika o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine²³⁵, kao i odredbi Pravilnika o testiranju kandidata za pravosudne funkcije i Poslovnika VSTV-a BiH.

Nakon provedenih postupaka koje su se odnosile na Ured stegovnog tužitelja Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine Ombudmani nisu mogli utvrditi osnovanost žalbenih navoda. U svakom konkretnom slučaju konstatirano je postupanje sukladno odredbama Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine, jer iz zaprimljenih odgovora nije bilo moguće sa neophodnom dozom izvjesnosti izvesti drugačiji zaključak.

Ombudmani su razmotrili navode podnositeljice žalbe²³⁶ koja je ukazala na *diskriminirajuće i nepravedne odredbe* Pravilnika o kvalifikacionom i pismenom testiranju kandidata za pozicije nositelja pravosudnih funkcija u pravosuđu Bosne i Hercegovine²³⁷ (dalje Pravilnika) i Poslovnika Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine²³⁸ (dalje Poslovnika), a posebno odredbe članka 49. Poslovnika koja se odnosi na izbor kandidata za obavljanje razgovora²³⁹, članka 30 Pravilnika²⁴⁰ kojim je uređeno pitanje vremenskog važenja ostvarenih

²³² Ž-SA-08-722/25, Ž-SA-08-88/25

²³³ Ž-SA-06-401/25

²³⁴ Ž-BL-08-321/25

²³⁵ Ž-BL-04-396/25.

²³⁶ Ž-SA-06-994/25, preporuka broj P-368/25

²³⁷ „Službeni glasnik BiH“, br. 78/14,45/15,48/16,12/18,i 51/18,12/21 i 64/21

²³⁸ „Službeni glasnik BiH“, br.55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21,35/21, 68/21,1/22,26/23, 83/23,9/24,27/24 i 72/24

²³⁹ Članak 49. Poslovnika

(1) Na razgovor se pozivaju kandidati koji su ostvarili odgovarajući uspjeh za kriterije stručnosti i sposobnosti pravne analize sukladno sa člankom 56. ovog poslovnika.

(2) Kandidat s kojim je u posljednje dvije godine obavljen razgovor za poziciju iste razine neće se ponovo pozivati na razgovor i u tom slučaju u obzir će se uzeti ranije ostvareni uspjeh.

(3) Izuzetno od odredbe stavka (2) ovog članka, kandidat može u prijavi podnijeti zahtjev da se s njim obavi novi razgovor nakon proteka perioda od godinu dana od posljednjeg razgovora, računajući do dana isteka roka za podnošenje prijava.

²⁴⁰ Članak 30. Pravilnika

(1) Ukupna ocjena stručnosti kandidata iz članka 28.a vrijedi dvije godine od dana polaganja pismenog testa, računajući do dana isteka roka za podnošenje prijava.

(2) Kandidat koji nije položio kvalifikacioni ili pismeni test, odnosno kandidat koji nije zadovoljan ostvarenom ukupnom ocjenom stručnosti ima pravo ponovo pristupiti kvalifikacionom i pismenom testu nakon proteka razdoblja od godinu dana od dana polaganja testa.

(3) U postupku odabira i imenovanja kandidata na pozicije nositelja pravosudnih funkcija uzima se u obzir ukupna ocjena stručnosti kandidata ostvarena na testiranju u okviru javnog natječaja dok se svi prethodni rezultati poništavaju.

rezultata. Zaključeno je da pojedinačno posmatrane ove odredbe imaju administrativnu logiku, no njihova kombinovana primjena može dovesti do sustavne proceduralne nejednakosti.

Razmotrena je i odredba članka 54e. Pravilnika koji definira radno iskustvo kandidata u odnosu na poziciju na koju se prijavio. Način bodovanja jasno propisuje da se bodovi dodjeljuju isključivo na osnovi ranijeg iskustva u pravosuđu i pravnim profesijama (sudac, tužitelj, odvjetnik, stručni suradnik ili savjetnik u sudu) što sve druge kandidate bez obzira na iskustvo u javnom ili privatnom sektoru u samom startu stavlja u neravnopravan položaj. Upućena je preporuka Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine da: u kontekstu primjene članka 49. Poslovnika Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća i članka 30. Pravilnika o kvalifikacionom i pismenom testiranju kandidata za pozicije nositelja pravosudnih funkcija u pravosuđu Bosne i Hercegovine, razmotri mogućnost normativne revizije, uz uvođenje mehanizma koji bi omogućio izuzetke u opravdanim slučajevima, čime bi se osigurala jednakost, pravičnost i meritornost u postupku imenovanja nositelja pravosudnih funkcija u pravosuđu Bosne i Hercegovine, kao i da izvrši izmjenu članka 54.e st. 2 i 3. Poslovnika Visokog sudbenog i tužiteljskog Vijeća (Radno iskustvo kandidata u odnosu na poziciju na koju se prijavio) na način da se, pored iskustva stečenog na poslovima stručnog suradnika i savjetnika u pravosudnim institucijama, vrednuje i iskustvo ostvareno na rukovodnim funkcijama u privatnom i javnom sektoru.

Zaprimljen je odgovor Vijeća²⁴¹ iz kojeg proizilazi da je na sjednici održanoj 18.12.2025. godine, razmatralo predmetne preporuke, te donijelo zaključak kojim se zadužuje Stalna komisija za legislativu i Stalna komisija za provođenje testnih procedura, strukturiranog razgovora i unaprjeđenje postupka imenovanja da izvrše analizu odredaba članka 49. i članka 54e. stavak (2) i (3) Poslovnika VSTV-a BiH, kao i relevantnih odredaba Pravilnika.

5.2.5. Žalba na rad sudaca

Žalbe na postupanje sudija često se javljaju kao rezultat nezadovoljstva stranaka konačnim ishodom postupka i donošenjem odluke koja nije u njihovu korist i za koju u nekim slučajevima smatraju da je rezultat političkog²⁴² ili drugog utjecaja na sud. U određenim slučajevima žalitelji smatraju da Institucija obudsmara može meritorno promijeniti odluku, što je u suprotnosti sa člankom 4. stavak 2. Zakona o Ombudsmanu za ljudska prava BiH. Uz obavijest o nadležnostima Ombudsmana stranke se informiraju o mogućnosti korištenja pravnih lijekova, sukladno odredbama procesnih zakona, odnosno mogućnosti obraćanja Uredu disciplinskog tužitelja Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine ukoliko disponiraju valjanim činjeničnim i pravnim osnovom.

5.2.6. Ustavni sud Bosne i Hercegovine

Ustav Bosne i Hercegovine²⁴³ osigurava ustavnopravni okvir za ustrojstvo i funkcioniranje Ustavnog suda Bosne i Hercegovine kao nezavisnog čuvara Ustava Bosne i Hercegovine i

²⁴¹ Akt broj:08-08-1-2601-4/2025 od 26.12.2025. godine

²⁴² Ž-BR-08-221/25

²⁴³ Aneks 4 Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini

institucionalnog jamstva za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda zajamčenih Ustavom Bosne i Hercegovine i instrumentima Aneksa I. Ustava. Institucija Ustavnog suda je utemeljena člankom VI Ustava, kojim se osim nadležnosti uređuju i organizaciono ustrojstvo i procedure, te konačnost i obveznost odluka. Shodno odredbama članka VI. 4. Ustava BiH i Pravila Ustavnog suda, presude Ustavnog suda BiH su konačne, obvezujuće i izvršne, a svaka fizička i pravna osoba dužna ih je poštovati.

Tijekom izvještajnog razdoblja zaprimljeno je 14 žalbi koje se odnose na Ustavni sud BiH, zbog: nedonošenja odluka po izjavljenoj apelaciji,²⁴⁴ urgenciji za prioritarno donošenje odluke zbog opravdanog pravnog interesa,²⁴⁵ nužnosti donošenja odluke o privremenoj mjeri,²⁴⁶ izostanka informacije o statusu apelacije.²⁴⁷

Uvažavajući neovisnost Suda, Ombudsmani su zahtijevali informaciju vezanu za žalbene navode, i u gotovo svakom pojedinačnom slučaju Ustavni sud je informirao ovu Instituciju kao i same apelante da *“...od studenog 2022. godine Ustavni sud radi u otežanim okolnostima i sa nepotpunim sastavom jer nadležna entitetska zakonodavna tijela propuštaju ispuniti svoju ustavnu obvezu da izaberu suce na upražnjene sudačke pozicije. Iz navedenog razloga ne mogu se održavati sjednice Velikog vijeća na kojima se u normalnim okolnostima donosio veliki broj odluka i Ustavni sud je prisiljen predmete rješavati isključivo na plenarnim sjednicama na koje se može uputiti samo ograničen broj predmeta. U principu, predmeti koji se upućuju na plenarnu sjednicu su samo oni koji se, po Pravilima Ustavnog suda, rješavaju žurno, te određeni, ograničeni broj dopustivosti. Međutim, usprkos velikim naporima koji se ulažu, čak ni svi žurni predmeti ne mogu u isto vrijeme biti upućeni na istu plenarnu sjednicu. Ustavni sud nema mehanizme kojima može utjecati na otklanjanje ovog problema, ali nastoji svojim organizacijskim prilagođavanjima rada novonastalim okolnostima ublažiti njegove posljedice kako bi ovakva situacija imala što manje utjecaja na postupke po predmetima pred Ustavnim sudom”*²⁴⁸

Tijekom praćenja predmeta iz prethodnog izvještajnog razdoblja²⁴⁹ zbog nedonošenja odluke po apelaciji izjavljenoj na odluku entitetskog Vrhovnog suda, Ustavni sud Bosne i Hercegovine obavijestio je Ombudsmane da je apelacija podnositelja žalbe riješena Odlukom o dopustivosti u veljači 2025. godine i dostupna na zvaničnoj internet stranici Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u više svojih odluka i rješenja o neizvršavanjau svojih odluka je ukazao da se obveznost i izvršnost odluka Ustavnog suda ne odnose samo na izreku te odluke, već i na pravno shvatanje i pravne ocjene o tomu koje je ustavno pravo povrijeđeno i na koji način.²⁵⁰

²⁴⁴Ž-SA-08-825/25.

²⁴⁵Ž-SA-08-1633/25

²⁴⁶Ž-SA-08-1492/25, Ž-SA-08-1493/25

²⁴⁷Ž-BL-08-613/25, Ž-BL-08-494/25

²⁴⁸ Broj: SU-09-995-1/25 i SU-09-998-1/25 Sarajevo, 29. listopada 2025. godine

²⁴⁹Ž-BL-08-651/24

²⁵⁰ Odluka o dopustivosti i meritumu USBiH u predmetu broj U 8/19, para. 41. Rješenje USBiH u predmetu broj U 3/13, od 30. 9. 2016. godine. Rješenje USBiH u predmetu broj AP 289/03, od 1. 4. 2006. godine, para. 8. Rješenje USBiH u predmetu broj AP 854/04 od 1. 6. 2006. godine, para. 8.

Zaprimljena je žalbe žaliteljice²⁵¹ koja navodi da ju je entitetsko pravobranilaštvo pozvalo da plati 2100,00 KM na ime troškova parničnog postupka u kojem je sudjelovala kao civilna žrtva rata radi naknade štete jer je sa dvije malodobne kćerke bila zatočena u logoru. U pozivu za izjašnjenje Ombudsmani su podsjetili označeno odgovorno tijelo na Odluku o dopustivosti i meritumu Ustavnog suda Bosne i Hercegovine²⁵² da civilne žrtve rata (tužitelji u predmetima naknade štete pretrpljene usljed ratnih događaja) u postupcima koji se vode protiv entiteta (tuženih) neće trpjeti pretjeran teret zbog gubitnika sporova i u svezi s tim naknade troškova postupka prema pravobranilaštvu, zastupniku entiteta. Ustavni sud Bosne i Hercegovine je, pozivajući se na stav Europskog suda za ljudska prava²⁵³ utvrdio da iako je postupanje suda koji je dosudio naknadu troškova postupka pravobranilaštvu zakonito i legitimno, ono nije proporcionalno iz razloga *što apelanticina tužba, u vrijeme podnošenja tužbenog zahtjev protiv tužene, nije bila nerazumna ili neutemeljena, odnosno apelantica je mogla očekivati uspjeh svoje tužbe jer su sudovi u BiH u pogledu primjene pravne norme na koju se ona pozvala imali različite pravne stavove, uključujući one na osnovu kojih su dati tužbeni zahtjevi usvajani. Pravobraniteljstvo se financira iz proračuna, čime se nalazi u drugačijoj situaciji negoli odvjetnik. Puni iznos dosuđenih troškova nije neznatan (3.000,00 BAM) imajući u vidu financijsku situaciju u kojoj se nalazila tužiteljica, zbog koje je bila oslobođena plaćanja sudske takse.* Ustavni sud Bosne i Hercegovine iz ovih razlog je utvrdio da je apelantici prekršeno pravo na imovinu (jer miješanje u to pravo nije bilo proporcionalno) i pravo na pravično suđenje, u dijelu prava na pristup sudu.

5.2.7. Transparentnost izbora sudaca Ustavnog suda Bosne i Hercegovine

Ombudsmani su proveli postupak istraživanja²⁵⁴ u pogledu navoda žalitelja da mu se uskraćuje pristup sjednici Radne grupe na kojoj će se provesti intervju sa kandidatima za funkciju sudije Ustavnog suda BiH, jer ne postoji pravni osnov za njegovo prisustvo, nakon čega je Zastupničkom domu Parlamenta Federacije BiH upućena preporuka da uredi pitanje prisustva javnosti sjednicama Radne grupe za izbor sudije Ustavnog suda Bosne i Hercegovine koje bira Zastupnički dom Federacije BiH, na način koji će osigurati adekvatnu uključenost javnosti u predmetni postupak izbora. Ombudsmani su u preporuci izrazili stav da izbor i imenovanje sudija u Ustavni sud Bosne i Hercegovine, kao najvažniju sudsku instancu tzv. čuvara ustava, svakako mora u određenom segmentu uključiti i javnost, te cijene osnovanim navode žalitelja da odluka Radne grupe da žalitelj ne može prisustvovati intervjuu kandidata nema zakonsko uporište. Ombudsmani smatraju da navedeno pitanje treba biti propisano na način da se osigura proporcionalnost između zaštite integriteta procesa izbora sudija s jedne strane, i uključenosti javnosti u sam proces izbora, s druge strane. Pored navedenog, odluka da se javnost isključi iz ovog dijela postupka izbora, mora biti pravno osnovana i jasno obrazložena.

²⁵¹Ž-BR-08-247/25.

²⁵² Odluka o dopustivosti i meritumu Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, u predmetu broj AP- 1101/17 od 22. marta 2018. godine,

²⁵³ Cindrić i Bešlić protiv Hrvatske, Apelacija broj 72152/13, presuda od 6. 9. 2016.godine

²⁵⁴Ž-SA-05-153/25, preporuka broj P-242/25

5.2.8. Tužiteljstva

Tužiteljstva su samostalna državna tijela, koja u okviru propisanih nadležnosti poduzimaju zakonom određene mjere u pogledu otkrivanja i gonjenja počinitelja kaznenih djela i ulažu pravni lijek radi zaštite zakonitosti.

Tijekom 2025. godine zaprimljeno je 76 žalbi u kojima su kao odgovorna tijela označena tužiteljstva, što je 5,56 % više nego u 2024. godini i upućene su tri preporuke.

Žalbe su izjavljene zbog nepoduzimanja radnji po podnesenim kaznenim prijavama,²⁵⁵ nedonošenja tužiteljske odluke u pokrenutim postupcima, nezadovoljstva tužiteljskim odlukama²⁵⁶ nepostupanja tužiteljstva zbog čega žalitelji nisu mogli ostvariti pravo u drugim postupcima, nedostavljanja traženih informacija i dokumentacije,²⁵⁷ neinformiranosti oštećenih o poduzetim radnjama²⁵⁸ itd.

Postupajući po žalbama izjavljenim na meritume tužiteljskih odluka, Ombudsmeni obavijeste žalitelje da se odredba članka 4. Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine²⁵⁹, primjenjuje i na odluke postupajućih tužiteljstava, te upute o načinima korištenja pravnog lijeka.²⁶⁰

Uočeno je da nakon djelovanja Ombudsmana, u predmetima pokrenutim po žalbi zbog dugotrajnosti postupaka do donošenja tužiteljske odluke, nadležno tužiteljstvo poduzme kaznenopravne radnje i donese odluku.²⁶¹

Žaliteljica je navela da je početkom 2024. godine podnijela kaznenu prijavu zbog neplaćanja zakonske obveze izdržavanja, tužiteljstvo nije pokrenulo rad na predmetu sve do listopada 2024. godine, tek nakon više urgencija kod postupajućeg tužitelja uzeta je izjava okrivljenog, ali nije donesena tužiteljska odluka. Nakon pokretanja postupka pred Institucijom ombudsmana zaprimljen je odgovor da je podignuta optužnica u predmetnoj pravnoj stvari.²⁶²

Žalitelj je izjavio žalbu na nadležno tužiteljstvo iz razloga što u kaznenopravnom predmetu nisu utvrđene sve činjenice od kojih ovisi mogućnosti provođenja ostavinskog postupka iza njegovog pokojnog sina.²⁶³ Ombudsmeni su predmetnom tužiteljstvu i sudu uputili preporuku da poduzmu neophodne zakonske radnje iz okvira svoje nadležnosti, radi utvrđivanja činjenica i donošenja odluka, relevantnih za provođenje ostavinskog postupka iza preminulog ostavitelja i o tomu izvijeste postupajućeg notara. Preporuka je prihvaćena, žalitelj je ostvario pravo zbog kojeg se obratio i zahvalio Instituciji Ombudsmana na djelovanju.

²⁵⁵ Ž-SA-08-1659/25.

²⁵⁶ Ž-BL-05-334/25,

²⁵⁷ Ž-BL-06-91/25, Ž-SA-08-218/25, Ž-SA-05-1517/25, Ž-BL-08-427/25

²⁵⁸ Ž-BL-08-675/25

²⁵⁹ propisuje da je izvan nadležnosti Ombudsmana Bosne i Hercegovine preispitivanje merituma sudskih odluka

²⁶⁰ Ž-BL-08-484/25,

²⁶¹ Ž-BL-08-81/25

²⁶² Ž-SA-08-268/25

²⁶³ Ž-BR-08-74/25, preporuka broj P:141/25

Tužiteljstva kao i druga javna tijela imaju obvezu postupati sukladno odredbama zakona o slobodnom pristupu informacijama i strankama dati ispravnu pouku o pravnom lijeku. Postupajući po žalbi žaliteljice kojoj je u drugostupanjskoj odluci tužiteljstva, kojemu se obratila za pristup informacijama, data pouka o pravnom lijeku prema kojoj se žalba na doneseno rješenje može izjaviti Instituciji ombudsmana u ostavljenom roku. Polazeći od uloge Ombudsmana da prati rad nadležnih tijela u pogledu primjene zakonskih odredbi o slobodi pristupa informacijama, a ne da preuzima ulogu tijela od kojeg bi se očekivalo da u trećem stupnju ispituje zakonitost donesenog rješenja, Ombudsmani su uputili preporuku nadležnom tužiteljstvu *„da ubuduće prigodom odlučivanja o zahtjevima za pristup informacijama uvaži naprijed navedeno i vodi računa o ulozi Institucije ombudsmana u pogledu primjene odredbi Zakona o slobodi pristupa informacijama, a imajući u vidu ostvarivanje prava građana koji podnose zahtjev za pristup informacijama“*.²⁶⁴

Žalitelji u pojedinim slučajevima navode da nemaju informacije o radnjama koje nadležno nadležno tužiteljstvo poduzima u konkretnim predmetima, kao niti u kojoj fazi se nalazi postupak po kazenoj prijavi. Međutim, u tijeku postupka istraživanja Institucija ombudsmana zaprima relevantne informacije iz kojih je vidljivo da se predmetni postupak vodi sukladno sa pozitivnim zakonskim propisima i da nema osnova za eventualno upućivanje preporuke.²⁶⁵

5.2.9. Tužiteljstva i zaštita prava djece

Suočeni sa godinom u kojoj su otkrivena teška kršenja prava djece Ombudsmani ukazuju da shodno obvezama koje proizilaze iz Konvencije o pravima djeteta nadležna tijela trebaju poduzimati sve odgovarajuće zakonske mjere kako da bi se dijete zaštitilo od svih oblika tjelesnog ili mentalnog nasilja, povreda ili zlostavljanja, zanemarivanja ili nemarnog postupanja, zlouporebe ili eksploatacije, uključujući i seksualno zlostavljanje dok je na skrbi roditelja, staratelja ili bilo koje druge osobe koja skrbi o djetetu.

Imajući u vidu naprijed navedeno nadležna tužiteljstva moraju djelovati urgentno, zakonito i učinkovito u otkrivanju i procesuiranju počinitelja svakog oblika kaznenih radnji na štetu djece.²⁶⁶

5.2.10. Odvjetnici

Zakonima o odvjetništvu uređeno je pružanje stručne pravne pomoći fizičkim i pravnim osobama u ostvarivanju i zaštiti njihovih prava, obveza i pravnih interesa putem odvjetničke 45službe, propisani su uvjeti za bavljenje odvjetništvom, organizacija i položaj odvjetnika, odvjetničkih stručnih suradnika za pravne poslove i odvjetničkih pripravnika, nadležnost i rad entitetskih odvjetničkih komora.²⁶⁷

Odvjetnička komora je neovisna, profesionalna organizacija koja okuplja odvjetnike radi ostvarivanja zajedničkih ciljeva, uređivanja odvjetničke djelatnosti i zaštite interesa profesije.

²⁶⁴Ž-BL-08-481/25, preporuka broj: 306/25

²⁶⁵Ž-BL-08-553/25

²⁶⁶Ž-BR-01-94/25, Ž-BR-01-95/25 i Ž-BR-01-96/25, preporuka broj: P-83/25, Ž-BL-01-849/25

²⁶⁷ Zakon o odvjetništvu FBiH („Sl. novine F BiH“, br. 25/2002, 40/2002, 29/2003, 18/2005, 68/2005, 42/2011, 01/2025), Zakon o odvjetništvu Republike Srpske („Sl. glasnik RS“, br. 80/2015);

Ona upisuje odvjetnike u imenik, utvrđuje kodeks etike, vrši stegovni nadzor i osigurava kvalitetu pravne pomoći koju pružaju njezini članovi.

Tijekom 2025 godine Institucija je zaprimila 10 žalbi koje se odnose na neprofesionalni rad odvjetnika, dugotrajnost postupanja odvjetničkih komora u stegovnim postupcima, nedostavljanja traženih informacija itd.

Osim žalbi Institucija je zaprimila i zahtjev²⁶⁸ kojim se od Ombudsmana Bosne i Hercegovine traži stav i mišljenje u tumačenju odredbi Kodeksa etike odvjetnika Odvjetničke komore u smislu zakonitosti imenovanja odvjetnika u nadzorni odbor javnog poduzeća. Ombudsmani su ukazali da su člankom 2. Zakona o Ombudsmanu Bosne i Hercegovine jasno propisane ovlasti i nadležnosti Ombudsmana Bosne i Hercegovine i nije propisana mogućnost tumačenja pravnih propisa - autentično tumačenje zakona i drugih pravnih akata spada isključivo u nadležnost njegovog donositelja.

Od Institucije je zatražena i uputa²⁶⁹ na koji način osoba nakon završenih studija, može započeti pripravnički staž u odvjetništvu na prostoru svoje lokalne zajednici. Nakon detaljnih instrukcija da se, za pitanja pripravničkog staža, nostrifikacije diplome kao i polaganja pravosudnog ispita pismenim putem obrati Ministarstvu pravde, Ministarstvu prosvjete i kulture kao i Odvjetničkoj komori entiteta, zaprimljena je zahvala na značajnoj pomoći.

Postupajući po žalbama kojima se zahtijeva preispitivanje postupanja i odgovornost odvjetnika, Ombudsmani su građane poučili o ovlastima ove Institucije, te uputili na postupke koje, ukoliko cijene da disponiraju činjeničnim i pravnim osnovom, mogu eventualno pokrenuti pred nadležnim tijelima kaznenog gonjenja, građanskim postupcima za naknadu štete, kao i postupkom za utvrđivanje disciplinske odgovornosti odvjetnika.

Žalbeni navodi žaliteljice²⁷⁰ su se odnosili na neprofesionalno postupanje odvjetnika, o čemu je obavijestila entitetsku i regionalnu odvjetničku komoru, ali do dana obraćanja Instituciji ombudsmana o istom nije odgovoreno. Tijekom postupka pred Institucijom ombudsmana prijava žaliteljice je dostavljena disciplinskom tužitelju Regionalne odvjetničke komore, proveden i rješenjem okončan disciplinski postupak protiv odvjetnika, a žaliteljica o svemu informirana.

Ombudsmani ukazuju na značaj učinkovitog postupanja i djelovanja odvjetničkih komora kao strukovnih udruga koje imaju javne ovlasti.

Žalitelj je podnio žalbe zbog duljine trajanja disciplinskog postupka pred nadležnom komorom i brisanja iz odvjetničke komore,²⁷¹ u kojima se navodi da je 2022. godine optužnicom disciplinskog tužitelja, pokrenut disciplinski postupak protiv njega, radi počinjenja teže povrede odvjetničke dužnosti, ali postupak još uvijek nije okončan. Ombudsmani su zaključili da je s obzirom na duljnu trajanja predmetnog postupka povrijeđeno pravo žalitelja na pravično suđenje.

---

²⁶⁸ Ž-BL-08-361/25

²⁶⁹ Ž-BL-08-692/25

²⁷⁰ Ž-BR-08-26/25

²⁷¹ Ž-BL-08-157/25 i Ž-BL-08-157/25, preporuka broj: P-341/25

Upućena je preporuka Odvjetničkoj komori da poduzme sve mjere iz svoje nadležnosti u cilju donošenja odluke i okončanja postupka. U tijeku je praćenje realiziranja preporuke.

5.3. Uprava

Dužnost tijela uprave jeste da, postupajući sukladno sa pozitivnim zakonskim propisima i međunarodnim standardima zaštite ljudskih prava, osiguraju učinkovito ostvarivanje prava i interesa građana. Ovo podrazumijeva učinkovitu organizaciju na izvršavanju poslova organa, brzo, potpuno i kvalitetno rješavanje upravnih stvari u zakonom propisanom postupku, uz svestrano razmatranje tih stvari, poštujući propisana načela postupka, pravo žalbe, pravo na pomoć i zabranu diskriminacije. Pravo građana na dobru upravu regulira i Povelja o osnovnim pravima Europske unije.²⁷² Učinkovitija, djelotvornija, odgovornija i transparentnija javna uprava, koja će biti orijentirana ka građanima i spremna da odgovori svim europskim zahtjevima, vizija je reforme javne uprave zacrtane dokumentima Strategijom reforme javne uprave²⁷³ te Strateškim okvirom za reformu javne uprave i Akcijskim planom za reformu javne uprave za razdoblje 2018-2022. godine koji je produžen do kraja 2027. godine.

Tijekom 2025. godine zaprimljeno je 405 žalbi iz ove oblasti, što je 142 žalbe ili 53,88% više nego u 2024. godini. Najveći broj odnosio se na trajanje upravnog postupka, šutnju administracije, neučinkovitu reakciju inspekcijskih službi, nepostupanje organa u zakonskim rokovima prigodom odlučivanja o zahtjevima stranaka, osporavanja prava stranaka na učešće u upravnom postupku. Razmatrani su i žalbeni navodi koji su se odnosili na pitanje raspoloživosti finsnsijskih sredstava pomoću kojih se osigurava funkcioniranje organa uprave i dostupnosti nadležnih organa prema zahtjevima građana.

Ombudsmeni su u 168 predmeta uputili preporuke kojima je preporučeno: da se poduzmu neophodne zakonske radnje u konkretnim postupcima, odluči o zahtjevima građana,²⁷⁴ osiguranju neophodna financijska sredstva za rad uprave, preispitaju uvjeti za realizaciju projekta subvencioniranja po javnom pozivu, pokrenu procedure za donošenje pravnih propisa, omogući pravo na pravni lijek, postupi po zakonu o slobodnom pristupu informacijama,²⁷⁵ okončaju započeti radovi na javnim površinama, postave usporivači prometa na određenoj putnoj dionici imajući u vidu zaštitu i sigurnost građana²⁷⁶ itd.

Iako su tijela vlasti dužna da Instituciji pruže odgovarajuću pomoć u istrazi i vršenju kontrole, u nekim slučajevima nije odgovoreno na traženje Ombudsmana, niti nakon upućivanja preporuke kojom se ukazalo na obvezu uspostavljanja suradnje.²⁷⁷

²⁷² Član 41.

²⁷³ Reformski proces u BiH odvija se na osnovu Strategije reforme javne uprave u BiH, koju su, 2006 zajedno s Akcionim planom 1 (AP1), usvojili Vijeće ministara BiH (27. jula), Vlada Federacije BiH (3. avgusta), Vlada Republike Srpske(31. avgusta) i Vlada Brčko distrikta BiH (24. jula).Strategija reforme javne uprave je sveobuhvatan i univerzalan dokument koji pruža strateški okvir za navedenu reformu, fokusiran na unaprjeđenje općih upravnih kapaciteta, odnosno načina na koji je državna uprava organizirana, kako kreira politike, sačinjava i izvršava proračun, zapošljava i obučava kadrove.

²⁷⁴ Ž-SA-08-580/25, preporuka broj:P-214/25

²⁷⁵ Ž-SA-08-589/25, preporuka P-227/25

²⁷⁶ Ž-SA-08-1247/24, preporuka broj:P-271/25

²⁷⁷ Ž-BL-08-558/24/, P-330/24

Ombudsmani Bosne i Hercegovine, osim na obveze javnih tijela posebno ukazuju da i građani imaju dužnost svoje obveze ispunjavati sukladno sa pozitivnim zakonskim propisima i propisanim rokovima, u interesu ostvarivanja zajamčenih prava.²⁷⁸

Tijekom izvještajnog razdoblja zabilježena su ponovljena obraćanja žalitelja, povodom istog činjeničnog i pravnog osnova po kojemu je već proveden postupak i donesena odluka sa kojom je upoznat.²⁷⁹ Ovakva postupanja za rezultat imaju neosnovano angažiranje uposlenih i trošenje resursa ove Institucije.

5.3.1. Financijska sredstva neophodna za funkcioniranje javne uprave

Financijska sredstva imaju presudan utjecaj na rad javne uprave, jer direktno određuju njezin kapacitet, efikasnost učinkovitosti kvalitetu usluga koje pruža građanima. Taj utjecaj se može sagledati kroz nekoliko ključnih aspekata: funkcioniranje i kontinuitet rada, kvalitetu i brzinu usluga, razvoj i reforme. Financijska sredstva ne jamče sama po sebi dobar rad javne uprave, ali su neophodan preduvjet za njezinu učinkovitost, profesionalnost i odgovornost.

Ombudsmani na ovom mjestu ukazuju na uobičajen standard relevantnih međunarodnih tijela za zaštitu ljudskih prava i posebno Europskog suda za ljudska prava, da javna tijela ne mogu koristiti nedostatak financijskih sredstava kao opravdanje za neizvršavanje svojih obveza predviđenih konvencijama.

Institucija Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine primila je žalbu udruženja²⁸⁰ povodom ostvarivanja prava iz oblasti lokalne samouprave. U postupku istrage utvrđeno je da se ne organiziraju i ne provode izbori za članove savjeta mjesnih zajednica na području grada, te da se članovi biraju na prijedlog klubova vijećnika političkih subjekata, a da se ovakvo postupanje pravda nedostatkom financijskih sredstava, zbog čega je upućena preporuka Gradskom vijeću da bez odlaganja poduzme mjere iz svoje nadležnosti radi organiziranja izbora za članove savjeta mjesnih zajednica sukladno sa odredbama Statuta Grada, Ustava županija i Europske povelje o lokalnoj samoupravi, što nije realizirano.

Direktor Agencije za razvoj jedinice lokalne samouprave²⁸¹ izjavio je žalbu navodeći da se Agenciji uskraćuju novčana sredstva za rad. Prema očitovanju načelnika općine, kao posljedica neusvajanja proračuna za 2024. godinu, došlo je do znatnog smanjenja priliva sredstava sa kojima raspolaže općina. Ombudsmani su načelniku općine i predsjedniku Skupštine općine izdali preporuku da sukladno sa svojim nadležnostima u što kraćem roku pripreme i donesu proračun općine za tekuću godinu i na taj način omogućće redovno financiranje svih obveza i normalno funkcioniranje ove lokalne zajednice, kao i da sa ovom preporukom Ombudsmana upoznaju sve odbornike Skupštine općine. Preporuka je ispoštovana i u travnju 2025. godine je usvojen proračun općine.

²⁷⁸ Ž-SA-08-201/25.

²⁷⁹ Ž-SA-05-10/25, Ž-SA-08-793/25, Ž-SA-05-1448/25, Ž-SA-05-1447/25, Ž-SA-05-1405/25, Ž-SA-05-1325/25, Ž-SA-05-1052/25, Ž-SA-05-1051/25, Ž-SA-05-1050/25, Ž-SA-05-1049/25, Ž-SA-05-1016/25, Ž-SA-08-1015/25, Ž-SA-05-949/25, Ž-SA-08-948/25, Ž-SA-08-947/25, Ž-SA-08-946/25, Ž-SA-05-945/25, Ž-SA-05-807/25

²⁸⁰ Ž-BL-06-112/25, preporuka broj:P-127/25

²⁸¹ Ž-BL-08-396/24, preporuka P-37/25

Ombudsmeni su razmatrali više žalbi²⁸² u kojoj su korisnici iskazali nezadovoljstvo visinom isplate subvencija za rješenje stambenog pitanja po Javnom pozivu za mlade iz 2023. godine, u jednoj županiji, odnosno linearnom isplatom istog iznosa bez obzira na iznos utvrđen bodovanjem. Naglasili su da prethodna praksa isplate subvencija stvara legitimno očekivanje da će sredstva biti realizirana u punom iznosu. Županijska vlada je izvršila isplatu sukladno sa raspoloživim sredstvima proračuna i pojasnila da prethodni iznosi subvencija zavise od raspoloživih proračunskih sredstava i da ranije isplate ne predstavljaju pravno obvezujuću praksu. Ombudsmeni su prije svega uputili preporuku da se uspostavi suradnja sa Institucijom ombudsmana, a potom i pruži jasan odgovor u svezi pitanja legitimnih očekivanja korisnika predmetne subvencije u smislu njezinog obima i realiziranja. Predstavnici Institucije su održali sastanak sa predstavnicima nadležnog ministarstva. Preporuka je realizirana, a Skupština Županije je usvojila Prijedlog zakona o doplata sredstava korisnicima subvencije po Javnom pozivu za mlade iz 2023. godine, čime je predviđeno izdvajanje pet miliona KM za jednaku doplatu svim korisnicima koji su ostvarili pravo, čime je uspostavljen zakonski okvir za realiziranje potraživanja korisnika.

5.3.2. Transparentnost u postupanju javne uprave

Javne uprave bi morale konzultovati javnost u slučajevima donošenja odluka koje imaju direktan utjecaj na zdravlje, sigurnosti i dobrobiti zajednice, naročito djece. Postupak treba biti transparentan i javan, a odluke donesene otvoreno i odgovorno uz učešće predstavnika lokalne zajednice. Pristup pravdi, odnosno, pravu na pravni lijek mora biti dostupan.

Razmatrane su žalbe više grupa građana koje se odnose na smještaj Metadonskog centra na lokalitet Bolnička ulica - Općina Centar Sarajevo,²⁸³ u neposrednu blizinu njihovih domova, škola, fakulteta i vrtića. Lokacija Centra se nalazi 50-ak metara od školskih vrata, što smatraju neprihvatljivim. Odluka o izmještanju Centra je donesena bez prethodnih konzultacija sa lokalnom zajednicom, netransparentno, bez javne rasprave. Građani su dobili saznanja tek po okončanju radova, nakon dolaska korisnika usluga, registriranih slučajeva konzumacije droga na otvorenom, ostavljenih šprica u parkovima i dvorištima, te pojave korisnika u stanju vidne ovisnosti u blizini škola i stambenih zgrada. Planovi nisu blagovremeno predstavljeni javnosti, niti je izvršena procjena utjecaja na zajednicu. Nije osigurano adekvatno 24-satno obezbjeđenje niti je utvrđen bolnički režim rada Centra.

Nakon pokrenutog postupka pred Institucijom Ombudsmana, ostvarene komunikacije sa nadležnim općinskim i županijskim tijelima, Odsjek za opijatsku supstitucionu terapiju (OST centar) izmješten je sa predmetne lokacija a podnositelji žalbe su iskazali veliku zahvalnost Instituciji ombudsmana na brzim i pravovremenim aktivnostima.

²⁸² Ž-SA-08-432/25, Ž-SA-08-440/25 - Ž-SA-08-561/25, Ž-SA-08-567/25 i Ž-SA-08-643/25, preporuka broj P-179/25

²⁸³Objedinjene pod brojem Ž-SA-08-1083/25

5.3.3. Zaštita prava građana

Kada tijela i institucije koje imaju javne ovlasti vode postupak, dužni su strankama omogućiti što lakšu zaštitu i ostvarivanje prava, vodeći pritom računa da ostvarivanje njihovih prava ne bude na štetu prava drugih osoba, niti u suprotnosti sa zakonom utvrđenim javnim interesom.

Zaprimljeno je više žalbi građana zbog nemogućnosti uključivanja u upravne postupke u kojima imaju legitiman interes.

Ovo je posebno značajno pitanje kada se radi o izdavanju dozvola za gradnju na lokaciji na kojoj su individualni stambeni objekti žalitelja pozicionirani kao prvi susjedni objekti uz planirani stambeno-poslovni objekat, radi čega su morali biti uključeni kao zainteresirane stranke u postupak odlučivanja o urbanističkoj i građevinskoj dozvoli. U konkretnom postupku upućena je preporuka nadležnom tijelu da odmah poduzme adekvatne mjere i radnje radi uspostave suradnje sa Institucijom ombudsmana, na način propisan Zakonom o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine te da Odjel za urbanizam i građenje dostavi traženo izjašnjenje na žalbene navode podnositelja žalbe, kao i urbanističku i građevinsku dozvolu na osnovu koje su započeti radovi na predmetnoj lokaciji.²⁸⁴ Preporuka nije realizirana

Podnositelj žalbe²⁸⁵ ukazuje da je općina započela izvođenje građevinskih radova na izgradnji kružnog toka na zemljišnoj parceli koju on, zajedno sa svojim srodnicima, potražuje kroz više sudskih postupaka, tvrdeći da je predmetno zemljište nezakonito izvlašteno, nadležna služba uskratila mu je pristup građevinskoj dozvoli, obrazlažući to činjenicom da nije dokazao postojanje pravnog interesa niti status stranke u konkretnom upravnom postupku. Ombudsmani su nadležnom županijskom ministarstvu uputili preporuku da razmotri ovaj i slične predmete u cilju iniciranja izmjena relevantne legislative, posebno u dijelu koji se odnosi na priznavanje prava trećih osoba na učešće u postupcima izdavanja lokacijskih i građevinskih dozvola a općini da ponovo razmotri zahtjev podnositelja žalbe za uvid u građevinsku dozvolu, uzimajući u obzir sudske sporove koji se vode u svezi sa vlasništvom nad predmetnim nekretninama. Preporučeno je da u budućem radu, posebno pri odlučivanju u upravnim predmetima koji se odnose na nekretnine nad kojima postoji pravna nesigurnost, postupa s povećanom pozornošću i obazrivošću, uvažavajući načela pravičnosti, vladavine prava i legitimnih očekivanja građana te razmotri mogućnost privremene obustave građevinskih aktivnosti ukoliko se dostave dokazi koji bi mogli utjecati na pravni status predmetnih nekretnina, kako bi se izbjegla potencijalna pravna ili materijalna šteta. Općina nije postupila po preporuci dok je nadležno ministarstvo prihvatilo preporuku.²⁸⁶

²⁸⁴ Ž-MO-08-31/25; Ž-MO-08-32/25, preporuka broj: P-228/25

²⁸⁵ Ž-LI-08-43/25, preporuka broj: P-220/25

²⁸⁶ U očitovanju akt broj: 07-01-19-6/23, od dana 02.10.2025 godine se između ostalog, navodi: "... da će u svakom pogledu razmotriti mogućnost izmjene regulative i materijalnih zakona iz ove oblasti u dijelu koji se odnosi na stranke u postupku, te ukoliko se pokrene procedura izmjene, u svakom pogledu će biti provedena javna rasprava kako je to propisano i određeno, u kojoj će sigurno imati priliku dati izjašnjenje i sam žalitelj. U slučaju eventualnih dodatnih potrebnih informacija ili dokumentacije, ovo Ministarstvo stoji na raspolaganju, kako Vašoj instituciji tako i imenovanom."

5.3.4. Komunikacija sa građanima

Žalitelj je podnio dvije pismene molbe²⁸⁷ sa zahtjevom da bude primljen na razgovor kod načelnika općine vezano za postupke koji se vode pred nadležnim službama, pismeni odgovor na te zahtjeve nije dobio, što je u suprotnosti sa načelom transparentnosti i pravne sigurnosti u radu uprave, a tek po inicijativi Institucije ombudsmana, tijelo je dostavilo izjašnjenja iz kojih je vidljivo da do prijema nije došlo, ali da je načelnik navodno usmeno ovlastio drugog službenika da komunicira sa žaliteljem. Ombudsmani su uputili preporuku načelniku općine da bez odlaganja organizira prijam žalitelja, sukladno sa njegovim zahtjevima, ili da ga pismeno obavijesti o konkretnim razlozima eventualnog odbijanja prijema, uz navođenje pravne pouke o daljem postupanju, te da u budućem radu postupka sukladno s načelima dobre uprave, vodeći računa o obvezi pravodobnog odgovaranja na pismene zahtjeve građana, posebno kada se tiču komunikacije sa izabranim predstavnicima vlasti. Preporuka je realizirana.

5.3.5. Duljina trajanja upravnog postupka

Postupak pred tijelom uprave mora se voditi brzo i sa što manje troškova i gubitka vremena za stranku i druge osobe koje učestvuju u postupku, ali tako da se pribavi sve što je potrebno za pravilno utvrđivanje činjeničnog stanja i za donošenje zakonitog i pravilnog rješenja.

Ombudsmani Bosne i Hercegovine uočavaju neblagovremena i dugotrajna postupanja u svim fazama upravnog postupka zbog čega su ne prejudicirajući suštinu odluka koje treba donijeti upućivali preporuku²⁸⁸ da nadležni organ odmah, bez daljeg odlaganja, odluči o zahtjevu podnosioca žalbe, sukladno sa zakonom i nalazima preporuke, vodeći računa o načelima zakonitosti i ekonomičnosti postupka kao i da poduzme potrebne mjere edukacije državnih službenika koji postupaju u upravnim stvarima, kako bi se obezbijedilo pravilno i blagovremeno sprovođenje upravnih postupaka sukladno sa zakonom. Preporuka se smatra ispoštovanom.

Građani²⁸⁹ su jedan period bili bez adekvatnih informacija o planiranim radovima vezanih za sanaciju dječijeg igrališta u velikom i središnjem gradskom naselju, i ukazivali na potencijalno neadekvatno uređenje površina koje najčešće koriste djeca, zbog čega je upućena preporuka Gradskoj upravi da bez odlaganja, poduzme sve neophodne radnje kako bi se završila sanacija dječijeg igrališta. Preporuka je u kratkom roku realizirana.

U razmatranom slučaju²⁹⁰ u kojem je okončanje postupka zavisilo od vještačenja od strane ovlaštene osobe Ombudsmani su nadležnom tijelu uputili preporuku da bez daljeg odlaganja omogući provođenje geodetskog vještačenja u navedenom predmetu, kako bi upravni postupak mogao biti nastavljen i blagovremeno okončan, kao i da u budućem radu obezbijedi striktno poštovanje Zakona o upravnom postupku Federacije BiH, posebno u dijelu koji se odnosi na trajanje postupka i zaštitu prava stranaka. Preporuka se smatra ispoštovanom.

²⁸⁷Ž-BR-08-192/24, preporuka broj:P-285/25

²⁸⁸Ž-LI-08-44/25, preporuka broj:P-95/25

²⁸⁹Ž-BL-05-275/25, preporuka broj:P-175/25

²⁹⁰Ž-LI-08-99/25, preporuku broj: P-267/25

Posebno je značajno neodložno postupanje kada se radi o izdavanju uvjerenja o pripadnosti oružanim snagama i reguliranju radnog angažmana u oružanim snagama, gdje se zainteresirani žalitelj obraća nadležnim ministarstvima i državne i entitetskih razina, i tek tijekom djelovanja Institucije ombudsmana riješeno je pitanje njegovog statusa, na čemu se zahvalio Instituciji.²⁹¹

U drugom slučaju žalitelj se obratio se Ministarstvu obrane Bosne i Hercegovine žalbom koja se odnosi na Pravilnik o profesionalnom razvoju i upravljanju karijerom profesionalnih vojnih osoba, njegov zahtjev/žalba prosljeđivana je četiri puta nižim organizacionim jedinicama sukladno sa Pravilima službe Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, ali na isto nije zaprimio nikakav odgovor. Ombudsmani su Ministarstvu obrane Bosne i Hercegovine preporučili da u pogledu zaprimljenog obraćanja postupi na način propisan Zakonom o upravnom postupku u BiH²⁹², sukladno sa iznesenim mišljenjem Ombudsmana u ovoj preporuci²⁹³. Preporuka je ispoštovana.

5.3.6. Ping-pong efekat u upravnom postupku

Ping-pong efekat u upravnom postupku odnosi se na situaciju u kojoj se predmet više puta vraća između organa prvog i drugog stupnja, bez konačnog rješavanja predmetne stvari, zbog formalnih ili proceduralnih nedostataka u odluci ili postupku. Ova pojava dovodi do povrede različitih vrsta prava kao što je povreda prava na pravično suđenje, odnosno suđenje u razumnom roku, povreda prava na djelotvoran i efikasan pravni lijek, te povreda načela ekonomičnosti i efikasnosti u upravnom postupku, a sve dovodi do pravne nesigurnosti stranke i neefikasnosti organa uprave.

Nakon provedenog postupka nadležnom županijskom ministarstvu je upućena preporuka da kao drugostupanjsko tijelo, odmah, bez odgađanja, poduzme učinkovite mjere i radnje na donošenju odluke kojim će se meritorno odlučiti po izjavljenoj žalbi, bez vraćanja predmeta prvostupanjskom tijelu na ponovno odlučivanje.²⁹⁴ Ombudsmani će pratiti realiziranje preporuke.

5.3.7. Pravo na pravni lijek

Pravo na djelotvoran pravni lijek proizilazi iz prava na „pravični postupak” propisan članom 6. stav 1. Europske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama. Uporabom pravnih lijekova štite se pravno priznati interesi građanina kao pojedinca, njegove materijalne i duhovne vrijednosti, njegova ustavna, zakonska i zajamčena osnovna ljudska prava.

Ombudsmani su u postupku po žalbi žaliteljice²⁹⁵ nadležnoj općini uputili preporuku da poduzme mjere da se Javni pozivi dodjele finansijskih sredstava namijenjenih za samozapošljavanje mladih i unaprjeđenje poduzetništva iz sredstava proračuna, ali i drugih

²⁹¹Ž-LI-08-64/25

²⁹²Zakonom o upravnom postupku u BiH ("Sl. glasnik BiH", br. 29/2002, 12/2004, 88/2007, 93/2009, 41/2013 i 53/2016)

²⁹³Ž-BL-08-679/24, preporuka broj: P- P-81/25

²⁹⁴Ž-SA-08-1344/24, preporuka broj:P-144/25

²⁹⁵Ž-SA-08-835/24, preporuka broj P-1/25

javnih poziva odvija na transparentan i zakonit način, imajući u vidu da pravo na djelotvoran pravni lijek predstavlja osnovno ljudsko pravo svakog pojedinca, a čiji je cilj ispravak nepravilne odluke državne ili druge javne vlasti, te čijom se uporabom otklanjaju negativne štetne posljedice prouzročene nepravilnom i nezakonitom odlukom. Preporuka je uvažena, na način da je u konkretnom slučaju izmjenama i dopunama Odluke o realiziranju programa poticaja za samozapošljavanje mladih i unaprjeđenje poduzetništva iz sredstava proračuna kreiran novi članak 13. Odluke koji definira mogućnost prigovora, kao pravnog lijeka na odluku općinskog načelnika o izboru najboljih kandidata.

5.3.8. Usuglašenost pravnih akata

Podnositelj žalbe²⁹⁶ obraća se u svezi neusuglašenosti tarifnika o nagradi i naknadi troškova za rad vještaka sa Zakonom o vještacima Republike Srpske²⁹⁷.

Prema odredbi članka 22. Zakona vještak ima pravo na nagradu za obavljeno vještačenje i nadoknadu troškova nastalih u svezi sa vršenjem poslova vještaka, sukladno sa odredbama Tarife o nagradi i naknadi troškova za rad vještaka (u daljem tekstu: tarifa). Tarifu donosi ministar, uz prethodno pribavljeno mišljenje Ministarstva financija, a objavljuje se u "Službenom glasniku Republike Srpske" i u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine". Tarifa nije donesena iako je Zakon usvojen 2017. godine.

Udruga sudskih vještaka Republike Srpske donijela je Odluku o usklađivanju vrijednosti boda troškova vještačenja za članove Udruge sudskih vještaka Republike Srpske²⁹⁸ i Prečišćen tekst cjenovnika o nužnim troškovima za naknade i nagrade sudskih vještaka u postupcima vještačenja²⁹⁹. Međutim, sudovi troškove vještačenja ne priznaju prema pomenutim aktima Udrugea, nego se pozivaju na članak 40. Uredbe o naknadi troškova u kaznenom postupku³⁰⁰, kojim je propisano da se njezine odredbe primjenjuju i u parničnom, izvanparničnom, izvršnom i prekršajnom postupku.

Ombudsmeni su Ministarstvu pravde Republike Srpske uputili preporuku da bez odlaganja okonča započetu proceduru donošenja odgovarajuće Tarife o nagradi i naknadi troškova za rad vještaka sukladno sa Zakonom o vještacima Republike Srpske. Praćenje realiziranja preporuke je u tijeku.

5.3.9. Notari

Prema odredbama entitetskih i zakonu Brčko distrikta BiH³⁰¹ služba notara je javna služba koju obavljaju notari, samostalni i neovisni nositelji te službe, profesionalno i isključivo kao

²⁹⁶Ž-BL-08-591/25, preporuka broj: P-335/25

²⁹⁷Zakon o vještacima Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 74/17)

²⁹⁸("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 12/21, 125/22)

²⁹⁹("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 03/23)

³⁰⁰Uredba o naknadi troškova u kaznenom postupku ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 17/14)

³⁰¹ Zakon o notarima ("Sl. novine FBiH", br. 45/2002 i 30/2016 - odluka US), Zakon o notarskoj službi u Republici Srpskoj ("Sl. glasnik RS", br. 28/2021), Zakon o notarima Brčko distrikta BiH ("Sl. glasnik Brčko distrikta BiH", br. 9/2003 i 17/2006)

zanimanje, tijekom vremena za koje su imenovani, sukladno zakonu i propisima donesenim temeljem istog.

Ombudsmeni su uputili preporuku nadležnom ministru pravde ukazavši na opće smjernice i preporuke koje se odnose na transparentnost, zakonitost i odgovornost u postupcima imenovanja u javnim institucijama, uključujući notarsku službu³⁰². Preporučeno je da u svim postupcima davanja suglasnosti za izbor u notarsku službu postupaju dosljedno sukladno sa načelima pravne sigurnosti i vladavine prava kako bi se obezbijedio jednak tretman svih kandidata koji učestvuju u natječajnom postupku, a u slučaju davanja ili odbijanja suglasnosti za izbor u notarsku službu obrazloži razloge zasnovane na jasnim zakonskim kriterijima, uključujući i pitanje postupanja u slučajevima srodstva kandidata sa aktivnim notarima i omogući kandidatima da imaju uvid u to obrazloženje.

Podnositeljica žalbe³⁰³ obratila se žalbom na mjesno nadležni sud i notara navodeći da je još u travnju 2024. godine u Matičnom uredu pokrenula ostavinski postupak iza pokojnog supruga, ali do momenta obraćanja Ombudsmanu nema saznanja u koji je fazi pomenuti postupak. Tijekom postupka pred Institucijom Ombudsmena i nadležni sud i notar poduzeli su odgovarajuće radnje iz okvira svoje nadležnosti i zakazana je ostavinska rasprava.

Žalba³⁰⁴ je izjavljena na rad notarke koja, prema navodima žalitelja, obavlja poslove javnog bilježnika iako je u mirovini i oduzeta joj je licenca, a žalitelju odbija izdati traženi dokument. Ombudsmeni su zahtijevali izjašnjenje Javnobilježničke komore, Federalnog ministarstva pravde i Ministarstva pravosuđa i uprave te županije te nisu našli valjan osnov za dalje postupanje Institucije u predmetu žalbe. Žalitelj je od strane nadležnih tijela pismenim putem, već ranije upoznat sa svim relevantnim činjenicama kao i načinom za ostvarenje svog prava.

Ombudsmeni su pokrenuli istražni postupak po žalbi³⁰⁵ kojom je odgovornom stranom označeno Federalno ministarstvo pravde i Ministarstvo pravosuđa i uprave predmetne županije, iz razloga nepostupanja po prijavama žalitelja vezanim za nepravilnosti u svezi sa sačinjavanjem notarskog ugovora i povrede Zakona o notarimajavnim bilježnicima Federacije Bosne i Hercegovine. Postupak je u tijeku.

---

³⁰² Ž-SA-08-128/25, preporuka broj:P-153/25

³⁰³ Ž-LI-08-103/25

³⁰⁴ Ž-SA-08-907/25

³⁰⁵ Ž-SA-05-662/25

VI. EKONOMSKA, SOCIJALNA I KULTURNA PRAVA

6.1. Uvod

Ekonomska, socijalna i kulturna prava uključuju pravo na rad, pravo na obrazovanje, pravo na stanovanje, pravo na odgovarajući životni standard, pravo na zdravlje, pravo na znanost i kulturu, te su zaštićena, prije svega, međunarodnim instrumentima. Bosna i Hercegovinu, je potpisnica međunarodnih konvencija i ima obvezu poštovati, štiti i ispunjavati ekonomska, socijalna i kulturna prava, te poduzimati "*progresivne mjere*" radi njihovog ostvarivanja.

Pitanja koja se tiču ostvarivanja ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava u Bosni i Hercegovini su uglavnom u zakonodavnim kompetencijama entiteta, Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, te Brčko distrikta BiH. U Federaciji Bosne i Hercegovine, većina pitanja vezana za ostvarivanje ovih prava su dodatno decentralizirana. Federalna vlast i županije nadležni su za jamčenje i provođenje ljudskih prava, zdravstvo, politiku zaštite čovjekove okoline, socijalnu politiku, korištenje prirodnih bogatstava, dok sukladno potrebama, ove nadležnosti mogu biti ostvarivane zajednički ili odvojeno ili od strane županije, koordinirano od federalne vlasti.³⁰⁶ Problem predstavlja činjenica da se radi o zajedničkoj nadležnosti i ukoliko nema dovoljno komunikacije između različitih razina vlasti, u nekim županijama se nikad ne donesu provedbeni akti nužni za ostvarivanje prava građana.

6.1.1. Statistika

Odjel za praćenje ostvarivanja ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava je u 2025. godini zaprimio 1028 žalbi. U odnosu na 2024. godinu Odjel je zaprimio 320 više žalbi, što je povećanje od 46,02%.

Zaprimljene žalbe su se u najvećem broju odnosile na povrede prava iz radnih odnosa (373), komunalne usluge (176), mirovine (134), zdravstvo (127), obrazovanje (107), socijalnu zaštitu (75), ekologiju i zaštitu okoliša (31), javne prihode (jedna). Unutar odjela je upućeno 119 preporuka. Najveći broj izdanih preporuka se odnosi na povrede prava iz radnih odnosa (44).

6.2. Pravo na rad

Pravo na rad podrazumijeva pravo pojedinca da radi i ima mogućnost traženja posla po vlastitom izboru, a država ima obvezu donijeti propise koji postavljaju sigurnosne i zdravstvene standarde rada i osigurati poštenu plaću za obavljeni posao. Specifičnost radnog odnosa je da se na njega istodobno primjenjuju zakonske odredbe kojih se moraju pridržavati i radnik i poslodavac.

Upućene preporuke u oblasti radnih odnosa su se odnosile na način provođenja natječajnih procedura, odobravanje obavljanja dodatne aktivnosti državnim službenicima, isplate plaća i naknada iz radnog odnosa, ostvarivanje prava iz radnog odnosa, ostvarivanje prava na godišnji odmor, prevladavanje narušenih međuljudskih odnosa, te popravljivanja radne atmosfere,

³⁰⁶ Ustav FBiH, članak III/2 i III/3

stegovnih postupaka, otkaza ugovora o radu, te provođenja, odnosno neprovođenja inspekcijskih nadzora.

6.2.1. Oglašavanje radnih mjesta

Ombudsmani BiH su kroz izvještajnu godinu razmatrali veliki broj predmeta koji se odnose na povrede učinjene u natječajnim procedurama. U određenom broju predmeta, ukazane nepravilnosti budu otklonjene tijekom intervencije Ombudsmana BiH,³⁰⁷ dok u nekim slučajevima nakon inicijalnog podnošenja žalbe, žalitelji prestanu sudjelovati u postupku pred Institucijom.³⁰⁸ Bez obzira na upućenu žalbu Ombudsmanima BiH, građani su pozvani koristiti redovne pravne lijekove koji im stoje na raspolaganju.³⁰⁹

Cilj provođenja natječajne procedure jest zapošljavanje najkvalitetnijeg kandidata. Postupajući po žalbama³¹⁰, Ombudsmani BiH su utvrdili da u pojedinim slučajevima tekst javnog natječaja i pravilnika kojim se uređuje način pozivanja kandidata na testiranje nije ujednačen, što predstavlja povredu prava na sudjelovanje u proceduri prijema na radno mjesto. Ombudsmani BiH su mišljenja da je javni natječaj mjerodavan za kandidate jer iz njegovog teksta kandidati dobivaju osnovne informacije prigodom prijave na određeno radno mjesto. Radi navedenog je upućena preporuka odgovornom tijelu da poduzme sve mjere iz svoje nadležnosti u cilju poništavanja provedene procedure. Ombudsmani BiH prate realizaciju preporuke.

Ombudsmani BiH su zaprimili žalbu³¹¹ u čijem okviru je razmatrana opravdanost izmjene Pravilnika o unutarnjoj organizaciji rada organa u dijelu važećih uvjeta za obavljanje poslova direktora, sa naglaskom na potrebu redefiniranja zahtjevane vrste obrazovanja. Razmatrana je i odgovornost nadležnih organa prigodom davanja suglasnosti na takve izmjene, posebno odnosi li se njihova uloga isključivo na formalno usuglašavanje dokumenta ili i na ocjenu suštinskih izmjena propisa. Izmjena Pravilnika je donesena u trenutku kada je u tijeku natječajna procedura za izbor direktora i ista još uvijek nije okončana. Time se narušava pravna sigurnost kandidata koji su se prijavili na javni poziv, ispunjavajući uvjete za prijavu propisan u tada važećem pravilniku. Navedeno može stvoriti percepciju o netransparentnosti procesa, te otvoriti prostor za sumnju u namjeru pogodovanja određenim kandidatima, uz istodobno onemogućavanje ravnopravnog pristupa ostalim sudionicima. Moglo bi se reći da je došlo i do retroaktivnog mijenjanja uvjeta natječaja. Nadležna tijela koja su dala suglasnost na takvu odredbu pravilnika nisu izvršila sadržajnu kontrolu usklađenosti pravilnika sa zakonima, ustavnim načelima i međunarodnim standardima. Suglasnost je dana bez razmatranja stvarnih posljedica po natječajnu proceduru i prava kandidata, što ukazuje na formalistički pristup koji zanemaruje suštinsku odgovornost tih organa da štite javni interes i osiguraju transparentnost i zakonitost postupka. Upućena je preporuka Vladi Federacije Bosne i Hercegovine, Uredu za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima EU, Federalnom ministarstvu pravde i federalnoj upravi, kako bi se osigurala zakonitost i funkcionalnost propisa koji uređuju pristup rukovodećim pozicijama u javnim tijelima, iste temelje isključivo na objektivnim, transparentnim i stručnim kriterijima, da

³⁰⁷ Ž-SA-04-603/25

³⁰⁸ Ž-SA-732/25, Ž-SA-04-1388/25

³⁰⁹ Ž-SA-04-304/25

³¹⁰ Ž-BL-04-783/24, preporuka broj: P-323/25

³¹¹ Ž-SA-04-1333/25, preporuka broj: P-371/25

prigodom davanja suglasnosti nadležna tijela vrše i sadržajnu, a ne samo formalnu kontrolu akata na koje daju suglasnost, a kako bi se očuvalo povjerenje javnosti u institucije. Ombudsmeni BiH prate realiziranje preporuke.

Nakon razmatranja žalbe³¹² u kojoj je ukazano na neregularnosti u natječajnoj proceduri prigodom zapošljavanja u javnom poduzeću, Ombudsmeni BiH su uputili preporuku odgovornom organu da u cilju jačanja povjerenja kandidata koji se prijavljuju na radna mjestapoduzme aktivnosti i mjere da se u svim budućim procedurama zainteresiranim kandidatima omogući uvid u kriterije, način ocjenjivanja i konačne liste sa bodovima svih kandidata, kao i druge relevantne dokumente uz potrebnu anonimizaciju, a kako bi se primjenili principi transparentnosti i objektivnosti postupka. Preporuka je realizirana.

6.2.2. Dugotrajnost natječajnih procedura

Natječajne procedure mogu biti dugotrajne, posebno u javnom sektoru, što proizlazi iz obveznih zakonskih koraka, poput oglašavanja, prikupljanja i provjere prijave, provođenja testiranja, a usporavaju ih i mogući prigovori, te poništavanje oglasa. Razmatrajući žalbu³¹³ žaliteljice koja navodi da je odlukom školskog odbora primljena na radno mjesto nastavnika kemije na neodređeno vrijeme, ali do dana obraćanja Ombudsmanima BiH, nije počela raditi niti raspolaže adekvatnim informacijama o navedenom, Ombudsmeni BiH su utvrdili da je škola postupila sukladno rješenju prosvjetnog inspektora o izrečenim mjerama i radnjama, te rokovima za njihovo izvršenje i nisu našli osnovu za daljnje postupanje.

Ombudsmeni BiH su razmatrali žalbu³¹⁴ žalitelja koji navodi da poslodavac odgađa zaključivanje ugovora o radu. Javno poduzeće je obavijestilo Ombudsmane BiH da je razrješenje direktora i upis nove odgovorne osobe u sudski registar privremeno odgodilo potpisivanje ugovora, ali da je sa žaliteljem ugovorni odnos naposljetku zaključen. Žalitelj je potvrdio navode, te se zahvalio Ombudsmanima BiH na postupanju.

6.2.3. Prava državnih službenika i namještenika

Ombudsmeni BiH su razmatrali žalbe zaprimljene od strane državnih službenika i namještenika sa različitih razina vlasti. Zapošljavanje u državnoj službi se provodi putem nadležnih agencija za državnu službu.

Ombudsmeni BiH ukazuju da se u postupcima³¹⁵ pred Institucijom ne vrše procjene pitanja, niti se analiziraju pitanja i odgovori koji se postavljaju u natječajnim postupcima. U tu svrhu postoje povjerenstva koje se imenuju temeljem stručnog znanja i iskustva. Postojanje određenih nejasnih ili nepreciznih pitanja ne dovodi nužno do povrede ljudskih prava sudionika u natječajnoj proceduri, posebno imajući u vidu da isti imaju pravo na pravni lijek, te da se u postupku pred Odborom državne službe za žalbe pobijaju sporne obavijesti Agencije za državnu službu.

³¹² Ž-SA-04-238/25, preporuka broj: P-145/25

³¹³ Ž-MO-04-157/24

³¹⁴ Ž-SA-04-34/25

³¹⁵ Ž-SA-04-27/25

U situacijama³¹⁶ kada Odbor državne službe za žalbe koji, nakon razmatranja svih relevantnih činjenica i dokumentacije, donese odluku kojom se žalba podnositelja žalbe odbija kao neosnovana Ombudsmani BiH cijene da je nadležna drugostupanjska instanca ispunila svoju zakonsku obvezu razmatranja žalbenih navoda sukladno važećim propisima, te ne dolazi do kršenja prava koja bi opravdavala dalje postupanje ove institucije.

Žalitelj³¹⁷ se obratio Ombudsmanima BiH navodeći da je bio prvorangirani na listi uspješnih kandidata prigodom provođenja procedure za prijem u radni odnos, ali je rukovoditelj organa postavio drugog kandidata na radno mjesto. Postupajući po prigovoru na obavijest o postavljenju, drugostupanjski organ je postupak vratio prvostupanjskom na ponovno odlučivanje. Prvostupanjski organ je potom podnio zahtjev za poništenjem natječaja Agenciji za državnu službu Federacije Bosne i Hercegovine. Ombudsmani BiH su pokrenuli postupak istrage, ali nakon zaprimanja očitovanja nisu našli osnova za poduzimanjem daljnjih radnji. Naime, Zakon o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine ne zabranjuje poništenje natječaja bez obzira na fazu u kojoj se nalazi, a u vremenskom periodu u kojem je natječajni postupak trajao odgovorni organ je ukazao da je došlo do izmjena u organizacijskim potrebama tijela, u smislu formiranja novog odjela i s tim u svezi raspodjele financijskih sredstava. Uvažavajući navedeno, predmet je zatvoren.

Žalitelj³¹⁸ se obratio Ombudsmanima BiH navodeći da je ostvarivao pravo na naknadu za dolazak i odlazak sa posla sve do 2023. godine kada je općinski načelnik donio rješenje kojim mu je pravo ukinuto. Po zaprimanju rješenja, podnio je žalbu Odboru državne službe za žalbe, po kojoj do dana obraćanja Instituciji ombudsmana nije riješeno. Po pokrenutom postupku istraživanja, je otklonjena ukazana povreda u smislu duljine postupka, jer je Odbor državne službe za žalbe postupio po žalbi, nakon čega je općinski načelnik donio rješenje o priznavanju naknade za prijevoz na posao i sa posla. Predmet je pozitivno okončan.

6.2.4. Kvaliteta rada

Kvaliteta rada tijela javne uprave za građanina predstavlja konkretan pokazatelj funkcionalnosti države. Ombudsmani BiH su razmatrali žalbu³¹⁹ izjavljenu radi izmjene odredbi Pravilnika o polaganju stručnog ispita za rad na poslovima indirektnih poreza zaposlenih kojom je definirano da su svi zaposleni obvezni polagati stručni ispit. Prije izmjene, od polaganja Općeg dijela ispita bio je oslobođen zaposleni koji u Upravi ima najmanje pet godina radnog staža, dok je od Posebnog dijela ispita bio oslobođen onaj koji najmanje deset godina obavlja poslove iz osnovne djelatnosti. Ombudsmani BiH su zaprimili očitovanje Uprave, u kojem se navodi da je nakon polaganja Općeg dijela ispita iskazano neznanje zaposlenih, što je narušilo ugled Uprave, a o čemu su izvještavali i mediji. Navedeno je zahtijevalo hitno reagiranje i otklanjanje uočenih slabosti. Jedna od mjera je bila pristupanje izmjenama Pravilnika. Ombudsmani BiH su zaključili da provođenje odredbi Pravilnika i samo polaganje ispita koji ima za cilj provjeru znanja, vještina i osposobljenosti zaposlenih za rad na poslovima iz osnovne djelatnosti predstavlja dozvoljenu metodu provjere razine znanja i ocjene stvarne situacije.

³¹⁶ Ž-SA-04-1206/24, Ž-SA-04-54/24

³¹⁷ Ž-SA-04-1295/24

³¹⁸ Ž-SA-08-1202/24

³¹⁹ Ž-BR-04-179/25

6.2.5. Plaća i naknade iz radnog odnosa

Plaća kao dohodak od rada ne obuhvaća samo iznos koji poslodavac radniku isplaćuje za obavljeni rad, nego i iznos koji poslodavac u ime radnika uplaćuje državi za doprinose i poreze. Prigodom isplate plaće, poslodavac je dužan radniku uručiti platnu listu sa obračunom plaće, a koja osigurava transparentnost u plaćanju.³²⁰ U svom radu, radnik ostvaruje i pravo na naknade plaće u slučajevima kada ne radi.

Bosna i Hercegovina je država složenog unutarnjeg uređenja, te različite razine vlasti ne uređuju na isti način pitanja visine plaća. Razmatrajući žalbu³²¹ u kojoj se ukazuje na niže plaće, naknade i neplaćeni prekovremeni rad u institucijama BiH u odnosu na druge razine vlasti, Ombudsmani BiH su upoznali žalitelja da su navedena pitanja uređena Zakonom o plaćama i naknadama u institucijama BiH, Zakonom o proračunu i odlukama Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, a razlike u odnosu na entitete/županije proizlaze iz njihovih vlastitih propisa i proračuna.

Ombudsmani BiH su zaprimili žalbu³²² kojom žaliteljica navodi da je poslodavac odbio zahtjev za napredovanje u viši platni razred i izjavljeni prigovor. Iako je tijekom postupka žaliteljica obavijestila Ombudsmane BiH da će ostvarivanje svojih prava zatražiti pred nadležnim sudom i predmet je zatvoren, Ombudsmani BiH napominju da je Sud Bosne i Hercegovine donio presudu³²³ kojom je u predmetu istog ili sličnog pravnog osnova odlučeno da *“tužitelji ne ispunjavaju uvjete za ostvarivanje prava na raspoređivanje u viši platni razred pošto nisu završili dodatni stupanj obrazovanja, niti stekli dodatna stručna znanja nego su izjednačili diplome stečene po starom sustavu studiranja I diplome II ciklusa Bolonjskog sustava studija... ekvivalencijom stečenih akademskih titula nisu ostvarili viši stupanj stručnih i znanstvenih zvanja u smislu članka 6 stavak 6. Metodologije za raspoređivanje zaposlenih unutar platnog razreda (Sl. Glasnik BiH br.6/12 I 76/020).”*

Ombudsmani BiH razmatrali žalbu³²⁴ u svezi sa navodima o uskraćenju isplate plaće na osnovu rješenja o radu sa polovinom radnog vremena. Utvrđeno je da je poslodavac u međuvremenu retroaktivno izvršio isplatu razlike, čime je predmet pozitivno riješen.

Ombudsmani BiH su razmatrali žalbe³²⁵ u kojima je navedeno da je Zakonom o plaćama i drugim naknadama sudaca i tužitelja Federacije Bosne i Hercegovine utvrđeno pravo na naknadu za dežurstvo i pripravnost, s tim da će visinu naknade i uvjete utvrditi nadležne vlade županija. Županijska vlada je uredbom utvrdila samo naknadu za odvojen život od obitelji i smještaj u mjestu rada, za što žalitelj smatra da je u suprotnosti sa odredbama navedenog zakona. Nakon provođenja postupka istraživanja, Ombudsmani BiH nisu našli elemente za daljnje postupanje, posebno cijeneći da je nadležno ministarstvo u procesu donošenja izmjena uredbe konzultiralo pravosudne institucije županije, te da su isti dostavili pozitivno mišljenje. U pogledu navoda, da je donesena uredba umanjila prava sucima i tužiteljima, te da je suprotna Ustavu Federacije

³²⁰ Ž-LI-04-32/25, preporuka broj: P-95/25

³²¹ Ž-SA-04-1064/25

³²² Ž-SA-04-969/23

³²³ Presuda broj: SI 3 P 044952 24 GI od 3.7.2024. godine

³²⁴ Ž-SA-04-893/25

³²⁵ Ž-BL-04-201/25, Ž-BL-04-251/25

Bosne i Hercegovine, Ombudsmani BiH ukazuju kako je Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine jedini nadležan ocijeniti ustavnost donesenog propisa. Ombudsmani BiH su u okviru navedenog predmeta razmotrili uredbe iz drugih županija, te je utvrđeno da su županijske vlasti sukladno zakonskim ovlastima uredile ovo pitanje na različite načine.

6.2.6. Prava iz radnog odnosa

U slučajevima kada se zaposleni obraćaju poslodavcu zahtjevima za ostvarivanje prava iz radnog odnosa, izbjegavanje donošenja formalnog akta i oslanjanje na neformalne oblike komunikacije predstavljaju ozbiljan propust i nisu sukladni zakonskim obvezama i procedurama. Žaliteljica³²⁶ navodi da je podnijela zahtjev za ostvarivanje prava na naknadu za slučaj teške bolesti člana uže obitelji školi u kojoj radi, a na koji je dobila usmeni odgovor da ne ispunjava uvjete. U konkretnom slučaju, Ombudsmani BiH nisu ispitivali osnovanost zahtjeva, jer to nije bilo predmet žalbe. Upućena je preporuka rukovoditelju da odluči o zahtjevu žaliteljice u formi rješenja, vodeći računa o načelima zakonitosti i ekonomičnosti postupka. Preporuka je realizirana.

Tijekom 2022. godine je registriran predmet³²⁷ žalitelja prethodno zaposlenog u jedinici lokalne samouprave, koji je ostvario pravo na otpremninu, no ista mu nije isplaćena. Duljina trajanja ovog postupka, premašuje tri godine od dana prestanka radnog odnosa, što ukazuje na administrativni propust i nepostupanje sukladno načelima dobre uprave. Iako je tijekom 2023. godine donesena pravomoćna presuda suda kojom je dodatno potvrđeno pravo žalitelja i naložena obveza isplate otpremnine, do iste nije došlo, jer planirana proračunska sredstva nisu bila dovoljna za izvršenje, s obzirom na ranije preuzete obveze. Upućena je preporuka jedinici lokalne samouprave da, bez odlaganja, osigura isplatu otpremnine i poduzme sve potrebne radnje, uključujući i rebalans proračuna. Preporuka nije realizirana.

Ombudsmani BiH su zaprimili žalbe³²⁸ u kojima žalitelji navode da rješenja ministarstva, kojim im je priznato pravo na otpremninu nisu izvršena. Nakon upućivanja preporuke ministarstvu da poduzme sve mjere u cilju izvršenja svojih rješenja, isto je obavijestilo Ombudsmane BiH da će se isplata izvršiti kada se osiguraju sredstva za ove namjene, ukoliko isplata bude moguća sukladno članku 379. Zakona o obveznim odnosima.³²⁹ Iz odgovora nije vidljivo okvirno vrijeme u kojem bi građani mogli očekivati izvršenje rješenja, niti je predočena informacija u pogledu reda naplate, kako bi se moglo utvrditi iz koje godine su rješenja po kojima se vrši isplata, a što je bila ranija praksa ministarstva.

Žalitelj³³⁰ se obratio Ombudsmanima BiH u svezi rješenja kojim se odobrava predsjedniku sindikata zaposlenika, da obavlja poslove predsjednika sindikata u bolnici u radnom vremenu od 17,5 sati tjedno, a preostalih 20 sati tjedno (4 sata svaki dan, od ponedjeljka do petka) da obavlja poslove fizioterapeuta. Žalitelj je istakao nezadovoljstvo navedenim rješenjem jer smatra da je

³²⁶ Ž-LI-04-86/25, preporuka broj: P-169/25

³²⁷ Ž-SA-04-606/22, preporuka broj: P-240/24

³²⁸ Ž-BL-04-501/25 i Ž-BL-04-502/25, preporuka broj: P-297/25; Ž-BL-04-955/25, Ž-BL-04-956/25, preporuka broj: P-395/25

³²⁹ „Službeni list SFRJ“, br. 29/78, 39/85, 45/89, 57/89, „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 17/93, 3/96 i 74/04

³³⁰ Ž-MO-04-68/25

isto doneseno bez činjenične i zakonske osnove kao i bez postojanja zakonskih uvjeta, bez obrazloženja i upute o pravnom lijeku. Nakon intervencije Ombudsmana BiH, žalitelj je zatražio obustavljanje postupka, jer je ukazana povreda prava otklonjena.

6.2.7. Pravo na godišnji odmor

Pravo na godišnji odmor je zakonsko pravo zaposlenika na plaćeni odmor, pri čemu ga se zaposleni ne može odreći, poslodavac mu ga ne smije uskratiti, a naknada za neiskorišteni godišnji odmor se može isplatiti samo u određenim situacijama i pod određenim uvjetima.

Ombudsmani BiH su razmatrali anonimnu žalbu³³¹ zaposlenika šumskog gospodarskog poduzeća izjavljenju radi povrede prava na godišnji odmor. Preslika žalbe je dostavljena nadležnom inspekcijskom tijelu sa pozivom da se razmotre žalbeni navodi i poduzmu odgovarajuće radnje. Inspektor za rad i radne odnose je obavio inspekcijski nadzor, te rješenjem odredio obvezu poslodavcu donošenje cjelovitog plana korištenja godišnjeg odmora, vodeći računa o potrebama radnika, a sukladno sa potrebama procesa rada i omogućavanje radnicima korištenje prava na godišnji odmor. Predmet je pozitivno okončan.

Razmatrajući žalbu³³² žalitelja koji navodi da mu je uskraćeno korištenje dijela godišnjeg odmora za 2023. godinu, te da mu nije odobreno korištenje godišnjeg odmora ni u 2024. godini, bez prava na prigovor, Ombudsmani BiH su uputili preporuku domu zdravlja da hitno otkloni ove nepravilnosti, omogući nesmetano korištenje godišnjeg odmora sukladno sa Zakonom o radu Federacije Bosne i Hercegovine i obustavi selektivno postupanje. Ombudsmani BiH prate realizaciju preporuke.

Žalitelj³³³ se obratio radi povrede prava na korištenje godišnjeg odmora jer nisu uvaženi njegovi opravdani razlozi za željeni termin, usklađen sa odmorom supruge i školskim raspustom djece. Smatra da je diskriminiran jer su zahtjevi drugih zaposlenika prihvaćeni bez jasnih kriterija. Nakon provedenog istražnog postuka, upućena je preporuka rukovoditelju organa da ponovo razmotri rješenje o korištenju godišnjeg odmora, uvažavajući iznesene medicinske i obiteljske razloge, uvažavajući radni proces i prava drugih zaposlenika. Preporuka nije realizirana.

6.2.8. Radni uvjeti

Pozitivna radna okolina koju karakterizira međusobno poštovanje, povjerenje i komunikacija je bitna za moral i produktivnost zaposlenika. U pojedinim slučajevima Ombudsmani BiH budu kanal komunikacije, nakon čega žalitelji³³⁴ izraze zahvalnost na pozitivno riješenom predmetu.

Ombudsmani BiH su razmatrali žalbu³³⁵ žaliteljice koja ističe da kolegica kontinuirano, verbalno i neverbalno vrši mobing nad njom i drugim zaposlenicima. Navedena kolegica se u prethodnom periodu obraćala Ombudsmanima BiH i poslodavcu navodeći neistinite komentare i konstatacije

³³¹ Ž-LI-04-96/25

³³² Ž-SA-04-902/24, preporuka broj: P-188/25

³³³ Ž-LI-04-110/25, preporuka broj: P-329/25

³³⁴ Ž-BL-04-44/25

³³⁵ Ž-SA-04-1180/24, preporuka broj: P-41/25

o žaliteljici, koje nisu potkrijepljene činjenicama, čime je ugrozila ugled i ljudska prava žaliteljice. Nakon provođenja postupka istraživanja, Ombudsmeni BiH su odgovornom organu uputili preporuku, te predložili da bez odlaganja poduzme sve aktivnosti sa ciljem prevladavanja narušenih međuljudskih odnosa, nedostatka profesionalne i kolegijalne komunikacije među zaposlenicima. Preporuka nije realizirana.

Postupajući po žalbama, Ombudsmeni BiH su u nekim slučajevima utvrdili da nije izvršena povreda zakonskih propisa na štetu žalitelja³³⁶, ali na osnovu prepiske između žalitelja koji je dugogodišnji zaposlenik i bivši direktor škole i sadašnje direktorice su zaključili da su međuljudski odnosi u školi u velikoj mjeri narušeni, radi čega je upućena preporuka o poduzimanju mjera u cilju popravljivanja radne atmosfere i poboljšanja međuljudskih odnosa. Preporuka je realizirana.

6.2.9. Privremena spriječenost za rad

Bolovanje, odnosno privremena spriječenost za rad ne znači apsolutnu zabranu svakog angažmana, međutim postavlja se pitanje je li djelatnost koju radnik obavlja u vrijeme privremene spriječenosti za rad odgovara njegovoj zdravstvenoj dijagnozi, kao i na koji način se djelatnost obavlja (npr. neke aktivnosti je moguće obavljati online).

Ombudsmeni BiH su zaprimili akt³³⁷ Agencije za javne nabavke Bosne i Hercegovine koji je registriran kao žalba³³⁸, kojim se traži da Institucija preispita i predloži daljnje postupanje u pogledu situacije gdje osoba za koju je zavod zdravstvenog osiguranja izvršio kontrolu, u periodu privremene spriječenosti za rad planira sudjelovanje, na seminaru iz oblasti javnih nabavki kao predavač. Ombudsmeni BiH su u konkretnom slučaju smatrali da je riječ o osjetljivom pitanju koje uključuje radno-pravne odnose i pravila zdravstvenog osiguranja, te da se prvo pitanje rješava kroz zakonodavne i interne akte poslodavca, a drugo prema pravilima relevantnog organa za preispitivanje privremene spriječenosti za rad.

6.2.10. Stegovni postupci

Institucija ombudsmana nema ovlast ulaženja u meritum stvari stegovnih postupaka, u cilju ocjenjivanja činjenica i preispitivanja donesenih odluka, već se bavi pitanjem eventualnih proceduralnih propusta, što bi dovelo do povrede prava postupka, kao i povrede prava žalitelja. U konfliktnim situacijama je potrebno izgraditi svijest o priznavanju vlastite odgovornosti za postupke, kako na strani poslodavca, tako i na strani zaposlenika, a pokretanje stegovnog postupka samo po sebi ne predstavlja povredu prava zaposlenika, već je alat dat poslodavcu da određene aktivnosti ili ponašanja zaposlenika korigira, a zaposleniku data prilika da prihvati odgovornost za svoje postupke.

Zaposleni imaju pravo biti upoznati sa internim aktima poduzeća, bez ikakvog ograničenja, zbog čega je potrebno transparentno objavljivanje internih akata.³³⁹ Nakon razmatranja žalbe³⁴⁰

³³⁶ Ž-BL-04-292/24, preporuka broj: P-247/25

³³⁷ Akt broj: 05-16-11-1076-7/25 od 25.08.2025. godine

³³⁸ Ž-SA-04-1220/25

³³⁹ Ž-BL-04-604/24, preporuka broj: P-329/25

izjavljene radi provođenja stegovnog postupka protiv žalitelja, Ombudsmeni BiH su konstatairali da poslodavac ima obvezu u pravilniku o radu jasno definirati sve bitne elemente odnosa poslodavca i zaposlenika, uključujući i način provođenja stegovnog postupka. Delegiranje ključnih procedura na poslovnik stegovnog povjerenstva, koji u konkretnom slučaju nije objavljen na službenoj web stranici, niti dostupan radnicima, nije sukladno principima vladavine prava i pravne sigurnosti. Zakonom o radu propisana je obveza poslodavca da osigura transparentnost i dostupnost pravilnika o radu objavom na oglasnoj ploči. Iako se ova obveza ne odnosi na poslovnik povjerenstva, Ombudsmeni BiH su stava, da s obzirom na njegovu ključnu procesnu funkciju u stegovnim postupcima, minimum pravičnog postupanja nalaže upoznavanje zaposlenih sa njegovim sadržajem. Upućena je preporuka tijeluu da bez odlaganja uskladi Pravilnik o radu i Poslovnik o radu stegovnog povjerenstva sa člankom 118. Zakona o radu Federacije Bosne i Hercegovine kako bi se jasno i precizno definirao postupak utvrđivanja odgovornosti radnika, omogućiti svim zaposlenim pristup internim aktima koji se odnose na stegovni postupak, uključujući poslovnik o radu povjerenstva, preispita osnovanost i pravna valjanost izrečenog pismenog upozorenja, budući da nije konkretizirano koja je radnja predstavljala povredu radne obveze, a dokazi su isključivo subjektivne izjave bez materijalne potvrde. Preporuka je realizirana.

Ombudsmeni BiH naglašavaju da je uskraćivanje prava zaposleniku na očitovanje o elementima odgovornosti koje mu se stavljaju na teret, prije otkaza ugovora o radu, suprotno pozitivnom radnom zakonodavstvu. Postupajući po žalbi³⁴¹, Ombudsmeni BiH su uputili preporuku organu da stavi izvan snage odluku o otkazu ugovora zbog teže povrede radnih obveza koja nije realizirana.

6.2.11. Sigurnost i zaštita na radu

Uvjeti za siguran rad su ostvareni u slučaju kada sredstva rada, čovjek i radna okolina ispunjavaju zahtjeve koji su sukladni pravilima zaštite na radu, te oni kao takvi trajno osiguravaju pravilno funkcioniranje procesa rada.

Postupajući po žalbi³⁴² koja se odnosi na skraćeno radno vrijeme i beneficije za radiološko osoblje u domu zdravlja, Ombudsmeni BiH su utvrdili postojanje neujednačene primjene propisa i objektivno nepovoljnijeg položaja zaposlenih u odnosu na kolege u drugim ustanovama koji rade u identičnim profesionalnim uvjetima. Takvo stanje predstavlja oblik posredne diskriminacije po osnovu mjesta zaposlenja. Upućena je preporuka domu zdravlja da pokrene postupak nove procjene rizika i uskladi radno vrijeme i prava zaposlenih sa zakonskim i kolektivnim propisima, dok je županijskom ministarstvu zdravstva preporučeno da poduzme mjere radi uspostave jedinstvene, koordinirane i nadzirane primjene propisa u svim ustanovama na području županije. Predmet je u fazi praćenja.

³⁴⁰ Ž-SA-04-843/24, preporuka broj: P-91/25

³⁴¹ Ž-BR-04-124/24, preporuka broj: P-139/25

³⁴² Ž-SA-06-1104/24, preporuka broj: P-315/25

Ombudsmeni BiH su razmatrali više žalbi³⁴³ uposlenika Klinike za onkologiju i radioterapiju Sveučilišnog kliničkog centra, radi nepoštivanja prava radnika i zakonskih propisa u svezi sa radom i zaštitom na radu. S obzirom na to da rade osmosatno radno vrijeme na linearnom akceleratoru sa megavoltažnim energijama, žalitelji smatraju da imaju pravo na skraćeno radno vrijeme zbog izloženosti jonizirajućem zračenju. Zakon o zaštiti na radu FBiH³⁴⁴ definira da se radno vrijeme na poslovima gdje nije moguće u potpunosti zaštititi radnika od štetnih utjecaja skraćuje, srazmjerno stupnju izloženosti. O skraćivanju radnog vremena odlučuje federalno, odnosno županijsko ministarstvo nadležno za rad, a na zahtjev poslodavca, inspektora rada ili sindikata, i temeljem stručne analize izdate od ovlaštene stručne organizacije. Takvo radno vrijeme, pri ostvarivanju prava iz radnog odnosa, ima tretman punog radnog vremena. Ovo je definirano i Kolektivnim ugovorom o pravima i obvezama poslodavaca i radnika u oblasti zdravstva konkretne županije. Analizirajući žalbene navode, te očitovanje označenog tijela, Ombudsmeni BiH su zaključili da klinički centar nije izvršio procjenu rizika i utvrdio radna mjesta sa povećanim rizikom, te sukladno tomu uskladio svoje interne akte o radu i zaštite na radu, kao i ugovore o radu radnicima koji rade na poslovima sa povećanim rizikom, što je konstatirano i od strane nadležnih inspeksijskih tijela. Ombudsmeni BiH zaključuju da se u konkretnom slučaju radi o posrednoj diskriminaciji po osnovu mjesta zaposlenja, jer se zaposleni u određenim organizacijskim jedinicama/klinikama nalaze u bitno nepovoljnijem položaju u odnosu na one u kojima se primjenjuju povoljniji uvjeti rada i pripadajuća prava, iako svi obavljaju poslove iste/slične prirode i pod stupnjem rizika. S obzirom na to da se radi o zdravstvenim radnicima koji svakodnevno obavljaju poslove od posebnog značaja za funkcioniranje zdravstvenog sustava, te da se pitanje njihovih prava ne može svesti samo na unutarnju organizaciju ustanove, već ima širi značaj u pogledu zaštite prava radnika i zdravlja stanovništva što zahtijeva urgentno postupanje kliničkog centra kao i nadzor i uključenost nadležnog ministarstva zdravlja. Upućena je preporuka označenom tijelu, čije realiziranje se prati.

U slučajevima promijenjene radne sposobnosti, odnosno u slučajevima kada zaposlenik nije sposoban obavljati svoj posao u punom kapacitetu, poslodavac ga može rasporediti na druge poslove uz određena ograničenja.³⁴⁵

Žalitelj³⁴⁶ se obratio Ombudsmanima BiH navodeći kako mu nakon ozljede na radu nije omogućen povratak na radno mjesto komunalnog redara. Nakon obraćanja označenom organu, Ombudsmeni BiH su uputili preporuku kojom je ukazano na potrebu razmatranja povratka na prethodno radno mjesto i revizije koeficijentata. Organ je dostavio odgovor na preporuku u kojem navodi da trenutno nema potrebe za dodatnim radnim mjestima, ali da će mogućnost povratka biti razmotrena u budućoj sistematizaciji. Također je potvrđeno da nije bilo nezakonitosti niti diskriminacije prema radniku. Žalitelj se zahvalio Ombudsmanima BiH na postupku i podršci.

³⁴³ Ž-BR-04-274/25, Ž-BR-04-275/25, Ž-BR-04-276/25, Ž-BR-04-277/25, Ž-BR-04-278/25, Ž-BR-04-279/25, Ž-BR-04-280/25, Ž-BR-04-281/25, Ž-BR-04-282/25, Ž-BR-04-283/25, Ž-BR-04-284/25, Ž-BR-04-285/25, preporuka broj: P-11/26

³⁴⁴ "Sl. novine FBiH", br. 26/2016, 89/2018, 23/2020 - odluka US, 49/2021 - dr. zakon, 103/2021 - dr. zakon, 44/2022 i 39/2024

³⁴⁵ Ž-SA-04-304/25

³⁴⁶ Ž-SA-04-1200/23, preporuka broj: P-167/25

6.2.12. Otkaz ugovora o radu

Procedura otkaza ugovora o radu ovisi o tomu tko inicira i koji je razlog otkazivanja. Otkaz ugovora se daje u pisanoj formi, koji od strane poslodavca treba biti obrazložen, moguće je sporazumno otkazivanje ugovora o radu, te otkazivanje ugovora sa i bez obveze odrađivanja otkaznog roka. Radnik ima pravo pobijati nezakonit otkaz pred nadležnim sudom.³⁴⁷

Važeće odredbe radnog zakonodavstva koje se odnose na otkaz se primjenjuju i u situacijama kada poslodavac otkáže ugovor o radu, ali istodobno ponudi radniku zaključivanje ugovora o radu pod izmijenjenim uvjetima. Ukoliko radnik prihvati ponudu poslodavca, zadržava pravo pred sudom osporavati dopuštenost takve izmjene ugovora, s čim žalitelji budu upoznati prigodom obraćanja ovoj instituciji.³⁴⁸

6.2.13. Nadzor nad primjenom radnih propisa

Nadzor nad primjenom propisa iz radnog zakonodavstva je u nadležnosti inspekcije za rad i radne odnose koja je zaštitnik i promotor radnog zakonodavstva i javne politike u oblasti rada. Inspekcija treba biti efikasan mehanizam za prevenciju kršenja zakona. Bez inspekcijskog nadzora ne postoji sigurnost pridržavanja propisa, a bez čega je nemoguće govoriti o vladavini prava, dobroj upravi i zaštiti prava pojedinca.³⁴⁹

Jedan broj žalbi³⁵⁰ se odnosi na kršenje prava iz radnog odnosa od strane privatnih poduzeća, a prema kojima Ombudsmani BiH nemaju nadležnost postupanja. U takvim slučajevima Ombudsmani BiH upoznaju žalitelje na mogućnost postupanja nadležne inspekcije rada, te ukoliko inspekcija ne postupi po prijavi ili ukoliko bi u daljnjem postupku došlo do povrede ljudskih prava i sloboda od strane organa vlasti, imaju mogućnost da se ponovo obrate Ombudsmanima BiH.³⁵¹

Žaliteljica³⁵² se obratila Ombudsmanima BiH iz razloga otkazivanja ugovora o radu zaključenog na neodređeno vrijeme od strane poslodavca, usljed trudnoće. Obratila se inspektoratu rada, koji nije postupio po zahtjevu. Žaliteljica se obratila i Agenciji za mirno rješavanje radnih sporova, te nadležnom sudu, ali joj nije jasno iz kojeg je razloga inspekcija odbila postupati. Ombudsmani BiH naglašavaju da je posebna zaštita žene i materinstva je predviđena Ustavom Republike Srpske³⁵³, te zakonskim propisima, a sva nadležna tijela bi trebalo da poduzmu sve mjere iz svoje nadležnosti u cilju zaštite navedenih prava. Iz odgovora inspektora proizlazi da se radnica inspekciji obratila nakon dva mjeseca od otkaza, čime je propustila rok, te je upoznata sa daljnjim mogućnostima zaštite svojih prava. Prema Zakonu o radu, subjektivni rok za obraćanje inspektoratu rada, radi zaštite prava, je mjesec dana od dana saznanja za povredu prava. Ombudsmani BiH smatraju da je inspekcija imala mogućnost postupanja u objektivnom roku od tri mjeseca od dana učinjene povrede, ponajviše radi činjenice što se radi o predmetu zaštite

³⁴⁷ Ž-SA-06-566/25

³⁴⁸ Ž-SA-06-821/25

³⁴⁹ Ž-SA-04-690/25

³⁵⁰ Ž-SA-04-1500/25

³⁵¹ Ž-SA-06-821/25

³⁵² Ž-BL-04-332/25, preporuka broj: P-282/25

³⁵³ članak 36.

prava iz radnog odnosa u situaciji kada žaliteljica dobija otkaz u trenutku konstatiranja trudnoće. Upućena je preporuka upravi za inspekcijske poslove da razmotri mogućnost postupanja po zahtjevu žaliteljice u cilju vršenja inspekcijskog nadzora u konkretnom predmetu i poduzimanja mjere iz svoje nadležnosti. Preporuka nije realizirana.

Ombudsmani BiH su razmatrali žalbu³⁵⁴ žaliteljice u svezi sa neraspoređivanjem na radno mjesto internog revizora, zbog čega su zatražili provođenje usmjerenog inspekcijskog nadzora ili dostavljanje informacija o eventualno provedenom nadzoru. Postupajući po zahtjevu, nadležna inspekcija je utvrdila da se radi o internom rasporedu u nadležnosti poslodavca (moguće bez javnog oglasa) i da inspekcija nije nadležna za preispitivanje takve odluke, uz napomenu da se prava iz radnog odnosa ostvaruju sudskim putem. Žaliteljica je obavijestila Ombudsmane BiH kako je pokrenula postupak pred nadležnim sudom, te je predmet zatvoren.

6.3. Mirovine

Mirovina je stečeno pravo utemeljeno na radu i uplatama doprinosa, a država jamči isplatu iste. Osiguranicima se na načelima uzajamnosti i solidarnosti obvezno osiguravaju prava za slučaj starosti ili invalidnosti, a članovima njihovih obitelji pravo za slučaj smrti osiguranika, odnosno korisnika mirovine.

Po povredama prava iz mirovinskog osiguranja Ombudsmani BiH su u 2025. g. zaprimili 134 žalbe, što je pet žalbi manje u odnosu na 2024. godinu, te su izdali 15 preporuka.

Upućene preporuke su se odnosile na pitanja ostvarivanja prava na mirovinu, srazmjerne mirovine, neuplatu doprinosa od strane poslodavaca.³⁵⁵

6.3.1. Ispunjavanje uvjeta za mirovinu

Mirovinski sustav u Bosni i Hercegovini razlikuje starosnu, invalidsku i obiteljsku mirovinu, a kako bi građanin ostvario pravo na iste, mora ispunjavati zakonski definirane uvjete. Obveza uplate doprinosa je na poslodavcu, koju isti često radi nepovoljnih tržišnih okolnosti propuštaju ispuniti, posebno kada je riječ o privatnom sektoru. Sa druge strane, odgovornost za pravno uređenje, sigurnost i jamstvo osnovnih prava, što uključuje ostvarivanje prava na mirovinu kao elementa prava na minimalan standard života, leži na tijelima javne vlasti, što je nedvosmisleno utvrđeno Međunarodnim paktom o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima (članak 11.) koji se nalazi u dodatku Ustava Bosne i Hercegovine, kao i člankom 4. Europske socijalne povelje (Revidirane) koju je Bosna i Hercegovina ratificirala 2008. godine.

Žaliteljica³⁵⁶ se obratila Ombudsmanima BiH iz razloga prestanka radnog odnosa za vrijeme porođiljnog dopusta i u trenutku nove trudnoće tijekom 1992. godine. O raskidu radnog odnosa žaliteljica nije obaviještena, te joj je time uskraćeno pravo na pravni lijek. Ombudsmani BiH su cijenili žalbene navode imajući u vidu osjetljivost predmetne problematike koja se tiče zaštite

³⁵⁴ Ž-SA-04-223/22

³⁵⁵ Ž-BL-04-427/24, preporuka broj: P-70/25

³⁵⁶ Ž-SA-04-765/25, preporuka broj: P-224/25

majke i materinstva. Iako je povreda prava nastala 1992. godine tijekom ratnih zbivanja, posljedice nisu prestale, jer žaliteljica ne može ostvariti pravo na mirovinu, što se tumači kao kontinuirana posljedica čina koja se reflektira na egzistencijalno pravo do danas. Upućena je preporuka organu da ponovno razmotri zahtjev žaliteljice za priznavanje radnog staža za period 1992–1997. godine, uzimajući u obzir ratne okolnosti i posebne mjere zaštite obitelji sa djecom, da, ukoliko ne postoji dokumentacija, omogući uvažavanje izjave žaliteljice, kao i mogućih svjedoka ili okolnih činjenica (mjesto boravka, dječji uzrast, mjesto sukoba i sl.). Ombudsmeni BiH prate realizaciju preporuke.

Ombudsmeni BiH su razmatrali žalbu³⁵⁷ u kojoj žalitelj ističe da je nositelj osiguranja donio privremeno rješenje kojim je žalitelju priznato pravo na mirovinu sukladno članku 31.b Zakona o pravima branitelja i članova njihovih obitelji, ali uz napomenu da će konačno rješenje biti doneseno nakon razrješenja spornih pitanja u svezi s primjenom navedenog zakona. Postupajući po žalbi, Ombudsmeni BiH su zaprimili informaciju od nositelja osiguranja da „*svi korisnici prava po ovom zakonu imaju privremena rješenja*“ što ukazuje na sustavnu praksu prolongiranja donošenja konačnih odluka za određenu kategoriju korisnika. Odredbe članka 31.b Zakona su predviđele pravo ratnih vojnih invalida na punu starosnu mirovinu s navršениh 35 godina staža bez obzira na godine života, odnosno s 55 godina života i najmanje 15 godina staža, ali nadležno Federalno ministarstvo za pitanja branitelja i invalida Domovinskog rata i Federalno ministarstvo rada i socijalne politike (dalje: nadležna ministarstva) nisu donijeli provedbene propise kojima bi se uredio način obračuna i visina mirovine. Zbog izostanka tih podzakonskih akata, nositelj osiguranja je u obvezi donositi privremena rješenja u visini najniže mirovine, pozivajući se na praksu uspostavljenu još 2008. godine i naglašavajući da je u nekoliko navrata tijekom godina (2008., 2016., 2017. i 2022.) uputio više inicijativa nadležnim ministarstvima kako bi se ovo pitanje riješilo. Radi navedenog upućena je preporuka nadležnim ministarstvima da hitno poduzmu odgovarajuće zakonodavne i institucionalne mjere u cilju razrješenja spornih pitanja u svezi s primjenom članka 31.b Zakona o pravima branitelja i članova njihovih obitelji, kako bi se osiguralo donošenje konačnih upravnih rješenja za sve korisnike kojima su do sada izdata privremena rješenja o umirovljenju. Ombudsmeni BiH prate realizaciju preporuke.

Žalitelj³⁵⁸ uposlen u dioničarskom društvu u privatnom vlasništvu se obratio Ombudsmanima BiH navodeći da ima presudom priznato potraživanje koje nije u potpunosti naplatio, radi čega ne može ostvariti pravo na mirovinu. Poslodavcu je odobren reprogram duga, a porezna uprava je obavijestila žalitelja da je poslodavac ostvario pravo odgođenog plaćanja poreznog duga temeljem rješenja ministarstva financija. Nakon provedenog postupka istraživanja, upućena je preporuka ministarstvu da poduzme mjere iz svoje nadležnosti sa ciljem naplate potraživanja žalitelja, ali i drugih radnika u analognoj situaciji. Žalitelj je informirao Ombudsmane BiH da je ostvario pravo na mirovinu.

Ombudsmeni BiH su razmatrali žalbu³⁵⁹ žalitelja koji navodi da ne može ostvariti pravo na starosnu mirovinu radi neuplate dijela doprinosa, a čije navode potvrđuje i porezna uprava. Iako su u konkretnom predmetu poduzimane različite aktivnosti organa, one nisu imale za cilj

³⁵⁷ Ž-SA-04-1103/25, preporuka broj: P-345/25

³⁵⁸ Ž-BL-04-552/24, preporuka broj: P-151/25

³⁵⁹ Ž-BL-04-381/22, preporuka broj: P-55/25

ostvarenje prava na mirovinu žalitelja. Upućena je preporuka nadležnim tijelima da ulože dodatne napore da bi se dug poreznog obveznika naplatio, što će za posljedicu imati omogućavanje odlaska žalitelja u mirovinu. Preporuka je realizirana.

Ombudsmeni BiH su razmatrali žalbe³⁶⁰ uposlenicatvornice koje radi neuplate obveznih doprinosa, te zbog propusta nadležnih organa da blagovremeno izvršenim nadzorom i propisanim mjerama sankcioniraju postupanje poslodavca, nemaju mogućnost ostvariti pravo na mirovinu. Iako Vlada FBiH provodi Programe kojima se financijska sredstva dodjeljuju za izmirenje dugovanja gospodarskih društava, za neuplaćene doprinose radnicima koji su stekli uvjete za odlazak u mirovinu ili će ih steći do dana podnošenja zahtjeva, Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije je odgovorilo Ombudsmanima BiH da ne može provesti proceduru dodjele sredstava za radnike navedenog društva jer ne ispunjavaju proceduralne uvjete Programa, s obzirom na to da društvo nije više „aktivno“, te da nema odgovornu osobu. Dakle, žaliteljice (kao i eventualno druge uposlenice/uposlenici koji se nalaze u istom statusu) bez svoje krivnje, zbog propusta nadležnih tijela na koje nisu mogle utjecati, ne mogu ostvariti pravo na subvencionirana sredstava za izmirenje dugovanja za neuplaćene doprinose po osnovu mirovinskog i invalidskog osiguranja, iz razloga postojanja formalnih zapreka. Ombudsmeni BiH su uputili preporuku Vladi Federacije Bosne i Hercegovine i Federalnom ministarstvu energije, rudarstva i industrije da bez odlaganja poduzmu neophodne radnje i izvrše uplatu doprinosa za mirovinsko i invalidsko osiguranje naime žaliteljica, kao i eventualno drugih uposlenica/uposlenika tvornice, koji se nalaze u istom statusu. Preporuka je realizirana, te su doprinosi uplaćeni, čime je žaliteljicama omogućeno pravo na mirovinu.

6.3.2. Srazmjerna mirovina

Srazmjernu mirovinu uživaju građani koji su svoj radni staž ostvarili u dvije ili više zemalja, ili u dva entiteta unutar BiH, te nemaju dovoljno staža osiguranja da bi ostvarili punu mirovinu. Zahtjev za izračunom i ostvarivanjem prava se podnosi nositelju osiguranja u kojem je osiguranik bio posljednji put osiguran, a nositelji osiguranja bi dalje trebali komunicirati radi prikupljanja potrebnih podataka. Krajnji korisnici bi trebali biti precizno informirani posebno kada je riječ o pravima kako ne bi došlo do nepravilnih pravnih uputa građanima od strane postupajućih službenika.³⁶¹

Ombudsmeni BiH su razmatrali žalbu³⁶² u kojoj žalitelj navodi da ima 18 godina radnog staža ostvarenog u Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori. Trenutno je nezaposlen i nalazi se na evidenciji nezaposlenih osoba, po čijem savjetu se obraća Ombudsmanima BiH. Moli pomoć u ostvarivanju prava na mirovinu, jer postupci čekaju. Federalni zavod za mirovinsko i invalidsko osiguranje je obavijestio Ombudsmane BiH kako je u više navrata kroz dvije godine tražio od nositelja osiguranja u Crnoj Gori potvrdu staža, te da nisu zaprimili odgovor, a bez obrasca SCG/BIH205 nisu u mogućnosti izdati uvjerenje o ostvarenom stažu. Ombudsmeni BiH su žalbu prosljedili Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, a po čijem postupanju je nositelj osiguranja dostavio traženi obrazac i predmet je pozitivno okončan.

³⁶⁰ Ž-BR-04-45/24, Ž-BR-04-48/24, preporuka broj: P-239/25

³⁶¹ Ž-BR-04-116/24, preporuka broj: P-288/25

³⁶² Ž-LI-04-76/25

6.3.3. Postupak odlučivanja o pravu na mirovinu

Građani se često obraćaju Ombudsmanima BiH žalbama u kojima ističu spor rad organa nadležnih za rješavanje po zahtjevima za mirovinu, a u kojim slučajevima često nakon obraćanja Ombudsmana BiH nositelju osiguranja, predmet bude okončan.³⁶³ U radu sa građanima potrebno je aktivno sudjelovati u rješavanju spornih situacija, sukladno nadležnostima, objektivnim mogućnostima i važećim propisima. Potreban je kontinuiran angažman, kako bi svaki realan zahtjev i molba građana bila razmotrena i eventualno pozitivno riješena, jer je dužnost državnih organa da svaki postupak značajan za ostvarivanje prava građana vodi na način da radnje i aktivnosti budu usmjerene na postizanje cilja postupka i ostvarivanje njegove svrhe.

Ombudsmani BiH su razmatrali žalbu žaliteljice³⁶⁴ koja navodi da se njen zahtjev za ostvarivanje prava na mirovinu ne može riješiti dok županijska bolnica, bivši poslodavac, ne dostavi nositelju osiguranja obrazac M4. Žaliteljica se više puta obraćala poslodavcu, no bez odgovora. U svom očitovanju, županijska bolnica je navela da je popunila M-4 i M-8 obrazac za žaliteljicu, sačinila uvjerenje o radu u ustanovi, te sačinila popratni akt naslovljen nositelju mirovinskog osiguranja, ali navedeno ne može dostaviti putem pošte, jer se pošiljka može izgubiti. Traži se osobno preuzimanje dokumentacije. Nakon intervencije Ombudsmana BiH, predmet je pozitivno riješen i obrazac je službenim putem dostavljen nositelju osiguranja.

Ombudsmani BiH su zaprimili žalbu³⁶⁵ u kojoj žalitelj ističe nezadovoljstvo Republičkim fondom za mirovinsko i invalidsko osiguranje Republike Srbije. S obzirom na to da je riječ o postupanju tijela koje se nalaze na teritoriju Republike Srbije i imajući u vidu da su Zaštitnik građana Republike Srbije i Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine tijekom 2019. godine potpisali Memorandum o razumijevanju, predmetna žalba je ustupljena Zaštitniku građana Republike Srbije na daljnje postupanje, nakon čega je zaprimljeno Izvješće o slučaju Zaštitnika građana Republike Srbije u kojem su detaljno navedene sve poduzete radnje, te zaključeno da nisu utvrđene nepravilnosti u radu nositelja osiguranja kako je navedeno u žalbi.

6.3.4. Postupanje po sudskim odlukama u oblasti prava iz mirovinskog osiguranja

U svom postupanju Ombudsmani BiH se susreću sa žalbama u kojima žalitelji ukazuju da nositelji osiguranja godinama ne odlučuju o zahtjevu za ostvarenje prava na mirovinu i srodnim zahtjevima, te kada napokon odluče, zahtjev odbiju. U pojedinim slučajevima građani zatraže ostvarenje svog prava putem suda, ali nositelji osiguranja ne postupaju po presudama.

Razmatrajući žalbu³⁶⁶ žalitelja koji navodi da se po zahtjevu za priznavanje prava na novčanu naknadu po osnovi tjelesne onesposobljenosti podnesenom još 2009. godine smjenjuju faze prvostupanjskog, drugostupanjskog tijela i upravnog spora pred županijskim sudom, Ombudsmani BiH su uputili preporuku svim žalbenim tijelima da postupe po presudi županijskog suda i da se preispita postupanje prvostupanjskog i drugostupanjskog tijela, a

³⁶³ Ž-SA-04-563/24, Ž-BL-04-355/25, Ž-BR-04-240/24, Ž-SA-04-1277/24, Ž-BR-04-177/25, Ž-BR-04-244/24, Ž-BR-04-258/24

³⁶⁴ Ž-BL-04-130/25

³⁶⁵ Ž-SA-04-616/25

³⁶⁶ Ž-BR-04-200/24, preporuka broj: P-259/25

samom sudu da ukoliko, ponovno bude pokrenut upravni spor za predmetnu pravnu stvar poduzme sve radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi u predmetnoj pravnoj stvari bilo postupljeno shodno odredbama Zakona o upravnom sporu Federacije BiH. Realiziranje preporuke se prati.

Žalitelj³⁶⁷ se obratio žalbom na rad nositelja osiguranja u kojoj navodi da ne može ostvariti pravo na starosnu mirovinu, unatoč sudskoj presudi u svoju korist. Naime, nositelj osiguranja u ponovljenom postupku po donošenju sudske odluke je donio istovjetnu odluku kao u prvom postupku, zanemarujući primjedbe suda u smislu obveze da pozove žalitelja i uputi ga u njegova prava i uredi/dopuni podneseni zahtjev. Ombudsmani BiH su utvrdili da je u ovakvoj situaciji organ nanio štetu žalitelju i onemogućio mu ostvarivanje prava, ne samo propuštanjem odlučivanja po zahtjevu pet godina, već i donošenjem rješenja kojim žalitelju nije priznato pravo na starosnu mirovinu. Upućena je preporuka nositelju osiguranja da poduzme mjere iz svoje nadležnosti i omogući žalitelju ostvarivanje prava na starosnu mirovinu sukladno primjedbama ukazanim u presudi suda. Ombudsmani BiH prate realizaciju preporuke.

Ombudsmani BiH su razmatrali žalbu³⁶⁸ žalitelja koji navodi da se povodom njegovog zahtjeva za izvanrednim usklađivanjem mirovine više puta vodio postupak pred prvostupanjskim i drugostupanjskim upravnim tijelima i da je nadležni sud tri puta poništavao akte navedenih tijela i vraćao na ponovni postupak prvostupanjskom tijelu. Ombudsmani BiH su u konkretnom predmetu primijetili da prvostupanjsko tijelo ignorira primjedbe navedene u dvije sudske presude i donosi rješenje u ponovljenom postupku, zaobilazeći upute na koje je sud ukazao. Drugostupanjsko tijelo postupa na isti način kao prvostupanjsko. Upućena je preporuka nositelju osiguranja da poduzme mjere iz svoje nadležnosti i omogući žalitelju izvanredno usklađivanje mirovine sukladno primjedbama ukazanim u presudi suda. Ombudsmani BiH prate realiziranje preporuke.

6.4. Socijalna prava

Veliki broj građana Bosne i Hercegovine ima potrebu za određenim oblicima socijalne skrbi. Socijalna prava bi trebala jamčiti građanima zadovoljavanje osnovnih životnih potreba. Riječ je o pozitivnim pravima, te je država pozvana intervenirati radi potpore pojedincu. Socijalna skrb podrazumijeva različite oblike zaštite i skrbi, poput isplate redovnih novčanih primanja, isplate jednokratnih novčanih pomoći, stambenog zbrinjavanja, osposobljavanja za život i rad, socijalnog zbrinjavanja.

Tijekom 2025. godine, Odjel je registrirao 75 žalbi, što je u odnosu na 2024. godinu povećanje od 18 žalbi, a izdato je šest preporuka.

Upućene preporuke se odnose na pitanja otvaranja javnih kuhinja, ostvarivanje prava na porodiljnu naknadu, socijalnu pomoć, pitanje socijalnog stanovanja, postupanja centara za socijalni rad.

³⁶⁷ Ž-SA-04-108/25, preporuka broj: P-159/25

³⁶⁸ Ž-SA-04-376/25, preporuka broj: P-312/25

6.4.1. Porodiljne naknade

Zaštita majke i majčinstva jedna je od ključnih obveza Bosne i Hercegovine kada su u pitanju međunarodni standardi ljudskih prava, a posebno jednaka prava i mogućnosti žena na području cijele Bosne i Hercegovine, bez diskriminacije i nejednakog tretmana po bilo kojoj osnovi, uključujući i mjesto stanovanja. Ombudsmeni BiH podsjećaju na preporuku UN Odbora za eliminiranje diskriminacije prema ženama (CEDAW) o značaju usklađivanja propisa o porodiljnim naknadama i osiguranju jednake naknade za majke i naknade za vrijeme porodiljnog odsustva u svim dijelovima države članice.³⁶⁹

Ombudsmeni BiH često zaprimaju upite³⁷⁰ iz kojih je evidentno da se građani obraćaju za savjet i mišljenje u svezi korištenja porodiljnog odsustva u kojim slučajevima se ukaže na važeće zakonodavstvo i mogućnosti.

Žalbeni³⁷¹ navodi odnose se na ostvarivanje prava na porodiljnu naknadu u slučaju kada žaliteljica ima prebivalište u Republici Srpskoj, gdje obavlja i poslove, ali je zaposlena u poduzeću koje je registrirano u Federaciji Bosne i Hercegovine. Od strane poslodavca je informirana da Republika Srpska ne refundira iznos naknade koji bi trebala dobijati dok je na porodiljnom odsustvu, a ovo pravo ne može ostvariti ni u Federaciji Bosne i Hercegovine jer se u ovom entitetu porodiljna naknada isplaćuje samo po mjestu prebivališta žene, odnosno obitelji. Ombudsmeni BiH su uputili preporuku Ministarstvu civilnih poslova Bosne i Hercegovine da u suradnji sa nadležnim ministarstvima iznađe učinkovit mehanizam u cilju prevladavanja poteškoća pri ostvarivanju prava na porodiljnu naknadu u situaciji kada se mjesto rada i prebivališta žene nalaze u različitim entitetima. Ministarstvo je dostavilo odgovor³⁷² u kojem navodi da je pitanje socijalne politike u isključivoj nadležnosti entiteta, kao i ostvarivanje prava iz radnog odnosa, ali je sukladno zakonskim nadležnostima uputilo dopis entitetskim ministarstvima tražeći dostavljanje sugestija i prijedloga u pravcu konačnog prevladavanja navedenog problema. Ombudsmeni BiH podsjećaju da je sukladno članku 15. Zakona o ministarstvima i drugim tijelima uprave Bosne i Hercegovine³⁷³ Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine nadležno, između ostalog, za obavljanje poslova i izvršavanje zadataka koji su u nadležnosti Bosne i Hercegovine i koji se odnose na utvrđivanje osnovnih principa koordiniranja aktivnosti, usklađivanja planova entitetskih tijela vlasti i definiranje strategije na međunarodnom planu u područjima zdravstva i socijalne skrbi. Ombudsmeni BiH će i dalje nastaviti pratiti postupanje nadležnih tijela.

6.4.2. Javne kuhinje

Javne kuhinje i druge organizacije za podjelu besplatnih obroka osiguravaju podršku i pružaju utočište za najugroženije kategorije društva u trenucima krize, te postaju dugoročna intervencija,

³⁶⁹ Zaključne napomene o šestom periodičnom izvješću Bosne i Hercegovine, Odbor za ukidanje diskriminacije žena, CEDAW/C/BIH/CO/6 8.studenog 2019. godine, odredbe: 24. (a), 46. (a,b), 36. (e)

³⁷⁰ Ž-SA-04-1129/25

³⁷¹ Ž-BL-04-12/25, preporuka broj: P-79/25

³⁷² Odgovor broj: 07-12-1-1988/25 od 31.07.2025 godine

³⁷³ "Službeni glasnik BiH", broj 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, 19/16, 83/17,

koja pruža odgovor na krizu i ključni je instrument u borbi protiv gladi uzrokovane socijalnom isključenošću, siromaštvom i drugim sustavnim problemima.

Ombudsmeni BiH su odlučili po službenoj dužnosti otvoriti predmet³⁷⁴ koji se tiče otvaranja javne gradske kuhinje u Brčko distriktu BiH. Cilj postupka je iznalaženje rješenja za omogućavanje pomoći socijalno-ugroženim osobama/građanima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, kao što su umirovljenici s minimalnim mirovinama, nezaposlene osobe, samohrani roditelji. S obzirom na to da su se Ombudsmeni BiH u više navrata obraćali Vladi Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i gradonačelniku, a da nisu zaprimili odgovore na upite, upućena je preporuka o uspostavljanju suradnje. Po upućenoj preporuci je zaprimljen odgovor³⁷⁵ Pododjela za socijalnu skrbu Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine u kojem se navodi da je Vlada Brčko distrikta Bosne i Hercegovine primila na znanje zahtjev Ombudsmana BiH za otvaranjem javne gradske kuhinje.

6.4.3. Socijalna davanja

U svom postupanju, Ombudsmeni BiH primjećuju porast broja žalbi u slučajevima kada nadležna tijela usvoje pojedine podzakonske akte, pa su tako razmatrane žalbe³⁷⁶ izjavljene radi primjene Uredbe o jednokratnom novčanom dodatku na mirovinu kao podršku umirovljenicima Federalnog zavoda za mirovinsko i invalidsko osiguranje. Spomenutom mjerom se omogućava isplata jednokratnog novčanog dodatka umirovljenicima, kao znak konkretne podrške najugroženijim kategorijama građana u uvjetima rasta životnih troškova. Korisnici mirovina u ovisnosti od visine mirovine su dobili jednokratni novčani dodatak u iznosu koji se kreće od 100 do 250 KM. Uredbom su izostavljeni umirovljenici koji su svoj radni staž ostvarili u različitim državama/entitetima i primaju srazmjerne mirovine. Ombudsmeni BiH smatraju da je u ovim i sličnim slučajevima, potrebno ustanoviti mehanizam utvrđivanja ukupnih primanja, kako bi i ovi umirovljenici bili obuhvaćeni Uredbom. Također, ukoliko se u obzir uzme da je ova mjera donesena kao znak konkretne podrške najugroženijim kategorijama građana u uvjetima rasta životnih troškova, primjeri žalbi u Instituciji ombudsmana jasno demonstriraju da cilj mjere nije postignut niti je socijalna pravda uspostavljena. Upućena je preporuka Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike da prigodom donošenja mjera jednokratnih novčanih pomoći za umirovljenike, vodi računa o stavovima izrečenim u preporuci i iznađe mehanizam kako bi pravo na novčanu pomoć bilo dostupno umirovljenicima u odnosu na realno utvrđena primanja. Zaprimljen je odgovor³⁷⁷ u kojem je, između ostalog navedeno da Federalno ministarstvo rada i socijalne politike priprema izmjene i dopune Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju kojim će se kroz zakonsku normu, urediti i pitanje jednokratne isplate godišnjeg dodatka na mirovinu.

Žalitelj³⁷⁸ se obratio Ombudsmanima BiH navodeći da se Uredbom Vlade Federacije Bosne i Hercegovine vrši očita diskriminacija jedne grupe umirovljenika i to onih koji su svojim radom ostvarivali veće plaće, te shodno zakonskim propisima najviše izdvajali u mirovinski fond. Oni

³⁷⁴ Ž-BR-04-330/23, preporuka broj: P-348/25

³⁷⁵ Odgovor broj: 34-000759/23 od 28.11.2025. godine

³⁷⁶ Ž-SA-04-1118/25, Ž-SA-04-1119/25, preporuka broj: 301/25

³⁷⁷ Odgovor Federalnog ministarstva rada i socijalne politike broj: 04-45-1961/25 M.T. od 06.10.2025.godine

³⁷⁸ Ž-SA-04-1136/25

su kažnjeni, diskriminirani i njima je uskraćeno pravo na jednokratni novčani dodatak na mirovinu od strane Vlade Federacije Bosne i Hercegovine iz proizvoljno izvedenog kriterija „da imaju mirovinu veću od 1.500 KM“ te je netko odredio „da im je to dovoljno“. U konkretnom slučaju Ombudsmani BiH su stava, sukladno odlukama Europskog sud za ljudska prava, da države imaju pravo uređivati socijalnu politiku i da prema slobodnoj procjeni mogu dodjeljivati povlastice onim kategorijama građana za koje to smatraju odgovarajućim, a da to istodobno nije diskriminacija. Žalba je ocijenjena kao neprihvatljiva.

Ombudsmani BiH su razmatrali žalbe³⁷⁹ izjavljene radi raspisivanja Javnog poziva za odabir kućanstava u okviru provođenja programa EU pomoći dodjele sredstava energetske siromašnim kućanstvima u Federaciji Bosne i Hercegovine. Nakon provedenog postupka istrage i analize relevantne dokumentacije, Ombudsmani BiH su utvrdili da je došlo do povrede prava osoba koje su korisnici mirovine ostvarene kod Fonda za mirovinsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, a koji imaju prebivalište na području Federacije Bosne i Hercegovine, kao i osoba koji su korisnici mirovine ostvarene kod Zavoda za mirovinsko i invalidsko osiguranje Federacije Bosne i Hercegovine, a imaju prebivalište na području Republike Srpske. Upućena je preporuka nadležnim ministarstvima da prigodom raspisivanja novih javnih poziva vode računa i iznađu rješenje kako bi pravo na novčanu pomoć imali opisani korisnici. Federalno ministarstvo rada i socijalne politike je obavijestilo³⁸⁰ Ombudsmane BiH da u ovom trenutku nije izvjesno ponovno raspisivanje Javnog poziva, no ukoliko dođe do raspisivanja istog, prigodom utvrđivanja kriterija uzet će se u obzir preporuka Ombudsmana BiH, dok je Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske dostavilo informaciju³⁸¹ da je Ministarstvo sukladno Odluci o načinu realizacije paketa energetske podrške energetske siromašnim potrošačima³⁸², vršilo raspodjelu finansijske pomoći za troškove grijanja iz instrumenta prepristupne pomoći IPA 3 za 2023. godinu. Raspodjela finansijskih sredstava je izvršena, čime je primjena navedene Odluke iscrpljena.

6.4.4. Smještaj osoba u ustanove socijalne zaštite

Tijekom 2024. godine Ombudsmani BiH su izradili Prateće izvješće o stanju u ustanovama sa intelektualnim i mentalnim poteškoćama u Bosni i Hercegovini. To je bila prilika da se sagledaju izazovi s kojima se suočavaju institucije koje rade na zbrinjavanju osoba sa intelektualnim i mentalnim poteškoćama. Prigodom predstavljanja navedenog izvješća u Narodnoj skupštini Republike Srpske je Ombudsmanima BiH ukazano na teške uvjete života građanina, radi čega je otvoren predmet.³⁸³ Ombudsmani BiH su zatražili od nadležnog centra za socijalni rad informaciju jesu li su upoznati sa slučajem. Centar je dostavio detaljnu socijalnu anamnezu te informaciju da je osoba institucionalno zbrinuta u ustanovi socijalne zaštite radi zdravstvenog i socijalnog stanja.

³⁷⁹ Ž-BL-04-768/23, Ž-SA-04-1002/23, Ž-SA-04-1213/23, preporuka broj: P-30/25

³⁸⁰ Akt broj: 04-11/13-1964/23 M.T. od 05.03.2025. godine

³⁸¹ Akt broj: 11/05-533-16/25 od 04.03.2025. godine

³⁸² „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 28/23 i 66/23

³⁸³ Ž-BL-04-339/25

Ombudsmeni BiH su razmatrali žalbu³⁸⁴ žaliteljice koja navodi da se obraća radi svog ujaka koji je osoba sa invaliditetom i da ne može živjeti sam. Obračala se centru za socijalni rad za pomoć koji je nekoliko puta „izlazio na teren“, ali da ništa nije učinjeno. Po pokretnaju postupka istraživanja, Ombudsmeni BiH su obaviješteni da je ujak žaliteljice, uz njegovu prethodnu suglasnost, smješten u ustanovu za socijalno zbrinjavanje po otpustu iz bolnice. Predmet je zatvoren.

6.4.5. Socijalno stanovanje

Socijalno stanovanje je institut pomoću kojeg društvena zajednica pomaže u osiguravanju prihvatljivog načina stanovanja građanima koji ne mogu samostalno riješiti svoje stambeno pitanje. Bosna i Hercegovina je ratificirala Europsku socijalnu povelju (Revidiranu), ali nije ratificiran članak 31. koji jamči pravo na smještaj.³⁸⁵ No, potrebno je istaknuti da Europska socijalna povelja člankom 16. (ratificiran) propisuje da s ciljem osiguranja potrebnih uvjeta za puni razvitak obitelji, koja je osnovna jedinica društva, zemlje potpisnice preuzimaju obvezu da promoviraju ekonomsku, pravnu i socijalnu zaštitu obiteljskog života sredstvima kao što su socijalne i obiteljske naknade, fiskalni aranžmani, pružanje stanovanja za obitelj, beneficije za mlade bračne parove i druga odgovarajuća sredstva.

Ombudsmeni BiH su razmatrali žalbu³⁸⁶ žaliteljice koja navodi da je živi na ulici sa mladb. sinom koji je psihički bolesnik. Stan je prodat sudskim putem odvjetniku za 10.000 KM. Nije joj dozvoljeno da uzme pokretne stvari. Obračala sam se nadležnim gradskim službama za osiguranje alternativnog smještaja, no nije dobila odgovor. Moli pomoć Ombudsmana BiH. Nakon analiziranja žalbe i zaprimljenih očitovanja, Ombudsmeni BiH su uputili preporuku nadležnom ministarstvu i gradonačelniku kojom se predlaže koordinirana suradnja svih organa, te poduzimanje svih zakonom propisanih mjera i aktivnosti iz svoje nadležnosti u cilju rješavanja problema stanovanja žaliteljice. Ministarstvo je obavijestilo³⁸⁷ Ombudsmane BiH da će nakon poduzimanja postupaka iz nadležnosti grada, preciznije eventualne dodjele stambene jedinice za alternativno zbrinjavanje žaliteljice, moći poduzeti radnje iz svoje nadležnosti, odnosno dati suglasnost za subvencioniranje zakupnine.

6.4.6. Postupanja centara za socijalni rad

Centri za socijalni rad/skrb kao javne ustanove socijalne zaštite pružaju stručnu i materijalnu pomoć pojedincima i obiteljima u potrebi. Također, štite prava socijalno osjetljivih kategorija osoba. Uposleni u centrima za socijalni rad (socijalni radnici, psiholozi, pravnici) djeluju sa ciljem rješavanja socijalnih pitanja i osnaživanja korisnika, u nekim slučajevima i preko kapaciteta koji im stoje na raspolaganju, radi čega se nameće pitanje zaštite samih zaposlenih.³⁸⁸

³⁸⁴ Ž-SA-04-880/25

³⁸⁵ Bosna i Hercegovina je Europsku socijalnu povelju ratificirala 7. listopada 2008., a na snagu je stupila 1. prosinca 2008. godine.

³⁸⁶ Ž-SA-04-1226/24, preporuka broj: P-272/25

³⁸⁷ Obavijest broj: 09-31-16831-2/25 od 24.09.2025. godine

³⁸⁸ Ž-BL-04-313/25, preporuka broj: P-397/25

Ombudsmeni BiH su po službenoj dužnosti otvorili predmet³⁸⁹ na temelju članka koji je objavljen dana 8. rujna.2025. godine u dnevnom listu “Avaz” pod nazivom “*Dežurni liječnik u Općoj bolnici za Avaz*”. *Socijalna služba Novi Grad neće da prihvati osobu koja treba biti pod njihovom skrbi*”. U članku je riječ o beskućniku, koji je zbrinut u bolnici, međutim nije za hospitalizaciju. Radi navedenog je pozvana policija, te socijalni radnik koji nisu htjeli prihvatiti pacijenta koji treba biti pod njihovom skrbi. Nakon provedenog postupka istraživanja, utvrđeno je da je dežurni socijalni radnik u predmetnom slučaju poduzeo konkretne mjere sukladno procedurama koje se odnose na ovu oblast. Predmet je zatvoren.

Postupajući po saznanju nakon posjeta Dnevnog centra za starije osobe, Ombudsmeni BiH su registrirali predmet³⁹⁰ radi navoda žaliteljice da živi u otežanim uvjetima izazvanim obiteljskim prilikama. Naime, unuk je sklon nasilju i alkoholu, puno galami, lomi po stanu. Na poseban upit pojašnjava da ga nikada sa kćerkom nisu prijavile policiji ili centru za socijalni rad jer se boje za njegovo dijete. Cijeneći okolnosti konkretnog slučaja, razgovor i obraćanje, od nadležnog centra za socijalni rad zatraženo je da izvrše provjeru istaknutih navoda, te da eventualno razmotre mogućnost djelovanja. Centar je obavijestio Ombudsmane BiH da su obavljeni razgovori sa članovima kućanstva, izvršen je obilazak stambene jedinice, te da je obitelj u podršci Centra kroz različita prava i usluge iz oblasti socijalne i obiteljsko-pravne zaštite i da će tako i nastaviti u narednom razdoblju.

6.5. Obrazovanje

Pravo na obrazovanje u Bosni i Hercegovini je priznato Ustavom Bosne i Hercegovine³⁹¹, Ustavom Republike Srpske³⁹², Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine³⁹³, Statutom Brčko distrikta Bosne i Hercegovine³⁹⁴, kao i odgovarajućim zakonskim propisima koji uređuju ovu oblast.

U oblasti obrazovanja, u 2025. godini, registrirano je 107 predmeta, 66 više nego 2024. godine, a izdato je 14 preporuka. Upućene preporuke su se odnosile na pitanja sigurnosti djece u školama, sigurnosti školskih objekata, stručne podrške djeci, preciziranja prava na individualizaciju u postupku realizacije nastavnog procesa studentima sa poteškoćama u razvoju i invaliditetom, ostvarivanje prava zaposlenih u obrazovanju³⁹⁵ i radnu atmosferu, kao i poboljšanje međuljudskih odnosa³⁹⁶, uspostavljanje suradnje sa Ombudsmanima BiH.³⁹⁷

6.5.1. Osnovno obrazovanje

Svako dijete ima jednako pravo pristupa i jednake mogućnosti sudjelovanja u odgovarajućem obrazovanju, bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi. Poštovanje dostojanstva djeteta, prava koja

³⁸⁹ Ž-SA-04-1285/25

³⁹⁰ Ž-BL-04-491/25

³⁹¹ članak II 3. 1

³⁹² članak 38.

³⁹³ članak 2. (1) m

³⁹⁴ članak 15.

³⁹⁵ Ž-BL-04-105/25, Ž-BL-04-106/25, Ž-BL-04-107/25, preporuka broj: P-131/25

³⁹⁶ Ž-BL-04-292/24, preporuka broj: P-247/25

³⁹⁷ Ž-SA-04-733/25, preporuka broj: P-307/25

se odnose na obrazovanje, ispravnu skrb za dobrobit njegovog tjelesnog i mentalnog zdravlja i sigurnosti, u školama i na svim mjestima gdje se obrazuje, imaju prvenstvo nad svim drugim pravima. Važna zadaća škole je kontinuirano poticanje roditelja na suradnju te jačanje međusobne komunikacije. U interakciji nastavnik/ca-roditelj/ka nije samo važno da se nastavnici usavršavaju, educiraju, pronalaze adekvatna rješenja i pomažu roditeljima u odgoju djece, već je važno da i roditelji usavršavaju vlastita znanja i roditeljske kompetencije, jer tek tada možemo govoriti o ravnopravnom partnerskom odnosu.

Ombudsmani BiH su razmatrali žalbu³⁹⁸ roditelja učenice koja je nakon završenog sata fizike pala kroz prozor kabineta sa trećeg kata škole i žurno smještena u bolnicu sa višestrukim lomovima. Žalitelji smatraju da ova škola nije na odgovarajući način postupila u pogledu zaštite prava djeteta, nije uspostavila komunikaciju sa roditeljima i dostavu neophodnih informacija, koje bi pomogle pri utvrđivanju svih činjenica i okolnosti koje su dovele do pada djevojčice, nije izvršila analizu načina rada nastavnika fizike i ophođenja sa učenicom, posebno imajući u vidu posljedicu takvog ophođenja, niti je utvrdila odgovornost nastavnika. Školski odbor nije poduzeo odgovarajuće radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti, niti donio svoju odluku vezanu za ovaj događaj. Nakon provođenja postupka istraživanja i zaprimanja očitovanja od nadležnih tijela upućena je preporuka nadležnom ministarstvu, pedagoškom zavodu i školi da, djelujući u okviru svoje nadležnosti, preispitaju razloge koji su doveli do nesretnog događaja, da se utvrdi postojanje odgovornosti menadžmenta, predmetnog nastavnika i pedagoga škole i da se za ubuduće osigura najbolji model pohađanja nastave sukladno sa zdravstvenim stanjem učenice, uz svaki vid podrške i suradnje sa roditeljima. Preporuka je realizirana.

6.5.2. Srednjoškolsko obrazovanje

Kako bi učenici upisali željenu srednju školu, trebaju zadovoljiti određene upisne kriterije, odnosno imati određene uvjete za pohađanje.

Ombudsmani BiH su razmatrali žalbu³⁹⁹ majke učenice koja navodi da njena kći nije upisala željenu srednju školu, te se obratila molbom nadležnom ministarstvu za odobrenjem upisa, koja nije odobrena, ali je žaliteljici preporučeno da se nakon završetka prvog razreda, za prebacivanje u drugu školu obrati nastavničkom vijeću škole koju učenica želi upisati, ukoliko ostvari prosjek ocjena najmanje 4,00 i primjerno vladanje. Konkretni slučaj bio je prezentiran na sastanku koji je održan u prostorijama ministarstva, te su predstavnici Institucije ombudsmana informirani da nema izuzetaka od primjene zakonske odredbe koja definiše prebacivanje iz jedne škole u drugu u prvom razredu, a da je zakonska odredba upravo prevencija situacije prepisivanja iz škole u školu u prvom razredu u slučajevima kada zbog nedostatka bodova dijete nije upisano u školu prvog izbora. Radi navedenog predmet je zatvoren.

³⁹⁸ Ž-BR-04-176/25, preporuka broj: P-238/25

³⁹⁹ Ž-SA-04-1315/25

6.5.3. Visoko obrazovanje

Ombudsmeni BiH su zaprimili zastupničko pitanje zastupnika Skupštine Županije Sarajevo koje je registrirano kao žalba⁴⁰⁰ koje se odnosi se provođenje članka 67. Zakona o visokom obrazovanju Županije Sarajevo, a tiče se preciziranja prava na individualizaciju u postupku realiziranja nastavnog procesa studentima sa poteškoćama u razvoju i invaliditetom u Županiji Sarajevo koji studiraju na Sveučilištu u Sarajevu. Nakon provođenja postupka istraživanja, Ombudsmeni BiH su konstatairali da je predmetni fakultet poduzeo aktivnosti kako bi studentici sa poteškoćama olakšao pristup nastavnom procesu i realiziranju polaganja ispita na istom, no pristup nije dostatan i ne zadovoljava u cijelosti način pristupa rješavanju navedene problematike kako to zakon normira. Naime, Zakonom o visokom obrazovanju jasno je propisano pravo studenata sa posebnim statusom, među koje se ubrajaju i studenti sa invaliditetom, na individualizaciju u postupku realiziranja nastavnog procesa. Upućena je preporuka Sveučilištu u Sarajevu da pristupi izradi smjernica za izradu individualiziranih programa za visokoškolsko obrazovanje, a Vladi Županije Sarajevo da osigura potrebna sredstva. Sveučilište u Sarajevu je obavijestilo Ombudsmane BiH da će pristupiti izradi smjernica u cilju realiziranja preporuke.

Postupajući po žalbi⁴⁰¹ izjavljenoj radi odluke županijske vlade o načinu utroška novčanih sredstava utvrđenih proračunom, te dodjeljivanju sredstava studentima sa prebivalištem u županiji, Ombudsmeni BiH nisu našli povredu prava u odnosu na kategoriju studenata koji nemaju prebivalište u istoj županiji. U konkretnom slučaju je utvrđeno da je prebivalište studenta jedan od osnovnih kriterija za dobivanje stipendije ili novčane nagrade, a studenti koji imaju prebivalište negdje drugo, imaju pravo koristiti druge institucionalne resurse, kao i pravo natjecanja na pozive koje objavljuju entiteti, kao i njihovi matične županije/općine.

6.5.4. Akreditacija visokoškolskih ustanova

Akreditiranjem visokoškolskih ustanova se osigurava usklađenost sa europskim prostorom visokog obrazovanja i omogućuje priznavanje diploma u Bosni i Hercegovini. Cilj je standardizacija, harmonizacija kvalitete i mobilnost studenata, pri čemu diplome ustanova bez akreditacije neće biti priznate. Državni registar akreditiranih visokoškolskih ustanova vodi Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete Bosne i Hercegovine.

Nakon razmatranja žalbenih navoda⁴⁰² izjavljenih radi odbijanja zahtjeva žaliteljice za produženjem licence od strane županijske liječničke komore, utvrđeno je da na listi akreditiranih visokoškolskih ustanova u BiH nema Internacionalnog sveučilišta u Goraždu i da je Internacionalno sveučilište u Goraždu novog naziva: American Northwest University of Health Science and Technology/Američko sjeverozapadno sveučilište za zdravstvene znanosti i tehnologije bio uvjetno akreditiran, te da ima rješenje o zabrani rada. S obzirom na to da je Pravilnikom o utvrđivanju zajedničkih kriterija za licenciranje članova liječničke komore Federacije Bosne i Hercegovine i članova županijskih liječničkih komora definirano da je liječnik dužan dostaviti ovjerenu presliku diplome medicinskog fakulteta, stečenu na

⁴⁰⁰ Ž-SA-04-330/23, preporuka broj: P-191/25

⁴⁰¹ Ž-BL-06-223/25

⁴⁰² Ž-SA-06-11/25

akreditiranom sveučilištu u Bosni i Hercegovini koji ima akreditaciju i licencu od početka do završetka studija, a žaliteljica ne ispunjava navedeni uvjet, predmet je zatvoren kao neosnovan.

Žalitelj⁴⁰³ navodi da je bio izložen diskriminaciji tijekom provođenja postupka natječajne procedure na sveučilištu jer njegova prijava nije ni razmatrana, uz obrazloženje da je znanstveni stupanj doktora pedagoških znanosti stekao na sveučilištu kada isti nije bio akreditiran. Predmet je zatvoren kao neosnovan. U konkretnom slučaju podnositelj žalbe nije učinio vjerojatnim da je stavljen u nejednak položaj u odnosu na druge sudionike natječajne procedure, a da za to nije postojalo objektivno i razumno opravdanje.

6.5.5. Obrazovanje i pristup tržištu rada

Pravo na obrazovanje je djelotvorno samo ako osoba kojoj se to pravo osigurava, osim same mogućnosti obrazovanja, dobije i mogućnost da iz svoga obrazovanja ostvari određenu korist (...).⁴⁰⁴

Neformalna grupa radnika zaštite na radu se obratila žalbom⁴⁰⁵ u kojoj navode da ministarstvo rada i socijalne politike kandidatima sa visokim obrazovanjem prvog ciklusa Bolonjskog sustava studiranja koji se vrednuje sa 180 ECTS bodova, onemogućava pristup polaganju stručnog ispita za obavljanje poslova radnika za zaštitu na radu. Navedeno nije sukladno odredbama Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini kao ni Pravilniku o uvjetima koje moraju ispunjavati radnici za zaštitu na radu, programu, sadržaju, načinu i troškovima polaganja stručnog ispita. Nakon okončanja istražnog postupka upućena je preporuka odgovornom organu da postupanje po predmetnim prijavama vrati u zakonske okvire, a u cilju osiguranja temeljite primjene Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini⁴⁰⁶ i Pravilnika, da izvrši dopune Pravilnika na način da se precizira rok u kojem se donosi rješenje o polaganju stručnog ispita, odnosno rješenje kojim se odbija predmetna prijava. Zaprmljen je odgovor na preporuku u kojem se između ostalog navodi da je pristupljeno donošenju rješenja po predmetnim zahtjevima, kao i da će biti izvršena analiza Pravilnika, te da će se razmotriti eventualne izmjene i dopune istog.

Ombudsmanima BiH se obratio žalitelj⁴⁰⁷ navodeći da je završio studijski program koji je trajao tri godine i nosio 180 ECTS bodova. Po završetku studija, nije se mogao natjecati za radna mjesta na kojima se tražila diploma prvog ciklusa sa 240 ECTS bodova, te da je zbog toga bio izložen neravnopravnom tretmanu. Nakon završetka i drugog ciklusa - master studija, ukupno 300 ECTS, naišao je na nove prepreke jer poslodavci smatraju da njegova kvalifikacija ne može biti izjednačena sa diplomom prvog ciklusa od 240 ECTS. Žalitelj ocjenjuje da se time vrši diskriminacija i da mu je nanesena ozbiljna šteta u pogledu prava na rad i jednake mogućnosti zapošljavanja. Ombudsmani BiH su razmotrili žalbu i dostavljenu dokumentaciju,

⁴⁰³ Ž-SA-04-1444/25

⁴⁰⁴ Odluka Povjerenstva za ljudska prava pri Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine broj CH/03/14950 od 19.02.2006. godine, stavovi 164. i 169.

⁴⁰⁵ Ž-SA-04-1099/24, preporuka broj: P-121/25

⁴⁰⁶ Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 59/07 i 59/09

⁴⁰⁷ Ž-SA-04-1023/25

te su ukazali na sljedeće. Zakonom o visokom obrazovanju Republike Srpske⁴⁰⁸, propisano je da se prvi ciklus studija može organizirati kao trogodišnji program od 180 ECTS bodova ili četverogodišnji program od 240 ECTS bodova. Ova odredba je usklađena sa Okvirnim zakonom o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini⁴⁰⁹, koji propisuje da studijski program prvog ciklusa traje tri ili četiri godine i nosi najmanje 180, odnosno 240 ECTS bodova. Dakle, oba programa su zakonski utemeljena i akreditirana. Okvirni zakon o visokom obrazovanju BiH jamči da su visokoškolske ustanove samostalne u kreiranju nastavnih planova i programa, pod uvjetom da oni budu usklađeni sa zakonskim minimumom i akreditacijskim standardima. Time se potvrđuje da razlike u obujmu ECTS bodova nisu posljedica proizvoljnih odluka pojedinih fakulteta, nego zakonom dopuštenog pluralizma studijskih programa.

6.5.6. Prava zaposlenih u obrazovanju

Žaliteljica⁴¹⁰ se obratila Ombudsmanima BiH žalbom navodeći da je ranije bila u suradničkom statusu na fakultetu u određenoj znanstvenoj oblasti, te naknadno nije primljena na mjesto asistenta u drugoj znanstvenoj oblasti, čime je prekršeno njeno pravo na rad. Žalba je odbijena kao neosnovana jer je Zakonom o visokom obrazovanju/naobrazbi⁴¹¹ propisano da period na koji se bira asistent na sveučilištu je četiri godine bez mogućnosti reizbora, a navedeno se odnosi generalno na stručno osoblje, zbog čega se izborni status ne može se vezati za pojedinačnu znanstvenu oblast.

Ombudsmani BiH su razmatrali žalbu⁴¹² sekretara srednjih škola koji navode da iako visokoobrazovani, sa godinama iskustva u obrazovnim ustanovama, faktički su isključeni iz prava natjecanja na poziciju direktora, isključivo zbog specifičnosti profesije. Upućena je preporuka nadležnom ministarstvu za obrazovanje da razmotri mogućnost pokretanja inicijative za izmjenu članka 146. stavak (2) Zakona o srednjem obrazovanju, u cilju osiguranja jednakog pristupa natjecajima za direktorsku poziciju u srednjim školama i za osobe koja imaju visoku stručnu spremu, relevantno radno iskustvo i obavljaju rukovodne poslove u okviru obrazovnih ustanova, poput sekretara škola; da revidira postojeći Pravilnik o izboru, kriterijima za izbor, nadležnostima i radu direktora srednjih škola, kako bi se isti uskladio s principima ravnopravnosti, jednakih mogućnosti i zabrane diskriminacije iz domaćeg zakonodavstva i međunarodnih standarda. Ombudsmani BiH prate realiziranje preporuke.

Ombudsmani BiH su, postupajući po žalbama⁴¹³ žalitelja, utvrdili da županijski pravilnik za prijem radnika u radni odnos u osnovnim i srednjim školama dovodi do neravnopravnog tretmana kandidata koji su radni staž ostvarili u Republici Srpskoj, jer se njihov staž ne priznaje kao relevantan dokaz pri bodovanju budući da se u postupku kao jedini valjan dokaz propisuje uvjerenje Federalnog zavoda za mirovinsko i invalidsko osiguranje. Takvo normativno rješenje faktički onemogućava jednak pristup javnoj funkciji na području županije i suprotno je principu

⁴⁰⁸ „Službeni glasnik RS“ br. 67/20, 119/21 i dr.

⁴⁰⁹ „Službeni glasnik BiH“, br. 59/07, 59/09, 18/21

⁴¹⁰ Ž-BR-04-249/24

⁴¹¹ Zakon o visokom obrazovanju/naobrazbi Tuzlanske županije (Sl. novine Tuzlanske županije", br. 21/2021 - prečišćen tekst, 22/2021 - autentično tumačenje, 5/2022, 11/2022 i 16/2022)

⁴¹² Ž-SA-04-1163/23, preporuka broj: P-146/25

⁴¹³ Ž-SA-04-312/25, Ž-SA-06-318/25, preporuka broj: P-325/25

ravnopravnosti i dobre uprave. Administrativne i tehničke prepreke u svezi razmjene podataka i šifri zanimanja između nositelja osiguranja ne mogu biti osnova za ograničavanje prava kandidata. Ombudsmani BiH su uputili preporuku županijskom ministarstvu za odgoj i obrazovanje da pristupi izmjeni Pravilnika za prijam radnika u radni odnos u osnovnim i srednjim školama kao javnim ustanovama, na način koji će omogućiti da kandidati koji su radni staž ostvarili u Republici Srpskoj mogu dokazati svoje radno iskustvo pod istim uvjetima kao i kandidati koji su staž ostvarili u Federaciji Bosne i Hercegovine, te Federalnom zavodu za mirovinsko i invalidsko osiguranje i Fondu mirovinskog i invalidskog osiguranja Republike Srpske, da razmotre mogućnost i da u suradnji s nadležnim institucijama, pristupe usklađivanju tehničkih i normativnih pretpostavki za razmjenu podataka o radnom stažu, uključujući jedinstveno šifriranje zanimanja i formata uvjerenja. Ombudsmani BiH prate realiziranje preporuke.

Žaliteljica⁴¹⁴ navodi da se kao nastavnica njemačkog jezika obratila zamolbom za posao srednjoj školi, za koju je imala saznanje o upražnjenom radnom mjestu, a na koju nije zaprimila odgovor. Nakon provedenog postupka istraživanja, Ombudsmani BiH su uputili preporuku školi da odgovori žaliteljici na upućenu molbu, te da razmotri potrebu i sukladno odredbama Zakona o srednjem školstvu raspiše javni natječaj za popunu upražnjenog radnog mjesta nastavnika njemačkog jezika. S obzirom na to da preporuka nije realizirana u ostavljenom roku, o navedenom je obaviješteno nadležno ministarstvo obrazovanja. Ministarstvo je obavijestilo Ombudsmane BiH kako je po navedenom predmetu obavljen inspekcijski nadzor, te je po nalogu inspekcije, žaliteljici odgovoreno na zamolbu.

6.6. Zdravstvo

Pravo na zdravlje je osnovno i neotuđivo pravo koje pripada svakom čovjeku. U 2025. godini, Odjel za praćenje ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava je registrirao 127 predmeta iz oblasti zdravstvene skrbi, što je 71 obraćanje više nego u prethodnoj godini, dok je u 16 predmeta izdata preporuka.

U određenom broju predmeta Ombudsmani BiH su donijeli odluku o neprihvatljivosti žalbe jer su kao odgovorna tijela označene udruge⁴¹⁵, te privatne ordinacije⁴¹⁶ prema kojima Ombudsmani BiH nemaju nadležnost postupanja, dok u pojedinim slučajevima kada je proveden postupak istraživanja, Ombudsmani BiH nisu utvrdili da je došlo do povrede prava žalitelja na liječenje.⁴¹⁷

Upućene preporuke su se odnosile na pitanja korištenja zdravstvene skrbi građana BiH u inozemstvu ili korištenja zdravstvene skrbi stranaca na području Bosne i Hercegovine, prava pacijenta na informiranje i ostvarivanje prava zaposlenih u zdravstvu, uspostavljanje suradnje sa Ombudsmanima BiH.⁴¹⁸

⁴¹⁴ Ž-LI-04-145/24, preporuka broj: P-16/25

⁴¹⁵ Ž-BL-04-323/25; Ž-SA-04-600/25

⁴¹⁶ Ž-BL-04-679/25

⁴¹⁷ Ž-BR-04-24/25

⁴¹⁸ Ž-BL-04-229/25, preporuka broj: P-148/25

6.6.1. Prenatalni testovi

Ombudsmeni BiH su po službenoj dužnosti otvorili predmet⁴¹⁹ u svezi pitanja obavljanja prenatalnih testova u Bosni i Hercegovini koje je regulirano na entitetskoj razini, pri čemu svaki entitet donosi vlastite propise i odluke koje se odnose na ovu oblast. U Federaciji BiH ne postoji jedinstven zakon na razini entiteta koji regulira obavljanje prenatalnih testova. Međutim, županijski zavodi zdravstvenog osiguranja donose odluke o sufinanciranju ovih testova. Na primjer, Zavod zdravstvenog osiguranja Županije Sarajevo (ZZO KS) omogućava osiguranim trudnicama pravo na sufinanciranje do 90% stvarnih troškova, s maksimalnim iznosom od 1.250 KM po zahtjevu, uz odgovarajuću medicinsku dokumentaciju i dokaz o plaćanju. U Republici Srpskoj pravo na neinvazivno prenatalno testiranje regulirano je Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju, usvojenim u rujnu 2022. godine. Prema ovom zakonu, trudnice s medicinskim indikacijama imaju pravo na besplatno neinvazivno prenatalno testiranje. Od 1. listopada 2024. godine, Sveučilišni klinički centar Republike Srpske pruža ovu uslugu svim trudnicama koje teritorijalno pripadaju ovoj ustanovi, dok se trudnice iz drugih dijelova mogu informirati o mogućnostima uzorkovanja krvi u nadležnim bolnicama. Iako su prenatalni testovi dostupni besplatno trudnicama s određenim indikacijama, kriteriji i procedure za ostvarivanje ovog prava razlikuju se ovisno o entitetu i županiji. Stoga se trudnicama preporučuje da se konzultiraju sa svojim ginekologom ili nadležnim zavodom zdravstvenog osiguranja kako bi dobile točne informacije o dostupnosti i procedurama obavljanja prenatalnih testova u njihovoj regiji. U slučajevima kada se prenatalni testovi obavljaju privatno, zaštita osobnih podataka u Bosni i Hercegovini regulirana je Zakonom o zaštiti osobnih podataka BiH. Ovaj zakon propisuje pravila o obradi, prijenosu i zaštiti osjetljivih osobnih podataka, uključujući zdravstvene podatke. Privatne klinike i laboratoriji koje nude prenatalne testove moraju imati interne pravilnike o zaštiti podataka usklađene sa Zakonom za zaštitu osobnih podataka BiH. U slučaju povrede podataka, dužne su obavijestiti pacijenticu i nadležnu agenciju.

6.6.2. Pristup liječenju

Postupajući po žalbama⁴²⁰, Ombudsmeni BiH upoznaju žalitelje da nisu u mogućnosti, sa potrebnim stupnjem sigurnosti, utvrditi eventualnu povredu prava radi nestručno izvedenih medicinskih zahtjeva, bez provođenja odgovarajućeg postupka i pribavljanja nalaza i mišljenja nadležnog medicinskog vještaka i nemaju mogućnost ocjenjivati kvalitetu pružene usluge, ali mogu preispitivati efikasnost eventualno uspostavljenih mehanizama nadzora.

Žalitelj⁴²¹ navodi da pacijent, prethodno operiran, otpušten na kućno liječenje, te mu je odbijen prijem i hospitalizacija usljed pogoršanja stanja. Liječnik operater je odbio prijam uz obrazloženje da nema slobodnih kreveta, te da je on dio svog posla obavio. Ombudsmeni BiH su zatražili očitovanje nadležnog kliničkog centra, ali u međuvremenu je žalitelj dostavio informaciju o pacijentovoj smrti, te su zatraženi savjeti za daljnje postupanje. Ombudsmeni BiH su obavijestili žalitelja o eventualno daljnjim koracima koje može poduzeti, a koji su propisani Zakonom o pravima, obvezama i odgovornostima pacijenta⁴²² koje se odnose na podnošenje

⁴¹⁹ Ž-SA-04-757/23

⁴²⁰ Ž-BL-04-480/25

⁴²¹ Ž-SA-04-855/25

⁴²² „Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj 40/10

prigovora, te se može obratiti i Federalnom inspektoratu zdravstva. Također, utvrđivanje građanske i kaznene odgovornosti za navodno nestručno liječenje je moguće utvrđivati pred nadležnim sudom uz vještačenje vještaka medicinske struke.

Ombudsmani BiH su razmatrali žalbu⁴²³ Udruge oboljelih od dijabetesa TIP 1 na postupanje Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja (dalje: Institut). Naime, djeca sa dijabetesom tip 1 imaju zakonom utvrđen 100% invaliditet, ali je praksa Instituta da odbacuje zahtjeve za dodatak za njegu i pomoć nakon 15. godine bez individualne procjene i objektivno argumentiranih kriterija. Ombudsmani BiH su zaprimili odgovor u kojem se navodi da je Institut radi činjenice nejednakog postupanja prema djeci do navršene 15. godine, odnosno 18. godine u pogledu propisanih odredbi za kontrolne preglede uputio Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike molbu za tumačenje u svezi odredbi članka 33. Zakona o jedinstvenim načelima i okviru materijalne potpore osobama s invaliditetom u Federaciji Bosne i Hercegovine⁴²⁴, a koje se tiču kontrolnog pregleda, s obzirom na to da je spomenuti članak u suprotnosti sa odredbama Pravilnika o jedinstvenim kriterijima i pravilima postupka medicinskih vještačenja i Listom invaliditeta.⁴²⁵ S obzirom na to da je međunarodnim standardima ljudskih prava propisano da je dijete osoba do 18. godine, Institut smatra da je napravljen propust prigodom utvrđivanja odredbe u članku 33. Zakona. Iz nadležnog spomenutog ministarstva je zaprimljen odgovor da su u tijeku žurne izmjene Zakona o jedinstvenim načelima i okviru materijalne podrške osobama sa invaliditetom kojim bi se utvrdilo pitanje kontrolnog pregleda za djecu do navršene 18. godine života, a da je do usvajanja istog Institut obavezan primijeniti odredbe članka 33. navedenog zakona.

Ombudsmani BiH su razmatrali žalbu⁴²⁶ žalitelja koji navodi da mu je uskraćen pristup neophodnoj medicinskoj terapiji temeljem starosne dobi. Nakon provođenja postupka istraživanja, žalitelj je obavijestio Ombudsmane BiH kako je nadležni zavod zdravstvenog osiguranja donio odluku kojom se odobrava biološka terapija, te mu je priznato pravo na liječenje.

6.6.3. Liječenje onkoloških pacijenata

Liječenje onkoloških pacijenata se temelji na multidisciplinarnom pristupu koji uključuje personaliziranu medicinu, naprednu tehnologiju i sustavnu potporu pacijentu. Za onkološke pacijente značajan je svaki dan u kojemu nije omogućeno liječenje i blagovremena terapija.

U žalbi⁴²⁷ se navodi da su onkološki pacijenti sa Sveučilišnog kliničkog centra upućeni na zračenje u županijsku bolnicu, no nisu zaprimili informaciju o terminu zračenja. Razlog upućivanja je činjenica da aparat za zračenje u Sveučilišnom kliničkom centru nije u funkciji, a nabavka novog aparata je zbog tenderske procedure trajala duže vrijeme. Odmah po zaprimanju žalbe, Ombudsmani BiH su uz pokretanje istražnog postupaka telefonskim putem kontaktirali direktore ovih ustanova i podsjetili ih na prava pacijenata propisana odredbama Zakona o

⁴²³ Ž-SA-04-1105/25

⁴²⁴ „Službene novine FBiH“ broj: 13/25

⁴²⁵ „Službene novine FBiH“ broj 63/21

⁴²⁶ Ž-SA-04-1179/25

⁴²⁷ Ž-BR-04-155/25

pravima, obvezama i odgovornostima pacijenata Federacije Bosne i Hercegovine i pozvali da žurno poduzmu neophodne radnje i mjere iz okvira svoje nadležnosti, kako bi svim onkološkim pacijentima bio utvrđen termin zračenja, te da o tomu izvijeste svakog pacijenta pojedinačno, kako neizvjesnost o mogućnosti zračenja ne bi dodatno negativno utjecala na njihovo zdravlje. Ombudsmeni BiH su naišli na suradnju odgovornih tijela i tijekom postupka su zaprimljeni odgovori iz kojih proizilazi da su svi pacijenti koji su imali indikaciju a i osobno opredjeljenje da započnu radioterapijski tretman u sveučilišnom kliničkom centru prihvaćeni i ušli u proces radioterapijskog tretmana, a pacijenti koji su započeli tretman u županijskoj bolnici imaju mogućnost isti završiti u ovoj ustanovi.

6.6.4. Pravo pacijenta na informaciju u oblasti zdravstvenih usluga

Pacijent ima obvezu aktivno sudjelovati u zaštiti, očuvanju i unaprjeđenju zdravlja, a kako bi mogao ispunjavati tu obvezu, treba imati relevantne informacije o svom zdravlju, te pitanjima poput zdravstvenog osiguranja.⁴²⁸ Pravilno konzumiranje prava na informaciju je jamstvo za mogućnost sudjelovanja u odlukama o vlastitom životu. S tim u svezi pacijent ima pravo na pristup svim podacima koji se tiču njegovog zdravstvenog stanja, a nalaze se u medicinskoj dokumentaciji, odnosno zdravstvenom kartonu.

Ombudsmeni BiH su razmatrali žalbu⁴²⁹ izjavljenu radi nepružanja zdravstvene usluge zbog činjenice da žalitelj nema otvoren zdravstven karton, iako se u nekoliko navrata obraćao medicinskoj ustanovi po tom pitanju. Nakon razmatranja žalbenih navoda upućena je preporuka nadležnoj javnoj ustanovi da žalitelju što prije omogući otvaranje kartona, te pisanim putem dostavi potpune informacije o mogućnosti registriranja pacijenta, informacije o načinu ostvarivanja prava na slobodan izbor liječnika primarne zdravstvene zaštite i informacije o relevantnim propisima kojima je to određeno. Preporuka je realizirana.

Ombudsmeni BiH su razmatrali žalbu⁴³⁰ u kojoj žalitelj koji je umirovljenik navodi da mu je uskraćeno pravo na zdravstvenu zaštitu jer je upućen na liječenje, odnosno ugradnju ortopedskog pomagala izvan županije, a tek dio troškova snosi nadležni zavod zdravstvenog osiguranja. Razmatrajući žalbene navode i očitovanje zavoda, Ombudsmeni BiH zaključuju da je zavod bio obavezan informirati žalitelja o svim pojedinostima koje su bile vezane za ugradnju pomagala, posebno iz činjenice visoke cijene pomagala i činjenice da zavod snosi manji dio iznosa. Upućena je preporuka nadležnom zavodu zdravstvenog osiguranja da preispita donesenu odluku kojom je žalitelj obavezan izdvojiti sumu novca za ugradnju pomagala koja nije realizirana.

Ombudsmeni BiH su razmatrali žalbu⁴³¹ žaliteljice koja navodi da joj nadležni zavod zdravstvenog osiguranja odbija isplatiti refundaciju troškova liječenja u inozemstvu. U očitovanju zavoda se navodi da se nije radilo o hitnom liječenju, te da je žaliteljica otišla samovoljno na liječenje bez potrebnih potvrda. Ombudsmani BiH nisu sporili činjenicu da je žaliteljica propustila pribaviti neophodna odobrenja za liječenje i da se liječenje u inozemstvu odobrava samo u izričito opravdanim slučajevima, ali iz samog predmeta nije bilo jasno je li

⁴²⁸ Ž-SA-04-631/25

⁴²⁹ Ž-SA-04-1308/24, preporuka broj: P-58/25

⁴³⁰ Ž-SA-04-1170/23, preporuka broj: P-190/25

⁴³¹ Ž-BL-04-700/24, preporuka broj: 50/25

ishod posljedica propusta isključivo žaliteljice, a ne i javnih ustanova kojima se obratila za liječenje. Upućena je preporuka nadležnom zavodu da poduzme mjere iz svoje nadležnosti kako bi se u budućem radu osiguralo pravo pacijenta na potpuno informiranje, proaktivnu administrativnu podršku i što adekvatnije liječenje, uključujući u inozemstvu. Ombudsmeni BiH nisu zaprimili informaciju o realizaciji preporuke.

Žaliteljica⁴³² se obratila Ombudsmanima BiH u svezi zahtjeva za izmjenom zdravstvenog kartona na koji nije dobila odgovor dvije godine. Odgovorni organ je dostavio očitovanje u kojem je naveo da nije sigurno utvrđeno da se žaliteljica obratila takvim zahtjevom, ali se isti odbija. Provodeći postupak istraživanja, Ombudsmeni BiH se nisu bavili činjenicom bi li odgovorna strana trebala udovoljiti žaliteljici i postupiti po zahtjevu ili zahtjev odbiti, nego činjenicom je li po podnesenom zahtjevu žaliteljica dobila odgovor. Upućena je preporuka nadležnoj javnoj medicinskoj ustanovi da odmah po primitku preporuke donese odgovarajuću odluku po zahtjevu žaliteljice; da u ovom i budućim slučajevima pokloni dodatnu pozornost zaštiti prava pacijenata u svezi sa informiranjem, poštujući odredbe Zakona o pravima pacijenata Republike Srpske⁴³³. Preporuka nije realizirana, a žaliteljica je obavijestila Ombudsmane BiH da će zaštitu svojih prava zatražiti sudskim putem.

6.6.5. Zdravstvena zaštita nezaposlenih osoba

Nezaposlene osobe mogu ostvariti pravo na zdravstvenu zaštitu preko zavoda za zapošljavanje, ali je obveza građana redovito i blagovremeno javljanje na zavod za zapošljavanje, kako bi navedeno pravo ostvarili. Žalitelj⁴³⁴ navodi da je izgubio zdravstveno osiguranje iz razloga što nije ispunio obvezu na vrijeme se nije javio u nadležni zavod za zapošljavanje. Nakon prethodnog ispitivanja žalbenih navoda, predmet je zatvoren kao neosnovan.

Žalitelj⁴³⁵ navodi da mu je od strane nositelja osiguranja, usmeno priopćeno da više nije zdravstveno osiguran, iako je ranije imao zdravstveno osiguranje, zbog čega se obraća Ombudsmanima BiH. Nakon provedenog postupka istraživanja, utvrđeno je da je imenovani umirovljenik sa srazmjernom mirovinom, odnosno da je dio mirovine/invalidnine ostvario u inozemstvu, te da je sukladno Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju Republike Srpske, potrebno provesti postupak utvrđivanja svojstva osiguranika, o čemu je žalitelj obaviješten.

6.6.6. Troškovi zdravstvene zaštite

Iako zdravstveno osiguranje, kao dio socijalnog osiguranja građana, čini jedinstveni sustav u okviru kojega građani ulaganjem sredstava, na načelima uzajamnosti i solidarnosti ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu, građani i dalje snose značajne izdatke iz svojih džepova. Navedeno se odnosi posebice na izdvajanje za lijekove i participaciju u nekim oblicima liječenja.⁴³⁶ S obzirom na decentraliziranost zdravstvenog sustava, troškovi se razlikuju na entitetskoj i županijskoj razini.

⁴³² Ž-LI-04-83/25, preporuka broj: P-231/25

⁴³³ "Službeni glasnik RS" broj: 45/2013 i 25/2019 - dr. zakon

⁴³⁴ Ž-BL-04-748/24

⁴³⁵ Ž-BL-04-96/25

⁴³⁶ Ž-LI-04-162/25, Ž-BL-04-550/25

Ombudsmeni BiH zaprimaju žalbe⁴³⁷ u kojima žalitelji ističu teške životne okolnosti, te navode da ne mogu kupiti potrebne lijekove. Ombudsmeni BiH su se obratili nadležnom ministarstvu, te zaprimili informaciju o uvrštenosti lijeka na pozitivnu listu lijekova, te mogućnosti participacije nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja u plaćanju lijeka.

Ombudsmeni BiH su razmatrali žalbe⁴³⁸ u kojima žalitelj navodi da se lijek „Suboxone“ koji je u ostatku Federacije BiH i u Republici Srpskoj besplatan, u jednoj od županija plaća, te da nije u mogućnosti izvršiti refundaciju troškova lijeka od zavoda zdravstvenog osiguranja, a u zdravstvenoj ustanovi ne žele izdavati recept za lijek. Nakon provedenog postupka istraživanja utvrđeno je da je žalba neosnovana, jer se lijek nalazi na A listi pozitivnih lijekova, ali se njegovo propisivanje i izdavanje vrši sukladno doktrinarnim pristupom/smjernicom nadležnim ministarstvo zdravstva.

Žaliteljica⁴³⁹ se obratila Ombudsmanima BiH radi podnošenja prigovora kliničkom centru na rad liječnice koja reklamira pojedine preparate. U prilogu žalbe je dostavila sliku letka koji je liječnica ovjerila svojim pečatom te joj rekla da sa letkom ode do ljekarne. Žaliteljica smatra da to radi jer ima postotak od njihove zarade, da letci ostaju u ljekarni da bi se kasnije vršio “obračun”. Zatraženo je očitovanje kliničkog centra, koji je informirao Ombudsmane BiH da je Povjerenstvo za prigovore pacijenata djelomočno usvojilo prigovor žaliteljice i utvrdilo nepravilnost u načinu davanja/preporučivanja terapije suprotno propisima i internim procedurama, te je poduzeo mjere upozorenja.

Ombudsmanima BiH se obratio žalitelj⁴⁴⁰ navodeći da je njegovoj supruzi bolnica, nakon liječenja, ispostavila račun za pružene zdravstvene usluge, iako je osigurana osoba. Na račun je uložio reklamaciju. Iz bolnice je dobio odgovor da se nadležnom fondu zdravstvenog osiguranja, a od fonda da se obrati bolnici. Ombudsmanima BiH se obraća, jer usljed teške i ozbiljne bolesti supruge nema snage boriti se protiv administracije. Imajući u vidu navedeno, Ombudsmeni BiH su pozvali nadležne da se izjasne na žalbene navode, ali istodobno i da razmotre svaku mogućnost djelovanja u konkretnom slučaju kako bi se otklonile sve nedoumice i nejasnoće. Utvrđeno je da poslodavac nije pravovremeno izmirio dužne doprinose za zdravstveno osiguranje, što je naknadno učinjeno, te da pacijentica ne mora platiti troškove liječenja.

Žaliteljica⁴⁴¹ se obratila Ombudsmanima BiH zbog povrede prava na zdravstvene usluge. Ističe kako joj je dom zdravlja za svako dijete naplatio pravdanje koje je morala uzeti kao opravdanje dana izostanka u školi u slučaju bolesti, iako ima zdravstveno osiguranje. Iako se dom zdravlja prvotno izjasnio kako za naplatu pravedanja ima pravo temeljem Zakona o upravnom postupku i cjenovniku doma zdravlja, nakon obraćanja Ombudsmana BiH, računovodstvo je prestalo sa naplatom istog.

---

⁴³⁷ Ž-SA-04-587/25

⁴³⁸ Ž-LI-04-8/25, Ž-LI-04-11/25

⁴³⁹ Ž-SA-04-1175/22

⁴⁴⁰ Ž-BL-04-808/25

⁴⁴¹ Ž-MO-04-161/24

6.6.7. Korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu

Veliki broj građana Bosne i Hercegovine živi, radi i školuje se izvan granica države, a prisutan je i veliki trend putovanja. U svezi s tim Ombudsmani BiH su registrirali žalbe koje se odnose na pitanja korištenja zdravstvene zaštite u inozemstvu.

Ombudsmani BiH su razmatrali više žalbi⁴⁴² studenata – osiguranih osoba koji se nalaze na redovnom studiju ili na razmjeni u nekoj od država sa kojima Bosna i Hercegovina ima zaključene međunarodne sporazume o socijalnom osiguranju. Žalbe su izjavljene jer je Odlukom o korištenju hitne zdravstvene zaštite studenata za vrijeme školovanja u inozemstvu, odnosno na razmjeni studenata⁴⁴³ definirano da hitna zdravstvena zaštita studenata za vrijeme školovanja u inozemstvu, ograničena na šest mjeseci u jednoj kalendarskoj godini. Odluka diskriminira žalitelje, ograničavajući njihov pristup kontinuiranoj i sveobuhvatnoj zdravstvenoj zaštiti dok studiraju. Ombudsmani BiH ukazuju da su studenti u Bosni i Hercegovini različito tretirani u slučaju pristupa zdravstvenoj zaštiti za vrijeme studija u inozemstvu, zavisno od toga u kojoj županiji žive (imaju prebivalište), a odgovornost za primjenu Zakona o zdravstvenom osiguranju Federacije Bosne i Hercegovine⁴⁴⁴ i Pravilnika o uvjetima, načinu i postupku ostvarivanja zdravstvene skrbi za vrijeme boravka u inozemstvu⁴⁴⁵ je na Federalnom ministarstvu zdravstva. Radi navedenog upućena je preporuka ministru Federalnom ministarstva zdravstva o uspostavljanju suradnje sa Ombudsmanima BiH, te preporuka da bez odlaganja poduzme učinkovite mjere i radnje na donošenju novog Pravilnika ili eventualne dopune istog, a koji će na jednoobrazan način urediti predmetnu materiju na području cijele Federacije Bosne i Hercegovine. Preporuka nije realizirana.

Žaliteljica⁴⁴⁶ se obratila Ombudsmanima BiH radi refundiranja troškova hospitalizacije u Republici Francuskoj. Provodeći postupak istraživanja utvrđeno je da nadležni županijski zavod za zdravstveno osiguranje na svojoj web stranici nastoji pružiti građanima potrebne informacije o putnom osiguranju, te da te informacije prenosi određeni broj web portala, ali brojni građani ovim pitanjima ne posvećuju potrebnu pozornost i prilaze im olako, stoga je u interesu nadležnih tijela ukazivati na to. Upućena je preporuka županijskom zavodu zdravstvenog osiguranja da razmotri potrebu za dodatnim vidom upoznavanja javnosti o potrebi i načinu ostvarivanja putnog osiguranja za vrijeme boravka u inozemstvu čije se realiziranje prati.

6.6.8. Pravo na ostvarivanje zdravstvene skrbi osoba koje privremeno borave na teritoriju BiH

Osobe koje imaju zdravstveno osiguranje u inozemstvu, tijekom privremenog boravka u Bosni i Hercegovini, imaju pravo nakorištenje hitne zdravstvene zaštite. Način ostvarivanja ovog prava i njegov opseg ovise o tomu postoji li između Bosne i Hercegovine i države prebivališta

⁴⁴² Ž-SA-04-791/24; Ž-SA-04-801/24; Ž-SA-04-803/24 i Ž-SA-06-995/24, preporuka broj: P-21/25

⁴⁴³ Odluka Upravnog odbora ZZOKS broj: 01/2-02-2-3101-2/23 od 22.02.2023. godine, donesena na 17. sjednici Upravnog odbora ZZOKS dana 22.02.2023. godine. Dostupno na: <https://www.kzzosa.ba/wp-content/uploads/2023/08/Odluka-o-ino-osiguranju.pdf>

⁴⁴⁴ "Službene novine Federacije BiH", br. 30/1997, 7/2002, 70/2008, 48/2011, 100/2014 - odluka US, 36/2018 i 61/2022

⁴⁴⁵ „Službene novine Federacije BiH“ br. 31/02

⁴⁴⁶ Ž-SA-04-1276/25, preporuka broj: P-106/25

osiguranika sporazum o socijalnom osiguranju. Kako bi se zdravstvena zaštita mogla neometano koristiti, preporučuje se da osiguranici po dolasku u Bosnu i Hercegovinu u nadležnom uredu zavoda zdravstvenog osiguranja zamijene potvrdu ili karticu za bolesnički list. Na temelju bolesničkog lista moguće je koristiti zdravstvene usluge kod svih ugovornih liječnika i zdravstvenih ustanova zavoda, u opsegu koji je predviđen međudržavnim ugovorom, uz obvezu plaćanja participacije.

Ombudsmeni BiH su razmatrali žalbu⁴⁴⁷ izjavljenu radi povrede prava na korištenje hitne zdravstvene zaštite. Žalitelj navodi da mu je od strane nadležnog tijela⁴⁴⁸ Velikog Vojvodstva Luksemburga izdata potvrda za razdoblje od tri mjeseca radi korištenja zdravstvene zaštite u Bosni i Hercegovini, koja mu nije priznata od strane zavoda zdravstvenog osiguranja jer je ovjerenaelektronskim crnim pečatom, što žalitelj osporava navodeći da je riječ o originalnom dokumentu. Zavod zdravstvenog osiguranja mu je izdao bolesnički list na razdoblje od samo 15 dana. Upućena je preporuka nadležnom zavodu da u slučajevima sumnje u vjerodostojnost inozemnih isprava, koristi mehanizme međunarodne suradnje s nadležnim institucijama, umjesto da se uskraćuje prava korisnicima bez prethodne provjere i da preispita kompletno postupanje i omogući žalitelju ostvarivanje zdravstvene zaštite za vrijeme privremenog boravka na teritoriju Bosne i Hercegovine. Preporuka nije realizirana, o čemu je obaviješten upravni odbor zavoda.

6.7. Komunalne usluge

Ombudsmeni BiH registriraju značajan broj predmeta koji se odnose na komunalne usluge. U 2025. g. zaprimljeno 176 žalbi, 20 više nego prethodne godine, što je povećanje za 12,82%. Upućene su 22 preporuke.

Upućene preporuke su se odnosile na probleme sa odvodnjom otpadnih voda, korekciju računa izdatih za komunalne usluge, pitanja održavanja puteva, elektrifikaciju, rješavanje problema sa grijanjem, uspostavu suradnje sa Ombudsmanima BiH.⁴⁴⁹

Kako su u ovoj oblasti često radi o uslugama koje se pružaju temeljem zaključenih ugovora, Ombudsmeni BiH iste prosljeđuju Ombudsmanu za potrošače. Nadležnost Ombudsmana BiH je definirana u dijelu koji se odnosi na utvrđivanje cijena i načina pružanja usluga, gdje odluke donose javna tijela, činjenicu da se kao pružatelji usluga javljaju javna poduzeća, na okolnosti da se infrastrukturna ulaganja obavljaju javnim sredstvima, a i u dijelu koji se odnosi na povredu prava na imovinu, kao što je pitanje etažnih vlansika. Potrebno je napraviti razliku između usluge i pristupa resursu, što je posebno značajno kod prava na pristup pitkoj vodi.

6.7.1. Pravo na vodu

Voda kao javno dobro treba biti dostupna svima, a država je dužna urediti kako se to javno dobro koristi. Ljudsko pravo na vodu daje svima pravo na dovoljnu, sigurnu, prihvatljivu, fizički dostupnu i pristupačnu vodu za osobnu i kućnu uporabu, što u nekim slučajevima stavlja veliki

⁴⁴⁷ Ž-BR-04-133/25, preporuka broj: P-181/25

⁴⁴⁸ National Health Fund

⁴⁴⁹ Ž-MO-04-65/24 - preporuka broj: P-65/25

financijski i infrastrukturni teret pred nadležne jedinice lokalne samouprave⁴⁵⁰. U pojedinim slučajevima je nadležnost Ombudsmana BiH ograničena jer se radi o mjesnim vodovodima koje su građani sami izgradili⁴⁵¹, dok u drugim slučajevima žalitelji, nakon inicijalnog obraćanja prestanu sudjelovati u postupku.⁴⁵²

Nakon razmatranja žalbi⁴⁵³ u kojima žaliteljica navodi da u pojedinim mjestima jedinice lokalne samouprave stanovnici četiri mjeseca nemaju dovoljne količine pitke vode, Ombudsmani BiH su uputili preporuku komunalnom poduzeću i općini da se u što kraćem roku osigura pristup pitkoj vodi stanovništvu općine. Preporuka je realizirana.

6.7.2. Odvodnja otpadnih voda

Sa procesom prepoznavanja prava na vodu kao ljudskog prava, razvija se i ideja o prepoznavanju prava na odvodnju otpadnih voda kao prava što pretpostavlja pristup uređajima za odvodnju otpadnih voda u svim sferama života koji su sigurni, higijenski i socijalno prihvatljivi, omogućavaju privatnost i osiguravaju ljudsko dostojanstvo.

Ombudsmani BiH su razmatrali predmet⁴⁵⁴ žalitelja koji navodi da je još u 2023. godini podnio zahtjev za priključenje na kanalizaciju, uplatio za priključak, a do trenutka obraćanja Ombudsmanima BiH po zahtjevu nije postupljeno. Po pokrenutom postupku istraživanja, nadležno komunalno poduzeće je žalitelja priključilo na gradsku odvodnu mrežu.

Žaliteljica⁴⁵⁵ navodi da se obratila općinskom organu uprave zahtjevom za rješavanje problema sa kanalizacijom u ulici u kojoj stanuje, a po kojem nije zaprimila odgovor. U svojim odgovorima općinski organ uprave i komunalno poduzeće su se odredili kao nenadležni. U konkretnom predmetu, Ombudsmani BiH su cijenili činjenicu da u ulici u kojoj žaliteljica stanuje, sjedište ima općinski organ uprave, kao i komunalno poduzeće. Upućena je preporuka označenim tijelima da preispitaju svoje postupanje, te poduzmu neophodne mjere i radnje u cilju otklanjanja problema. Preporuka je realizirana.

6.7.3. Elektrifikacija

Ombudsmani BiH su razmatrali žalbu⁴⁵⁶ žaliteljice koja navodi da u obiteljskoj kući 20 godina nema struje. Pokušala je razgovarati sa zaposlenima u nadležnom elektropoduzeću, no nitko je nije htio primiti. Nakon provođenja postupka istrage, Ombudsmani BiH su uputili preporuku direktoru nadležnog elektropoduzeća da poduzme sve odgovarajuće radnje i mjere kako bi se na odgovarajući način žaliteljici omogućilo uredno snabdijevanje električnom energijom, te da u sklopu svojih ovlasti poduzme odgovarajuće mjere kako bi se blagovremeno odlučivalo o pojedinačnim zahtjevima građana. Preporuka je realizirana.

⁴⁵⁰ Ž-MO-04-162/24

⁴⁵¹ Ž-SA-04-1354/25

⁴⁵² Ž-SA-04-857/25

⁴⁵³ Ž-LI-04-159/24 i Ž-LI-04-160/24, preporuka broj: P-315/24

⁴⁵⁴ Ž-BR-04-130/25

⁴⁵⁵ Ž-LI-04-78/25, preporuka broj: P-230/25

⁴⁵⁶ Ž-BL-04-750/24, preporuka broj: P-67/25

6.7.4. Izazovi u kolektivnom stanovanju

Pitanje upravljanja u objektima kolektivnog stanovanja često zahtijeva više od formalne funkcije, uz angažman, traži se vrijeme, strpljenje i znanje. Etažni vlasnici se susreću sa izazovima u korištenju komunalnih usluga, na što ukazuje i povećan broj žalbi koji se tiču ove problematike.⁴⁵⁷ U komunikaciji između etažnih vlasnika, njihovih predstavnika i upravitelja zgrada Ombudsmani BiH uočavaju poteškoće, te pritom naglašavaju potrebu za boljom informiranošću građana o primjeni Zakona o upravljanju zajedničkim dijelovima zgrada, posebno u pogledu prava i obveza koje proizlaze iz vlasništva nad zajedničkim dijelovima objekta, kao i mehanizmima uključivanja nadležnih inspeksijskih organa u slučajevima kada je to potrebno.

U pojedinim slučajevima⁴⁵⁸ kada se građani obrate nadležnim inspeksijskim tijelima, iste se oglašavaju nenadležnim za postupanje, jer etažni vlasnici nisu izabrali upravitelja zgrade. Ombudsmani BiH ukazuju da propust etažnih vlasnika, ne oslobađa jedinicu lokalne samouprave, ni nadležne inspeksijske organe obveza koje proizlaze iz Zakona o korištenju, upravljanju i održavanju zajedničkih dijelova i uređaja zgrada i ne smije biti opravdanje za nepostupanje nadležnih javnih službi u situacijama u kojima postoji stvarna i neposredna opasnost po zdravlje ljudi, sigurnost imovine i dostojanstvo građana. U zgradama u kojima etažni vlasnici nisu izabrali upravitelja, grad/općina, po službenoj dužnosti ili na zahtjev jednog ili više etažnih vlasnika, rješenjem određuje prinudnog upravitelja koji vrši upravljanje i isto je definirano kao obveza, ne mogućnost. Propust je inspekcije paušalno se odrediti o nenadležnosti, posebno uzimajući u obzir da Zakon jasno definira nadležnost za naganje provođenja nužnih i žurnih popravaka u zgradi. Ova nadležnost proizlazi iz javnog interesa za zaštitu sigurnosti građana. Upućena je preporuka jedinici lokalne samouprave da pokrene postupak imenovanja prinudnog upravitelja zgrade u kojoj se nalazi stan žalitelja; da provede inspeksijski nadzor na mjestu događaja kako bi se utvrdile okolnosti i uzroci prodiranja vode, kao i eventualna odgovornost fizičkih ili pravnih osoba, te naložile odgovarajuće upravne/prekšajne mjere sukladno zakonu, da razmotri mogućnost financiranja/sufinanciranja sanacije nastale štete. Realiziranje preporuke se prati.

Prigodom razmatranja žalbi koje se odnose na infrastrukturna ulaganja u komunalnim djelatnostima, Ombudsmani BiH napominju da ne raspolažu s potrebnim stručnim znanjima o vrstama infrastrukturnih ulaganja. Žalbe se razmatraju sa aspekta dobre uprave i sudjelovanja građana u procesima koji se odražavaju na njih.

Ombudsmani BiH su razmatrali žalbu⁴⁵⁹ korisnika centralnog grijanja, koji navode višegodišnje probleme s kojima se suočavaju u tijeku sezone grijanja (obustave isporuke toplotne energije, nedostatak energenata, kraća sezona grijanja i slično). Po provođenju postupka istraživanja i zaprimanja očitovanja označenog tijela, upućena je preporuka Ministarstvu komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS da razmotri mogućnost

⁴⁵⁷ Ž-MO-05-126/25, Ž,SA,04-335/25, Ž-SA-04-586/25, Ž-SA-08-981/25, Ž-SA-04-1415/25, Ž-SA-04-1429/25, Ž-SA-04-1450/25

⁴⁵⁸ Ž-LI-05-155/25, Ž-LI-05-156/25, preporuka broj: P-342/25

⁴⁵⁹ Ž-SA-04-400/25, preporuka broj: P-194/25

održavanja javne rasprave ili zбора građana koji su korisnici centralnog grijanja u cilju razmjene mišljenja i ideja o načinu rješavanja ovog pitanja. Preporuka je realizirana.

6.7.5. Usluge javnog prijevoza

Usluge javnog prijevoza su neophodne za svakodnevno funkcioniranje građana, jer omogućuju odlazak na posao, školu, i pristup osnovnim uslugama.

Ombudsmeni BiH su razmatrali žalbe⁴⁶⁰ stanovnika naselja koji navode da im je povrijeđeno pravo na javni prijevoz. Žalitelji napominju da su u više navrata pokušali uspostaviti komunikaciju sa nadležnim institucijama te su suočeni s prebacivanjem odgovornosti između istih. Ovaj problem utječe na kvalitetu života stanovnika naselja, posebno na one koji nemaju druge opcije prijevoza. Ombudsmeni BiH su uputili preporuku općini da na osnovu prikupljenih prigovora i sugestija od strane građana uputi zahtjev za modifikaciju sporne minibuske linije sa relevantnim podacima o prijevoznim zahtjevima na liniji (broj stanovnika koji bi imali potrebu za prijevozom na liniji - podaci o broju stanovnika koji gravitiraju liniji, aktivnosti koje bi se zadovoljile prijevozom na liniji – posao, škola, kulturne aktivnosti i dr.) i sa konkretnim prijedlogom modifikacije da bi se zadovoljile potrebe građana za mobilnošću, a nadležnom ministarstvu prometa da postupi po zahtjevu za modifikaciju linije. Preporuka je realizirana.

6.7.6. Održavanje puteva

Putevi su javno dobro i u općoj uporabi, te su tijela vlasti dužna iste i održavati⁴⁶¹, a u mnogim manjim mjestima u Bosni i Hercegovini sami građani ulažu vlastita sredstva u asfaltiranje lokalnih puteva.

Ombudsmeni BiH su razmatrali žalbu⁴⁶² stanovnika mjesne zajednice koji navode da su mještani vlastitim sredstvima postavili asfaltni put, a uz podršku gradske administracije je postavljen prometni znak ukupne nosivosti do 20 tona. Privatno gospodarsko društvo siječe šumu, prolazi kamionima preko puta ne poštujući postavljeni znak jer je nosivost kamiona i preko 40 tona, te usljed toga nastaju oštećenja na putu, a potencijalno može doći i do zagađenja izvora pitke vode koji je u blizini. Upućena je preporuka nadležnom ministarstvu unutarnjih poslova da poduzme sve mjere iz svoje nadležnosti kako bi se zabranio promet lokalnim putem za vozila čija ukupna težina prelazi 20 tona, te da spriječi sječū šume u blizini izvora pitke vode. Preporuka je realizirana.

Žalitelj⁴⁶³ se obratio Ombudsmanima BiH jer ima kćer koja treba pristupiti u zdravstvenu ustanovu radi primanja terapije, što joj je onemogućeno radi neprohodnosti puteva zatrpanih snijegom. Pokušao je u par navrata putem telefona kontaktirati nadležno komunalno poduzeće, no bez uspjeha. Odgovorni organ u svom očitovanju navodi kako postupa po operativnom planu čišćenja, te smatra kako povrede prava nema. U komunikaciji sa žaliteljem,

⁴⁶⁰ Ž-SA-04-937/24, Ž-SA-04-895/24, Ž-SA-04-898/24, Ž-SA-04-897/24, Ž-SA-04-900/24, Ž-SA-04-901/24, Ž-SA-04-899/24, Ž-SA-04-894/24, Ž-SA-04-896/24, Ž-SA-04-893/24, preporuka broj: P-115/25

⁴⁶¹ Ž-MO-04-150/25

⁴⁶² Ž-BL-04-444/25, preporuka broj: P-256/25

⁴⁶³ Ž-LI-04-192/24, preporuka broj: P-2/25

Ombudsmeni BiH su zaprimili informaciju da je susjed očistio put do žaliteljeve kuće, a po obraćanju Ombudsmana BiH odgovornom organu, isti je u večernjim satima postupio po traženju, te osigurao prohodnost puta, na čemu se žalitelj zahvalio Ombudsmanima BiH. No iako je u konkretnom trenutku otklonjena povreda prava, cijeneći zdravstveno stanje žaliteljeve kćeri, te činjenicu da u svim radnjama u svezi s djecom, bez obzira na to poduzimaju li ih javne ili privatne društvene dobrotvorne institucije, sudovi, upravne vlasti ili zakonska tijela, najbolji interesi djeteta mora biti od prvenstvenog značaja, Ombudsmeni BiH su uputili preporuku komunalnom poduzeću da razmotri svaku mogućnost djelovanja i poduzme sve neophodne radnje u okviru svoje nadležnosti kako bi se osigurala prohodnost puteva, posebno u slučajevima potrebe djece za zdravstvenom zaštitom na putevima koje održava. Direktor poduzeća je putem telefona kontaktirao Instituciju ombudsmana za ljudska prava BiH i izjavio kako je razmotrio preporuku, te da u svakom slučaju kada je potreban dolazak u bolnicu bilo kojoj osobi se prioritetno djeluje, posebno radi uspostavljenog sustava obavještanja od strane doma zdravlja i policijske postaje.

Ombudsmeni BiH su primili⁴⁶⁴ žalbu povodom inspekcijske kontrole podzemnog prolaza kod tržnog centra. Suštinu žalbe predstavlja navod da je stanje ovih prolaza svima poznato jer ne rade pokretne stepenice, ne radi rasvjeta, prisutna je prljavština i išarani zidovi. U konkretnom slučaju, nije sporno da jedinica lokalne samouprave nije investitor niti je direktno odgovoran za oštećenja ili nepravilnosti u radu podzemnog prolaza, te da je grad i dosada postupao po prijavama nepravilnosti, uključujući nalog investitoru od strane inspekcije da pribavi uporabnu dozvolu za prolaz. Ombudsmeni BiH, međutim, ukazuju na činjenicu da je izostalo konačno rješenje problema, pa je upućena preporuka da jedinica lokalne samouprave primijeni mehanizme i ovlasti koje ima kako bi se stanje u oblasti uređenja prostora, površina i prometnica namijenjenih javnosti dovelo u zadovoljavajuće stanje. Ombudsmeni BiH prate realiziranje preporuke.

6.7.7. Cijene komunalnih usluga

Obračun cijene komunalnih usluga ovisi o vrsti usluge i najčešće se regulira odlukama jedinica lokalne samouprave. Svako javno poduzeće koje pruža usluge građanima dužno je uspostaviti transparentan, jasan i pristupačan sustav primanja i rješavanja po prigovoru korisnika usluge, uz obvezu da o ishodu odluči u pisanoj formi, u zakonski predviđenom roku.

Povećanjem cijena usluge prijevoza na gradskim i prigradskim linijama, kao i ukidanja određenih prijevoznih linija, Ombudsmeni BiH su zaprimili velik broj žalbi učenika⁴⁶⁵. Tijekom intervencije Ombudsmana BiH, održana je treća izvanredna sjednica gradskog vijeća jedinice lokalne samouprave na kojoj je jednoglasno usvojena Odluka o davanju suglasnosti za pokretanje postupka javnih nabavki usluga javnog linijskog prijevoza putnika, putem otvorenog postupka javne nabavke usluga sa međunarodnom objavom. Županijska vlada je na šestoj redovnoj sjednici utvrdila uvjete za refundiranje troškova prijevoza učenicima srednjih škola i

⁴⁶⁴ Ž-BL-05-51/25, preporuka broj: P-394/25

⁴⁶⁵ Ž-BR-04-30/25 do Ž-BR-04-71/25, Ž-BR-04-137/25

studentima visokoškolske ustanove čiji je osnivač Skupština županije, prema kojima će se istima isplata refundacije vršiti u tromjesečnim intervalima.⁴⁶⁶

Ombudsmeni BiH su razmatrali predmet⁴⁶⁷ žaliteljice koja je navela da je Odluka o povećanju cijene vode i komunalnih usluga stupila na snagu 20.6.2025. godine, a da je nadležno komunalno poduzeće dostavilo račun za 6. mjesec sa povećanjem od 1.6.2025. Obračala se komunalnom poduzeću bez uspjeha. Upućena je preporuka komunalnom poduzeću da ponovo razmotri predmet i izvrši korekciju računa za mjesec lipanj 2025. godine svim korisnicima; da preispita praksu automatskog obračuna naknade za kanalizaciju na osnovu ukupne potrošnje vode, uspostavi pravičniji i individualiziran sustav obračuna odvodnje otpadnih voda; da ubuduće osigura jasno razgraničenje potrošnje po vremenskim periodima prije i nakon promjene cijena usluga, te dosljednu i transparentnu primjenu tarifnih odluka; a nadležnom inspekcijskom organu da razmotri mogućnost proširenja inspekcijskog nadzora na sve korisnike komunalnih usluga. Preporuka je realizirana.

Žalbom⁴⁶⁸ se izražava nezadovoljstvo postupanjem komunalnog poduzeća i nadležnog ministarstva, a u svezi sa problematikom neutvrđenog kvara zbog kojeg etažnim vlasnicima već duže pristižu neopravdano uvećani računi za utrošenu vodu. Provodeći postupak istraživanja, Ombudsmeni BiH su zaključili da su nadležna tijela imala cjelovitu informaciju o predmetnom slučaju jer su bili uključeni u komunikaciju žalitelja i predstavnika etažnih vlasnika, koja se vršila putem elektroničke pošte. U kontekstu postupanja upravitelja zgrade, privatnog poduzeća, Ombudsmeni BiH ističu da isti nema svojstvo javnog organa. No kako je Zakonom o upravljanju zajedničkim dijelovima zgrade⁴⁶⁹ propisano da je upravljanje zajedničkim dijelovima zgrade javni interes, u cilju zaštite života i sigurnosti ljudi i imovine, Ombudsmeni BiH pronalaze osnov za postupanje i prema istom. U odnosu između upravitelja zgrada i etažnih vlasnika često je neravnoteža moći, jer dok etažni vlasnici snose financijski teret, upravitelji operativno kontroliraju sredstva uz minimalnu kontrolu. Upravitelji su dužni omogućiti uvid u poslovanje, ali u praksi etažni vlasnici često nemaju stručno znanje za učinkovitu kontrolu. Pritom, nadležna inspekcijska tijela obično nadziru je li upravitelj imenovan i održava li se zgrada, ali se rijetko upuštaju u kontrolu financijskog poslovanja. Upućena je preporuka nadležnom ministarstvu, komunalnom poduzeću i upravitelju zgrade da putem koordiniranih aktivnosti poduzmu mjere u cilju identificiranja i otklanjanja kvara na vodovodnim instalacijama i da poduzmu aktivnosti u cilju umanjenja računa sukladno sa stvarnim obujmom i kvalitetom pružene usluge za period od prve prijave kvara, pa sve do otklanjanja kvara. Preporuka nije realizirana.

6.7.8. Komunalna naknada

Komunalna naknada kao novčano javno davanje koje se plaća za održavanje komunalne infrastrukture je prihod jedinice lokalne samouprave. Plaćaju je vlasnici ili korisnici stambenog i poslovnog prostora i građevinskog zemljišta.

⁴⁶⁶ <https://www.vladatk.kim.ba/clanak/informacija-sa-6-redovne-sjednice-vlade-tuzlanske-zupanije>

⁴⁶⁷ Ž-LI-04-138/25, preporuka broj: P-319/25

⁴⁶⁸ Ž-SA-04-644/25, preporuka broj: P-243/25

⁴⁶⁹ „Službene novine KS“ br.: 19/17 i 17/18

Ombudsmanima BiH se obratio žalitelj žalbom⁴⁷⁰ na zakonitost Odluke o visini komunalne naknade, kojom je svim kućanstvima propisana jednaka, paušalna godišnja naknada u iznosu od 24,00 KM, bez primjene zakonom propisanih kriterija (zona građevinskog zemljišta, korisna površina, stupanj infrastrukturne opremljenosti). Ovakvo normiranje odstupanja od odredbi Zakona o komunalnim djelatnostima, kojim se izričito propisuje model bodovanja i obračuna naknade po zonama, vrijednosti boda i površini objekta. Upućena je preporuka općinskom vijeću da se preispita i uskladi Odluka o visini komunalne naknade sa Zakonom o komunalnim djelatnostima. Preporuka nije realizirana.

6.8. Ekologija i zaštita okoliša

U izvještajnoj godini Ombudsmani su zaprimili 31 žalbu koje se odnose na pitanja ekologije i zaštite okoliša, 14 više nego 2024. godine, a upućene su dvije preporuke. Žalbama građani izražavaju nezadovoljstvo postupcima izdavanja okolišnih dozvola, onemogućavanje korištenja park šuma, upravljanjem deponija otpada, uništavanjem ribljeg fonda u rijekama radi krivolova, postupanjem inspekcijских tijela u svezi prijava iz oblasti ekoloških prava. U određenom broju slučajeva, žalitelji, pojedinci ili neformalne grupe građana prestanu sudjelovati u postupku pred Institucijom ombudsmana za ljudska prava nakon inicijalnog podnošenja žalbe.⁴⁷¹ Ombudsmani BiH su u izvještajnom periodu registrirali i žalbe koncesionara na postupanje nadležnog ministarstva.⁴⁷²

Ombudsmani BiH su 2023. godine razmatrali predmet⁴⁷³ u svezi sa čišćenjem plutajućeg otpada/smeća u rijeci Vrbas na lokaciji Bočac jezero, zbog čega je zatražena provjera ispravnosti vode za piće, gdje je u preporuci zaključeno da je svaki nadležni organ u konkretnom predmetu dužan poduzeti mjere iz svoje nadležnosti, u cilju pronalaženja adekvatnog rješavanja, a ne prebacivati obvezu i odgovornost na drugo tijelo. S obzirom na to da preporuka nije realizirana, te problem riješen, žalitelj se ponovno obratio Ombudsmanima BiH zbog čega je tijekom 2025. godine otvoren predmet⁴⁷⁴ i zatraženo očitovanje od nadležnih tijela. Iz dostavljenih odgovora proizlazi da se stanje plutajućeg otpada nije promijenilo. Problem je razmatran i od strane Međuentitetskog tijela za zaštitu životne sredine koje je 2021. godine, donijelo zaključke o načinu rješavanja pitanja. Ombudsmani BiH smatraju da je potrebno da se sva nadležna tijela uključe i pronađu sustavno rješenje. Upućena je preporuka nadležnim tijelima da poduzmu sve mjere iz svoje nadležnosti, u cilju rješavanja pitanja plutajućeg otpada/smeća u rijeci Vrbas, na lokaciji Bočac jezero, te da ubuduće poduzmu sve neophodne postupke, mjere i radnje na redovnom uklanjanju otpada u rijeci Vrbas, na lokaciji Bočac jezero. Ombudsmani BiH prate realiziranje preporuke.

6.8.1. Obnovljivi izvori energije

Obnovljivi izvori energije (OIE) uključuju hidroenergiju, energiju vjetra, solarnu energiju, te biomasu i geotermalnu energiju, pri čemu Bosna i Hercegovina ima značajan potencijal.

⁴⁷⁰ Ž-SA-08-758/24, preporuka broj: 134/25

⁴⁷¹ Ž-BL-08-853/25, Ž-BL-04-527/25, Ž-BL-04-504/25

⁴⁷² Ž-BL-04-737/25

⁴⁷³ Ž-BL-04-440/23, preporuka broj: P-44/24

⁴⁷⁴ Ž-BL-04-298/25, preporuka broj: 346/25

Istodobno se kao država suočava sa izazovima u implementaciji politika i regulativa, unatoč velikom interesu za investicije. Državni organ putem koncesija dodjeljuje pravo pravnim osobama na iskorištavanje prirodnih resursa i javnih dobara, uz plaćanje naknade. Bosna i Hercegovina je država složenog unutarnjeg uređenja sa neujednačenim zakonodavstvom na entitetskoj i županijskoj razini, što potencijalno otvara prostor za netransparentne prakse. U postupku dodjele koncesija je važno osigurati transparentnost i zaštitu javni interes.

Ombudsmeni BiH su razmatrali žalbu⁴⁷⁵ neformalne udruge građana koja navodi da je županijsko ministarstvo gospodarstva od 2008. godine sklopilo niz koncesijskih ugovora s različitim investitorima u nedostatku Zakona o koncesijama Županije 10. Naime, Zakon o dopunama Zakona o koncesijama⁴⁷⁶ na koji se nadležno ministarstvo gospodarstva pozivalo prigodom sklapanja koncesijskih ugovora, se nije mogao primjenjivati zbog učinka Presude Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine⁴⁷⁷, kojom je ovaj zakon stavljen izvan snage. Ombudsmeni BiH su postupajući po žalbi utvrdili da Županija 10 nema usvojen pravni propis o koncesijama, te su podnijeli inicijativu Skupštini Županije 10 za donošenje Zakona o koncesijama, nakon čega je isti usvojen.

6.8.2. Kulturna prava

Opća deklaracija o ljudskim pravima⁴⁷⁸ definira da svako ima pravo slobodno sudjelovati u kulturnom životu svoje zajednice, uživati u umjetnosti, pridonositi znanstvenom razvoju i koristiti njegove prednosti, a Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima⁴⁷⁹ da države članice priznaju svakom pravo da sudjeluje u kulturnom životu. Kulturni sektor je ključan za promociju slobode izražavanja i kreativnosti. Bez podrške, ograničava se mogućnost umjetnicima i kulturnim radnika da doprinose društvenom razvoju i sudjeluju u javnom životu. Kultura igra ključnu ulogu u građenju društvenog identiteta i promociji interkulturalnog dijaloga.

Ombudsmeni su zaprimili više žalbi, u svezi sa pravnim statusom i financiranjem Nacionalne i sveučilišne biblioteke Bosne i Hercegovine⁴⁸⁰ te nakon provedenog postupka istrage uputili preporuku Vijeću ministara Bosne i Hercegovine da postupi sukladno sa člankom 30. Zakona o ministarstvima i drugim tijelima uprave Bosne i Hercegovine⁴⁸¹ i da u roku od 60 dana, od dana prijama, dostave Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine informacije o mjerama poduzetima na realiziranju ove preporuke. Preporuka nije realizirana.

⁴⁷⁵ Ž-LI-08-47/25, inicijativa broj: P-155/25

⁴⁷⁶ „Narodne novine K10“, broj 8/08

⁴⁷⁷ Presuda Ustavnog suda FBiH broj U-12/07 od 26.9.2007. godine

⁴⁷⁸ Usvojena i proglašena na Općoj skupštini Ujedinjenih naroda, 10. prosinca 1948. godine, (rezolucija br. 217 /III/)

⁴⁷⁹ Usvojen i otvoren za potpis, ratifikaciju i pristupanje Rezolucijom Generalne skupštine 2200A (XXI) od 16. prosinca 1966, stupanje na snagu: 3. siječnja 1976. sukladno sa člankom 27

⁴⁸⁰ Ž-BL-08-443/24; Ž-BL-08-425/24; Ž-BL-08-454/24; Ž-BL-08-542/24 preporuka broj: P-35/25

⁴⁸¹ Članak 30, Savjet ministara će u roku od šezdeset dana od dana stupanja na snagu ovog zakona pokrenuti postupak pred Parlamentarnom skupštinom BiH za donošenje zakona kojim će se urediti pitanje nastavka rada drugih ustanova, službi i tijela koja su uspostavljena propisima BiH i RBiH, a koja su obavljala ili obavljaju upravne, stručne ili druge poslove iz okvira nadležnosti BiH ili za potrebe tijela vlasti BiH.

VII. ODJEL ZA PRAĆENJE PRAVA OSOBA LIŠENIH SLOBODE

7.1. Uvod

Pravo na osobnu slobodu i sigurnost ličnosti jedno je od temeljnih ljudskih prava zajamčenih međunarodnim standardima i domaćim zakonodavstvom Bosne i Hercegovine. Lišavanje slobode dopušteno je isključivo u slučajevima i po postupku propisanom zakonom, uz obvezu države da osobama lišenim slobode osigura human tretman, poštovanje ljudskog dostojanstva, zaštitu tjelesnog i mentalnog integriteta, kao i učinkovit pristup zdravstvenoj skrbi i pravnim sredstvima skrbi. Sukladno s Europskom konvencijom o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, nitko ne smije biti podvrgnut mučenju niti nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju, dok svako lišenje slobode mora biti zakonito, nužno i proporcionalno. Europska zatvorska pravila dodatno preciziraju da se ograničenja prema osobama lišenim slobode mogu uvoditi samo u mjeri koja je nužna, te da se sa svakim oblikom lišenja slobode mora postupati na način koji doprinosi reintegraciji u društvo.

Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine zaštitu prava osoba lišenih slobode ostvaruje kroz postupanje po pojedinačnim žalbama, postupanje po službenoj dužnosti, kao i kroz redovne i izvanredne posjete ustanovama u kojima borave osobe lišene slobode.

7.1.1. Statistika

Tijekom 2025. godine Odjel za praćenje ostvarivanja prava osoba lišenih slobode zaprimio je 100 predmeta, što je neznetno manje u odnosu na prethodnu godinu kada je zaprimljeno 107 žalbi. Zaprimljene žalbe ukazuju na izraženu složenost i težinu pojedinačnih slučajeva, naročito u pogledu zdravstvene zaštite, smještajnih i higijenskih uvjeta u pritvorskim jedinicama, te postupanja zavodskih uprava i nadležnih ministarstava.

U izvještajnom periodu Ombudsmeni BiH su u ovoj oblasti uputili devet preporuka kazneno-popravnim zavodima i nadležnim ministarstvima, koje su se odnosile na unaprjeđenje materijalnih uvjeta i tretmana, osiguranje kontinuirane zdravstvene skrbi (posebno za kronične i teško oboljele), zakonitu i proporcionalnu primjenu disciplinskih mjera uz obvezan zdravstveni nadzor, te jačanje internih mehanizama kontrole i odgovornosti po pritužbama.⁴⁸²

Tijekom 2025. godine predstavnici Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine izvršili su posjete kazneno-popravnim zavodima (u daljem tekstu Zavod) u Tuzli⁴⁸³, Orašju⁴⁸⁴, Busovači⁴⁸⁵, Zenici⁴⁸⁶, Foči⁴⁸⁷ Bihaću⁴⁸⁸, kao i Zavodu za izvršenje kaznenih sankcija,

⁴⁸² Ž-SA-07-950/25, Ž-SA-07-73/25, Ž-SA-07-592/25

⁴⁸³ KPZ poluotvorenog tipa Tuzla – 5.2.2025.

⁴⁸⁴ KPZ poluotvorenog tipa Orašje – 4.2.2025

⁴⁸⁵ KPZ poluzatvorenog tipa Busovača – 15.5.2025.

⁴⁸⁶ KPZ Zenica – 12.6.2025

⁴⁸⁷ KPZ Foča – 13.3.2025.

⁴⁸⁸ KPZ Bihać – 18.6.2025

privedenim i drugim mjerama Bosne i Hercegovine u Vojkovićima⁴⁸⁹. Posjete su obuhvaćale obilazak smještajnih i pritvorskih kapaciteta, razgovore sa upravama zavoda i osobama lišenim slobode, te uvid u relevantnu dokumentaciju.

7.2. Stanje u zatvorskom sustavu

Prema ocjeni Europske komisije iz Izvještaja o Bosni i Hercegovini za 2025. godinu, stanje u oblasti zaštite temeljnih prava osoba lišenih slobode, uključujući osobe smještene u kazneno-popravnim zavodima, ostaje obilježeno izraženim jazom između uspostavljenog normativnog okvira i njegove primjene u praksi. Komisija konstatira da, iako je zakonodavni okvir u velikoj mjeri usklađen s europskim standardima, i dalje postoje ozbiljni izazovi u dosljednom poštivanju prava zajamčenih Europskom konvencijom o ljudskim pravima, posebno u pogledu zabrane nečovječnog i ponižavajućeg postupanja, kao i u osiguranju djelotvornih mehanizama nadzora nad izvršenjem kaznenih sankcija.⁴⁹⁰ Bosna i Hercegovina je ostvarila određenu razinu pripremljenosti u oblasti pravde, slobode i sigurnosti, ali da su institucionalna koordinacija i učinkovitost sustava i dalje ograničeni, što se reflektira i na funkcioniranje sustava izvršenja kaznenih sankcija. I dalje postoji potreba jačanja zakonitosti, proporcionalnosti i transparentnosti u postupanju institucija nadležnih za lišenje slobode, kao i na unaprjeđenje mehanizama kontrole i odgovornosti u ovom segmentu.⁴⁹¹

Nalazi Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine u oblasti zaštite prava osoba lišenih slobode tijekom 2025. godine u značajnoj mjeri su u korelaciji sa navedenim ocjenama Europske komisije. U postupcima po pojedinačnim žalbama utvrđene su sustavne poteškoće u pogledu dostupnosti zdravstvene zaštite, pravovremenosti medicinskih postupaka, adekvatnosti uvjeta boravka i funkcionisanja pritvorskih jedinica, naročito u situacijama povećanog smještajnog opterećenja i nedostatne koordinacije. Istodobno, evidentirani su i pojedinačni primjeri u kojima su, nakon provedenog istražnog postupka, nadležne ustanove poduzele mjere u cilju otklanjanja uočenih nedostataka, što ukazuje na postojanje ograničenih, ali pozitivnih pomaka u praksi. Praksa Ombudsmana također pokazuje da u određenom broju predmeta, nakon pribavljanja relevantne medicinske i druge dokumentacije, nisu utvrđene povrede prava osoba lišenih slobode, što potvrđuje da uočeni problemi u ovoj oblasti nisu isključivo normativne naravi, već su prvenstveno povezani s neujednačenom primjenom propisa i nedostacima u institucionalnom postupanju. U tom kontekstu, i nalazi Europske komisije i postupanje Ombudsmana ukazuju na postojanje strukturnih izazova, ali i na prostor za unaprjeđenje kroz dosljednu primjenu postojećih pravnih standarda.

7.3. Predmeti u Odjelu za praćenje prava osoba lišenih slobode

7.3.1. Zdravstvena zaštita

Zdravstvena zaštita osoba lišenih slobode i u 2025. godini ostaje jedna od najzastupljenijih oblasti postupanja Ombudsmana BiH. Veći broj predmeta odnosio se na dostupnost medicinskih

⁴⁸⁹ 12.2.2025.

⁴⁹⁰ Europska komisija, Izvještje o Bosni i Hercegovini za 2025., Poglavlje 23 – Pravosuđe i temeljna prava.

⁴⁹¹ Ibidem.

pregleda, pravovremenost dijagnostičkih postupaka, adekvatnost terapije, kao i na postupanje prema osobama sa hroničnim i teškim oboljenjima.

Ombudsmeni BiH postupali su po žalbi koja se odnosila na moguće ugrožavanje zdravlja osuđene osobe usljed izlaganja zaraznoj bolesti. U tijeku istražnog postupka pribavljeno je izjašnjenje nadležnog Zavoda, iz kojeg proizlazi da testiranje na HIV i druge zarazne bolesti u ustanovi nije obvezno, te da je osuđeniku, na njegov zahtjev, testiranje omogućeno i da je postupak u tijeku. Zavod navodi da kontakt koji je osuđenik imao s drugim osuđenikom, kod kojeg je potvrđena HIV infekcija, ne predstavlja realan rizik za prenos bolesti, budući da se radilo o korištenju iste opreme za vježbanje, bez direktnog kontakta krvlju, te da se obvezno testiranje ne provodi upravo radi sprječavanja stigmatizacije. U odgovoru na izjašnjenje ističe se da testiranje nije bilo blagovremeno omogućeno, iako je osuđenik dao izričit pristanak na testiranje i ponudio da troškove snosi iz vlastitih sredstava. Dodatno navodi se da je drugom osuđeniku, u istim ili sličnim okolnostima, testiranje omogućeno odmah, i to izvan Zavoda i o vlastitom trošku, što, prema njenim navodima, ukazuje na selektivno i potencijalno diskriminatorno postupanje. Iako Zavod navodi da je testiranje u tijeku, vremenski razmak između podnošenja zahtjeva i njegove realizacije nije sukladno sa standardom hitnog i efikasnog postupanja koji nalažu domaći propisi, kao ni relevantni međunarodni standardi u oblasti zaštite zdravlja osoba lišenih slobode. Ombudsmeni BiH uputili preporuku direktoru Zavoda da se bez odlaganja omogući odgovarajuća dijagnostička obrada. Po prijemu preporuke, Zavod je omogućio testiranje, te je konstatovano da je preporuka realizirana⁴⁹².

Po žalbi osuđene osobe smještene u Zavodu poluotvorenog tipa, razmatrani su navodi o teškom zdravstvenom stanju oboljelog od malignog oboljenja, te nemogućnosti adekvatnog liječenja u zavodskim uvjetima. U postupku je utvrđeno da su zdravstvena služba i uprava Zavoda podržavale vanzavodsko liječenje, ali da su odluke Komisije za uvjetni otpust bile nedovoljno obrazložene, jer iz njih nije bilo jasno na koji način je cijenjena dostavljena medicinska dokumentacija, iako je iz iste proizlazilo da se radi o osuđenoj osobi oboljeloj od teškog malignog oboljenja s metastazama, uz preporuke liječnika da bi prekid ili drugačiji režim izvršenja kazne doprinio liječenju i oporavku. Ombudsmeni BiH su uputili preporuku Zavodu, ministarstvu pravde entiteta i Komisiji za uvjetni otpust, ukazujući na potrebu humanog postupanja i uzimanja u obzir medicinske dokumentacije. Preporuka je u dijelu zdravstvenog tretmana realizirana⁴⁹³.

Po žalbi na Zavod poluotvorenog tipa, koja se odnosila na stanje pritvorske jedinice, utvrđeni su problemi u pogledu redovnog medicinskog nadzora, dijetetske ishrane za pritvorenu osobu sa hroničnim oboljenjem, higijenskih uvjeta i prenatrpanosti kapaciteta. Ombudsmeni BiH su uputili preporuku direktoru Zavoda, ministarstvu pravde entiteta, koja je obuhvaćala šest konkretnih mjera, uključujući poboljšanje zdravstvene zaštite, higijenskih uvjeta i preispitivanje instrukcija o prijemu dodatnog broja pritvorenika. U ovom predmetu je konstatovano da su pojedini segmenti preporuke djelomično realizovani, dok su sustavni problemi ostali prisutni⁴⁹⁴.

⁴⁹² Ž-SA-07-950/25, preporuka broj P-275/25

⁴⁹³ Ž-SA-07-73/25, preporuka broj P-92/25

⁴⁹⁴ Ž-SA-07-592/25, preporuka broj: P-196/25

Ombudsmeni BiH su postupali i u svezi sa primjenom disciplinske mjere samice bez prethodnog obveznog zdravstvenog pregleda osuđene osobe u Zavodu. Utvrđeno je da ne postoji jasno propisan sustavni mehanizam obveznog medicinskog nadzora prigodom izricanja ove mjere. Nakon intervencije Ombudsmana i upućene preporuke, Zavod je donio internu odluku kojom je propisan obvezan zdravstveni nadzor i dokumentiranje zdravstvenog stanja osuđenih osoba prije i tijekom primjene stegovnih mjera⁴⁹⁵ i time je preporuka u cijelosti realizirana.

Ombudsmeni BiH su razmatrali navode osuđene osobe o navodno neadekvatnom pružanju stomatološke zdravstvene skrbi u Zavodu, uključujući tvrdnje o intenzivnim bolovima nakon stomatološke intervencije i neodobravanje žurnog odlaska u zdravstvenu ustanovu van Zavoda o vlastitom trošku. U provedenom postupku pribavljena je relevantna medicinska dokumentacija i izjašnjenje Zavoda, iz kojih je utvrđeno da je stomatološka intervencija izvršena sukladno s važećim medicinskim standardima, da je osuđenoj osobi pravodobno pružena terapija, te da prema procjeni zdravstvene službe nije postojala medicinska indikacija za hitno vanzavodsko zbrinjavanje. Kako u konkretnom slučaju nisu utvrđeni elementi povrede prava osobe lišene slobode u pogledu ostvarivanja zdravstvene skrbi, predmet je zatvoren⁴⁹⁶.

Postupajući po žalbi pritvorene osobe u kojoj su izneseni navodi o uskraćenosti adekvatne zdravstvene skrbi tijekom boravka u Zavodu, kao i primjedbe na uvjete smještaja i način ostvarivanja komunikacije sa braniteljem, zatraženo je izjašnjenje od zavoda. Iz dostavljene medicinske dokumentacije proizlazi da je pritvorenoj osobi od prijema obezbijedena kontinuirana zdravstvena skrb, propisane terapije i specijalistički pregledi. U pogledu ostalih navoda, zavod je naveo da su uvjeti boravka sukladno sa važećim propisima, dok je u svezi sa komunikacijom sa braniteljkom istaknuto da sudskim odobrenjem nije bilo predviđeno ostvarivanje posjeta bez fizičke prepreke. Predmet je zatvoren.⁴⁹⁷

Postupajući po žalbi⁴⁹⁸ koja se odnosila na navode o neadekvatnoj zdravstvenoj skrbi i uvjetima boravka osuđene osobe u Zavodu, dostavljena je kompletna medicinska dokumentacija, iz koje proizlazi da je zdravstveno stanje osuđene osobe redovno praćeno, da su obavljani kontrolni pregledi kod specijaliste ortopedije, te da se postupalo sukladno sa mišljenjima nadležnih liječnika, uključujući i nalaze pribavljene na zahtjev osuđene osobe. Istaknuto je da zdravstvena služba ustanove ne može postupati suprotno mišljenju specijalista. Predmet je zatvoren.

Pored predmeta u kojima su utvrđene sistavne poteškoće ili su izdate preporuke, zabilježeni su i primjeri u kojima nakon neposrednog postupanja nisu utvrđene povrede prava, te je evidentirana konstruktivna suradnja osuđenih osoba i zavodskih uprava. Tako je postupajući po žalbi⁴⁹⁹ osuđene osobe koja se nalazi na izdržavanju kazne zatvora u Zavodu poluotvorenog tipa, a u kojoj su izneseni navodi koji se odnose na osobnu obiteljsku situaciju, zdravstveno stanje i socijalne okolnosti. Tijekom terenske posjete ustanovi i neposrednog razgovora sa podnositeljom žalbe, utvrđeno je da su određena pitanja od značaja za ostvarivanje prava njegovog djeteta riješena u suradnji sa nadležnim centrom za socijalni rad. Podnositelj žalbe nije iznio primjedbe

⁴⁹⁵ Ž-SA-07-289/25, Preporuka broj P-122/25

⁴⁹⁶ Ž-SA-07-910/24

⁴⁹⁷ Ž-BL-07-488/25

⁴⁹⁸ Ž-BL-07-516/25

⁴⁹⁹ Ž-BL-07-136/25

na tretman u ustanovi niti na postupanje ovlaštenih službenih osoba, te je istakao da mu je boravak u ustanovi doprinio rješavanju dugogodišnjeg problema ovisnosti. U razgovoru je iskazano razumijevanje posljedica ranijeg ponašanja koje su dovele do ograničenja pojedinih pogodnosti, uz izraženu spremnost na suradnju i poštivanje kućnog reda. Predmet je zatvoren nakon intervencije Ombudsmana.

7.3.2. Uvjeti boravka i smještajni kapaciteti

Ombudsmani BiH su razmatrali više predmeta koji su se odnosili na uvjete boravka u kazneno-popravnim zavodima, posebno u pritvorskim jedinicama. Dio zaprimljenih žalbi odnosio se i na uvjete ishrane i svakodnevni tretman osuđenih osoba, pri čemu su pojedini predmeti zaključeni nakon ranije provedenog postupka i u ovom izvještaju se navode u okviru ukupnog pregleda postupanja Institucije.

U predmetu koji se odnosio na Zavod, Ombudsmani BiH su utvrdili da je do pogoršanja smještajnih uvjeta došlo usljed instrukcije ministarstva pravde entiteta o prijemu dodatnog broja pritvorenih osoba, bez istodobnog osiguranja dodatnih kapaciteta i kadrovskih resursa. Zbog toga su Ombudsmani BiH uputili preporuku ministarstvu pravde entiteta da preispita navedenu instrukciju i izvrši pojačan nadzor nad primjenom propisa koji se odnose na smještaj i tretman osoba lišenih slobode⁵⁰⁰. Ombudsmani prate realizaciju preporuke.

Ombudsmani BiH su po službenoj dužnosti postupali u svezi sa premještajem osuđene osobe iz Zavoda zbog ozbiljnih psihičkih poteškoća i samopovređivanja. Utvrđeno je da Zavod ne raspolaže adekvatnim kapacitetima za pružanje potrebnog zdravstvenog i psihijatrijskog tretmana, nakon čega je, po intervenciji Ombudsmana, odobren premještaj osuđene osobe u Zavod zatvorenog tipa, koji raspolaže stacionarom i odgovarajućim zdravstvenim resursima.⁵⁰¹

7.3.3. Postupanje zavodskih uprava i tretman

U izvještajnom razdoblju Ombudsmani BiH su postupali i po predmetima koji su se odnosili na postupanje zavodskih uprava prema pritvorenim/osuđenim osobama.

U predmetu koji se odnosio na Zavod, Ombudsmani BiH su, nakon neposrednog posjeta Zavodu, razgovorali sa upravom i nakon uvida u službene evidencije i razgovora s pritvorenim osobama, utvrdili da nije bilo elemenata nehumanog ili ponižavajućeg postupanja, niti upućivanja u samicu, kako je navodeno u žalbama. S obzirom na to da nisu utvrđene povrede prava predmet je zatvoren⁵⁰².

U postupku po žalbi⁵⁰³ zbog neprofesionalnog postupanja ovlaštenih službenih osoba u Zavodu zbog incidente situacije tijekom ostvarivanja posjeta osuđenoj osobi, tijekom istražnog postupka utvrđeno je da je osuđena osoba do predmetnog događaja redovno koristila posjete i druge pogodnosti. Zbog međusobno suprotstavljenih i kontradiktornih navoda uključenih strana, nije

⁵⁰⁰ Ž-SA-07-592/25, preporuka broj: P-196/25 od 03.07.2025. godine

⁵⁰¹ Ž-SA-07-741/25

⁵⁰² Ž-SA-07-1596/25

⁵⁰³ Ž-BL-07-478/25

bilo moguće pouzdano utvrditi tijekom događaja, niti da li je došlo do neprofesionalnog postupanja ili prekoračenja ovlasti. Ombudsmeni su ukazali na obvezu ovlaštenih službenih osoba da postupaju sa povećanom pozornošću prema osobama koja se nalaze u ustanovama za izvršenje kaznenih sankcija, te su i ustanovi i podnositelju žalbe skrenuli pozornost na potrebu poduzimanja preventivnih mjera i radnji u cilju sprječavanja ponovnog nastanka incidentnih situacija koje mogu negativno utjecati na proces resocijalizacije osuđenih osoba.

Ombudsmeni BiH su postupali i u žalbi⁵⁰⁴ koja se odnosio na ostvarivanje prava na komunikaciju osuđene osobe sa vanjskim svijetom. Razmatrani su navodi o usmenom uskraćivanju prava na telefon, kontroli razgovora bez donošenja pisanog akta, kao i uskraćivanju pojedinih pogodnosti bez obrazloženja i bez mogućnosti izjavljivanja pravnog lijeka. Nakon pribavljanja izjašnjenja Zavoda i Suda Bosne i Hercegovine, te provjere relevantnih okolnosti, Ombudsmeni BiH su uputili preporuku kojom je zatraženo da se u svim slučajevima ograničenja ili kontrole komunikacije odluke donose u pismenoj formi, uz jasno navođenje pravnog osnova, trajanja mjere i pouke o pravnom lijeku, te da Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine osigura nadzor nad primjenom propisa. U dostavljenom odgovoru Zavod je obavijestio da je postupio po preporuci, da su mjere ograničenja komunikacije stavljene van snage, te da će ubuduće sve odluke koje se odnose na ograničenje komunikacije biti donošene isključivo u pismenoj formi, nakon čega je predmet zaključen.

---

⁵⁰⁴ Ž-SA-07-54/25, preporuka broj P-161/25 od 13.06.2025. godine

VIII. PREVENTIVNI MEHANIZAM U BOSNI I HERCEGOVINI

8.1. Uvod

Uspostava Preventivnog mehanizma Bosne i Hercegovine u martu 2025. godine predstavlja jednu od najsloženijih i najzahtjevnijih institucionalnih aktivnosti u oblasti zaštite prava osoba lišenih slobode u Bosni i Hercegovini. Preuzimanjem dodatnog preventivnog mandata sukladno s Fakultativnim protokolom uz Konvenciju protiv mučenja i drugih okrutnih, nečovječnih ili ponižavajućih kazni ili postupaka (OPCAT)⁵⁰⁵, Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine započela je izgradnju potpuno novog institucionalnog mehanizma, čije djelovanje po svojoj prirodi zahtijeva istodobno normativno uređenje, organizaciono pozicioniranje, operativnu spremnost, intenzivan terenski angažman i punu međunarodnu usklađenost.

Preventivni mehanizam uspostavljen je kao poseban odjel unutar Institucije, s ciljem sustavnog sprječavanja mučenja i zlostavljanja kroz redovne i ad hoc aktivnosti u svim mjestima lišenja slobode, neovisno od postojanja pojedinačnih žalbi.

Već u samoj početnoj fazi bilo je jasno da se radi o mandatu koji ne dopušta postupno, ograničeno ili formalno uvođenje, već zahtijeva istodobno pokretanje više procesa, normativnih, organizacionih, kadrovskih i operativnih.

8.2. Zakonski i podzakonski okvir kao polazište preventivnog mandata

Zakonski temelj za uspostavu i djelovanje Preventivnog mehanizma Bosne i Hercegovine osiguran je izmjenama i dopunama Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine⁵⁰⁶, kojima su ombudsmani, sukladno s člankom 17. OPCAT-a, formalno određeni kao nositelji poslova preventivnog mehanizma. Navedenim zakonskim rješenjima definirane su osnovne ovlasti Preventivnog mehanizma⁵⁰⁷, uključujući obilazak svih mjesta lišenja slobode, davanje preporuka nadležnim tijelima, suradnju sa Potkomitetom Ujedinjenih naroda za prevenciju mučenja, te obvezu posebnog izvještavanja o njegovom radu u okviru godišnjeg izvješća Institucije.

Radi provedbe zakonskog okvira, Institucija ombudsmana donijela je Pravilnik o vršenju poslova Preventivnog mehanizma za sprječavanje mučenja i drugih okrutnih, nečovječnih ili ponižavajućih postupaka i kazni u Bosni i Hercegovini⁵⁰⁸, kojim su detaljno uređeni predmet i obim preventivnog mandata, metodologija rada, godišnje planiranje aktivnosti, način izvještavanja, postupak izbora i angažmana nezavisnih stručnih osoba i organizacija civilnog društva, kao i druga pitanja od značaja za rad i funkcioniranje Preventivnog mehanizma.

⁵⁰⁵ Konvencija protiv mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupanja ili kažnjavanja ("Službeni glasnik BiH - Međunarodni ugovori", broj 08/08);

⁵⁰⁶ Zakon o izmjenama Zakona o ombudsmanu za ljudska prava BiH („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 61/23);

⁵⁰⁷ član 4a. stav (2) Zakona o ombudsmanu za ljudska prava BiH

⁵⁰⁸ Pravilnik o vršenju poslova Preventivnog mehanizma za sprečavanje mučenja i drugih okrutnih, nečovječnih ili ponižavajućih postupaka i kazni u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 62/24);

Međutim, iako su Zakon i Pravilnik predstavljali nužan normativni osnov, u trenutku stupanja na snagu oni su postavljali formalni okvir djelovanja. U praksi nisu postojali unaprijed uspostavljeni operativni modeli, procedure, evidencijski sustavi i ostalo koji bi omogućili stvarno funkcioniranje Preventivnog mehanizma.

Stvarna uspostava mehanizma započela je tek u fazi njihove praktične primjene, koja je zahtijevala istodobno normativno tumačenje, organizaciono strukturiranje i intenzivan terenski i institucionalni angažman.

8.3. Normativno i organizaciono uređenje rada Preventivnog mehanizma

Tijekom 2025. godine Preventivni mehanizam nalazio se u kontinuiranom procesu normativnog i organizacionog uspostavljanja, koji se odvijao paralelno s redovnim radom Institucije ombudsmana.

Na sedmoj redovnoj sjednici Ombudsmana Bosne i Hercegovine, održanoj 27. maja 2025. godine, donesena je Odluka o visini naknade, pokrivanju troškova i načinu angažiranja vanjskih suradnika u okviru aktivnosti Preventivnog mehanizma, čime su prvi put precizno uređeni uvjeti angažmana neovisnih stručnih osoba i organizacija civilnog društva, sukladno s interdisciplinarnim pristupom predviđenim OPCAT-om.

Istodobno su izvršene izmjene i dopune Pravilnika o načinu obavljanja uredskog poslovanja u Instituciji ombudsmana, kojima je uspostavljen poseban djelovodnik Preventivnog mehanizma. Time su stvorene administrativne pretpostavke za vođenje zasebnih i specijaliziranih evidencija o planiranju, provođenju i praćenju aktivnosti, posjeta, nalaza, preporuka i izvješća.

Navedene aktivnosti realizirane su u kratkim vremenskim rokovima, paralelno sa drugim aktivnostima.

8.3.1. Uspostava Registra subjekata nadzora

Jedan od najobimnijih i operativno najzahtjevnijih zadataka u izvještajnom periodu odnosio se na uspostavu Registra subjekata nadzora Preventivnog mehanizma. Donošenjem Odluke o uspostavi Registra kreirana je centralizirana evidencija svih ustanova i organa u Bosni i Hercegovini koji potpadaju pod mandat Preventivnog mehanizma, uključujući kazneno-popravne zavode, pritvorske jedinice, policijske stanice, imigracijske centre, psihijatrijske ustanove zatvorenog tipa, ustanove socijalne zaštite i druga mjesta lišenja slobode.

Proces uspostave Registra zahtijevao je paralelno prikupljanje, provjeru i sistematizaciju podataka sa svih razina vlasti i iz različitih sektora, te je proveden istodobno s normativnim, terenskim i međunarodnim aktivnostima, bez umanjavanja obima drugih zadataka Preventivnog mehanizma.

8.4. Terenski rad

Tijekom proljeća i ljeta 2025. godine Preventivni mehanizam Bosne i Hercegovine djelovao je u režimu kontinuiranog, vremenski izuzetno zgusnutog i operativno zahtjevnog terenskog angažmana, koji je obuhvaćao neposredne posjete ustanovama, višednevne radne sastanke sa nadležnim institucijama, kao i intenzivan institucionalni dijalog na svim razinama vlasti.

Terenski rad u ovom razdoblju nije imao karakter sporadičnih ili izoliranih aktivnosti, već se odvijao u kontinuitetu, često bez vremenskog razmaka između pojedinih posjeta i sastanaka, uz učestala putovanja između entiteta, Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i županija.

Kako se radilo o potpuno novom mehanizmu u pravnom sustavu Bosne i Hercegovine, terenski angažman Preventivnog mehanizma bio je u velikoj mjeri usmjeren na detaljno, ponovljeno i sadržajno objašnjavanje preventivne prirode mandata, razlike između preventivnog i reaktivnog nadzora, kao i praktičnih implikacija budućih preventivnih posjeta u smislu OPCAT-a. Ovaj segment rada zahtijevao je neposrednu prisutnost na terenu i direktnu komunikaciju sa rukovodstvima ustanova i nadležnim tijelima jer, unaprijed uspostavljeno, razumijevanje preventivnog mandata u praksi nije postojalo.

Već 15. svibnja 2025. godine realiziran je terenski posjet Kazneno-popravnom zavodu Busovača, tijekom koje su, pored obilaska ustanove i upoznavanja sa uvjetima boravka osoba lišenih slobode, vođeni opsežni razgovori sa upravom o ulozi Preventivnog mehanizma, njegovim ovlastima, načinu rada i očekivanjima u pogledu buduće suradnje. Ovaj posjet predstavljao je jedan od prvih neposrednih terenskih koraka u praktičnom afirmiranju preventivnog mandata.

U razdoblju od 9. do 11. lipnja 2025. godine realiziran je niz intenzivnih višednevnih radnih sastanaka koji su obuhvaćili pravosudne institucije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, Ministarstvo pravosuđa i uprave Županije Posavske, Odjel za zdravstvo i ostale usluge Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, Kazneno-popravni zavod Orašje, kao i Ministarstvo unutarnjih poslova Tuzlanske županije. Tijekom ovih sastanaka Preventivni mehanizam je detaljno predstavljao međunarodni i domaći pravni okvir preventivnog mandata, metodologiju rada, pitanja pristupa dokumentaciji i evidencijama, razgovore sa osobama lišenim slobode, kao i ulogu preporuka u unaprjeđenju institucionalnih praksi.

Riječ je o nizu povezanih aktivnosti koje su zahtijevale višednevni boravak na terenu i intenzivnu koordinaciju sa različitim sektorima.

Neposredno nakon toga, dana 18. i 19. lipnja 2025. godine, održan je bilateralni sastanak sa Delegacijom Europske unije i Vijećem Europe, organiziran u okviru programa Horizontal Facility, tijekom kojeg su razmatrana pitanja institucionalnog pozicioniranja Preventivnog mehanizma, izazova početne faze njegovog rada i usklađivanja domaćih aktivnosti sa europskim standardima.

Potom je 24. juna 2025. godine uslijedio bilateralni sastanak sa UNHCR-om Bosne i Hercegovine, fokusiran na razjašnjavanje preventivnog mandata u odnosu na osobe lišene slobode koje potpadaju pod režime međunarodne zaštite, azila i migracija.

Intenzitet rada dodatno je pojačan tijekom jula 2025. godine. U periodu od 7. do 8. jula 2025. godine održani su radni sastanci sa Ministarstvom pravde Hercegovačko-neretvanske županije, Ministarstvom zdravstva i Kazneno-popravnim zavodom Mostar, tijekom kojih su vođeni detaljni razgovori o primjeni preventivnih standarda u praksi, sa posebnim naglaskom na pitanja zdravstvene skrbi osoba lišenih slobode.

Dana 9. Srpnja 2025. godine održani su sastanci sa Ministarstvom pravde Bosne i Hercegovine, Federalnim ministarstvom pravde i Ministarstvom sigurnosti Bosne i Hercegovine, s ciljem razjašnjavanja nadležnosti, koordinacije i buduće institucionalne suradnje u kontekstu rada Preventivnog mehanizma.

Sukladno navedenim aktivnostima, 15. srpnja 2025. godine realiziran je terenski sastanak u Kazneno-popravnom zavodu Banja Luka, dok je 16. srpnja 2025. godine održan sastanak sa Ministarstvom unutarnjih poslova Republike Srpske. Tijekom ovih aktivnosti Preventivni mehanizam je dodatno pojašnjavao preventivnu prirodu svog mandata, očekivanja u pogledu neometanog pristupa mjestima lišenja slobode, kao i značaj kontinuiranog dijaloga kao osnovnog alata prevencije.

Sve navedene terenske aktivnosti realizirane su u kratkim vremenskim razmacima, uz učestala putovanja, višednevne boravke na terenu i istodobno izvršavanje drugih obveza, te su se odvijale paralelno sa normativnim uređenjem, međunarodnim aktivnostima i redovnim radom Institucije ombudsmana.

Ove aktivnosti nisu imale karakter formalnih preventivnih posjeta u smislu OPCAT-a, one su predstavljale sadržajno neophodan, operativno izuzetno zahtjevan i vremenski intenzivan pripremni korak, bez kojeg ne bi bilo moguće stvoriti minimalne uvjete razumijevanja, povjerenja i operativne spremnosti za započinjanje redovnih preventivnih posjeta.

8.5. Okrugli stol o ulozi Preventivnog mehanizma u zaštiti prava osoba lišenih slobode

U okviru aktivnosti usmjerenih na sustavno jačanje vidljivosti Preventivnog mehanizma i stvaranje jedinstvenog institucionalnog razumijevanja njegove preventivne uloge, dana 29. rujna 2025. godine u Sarajevu je, u organizaciji Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine i uz podršku Vijeća Europe, održan cjelodnevni okrugli stol pod nazivom „Uloga Preventivnog mehanizma u zaštiti prava osoba lišenih slobode“. Ovaj događaj predstavljao je jednu od najznačajnijih i najzahtjevnijih aktivnosti u početnoj fazi rada Preventivnog mehanizma, jer je prvi put na jednom mjestu okupio gotovo sve ključne domaće i međunarodne aktere koji neposredno ili posredno učestvuju u sustavu lišenja slobode u Bosni i Hercegovini.

Organizacija okruglog stola zahtijevala je cjelovitu sadržajnu, organizacionu i logističku pripremu, uključujući izradu koncepta, definiranje programskog okvira i dnevnog reda, upućivanje ciljanih poziva nadležnim institucijama, koordinaciju učešća predstavnika kazneno-popravnih zavoda, ministarstava pravde i unutarnjih poslova na svim razinama vlasti, kao i međunarodnih partnera, te pripremu prezentacija i moderiranje cjelokupnog događaja.

Skup je okupio Ombudsmane Bosne i Hercegovine, predstavnike Vijeća Europe i Delegacije Europske unije u Bosni i Hercegovini, Misije OSCE-a u BiH, UNHCR-a, i OHCHR-a, kao i predstavnike relevantnih domaćih institucija, čime je osigurana izuzetno široka i reprezentativna institucionalna zastupljenost.

Tijekom okruglog stola detaljno su predstavljeni mandat i nadležnosti Preventivnog mehanizma sukladno s OPCAT-om, uz posebno pojašnjenje razlike između preventivnog i reaktivnog nadzora. Ova pojašnjenja bila su od naročitog značaja imajući u vidu da je u početnoj fazi rada Preventivnog mehanizma postojalo ograničeno i neujednačeno razumijevanje preventivne prirode mandata, koje nije bilo rezultat otpora, već odsustva prethodnog iskustva sa ovakvim mehanizmom u domaćem sustavu. Upravo zbog toga, okrugli stol je poslužio kao ključna platforma za zajedničko tumačenje svrhe preventivnog djelovanja, njegove uloge u ranom prepoznavanju sustavnih rizika i njegove komplementarnosti sa postojećim mehanizmima nadzora.

Posebna pozornost posvećena je pitanjima neometanog pristupa mjestima lišenja slobode, transparentnosti i razmjene informacija, postupanja po preporukama Preventivnog mehanizma, kao i zaštiti ranjivih kategorija osoba u sustavu lišenja slobode. Kroz otvorenu i strukturiranu diskusiju razmatrana su i očekivanja institucija u pogledu buduće suradnje, čime je postavljen osnov za kontinuirani preventivni dijalog zasnovan na povjerenju i jasno definiranim ulogama.

Iako je sam okrugli stol bio vidljiva jednodnevna aktivnost, on je predstavljao kulminaciju višemjesečnog, intenzivnog rada, koji je obuhvaćao terenske sastanke, pojedinačne razgovore sa institucijama, kontinuirano objašnjavanje mandata, normativna tumačenja i koordinaciju na više razina vlasti. U tom smislu, okrugli stol nije bio izolirani događaj, već završna tačka jedne izuzetno zahtjevne faze uspostavljanja Preventivnog mehanizma.

Održavanje ovog skupa imalo je presudnu ulogu u stvaranju minimalnih institucionalnih, operativnih i komunikacijskih preduvjeta za započinjanje redovnih preventivnih posjeta u smislu OPCAT-a. Time je okrugli stol poslužio kao ključni most između normativnog okvira i njegove praktične primjene, dodatno učvršćujući temelje za puni operativni rad Preventivnog mehanizma Bosne i Hercegovine.

8.6. Jačanje operativnih kapaciteta Preventivnog mehanizma kroz angažman vanjskih suradnika

Paralelno sa intenzivnim terenskim aktivnostima, normativnim uspostavljanjem Preventivnog mehanizma i ispunjavanjem međunarodnih obveza, tijekom 2025. godine provedena je

procedura Javnog poziva za izbor vanjskih suradnika, sukladno sa važećim zakonskim i podzakonskim okvirom.

Javni poziv objavljen je 2. juna 2025. godine, čime je osigurana transparentnost i dostupnost postupka širokom krugu kandidata. U periodu od 4. do 7. augusta 2025. godine provedeni su intervjui sa 48 neovisnih stručnih osoba i predstavnicima četiri organizacije civilnog društva koje su ispunjavale formalne uvjete.

Cilj provedenog postupka bio je odabir stručnih, kompetentnih i profesionalno integriranih osoba koje će svojim specijalističkim znanjem i iskustvom doprinijeti kvalitetnom provođenju preventivnih obilazaka mjesta lišenja slobode, izradi stručnih mišljenja i formuliranju utemeljenih preporuka, sukladno sa mandatom i standardima Preventivnog mehanizma.

8.7. Međunarodno umrežavanje i stručno osnaživanje

Preventivni mehanizam Bosne i Hercegovine je tijekom 2025. godine ostvario značajan iskorak u pogledu međunarodnog pozicioniranja i regionalnog umrežavanja. U periodu od 12. do 14. maja 2025. godine, tijekom sastanka održanog u Ljubljani, Bosna i Hercegovina je postala punopravna članica Mreže nacionalnih preventivnih mehanizama Jugoistočne Europe (SEE NPM Network).

Članstvo u SEE NPM mreži imalo je poseban značaj upravo u početnoj fazi rada Preventivnog mehanizma, jer je omogućilo neposredno sagledavanje organizacionih i operativnih modela rada drugih nacionalnih preventivnih mehanizama, razmjenu iskustava u svezi sa provođenjem preventivnih posjeta, izradom nalaza i formuliranjem preporuka, kao i bolje razumijevanje izazova s kojima se mehanizmi suočavaju u ranim fazama djelovanja.

U okviru šireg procesa međunarodnog pozicioniranja i stručnog osnaživanja, predstavnici Preventivnog mehanizma Bosne i Hercegovine su tijekom 2025. godine učestvovali u nizu međunarodnih stručnih skupova, obuka i sastanaka, uključujući aktivnosti održane u Varšavi, Strasbourgu, Ljubljani, Podgorici i Parizu⁵⁰⁹. Sve navedene međunarodne aktivnosti realizovane su paralelno sa intenzivnim domaćim terenskim radom, provođenjem Javnog poziva, normativno-organizacionim uspostavljanjem Preventivnog mehanizma i redovnim poslovima Institucije.

⁵⁰⁹ OSCE-ODIHR NHRI Training, Varšava, 23–26. mart 2025; Stručni skup „NPM monitoring in the context of migration“, Strasbourg, 9–10. april 2025; Sastanak Mreže nacionalnih preventivnih mehanizama Jugoistočne Evrope – SEE NPM Network, Ljubljana, 12–14. maj 2025; Sastanak u okviru podrške Vijeća Evrope EU mreži tijela za nadzor zatvorskog sustava, Strasbourg, 5–6. lipnja 2025; Međunarodna konferencija „Mental Health in Places of Deprivation of Liberty“, Kosovo*, 25–27. lipnja 2025; Regionalni sastanak o alternativama imigracijskom pritvoru, Podgorica, 21–23. listopada 2025; ENPMF Training – obuka nacionalnih preventivnih mehanizama, Pariz, 8–10. prosinac 2025.

8.7.1. Nalazi CPT-a kao potvrda nužnosti i pravovremenosti uspostave Preventivnog mehanizma

Izvještaj Europskog komiteta za sprječavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT) o posjetu Bosni i Hercegovini, provedenoj u razdoblju od 2. do 13. rujna 2024. godine, objavljen 27. siječnja 2026. godine⁵¹⁰, pružio je dodatnu, međunarodno potvrđenu sliku sustavnih rizika i nedostataka u postupanju prema osobama lišenim slobode.

CPT je u izvješću ponovno zaprimio brojne navode o tjelesnom zlostavljanju pritvorenih osoba od strane policijskih službenika na državnoj, entitetskoj i županijskoj razini, posebno u kontekstu djelovanja specijalnih policijskih jedinica, te zaključio da osobe lišene slobode ostaju izložene stvarnom riziku od torture i ozbiljnih povreda. Nadalje, ukazano je na niz strukturnih problema u kazneno-popravnim ustanovama, uključujući neadekvatne uvjete boravka, prenapučenost, nedostatak zdravstvenog osoblja i primjenu spornih praksi u pogledu sredstava sputavanja i izolacije, naročito prema ranjivim kategorijama zatvorenika. Posebno zabrinjavajući nalazi odnosili su se na stanje u pojedinim ustanovama socijalne skrbi i na postupanje prema stranim državljanima lišenim slobode u imigracijskom kontekstu, gdje su zabilježeni uvjeti koji mogu dosezati prag nečovječnog i ponižavajućeg postupanja.

Objavljivanje izvještaja CPT-a početkom 2026. godine retrospektivno potvrđuje opravdanost i nužnost obima i intenziteta rada Preventivnog mehanizma tijekom 2025. godine. Aktivnosti koje su u početnoj fazi imale karakter normativnog uređenja, izgradnje organizacionih kapaciteta, intenzivnog terenskog angažmana i sustavnog objašnjavanja preventivnog mandata, pokazale su se kao neizostavan preduvjet za stvaranje minimalnih uvjeta za djelotvoran preventivni nadzor.

U tom smislu, Preventivni mehanizam Bosne i Hercegovine nije izgrađen kao formalna institucionalna struktura, već kao operativan odgovor na međunarodno utvrđene rizike i preporuke, s ciljem da kroz redovite preventivne posjete, kontinuirani dijalog sa subjektima nadzora i praćenje provedbe preporuka doprinese stvarnom smanjenju rizika od torture i zlostavljanja.

Polazeći od uspostavljenih normativnih i organizacionih osnova, izgrađenih kapaciteta i stečenog institucionalnog iskustva, Preventivni mehanizam Bosne i Hercegovine će početkom 2026. godine započeti punu operacionalizaciju preventivnih posjeta u smislu OPCAT-a, uz poseban fokus na oblasti i rizike identifikovane u nalazima CPT-a, čime se uspostavljeni mehanizam prevodi iz faze intenzivne izgradnje u fazu kontinuiranog, sustavnog i učinkovitog preventivnog djelovanja.

8.8. Primjeri dobre prakse u preventivnoj zaštiti

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su tijekom 2025. godine zaprimili i razmatrali informaciju o postupanju Komisije za zaštitu osoba s duševnim smetnjama Javne ustanove Bolnica Travnik, o čemu je Institucija bila uredno i blagovremeno obaviještena. Dostavljeni podaci ukazuju da se

⁵¹⁰Dostupno na: <https://www.coe.int/en/web/cpt/-/the-council-of-europe-anti-torture-committee-publishes-critical-report-on-its-2024-periodic-visit-to-bosnia-and-herzegovina>

radi o primjeru dobre prakse u preventivnoj zaštiti prava osoba lišenih slobode, zasnovanom na razvijenom sustavu unutarnjeg nadzora i samoprocjene. Postupanje Komisije obuhvaća redovno razmatranje slučajeva prisilnog zadržavanja, dosljedno poštivanje zakonom propisanih procedura, uvažavanje dostojanstva pacijenata, kao i suradnju s obitelji, pri čemu tijekom izvještajnog razdoblja nisu utvrđene povrede ljudskih prava.

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine ocjenjuju da ovakav pristup doprinosi ranom prepoznavanju rizika od nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja i predstavlja model dobre prakse za druge zdravstvene i srodne ustanove.

8.9. Zaključna ocjena

Rad Preventivnog mehanizma Bosne i Hercegovine u 2025. godini obilježen je fazom uspostave koja je po svom obimu, intenzitetu i složenosti prevazilazila uobičajene institucionalne procese. Preventivni mehanizam nije uspostavljan kroz izdvojeni ili odvojeni proces, već paralelno sa redovnim radom Institucije ombudsmana, uz istodobno normativno tumačenje, organizacionu izgradnju, intenzivan terenski angažman, međunarodno umrežavanje i jačanje operativnih kapaciteta.

Veliki dio rada u ovoj fazi imao je karakter „nevidljivih“ aktivnosti, kontinuiranih razgovora, objašnjavanja mandata, koordinacije sa institucijama, izgradnje povjerenja i stvaranja operativnih pretpostavki, ali je upravo taj segment bio ključan za stvaranje minimalnih uvjeta za učinkovito preventivno djelovanje sukladno sa OPCAT-om.

Zahvaljujući realiziranim normativnim rješenjima, uspostavljenim evidencijama, intenzivnom terenskom radu, provedenom Javnom pozivu i međunarodnom umrežavanju, Preventivni mehanizam Bosne i Hercegovine je do kraja 2025. godine izgradio stabilnu i održivu osnovu za puni operativni rad.

U tom kontekstu, početkom 2026. godine očekuje se započinjanje redovnih preventivnih posjeta, izrada tematskih nalaza i upućivanje preporuka, čime će Preventivni mehanizam Bosne i Hercegovine u potpunosti započeti ostvarivanje svoje preventivne uloge u sustavu zaštite ljudskih prava

IX. PRAVA DJETETA

9.1. Uvod

Sukladno sa svojim mandatom, Ombudsmani BiH su zaduženi za praćenje, zaštitu i promociju prava i interesa djece i izvještavanje o pravima djece ispunjavaju svoju zadaću i obvezu. Izvještaj o pravima djece predstavlja i trenutno stanje o pravima djece u Bosni i Hercegovini i Ombudsmani BiH žele pojačati glas djece i zauzeti se za prava svakog djeteta.

Ombudsmani BiH smatraju da je u posljednje tri decenije podignuta svijest o pravima djece i da je mnogo učinjeno u zaštiti prava djece, ali daleko od ostvarivanja cilja da svako dijete ima jednaka prava i jednake šanse za razvoj svojih potencijala. Siromaštvo je, nažalost, svakodnevnica velikog broja djece. Djeca se susreću s preprekama u pristupu kvalitetnom obrazovanju i osnovnim zdravstvenim uslugama i stoga bi morali svi još jednom pažljivo razmotriti koje su zadaće u ostvarivanju dječjih prava ostale nedovršene. Mišljenja djece se ne uzimaju dovoljno u obzir u pitanjima koja su i djeci važna.

Generalna je ocjena Ombudsmana BiH da se pravima djeteta samo deklarativno u brojnim oblastima daje prioritet u odnosu na ostala prava, a djeca i mladi mogu biti snažni pokretači promjena, donoseći nove ideje i perspektive koje mogu pomoći u oblikovanju boljeg svijeta za sve.

9.1.1. Statistika

U Odjeljenju za praćenje ostvarivanja prava djece u 2025. godini registrovane su 404 žalbe⁵¹¹, što predstavlja povećanje u odnosu na 2024. godinu kada je broj žalbi iznosio 299, što iznosi povećanje od 35, 12 %. Povrede prava djeteta se razmatraju i u okviru drugih odjeljenja, najčešće kroz Odjeljenje za eliminaciju svih oblika diskriminacije, Odjeljenja za praćenje političkih i građanskih prava, ali i kroz rad svih drugih odjeljenja.⁵¹²

Žalbe su se u velikoj mjeri odnosile na oblast obrazovanja (žalbe na rad odgojno-obrazovnih ustanova i prosvjetno osoblje zbog izvođenja nastave, neprofesionalnog ponašanja prosvjetnog osoblja, stručnih službi i uprave škole, zbog vršnjačkog nasilja), oblast zdravstvene skrbi i zdravstvenog osiguranja, oblast visokokonfliktnih razvoda, na rad centara za socijalni rad, sudova, tužiteljstava, policije i oblast zdravstvene skrbi i zdravstvenog osiguranja.

⁵¹¹ Devet predmeta je otvoreno po službenoj dužnosti sukladno sa zakonskim ovlastima

⁵¹² Npr. u Odjeljenju za praćenje osoba lišenih slobode, Ombudsmani BiH su postupali u predmetu Ž-SA-07-389/23 po žalbi majke koja izdržava kaznu zatvora, a žalbom se ukazuje na navodno loše uvjete boravka svoje malodobne djece u ustanovi za smještaj djece bez roditeljskog staranja. Ombudsmani BiH kada uoče u okviru predmeta u drugom Odjeljenju ugrožavanja ili kršenja prava djeteta reaguju po službenoj dužnosti i ispituju činjenice koje se tiču prava i interesa djece (npr. predmet broj Ž-BL-01-290/24 - podnositelj žalbe nije upisao svoje dijete u osnovnu školu, a nakon uključivanja svih nadležnih od strane Ombudsmana BiH, dijete je upisano u osnovnu školu);

Ombudsmeni BiH su izdali 58 preporuka u 41 predmetu koje su se najčešće odnosile na zaštitu prava i interesa djeca u visokokonfliktnim razvodima, obrazovanje, zdravstvenu i socijalnu zaštitu.

9.2. Zdravstvena zaštita djece

Tjelesno zdravlje se tradicionalno smatra prioritetom, a mentalnom zdravlju djece se često ne daje dovoljno značaja. U suvremenom svijetu djeca i adolescenti suočavaju se s brojnim izazovima koji ozbiljno ugrožavaju njihovo fizičko, mentalno i socijalno zdravlje, a time i njihov puni razvojni i obrazovni potencijal. Zdravlje djece je ključno jer postavlja temelje za njihov cjelokupni razvoj.

Postupajući po žalbi majke djeteta koje nije primljeno u predškolsku ustanovu jer nije vakcinisano,⁵¹³ Ombudsmeni BiH su ukazali da je pravo na vakcinu i cijepljenje pravo djeteta na zdravstvenu zaštitu prema najvišim zdravstvenim standardima. U raspravi koja se vodi između stručnjaka - zagovaratelja imunizacije i roditelja koji se protive imunizaciji, Ombudsmeni BiH u fokus rasprave primarno mjesto daju djetetu i zaštiti njegovog zdravlja. U predmetima ove vrste, Ombudsmeni BiH nalaze da odgojno - obrazovne ustanove ne krše i ne ugrožavaju pravo djeteta na obrazovanje i imaju pravo prigodom upisa zahtijevati od roditelja da svoju djecu cijepi, odnosno da dostave dokaze o izvršenoj imunizaciji prije upisa.

Nakon postupka istraživanja po žalbi⁵¹⁴ kojom se zahtijeva pomoć u uspostavljanju mobilnog tima fizioterapeuta za djecu onkološke pacijente, Ombudsmeni BiH su Vladi Brčko distrikta i Odjelu za zdravstvo i ostale usluge i JZU „Zdravstvenom centru Brčko“ uputili Preporuku da u okviru svojih nadležnosti učine sve neophodne mjere i radnje i uspostave mobilni tim fizioterapeuta koji će pružati usluge fizikalne terapije u kućnim uvjetima djeci oboljeloj od malignih bolesti. Ombudsmeni BiH će tijekom 2026. godine pratiti realiziranje Preporuke.

Ombudsmanima BiH se obratila majka djeteta - onkološkog pacijenta, zahtijevajući za svoje dijete, ali i za drugu djecu, da se odobre lijekovi koji nisu na esencijalnoj listi lijekova, kao i dodaci koje preporučuju liječnici, odnosno refundiranje troškova lijekova, suplemenata i propisane terapije u liječenju djece oboljele od maligne bolesti.⁵¹⁵ Ombudsmeni BiH su Fondu zdravstvenog osiguranja Brčko distrikta BiH uputili Preporuku da razmotre mogućnost refundiranja svih troškova liječenja. Ombudsmeni BiH će tijekom 2026. godine pratiti realiziranje Preporuke.

Majka novorođenčeta obratila se Ombudsmanima BiH, jer se dijete nalazilo u komi i vodilo se kao palijativni pacijent na Klinici za anesteziologiju i intenzivno liječenje. Majka u obraćanju Ombudsmanima BiH izražava bojazan da će dijete biti pušteno iz bolnice, a obitelj nema uvjeta za kućnu njegu djeteta⁵¹⁶. Nadležni liječnici su se izjasnili da nije postojala namjera da se dijete

⁵¹³ Ž-BL-01-807/25

⁵¹⁴ Ž-BR-04-19/25, Preporuka broj: P- 292/25

⁵¹⁵ Ž-BR-04-22/25, Preporuka broj: P- 293/25

⁵¹⁶ Ž-BL-01-509/25, dijete je preminulo i bolnica dostavlja optusno pismo na znanje i informaciju Ombudsmenima BiH

otpušta sa liječenja, odnosno osoblje je preuzelo adekvatnu skrb o djetetu u vidu palijativne njege, iako to nadilazi kapacitete i definirani okvir rada zdravstvene ustanove.

U svojoj žalbi otac djeteta opisuje da je dijete odveo kod kirurga sa uputnicom od obiteljskog liječnika, jer je dijete imalo problema sa urastanjem nokta.⁵¹⁷ Dijete je pregledano od strane kirurga, isti dan je urađena intervencija, a potom mu se saopćava da mora platiti anesteziju. Kako nije platio zdravstvenu uslugu za anesteziologa, kirurg je na njega povicio ton, izvršena medicinska intervencija nije uvedena u zvanične evidencije, nije imao otpusno pismo, nije imao zakazanu kontrolu, te od Ombudsmana BiH traži savjet. Podnositelj žalbe je upoznat da postoji više načina da zaštititi svoja prava, odnosno prava svog djeteta kao korisnika zdravstvene usluge.

9.3. Pravo na obrazovanje

Odjeljenje za praćenje ostvarivanja prava djece tijekom 2025. godine bilježi dosta predmeta koji ukazuju na ugrožavanja i kršenje prava djece u oblasti obrazovanja. U ovoj oblasti neophodno je djeci osigurati kvalitetno predškolsko, osnovni i srednji odgoj i obrazovanje. Ombudsmeni BiH su svjesni toga da je mnogo obveza i nadležnosti na školama, ali u svim onim situacijama u kojima je ponašanje roditelja ugrožavajuće za dijete, odgojno-obrazovne ustanove trebaju i moraju uključiti druge nadležne na području svoje lokalne zajednice (centar za socijalni rad, po potrebi i policiju, centar za mentalno zdravlje), radi ostvarivanja najboljeg interesa djeteta.

9.3.1. Predškolski odgoj i obrazovanje

Tijekom 2025. godine Ombudsmeni BiH su zaprimili žalbe roditelja zbog nejednakog tretmana djece pri ostvarivanju prava na predškolski odgoj i obrazovanje⁵¹⁸. Kako se navodi, roditelji djece čija djeca su primljena u javne vrtiće plaćaju boravak 160 KM mjesečno, dok roditelji djece čija djeca pohađaju privatne vrtiće plaćaju mjesečno od 400 do 550 KM, uz subvenciju grada u iznosu od 150 KM. Bez obzira na subvencije i dalje smatraju da je cijena privatnih vrtića visoka. Ombudsmeni BiH su zauzeli stav da u konkretnim slučajevima nije riječ o diskriminaciji, ali su pozvali nadležne da i u budućem razdoblju aktivno rade na iznalaženju što boljih rješenja kako bi što veći broj djece pohađao predškolski odgoj i obrazovanje.

Po pitanju subvencija za smještaj djece u privatnoj predškolskoj ustanovi tijekom 2024. godine zaprimljena je žalba roditelja čije dijete pohađa privatnu predškolsku ustanovu.⁵¹⁹ Upućena je Preporuka nadležnim tijelima, da osiguraju učinkovit mehanizam praćenja i nadzora nad dodjeljivanjem subvencija za upis djece u predškolske ustanove/vrtiće, ali Preporuka nije uvažena.

Ombudsmeni BiH su zaprimili žalbu grada u svezi sa štrajkom zaposlenih u predškolskoj ustanovi.⁵²⁰ Gradska uprava smatra da je organiziranje i provođenje štrajka suprotno međunarodnim standardima i domaćim propisima. Ombudsmeni BiH su se bavili ovim pitanjem, kada se u slučaju štrajka prosvjetnih radnika djeci uskraćuje pravo na obrazovanje. Zabrinutosti

⁵¹⁷ Ž-BL-01-318/25

⁵¹⁸ Ž-BL-01-864/25 i Ž-BL-01-599/25

⁵¹⁹ Ž-BR-04-20/24, Preporuka broj: P-129/24

⁵²⁰ Ž-BL-01-811/25

su posebno izražene kada sindikati ne odustaju od svojih zahtjeva, a pritom ni nadležne vlade ne posustaju i ne nude eventualno kompromisna rješenja i ne pregovaraju. Ove žalbe uvijek otvaraju pitanje zaštite prava djeteta – odnosno postavlja se pitanje da li se na ovaj način djeci uskraćuje pravo na obrazovanje. Ombudsmeni BiH su ukazali na svoje mišljenje da ostvarivanje radnih prava prosvjetnih radnika/odgajatelja ne smije biti na štetu djece. Ukoliko se djeci uskraćuje pravo na obrazovanje i ne pohađaju školu i/ili vrtiće, usljed štrajka, ta odluka nije u najboljem interesu djeteta i na taj način se krše prava djece. Ombudsmeni BiH u potpunosti uvažavaju sve okolnosti u kojima odgajatelji i drugo osoblje djeluju i rade, kao i ostvarivanje njihovih radnih prava, ali istodobno Ombudsmeni, BiH ali i svi drugi nadležni, ne mogu zanemariti osnovni princip zajamčenih člankom 3. UN Konvencije o pravima djeteta - najbolji interes djeteta.

9.3.2. Osnovno obrazovanje i odgoj

Postupajući po žalbi⁵²¹ u cilju osiguranja besplatnog prijevoza do škole za učenike, Ombudsmeni BiH su Preporukom pozvali osnovnu školu da zahtjev za odobravanje besplatnog prijevoza proslijedi na odlučivanje Ministarstvu prosvjete i kulture Republike Srpske, sukladno sa utvrđenom praksom sa zahtjevima za učenike koji stanuju u ulicama koji ne pripadaju upisnom području škole. Škola je postupila sukladno sa preporučenim mjerama Ombudsmana BiH, a Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske je obavijestilo Ombudsmane BiH da će zahtjev uputiti gradskoj upravi kako bi se ulica u kojoj stanuje dijete podnositeljice žalbe „*vratila*“ u upisno područje škole.

Ombudsmanima BiH se obratio zabrinuti građanin⁵²² navodeći da se krše prava djeteta jer su djeca - učenici osnovnih škola prisustvovali javnoj manifestaciji pod nazivom Dan policije Unsko - sanske županije i tom prigodom su vidjeli oružje i naoružane pripadnike policije. Razmatrajući žalbene navode, Ombudsmeni BiH su zaključili da su djeca i mladi povodom Dana policije imali prigodu vidjeti oružje koje koristi policija, ali posmatranje oružja ne predstavlja edukaciju za rukovanjem oružja. Iz dostavljenih fotografija zaključeno je da se radi o aktivnostima koje podrazumjevaju upoznavanje djece i mladih o mandatu i nadležnostima policije, što predstavlja važan segment života građana radi zaštite njihove sigurnosti i njihovih prava. Shodno tomu, ocijenjeno je da nema kršenja i ugrožavanja prava djeteta.

Roditelji učenika osnovne škole duži vremenski period se suočavaju sa ozbiljnim problemima koji su posljedica neprihvatljivog i nedoličnog ponašanja jednog učenika, kao i njegovih roditelja, zbog kojih je narušena sigurnosna situacija, nesmetan rad škola, kao i sigurnost svih učenika i uposlenika škola. Od Ombudsmana BiH se traži pomoć.⁵²³ Nadležno ministarstvo obrazovanja bilo je aktivno uključeno u rješavanje problema nastalih u školi, održano je niz sastanaka sa roditeljima učenika i predstavnicima nadležnih tijela. Roditeljima djeteta je predloženo da obve zdravstveni pregled djeteta kako bi se utvrdilo njegovo zdravstveno stanje i medicinska dokumentacija o obavljenom pregledu dostavila školi, nakon čega bi škola mogla poduzeti odgovarajuće mjere. Prema saznanjima koje ima nadležno ministarstvo obrazovanja,

⁵²¹ Ž-BL-01-723/24, Preporuka broj: P- P-143/25

⁵²² Ž-BL-01-440/25

⁵²³ Ž-SA-01-628/25

roditelji su to i učinili. Predmet je zatvoren, jer je uspostavljena dobra suradnja na relaciji škola - roditelji i ustanovljeno je da se poduzimaju odgovarajuće mjere i radnje.

Ombudsmeni BiH su zaprimili prijavu koja se tiče kršenja i ugrožavanja prava djeteta u osnovnim školama.⁵²⁴ Prema žalbenim navodima, umjesto redovne nastave, učenici su izvedeni iz učionica i bili su „*primorani*“ učestvovati u manifestaciji koja je bila u organizaciji nadležnih organa kojoj su prisustvovali i brojni političari. Prijavom se ukazuje da je došlo do kršenja prava na obrazovanje, prava na slobodu izražavanja i izbora, prava roditelja da odlučuju o učestvovanju svoje djece u vannastavnim aktivnostima i da su djeca izmanipulisana i zlouporabljena u političke i promotivne svrhe. Ombudsmeni BiH su preporučili osnovnim školama koje su učestvovala u manifestaciji da u svim budućim sličnim situacijama obavijeste roditelje učenika o svim vannastavnim aktivnostima u kojima učestvuju učenici i koje podrazumijevaju napuštanje objekta škole i školskog dvorišta, te pribave suglasnosti roditelja. Škole su odgovorile da će imati u vidu preporučene mjere Ombudsmana BiH.

9.3.3. Srednje obrazovanje i odgoj

Ombudsmeni BiH su zaprimili žalbu roditelja zahtijevajući premještanje djeteta iz jedne srednje škole u drugu srednju školu iz zdravstvenih razloga i udaljenosti škole od mjesta stanovanja.⁵²⁵ Tijekom postupka istraživanja, udovoljeno je zahtjevu i dijete je upisalo željenu srednju školu.

9.3.4. Suradnja škole i roditelja

Ombudsmeni BiH uočavaju u postupanju po pojedinačnim žalbama da su roditelji djece nezadovoljni radom prosvjetnog osoblja, stručnih službi i upravama predškolskih, osnovnih i srednjih odgojno-obrazovnih ustanova, ali i da je velik broj takvih žalbi neosnovan. U predmetima ove vrste, Ombudsmeni BiH od roditelja i škola insistiraju na rješavanje konfliktnih situacija mirnim putem, suradnjom svih relevantnih aktera i uvijek u najboljem interesu djeteta. Na školi je odgovornost da u vlastitoj sredini doprinese stvaranju kulture koja poštuje ljudska prava i osnovne slobode svih građana. Ukoliko postoji problem u odnosu nastavnika i učenika ili međusobnih odnosa učenika, to zahtijeva urgentno djelovanje menadžmenta, nastavnog osoblja, ali i roditelja učenika, kako bi se spriječile neželjene posljedice. Škola je mjesto gdje se svi moraju osjećati sigurno i zaštićeno. To je zajednica u kojoj bi trebalo vladati razumijevanje, topla međuljudska komunikacija i skrb za sve članove. Istodobno je i mjesto gdje se podjednako posvećuje pozornost obrazovnim postignućima, ali i emotivnom razvoju djece kako bi se osjećala dijelom školske zajednice. Važna zadaća škole je kontinuirano podsticanje roditelja na suradnju i jačanje međusobne komunikacije. Škola ne može, niti treba da se sama nosi sa problemima i svakodnevnim izazovima u radu sa djecom, ali kao institucija koja prva prepoznaje i uoči zabrinjavajuću okolnost, ima obvezu da uključi druge relevantne faktore u rješavanje problema

Majka djeteta se obraća Ombudsmanima BiH navodeći da je sa upravom škola imala nesuglasice oko jednodnevne ekskurzije učenika, a potom dobija informaciju da međunarodna privatna osnovna škola ne želi produžiti ugovor o pohađanju nastave u narednoj školskoj godini za njeno

⁵²⁴ Ž-BL-01-371/25, Preporuka broj: P-215/25

⁵²⁵ Ž-SA-01-1242/25

dijete.⁵²⁶ Škola se na žalbene navode izjašnjava da je, „*uprkos brojnim spornim situacijama u kojima je škola u četiri uzastopne godine izložena kontinuiranim i neosnovanim pritiscima od strane jednog roditelja, uz evidentne oblike verbalnog i pisanog maltretiranja osoblja, uprave i nastavnika, često u prisustvu učenika*“, odlučila omogućiti nastavak školovanja djeteta i za narednu školsku godinu i da su se pritom vodili isključivo najboljim interesom djeteta.

Roditelji učenika obraćaju se Ombudsmanima BiH navodeći da su nezadovoljni ponašanjem nastavnice u jednoj osnovnoj školi, a uprava škole ne reaguje na prijave roditelja.⁵²⁷ Pritužba je upućena i nadležnom ministarstvu. Nadležno ministarstvo obavještava Ombudsmane BiH da su djelovali sukladno sa važećim zakonom kojim je propisano da ministarstvo vrši nadzor nad zakonitošću rada škole. Ministarstvo je zaključilo da je direktor škole postupao po prijavama roditelja, da je djelovao u okviru svojih nadležnosti i u više navrata tražio očitovanje predmetnog nastavnika. Ombudsmani BiH su uputili roditelje da se obrate direktoru škole, razredniku, stručnoj službi škole koji su obvezni da učenicima pruže potporu i pomoć u unaprjeđenju socijalnih vještina u odnosima sa vršnjacima, roditeljima i nastavnicima.

Majka učenice jedne osnovne škole obraća se Ombudsmanima BiH, jer je nezadovoljna provođenjem nastavnog plana i programa iz predmeta Informatika, kao i ophođenjem nastavnice Informatike⁵²⁸. Kako je iz žalbenih navoda bilo jasno da je njenom djetetu bilo omogućeno komisijsko polaganje predmeta, te da mu je ocjena ostala ista, Ombudsmani BiH su ocijenili da nema osnova za djelovanje u konkretnom slučaju i predmet su zatvorili.

Ombudsmanima BiH su se obratili roditelji djeteta učenika jedne osnovne škole zbog nasilnog ponašanja učiteljice prema njihovom djetetu.⁵²⁹ Škola obavještava Ombudsmane BiH da su proveli disciplinski postupak i da je utvrđeno da je učiteljica počinila težu povredu radne obveze zbog nasilnog ponašanja prema učeniku i izrečena joj je novčana kazna. Škola je također obavijestila Ombudsmane BiH da su prije početka nove školske 2025/2026 napravili novu raspodjelu odeljenskih starješina i da je došlo do zamjene učiteljice.

Podnositeljica žalbe se obraća Ombudsmanima BiH navodeći da su njena djeca diskriminirana i trpe „*razne lažne optužbe od strane direktorice škole i drugog osoblja*“.⁵³⁰ Za svoje dijete tvrdi da ima disleksiju, disgrafiju, poremećaj koncentracije i ADHD sindrom za koji se još uvijek vrše odgovarajuće medicinske analize i pohađa nastavu po individualno prilagođenom planu i programu. Ombudsmani BiH nisu utvrdili diskriminaciju, ali su, vodeći se najboljim interesom djeteta, preporučili osnovnoj školi da u suradnji sa roditeljima izvrše reviziju Individualnog plana i programa sačinjenog za potrebe djeteta i ukoliko postoji potreba da ga dodatno prilagode na način da se djetetu omogući asistent u nastavi, te da se uspostavi kontinuirana suradnja sa roditeljima. Od roditelja se zahtijevalo da pravovremeno i detaljno informiraju školu o potencijalnim problemima i rizicima u učenju, vladanju i ponašanju djece. Preporuka Ombudsmana BiH je u potpunosti realizirana.

---

⁵²⁶ Ž-SA-01-712/25

⁵²⁷ Ž-SA-01-719/25

⁵²⁸ Ž-SA-01-891/25

⁵²⁹ Ž-BL-01-384/25

⁵³⁰ Ž-SA-01-271/25, Preporuka broj P- 236/25

9.3.5. Školski objekti

Kvaliteta obrazovanja podrazumijeva multidimenzionalan i dinamičan koncept koji u sebe uključuje kvalitetu različitih aspekata obrazovanja, a pod kojima se, između ostalog, podrazumijeva kvalitetu sredine, odnosno važnost školskog objekta. U cilju osiguranja najboljeg interesa djeteta u oblasti obrazovanja podrazumijeva se da su školski objekti izgrađeni sukladno sa tehničkim propisima o građenju objekta (građevinska i uporabna dozvola), propisanim pedagoškim standardima i normativima, da su prilagođeni za kretanje svakog djeteta i odrasle osobe, da su škole opremljene neophodnim nastavnim sredstvima i modernim informacijsko komunikacijskim tehnologijama, uz dovoljan broj učionica i kabineta itd.

Ombudsmeni BiH su zaprimili žalbu vijeća roditelja osnovne škole u kojoj se navodi da više od dvanaest godina zahtijevaju od nadležnih tijela poduzimanje mjera i radnji u cilju izmještanja nadležnih institucija koji su godinama smješteni u školskoj zgradi, a što potvrđuje i označeni organ⁵³¹. Upućena je preporuka nadležnima da bez daljeg odlaganja poduzme sve potrebne mjere s ciljem konačnog izmještanja organizacionih jedinica i institucija koje nisu neposredno povezane sa obrazovnim procesom iz prostorija. Ombudsmeni BiH su zaprimili odgovor na preporuku u kojem se navodi da se radi na realizaciji preporuke.

Postupajući po žalbi⁵³² kojom grupa roditelja od Ombudsmana BiH zahtjeva poduzimanje aktivnosti kako bi se popravilo stanje u toaletima u osnovnoj školi, ustanovljeno je da su žalbeni navodi osnovani. Roditelji opisuju kako se neugodan miris širi školom i roditelji strahuju za zdravlje svoje djece. Ombudsmeni BiH su preporučili osnovnoj školi, ministarstvu i općini na čijem se području nalazi škola da, u zajedničkoj suradnji i u koordinaciji riješe problem mokrih čvorova u osnovnoj školi, te na taj način unaprijede zaštitu prava djece na obrazovanje i spriječe ugrožavanja prava djeteta na zdravlje. Tijekom 2026. godine pratiće se realizacija Preporuke.

Podnositelj žalbe se obratio Ombudsmanima BiH zahtjevajući da se obavi inspekcijski nadzor nad tehničkim uvjetima⁵³³ u školskom objektu u kojem je smještena srednja škola.⁵³⁴ Upućena je Preporuka nadležnom ministarstvu da sukladno sa zakonskim ovlastima uzme u razmatranje zahtjev za inspekcijski nadzor. Ministarstvo dostavlja odgovor na Preporuku, navodeći da vrši upravni nadzor nad zakonitošću rada škole i da će imati u vidu preporučene mjere Ombudsmana BiH.

9.4. „Amber Alert“ u Federaciji Bosne i Hercegovine i Brčko distriktu BiH

Postupajući po službenoj dužnosti⁵³⁵ Ombudsmeni BiH su preporučili Federalnom ministarstvu unutarnjih poslova i Policiji Brčko distrikta Bosne i Hercegovine da poduzmu dodatne napore kako bi na području Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine došlo do uspostavljanja sustava žurnog obavještanja javnosti u slučaju nestanka djeteta. Ombudsmeni BiH konstatiraju da su nadležna tijela poduzimala napore i radnje, odnosno po

⁵³¹ Ž-BR-04-116/25, Preporuka broj: P-289/25

⁵³² Ž-BL-04-116/25, Preporuka broj: P-359/25

⁵³³ Tehnički uvjeti se odnose na prostorne uvjete (broj učenika u učionicama) i higijenske (uvlovi u toaletima)

⁵³⁴ Ž-BL-05-50/25, Preporuka broj: P-234/25

⁵³⁵ Ž-BL-01-627/23, Preporuka broj: P- P-80/25

preporuci Ombudsmana djelomično je postupljeno, ali poduzete radnje nisu rezultirale konačnom uspostavom sustava žurnog obavještanja javnosti u slučaju nestanka djeteta na području Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

9.5. Zabrana pušenja u Republici Srpskoj

Ombudsmani BiH su tijekom 2023. godine otvorili predmet po službenoj dužnosti o uporabi elektroničkih cigareta ili tzv. vejp cigareta i nargila.⁵³⁶ Ombudsmani su Preporukom pozvali Ministarstvo zdravlja i socijalne skrbi Republike Srpske i JZU Institut za javno zdravstvo Republike Srpske da, u svojstvu predlagača, poduzmu dodatne napore i razmotre svaku zakonsku mogućnost da pronađu i predlože izmjene i dopune postojećih zakonskih i/ili podzakonskih rješenja ili predlože usvajanje novih zakonskih i/ili podzakonskih rješenja kako bi se, pored već postojećih zabrana, malodobnicima zabranila i prodaja svih novih oblika duhanskih proizvoda koji su se pojavili na tržištu Republike Srpske. Također Preporukom je pozvano Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske i JZU Institut za javno zdravstvo Republike Srpske da poduzmu i dodatne aktivnosti kako bi se jasno adresirali problemi djece i mladih u prevenciji pušenja u Republici Srpskoj i definirale smjernice za rješavanje problema uporabe duhana i svih duhanskih proizvoda. Tijekom 2026. godine pratit će se realiziranje preporuke.

9.6. Nasilje nad djecom i među djecom

Ombudsmani BiH smatraju da prioritet nadležnih mora biti suzbijanje nasilja nad i među djecom i digitalna sigurnost djece. Djeca, ali i roditelji, nisu svjesni rizika objava na društvenim mrežama i uplitanja medija u događaje u koje su uključena djeca.

Problem vršnjačkog nasilja ne bi trebala rješavati „ulica“ niti društvene mreže, već se problem mora rješavati u okviru postupanja nadležnih institucija te, u slučaju potrebe, uključiti i nadležne koji nadziru njihov rad. Objave na društvenim mrežama i u medijima nerijetko krše pravo djece na privatnost i na dostojanstvo, a često su i jednostrane, jer nije objavljena cijela i objektivna informacija.

Važno je da roditelji svakodnevno komuniciraju sa svojom djecom i da izgrade odnos povjerenja koji je ključan za dobru komunikaciju i uvid u djetetov život. Važno je i da cijela uža i šira zajednica imaju jasan stav o neprihvatljivosti nasilja i neophodno je da se na nasilje uvijek reaguje. Po pitanju vršnjačkog nasilja, mnoge škole organizuju različite radionice za djecu i roditelje, ali ipak vršnjačko nasilje se i dalje događa i sve je okrutnije.

Roditelji su se obratili Ombudsmanima BiH⁵³⁷ jer je njihovo dijete duže vrijeme izloženo nasilju u razredu, te je bilo prisiljeno napustiti nastavu i polagati razredni ispit. Nakon uspješno položenog ispita i dobijenog svjedočanstva, nije se željelo vratiti u školu, uz liječničko opravdanje. Roditelji su se obratili ministarstvu obrazovanja i podnijeli su žalbu Školskom odboru na odluku nastavnčkog vijeća. Tijekom postupka istraživanja dijete je premješteno u

⁵³⁶ Ž-BL-01-608/23, Preporuka broj: P-34/25

⁵³⁷ Ž-SA-01-1374/25

drugi razred iste škole i predmet je zatvoren. Ombudsmeni BiH su doprinijeli rješavanju problema na način da su u njegovo rješavanje uključili sve nadležne.

Majka djeteta se obraća žalbom Ombudsmanima BiH navodeći da je njeno dijete žrtva vršnjačkog nasilja, a povodom prijave koju je podnijela nadležnim organima nema reakcije i stoga se obraća Ombudsmanima BiH.⁵³⁸ Odmah su pozvani nadležni – škola, centar za socijalni rad i policija, da se na žalbene navode izjasne i da Ombudsmane BiH obavijeste o poduzetim radnjama i o ishodima poduzetih radnji povodom prijave vršnjačkog nasilja. Tijekom postupka istraživanja Ombudsmeni BiH su ustanovili da su nadležni poduzeli sve mjere iz svoje nadležnosti, što je rezultiralo rješavanjem svih problema na koje se ukazivalo žalbom. Kako je i podnositeljica žalbe potvrdila navode, predmet je zatvoren.

U žalbi Ombudsmanima BiH majka navodi da su njena djeca bila izložena brutalnom tjelesnom i psihičkom nasilju kada je grupa odraslih muškaraca nasilno provalila u njihov obiteljski dom i izvršila napad na obitelj⁵³⁹. Djeca su bili svjedoci nasilnog upada i brutalnog premlaćivanja njihovog oca koji je zadobio povrede, a pritom su i djeca zadobila povrede i pretrpjela su traume i strah. Ombudsmeni BiH su preporučili nadležnom tužiteljstvu da poduzme dodatne napore i mjere sa ciljem donošenja konačne tužiteljske odluke. Preporuka je uvažena.

9.7. Zaštita djece od seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja

Bosna i Hercegovina je 2012. godine ratificirala Konvenciju Savjeta Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja. Ratificiranjem međunarodnih standarda zaštite ljudskih prava, Bosna i Hercegovina je preuzela obvezu zaštite djece od svakog oblika psihičkog ili tjelesnog nasilja, kao i seksualne zloporabe. U Republici Srpskoj i u Federaciji BiH usvojeni su zakoni o posebnom registru pravosnažno osuđenih osoba za kaznena djela seksualne zloporabe i iskorištavanja djece. Donošenje zakona, kojim se uređuje prikupljanje i čuvanje podataka o počiniteljima kaznenih djela seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece, obveza je koju je Bosna i Hercegovina preuzela prihvatanjem navedene Konvencije Savjeta Europe.⁵⁴⁰ Imajući u vidu zakonska rješenja u Republici Srpskoj i u Federaciji BiH, intenzivirane su radnje radi donošenja Zakona o posebnom registru osoba pravosnažno osuđenih za kaznena djela polnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta u Brčko distriktu BiH.⁵⁴¹ Ombudsmeni BiH su Pravosudnoj komisiji Brčko distrikta BiH i Skupštini Brčko distrikta BiH preporučili da poduzmu neophodne radnje radi donošenja Zakona o posebnom registru osoba pravosnažno osuđenih za kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta u Brčko distriktu BiH. Dana 5. studenog 2025. godine na 20. redovnoj sjednici Skupštine Brčko distrikta Bosne i Hercegovine usvojen je Zakon o posebnom registru

⁵³⁸ Ž-BL-01-731/25

⁵³⁹ Ž-BL-01-453/25, Preporuka broj: P-283/25

⁵⁴⁰ Članak 37. Konvencije Savjeta Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualne zloporabe propisuje obveze za države članice: “S ciljem sprječavanja i kaznenog gonjenja za kaznena djela utvrđena sukladno sa ovom Konvencijom, svaka članica će poduzeti potrebne zakonske i druge mjere da prikuplja i pohranjuje, sukladno sa relevantnim odredbama o zaštiti osobnih podataka i drugim odgovarajućim pravilima i jamstvima koje propisuje domaći zakon, podatke koji se odnose na identitet i genetski profil (DNK), osoba osuđenih za kaznena djela utvrđena sukladno sa Konvencijom“.

⁵⁴¹ Ž-BR-01-81/25, Preporuka broj: P-263/25

osoba pravosnažno osuđenih za kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine.

Ombudsmeni BiH su otvorili predmet po službenoj dužnosti⁵⁴² vezano za kaznene postupke pokrenute od strane Županijskog tužiteljstva Tuzlanske županije zbog kaznenih djela počinjenih na štetu djece od strane više osoba. Kada se kaznena djela počine na štetu djeteta, važno je da se što strožije kažnjavaju počinitelji kaznenih djela, da djeca žrtve seksualnog nasilja imaju pristup pravosuđu prilagođenom djeci, da se osigura koordiniran i učinkovit odgovor na nasilje koje je dijete doživjelo, da se djetetu pružiti potpora i pomoć, uključujući medicinsku procjenu i liječenje, u okruženju sigurnom za djecu, a sve kako bi se izbjegla ponovna viktimizacija djeteta tijekom istrage i sudbenog postupka. Ombudsmeni BiH su povodom istog slučaja, pozvali medije da zaštite prava djece koje su žrtve bilo kojeg oblika nasilja i da eliminiraju senzacionalizam prigodom izvještavanja o djeci.⁵⁴³ Ombudsmeni BiH će tijekom 2026. godine nastojati razmotriti svaku mogućnost da iscrpe sve svoje zakonske nadležnosti i ovlasti i doprinesu zaštiti prava i interesa djece - žrtava.

9.8. Djeca u ustanovama socijalne skrbi

Ombudsmeni BiH su tijekom 2023. godine izradili Specijalno izvješće o smještaju djece bez roditeljskog staranja sa posebnim fokusom na ustanove.⁵⁴⁴ U Izvješću je, između ostalog, konstatirano da u Bosni i Hercegovini i dalje postoje “*velike ustanove*” i da je neophodno ubrzati procese deinstitucionalizacije i transformacije, te da bez obzira na brojne poduzete aktivnosti i promjene, veliki broj djece bez roditeljskog staranja odrasta u ustanovama.

Djeca bez roditeljskog staranja susreću se sa brojnim problemima o čemu je detaljno bilo riječi u navedenom Specijalnom izvješću iz 2023. godine. Postoje i brojni problemi u ostvarivanju prava djeteta na zdravstvenu skrb tijekom trajanja smještaja u ustanove i potrebno je trajno i sustavno riješiti pitanje ostvarivanja ovog prava koje će isključivo biti u najboljem interesu djeteta i sukladno sa UN Konvencijom o pravima djeteta, bez obzira na to iz kojeg dijela Bosne i Hercegovine dolaze.

Ombudsmeni BiH uočavaju probleme djece koja su smještena u ustanovama socijalne skrbi, jer su bez adekvatnog roditeljskog staranja ili su bez roditeljskog staranja i istodobno imaju poteškoća u razvoju, kao i probleme djece koja dolaze iz funkcionalnih obitelji, ali susreću se brojnim problemima u obrazovanju. Uočen je i problem djece bez roditeljskog staranja koja imaju poteškoće u razvoju i ozbiljne psihijatrijske probleme/dijagnoze.

⁵⁴² Ž-BL-01-849/25

⁵⁴³ Specijalno izvješće Ombudsmena BiH „Preporuke za unaprjeđenje zaštite prava djece na privatnost kada su prava narušena od strane medija u BiH“ iz studenog 2012. godine dostupan na www.ombudsmen.gov.ba Saopćenje za javnost broj: OI-K-BL-484/25 od dana 03.11.2025. godine

⁵⁴⁴ Kompletno izvješće dostupno na www.ombudsmen.gov.ba

9.9. Djeca sa poteškoćama u razvoju

Institucija ombudsmana zaprimila je zahtjev⁵⁴⁵ potpisan od strane svih centara za socijalni rad u Federaciji BiH, tražeći žurno rješavanje i osiguranje smještajnih kapaciteta za djecu u sustavu socijalne skrbi.⁵⁴⁶ O problemima smještaja djece sa poremećajima u ponašanju Ombudsmani BiH imaju saznanja postupajući i po pojedinačnim žalbama, a ovom problemu su posebnu pozornost posvetili i u svojim Godišnjim izvješćima o aktivnostima Institucije ombudsmana za 2023. i 2024. godinu, kao i u već spomenutom Specijalnom izvješću o smještaju djece bez roditeljskog staranja sa posebnim fokusom na ustanove iz 2023. godine.

Federalno ministarstvo rada i socijalne politike obavještava Ombudsmane BiH⁵⁴⁷ da je Vlada Federacije BiH rješenjem⁵⁴⁸ imenovala Radnu grupu za rješavanje problematike smještaja djece sa poremećajima i lakim mentalnim poremećajima u ustanove.

Federalno ministarstvo rada i socijalne politike poduzimalo je izvjesne napore da se jasno regulira pitanje zdravstvene skrbi i osiguranja djece smještene u ustanovama socijalne skrbi i ukoliko dolaze iz druge županije, odnosno općine ili entiteta, te obavještavaju⁵⁴⁹ Ombudsmane BiH da je Radna grupa u rujnu 2025. godine, pripremila dokumenat pod nazivom „*Prijedlog mjera za adekvatno postupanje i tretman djece sa poremećajima u ponašanju*“, koji je Vlada Federacije BiH usvojila zaključkom od 07.10.2025. godine.⁵⁵⁰ Navode i da postojeći zakonodavni okvir nije prepreka za razvijanja usluga na županijskoj razini, neophodnih za tretman djece kojima je dijagnosticiran poremećaj u ponašanju koji se javlja u djetinjstvu i adolescenciji i da su izloženi problemi u nadležnosti prvenstveno županijskih tijela socijalnog staranja koji su u obvezi raditi na iznalaženju rješenja kada su upoznati sa problemom povećane potrebe za dodatnim smještajem ili alternativnim kapacitetima za navedene kategorije djece.

Po pitanju Izmjena i dopuna Zakona o hraniteljstvu u FBiH Nacrt je dostavljen u oba doma Parlamenta FBiH⁵⁵¹.

U svezi sa problemima u ostvarivanju prava djece na zdravstvenu skrb smještene u ustanovama, iz ovog ministarstva naglašavaju da Federalno ministarstvo zdravstva još nije donijelo podzakonske akte sukladno sa Zakonom o ustanovama socijalne skrbi u Federaciji BiH.

Pojedinačne žalbe Instituciji ombudsmana ukazuju da problemi smještaja djece sa poteškoćama u razvoju postoje i u Republici Srpskoj i u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine.

⁵⁴⁵ Dana 08.03.2024. godine

⁵⁴⁶ Ž-BL-01-156/24

⁵⁴⁷ Aktom broj 05-31/13-674/24 od 25.10.2024. godine

⁵⁴⁸ Rješenje broj 1595/2024 od 16.10.2024. godine

⁵⁴⁹ Aktom broj 05-31/2-674/25 od 01.12.2025. godine

⁵⁵⁰ Točkom 3. Zaključka je navedeno da će navedeni dokument biti dostavljen na upoznavanje, distribuiranje i dalje postupanje Federalnom ministarstvu pravde, Federalnom ministarstvu obrazovanja i nauke, Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike, županijskim vladama, jedinicama lokalne samouprave preko Saveza općina i gradova Federacije BiH, kao i Vijeću za djecu Federacije BiH.

⁵⁵¹ Aktom Vlade FBiH broj 03-02-1555-1/2025 od 26.11.2025. godine

Postupajući po žalbi oca djeteta⁵⁵² da se razmotri svaka mogućnost pomoći njegovom djetetu da više ne bude smješteno na Klinici za psihijatriju, Ombudsmani BiH su svim nadležnim tijelima uputili Preporuku⁵⁵³ da poduzmu konkretne mjere i radnje kako bi se dijete zbrinulo na adekvatan način i pružio svaki vid pomoći. Nakon izdate preporuke, dijete je stavljeno pod starateljstvo nadležnog centra za socijalni rad, sud je oduzeo roditeljsko pravo majci djeteta i nadležni su poduzeli i druge radnje i mjere koje su rezultirale smještajem djeteta u ustanovu socijalne skrbi.⁵⁵⁴

Postupajući po žalbi⁵⁵⁵ Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, Odjela za zdravstvo i ostale usluge, Pododjela za socijalnu zaštitu⁵⁵⁶ u svezi sa smještajem djeteta sa zdravstvenim poteškoćama sa područja Brčko distrikta BiH u ustanovu socijalne zaštite⁵⁵⁷ otvorilo se i pitanje adekvatnog smještaja djece sa područja Brčko distrikta BiH. Utvrđeno je da Brčko distrikt BiH nema ustanovu za smještaj djece bez roditeljskog staranja i Ombudsmani BiH uputili su preporuku Vladi Brčko distrikta BiH da bez odlaganja postupi po preporukama Ombudsmana BiH iz Specijalnog izvješća o zbrinjavanju djece bez roditeljskog staranja, s posebnim fokusom na institucionalni smještaj. Preporučeno je da se izvrši normativno i materijalno uređenje pitanja uspostave ustanove za smještaj djece bez roditeljskog staranja, čiji je razvoj ometen obiteljskim prilikama, djece žrtava nasilja ili nekog oblika eksploatacije, žrtava trgovine ljudima, kao i djece kojoj je zbog posebnih okolnosti potrebna zaštita i siguran institucionalni smještaj. Nadležno tijelo dostavilo je odgovor iz kojeg proizlazi da su tijekom 2025. godine pokrenute aktivnosti na realiziranju navedenih preporuka, a Ombudsmani BiH će nastaviti pratiti aktivnosti nadležnih i tijekom 2026. godine.

Ombudsmani BiH koriste priliku da upoznaju donositelje odluka na svim razinama vlasti o uočenim problemima koji svakako podrazumijevaju poduzimanje dodatnih napora i intenziviranje aktivnosti kako bi se unaprijedio i poboljšao položaj djece bez roditeljskog staranja, a posebice djece koja i pored toga što su bez adekvatnog roditeljskog staranja, imaju i poteškoće u razvoju.

Roditelji djeteta se obraćaju Ombudsmanima BiH navodeći da se njihovom djetetu u osnovnoj školi onemogućava pohađanje nastave.⁵⁵⁸ Škola u svom izjašnjenju navodi da je prigodom procjene djeteta u lipnju mjesecu 2024. godine utvrđeno da se radi o djetetu koje se prati pod dijagnozom disharmoničan razvoj, da se teško uspostavlja suradnja sa djetetom i da nije bilo moguće primijeniti standardizirani test za procjenu zrelosti za upis u I razred. Dijete je zbog toga upućeno na stručnu procjenu prvostupanijske stručne komisije, a majka je savjetovana da

⁵⁵² Ž-BL-01-538/24

⁵⁵³ Preporuka broj: P-96/25 od 14.04.2025. godine

⁵⁵⁴ Da ovaj problem postoji i u Republici Srpskoj ukazuje predmet u Instituciji ombudsmana pod brojem Ž-BL-01-812/25 – osnovna škola upoznaje Ombudsmane BiH da je dijete bilo smješteno na Klinici za psihijatriju, da je djetetu dijagnosticirana vaspitna zapuštenost i poremećaj u ponašanju, pritom dijete je vraćeno u obitelj, ali njegovo stanje zahtijeva konstantan rad i tretman i nema uvjeta za njegov oporavak (zdravstveni) u obitelji, a ne postoji adekvatna ustanova u kojoj bi se djetetu pružio stalni stručni nadzor, obrazovanje, liječnička potpora i stalna terapija, psihološka potpora itd

⁵⁵⁵ Ž-BR-01-120/25

⁵⁵⁶ Vlada Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, Odjel za zdravstvo i ostale usluge, Pododjel za socijalnu skrb broj: UP-1-34-001307/25 05-1246ZB-0004/25 od 11. 3. 2025. godine

⁵⁵⁷ Ž-BR-01-94/25, Ž-BR-01-95/25, Ž-BR-01-96/25 i Ž-BL-01-187/25, Preporuka broj: P- 77/25

⁵⁵⁸ Ž-BL-01-86/25, Preporuka broj P-110/25

razmotri mogućnost školovanja u specijaliziranoj ustanovi. Ombudsmeni BiH su Preporukom preporučili centru za socijalni rad da u što kraćem vremenskom roku upute dijete na procjenu potreba i usmjeravanja sukladno sa podzakonskim aktima, dok je osnovnoj školi koju je dijete pohađalo preporučeno da, do nove procjene potreba i usmjeravanje djeteta, u suradnji i uz pomoć nadležnih resornih ministarstava, odluče o daljem nastavku školovanja djeteta. Preporuka je u potpunosti realizirana.

9.10. Konfliktne razvodi

Tijekom 2025. godine i dalje je primijetan velik broj žalbi u tzv. visokokonfliktnim razvodima, zbog povrede prava djeteta u brakorazvodnim parnicama i zbog loših roditeljskih odnosa između supružnika/bivših supružnika, odnosno roditelja djece.

Žalbe se najčešće odnose na rad sudova, tužiteljstava i centara za socijalni rad, zbog duljine trajanja postupaka, nepostupanja po različitim zahtjevima i podnescima stranaka, zbog pristrasnosti, nestručnosti i sl.⁵⁵⁹

U predmetima ove vrste roditeljima se skreće pozornost da i roditelji imaju i prava i dužnosti starati se o podizanju i odgoju djece. Djeca i odrasli ne doživljavaju protek vremena na isti način, a svako odlaganje ili dugotrajno odlučivanje ima posebno negativne efekte na djecu u razvoju.⁵⁶⁰ Roditelji često nemaju uspostavljanju roditeljsku komunikaciju, pa se, pored nezadovoljstva ishodom sudskih postupaka, obraćaju centrima za socijalni rad različitim pritužbama na drugog roditelja i različitim zahtjevima zbog niza različitih spornih pitanja oko kojih roditelji ne mogu postići suglasnost, a tiču se i prava djece, npr. očeva kupovina motocikla djetetu i majčino neslaganje⁵⁶¹, preseljenje roditelja kome je dijete povjereno u inozemstvo⁵⁶², sporni kontakti djeteta sa roditeljima sa kojim ne živi⁵⁶³ nezadovoljstvo drugih bliskih srodnika sa djetetom⁵⁶⁴, neizvršavanje sudbenih pravosnažnih odluka i predaja djeteta drugom roditelju⁵⁶⁵, neplaćanja alimentacije⁵⁶⁶, nemogućnost pribavljanja očeve suglasnosti/punomoći za izdavanje putne isprave⁵⁶⁷ itd.

Majka djeteta obratila se Ombudsmanima BiH zbog ograničavanja kontakata sa djetetom. Ombudsmeni BiH su u konkretnom predmetu⁵⁶⁸ ustanovili da je nadležni centar za socijalni rad sudu po službenoj dužnosti podnio prijedlog za oduzimanje roditeljskog staranja i majci i ocu djeteta zbog saznanja o zapuštanju, zanemarivanju i nasilju nad djetetom. Žalba majke djeteta je bila neosnovana, a po izuzimanju djeteta iz obitelji, dijete je prvobitno bilo smješteno u ustanovu socijalne skrbi, a potom u hraniteljsku obitelj.

⁵⁵⁹ Ž-BL-08-84/25, Ž-SA-08-268/25...

⁵⁶⁰ Ž-LI-01-130/25, Ž-SA-01-670/25

⁵⁶¹ Ž-BL-01-593/25

⁵⁶² Ž-BL-01-324/25

⁵⁶³ Ž-BL-01-513/24, Ž-BL-01-727/24, Ž-BL-01-183/24, Ž-SA-01-1020/25, Ž-SA-01-427/25

⁵⁶⁴ Ž-BL-01-598/24,

⁵⁶⁵ Ž-BL-01-776/23, Ž-BL-01-707/22, Ž-BL-01-129/23

⁵⁶⁶ Ž-BL-01-550/23

⁵⁶⁷ Ž-SA-01-1102/25

⁵⁶⁸ Ž-MO-01-16/25

Ombudsmanima BiH obratila se majka djeteta tijekom trajanja brakorazvodne parnice, izražavajući zabrinutost zbog kontakata djeteta s ocem, odnosno smatra da nadležni centar za socijalni rad ne postupa u najboljem interesu djeteta.⁵⁶⁹ Ombudsmani BiH nisu ustanovili povredu ili ugrožavanje prava djeteta od strane nadležnih. Centar za socijalni rad je sudu dostavljao sva izvješćae o održavanju kontakata oca i djeteta i ustanovljeno je da se kontakti nisu odvijali sukladno sa određenim sudskim mjerama. Centar je roditeljima ukazao na neophodnu uključenost oba roditelja za podizanje i pravilan psihotjelesni, emotivni i socijalni razvoj djeteta. Predmet je zatvoren, jer je provedenim vještačenjima tijekom sudskog postupka jasno ustanovljena kompetentnost oba roditelja za skrb o djetetu, a jedino je sud nadležan da donese konačnu odluku o povjeravanju djeteta i o svim drugim pitanjima koja se tiču prava djeteta.

Ombudsmani BiH su u više predmeta jasno ustanovili da su roditeljski odnosi poremećeni i da roditelji djeteta nemaju uspostavljenu komunikaciju, usljed neriješenih i nagomilanih partnerskih konflikata i obračuna.⁵⁷⁰ U predmetima ove vrste, istodobno se ukazuju i nadležnima i roditeljima da se nastali roditeljski nesporazumi moraju riješiti u najboljem interesu djeteta, kojem se uvijek daje prednost u odnosu na mišljenje ili stavove roditelja, iako se postavlja pitanje kako to riješiti u praksi i što poduzeti da se dijete zaštiti. Ombudsmani BiH preporučuju i zagovaraju mirno rješavanje sporova, ali se pojavi pitanje da li će ponekad zaštita najboljeg interesa djeteta podrazumijevati primjenu sile, ukoliko je to jedini način da se provede izvršenje, ali pod uvjetom da je to u interesu djeteta. Uloga centra za socijalni rad od ključnog je značaja, a Ombudsmani BiH su svjesni da je veoma složeno i komplikovano štititi prava i interesa djeteta kada se ta prava krše od strane roditelja prvenstveno. Nije sporno da su brojna prava djeteta ugrožena i da se krše, kao i da dijete trpi posljedice usljed roditeljskog konflikta. Međutim, nadležni moraju, bez obzira na ponašanja roditelja, da sukladno sa pozitivnim propisima razmotre, poduzmu i iscrpe sve mogućnosti djelovanja u okviru svojih nadležnosti i djelovanja kako bi se dijete zaštitilo. Pravo je djeteta da odrasta uz oba roditelja.

Ombudsmani BiH su svjedoci brojnih situacija gdje su roditeljski odnosi okarakterizirani kao visokokonfliktni i često su nedovoljni angažmani svih nadležnih tijela, ako roditeljska komunikacija izostaje. Gotovo je nemoguće da centar ili sud ili tužiteljstvo donese odluku koja će udovoljiti zahtjevima oba roditelja, upravo zbog nedostatka komunikacije i međusobnog razumijevanja kao korijena problema. U slučajevima nepremostivih razlika u partnerskim odnosima, neophodno je veliko zalaganje obje strane i konstantan trud da se razlike i neslaganja prevaziđu.

Otac djece se obraća Ombudsmanima BiH tijekom trajanja brakorazvodne parnice, nezadovoljan postupanjem centra za socijalni rad nakon okončanja postupka mirenja, posebno u pogledu nepostupanja po njegovim prijavama o mogućem nasilju majke nad starijom kćerkom, suicidalnih misli djeteta i izjavama da ne želi ići kod majke.⁵⁷¹ Ombudsmani BiH su centru za socijalni rad preporučili da razmotri sve pravne mogućnosti sukladno sa Obiteljskim zakonom FBiH, kako bi se doprinijelo ostvarivanju najboljeg interesa djece, a pozvani su i roditelji na suradnju sa nadležnima. Iz odgovora nadležnih na Preporuku, proizlazi da se sa obitelji radilo

⁵⁶⁹ Ž-MO-01-69/25

⁵⁷⁰ Ž-BL-01-632/25, Ž-BL-01-723/25, Ž-BL-01-764/25, Ž-SA-01-1236/24

⁵⁷¹ Ž-SA-01-417/25, Preporuka broj: P-304/25

kontinuirano, da su poduzimane stručne radnje i aktivnosti i utvrđeno je da su duboko narušeni roditeljski odnosi. Međutim, nastavljaju rad sa roditeljima u cilju uspostavljanja što kvalitetnijih roditeljskih odnosa. U međuvremenu, majka je deportirana iz BiH, što onemogućuje dalji rad na realiziranju tog dijela preporuke, ali će se, kako navode iz nadležne službe, nastaviti rad sa obitelji čim se stvore uvjeti.

Postupajući po žalbi majke, već duže vremensko razdoblje Ombudsmeni BiH prate postupak izvršenja pravosnažne presude iz 2024. godine, kojom je malodobno dijete povjereno na odgoj, čuvanje i izdržavanje majci.⁵⁷² U sudskom postupku izvršenja više se puta bezuspješno pokušavalo dijete predati majci koje godinama nema kontakt s njom. U postupak predaje djeteta bili su uključeni sud, centar za socijalni rad, ministarstvo unutarnjih poslova, sudska policija, predstavnici Institucije ombudsmana i vještaci. Svi nadležni su mišljenja da je u najboljem interesu djeteta da bude dodijeljeno majci na odgoj i skrb i da je neophodno dijete izuzeti iz očeve obitelji. Predstavnici Institucije ombudsmana prisustvovali su višesatnim ročištima na sudu u cilju postizanja dogovora oko predaje djeteta ili iznalaženja najboljeg načina provođenja pravosnažne presude. Na insistiranje djeteta, prolongirano je vrijeme predaje majci, do kraja školske godine, ali uz ostvarivanje kontakata sa majkom svakog vikenda u naredna dva mjeseca u cilju uspostavljanja kontakta sa majkom i bratom koji već živi s majkom. Kako i takav način provođenja kontakata nije rezultirao uspjehom, sud je obustavio izvršni postupak radi predaje djeteta i ukinuo sve provedene radnje. Međutim, rješenjem drugostupanjskog suda uvažene su žalbe, prvostupanjsko rješenje je ukinuto i predmet vraćen prvostupanjskom sudu na ponovan postupak. U ponovnom postupku sud donosi rješenje da se, u cilju pripreme djeteta za daljnje realiziranje izvršenja radi predaje djeteta majci, određuje mjera privremenog smještaja djeteta u ustanovu socijalne skrbi. Po ovom rješenju je otac malodobnog djeteta bio dužan postupiti što nije učinio, dok je majka uplatila iznos određen od strane suda na ime troškova smještaja djeteta. Ombudsmeni BiH su nadležnom sudu preporučili da poduzme adekvatne mjere i dodatne napore kako bi se okončao izvršni postupak, a tijekom 2026. godine pratit će se realiziranje Preporuke.

9.11. Pravo na dječiji dodatak

Ombudsmeni BiH u 2025. godini bilježe predmete koji se tiču ostvarivanja prava djeteta na dječiji dodatak. U srpnju 2021. godine Ombudsmeni BiH su izradili Specijalno izvješće o ostvarivanju prava na dječiji dodatak u Bosni i Hercegovini.⁵⁷³ Sumirajući sve rezultate istraživanja prigodom izrade Specijalnog izvješća, zaključeno je da iznosi naknada koji se odvajaju za dječiji dodatak ne mogu značajnije doprinijeti smanjenju siromaštva djece u Bosni i Hercegovini. Postojeći sustav socijalnih naknada čini se nedjelotvornim u rješavanju razmjera i dubine (intenziteta) dječijeg siromaštva u zemlji. Iznosi naknada na ime dječijeg dodatka, uz set drugih mjera i aktivnosti, suviše su niski da bi se ostvarila stvarna razlika u životima korisnika. Specifične potrebe mladih rijetko su u fokusu sustava socijalne skrbi, iako neuspjeh ulaganja u mlade može imati dugoročne implikacije za društvo.

⁵⁷² Ž-MO-08-149/24, Preporuka broj: 54/25

⁵⁷³ Kompletно izvješće dostupno na www.ombudsmen.gov.ba

Povodom žalbi iz 2025. godine⁵⁷⁴, a u cilju pribavljanja informacija o eventualnim promjenama u ostvarivanju prava na dječiji dodatak u Federaciji BiH, Ombudsmani BiH zaprimaju akt Federalnog ministarstva rada i socijalne politike:⁵⁷⁵ da su svjesni činjenice da se Bosna i Hercegovina suočava sa brojnim demografskim problemima i da je u suradnji sa Ekonomskim institutom u Sarajevu i Unicefom napravljena studija uvođenja dječijeg univerzalnog dodatka koja je obuhvaćala više scenarija sa fokusom na dva modela.

Ombudsmani BiH su zaprimili žalbu koja se tiče prava na dječiji dodatak, a specifičnost predmeta je u tomu što su otac i sve troje djece državljani BiH, a majka je državljanka Sirije i zbog situacije u Siriji ne može regulisati status boravka u Bosni i Hercegovini.⁵⁷⁶ Zbog neriješenog statusa majke, nadležni ne priznaju pravo na dodatak na djecu. Shodno tumačenju nadležnog tijela nositelj tog prava je obitelj, a prema Zakonu o materijalnoj podršci obiteljima sa djecom u FBiH, obitelj je zajednica djece i njihovih roditelja ili posvojitelja, odnosno djece i njihovih srodnika, koji su ih zakonski dužni izdržavati. Ministarstvu je preporučeno da postupe po žalbi i riješe je u meritumu. Žalba je odbijena kao neosnovana, a iz obrazloženja rješenja proizlazi da je nositelj prava na dodatka na djecu - obitelj, ali u konkretnom slučaju iako majka faktički živi na adresi na kojoj su prijavljeni ostali članovi obitelji, nema prijavljeno prebivalište i nadležno ministarstvo ne priznaje obitelji pravo. Preporuka Ombudsmana BiH nije realizirana.

9.12. Zaštita privatnosti djeteta

U digitalnom dobu, internet je postao svakodnevni dio života djece širom svijeta, pa tako i u Bosni i Hercegovini. Internet donosi velike koristi, ali i izazove, posebno kada je u pitanju zaštita djece.

Ombudsmanima BiH se obratila majka djevojčice koja navodi da je malodobnik koji pohađa istu školu fotošopirao lice njezine kćeri na tijelo obnažene ženske osobe, te sliku putem telefona i društvenih mreža prosljedio drugoj djeci u školi, dok je druga djevojčica sliku prodavala za 1 KM.⁵⁷⁷ Škola se izjasnila da je jedan učenik priznao da je distribuirao spornu fotografiju, ali da ju je on dobio od učenika iz druge škole, čija imena je naveo prigodom ispitivanja od strane policijskih službenika. U međuvremenu se i oštećena učenica vratila na nastavu, uz podršku razreda, razrednice i cijele škole. Škola je sukladno sa podzakonskim propisom izrekla odgojno-stegovne sankcije svim učenicima, bez obzira na postupanje policije i eventualnu kaznenu odgovornost. Predmet je zatvoren, jer su nadležni odmah reagirali i uspostavljena je dobra suradnja škole sa djecom i roditeljima djece-i svi su spremni raditi na rješavanju nastale situacije i na preveniranju da se izbjegnu u budućnosti ugrožavanja i kršenja prava djeteta na privatnost.

9.13. Usvojenje djeteta

Usvojenje je najpoželjniji i najadekvatniji oblik zaštite djece bez roditelja ili bez odgovarajućeg roditeljskog staranja, s obzirom na o da se usvojenjem zasniva roditeljski, odnosno srodnički

⁵⁷⁴Ž-BL-01-589/25, Ž-SA-01813/25

⁵⁷⁵ Akt broj: 05-31/13-1599/25 ASDŽ od 5.8.2025. godine

⁵⁷⁶ Ž-SA-01-419/25, Preporuka broj P-226/25

⁵⁷⁷Ž-LI-01-187/24

odnos između djeteta i osoba koje ga usvajaju, ali uočava se da se mali broj djece usvaja u Bosni i Hercegovini.⁵⁷⁸

Ombudsmeni BiH su postupali po žalbi usvojitelja koji su nakon pet godina potražili pomoć organa starateljstva, nakon uspostavljanja dijagnoze djetetu, koja se reflektovala kroz poteškoće u prilagođavanju sredini, probleme u vrtiću, pogoršanjem bračnih odnosa između usvojitelja i podnose zahtjev za smještaj djeteta kod druge osobe ili ustanovu.⁵⁷⁹ Iako je dijete potpuno usvojeno, pet godina nakon usvojenja, nadležni organa starateljstva donosi rješenje kojim se dijete povjerava na odgoj i čuvanju ustanovi na period od najviše dva mjeseca. U istom periodu usvojitelji su podnosili zahtjev za uspostavljanje kontakta sa djetetom, ali su njihovi zahtjevi odbijeni. Nezadovoljni odlukom organa starateljstva obraćaju se Ombudsmanima BiH navodeći da zahtjev usvojitelja za smještaj djeteta kod druge osobe ili u ustanovu nije značio i da se odriču prava na viđanja sa djetetom, već su zahtjevali da im se pomogne u prevazilaženju problema u pružanju adekvatne pomoći djetetu koju dijagnoza djeteta podrazumijeva. Tijekom postupka istraživanja, rješenjem nadležnog suda oduzeto je roditeljsko staranje podnositelja žalbe nad djetetom, a iz ustanove u kojoj je dijete smješteno navode da se dijete adaptiralo na novu okolinu u kojoj ima dobar odnos sa vršnjacima, da je odgovorno u ispunjavanju školskih obveza i da nema problema u ponašajnom funkcionisanju. Ombudsmeni BiH su predmet zatvorili sa konstatacijom da su nadležni postupali sukladno sa svojim nadležnostima i u najboljem interesu djeteta.

9.14. Zanemarena i zapuštena djeca iz Brčko distrikta Bosne i Hercegovine

Ombudsmeni BiH su, povodom kršenja slučaja prava djece na području Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i pronalaska 31-og djeteta bez roditeljske pratnje, otvorili više predmeta po službenoj dužnosti.⁵⁸⁰

Nakon sumiranja svih činjenica i okolnosti, Ombudsmeni BiH su, zbog nepostojanja ustanove za smještaj djece bez roditeljskog staranja na području BDBiH preporučili Vladi Brčko distrikta BiH dabez odlaganja postupe po preporukama Ombudsmana BiH iz Specijalnog izvješća o zbrinjavanju djece bez roditeljskog staranja sa posebnim fokusom na ustanove, a posebno da izvrše normativno i materijalno uređenje pitanja uspostave ustanove za smještaj djece bez roditeljskog staranja, čiji je razvoj ometen obiteljskim prilikama, djece žrtava nasilja ili nekog vida eksploatacije, žrtava trgovine ljudima ili djece kojoj je zbog posebnih okolnosti potrebna zaštita i siguran institucionalni smještaj.

Ombudsmeni BiH su preporučili Ministarstvu civilnih poslova Bosne i Hercegovine i Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine da djelujući u okviru svojih nadležnosti i u koordinaciji sa tijelima i ustanovama svih razina vlasti pruže pomoć i podršku radi sigurnog smještaja djece, koji su pronađeni u privatnoj kući u Brčko distriktu, bez roditeljske pratnje, zdravstveno i higijenski zanemarena, uskraćeni za temeljna prava i potencijalno žrtve trgovine ljudima, kao i da poduzmu neophodne radnje i mjere i osigurali

⁵⁷⁸ Podaci iz Specijalnog izvješća o zbrinjavanju djece bez roditeljskog staranja sa fokusom na ustanove

⁵⁷⁹ Ž-SA-01-1367/25

⁵⁸⁰ Ž- BR-01-94/25, Ž-BR-01-95/25, Ž-BR-01-96/25, Ž-BR-01-120/25 i Ž-BL-01-187/25, Preporuke br.: P-77/25 i P-83/25

zaštitu prava djece od svih vidova eksploatacije ili nasilja, a posebno od opasnosti da postanu žrtve trgovine ljudima.

Vladi Brčko distrikta BiH je preporučeno da poduzme neophodne aktivnosti u cilju usvajanja Akcionog plana za provođenje Strategije suprotstavljanja trgovini ljudima u Bosni i Hercegovini za područje Brčko distrikta BiH i osigura stalni monitoring provođenja Strategije i akcionog plana, da unaprijede mehanizme međusobne suradnje i koordinacije između institucija na suprotstavljanju trgovini ljudima na području Brčko distrikta BiH, da osnaže multidisciplinarni pristup u radu koordinacionih timova uz učešće vlasti nadležnih za kazneno gonjenje, socijalnu zaštitu, zdravstvo, mentalno zdravlje, obrazovanje, besplatnu pravnu pomoć, granicu i strance, kao i da radi ispunjenja strateških mjera razmotre mogućnost osnivanja ustanove u kojoj bi se osigurao siguran smještaj djece koja su u riziku od bilo kojeg vida eksploatacije ili nasilja, te poduzmu neophodne radnje radi uspostave dnevnog centra za djecu koja rade i žive na ulici ili su u riziku da to postanu.

Jedna od preporuka Ombudsmana BiH jeste i da se kontinuirano jačaju resursi Pododjela za socijalnu zaštitu radi što efikasnijeg obavljanje poslova starateljstva nad djecom kojima je neophodna intervencija i pomoć nadležnih, djecom koja su žrtve kaznenih djela, uključujući i trgovine ljudima, kao i da Vlada Brčko distrikta BiH osigura mehanizme zaštite i koordinacije nadležnih tijela u aktivnostima na suprotstavljanju trgovini ljudima.

Policiji Brčko distrikta BiH i Tužiteljstvu Brčko distrikta BiH preporučeno je da poduzmu sve neophodne aktivnosti na pronalaženju i sankcioniranju počinitelja kaznenih djela.

Ombudsmani BiH će i tijekom 2026. godine pratiti aktivnosti nadležnih, a nastaviti će zagovarati primjenu svojih preporuka u pojedinačnim predmetima, kao i preporuka iz Specijalnog izvješća o zbrinjavanju djece bez roditeljskog staranja sa posebnim fokusom na ustanove na svim razinama vlasti.

9.15. Malodobnici u sukobu sa zakonom

Kada je riječ o certifikovanju profesionalaca u radu sa maloljetnicima u sukobu sa zakonom, Federalno ministarstvo pravde nadležno je za provođenju programa edukacija o sticanju znanja i vještina kao i certifikaciju profesionalaca koji rade na poslovima prijestupništva mladih i kaznenopravne zaštite djece i malodobnika u FBiH. Postupajući po žalbi⁵⁸¹ kojom se Ombudsmanima BiH ukazuje da je posljednji put proces certifikacije proveden još 2018. godine, te da velik broj osoba koji je prošao ranije obuke više ne radi na ovim poslovima i zadacima, Ombudsmani BiH su od strane Federalnog ministarstva pravde obaviješteni⁵⁸² da su tijekom 2025. godine održali edukaciju i certifikaciju zaposlenih u Širokom Brijegu, Mostaru, Bihaću i Zenici. Tijekom obuka certifikaciju je prošlo preko 140 policijskih službenika, pripadnika centara za socijalni rad i uposlenih u zavodima za besplatnu pravnu pomoć.

⁵⁸¹ Ž-BL-01-668/24

⁵⁸² Akt broj 04-45-3737/25 od 03.11.2025. godine

X. PRAVA OSOBA S INVALIDITETOM

10.1. Uvod

Osnovni princip na kojem se temelji UN Konvencija o pravima osoba sa invaliditetom, a koju je Bosna i Hercegovina ratificirala 2009. godine, jeste osigurati ravnopravno i punopravno učešće osoba sa invaliditetom u društvu bez diskriminacije po bilo kojem osnovu. Ratficiranjem Konvencije, Bosna i Hercegovina je prihvatila i ključne principe na kojima se temelji Konvencija i obvezala se da materijalne odredbe Konvencije ugradi u svoje zakonodavstvo.

Osnovna svrha UN Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom jeste promicanje, zaštita i osiguravanje punog i ravnopravnog uživanja svih ljudskih prava i temeljnih sloboda svih osoba s invaliditetom i poštivanja njihovog urođenog dostojanstva.

Iako se promjene dešavaju sporo, ipak se može konstatovati da u Bosni i Hercegovini postoji određeni napredak u pogledu unaprjeđenja zakonodavstva, izdvajanja većih novčanih davanja, kao i jačanja stupnja svijesti javnosti da su osobe sa invaliditetom ravnopravni članovi društva sa istim životnim potrebama, ali različitim načinom ispunjavanja potreba. Ovim poboljšanjima je doprinio i snažniji glas organizacija osoba sa invaliditetom, koje su u proteklom razdoblju, zajedničkim djelovanjem, poduzimale različite aktivnosti i upućivale inicijative nadležnim institucijama na svim razinama vlasti.

Međutim, žalbe zaprimljene u Instituciji ombudsmana pokazuju da su brojne oblasti u kojima je potrebno, koordiniranim aktivnostima svih relevantnih aktera, poduzimati konkretne mjere u cilju poboljšanja položaja osoba sa invaliditetom.

O stanju prava osoba sa invaliditetom ukazala je i Europska komisija u Izvješću za Bosnu i Hercegovinu za 2025. godinu, u kojem je navedeno da je pravni i institucionalni okvir o pravima osoba s invaliditetom nepotpun, te da je potrebno poboljšati njihovu provedbu i primjenu. Navedeno je i da Bosna i Hercegovine treba osigurati jedinstvenu definiciju invaliditeta sukladno s međunarodnim konvencijama i uskladiti kriterije za ostvarivanje prava na socijalnu zaštitu i standarde socijalne zaštite. Također, ukazano je da treba uskladiti zakonodavstvo s pravnom stečevinom EU-a, među ostalim i u području dostupnosti, te razviti modele za podržano donošenje odluka kojima se promiču neovisnost i samostalnost osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, uključujući djecu, i dalje se suočavaju s preprekama, stigmatizacijom i diskriminacijom u pristupu obrazovanju, zdravstvenoj skrbi, zapošljavanju i socijalnoj pomoći. Istaknuto je i da se Vijeće za osobe s invaliditetom mora dodatno uključiti u sve relevantne zakonodavne postupke. Nadležna tijela također trebaju poboljšati prikupljanje podataka, uključujući podatke razvrstane po spolu, te da Bosna i Hercegovina mora hitno izraditi, donijeti i provesti strategiju deinstitucionalizacije kako bi se osobama s invaliditetom osigurao samostalan život i uključivanje u zajednicu.⁵⁸³

⁵⁸³ Radni dokument osoblja Komisije, Izvješće o Bosni i Hercegovini za 2025. godine, uz dokument saopćenje Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom ekonomskom i socijalnom odboru i Odboru regija, Saopćenje o politici proširenja EU-a za 2025., dostupno na: https://www.dei.gov.ba/uploads/documents/izvjescje-o-bosni-i-hercegovini-za-2025-bhs3_1764581924.pdf

10.1.1. Statistika

Tijekom 2025. godine zaprimljeno je ukupno 98 žalbi kojima se ukazuje na povrede prava osoba sa invaliditetom. U odnosu na broj žalbi zaprimljenih u 2024. godini, može se konstatovati da je došlo do značajnog povećanja broja žalbi i to za više od 55%. Četiri žalbe su registrovane po službenoj dužnosti.

U odnosu na povredu prava osoba sa invaliditetom, izdato je ukupno 18 preporuka, od čega je u svezi sa 10 izdatih preporuka ostvarena suradnja, tri su preporuke realizovane, za tri predmeta nema odgovora, jedna preporuka nije realizirana, dok je jedna preporuka djelomično realizirana. Navedeni statistički podaci pokazuju da, iako je suradnja javnih tijela sa Ombudsmanima BiH na zadovoljavajućoj razini, postoji prostor za njeno unaprjeđenje, u cilju povećanja stope realiziranih preporuka.

10.2. Suradnja sa organizacijama osoba sa invaliditetom

Tijekom 2025. godine Ombudsmani BiH su učestvovali u različitim aktivnostima organizacija osoba sa invaliditetom koje su za cilj imale zagovaranje i podizanje svijesti nadležnih institucija o potrebama osoba sa invaliditetom i prioritnim oblastima gdje potrebno poduzeti konkretne mjere u cilju otklanjanja diskriminacije osoba sa invaliditetom, učinkovitijeg funkcioniranja pojedinih mehanizama, unaprjeđenje socio-ekonomskog statusa i dr.

Jedna od važnijih aktivnosti jeste učešće na Trećem kongresu osoba sa invaliditetom. Središnja tema Trećeg kongresa osoba s invaliditetom bile su asistivne tehnologije, te je fokus stavljen na poticanje dijaloga, razmjenu znanja i razvoj konkretnih mjera koje doprinose većoj dostupnosti i primjeni asistivnih tehnologija - alata koji osobama s invaliditetom omogućavaju samostalniji, aktivniji i ravnopravniji život. Treći kongres osoba sa invaliditetom rezultirao je sljedećim zaključcima:

1. Usklađivanje propisa s Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom
2. Pojednostavljenje procedura za ostvarivanje prava na asistivna pomagala
3. Donošenje zakona i uspostava fondova za asistivne tehnologije i pomagala
4. Razvoj domaćih kapaciteta i istraživanja
5. Edukacija i licenciranje stručnjaka
6. Standardizacija i fiskalne olakšice za asistivna pomagala
7. Partnerstva javnog, privatnog i civilnog sektora
8. Aktivno zagovaranje provedbe zaključaka

U svezi asistivnih tehnologija, važno je istaći i da je za osobe sa invaliditetom od velike važnosti mogućnost uvođenja oslobođanja od plaćanja PDV-a na pomagala neophodnih za svakodnevni život osoba s invaliditetom.

10.3. Vijeće za osobe sa invaliditetom

Vijeće za osobe sa invaliditetom imenovano je Odlukom Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o formiranju Vijeća za osobe sa invaliditetom Bosne i Hercegovine⁵⁸⁴, kao stručno, savjetodavno, interresorno i koordinirajuće tijelo Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Od njegovog formiranja, Vijeće funkcionira u otežanim uvjetima, a prema stavovima Europske komisije iz Izvješća o Bosne i Hercegovine za 2025. godinu, nije dovoljno uključeno u proces donošenja odluka, odnosno u relevantne zakonodavne postupke.

Važno je spomenuti da su tijekom 2025. godine započete aktivnosti s ciljem uspostavljanja Vijeća za osobe sa invaliditetom pri Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine, čime bi Bosna i Hercegovina ispunila obvezu iz članka 33. UN Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom i uspostavila nezavisni mehanizam praćenja primjene UN Konvencije. Time bi se realizirala i preporuka UN Komiteta za prava osoba sa invaliditetom od 12.4.2017. godine⁵⁸⁵, te bi se značajno unaprijedio i sustav zaštite i nadzora nad provođenjem UN Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom. Ombudsmani će tijekom 2026. godine pratiti navedeni proces.

10.4. Zakonodavstvo, inicijative i mišljenja

Značajan segment mandata Ombudsmana BiH odnosi se na praćenje tijeka usvajanja zakonskih propisa, odnosno učešće Ombudsmana u navedenim procesima, najčešće kroz upućivanje komentara, mišljenja, ali prisustva na sastancima i sjednicama zakonodavnih tijela i drugih javnih tijela koji usvajaju propise.

Značajno je spomenuti da su tijekom izvještajnog razdoblja, Ombudsmani BiH uputili Skupštini Brčko distrikta BiH i Kancelariji gradonačelnika Brčko distrikta BiH komentare na Nacrt Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom⁵⁸⁶, u kojima je, između ostalog istaknuto da usvajanje predmetog Zakona predstavlja važan korak ka sustavnom uređenju ove oblasti u Brčko distriktu BiH. Ombudsmani su u dostavljenim komentarima, podsjetili da je u Specijalnom izvješću o efikasnosti zakonskih rješenja o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom iz 2021. godine⁵⁸⁷, konstatirano da u Brčko distriktu BiH nije usvojen poseban zakon iz oblasti profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba sa invaliditetom, niti je oblast zapošljavanja osoba sa invaliditetom uređena na sustavni način. Zakonsko reguliranje ove oblasti značajno doprinosi boljem položaju i otvara nove mogućnosti osoba sa invaliditetom za profesionalno angažiranje i napredovanje. Činjenica da je Zakon usvojen⁵⁸⁸ pokazuje spremnost institucija Brčko distrikta da realiziraju preporuke Ombudsmana BiH.

⁵⁸⁴ „Službeni glasnik BiH“ broj: 57/23

⁵⁸⁵ Dostupno na:

https://www.mhrr.gov.ba/ljudska_prava/Prava_osoba_sa_invaliditetom/Zakljucna%20razmatranja%20i%20preporuke%20Komiteta%20za%20prava%20osoba%20sa%20invaliditetom%20za%20BiH.pdf

⁵⁸⁶ Akt broj: Oi-K-SA-24/25 od 21.5.2025. godine

⁵⁸⁷ Ž-BL-02-379/25

⁵⁸⁸ Zakon je usvojen na 16. redovnoj sjednici Skupštine Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, održanoj dana 10. rujna 2025. godine.

Ombudsmani BiH su po službenoj dužnosti⁵⁸⁹ registrovali predmet koji se odnosio na usvajanje Pravilnika o studiranju studenata sa invaliditetom. Nakon provedenog postupka istraživanja, izdata je Preporuka da se pristupi izradi Pravilnika o studiranju studenata sa invaliditetom, kontinuirano prati i uklanja prepreke kako bi što veći broj osoba s invaliditetom imao pristup visokoškolskom sustavu obrazovanja, kao i da razmotri mogućnost osnivanja koordinacijskog tijela „Ured za studente sa invaliditetom“, u cilju stvaranja akademskog inkluzivnog okruženja i promoviranja obrazovanja za sve. Preporukom je naglašena važnost pružanja pomoći, podrške i razvijanja inkluzivnog pristupa prema ovoj kategoriji studenata, što podrazumijeva i nabavku opreme za studente s oštećenjima vida i sluha, kako bi im se omogućio pristup literaturi i lakšem praćenju nastave. U tijeku je praćenje realiziranja izdate preporuke.

Ombudsmani BiH su razmatrali i zahtjev za dostavljanje mišljenja na Program afirmativnih mjera za upis kandidata sa malignim oboljenjima i invaliditetom.⁵⁹⁰ Imajući u vidu dosadašnji rad i opredjeljenost za poboljšanje i izjednačavanje položaja osoba sa invaliditetom, Ombudsmani BiH dali su svoje mišljenje na dostavljeni Program. Mišljenjem je ukazano da je pristup obrazovanju jedno od osnovnih ljudskih prava, zajamčeno nizom međunarodnih standarda i regulirano domaćim zakonodavstvom. Ovo pravo preduvjet je za ostvarivanje niza drugih prava, zbog čega se izuzetan akcenat stavlja na obveze države da omogući uvjete u cilju njegovog ostvarivanja. Osobe sa invaliditetom se suočavaju sa velikim broj izazova, a što se ogleda u nejednakim mogućnostima, stigmatizaciji, predrasudama, diskriminaciji, te općem nedostatkom senzibiliteta i nerazumijevanje društva za potrebe osoba sa invaliditetom. Pravo na obrazovanje treba da bude inkluzivno na svim razinama, a obveza obrazovnih ustanova jeste podsticanje i provođenje afirmativnih mjera u cilju inkluzivnog obrazovanja osoba sa invaliditetom. Ombudsmani su dali komentare na pojedinačne točke Programa, podsjećajući i na „Smjernice za unaprjeđenje svakodnevne komunikacije s osobama s invaliditetom“⁵⁹¹ jer je Prilagođavanje komunikacije jedan od ključnih načina ostvarivanja ljudskih prava na slobodu izražavanja.

Ombudsmani su razmatrali žalbu⁵⁹², koja se odnosila na pitanje usklađenosti Zakona o radu Federacije Bosne i Hercegovine⁵⁹³, konkretno članka 69. (prava roditelja djeteta sa težim smetnjama u razvoju) i odredbi Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti obitelji sa djecom Županije Sarajevo⁵⁹⁴ koje se odnose na naknadu umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odsustvuje sa posla radi trudnoće, poroda i njege djeteta i dodatna pomoć na ime skrbi i njege djeteta. Zakonom o radu je uređeno da jedan od roditelja djeteta sa težim smetnjama u razvoju (*teže hendikepiranog djeteta*) ima pravo da radi polovinu punog radnog vremena u slučaju da se radi o samohranom roditelju ili da su oba roditelja zaposlena, pod uvjetom da dijete nije smješteno u ustanovu socijalno - zdravstvenog zbrinjavanja na osnovu nalaza nadležne zdravstvene ustanove. Iako je navedeno pravo propisano Zakonom o

⁵⁸⁹ Ž-MO-02-191/23, preporuka broj: preporuka brojP-279/25

⁵⁹⁰ Ž-BL-02-379/25

⁵⁹¹ „Smjernice za unaprjeđenje svakodnevne komunikacije s osobama s invaliditetom“, dostupno na https://www.ombudsmen.gov.ba/documents/ombudsmen_doc2022120108585014bos.pdf

⁵⁹² Ž-SA-06-904/25, P-270/25

⁵⁹³ "Službene novine Federacije BiH", br. 26/2016, 89/2018, 23/2020 - odluka Ustavnog Suda, 49/2021, 44/2022 i 39/2024

⁵⁹⁴ "Službene novine Županije Sarajevo", br. 38/2014 - prečišćen tekst, 38/2016, 44/2017, 28/2018, 52/2021, 40/2022 i 13/2025

radu, nije definisano da poslodavac ima obvezu isplate naknade plaće za onaj dio radnog vremena koji roditelj ne radi. S druge strane, Zakon o socijalnoj skrbi, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti obitelji sa djecom pruža posebnu skrb ženi majci koja ima pravo na rad sa polovinom punog radnog vremena, ali istodobno to pravo ograničava na trajanje do navršene treće godine života djeteta. S tim u svezi, postavlja se pitanje zašto zakonodavac iz oblasti socijalne skrbi nije zasebno obradio pitanje prava na rad sa polovinom punog radnog vremena do treće godine života djeteta (članak 64. Zakona o radu) i prava roditelja djeteta sa težim smetnjama u razvoju (članak 69. Zakona o radu). Zakonom o radu jasno je napravljena razlika između dvije prethodno navedene kategorije, odnosno prva se odnosi na davanje prava na rad s polovinom punog radnog vremena do navršene treće godine života, ukoliko dijete treba pojačanu skrb i njegu, a u drugom slučaju pravo se priznaje ukoliko je riječ o težim smetnjama bez ograničavanja i određivanja uvjeta koji se odnosi na godine života djeteta za ostvarivanje prava. Ombudsmeni BiH su izdali Inicijativu za izmjenu člana 153. Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom Županije Sarajevo, u cilju usuglašavanja navedenih zakonskih propisa. Prati se realiziranje izdate inicijative.

10.5. Implementacija odredbi Zakona o roditeljima njegovateljima Federacije BiH

Ombudsmeni su u prethodnim izvještajnim razdobljima ukazivali na učinke usvajanja Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji BiH, čije usvajanje predstavlja značajan iskorak u sustavnom uređenju ove oblasti. Istodobno, žalbe koje Institucija ombudsmana zaprima, ukazuju na slabosti koje proizlaze iz Zakona, a na koje su Ombudsmeni ukazivali još dok je trajao postupak usvajanja Zakona.⁵⁹⁵

Ombudsmeni BiH smatraju da je usvajanje Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji BiH od neprocjenjivog značaja, prvenstveno zbog pružanja mogućnosti da se na zakonit način uredi status roditelja koji preuzimaju njegu osobe s invaliditetom kada nije u stanju sama se starati o sebi i koji su zbog cjelodnevnije njege osobe s invaliditetom spriječeni da rade. Značaj Zakona ogleda se i u isplaćivanju naknade u visini iznosa neto najniže plaće u Federaciji Bosne i Hercegovine (1000,00KM) sukladno sa Zakonom o radu, na koju se uplaćuju doprinosi za mirovinsko i invalidsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i osiguranje za vrijeme nezaposlenosti, a što predstavlja ekonomsku sigurnost za roditelje njegovatelje.

Međutim, roditelji osoba sa invaliditetom, ukoliko imaju više od 65 godina ne mogu ostvariti ovo pravo, iako i oni imaju dužnost njege osobe s invaliditetom koja nije u stanju sama se skbiti o sebi. Zbog cjelodnevnije njege osobe s invaliditetom spriječeni su da ostvare radni angažman sve i da im to njihove godine i zdravstvene mogućnosti dozvoljavaju.⁵⁹⁶

⁵⁹⁵ Godišnje izvješće o aktivnostima Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH ZA 2022. godinu, str. 124, dostupno na: https://www.ombudsmen.gov.ba/documents/ombudsmen_doc2023042110381041bos.pdf

⁵⁹⁶ Ukoliko imaju status umirovljenika, treba reći da prema zvanično objavljenim podacima Federalnog zavoda za mirovinsko i invalidsko osiguranje iznos najniže mirovine u srpnju 2025. godine iznosi 599,28 KM, a zajamčene 715,21 KM, preuzeto sa <https://www.fzmioipio.ba/isplata-mirovine-za-srpanj-i-jednokratnog-dodatka-na-mirovinu-u-utorak-5-kolovoza/?lang=hr>

Ombudsmanima BiH obratili su se roditelji djece sa invaliditetom⁵⁹⁷, koji imaju više od 65 godina života, smatrajući da se nalaze u neravnopravnom položaju u odnosu na roditelje, koji na temelju odredbi Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji BiH imaju pravo na mjesečnu naknadu u visini iznosa neto najniže plaće u Federaciji BiH sukladno sa Zakonom o radu FBiH. Roditelji-penzioneri naglašavaju da postoji nesrazmjer u primanjima, ukoliko se uzme u obzir da zbir svih naknada koje oni primaju po osnovu invalidnosti djeteta (osobna invalidnina, dodatak za njegu i pomoć od strane druge osobe i dječiji doplatak) nije ni približan visini iznosa mjesečne naknade koju primaju roditelji njegovatelji (1.000,00 KM), koji uz to imaju i osobne invalidnine, te dječiji doplatak. Ombudsmani BiH su izdali Preporuku Vladi Federacije BiH i Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike da se preispita mogućnost poduzimanja dodatnih mjera u cilju osiguranja jednakog položaja osoba sa invaliditetom, bez obzira na godine života njihovih roditelja, kao i da se sukladno tržišnim kretanjima kontinuirano revidiraju politike i odluke koje se odnose na financijska izdvajanja za osobe sa invaliditetom, kako bi se osigurao odgovarajući standard i adekvatne egzistencijalne prilike. Ombudsmani su ukazali da tijela vlasti trebaju imati u vidu da mora postojati srazmjer ovih primanja kako bi sva djeca/osobe sa invaliditetom imala jednake mogućnosti. Ombudsmani su zaprimili odgovor Federalnog ministarstva rada i socijalne politike iz kojeg proizlazi spremnost da se uvrsti odredba koja će osigurati pravo i ovoj kategoriji osoba, te će Ombudsmani u fazi javne rasprave intervenirati sukladno s ovlastima i mandatom.

U pogledu ostvarivanja prava na naknadu roditelju – njegovatelju ili njegovatelj u Republici Srpskoj, sukladno sa Zakonom o dječijoj zaštiti Republike Srpske, Ombudsmani BiH su tijekom 2024. godine zaprimili određen broj žalbi koje se odnose na ostvarivanje ovog prava.⁵⁹⁸ Javni fond za dječiju zaštitu Republike Srpske prekida upravne postupke u kojima se odlučuje o pravu na naknadu roditelju – njegovatelju ili njegovatelj, zbog rješavanja prethodnog pitanja, odnosno do usklađivanja nalaza različitih stručnih komisija. Rad stručnih komisija propisan je podzakonskim propisima i to Pravilnikom o procjeni potreba i usmjeravanju djece i omladine sa smetnjama u razvoju⁵⁹⁹ i Pravilnikom o postupku utvrđivanja potrebe za posebnom negom djeteta sa smetnjama u razvoju koju pruža roditelj – njegovatelj ili njegovatelj.⁶⁰⁰ Stručne komisije, nakon svoje ekspertize, navode sve moguće vidove podrške i prava koja djeca i roditelji mogu ostvariti u oblasti socijalne i zdravstvene zaštite, kao i u oblasti obrazovanja, s napomenom da su nalazi komisija samo jedan od dokaza u upravnom postupku koji Javni fond mora cijeniti sa svim drugim dokazima. U registriranim predmetima uočeno je i da postoje nedoumice i različita tumačenja u svezi s procjenama djece, radi priznavanja ovog prava, o mogućnostima osposobljavanja za rad u struci i nastavka školovanja. Ombudsmani BiH su od nadležnih insistirali da sve poteškoće ili nedoumice u primjeni zakona i podzakonskih akata otklone u najboljem interesu djeteta, jer sticanje statusa roditelja njegovatelja mora imati efekte podrške, a ne da se stvaraju komplikacije i prepreke obiteljima koje se već ionako suočavaju s brojnim problemima.

⁵⁹⁷ Ž-SA 02-344/25, Ž-BR-02-158/25, Ž-BR-02-161/25, Ž-BR-02-162/25, Ž-BR-02-164/25, Ž-BR-02-165/25, Ž-BR-02-166/25, Ž-BR-02-167/25, Ž-BR-02-168/25, preporuka broj: P-246/25

⁵⁹⁸ Ž-BL-01-430/24, Ž-BL-01-502/24 i Ž-BL-01-643/24,

⁵⁹⁹ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 117/12 i 16/18;

⁶⁰⁰ „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 14/20;

Ombudsmeni BiH su izdali Preporuku⁶⁰¹ Ministarstvu zdravlja i socijalne skrbi Republike Srpske i Javnom fondu za dječiju skrb Republike Srpske da poduzmu mjere iz svoje nadležnosti i u zajedničkoj suradnji sa koordinatorima stručnih komisija otklone sve nejasnoće i nedoumice u svezi sa priznavanjem prava na naknadu roditelju njegovatelju ili njegovatelju. Preporuka nije realizirana.

10.6. Pristupačnost i razumno prilagođavanje

Pristupačnost je pretpostavka za ostvarivanje svih drugih prava. Osobe sa invaliditetom u Bosni i Hercegovini često se susreću sa problemom nepristupačnosti - arhitektonskoj, informacionoj, medijskoj, pristupačnosti usluga i javnih servisa. Članom 9. Konvencije UN o pravima osoba sa invaliditetom, države imaju obvezu poduzeti odgovarajuće mjere osiguravanja pristupačnosti osobama s invaliditetom, između ostalog i prostorima, građevinama, informacijama, komunikacijama i drugim uslugama, uključujući elektroničke usluge i službe hitnih intervencijai slično.

Komitet UN za prava osoba sa invaliditetom ukazao je na problem pristupačnosti u Zaključnim razmatranjima⁶⁰² u kojima je izražena zabrinutost zbog nepostojanja sveobuhvatne strategije pristupačnosti niti zakona sa efektivnim sankcijama, koji bi bili usklađeni na svim razinama, te što se usluge masovnih elektronskih medija ne pružaju u formatu koji je dostupan osobama s invaliditetom.

Ombudsmeni su u više navrata ukazali da su osobe sa invaliditetom, kao ranjiva grupa, često onemogućena da ostvari puno i efikasno učešće u svim sferama života, ravnopravno sa ostalim građanima. Uskraćivanje pristupa kako fizičkom okruženju, tako i informacijama, komunikacijama i uslugama, smatra se diskriminacijom. Ovo je posebno važno za rad javnih institucija kao pružaoca usluga. Od ključne je važnosti da javne institucije na lokalnoj razini putem kojih se i ostvaruje najviše prava, ali i druge institucije koje pružaju usluge, otklone arhitektonske barijere, prilagode način pružanja informacija osobama sa invaliditetom, pruže dodatnu pomoć i slično.

Tijekom 2025. godine, Ombudsmeni su zaprimili više žalbi kojima je ukazano na problem arhitektonskih barijera⁶⁰³, neadekvatnu pristupačnost i dostupnost parking prostora za vozila osoba sa invaliditetom⁶⁰⁴, pristupačnost radnih prostorija i slično.

U pogledu pristupačnosti radnih prostorija, Ombudsmeni su razmatrali žalbu⁶⁰⁵ kojom se ukazuje da je žalitelj ratni vojni invalid, zaposlen na poziciji savjetnika, te da je zbog nepristupačnosti zgrade sjedišta poslodavca, podnio zahtjev za premještanje u drugu zgradu koju poslodavac koristi, a koja je pristupačna za osobe sa invaliditetom. Predmetna žalba je razmatrana u

⁶⁰¹ P-53/25 od 28.02.2025. godine

⁶⁰² Zaključni komentari od dana 12.04.2017. godine dostupni na:

http://www.mhrr.gov.ba/ljudska_prava/Prava_osoba_sa_invaliditetom/Zakljucna%20razmatranja%20i%20preporuk%20Komiteta%20za%20prava%20osoba%20sa%20invaliditetom%20za%20BiH.pdf

⁶⁰³ Ž-BL-02-338/25,

⁶⁰⁴ Ž-SA-02-324/25, Ž-SA-08-730/25

⁶⁰⁵ Ž-SA-02-149/25, preporuka broj: P-46/25

kontekstu osiguranja i zaštite prava osoba sa invaliditetom u smislu prava na rad i zapošljavanje Prilagođavanje radnog mjesta osobama sa invaliditetom predstavlja ključni aspekt omogućavanja ravnopravnog pristupa tržištu rada za osobe s invaliditetom. Ombudsmani BiH su uputili preporukuda, uvažujući odredbe UN Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom odluči o zahtjevu za premještaj, na način da se žalitelju osigura prilagođavanje radnog mjesta sukladno sa potrebama žalitelja. Preporuka je u cijelosti realizirana.

Ombudsmani BiH su pitanje pristupačnosti razmatrali i u okviru žalbe⁶⁰⁶ kojom se ukazuje na nepristupačnost stambene zgrade u Banja Luci. U žalbi se navodi da je tehnički prijam uspješno okončan u listopadu 2024. godine i da zgrada još uvijek nema uporabnu dozvolu. Navodi se da zgrada samo formalno ima pristupnu stazu za osobe sa invaliditetom, ali da ova staza nije funkcionalna jer joj nije omogućen adekvatan pristup. Ombudsmani BiH su, u cilju pribavljanja relevantnih činjenica, u više navrata uputili akt Gradskoj upravi, ali s obzirom na to da u ostavljenom roku informacije nisu zaprimljene, izdata je preporuka u cilju uspostavljanja suradnje s Ombudsmanima BiH. Preporuka nije realizirana.

10.7. Pristup obrazovanju

Obrazovanje je osnovno ljudsko pravo svakog djeteta zajamčeno brojnim međunarodnim dokumentima i zakonima u Bosni i Hercegovini. UN Konvencijom o pravima osoba sa invaliditetom su istaknute obveze država potpisnica u smislu priznavanja prava osoba s invaliditetom na obrazovanje, bez diskriminacije i na osnovu jednakih mogućnosti. Države potpisnice moraju osigurati da osobe s invaliditetom imaju dostupno inkluzivno, kvalitetno i besplatno osnovno i srednjoškolsko obrazovanje, na ravnopravnoj osnovi s drugim osobama, razumno prilagođavanje prema individualnim potrebama, te da osobe s invaliditetom dobiju potrebnu podršku, u sustavu općeg obrazovanja. Zbog toga je neophodno da sustav stručne podrške učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama bude dostupan, kvalitetan i funkcionalan, a obveza tijela vlasti i obrazovnih ustanova je da to osiguraju.

Ombudsmani su tijekom 2025. godine razmatrali žalbu⁶⁰⁷ roditelja djeteta sa posebnim obrazovnim potrebama, koje ne može ostvariti pravo na intenzivnu svakodnevnu stručnu potporu defektologa oligofrenologa. U školi je zaposlen defektolog samo na 20% norme sukladno broju učenika sa posebnim obrazovnim potrebama u navedenoj školi. Defektolog radi jedan dan u tjednu. Žalitelju je ponuđena druga pomoć u vidu asistenta za kojeg se ispostavilo da je nastavnik kemije, što je žalitelj odbio, smatrajući da to nije stručna pomoć.

Ombudsmani BiH su uputili Preporuku da se bez odlaganja poduzmu neophodne mjere kako bi učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama bila osigurana puna pomoć stručne osobe u nastavi i kvalitetno inkluzivno obrazovanje. Ombudsmani su ukazali da, ukoliko je angažman defektologa odgovarajućeg usmjerenja izražen procentualno ovisno od broja učenika sa posebnim obrazovnim potrebama koji pohađaju školu, u tom slučaju ne postoji realna mogućnost da učenici dobiju punu pomoć/asistenciju u obrazovnom procesu. Prati se realizacija preporuke.

⁶⁰⁶ Ž-BL-02-338/25, preporuka broj: P-295/25

⁶⁰⁷ Ž-BR-04-83/25, preporuka broj: P-262/25

Ombudsmeni BiH su razmatrali žalbu⁶⁰⁸ podnesenu radi obezbjeđivanja edukatora-rehabilitatora, kao i logopeda od strane škole. Žalitelj navodi da se škola obraćala nadležnom ministarstvu proteklih godina, ali da nema informaciju da li je bilo zahtjeva škole prema ministarstvu u školskoj 2024/2025. godini. Postupkom istrage je utvrđeno da dijete ima asistenta u nastavi, a da su usluge edukatora-rehabilitatora, kao i logopeda dostupne isključivo u zdravstvenim ustanovama. Škola je dostavila izjašnjenje da kao obrazovna ustanova prema važećim pravilnicima i propisima nema uvjete za angažiranje edukatora - rehabilitatora i logopeda. Nesporno, trenutna zakonska rješenja angažiranje logopeda i edukatora - rehabilitatora omogućavaju se isključivo u okviru zdravstvenog sustava. Shodno navedenom Ombudsmeni nisu pronašli zakonski osnov da se putem obrazovnog sustava nametne obveza pružanja i zdravstvenih usluga.

10.8. Socijalno i zdravstveno zbrinjavanje

Osnovna uloga socijalne sigurnosti odnosi se na osiguranje ljudskog dostojanstva za sve osobe, smanjenje siromaštva i otklanjanje socijalne isključenosti.

Ombudsmeni BiH su razmatrali žalbu Udruge⁶⁰⁹, podnesenu u ime žaliteljice kao civilne žrtve rata kojom se ukazuje na nemogućnost rješavanja stambenog pitanja. U okviru navedene žalbe razmatrano je pitanje da li su nadležna tijela poduzela sve raspoložive mjere u cilju zaštite ugroženih obitelji, te pružanja pomoći stambenog zbrinjavanja posebno u slučaju najugroženijih kategorija. Ombudsmeni BiH su uputili Preporuku nadležnim tijelima da, uz koordiniranu suradnju svih tijela, poduzmu sve zakonom propisane mjere i aktivnosti iz svoje nadležnosti u cilju rješavanja problema stanovanja žaliteljice i njenog malodobnog djeteta, te dodijeli joj uvjetnu stambenu jedinicu koja će zadovoljiti zdravstvene potrebe djeteta. Preporuka je u cijelosti realizirana.

Razmatrana je i žalba⁶¹⁰ kojom se ukazuje na dugotrajne probleme sa susjedom, osobom sa duševnim smetnjama, čije ponašanje utječe na kvalitetu života žaliteljice. Ombudsmeni BiH su nakon provedenog postupka, konstatirali da je izostalo aktivno i koordinirano djelovanje nadležnih tijela, u smislu zaštite i skrbi o osobi sa invaliditetom i mentalnim/duševnim poteškoćama. Izdata je Preporuka odgovornim javnim tijelima da poduzmu sve neophodne radnje iz okvira svoje nadležnosti, kako bi se osigurala neophodna zaštita i skrb za bolesnu osobu. Iz dostavljenih odgovora vidljivo je da su određene aktivnosti započete, a odnose se prije svega na redovne i češće kontrole nadležnog psihijatra, kao i kućne posjete tima, a sve u cilju adekvatnijeg nadzora i praćenja zdravstvenog stanja pacijentice.

Ombudsmeni su postupali i po žalbi⁶¹¹ majke djeteta sa 100% invaliditetom koji boluje od teškog senzorno-selektivnog poremećaja u ishrani i ima dijagnozu disharmoničnog razvoja sa elementima autizma. Majka navodi da, uprkos višestrukim nalazima specijalista koji potvrđuju da dijete može unositi isključivo Nutridrink - medicinski preparat, koji mu pruža jedini izvor hranjivih materija, Zavod zdravstvenog osiguranja je rješenjem odbilo zahtjev za refundaciju

⁶⁰⁸ Ž-BL-02-636/24

⁶⁰⁹ Ž-SA-02-119/25, preporuka broj: P-88/25

⁶¹⁰ Ž-BR-04-170/25, preporuka broj: P-327/25

⁶¹¹ Ž-SA-02-739/25

troškova koje je majka osobno snosila u ranijem razdoblju kada Nutridrink nije bio dostupan putem Sistema. U tijeku intervencije Ombudsmana BiH, predmet je pozitivno okončan i žaliteljici je odobrena refundacija troškova za kupljeni lijek.

10.9. Utjecaj i posljedice Odluke Vlade Federacije BiH o minimalnoj plaći za 2025. godinu na osobe sa invaliditetom

Godina 2025. je obilježena i Odlukom Vlade Federacije Bosne i Hercegovine o povećanju minimalne plaće⁶¹². Iako je po svojoj suštini Odluka imala pozitivne efekte na osobe sa invaliditetom kao zaposlenike, medijska izvještavanja ukazuju da se Odluka negativno odrazila na pojedina socijalna poduzeća koja ne funkcioniraju po tržišnom modelu. Među njima je socijalno poduzeće iz Mostara „Ružičnjak - Los Rosales“ koje je bilo prisiljeno obustaviti rad. Zatvaranjem ovog poduzeća nisu samo izgubljena radna mjesta, već i mjesto gdje su se ljudi osjećali vrijedno, prihvaćeno i uključeni u zajednicu. U cilju istraživanja predmetne problematike, Ombudsmeni su registrirali žalbu po službenoj dužnosti⁶¹³.

U svezi sa istom problematikom, zaprimljena je i žalba Udruge za edukaciju, profesionalno osposobljavanje i socijalno osnaživanje osoba sa invaliditetom⁶¹⁴, kojom se ukazuje na dva problema: prvi se odnosi na nedosljednost primjene članka 50. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom FBiH od strane javnih institucija, kojim je propisana obveza nabavke određenog procenta roba i usluga od privrednih društava koja zapošljavaju osobe sa invaliditetom⁶¹⁵, dok se drugim problemom ukazuje na negativni utjecaj Odluke Vlade Federacije Bosne i Hercegovine o iznosu najniže plaće za 2025. godinu na zaposlenost osoba s invaliditetom.

Imajući u vidu sličnost problematike obje žalbe, predmeti su spojeni, te su Ombudsmeni BiH uputili Preporuku Vladi županije i Gradu da poduzmu neophodne mjere iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurala bezuvjetna primjena članka 50. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom FBiH. Vladi Federacije preporučeno je da ponovno preispita utjecaj Odluke Vlade Federacije BiH o minimalnoj plaći za 2025. godinuna privredne subjekte/udruge koji primarno zapošljavaju osobe sa invaliditetom i razmotri modalitete dodatne potpore koja im može osigurati nastavak rada i ispunjavanje poslovnih obveza. Ombudsmeni BiH su zaprimili odgovor Federalnog ministarstva rada i socijalne politike u kojem je, između ostalog navedeno da povećanje minimalne plaće nije jedini i osnovni uzrok prestanka rada ovih poduzeća, nego je u pitanju ukupno poslovanje koje nije osiguravalo opstanak na tržištu. Preporuka je djelomično realizirana.

⁶¹² Odluka o iznosu najniže plaće za 2025. godinu, broj 2056/2024 od 30.12.2024. godine

⁶¹³ Ž-MO-02-56/25, preporuka broj: P-264/25

⁶¹⁴ Ž-BR-02-188/25, preporuka broj: P-264/25, Ž-BR-02-320/25

⁶¹⁵ Članak 50. Zakona propisuje obavezu javnih institucija obveza javnih institucija da 35% svojih potreba za proizvodima i uslugama, koje proizvode i pružaju gospodarska društva za upošljavanje osoba s invaliditetom, zaštitne radionice i samostalne djelatnosti u vlasništvu osoba s invaliditetom, zadovoljavati od ovih gospodarskih društava, zaštitnih radionica i samostalnih djelatnosti u vlasništvu osoba s invaliditetom, pod uvjetima koji vrijede na tržištu. Ugovorno tijelo obvezatno primjenjuje preferencijalni tretman od 20% ukupnih uvjeta tendera sukladno Zakonu o javnim nabavama.

U kontekstu primjene člana 50. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom FBiH, u odgovoru Ureda za zajedničke poslove županijskih tijela ukazano je na koliziju Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji, zapošljavanju i osposobljavanju osoba sa invaliditetom i Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine. Ombudsmeni BiH će se navedenom problematikom baviti u narednom razdoblju. Preporuka je djelomično realizirana.

10.10. Utvrđivanje invaliditeta i postupci medicinskog vještačenja

Tijekom 2025. godine Ombudsmeni BiH su zabilježili povećan priliv žalbi kojima se izražava nezadovoljstvo radom Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja u Federaciji BiH.⁶¹⁶ Ombudsmeni su postupali i po žalbi koja se odnosila na povredu odredbi Pravilnika o utvrđivanju sposobnosti osobe u postupku ostvarivanja prava iz socijalne skrbi i utvrđivanja funkcionalnog stanja korisnika Republike Srpske.⁶¹⁷

Ombudsmeni su ostvarili dobru suradnju sa Institutom za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja u Federaciji BiH, a žalbe razmatrane u Instituciji ombudsmana su se najčešće odnosile na nezadovoljstvo procentom utvrđenog invaliditeta, u svezi čega su Ombudsmeni BiH informirali stranke da nemaju ovlasti ulaziti u meritum rada liječničke komisije Instituta koja postupa u pojedinačnim slučajevima, jer ne posjeduju specijalističko liječničko znanje kako bi vršili procjenu opravdanosti rada komisije. Komisija je jedina mjerodavna upustiti se u ocjenu zdravstvenog stanja i utvrđivanja stupnja oštećenja organizma, odnosno u konačnici stupnja invaliditeta.

Ombudsmeni su tijekom 2025. godine razmatrali žalbu⁶¹⁸ koja se odnosi na primjenu Odluke o uvjetima i postupku ostvarivanja prava na oslobađanje od plaćanja uvoznih i izvoznih dadžbina⁶¹⁹. Žalitelj je otac malodobnog djeteta, kod kojeg je Nalazom, ocjenom i mišljenjem Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja, utvrđen invaliditet u procentu 100%, sa pravom na tuđu njegu i pomoć prve grupe. Žalitelj želi uvesti automobil iz inozemstva i podnijeti zahtjev za oslobađanje od plaćanja uvoznih i izvoznih dadžbina za mladb. dijete. Dobio je informacije da je potrebno provesti novo vještačenje zdravstvenog stanja djeteta, te je pri podnošenju zahtjeva potrebno dostaviti i dokaz o uplati u iznosu od 267,93KM na ime vještačenja zdravstvenog stanja. Žalitelj nije zadovoljan zbog činjenice da ponovno mora platiti vještačenje, jer je kod djeteta već utvrđen invaliditet te navedeni iznos smatra neopravdano visokim. Ombudsmeni BiH nisu pronašli osnov za postupanje, o čemu je obaviješten žalitelj. Ombudsmeni ukazali na odgovor Instituta za medicinsko vještačenje i Uprave za indirektno oporezivanje u kojem je navedeno da ostvarivanje različitih prava podrazumijeva i različitu vrstu vještačenja zdravstvenog stanja, a sukladno da uvjetima propisanim za ostvarivanje određenog prava. S tim u svezi, Institut je propisao različite obrasce za podnošenje zahtjeva za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja. U pogledu cijene medicinskog vještačenja, Cjenovnik je donesen u zakonom propisanom postupku i uz suglasnost Vlade Federacije BiH i drugih nadležnih tijela.

⁶¹⁶ Ž-SA-02-239/25, Ž-SA-02-366/25, Ž-SA-02-391/25, Ž-SA-04-659/25, Ž-SA-02-707/25, Ž-SA-02-763/25, Ž-SA-02-953/25, Ž-SA-04-1196/25

⁶¹⁷ Ž-BL-02-165/25

⁶¹⁸ Ž-SA-02-239/25

⁶¹⁹ "Službeni glasnik BiH" broj: 24/18

Ombudsmeni zaprimaju i upite građana o mogućnostima ostvarivanja različitih prava, i pravnim mogućnostima koje im stoje na raspolaganju. Žaliteljica⁶²⁰ se obratila Instituciji ombudsmana navodeći da je od posljednje ocjene radne sposobnosti, njeno zdravstveno stanje dodatno pogoršano, te je zatražila informaciju da li ima pravo na ponovno vještačenje zdravstvenog stanja. Institucija ombudsmana je dopisom obavijestila žaliteljicu da može ponovo podnijeti zahtjev pod zakonom propisanim uvjetima, te je informisala o postupku ostvarivanja prava.

U kontekstu primjene Pravilnika o utvrđivanju sposobnosti osobe u postupku ostvarivanja prava iz socijalne skrbi i utvrđivanju funkcionalnog stanja korisnika⁶²¹, Ombudsmeni su postupali po žalbi Udruge,⁶²² a u svezi sa postupkom revizije prava iz oblasti socijalne skrbi. Žalbom je problematiziran sastav prvostupanjske stručne Komisije koja vrši procjenu zdravstvenog stanja, te je navedeno da je sastav komisije isti bez obzira na to o kojoj vrsti invaliditeta se radi, čak i kada postoji potreba, ne učestvuju povremeni članovi, odnosno specijalista odgovarajuće struke (npr. ORL, neuropsihijatar/psiholog i dr.). Istom žalbom je izraženo i nezadovoljstvo u pogledu rokova za dostavu dokumentacije u postupku revizije, smatrajući rokove prekratkim. Ombudsmeni BiH su izdali Preporuku Općini i Centru za socijalni rad da ponovno razmotre zahtjeve Udruge i da poduzimanje radnji iz okvira svoje nadležnosti vrše na način da sve informacije budu jasne i dostupne svim zainteresovanim osobama. Preporuka se smatra realiziranom.

10.11. Banjsko liječenje i rehabilitacija

Pravo na banjsko liječenje kao vid medicinske rehabilitacije ostvaruje se sukladno sa važećim propisima iz različitih oblasti (propisi iz oblasti socijalne zaštite, zdravstvene zaštite, kao i iz oblasti prava boraca i ratnih vojnih invalida).

Ombudsmeni su razmatrali žalbu kojom se žaliteljici sa multiplom sklerozom navodno uskraćuje pravo na banjsko liječenje i rehabilitaciju⁶²³. Žaliteljici nije odobreno pravo na banjsko liječenje zbog visokog EDSS skor 8.5., koji je godinama nepromijenjen i ranije odobravano banjsko liječenje na osnovu istog skora. Ombudsmeni su proveli postupak istraživanja, te pribavili informaciju zdravstvene ustanove iz kojeg proizlazi da od Zavoda zdravstvenog osiguranja Klinika za neurologiju dobije na korištenje 14 obrazaca mjesečno, a broj zahtjeva na mjesečnoj razini iznosi cca 40-50. Prema uputama na obrascu Zavoda, pacijenti koji imaju pravo na banjsko-fizikalni stacionarni tretman su pacijenti sa širokim spektrom dijagnoza. Prema odgovoru ordinirajućeg liječnika, nije moguće obezbjediti da svaki pacijent ide jednom godišnje na banjsko-fizikalni tretman. Ombudsmeni nisu našli osnov za upućivanje preporuke nadležnom tijelu, ali ova žalba otvara pitanje adekvatnog financiranja prava na banjsko liječenje i rehabilitaciju od strane Zavoda zdravstvenog osiguranja, jer očigledno trenutno financiranje na odgovara stvarnim potrebama građana kao osiguranika.

⁶²⁰ Ž-SA-02-953/25

⁶²¹ „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 116/2012, 111/2013 i 9/2017

⁶²² Ž-BL-02-165/25, preporuka broj: P-199/25

⁶²³ Ž-SA-02-1117/25

Ombudsmeni su razmatrali žalbu⁶²⁴ u kojoj se da žalitelj ne može ostvariti pravo na zdravstvenu skrb zbog toga što Komisija za procjenu radne sposobnosti smatra da liječenje nije završeno, te da podnositelj žalbe treba obaviti stacionarnu medicinsku rehabilitaciju, nakon čega bi se vršila ponovna procjena. Žalitelj ima preporuke specijalista o neophodnosti banjškog liječenja koje Fond zdravstvenog osiguranja nije uvažio. U tijeku intervencije Ombudsmana problem je riješen, te je žalitelju u ponovljenom postupku odobrena banjška rehabilitacija.

10.12. Institucionalni kapaciteti i potpora radu dnevnih centara

Ombudsmeni BiH u okviru svojih nadležnosti svakodnevno postupaju po žalbama koje se odnose na osiguranje ravnopravnosti i punog uključivanja osoba sa invaliditetom u društvene tokove. Ombudsmeni su, u cilju sagledavanja realnog stanja i identifikovanja ključnih problema, sačinili „*Prateće izvješće o stanju prava osoba sa intelektualnim i mentalnim poteškoćama u Bosni i Hercegovini*“⁶²⁵. Jedna od preporuka upućena nadležnim tijelima odnosila se na stvaranje podrške u zajednici putem osnivanja dnevnih centara i drugih službi koje bi omogućile pružanje adekvatne pomoći zavisno od konkretnih potreba.

Ombudsmeni su razmatrali žalbu⁶²⁶ Udruge za podršku obiteljima, osobama i zajednici u mentalnom zdravlju, koje vrši i usluge Dnevnog centra za ovu kategoriju osoba. Udruga putem provođenja usluge dnevnog zbrinjavanja u dnevnom centru zbrine između 35 i 40 korisnika na dnevnoj razini. Zbog niske cijene usluga, Udruga ima stalne probleme sa ljudskim resursima koje ne može angažirati u potrebnom kapacitetu, niti ih zadržati nakon što se obuče za rad. Od 35 korisnika usluga, njih 99% su korisnici prava na tuđu njegu i pomoć druge osobe, što ukazuje da im je potrebna veća asistencija osoblja. Nedostatak osoblja značajno ugrožava održivost ovih usluga, ali i ukupne kapacitete Udruge. Ombudsmeni su izdali Preporuku u cilju uključivanja organizacija/udruga u proces definiranja minimuma standarda koje pružatelji usluga trebaju ispuniti. Preporučeno je i da se poduzmu sve neophodne aktivnosti u cilju obezbjeđenja neometanog i redovitog financiranja, te usklađivanja cijena usluga sa realnim tržišnim cijenama i potrebama. Preporuka je realizirana.

10.13. Prelazak državne granice

Ombudsmeni BiH su razmatrali žalbu⁶²⁷ u svezi sa pitanjem prelaska državne granice Bosne i Hercegovine, te se u žalbi navodi da na ulazu i izlazu iz Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, često nailazi na velike gužve te na prijelaz granice čeka po više sati. Žalitelj ističe da su u kolonama automobila često osobe s invaliditetom, starije osobe, djeca do jedne godine što na graničnim prijelazima dovodi do situacije veoma teške po zdravlje navedenih kategorija osoba. Ombudsmeni BiH su proveli postupak istraživanja, nakon čega je utvrđeno da nema osnova daljim postupanjem po žalbi. Granična policija Bosne i Hercegovine je dostavila akt u kojem se navodi da se u slučajevima dugog čekanja, osobe s invaliditetom, trudnice i slično, mogu obratiti policijskim službenicima na graničnim prelazima kako bi im se dala prednost nad

⁶²⁴ Ž-BL-02-115/25

⁶²⁵ Dostupno na: https://www.ombudsmen.gov.ba/documents/obmudsmen_doc2024090209463204bos.pdf

⁶²⁶ Ž-BL-02-72/24, preporuka broj: P-12/25

⁶²⁷ Ž-SA-08-713/24

ostalim putnicima, ukoliko to infrastruktura graničnog prelaza dozvoljava, a o čemu je žalitelj obaviješten.

10.14. Sport i rekreacija

Potreba za samostalnim i dostojanstvenim životom, unaprjeđenjem kulturnog, javnog života, kao i sportskim aktivnostima i rekreacijom, prije svega podrazumijeva razbijanje stereotipa prisutnih u društvenoj zajednici o tomu da su osobe sa invaliditetom osobe sa posebnim potrebama. Nasuprot tomu, treba nastojati prepoznati njihove mogućnosti, sukladno sa zahtjevima njihovog invaliditeta.⁶²⁸ Sport i rekreacija igraju važnu ulogu u životu svake osoba, pa tako i djeteta. Uključivanje djece u sportske i rekreativne aktivnosti je od važnosti za razvoj i unaprjeđenje različitih vještina. S druge strane, inkluzija (u oblasti obrazovanja, sporta itd.) u kontekstu prava djece sa poteškoćama je kontinuiran i nimalo jednostavan zadatak nadležnih institucija, obitelji i društva u cjelini.

Ombudsmani BiH su na osnovu saznanja iz medija po službenoj dužnosti registrirali žalbu⁶²⁹, koja se odnosi na odluku direktora Olimpijskog bazena kojom se zabranjuju individualni treninzi plivanja sa djecom, a što se negativno odražava na djecu sa poteškoćama. Ombudsmani su mišljenja da neadekvatna uređenost ove oblasti doprinosi nezadovoljstvu, kako roditelja djece, tako i Uprave Bazena. Neadekvatna pravna i sustavna uređenost otvara i mogućnosti za različite zlouporabe. Izdata je Preporuka Bazenu da se putem koordiniranih aktivnosti, a u cilju zaštite djece koja koriste usluge Bazena i sprječavanja mogućih zlouporaba, usvoje jednoobrazna i jasna pravila korištenja Bazena, da se kontinuirano potiče i podržava inkluzija djece sa poteškoćama u razvoju. Također, preporučeno je da se redovno održava komunikacija sa sportskim klubovima čiji su članovi djeca sa poteškoćama, te da se u suradnji sa roditeljima kreiraju najpovoljniji uvjeti za djecu. Preporuka se smatra djelomično realiziranom.

10.15. Povrede prava osoba sa invaliditetom od strane banakarskih institucija

Tijekom 2025. godine Ombudsmani BiH su zaprimili više žalbi kojima je ukazano na povrede prava osoba sa invaliditetom od strane banaka i bankarskih institucija.

Ombudsmani BiH su zaprimili akt Agencije za bankarstvo Federacije BiH- Ombudsmana za bankarski sustav⁶³⁰, kojim je dostavljen na nadležno postupanje prigovor/žalba u svezi sa potencijalnom diskriminacijom osoba sa invaliditetom u oblasti pružanja bankarskih usluga, odnosno na nepristupačnost bankarskih usluga osobama sa invaliditetom.⁶³¹ Prigovorom se ukazuje na generalni problem nepristupačnosti bankarskih usluga osobama sa invaliditetom.

Konkretno navodi se da su slijepe osobe diskriminirane zbog različitih pravila koja se primjenjuju na njih prigodom podizanja novca u bankama, odnosno od slijepih osoba se zahtijeva da imaju dva svjedoka prigodom podizanja vlastitog novca s računa. Navedenim

⁶²⁸ Strategija za unaprjeđenje položaja osoba sa invaliditetom 2025-2030, dostupno na: <https://api.fmrsp.gov.ba/files/5442d10e-b1a2-44b9-97f8-85869684ce84>

⁶²⁹ Ž-SA-02-412/25, preporuka broj: P-164/25

⁶³⁰ Akt broj: 06-3240/25-4 od 04.06.2025. godine

⁶³¹ Ž-SA-02-787/25

postupanjem se narušavaju osnovna prava slijepih osoba na jednakost, ravnopravnost, povjerljivost i tajnost osobnih podataka, te se postavlja pitanje “*zašto bi slijepa osoba morala dovoditi nepoznate osobe s ulice, članove obitelji (ako ih ima) ili čak plaćati nekomu da svjedoči njezinim novčanim transakcijama?*” Ističe se da isti zahtjev ne postoji kada slijepa osobe polažu novac na svoj račun, što dodatno ukazuje na nelogičnost i nedosljednu primjenu pravila. Žaliteljica smatra da bi ako postoji bojazan od eventualnih pritužbi ili pravnih posljedica, bilo razumno da banka sama obezbijedi dodatna dva svjedoka iz reda svojih zaposlenika.

Istodobno se ukazuje i na fizičke barijere prigodom pristupa bankama i bankomatima, te se navodi da bankomati često nisu pristupačni za osobe koje za kretanje koriste kolica, da bi trebali biti postavljeni na pristupačnom mjestu, bez stubaa, kako bi osobe koje koriste kolica ili druga ortopedska sredstva mogle prići i koristiti usluge bankomata kao i ostali. Visina bankomata treba biti pristupačna tako da osobe koje sjede, odnosno koriste kolica za kretanje mogu vidjeti ekran, dosegnuti tipke, uzeti novac i umetnuti karticu. Navodi se i da osobe s intelektualnim i psihosocijalnim invaliditetom također imaju pravo na pristupačne informacije koje su u najvećoj mogućoj mjeri prilagođene osobama sa smanjenim intelektualnim potencijalom.

Ombudsmeni BiH su zaprimili žalbu⁶³² u kojoj se navodi da je žaliteljica osoba s invaliditetom (slijepa osoba) i da je korisnica usluga UniCredit Bank. Obratila se nadležnoj Poslovnici sa zahtjevom za izdavanje kreditne kartice vezane za tekući račun, ali je odbijena uz obrazloženje da joj se na taj način može ukrasti novac, te da ona kao osoba sa invaliditetom ne može imati pomenutu karticu. Potom je kontaktirala besplatni info telefon kojom prigodom joj je saopćeno da ima pravo na tu karticu, da bi potom je pozvali iz Poslovnice i saopćili joj da mora imati dva svjedoka i da je potrebno da određene dokumente ovjeriti kod notara da bi joj mogli izdati karticu. Ombudsmeni su proveli postupak istraživanja i pribavili izjašnjenje UniCredit Bank d.d. u kojem se navodi da su poučeni prijašnjim negativnim iskustvom, u dobroj namjeri klijentici ukazali na rizike kompromitiranja i zlouporabe kartice, a u cilju zaštite njezine dobrobiti i interesa., navodeći i sljedeće:

„Naknadno su i kolege iz poslovnice kontaktirale klijenticu i informirali o postupku i uvjetima za izdavanje kartice, te da je potrebno da kao slabovidna/slijepa osoba potpiše dokumentaciju vezanu za izdavanje kartice otiskom faksimila, ukoliko ga ima ili da se uz klijenticu potpišu dva svjedoka koji bi time potvrdili identitet klijentice, odnosno koji bi potvrdili da je klijentica u njihovom prisustvu potpisala dokumentaciju, a koja joj je prethodno kako u predugovornoj tako i u ugovornoj fazi pročitana i uručena ili da predugovornu i ugovornu dokumentaciju može potpisati i ovjeriti kod notara, a sve iz razloga kako bi klijentica na jasan i transparentan način bila upoznata sa uvjetima korištenja usluge.”

Žaliteljica je izrazila zadovoljstvo navedenim odgovorom, te je izrazila zahvalnost Instituciji ombudsmana na angažmanu u cilju rješavanja nastale situacije.

U okviru jednog razmatranih predmeta, žalitelj se obratio Ombudsmanima BiH zbog nemogućnosti ostvarivanja prava na raspolaganje i upravljanje svojom imovinom.⁶³³ Žalitelj je osoba sa invaliditetom I grupe sa 100% oštećenja i organizma i pod starateljstvom je svoje

⁶³² Ž-SA-02-126/25

⁶³³ Ž-MO-02-169/25

sestre. Žalitelj je izrazio želju da sa svojom sestrom podigne stambeni kredit, u iznosu koji su u mogućnosti osigurati sukladno sa svojim primanjima, kako bi riješili stambeno pitanje. Međutim, odlaskom u banke, dobili su usmene odbijenice, jer ovlašteni službenici smatraju da žalitelj zbog svog zdravstvenog stanja nije pouzdan klijent, te kao razloge za odbijanje ističu mogućnost oduzimanja poslovne sposobnosti i sl. Žalitelj je tražio i pismena obrazloženja zbog kojih ga odbijaju uz obrazloženje da je to diskreciono pravo banaka.

Sve opisane žalbe nesporno ukazuju da određena pravila i procedure banaka otežavaju ostvarivanje prava osobama sa invaliditetom, kao korisnicima usluga i dovode ih u nejednak položaj u odnosu na osobe bez invaliditeta. Ombudsmeni BiH će u narednom razdoblju poduzeti konkretne mjere kako bi sa Ombudsmanom za bankarski sustav Federacije BiH definirali ključne probleme u ovoj oblasti i odredili načine prevazilaženja problema, a sa ciljem osiguravanja osobama sa invaliditetom kvalitetnih usluga, te jednakih i pravičnih uvjeta za ostvarivanje i ispunjavanje svakodnevnih životnih aktivnosti.

XI. DISKRIMINACIJA I ZAŠTITA PRAVA NACIONALNIH I VJERSKIH MANJINA

11.1. Uvod

S obzirom na to da se godišnje izvješće dostavlja kada i izvješće o pojavama diskriminacije, odlučeno je, kao i prethodnih godina iz razloga ekonomičnosti, da se oba izvješća dostave u jedinstvenom dokumentu, što se odnosi i na izvješće o radu Preventivnog mehanizma i slobodi pristupa informacijama.

Zakon o zabrani diskriminacije u Bosni i Hercegovini⁶³⁴ povjerava Instituciji ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine status “središnje institucije nadležne za zaštitu od diskriminacije” i u tu svrhu predviđa osnutak i rad posebnog odjela s isključivim zadatkom razmatranja predmeta diskriminacije koju je počinila bilo koja pravna ili fizička osoba u bilo kojoj oblasti života. U 2025. godini, Ombudsmani su primjenjivali Zakon o zabrani diskriminacije u Bosni i Hercegovini sukladno s unaprjeđenim zakonskim okvirom za zaštitu od diskriminacije, koji podrazumijeva proširen obujam nadležnosti Institucije ombudsmana i Odjela za eliminiranje svih oblika diskriminacije.

U godini izvještavanja registrirano je 309 predmeta diskriminacije što predstavlja povećanje od 60% u odnosu na prethodnu 2024. godinu, kada je bilo registrirano 196 predmeta.

Institucija ombudsmana je povećala vidljivost svog rada kroz različite promotivne aktivnosti, odgovore na medijske zahtjeve, učešće na skupovima posvećenim diskriminaciji u zemlji i inozemstvu i putem objavljivanja rezultata rada, uključujući sažetke preporuka na internet stranici, što ohrabruje građane da otvorenije istupe u zaštiti svojih prava.

Od usvajanja izmjena Zakona o zabrani diskriminacije iz 2016 godine, žalbe iz oblasti diskriminacije su sve kompleksnije, jer je preporukama Ombudsmana data snaga dokaznog sredstva u sudskom postupku. Zbog toga se Instituciji ombudsmana često obraćaju odvjetnici, nevladine organizacije, istraživači ili instituti, usko specijalizirani za zaštitu ljudskih prava i zaštitu od diskriminacije, tražeći meritoran i kompetentan stav Ombudsmana za ljudska prava kako bi ostvarili konkretan zahtjev u formalnim postupcima koje vode pred nadležnim tijelima. Ovo nesumnjivo predstavlja napredak u provođenju Zakona o zabrani diskriminacije, jer je to i bila intencija zakonodavca prema izmjenama iz 2016. godine. To, međutim, postavlja pitanje ne samo kapaciteta gdje su za ovakvu ulogu osnovane zasebne institucije (tijela za ravnopravnost) uključujući i u zemljama regiona, nego i pitanje podrške ovakvoj ulozi Ombudsmana za ljudska prava koja nije dovoljno prepoznata od različitih institucija, uključujući organe tijela vlasti i pravosuđe. Ovo je posebno izraženo u činjenici da od 2009. godine, kada je usvojen Zakon o zabrani diskriminacije u BiH, kojim je u članku 7. utvrđeno da su Ombudsmani tijelo za jednakost, te propisano da će biti doznačena proračunska sredstva za tu namjenu. Ali, do obezbjeđivanja sredstava za tu funkciju ovog tijela nikada nije došlo. Ombudsmani svake godine uz svoj osnovni proračunski zahtjev Ministarstvu financija i trezora dostavljaju aneks kojim traže

⁶³⁴Zakon o zabrani diskriminacije Bosne i Hercegovine, „Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 59/09 i 66/16;

sredstva za izvršenje ove zakonske obveze. Ovaj zahtjev je podnesen je i u okviru proračuna za 2025. godinu i nije prihvaćen!

11.2. Ocjena stanja po žalbama

Postupak po pojedinačnim žalbama građana predstavlja najznačajniji vid zaštite ljudskih prava. U Instituciji ombudsmana u 2025. godini, registrovano je ukupno 309 predmeta diskriminacije. Ombudsmani ističu da su određeni predmeti riješeni pozitivno i prije izdavanja preporuke, posredovanjem, podsticanjem prijateljskog rješenja ili sporazumno, a ponekad i odgovorni javni organ sam koriguje svoje postupanje nakon prvog obraćanja Ombudsmana, što je uostalom pokazalo i Specijalno izvješće o realiziranju preporuka Ombudsmana za ljudska prava iz 2023. godine.

U 2025. godini u odnosu na 2024. godinu vidljivo je povećanje broja predmeta za 113 u odnosu na broj predmeta koji su registrirani u Odjelu za eliminaciju svih oblika diskriminacije. Treba imati na umu da se predmeti diskriminacije osoba sa invaliditetom, kao i diskriminacije nacionalnih i vjerskih manjina, registriraju i u drugim odjelima, a ne u Odjelu za eliminaciju svih oblika diskriminacije. Ovo se odnosi i na sve odjele, gdje navodi žalbe ukazuju na diskriminatoran tretman, ali se registruju kao žalbe koje se odnose na policiju, radne odnose, obrazovanje ili socijalna prava.

Najveći broj žalbi u izvještajnom razdoblju odnosi se na mobing, kao poseban oblik diskriminacije na radnom mjestu - 66, zatim slijede žalbe na diskriminaciju na osnovu etničke pripadnosti - 14, na osnovu jezika - 12, na osnovu obrazovanja - 11, na osnovu vjere - 11, uznemiravanje - 11, na osnovu invaliditeta - 10, na osnovu društvenog položaja i pola - devet, na osnovu nacionalnog ili socijanog porijekla - šest, na osnovu političkog ili drugog uvjerenja - šest, govor mržnje - četiri, na osnovu seksualne orijentacije - tri, na osnovu imovnog stanja - tri, po jedna želba na osnovu veze sa nacionalnom manjinom, članstva u sindikatu i rodnog identiteta, te 110 žalbi u potkategoriji ostalo, u koju se ubrajaju predmeti koji se u momentu registracije na osnovu žalbenih navoda nisu mogli kategorizirati.

U pogledu posebnih potkategorija iz šifrnika, registrovane su 24 žalbe na nasilje i dvije žalbe zbog povrede ravnopravnosti polova.

U razdoblju izvještavanja, Ombudsmani su izdali 52 preporuke. Preporuke su upućivane najčešće u slučajevima mobinga, diskriminacije na osnovu etničke pripadnosti, rodne ravnopravnosti, kao i po ostalim osnovama najviše u oblasti zapošljavanja i obrazovanja. Preporukama je konkretno zahtijevano usklađivanje internih akata s člankom 24. Zakona o zabrani diskriminacije u Bosni i Hercegovini, poduzimanje mjera na prevenciji diskriminacije generalno, poduzimanje koraka ka pokušaju pronalaska sporazumnog rješenja spora i uspostavljanje drugih mehanizama za prijavljivanje i zaštitu od diskriminacije unutar same organizacije. Ombudsmani podsjećaju da je člankom 24. propisano da su sva javna tijela, te ostale pravne osobe dužne da svojim općim pravnim aktima, ili posebnim pravnim aktima, reguliraju principe jednakog postupanja, te da osiguraju učinkovite interne procedure zaštite od diskriminacije. Istim člankom ostavljen je rok od godinu dana da se svi zakoni i opći propisi

usuglase s odredbama ovog zakona, od dana njegovog stupanja na snagu, što nije u potpunosti i sustavno provedeno. Očito da ova zakonska odredba treba biti predmetom sveobuhvatne javne kampanje kojom će se nadležne institucije podsjetiti na svoju zakonsku obvezu.

U slučajevima diskriminacije na osnovu etničke pripadnosti, preporukama je zahtijevano prioritarno obnavljanje infrastrukture u povratničkim sredinama, jednake mogućnosti u korištenju javnih resursa, blagovremeno postupanje u ostvarivanju prava na mirovinu pred nadležnim fondovima, te jednake mogućnosti prigodom natjecanja na javne pozicije, što uključuje ravnomjernu zastupljenost konstitutivnih naroda u tijelima javne vlasti, pravu na ravnopravnu uporabu jezika, ali i u procesu unaprjeđenja i imenovanja rukovodećih kadrova.

11.3. Diskriminacija u obrazovanju

Institucija Ombudsmana postupala je po žalbi⁶³⁵ roditelja djeteta u kojoj se navodi da je dijete zbog neorganiziranja nastave iz alternativnog predmeta (kultura i zajednica) bilo primorano (zakonski) pohađati nastavne sate vjeronauka/e, tijekom školske godine. Nakon istraživanja upućena je Preporuka⁶³⁶ nadležnom županijskom ministarstvu da poduzme mjere iz svoje nadležnosti radi poboljšanja institucionalne reakcije na zahtjeve roditelja u pogledu izbornih ili alternativnih predmeta, kao i potencijalnog kršenja srodnih prava u obrazovnom procesu, sukladno sa člankom 6 (1) i k 9 Zakona o osnovnoj školi Zeničko-dobojske županije. Dostavljen je odgovor na preporuku u kojem se navodi da je resorno ministarstvo dostavilo Obavijest svim osnovnim školama na području Zeničko-dobojske županije, tražeći njihovo dalje postupanje sukladno sa preporukom Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine.

Sa druge strane, nezadovoljstvo učenika ili roditelja ocjenom ili odnosom nastavnika, ne predstavlja u svakom slučaju diskriminaciju, s obzirom na to da postoje propisane procedure za rješavanje takvih spornih situacija unutar obrazovne ustanove. U konkretnoj žalbi⁶³⁷ sporna je bila ocjena iz jednog predmeta, ali nije moglo biti utvrđeno da je škola postupala u suprotnosti sa Pravilnikom o praćenju, vrednovanju i ocjenjivanju učenika osnovnih i srednjih škola u Županiji Sarajevo⁶³⁸, niti da je postojala diskriminacija učenika po nekom od zabranjenih osnova iz člana 2. Zakona o zabrani diskriminacije u Bosni i Hercegovini. Ostavljajući mogućnost da je bilo roditelj, bilo učenik nezadovoljan zaključenom ocjenom iz pojedinog predmeta, kao i mogućnost da su postojali propusti u komunikaciji povodom procesa ocjenjivanja ili obveza učenika uslijed naročitih okolnosti što uključuje i opravdano odsustvo sa nastave, Ombudsmani nisu mogli sa neophodnom dozom izvjesnosti utvrditi da je takvo postupanje rezultat nezakonitog postupanja bilo koje strane u postupku, naročito u svjetlu činjenice da postoje predviđene procedure za rješavanje takvih situacija, a za koje u konkretnom slučaju nije izvjesno da su potvrdile osnovanost navoda iz žalbe.

⁶³⁵ Ž-BL-06-779/24, Ž-BL-01-358/25

⁶³⁶ P-150/25, P-249/25

⁶³⁷ Ž-BL-06-440/24

⁶³⁸ Službene novine Županije Sarajevo broj 24/18

11.4. Diskriminacija po osnovu jezika

Ombudsmanima se često obraćaju stranke zahtijevajući da informacije koje dobijaju od javnih organa budu na jednom od jezika ili pisama, koji su u uporabi u Bosni i Hercegovini, bilo da se radi o web stranici institucije, općim pravnim aktima ili pojedinačnom rješenju.

U takvim predmetima⁶³⁹ Ombudsmani upućuju na prethodno zauzet javno saopćen stav prema kojem je potrebno poduzeti sve mjere kojim će se osigurati izdavanje i tiskanje obrazaca i zvaničnih dokumenata na svim službenim jezicima od strane nadležnih institucija, a u cilju uspostavljanja potpune ravnopravnosti jezika i pisma utvrđenih ustavima Bosne i Hercegovine i njezinih entiteta.⁶⁴⁰ Nesporno je da u pogledu izdavanja zvaničnih dokumenata i obrazaca na sva tri službena jezika i pisma u Bosni i Hercegovini postoji neujednačena praksa u zemlji, iako korištenje sva tri službena jezika u BiH predviđaju ustavi, ali i niži pravni akti, pa je Institucija ombudsmana izradila i Specijalno izvješće o uporabi službenog jezika i pisma u Bosni i Hercegovini.⁶⁴¹

U predmetima⁶⁴² po žalbi Inicijative „Građanke za ustavne promjene“ upućene su Preporuke⁶⁴³ Parlamentarnoj skupštini BiH i Parlamentu Federacije BiH da poduzmu mjere iz svoje nadležnosti sa ciljem korištenja rodno osjetljivog jezika u izradi, izmjeni ili prevodu Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, kada se takva pitanja nađu na dnevnom redu. Preporuka Ombudsmana stavljena je na dnevni red nadležnih parlamentarnih komisija i tom prigodom su Ombudsmani imali mogućnost obrazložiti svoj stav po ovom pitanju.

Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine postupala je po pritužbi⁶⁴⁴ u svezi s navodima o diskriminatornoj jezičkoj praksi Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH. Nakon provedenog postupka, Ombudsmani BiH su uputili preporuku⁶⁴⁵ kojom je zatraženo osiguranje ravnopravne uporabe sva tri službena jezika i oba pisma u eksternoj komunikaciji prema građanima. Ministarstvo je obavijestilo⁶⁴⁶ Ombudsmane da je donesen Pravilnik o dopuni Pravilnika o radu web redakcije⁶⁴⁷, kojim je propisano da se svi sadržaji na službenoj web stranici Ministarstva objavljuju na tri službena jezika i dva pisma u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini.

Slična žalba⁶⁴⁸ odnosila se na nedosljednu uporabu službenih jezika i pisama na službenoj web stranici Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća BiH. Upućena je preporuka⁶⁴⁹ kojom je VSTV-u preporučeno usvajanje formalnog akta radi osiguranja ravnopravne uporabe bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika, odnosno latinice i ćirilice, u eksternoj komunikaciji. VSTV BiH je obavijestilo Ombudsmane da je na sjednici održanoj 18. i 19. lipnja 2025. godine usvojilo

⁶³⁹ Ž-SA-06-360/24 i Ž-BL-06-545/25

⁶⁴⁰ <http://ombudsmen.gov.ba/Novost.aspx?newsid=326&lang=SR#sthash.bUmh5orX.dpuf>

⁶⁴¹ https://ombudsmen.gov.ba/documents/obudsmen_doc2017051211015795ser.pdf

⁶⁴² Ž-SA-06-196/25 i Ž-BL-06-90/24

⁶⁴³ P-75/25 i P-114/24

⁶⁴⁴ Ž-SA-06-346/24

⁶⁴⁵ P-116/25

⁶⁴⁶ aktom broj 01-50-1-1957-7/24 od 18.09.2025. godine

⁶⁴⁷ broj 02-02-2-14-2/23 od 22.08.2025. godine

⁶⁴⁸ Ž-SA-06-346/24

⁶⁴⁹ P-117/25

Pravilnik o uporabi službenih jezika i pisama u eksternoj komunikaciji, koji stupa na snagu 01.07.2025. godine. Preporuka u cijelosti realizirana.

Ombudsmeni su uputili preporuku⁶⁵⁰ privatnom sveučilištu poduzme mjere sa ciljem informiranja studenata o pravima koja im pripadaju u pogledu izdavanja isprava na jeziku i pismu po sopstvenom izboru. Suštinu žalbe⁶⁵¹ predstavljao je navod da je studentica morala platiti uslugu izdavanja dodatka diplomi na jeziku i pismu po svom izboru. Na preporuku nije dostavljen odgovor.

11.5. Diskriminacija po osnovu invaliditeta

Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine primila je žalbu⁶⁵² Helsinškog parlamenta građana Banja Luka povodom navoda o diskriminaciji osoba sa invaliditetom u primjeni Pravilnika o utvrđivanju sposobnosti osoba u postupku ostvarivanja prava iz socijalne skrbi i utvrđivanja funkcionalnog stanja korisnika. Suštinu žalbe predstavlja navod da je pomenutim Pravilnikom (članom 12) propisano da je instrument za procjenu aktivnosti svakodnevnog života Bartelov test, koji je zastario i diskriminira osobe sa određenim vrstama oboljenja, odnosno stanja/invalidnosti, kao što su oštećenje sluha, vida ili govora. U tijeku istrage predstavljene su informacije o uporabi suvremenijih i sveobuhvatnijih instrumenata za procjenu razine funkcionalnosti i invalidnosti, kao što je WHODAS 2.0 instrument koji koristi Svjetska zdravstvena organizacija. Upućena je Preporuka⁶⁵³ Ministarstvu zdravlja i socijalne skrbi da sukladno sa mogućnostima preduzme mjere iz svoje nadležnosti sa ciljem usklađivanja odredbi Pravilnika o utvrđivanju sposobnosti osoba u postupku ostvarivanja prava iz socijalne skrbi i utvrđivanja funkcionalnog stanja korisnika koje se odnose na procjenu samostalnosti (Bartelov test), sa razvojem standarda u ovoj oblasti, postavljenih od strane Svjetske zdravstvene organizacije. U odgovoru na Preporuku nadležno ministarstvo navodi da je radilo i trenutno radi na unaprjeđenju modela procjene i tomu će biti posvećeno i u budućnosti.

U oblasti diskriminacije po osnovu invaliditeta Ombudsmeni su razmatrali žalbu⁶⁵⁴ u kojoj otac dvoje malodobne djece sa smetnjama u razvoju, koji pohađaju nastavu u jednom od centara za djecu sa poteškoćama u razvoju, nije mogao da im ovjeri iskaznicu/knjižicu uz obrazloženje da djeca ne pohađaju redovnu nastavu. Zavod za zdravstveno osiguranje županije nije imao službenu informaciju da je spomenuta ustanova u smislu važećih propisa o odgoju i obrazovanju izjednačena sa školom kao odgojno-obrazovnom ustanovom, djeci je zdravstvena iskaznica ovjeravana na razdoblje od mjesec dana, a ne na razdoblje trajanja školske godine. Nakon pokretanja postupka pred Institucijom ombudsmana, Zavod zdravstvenog osiguranja je ovjerio zdravstvene iskaznice djeci. Predmet je zatvoren kao uspješno okončan.

Institucija ombudsmana je zaprimila žalbu⁶⁵⁵ u kojoj se navodi da je podnositelju žalbe koji je obavljao poslove medicinskog tehničara, prekinut radni odnos u privatnoj zdravstvenoj ustanovi

---

⁶⁵⁰ P-47/25

⁶⁵¹ Ž-BL-06-262/24

⁶⁵² Ž-BL-06-222/25

⁶⁵³ P- 290/25

⁶⁵⁴ Ž-LI-06-55/25

⁶⁵⁵ Ž-SA-06-984/25

jer je HIV pozitivan. Međutim, navodi o diskriminaciji nisu učinjeni vjerojatnim, što mu je detaljno u odluci i obrazloženo, pa je predmet zatvoren.

11.6. Vraćanje troškova specijalizacije

I u ovoj godini izvještavanja Institucija ombudsmana je razmatrala pitanje⁶⁵⁶ u svezi sa situacijom u kojoj javna zdravstvena ustanova od doktora medicine traži da izvrše povrat već isplaćenih bruto plaća ili da prihvate obvezu ostanka na radu u trajanju od više godina, pozivajući se na odredbe ugovora o radu. Prethodno je Institucija ombudsmana za ljudska prava uputila Preporuku⁶⁵⁷ Ministarstvu zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske i Ministarstvu zdravstva Federacije Bosne i Hercegovine da poduzmu mjere iz svoje nadležnosti sa ciljem sustavnog uređenja pitanja naknade za troškove specijalizacije kod prijevremenog raskida radnog odnosa, sukladno sa općim ustavnim principima koji jamče svakome pravičnu naknadu za rad, slobodu volje kod stupanja u obligacione odnose i jednakost strana kod zaključivanja ugovora. U tijeku 2025. godine Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine zauzeo je novi pravni stav kojim se ukida obveza vraćanja plaća i naknada specijalizantima koji prekinu radni odnos prije isteka ugovorenog roka.⁶⁵⁸ Institucija ombudsmana i dalje prima žalbe⁶⁵⁹ liječnika iz Republike Srpske koji navode da im javne zdravstvene ustanove traže povrat zarađenih plaća u slučaju prekida specijalizacije.

11.7. Diskriminacija u natječajnoj proceduri

Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine je postupala po žalbi⁶⁶⁰ u kojoj se navodi da je kandidat, koji ima visoku stručnu spremu pravnog ili ekonomskog smjera, diskriminisan pri prijavljivanju na javne oglase u osnovnim i srednjim školama jer nije u mogućnosti da posjeduje radni staž u institucijama nadležnim za odgoj i obrazovanje, prema važećim Kriterijima nadležnog ministarstva. Ombudsmani su utvrdili da primjena Kriterija može voditi nepravičnim rezultatima, s obzirom na to da ograničava mogućnosti osoba koje imaju potrebnu stručnu spremu i adekvatno iskustvo, ali nemaju radni staž u ustanovama obrazovanja i da takva mjera nije u svakom slučaju proporcionalna cilju koji se želi postići, jer ograničava mogućnost izbora širokom krugu osoba koje mogu biti potpuno kompetentne i sasvim adekvatno obavljati funkciju sekretara škole. Upućena je preporuka⁶⁶¹ županijskom ministarstvu da preispita Kriterije u cilju obezbjeđivanja jednakog pristupa natječajima za poziciju sekretara, osobama koje imaju visoku stručnu spremu i relevantno radno iskustvo izvan ustanova obrazovanja i odgoja. Dostavljen je odgovor na preporuku u kojem se navodi da će nadležno

⁶⁵⁶ Ž-BL-06-952/25

⁶⁵⁷ P-249/23

⁶⁵⁸ U presudi broj: 58 0 P 220129 24 Rev od 20.03.2025. godine, Vrhovni sud FBiH je po uzoru na sudsku praksu najviših sudova u regiji, iz temelja preinačio dosadašnje pravno shvatanje koje je smatralo da su bruto plaće i druge naknade dio troškova specijalizacije - i da se u slučaju ranijeg raskida ugovora o radu moraju vratiti zdravstvenoj ustanovi. Građansko odjeljenje Vrhovnog suda Federacije BiH je na sjednici održanoj 19. marta 2025. godine zauzelo konačan stav: "U troškove specijalizacije ne spadaju isplaćene bruto i neto plaće i druge naknade vezane za radni odnos, bez obzira na to gdje je specijalizant obavljao rad". Drugim riječima, plaće, topli obrok i naknada za odvojeni život više se ne mogu smatrati "troškovima specijalizacije" koje liječnik mora vratiti ako ode iz ustanove prije isteka ugovora.

⁶⁵⁹ Ž-BL-06-952/25

⁶⁶⁰ Ž-BL-06-123/25

⁶⁶¹ P-178/25

ministarstvo, poštujući preporuku i sugestije Ombudsmana za ljudska prava, u suradnji sa sindikalnim predstavnicima nastaviti razgovore i aktivnosti kojima se osigurava poboljšavanje uvjeta rada svih radnika u ustanovama obrazovanja na području županije.

Ombudsmeni BiH primaju žalbe koje se odnose na poštivanje ustavne obveze osiguranja ravnopravne zastupljenosti konstitutivnih naroda i ostalih na natjecajima zbog čega se utvrđuje Lista uspješnih kandidata koja omogućuje rukovoditelju da izvrši ustavnu obvezu i primijeni afirmativnu mjeru.

Institucija ombudsmana za ljudska prava BiH postupala je po pritužbi⁶⁶² koja se odnosila na navode o diskriminaciji na nacionalnoj osnovi u javnom natjecaju za prijem policijskih službenika u početne čineve „policajac“ i „mlađi inspektor“ u Upravi policije Županijskog MUP-a. Nakon provedenog postupka istraživanja Ombudsmani su uputili preporuku⁶⁶³ kojom je zatraženo da se poduzmu aktivnosti na usklađivanju nacionalne i spolne strukture policijskih službenika, da se u budućim natjecajnim procedurama vodi računa o navedenoj obvezi, te da se razmotri mogućnost ponovnog uključivanja podnositeljice žalbe u postupak odabira, s obzirom na postojeću disproporciju u strukturi zaposlenih. U izjašnjenju odgovorne strane istaknuto je da će Uprava policije i dalje nastojati poštovati nacionalnu strukturu prema popisu iz 1991. godine i spolnu zastupljenost žena. Ukazano je na problem nedovoljnog broja prijavljenih kandidata, naročito srpske i hrvatske nacionalnosti. Također je navedeno da podnositeljica žalbe ne može biti naknadno uključena u okončanu natjecajnu proceduru, ali je planirano raspisivanje novog natjecaja, čime će se kandidatima omogućiti ponovno apliciranje.

U sličnom predmetu⁶⁶⁴ zatraženo je izjašnjenje i dostava podataka o nacionalnoj strukturi zaposlenih u Državnoj agenciji za istrage i zaštitu (SIPA), posebno na pozicijama rukovoditelja i šefova unutarnjih organizacionih jedinica. Nakon analize dostavljenih podataka i usporednih navoda podnositeljice žalbe, Ombudsmani su ocijenili da postoje elementi koji ukazuju na narušenu nacionalnu ravnotežu, te su donijeli preporuku⁶⁶⁵ da Agencija u budućim postupcima prijama i unaprjeđenja vode računa o nacionalnoj strukturi, te da osiguraju transparentno, zakonito i nepristrasno postupanje sukladno sa Ustavom BiH i Zakonom o državnoj službi u institucijama BiH.

Sa druge strane, Ombudsmani nisu mogli utvrditi da je uvođenje testiranja prigodom provođenja natjecajne procedure za sudsku administraciju poduzeto sa ciljem direktne ili indirektno diskriminacije bilo kojeg kandidata, zbog činjenice da je jednako primjenjivano na sve kandidate, kao i zbog činjenice da je odgovorna strana argumentirala navode da se radi o uvjetu predviđenom općim aktima relevantnim za oglaseno radno mjesto.⁶⁶⁶

---

⁶⁶² Ž-SA-06-48/25

⁶⁶³ P-118/25

⁶⁶⁴ Ž-SA-06-553/24

⁶⁶⁵ P-6/25

⁶⁶⁶ Ž-BL-06-672/24

Po pitanju unaprjeđenja u viši policijski čin Ombudsmeni su uputili preporuku⁶⁶⁷ županijskom Ministarstvu unutarnjih poslova da ukloni opisane povrede prema podnositelju žalbe i poduzme mjere iz svoje nadležnosti kako bi se postupak unaprjeđenja u viši čin provodio strogo rukovođen principima objektivnosti, jednakih mogućnosti i kvalitete kandidata. U tom predmetu⁶⁶⁸ Ombudsmeni su zaključili da je odgovorno tijelo postupalo formalno ispravno, ali da su mogući rezultati takvog postupanja nepravilni prema podnositelju žalbe, jer je isti trebao ostvariti pravo na unaprjeđenje na osnovu procjene biografije, kao najobjektivnijeg kriterijuma. Uprava policije je dostavila odgovor na preporuku u kojem se navodi da su natječaji za unaprjeđenje putem internog oglasa provedeni sukladno sa važećim propisima, kao i da je podnositelju žalbe data mogućnost za unaprjeđenje u viši čin pod istim i jednakim uvjetima kao i ostalim policijskim službenicima, te da je konačna odluka donesena sukladno sa člankom 16 stavak (6) Pravilnika o proceduri unaprjeđenja policijskih službenika.

Žalba⁶⁶⁹ u kojoj je kao odgovorna strana označen Pravni fakultet odnosila se na povredu procedure izbora članova Senata, nemogućnost uživanja prava da bira i bude biran, kao i izravne diskriminacije i nemogućnosti pristupa efikasnom pravnom lijeku. Upućena je Preporuka⁶⁷⁰ Sveučilištu da poduzme mjere u cilju osiguranja usklađivanja Statuta sa Zakonom o zabrani diskriminacije u Bosni i Hercegovini i Zakonom o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini i stvori pravne pretpostavke za ravnopravnu zastupljenost u Senatu i drugim tijelima Sveučilišta. Preporuka je realizirana i predmet je zatvoren.

U pojedinim predmetima⁶⁷¹ nije utvrđeno postojanje diskriminacije kada se kao uvjet za radno mjesto propiše specifično radno iskustvo nakon stjecanja stručne spreme tražene natječajem. Činjenica da je u prethodnim natjecanjima bodovan staž stečen tijekom rada u obrazovnim ustanovama bez obzira na vrstu posla koju je obavljao kandidat ne dovodi u pitanje ispravnost novog kriterija, koji ima za cilj bodovanje specifičnog radnog iskustva vezanog za oglašeno radno mjesto. Vezano za navode koji se odnose na davanje bodova boračkoj populaciji, ukazano da je Institucija ombudsmana razmatrajući u prethodnom periodu određeni broj žalbi na pomenuta zakonska i podzakonska rješenja kojim se određuje dodatno bodovanje ove populacije prigodom zapošljavanja u različitim županijama, zauzela stav da bi, kada su u pitanju kategorije izričito pomenute Zakonom o pravima branitelja i članova njihovih obitelji FBiH, pravičnije rješenje bilo da se u slučaju istog broja bodova prednost daje kandidatima koji spadaju u kategorije iz navedenih zakonskih i podzakonskih akata, a ne da se pripadnost ovoj kategoriji boduje kao poseban kriterij.⁶⁷²

11.8. Mobing i drugi oblici diskriminacije na radnom mjestu

Ombudsmeni BiH često ukazuju na obvezu primjene članka 24. stavak 4. Zakona o zabrani diskriminacije u Bosni i Hercegovini prema kojem su sva javna tijela te ostale pravne osobe

⁶⁶⁷ P-128/25

⁶⁶⁸ Ž-BL-05-608/24

⁶⁶⁹ Ž-BR-06-128/25

⁶⁷⁰ P-157/25

⁶⁷¹ Ž-SA-06-1250/25

⁶⁷² P-192/13; P-28/15; P-100/15;

dužne da svojim općim pravnim aktima ili posebnim pravnim aktima, reguliraju principe jednakog postupanja, te da osiguraju učinkovite interne procedure zaštite od diskriminacije.

U kontekstu predmeta koji su Ombudsmani razmatrali, usvajanje internih procedura je od izuzetne važnosti na eventualne buduće slučajeve prijave diskriminacije u radnoj organizaciji.⁶⁷³ U pojedinim žalbama⁶⁷⁴ mobing se ogleda u činjenici da je u instituciji narušen koncept dobre uprave i normi etičkog ponašanja, da su narušeni međuljudski, kolegijalni odnosi ili je izostao mehanizam za postupanje po prijavama.

Upućena je preporuka⁶⁷⁵ Vladi Brčko distrikta BiH da sukladno sa zakonskim i etičkim normama preispita ponašanje i profesionalne odnose uposlenih i poduzme neophodne radnje iz okvira svoje nadležnosti kako bi se osigurao rad svih uposlenih na zakonit način uz poštovanje profesionalne etike, kao i da poduzme mjere u cilju implementacije člana 24. stav 4. Zakona o zabrani diskriminacije u Bosni i Hercegovini. Apelacioni sud Brčko distrikta BiH potvrdio je postojanje zlostavljanja u odgovornom odjeljenju Vlade Distrikta, a presuda je donesena protiv direktorice institucije.

Preporuka⁶⁷⁶ za uspostavljanje internog mehanizma za zaštitu od diskriminacije upućena je i Gradu Zenica po žalbi⁶⁷⁷ koja se odnosila na političku diskriminaciju nakon promjene lokalne vlasti. U odgovoru na preporuku, navedeno je da je nadležna služba pripremila nacrt Pravilnika o sprječavanju i zaštiti od diskriminacije u Gradskoj upravi Grada Zenica. Srodna preporuka⁶⁷⁸ upućena Ministarstvu vanjskih poslova Bosne i Hercegovine u potpunosti je ispoštovana.

Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine postupala je po pritužbi⁶⁷⁹ radnika koji navodi da je izložen kontinuiranom uznemiravanju i degradaciji radnog statusa u privatnom sektoru. Poslodavac je negirao navode, te naveo da je nezadovoljstvo pritužitelja proizašlo iz neispunjenja internih kriterija radnog učinka i umanjenog bonusa. Ombudsmani BiH nisu utvrdili postojanje formalno-pravnih elemenata mobinga u smislu Zakona o zabrani diskriminacije, ali je zaključeno da okolnosti predmeta upućuju na nedovoljnu osjetljivost poslodavca u načinu vođenja evaluacija, nedostatak preventivnih komunikacijskih koraka, kao i nepovoljnu upravljačku praksu koja u efektu može rezultirati narušavanjem dostojanstva radnika i profesionalne radne atmosfere, što nije sukladno sa standardima dobre uprave i zaštite radničkih prava. Upućena je preporuka⁶⁸⁰ poslodavcu da preispita interne procedure, osigura transparentnu, dosljednu i pravičnu primjenu kriterija radnog učinka, te da unaprijedi interne mehanizme zaštite radničkih prava kako bi se osiguralo radno okruženje lišeno svakog oblika uznemiravanja i nejednakog postupanja. Preporuka je u cijelosti ispoštovana.

⁶⁷³ Ž-SA-06-382/25, Ž-SA-06-632/25, Ž-BL-06-360/24, Ž-BL-06-631/24, Ž-BL-06-650/24

⁶⁷⁴ Ž-BR-06-149/25, Ž-BL-06-631/24

⁶⁷⁵ P-261/25

⁶⁷⁶ P-72/25

⁶⁷⁷ Ž-SA-06-340/24

⁶⁷⁸ Ž-BL-06-650/24, P-48/25

⁶⁷⁹ Ž-SA-06-62/25

⁶⁸⁰ P-136/25

Mobing se može manifestovati i kroz evidentno narušene kolegijalne odnose na rasnoj i nacionalnoj osnovi, koji dovode do otkaza. U takvom predmetu⁶⁸¹ upućena je preporuka⁶⁸² ravnatelju bolnice da poduzme sve aktivnosti sa ciljem prevladavanja narušenih kolegijalnih odnosa u radnoj sredini i rješavanja spornih pitanja, kao i eventualne netrpljivosti usmjerene na rasnoj, nacionalnoj osnovi prema podnosiocu žalbe. Institucija Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine zaprimila je odgovor bolnice u kojem se navodi da je podnositelj žalbe raskinuo radni odnos, nakon čega je i odustao od žalbe.

Kada diskriminacija po osnovu stručne spreme proizilazi iz internog akta ili Pravilnika o radu⁶⁸³, upućuje se preporuka⁶⁸⁴ upravi javnog poduzeća da pristupi preispitivanju, odnosno izmjenama i dopunama Pravilnika o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i Pravilnika o radu na način da se utvrde prava i obveze radnika na ravnopravnoj osnovi, bez diskriminacije, a sukladno sa odredbama Zakona o zabrani diskriminacije Bosne i Hercegovine i Zakona o radu Federacije Bosne i Hercegovine. Preporuka nije ispoštovana, te je o tomu obaviješteno Gradsko vijeće jedinice lokalne samouprave.

Pojedine žalbe iz radnog odnosa tiču se nejednakih uvjeta rada i ostvarivanja beneficija, zbog čega radnici osjećaju da su diskriminirani ili da su žrtve mobinga. Zaposleni u Zavodu za izvršenje kaznenih sankcija navode⁶⁸⁵ da je dio službenika i namještenika, iako svakodnevno radi u zatvorskom kompleksu (ograničeno kretanje, sigurnosne kontrole, neposredan kontakt sa zatvorenicima i povišeni rizici), izuzet iz prava na dodatak na plaću za posebne uvjete rada. Prikupljena su izjašnjenja Ministarstva financija i trezora BiH i Ministarstva pravde BiH te analizirana relevantna regulativa; dostavljen je i nalaz vještaka zaštite na radu kojim se potvrđuje povećana izloženost štetnostima i opasnostima i za administrativna radna mjesta unutar kompleksa. Ombudsmani su zaključili da različit tretman administrativnog kadra koji radi u istim zatvorskim uvjetima predstavlja povredu načela jednakosti i oblik diskriminacije u ostvarivanju prava iz radnog odnosa, budući da se razlika temelji na formalnoj klasifikaciji radnog mjesta, a ne na stvarnim uvjetima rada, pa je upućena preporuka⁶⁸⁶ Vijeću ministara BiH, Ministarstvu pravde BiH i Ministarstvu financija i trezora BiH da, u okviru svojih ovlasti, razmotre i urede uvođenje dodatka na plaću za kategorije zaposlenih u Zavodu koje objektivno rade u posebnim uvjetima, te tako osiguraju jednak tretman i usklađenost sa člankom 26. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH i standardima zaštite na radu. Preporuka nije realizirana.

Institucija Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine postupa po žalbama⁶⁸⁷ u kojima se navodi o mobingu obrazlažu premještanjem radnika bez uvažavanja njihovih interesa. U postupku istrage Ombudsmani uočavaju nedostatak kompromisa između poslodavca i radnika u pogledu premještaja radnika na rad u drugu radnu jedinicu, koji može biti prouzrokovan nepostojanjem jasnih pravila ili kriterijuma kod donošenja ovakvih odluka, kao i odsustvom interne procedure za rješavanje primjedbi unutar radnog kolektiva. Uvažavajući pravo poslodavca ili Uprave društva da na najbolji ili najoptimalniji način organizira rad, Ombudsmani

⁶⁸¹ Ž-BR-06-90/25

⁶⁸² P-113/25

⁶⁸³ Ž-BR-06-246/23

⁶⁸⁴ P-138/25

⁶⁸⁵ Ž-SA-06-933/23

⁶⁸⁶ P-1199/25

⁶⁸⁷ Ž-BL-247/25; Ž-BL-06-188/25

za ljudska prava podvlače da takva rješenja moraju biti ne samo formalno ispravna, nego i potpuno objektivna i neselektivna, a svako postupanje poduzeto sa ciljem što kvalitetnijeg organiziranja procesa rada, ostavljajući eventualne osobne animozitete po strani. Odgovornost leži prvenstveno na upravi da kreira radnu okolinu koja smanjuje vjerojatnost diskriminacije ili mobinga i da promovira organizaciju koja podržava pravo svih uposlenih da realiziraju svoj maksimum u zdravom radnom okruženju, kao i njihovo pravo da izraze neslaganje ili predlože svoja rješenja u pogledu organizacije i načina obavljanja rada posla. Upućene su preporuke⁶⁸⁸ rukovoditeljima da prigodom promjene radnog statusa, uključujući mjesto obavljanja posla, uzmu u obzir interese radnika u mjeri u kojoj je to moguće, sukladno sa potrebama organizacije rada i nalazima iz Preporuke. Poslodavci u odgovorima navode da će se odluke o premještanju donositi uvažavajući potrebe organizacije rada, često uz pribavljeno mišljenje sindikalne organizacije.

Žalba⁶⁸⁹ koja se odnosi na navodna ograničenja javnog istupanja zaposlenika predstavništva strane privatne kompanije razmatrana je i u kontekstu ograničenja prava na slobodu izražavanja. Utvrđeno je da predstavništva stranih pravnih osoba u BiH, iako zapošljavaju domaće radnike nemaju pravni subjektivitet. Uspostavlja se segment radnih odnosa u kojem domaći radnici nemaju efektivnu mogućnost zaštite, što predstavlja rizik od nejednakog tretmana i posredne diskriminacije. Ombudsmeni su Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH uputili preporuku⁶⁹⁰ da, radi otklanjanja ove praznine, razmotri izmjene Odluke o osnivanju i radu predstavništava stranih osoba u BiH i uspostavi jasan mehanizam nadzora i odgovornosti za zaštitu radnih prava zaposlenih u tim subjektima. U tijeku je praćenje realiziranja preporuke.

Posredna diskriminacija može proizaći iz selektivnog odobravanja obavljanja dodatnih aktivnosti državnih službenika, pa je u takvom predmetu⁶⁹¹ upućena preporuka⁶⁹² direktoru Agencije za javne nabavke Bosne i Hercegovine da postupanje po zahtjevima državnih službenika za obavljanje dodatnih aktivnosti vrati u zakonske okvire i da iste rješava sukladno sa Zakonom o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine i Odlukom o slučajevima u kojima se može dati odobrenje državnom službeniku da obavlja dodatnu aktivnost. U odgovoru na preporuku navodi se da je Agencija pokrenula aktivnosti na izradi internog pravilnika kojim bi se uredilo obavljanje dodatne djelatnosti zaposlenih, te druga pitanja iz oblasti radno-pravnog statusa državnih službenika, a posebno u segmentu zaštite integriteta službe i funkcionisanja institucije.

Ombudsmeni BiH su zaprimili žalbu⁶⁹³ žaliteljice radi zaštite svog radnog mjesta i mobinga. Žaliteljica je učinila vjerojatnim da je poslodavac učinio da se osjeća “nepoželjnom” u svojoj radnoj sredini što je utjecalo na žaliteljicu na način da se osjeća da je poslodavac tretira drugačije u odnosu na druge zaposlenike i stvorilo tjeskobu i stres koji se odrazio negativno na njezino zdravlje, zbog čega je morala zatražiti i liječničku pomoć. Zabrinjavajuća je činjenica da na brojne dopise i prijave žaliteljice prema poslodavcu nije bilo reakcije poslodavca, a i sami odgovori Ombudsmanima BiH su neadekvatni. Žaliteljica je pred nadležnim sudom pokrenula

⁶⁸⁸ P-200/25, P-202/25, P-176/25

⁶⁸⁹ Ž-SA-06-96/25

⁶⁹⁰ P-379/25

⁶⁹¹ Ž-SA-06-1045/24

⁶⁹² P-57/25

⁶⁹³ Ž-MO-04-122/24, preporuka broj: P-158/25

parnični postupak radi diskriminacije na radnom mjestu, kao i kazneni postupak protiv poslodavca radi nepoštivanja pravomoćne sudske odluke. U okviru nadležnosti ove institucije upućena je preporuka bolnici da u svemu postupi prema rješenju Županijskog suda i privremenoj mjeri - rješenju općinskog suda; da bez odlaganja poduzme sve aktivnosti sa ciljem prevladavanja narušenih međuljudskih odnosa, nedostatka profesionalne i kolegijalne komunikacije sa žaliteljicom; da poduzme mjere u cilju implementacije članka 24. stavak 4. Zakona o zabrani diskriminacije u Bosni i Hercegovini prema kojem su sva javna tijela te ostale pravne osobe dužni u svoje opće pravne akte, ili kroz posebne pravne akte, regulirati načela i principe jednakog postupanja, te da osiguraju učinkovite interne procedure zaštite od diskriminacije. Realiziranje preporuke se prati.

U pojedinim predmetima⁶⁹⁴ nije utvrđeno postojanje mobinga, ali ombudsmeni i tada naglašavaju da Institucija treba da ima kapacitete da samostalno riješi probleme interno, da temeljito sagleda cjelokupnu situaciju, utvrdi prave uzroke problema, a zatim i mjere koje će se poduzeti, ukoliko smatra da postoje određene povrede. Nesporno je da se određene nesuglasice poslodavca i zaposlenika dešavaju tijekom svakog radnog procesa, a to može dovesti do narušenih međuljudskih odnosa i nedostatka komunikacije, pa je zbog toga kod radnika prisutan subjektivan osjećaj kršenja ljudskih prava i degradacije profesionalnog statusa. Ombudsmeni smatraju da je u svim konfliktnim situacijama potrebno izgraditi svijest o priznavanju vlastite odgovornosti za postupke, kako na strani poslodavca, tako i na strani zaposlenika. Nedostatak komunikacije sa zaposlenicima se manifestuje kroz autoritativan odnos poslodavca prema zaposlenicima, gdje se istim ne daje mogućnost da iznesu svoje poteškoće i probleme. U okruženju gdje vlada nepovjerenje, komunikacijski prekid i strah, niti jedna strana ne može biti u prednosti, za obje strane nastaju problemi koji se odražavaju na sam rad, kako poslodavca, tako i zaposlenika, što često utiče na zdravstveno stanje radnika, povredu osobnosti, ali i sam proces i kvalitete rada.

Konačno, ako poslodavac i ima usvojene procedure prevencije, prijave i zaštite od diskriminacije na radnom mjestu, Ombudsmeni ističu da nije dovoljno procedure formalno-pravno uspostaviti, nego osigurati da se u praksi iste efikasno provode i da osiguravaju adekvatnu zaštitu za zaposlenike i prijavitelje diskriminacije.⁶⁹⁵

11.9. Diskriminacija po osnovu članstva u sindikatu

Jedan od osnova diskriminacije je i članstvo u sindikatu ili drugoj udruzi, gdje se naročit oprez primjenjuje u zaštiti radnih prava sindikalnih predstavnika.

U konkretnom predmetu⁶⁹⁶ Instituciji o Ombudsmana se obratio dugogodišnji radnik entitetskog ministarstva, koji je ujedno obavljao funkciju predsjednika sindikalne organizacije, što po prirodi stvari uključuje javne istupe, kritike i sindikalnu borbu koja se ne poklapa u svakom slučaju sa interesima poslodavca. U postupku istrage predstavljeni su navodi o tomu da je podnositelj žalbe isključen iz određenih radnih procesa, kao i da je pokrenuo postupak za zaštitu od uznemiravanja

⁶⁹⁴ Ž-SA-06-382/25

⁶⁹⁵ P-241/25

⁶⁹⁶ Ž-BL-06-745/24

na radu, koji nije doveo do rješavanja spornih situacija, a što je u konačnici kod podnositelja žabe stvorilo dodatni osjećaj kršenja prava i neadekvatnosti ili neobjektivnosti internih mehanizama zaštite. Zbog toga su Ombudsmani naglasili da odgovornost leži prvenstveno na poslodavcu da kreira radnu okolinu koja smanjuje vjerojatnost diskriminacije ili mobinga i da promovira organizaciju koja podržava pravo svih zaposlenih da realiziraju svoj maksimum u zdravom radnom okruženju, ali i njihovo pravo da izraze neslaganje ili predlože svoja rješenja u sopstveno ili u ime drugih radnika, koji im za to ukažu povjerenje. Upućena je Preporuka⁶⁹⁷ ministarstvu da poduzme sve neophodne mjere na zaštiti podnositelja žalbe od diskriminacije, posebno imajući u vidu njegovu sindikalnu djelatnost kao aktivnost od općeg značaja, te mu omogući potpunu realizaciju i zaštitu prava koja proizilaze iz radnog odnosa, isključivo sukladno sa potrebama optimalne organizacije posla i principom kvalitete radnika. U odgovoru ministarstva navodi se da je podnositelj žalbe vraćen na prvobitno radno mjesto na kojem se nalazio prije privremenog rasporeda, te da ministarstvo u kontinuitetu omogućava nesmetan rad Sindikalne organizacije, o čemu su predstavljeni konkretni podaci.

U slučaju naplate potraživanja od javnog gradskog poduzeća, činjenica da su tražitelji izvršenja članovi sindikalne organizacije, ni na koji način ih ne smije staviti u nepovoljniji položaj kod redoslijeda naplate. Institucija ombudsmana u takvom predmetu⁶⁹⁸ uputila preporuku⁶⁹⁹ nadležnoj gradskoj službi da u okviru proračunskih mogućnosti, poduzme dodatne mjere iz svoje nadležnosti radi planiranja sredstava za isplatu potraživanja radnicima Zavoda za prostorno uređenje u narednom proračunskom razdoblju. Preporuka je uzeta u obzir kod planiranja proračuna za narednu godinu.

11.10. Diskriminacija u dodjeli sredstava iz proračuna

Ombudsmani su uvažili široko polje slobodne procjene različitim razinama vlasti kod propisivanja uvjeta za stipendije. Tako se u predmetima⁷⁰⁰ u kojima se postavlja dobna granica za dodjelu stipendija (npr. 26 godina) ili dodatni bodovi za broj djece kod ostvarivanja prava na subvenciju kamate⁷⁰¹ donosi odluka o neprihvatljivosti ili neosnovanosti žalbe, jer takve mjere služe legitimnom cilju - podrške mladim osobama, što je jedna od afirmativnih mjera koje su predviđene odredbama Zakona o zabrani diskriminacije⁷⁰² (čl. 5, Izuzeci od principa jednakog postupanja).

U pogledu ostvarivanja prava na podsticaje u privredi⁷⁰³ postavljanje različitih uvjeta (od broja zaposlenih do namjene nabavljene opreme ili mašina) ne predstavlja diskriminaciju, jer se nije moglo zaključiti da se bilo koje osobe različito tretiraju na nekom od zabranjenih osnova iz članka 2 Zakona o zabrani diskriminacije ili po nekom drugom osnovu koji je vezan za osobno svojstvo podnositelja žalbe.

⁶⁹⁷ P-86/25

⁶⁹⁸ Ž-BL-06-517/24

⁶⁹⁹ P-177/25

⁷⁰⁰ Ž-SA-06-314/25

⁷⁰¹ Ž-BR-06-383/25

⁷⁰² Službeni glasnik BiH, br. 59/09, 66/16

⁷⁰³ Ž-SA-06-884/25 i Ž-BL-06-423/25

11.11. Diskriminacija putem društvenih mreža i vještačke inteligencije

Poseban problem predstavljaju žalbe⁷⁰⁴ koje ukazuju na diskriminaciju, uznemiravanje ili govor mržnje u uporabi algoritama (vještačke inteligencije) i na društvenim mrežama. Ombudsmeni ukazuju da je potrebno pod žurno poduzeti mjere s ciljem prilagođavanja pravnog okvira, ljudskih i stručnih resursa kao i metodologije rada u cilju zaštite ravnopravnosti i osiguranja jednakog položaja naročito ugroženih grupa, u kontekstu uporabe vještačke inteligencije. Ukoliko se ne shvati ozbiljnost potrebe poduzimanja urgentnih mjera, postoji bojazan da će Ombudsmeni i dalje nastaviti registrirati ove povrede bez mogućnosti osiguranja učinkovite zaštite prava građana.

Postupajući po žalbi⁷⁰⁵ koje se odnosila na uvredljive komentare i širenje predrasuda prema Romima, Ombudsmeni su je prosljedili na nadležno postupanje Federalnom ministarstvu unutarnjih poslova i Županijskom tužiteljstvu Županije Sarajevo. U kontekstu sadržaja spornog komentara, Ombudsmeni su ukazali da se na komentare korisnika društvenih mreža primjenjuju smjernice zajednice konkretne društvene mreže, u ovom slučaju Facebook, te je žaliteljica imala mogućnost prijaviti isti komentar i zatražiti njegovo uklanjanje. U predmetu⁷⁰⁶ u kojem je izostalo reagiranje nadležnih policijskih tijela, povodom neovlaštene objave videosnimka malodobne osobe na Facebook društvenoj mreži, Ombudsmeni su uputili preporuku⁷⁰⁷ tim tijelima da žurno poduzmu mjere u suradnji s Agencijom za zaštitu osobnih podataka BiH i nadležnim tužiteljstvom, kako bi se pokrenuo postupak uklanjanja snimka s društvenih mreža, uključujući kontakte s upravom Facebooka; da uspostave jasnu internu proceduru za postupanje po prijavama o neovlaštenoj objavi snimaka djece na internetu; te da provode redovne edukacije policijskih službenika o digitalnim pravima djeteta i prepoznavanju oblika digitalnog nasilja. Isto tako, preporučeno je Centru za socijalni rad i osnovnoj školi da se aktivno uključe u pružanje psihosocijalne podrške djetetu i obitelji; te da iniciraju preventivne radionice o sigurnom korištenju interneta i zaštiti od digitalnog nasilja. U izvještajnom razdoblju, preporuka nije realizirana.

11.12. Ostali oblici diskriminacije

Različita tijela uprave primjenjuju različite kriterijume kod određivanja visine naknade za pojedine usluge koje pružaju građanima. Iako su tijela uprave samostalna u svom radu, Ombudsmeni ukazuju da takvi kriterijumi moraju biti zasnovani na objektivnim okolnostima.

Razmatrana žalba⁷⁰⁸ ukazuje na to da se takse u različitom iznosu naplaćuje za izdavanje uvjerenja iz kazneno-popravnih evidencija ili uvjerenja o nekažnjavanju, zavisno od toga da li će se koristiti u domaćem pravnom prometu ili u inozemstvu. Ombudsmeni su uputili preporuku⁷⁰⁹ županijskoj vladi da sukladno sa svojim nadležnostima u zakonodavnom procesu, preispita odredbe o visini administrativne takse. Preporuka nije realizirana.

⁷⁰⁴ Ž-SA-06-240/25

⁷⁰⁵ Ž-SA-06-240/25

⁷⁰⁶ Ž-SA-05-1025/24

⁷⁰⁷ P-90/25

⁷⁰⁸ Ž-BL-06-283/25

⁷⁰⁹ P-283/25

11.13. Situaciono testiranje

Odredba članka 15. stavak 5. Zakona o zabrani diskriminacije, glasi: *“Osoba iz stavka (4) ovog člana dužna je obavijestiti ombudsmane za ljudska prava Bosne i Hercegovine o namjeravanoj radnji, osim ako okolnosti to ne dozvoljavaju, kao i da o poduzetoj radnji izvijesti ombudsmana u pismenom obliku”*. Ombudsmeni su registrovali tri takva predmeta⁷¹⁰, u kojima se predstavnici nevladine organizacije svjesno izlažu diskriminaciji da bi dokazali nejednako postupanje i uputili podnositelje žalbi na procedure postupanja Institucije ombudsmana⁷¹¹.

11.14. Govor mržnje

U godini izvještavanja registrirana su tri predmeta u kojima je kao potkategorija naznačen govor mržnje. U predmetu⁷¹² u kojem se govor mržnje ogleda u komentarima o ličnosti koji potječu od fizičke osobe, podnositelj žalbe je upućen na Specijalno izvješće o govoru mržnje u Bosni i Hercegovini i sustavne mjere koje je Institucija ombudsmana preporučila za unaprjeđenje pravnog okvira za borbu protiv govora mržnje. Govor mržnje može se ogledati i u javno istaknutim porukama koje dehumaniziraju čitavu zajednicu, na način da se u javnom objektu koji pruža ugostiteljske usluge istakne znak da određeni narodi ili skupine nisu dobrodošle.⁷¹³ U konkretnom predmetu, dva puta je upućivan zahtjev za dopunu žalbe, odnosno zahtjev za dostavu objave povodom koje se stranka obratila Ombudsmanima BiH, ali stranka nije dostavila traženo.

U pogledu širenja govora mržnje i dezinformacija putem informacijsko-komunikacijskih tehnologija potrebno je naglasiti da je Bosna i Hercegovina ratificiranjem pristupila Konvenciji Vijeća Europe o visokotehnološkom kriminalu i njezinom dodatnom protokolu, ali je ona samo djelomično implementirana. Kaznenim zakonima nije propisano nijedno posebno kazneno djelo koje se odnosi na zabranjeni govor na internetu. Ombudsmeni za ljudska prava BiH su stava da pitanje kršenja ljudskih prava putem visokotehnoloških aktivnosti predstavlja izazov, ne samo za pravnike i osobe koje se bave zaštitom i promocijom ljudskih prava, već za svaku osobu, a s obzirom na to da visoke tehnologije ulaze u sve sfere života. Visoke tehnologije dobijaju na značaju kada se koriste za aktivnosti koje dotiču prava pojedinca, posebno kada ulaze u sferu njegovog privatnog života i kada postaju objekat putem kojeg se krši pravo na privatnost ili se ugrožava sigurnost osobe. U Preporuci Vijeća Europe (97) je istaknuto da se u tekstu domaćih zakona i u praksi o govoru mržnje treba napraviti jasna razlika između odgovornosti autora izjave koja predstavlja govor mržnje i odgovornosti medija zbog objavljivanja takve izjave kao dijela njihove misije da prenese informacije i ideje o pitanjima od javnog interesa. Pretpostavlja se da bi obveza svakog portala trebalo da bude poduzimanje dodatnih mjera kako bi spriječio govor mržnje u komentarima svojih korisnika, i kako bi takve komentare trebao ukloniti bez odlaganja i bez posebnog zahtjeva. U sferi informacionih tehnologija može se zaključiti da postoje manifestacije govora mržnje na nacionalnoj osnovi, vjerskoj osnovi, kao i incidenti usmjereni prema vjerskim simbolima, govor mržnje usmjeren prema osobama koje su pripadnici

⁷¹⁰ Ž-BL-05-518/25, Ž-BL-06-791/25 i Ž-SA-06-193/25

⁷¹¹ Pravila postupka institucije Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine "Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 104/11

⁷¹² Ž-BL-06-558/25

⁷¹³ Ž-SA-06-1076/25

LGBTI populacije, nacionalnim manjinama, osobama ženskog spola, posebno prisutnim u javnoj sferi.

11.15. Prevencija nasilja nad ženama

Institucija ombudsmana je povodom tragičnih događaja u Gradačcu i drugim mjestima, a nakon što je prepoznala potrebu sustavnog praćenja i unaprjeđenja okvira za borbu protiv rodno zasnovanog nasilja, izradila „Specijalno izvješće o pojavnim oblicima, mehanizmima zaštite i prevencije od nasilja u obitelji u Bosni i Hercegovini“⁷¹⁴ koje je krajem 2025. godine dostavljeno izvršnim tijelima svih razina vlasti u Bosni i Hercegovini. Izdavanje Izvješća pratilo je i promoviranje na javnim tribinama organiziranim uz potporu Populacijskog fonda UN (UNFPA) a u Mostaru⁷¹⁵, Banja Luci⁷¹⁶ i Tuzli⁷¹⁷, kao i konferencija za novinare u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u Sarajevu⁷¹⁸.

Cilj ovog izvješća je osigurati razumijevanje problema i pitanja vezanih za položaj osoba izloženih nasilju u obitelji u Bosni i Hercegovini, kao jednog od preduvjeta za osiguranje prava svakoga, a posebno žena na socijalnu, pravnu i ekonomsku zaštitu, te doprinijeti općem poboljšanju prava svih osoba da žive slobodno od nasilja.

Izvješće se fokusira na nasilje nad ženama u obitelji, s obzirom na to da rodno zasnovano nasilje može podrazumijevati širok spektar pojmova i oblasti i postoji opasnost da bude preširoko postavljen zadatak s malim konkretnim doprinosom.

Prije svega, obrađen je važeći zakonodavni okvir i analizirano pitanje njegove usklađenosti s Istanbulsom konvencijom i ostalim međunarodnim dokumentima. Razmotreno je pitanje koliko je zadovoljavajuća trenutna zakonska regulativa usljed posljednjih učestalih slučajeva femicida. Ombudsmani su vodili računa o činjenicama da u javnom diskursu, ali i među pravnim stručnjacima, postoje različiti stavovi da li je ili nije dovoljno zakonski regulirana ova problematika. Nadalje, izvješćem je istražena praksa, odnosno primjena trenutno važeće zakonske regulative, pa su s tim u svezi prikupljene relevantne informacije od nadležnih tijela. U izvješću je predstavljena i analiza sustavnih mjera, usmjerenih na otklanjanje socijalne nesigurnosti žrtava nasilja u obitelji, a s ciljem interseksionalne suradnje. Na osnovu analize i zapažanja, upućene su preporuke entitetskim, županijskim tijelima i Vladi Brčko distrikta BiH:

Da poduzmu efikasne mjere i radnje na dosljednom provođenju međunarodnih standarda o ljudskim pravima, domaćeg zakonodavstva i podzakonskih i općih akata s ciljem prevencije, zaštite i borbe protiv nasilja u obitelji u Bosni i Hercegovini, a te mjere mogu podrazumijevati: pooštavanje kaznene politike u dijelu koji se odnosi na nasilje u obitelji putem izrade nacrtu zakonskih rješenja; davanja većih ovlasti policijskim tijelima ili uvođenja novih tehnologija u procesu nadzora i praćenja nasilnika; edukacije i obuke policijskih službenika i nositelja pravosudnih funkcija, kampanje podizanja svijesti s ciljem promoviranja mehanizama zaštite i podrške žrtvama, programe podrške i financiranja sigurnih kuća, usvajanje Protokola o postupanju u slučaju nasilja u obitelji, Programa mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja u obitelji te Akcijskih planova za realiziranje Programa mjera za prevenciju, zaštitu i

⁷¹⁴ <https://www.ombudsmen.gov.ba/Download.aspx?id=386&lang=BS>

⁷¹⁵ 01.12.2025.

⁷¹⁶ 03.12.2025.

⁷¹⁷ 04.12.2025.

⁷¹⁸ 15.12.2025.

borbu protiv nasilja u obitelji; formiranje koordinacijskog tijela za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja u obitelji u kojem bi bili zastupljeni predstavnici pravosuđa, policije, tijela socijalne skrbi, obrazovanja, zdravstvene skrbi, te po mogućnosti predstavnici medija, nevladinih organizacija i drugi eksperti, ovisno o potrebama i mogućnostima.

U ostalim predmetima koji se mogu klasificirati kao nasilje nad ženama ili nasilje u obitelji, Ombudsmani su zahtijevali obezbjeđenje podrške žrtvama nasilja putem Sigurne kuće na području Brčko distrikta BiH,⁷¹⁹ tražili informacije od nadležnog tužiteljstva o poduzetim mjerama po prijavi nasilja u obitelji,⁷²⁰ informacije o poduzetim mjerama i radnjama od ustanova socijalne skrbi i obrazovne ustanove u slučaju malodobnog djeteta,⁷²¹ ili su prosljedili prijavu Regulatornoj agenciji za komunikacije u slučaju govora mržnje u medijima protiv osobe ženskog spola.⁷²²

11.16. Prava nacionalnih i vjerskih manjina

Međunarodna konvencija o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije je jedan od temeljnih međunarodnih ugovora o ljudskim pravima koji obvezuje države-potpisnice da ukinu rasnu diskriminaciju i poštuju jednakost svih ljudi bez obzira na rasu, boju kože, porijeklo ili etničku pripadnost. Slijedeći obveze preuzete ratificiranjem, Bosna i Hercegovina je donijela Zakon o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina BiH koji propisuje niz prava koja vlasti u BiH trebaju osigurati manjinama čime je u značajnoj mjeri uspostavljen okvir unutar kojeg se trebaju razvijati institucionalni mehanizmi i procedure koje će osigurati stvarni pristup prihvaćenim pravima. Zakoni o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina na razini države, entiteta i županija propisuju niz prava koja tijela vlasti trebaju osigurati manjinama, uključujući pravo na jezik, informiranje, osiguranje uživanja ekonomsko-socijalnih prava, te učešće u tijelima vlasti.

U 2025. godini, Ujedinjeni narodi su putem mehanizma Univerzalnog periodičnog pregleda (UPR) uputile Bosni i Hercegovini niz preporuka koje se tiču prava nacionalnih manjina.⁷²³ Između ostalog preporučeno je osiguranje jednakosti i nediskriminacije i veća participacija nacionalnih manjina u vlasti, putem implementacije preporuka Europskog suda za ljudska prava i izmjene izbornog zakonodavstva. Zapažanja Europske komisije iz Izvješća o Bosni i Hercegovini za 2025. godinu korespondiraju sa ovim preporukama zbog čega bi *Vijeća nacionalnih manjina trebala proaktivno razvijati praktične, političke i zakonodavne inicijative kako bi se ova situacija poboljšala*. Navodi se da bi trebalo poboljšati pravni i institucionalni okvir o pravima Roma, i ukazuje da se žene pripadnice nacionalnih manjina, posebno Romkinje i žene u ruralnim područjima, suočavaju se s dodatnom diskriminacijom i preprekama u pristupu uslugama, izbjegavanju nasilja te preuzimanju vidljivih i vodećih uloga.⁷²⁴

Ombudsmani Bosne i Hercegovine cijene da je obveza svih razina vlasti kontinuirano raditi kako bi se postigla veća uključenost pripadnika nacionalnih manjina u javne poslove, zbog čega

⁷¹⁹ Ž-BR-06-74/24, P- 314/25

⁷²⁰ Ž-BL-06-640/24

⁷²¹ Ž-BL-06-132/25

⁷²² Ž-BL-06-784/24

⁷²³ Generalna skupština Ujedinjenih naroda Vijeće za ljudska prava, Radna grupa za Univerzalni periodični pregled, 16. Lipanj -11. srpanj 2025. godine

⁷²⁴ SWD (2025) 751 final, od 04. 11. 2025.godine

se moraju osigurati inkluzivne konzultacije sa organizacijama manjina prigodom izrade zakona i politika koji utječu na njihovu ravnopravnost i prava.

Tijekom 2025.godine Institucija ombudsmana zaprimila je tri žalbe koje se referiraju na pripadnike nacionalnih manjina: zbog povrede prava djece,⁷²⁵ pitanja vlasništva⁷²⁶ te iseljenja i predaje stana u posjed⁷²⁷. U pogledu dostavljenih žalbenih navoda Ombudsmani nisu ocijenili osnovanim upućivanje preporuke označenim odgovornim tijelima.

---

⁷²⁵ Ž-BR-03-107/25

⁷²⁶ Ž-SA-05-1046/25

⁷²⁷ Ž-SA-08-783/25

XII. SURADNJA S TIJELIMA I INSTITUCIJAMA, ORGANIZACIJAMA CIVILNOG DRUŠTVA I CIVILNIM SEKTOROM

12.1. Suradnja s organizacijama i institucijama u Bosni i Hercegovini

Institucije vlasti u Bosni i Hercegovini dužne su osigurati građanima učinkovitu primjenu i zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Ombudsmani Bosne i Hercegovine, u okviru ustavnog i zakonskog mandata, predstavljaju ključni institucionalni mehanizam komunikacije između građana i tijela vlasti, te nezavisni korektiv u postupanju javne uprave. Kvaliteta suradnje s institucijama vlasti neposredno utječe na mogućnost rješavanja pojedinačnih predmeta, ali i na identifikaciju i otklanjanje sustavnih problema u ostvarivanju ljudskih prava.

Mandat Ombudsmana Bosne i Hercegovine od posebnog je značaja jer obuhvaća prevenciju kršenja ljudskih prava, promoviranje međunarodnih standarda koje je Bosna i Hercegovina preuzela ratificiranjem međunarodnih ugovora, kao i davanje preporuka za unaprjeđenje zakonodavnog i institucionalnog okvira, uključujući donošenje administrativnih i drugih mjera radi njihove pune implementacije.

Tijekom 2025. godine Ombudsmani Bosne i Hercegovine ostvarili su intenzivnu suradnju sa institucijama zakonodavne i izvršne vlasti na državnoj, entitetskoj, županijskoj i lokalnoj razini. U tom kontekstu, suradnja je obuhvaćala komunikaciju sa Parlamentarnom skupštinom Bosne i Hercegovine, uključujući Zajedničku komisiju za ljudska prava, Dom naroda i Zastupnički dom, u okviru kojih su razmatrani godišnje i specijalna izvješća Institucije ombudsmana, kao i pitanja od značaja za funkcioniranje Institucije, uključujući proračunska i organizaciona pitanja.

Ombudsmani Bosne i Hercegovine učestvovali su i u radu entitetskih zakonodavnih tijela, uključujući Narodnu skupštinu Republike Srpske, Zastupnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine i Dom naroda kao i u radu odbora i komisija nadležnih za ljudska prava, unutarnju politiku, sigurnost i društveni nadzor. Na ovim sjednicama razmatrani su godišnji i tematska izvješća Institucije ombudsmana, realiziranje preporuka, te institucionalni odgovor nadležnih tijela na utvrđene povrede ljudskih prava.

Suradnja sa izvršnom vlašću tijekom 2025. godine ostvarena je kroz sastanke i razgovore sa Vijećem ministara Bosne i Hercegovine, entitetskim vladama, županijskim vladama i resornim ministarstvima, uključujući oblasti obrazovanja, rada i socijalne politike, zdravstva, unutarnjih poslova, europskih integracija i komunalnih djelatnosti. Tijekom ovih aktivnosti razmatrana su pitanja radno-socijalnih prava, prava zaposlenih u obrazovanju, funkcioniranja sustava socijalne i zdravstvene skrbi, kao i postupanja tijela uprave u predmetima po žalbama građana.

Na lokalnoj razini, Ombudsmani Bosne i Hercegovine ostvarili su suradnju sa općinskim i gradskim vlastima, uključujući gradove i općine Sarajevo, Doboj, Sanski Most, Travnik i druge jedinice lokalne samouprave, kroz razgovore sa načelnicima, gradonačelnicima, predsjedavajućim općinskih vijeća i rukovoditeljima javnih ustanova. Posebna pozornost

posvećena je predmetima formiranim po žalbama građana, kao i mogućnostima unaprjeđenja suradnje u cilju učinkovitije zaštite ljudskih prava na lokalnoj razini.

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine tijekom 2025. godine nastavili su suradnju sa centrima za socijalni rad, policijskim tijelima i drugim javnim institucijama, s ciljem jačanja međuinstitucionalne koordinacije u zaštiti prava djece, osoba s invaliditetom i drugih ranjivih kategorija stanovništva. Kroz ove aktivnosti razmatrana su pitanja primjene zakona, nadležnosti i odgovornosti, te potreba za unaprjeđenjem prakse u postupanju prema građanima.

Kroz kontinuirani dijalog sa institucijama vlasti, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine doprinijeli su unaprjeđenju međusobnog razumijevanja, razmjeni informacija i jačanju odgovornosti, s ciljem osiguravanja učinkovitije zaštite ljudskih prava i osnovnih sloboda u Bosni i Hercegovini.

12.2. Suradnja sa zakonodavnim tijelima

Suradnja sa zakonodavnim tijelima predstavlja jedan od ključnih segmenata djelovanja Ombudsmana Bosne i Hercegovine, imajući u vidu da zakonodavna vlast ima centralnu ulogu u kreiranju normativnog okvira za zaštitu i ostvarivanje ljudskih prava. Kroz redovit dijalog sa parlamentarnim tijelima na svim razinama vlasti, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine doprinose unaprjeđenju javnih politika i promoviranju sustavnog pristupa rješavanju uočenih povreda ljudskih prava.

Tijekom 2025. godine Ombudsmeni Bosne i Hercegovine aktivno su učestvovali u radu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, prije svega kroz sjednice Zajedničke komisije za ljudska prava, Doma naroda i Zastupničkog doma. U okviru ovih aktivnosti razmatrani su Godišnje izvješće o rezultatima aktivnosti Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine za 2024. godinu, Prateće izvješće o stanju u ustanovama za smještaj osoba sa intelektualnim i mentalnim teškoćama u Bosni i Hercegovini, kao i Specijalno izvješće o sprječavanju rizika apatridije u Bosni i Hercegovini. Parlamentarna rasprava o ovim dokumentima omogućila je sagledavanje stanja ljudskih prava iz perspektive zakonodavne vlasti, te ukazala na potrebu jačanja odgovornosti nadležnih tijela u postupanju po preporukama Ombudsmana.

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine učestvovali su i u radu Komisije za financije i proračun Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, gdje su razmatrana pitanja financijskih i organizacionih pretpostavki za rad Institucije ombudsmana, uključujući planiranje proračuna i osiguravanje adekvatnih uvjeta za nesmetano obavljanje mandata.

Na entitetskoj razini, tijekom 2025. godine ostvarena je suradnja sa Domom naroda i Zastupničkim domom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, uključujući učešće na sjednicama klubova izaslanika bošnjačkog, hrvatskog i srpskog naroda, kao i na tematskoj sjednici Zastupničkog doma posvećenoj postupanju nadležnih tijela po preporukama Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine. Ove aktivnosti omogućile su direktan dijalog sa zakonodavcima o izazovima u implementaciji preporuka, kao i razmjenu informacija o institucionalnim i normativnim preprekama u zaštiti ljudskih prava.

U Republici Srpskoj, Ombudsmani Bosne i Hercegovine učestvovali su u radu Odbora jednakih mogućnosti Narodne skupštine Republike Srpske i Odbora za predstavke, prijedloge i društveni nadzor, u okviru kojih je razmatran Godišnje izvješće Institucije ombudsmana, kao i pitanja u svezi s realizacijom preporuka i jačanjem parlamentarnog nadzora nad radom organa uprave.

Parlamentarni dijalog tijekom 2025. godine obuhvatio je i suradnju sa Odborom za unutarnju politiku Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, gdje su razmatrana pitanja od značaja za unaprjeđenje normativnog okvira i administrativne prakse, uključujući inicijative Ombudsmana usmjerene na unaprjeđenje funkcioniranja institucija i zaštite prava građana.

Kroz kontinuirano učešće u parlamentarnim raspravama, sjednicama komisija i odbora, Ombudsmani Bosne i Hercegovine nastavili su jačati svoju ulogu kao neovisni savjetodavni mehanizam, doprinoseći razvoju zakonodavnih rješenja i javnih politika koje su utemeljene na međunarodnim standardima ljudskih prava i stvarnim potrebama građana Bosne i Hercegovine.

12.3. Promocija ljudskih prava i suradnja s akademskom zajednicom

Promocija ljudskih prava i jačanje svijesti o njihovom značaju predstavljaju važan segment djelovanja Ombudsmana Bosne i Hercegovine, posebno u kontekstu prevencije kršenja prava i izgradnje dugoročnih kapaciteta za njihovu zaštitu. Kroz suradnju s akademskom zajednicom, obrazovnim institucijama i stručnim organizacijama, Ombudsmani Bosne i Hercegovine tijekom 2025. godine nastavili su doprinositi razvoju kulture ljudskih prava, unaprjeđenju znanja i jačanju uloge nezavisnih institucija u društvu.

Tijekom 2025. godine Ombudsmani Bosne i Hercegovine ostvarili su suradnju sa sveučilišnim i visokoškolskim ustanovama u Sarajevu, Banjoj Luci i Mostaru, uključujući sveučilišta i fakultete iz oblasti prava, društvenih i humanističkih znanosti. U okviru ove suradnje organizirana su predavanja, stručne prezentacije i učešća na akademskim skupovima, tijekom kojih su razmatrana pitanja praktične primjene zakonskog okvira za zaštitu ljudskih prava, slobode pristupa informacijama, zabrane diskriminacije i uloge Institucije ombudsmana u zaštiti prava građana.

Ombudsmani Bosne i Hercegovine učestvovali su i u stručnim edukacijama i treninzima namijenjenim državnim službenicima i službenicima zaposlenim u institucijama Bosne i Hercegovine, s ciljem jačanja administrativnih kapaciteta i razumijevanja mehanizama post-zakonodavnog nadzora, odgovornosti tijela uprave i primjene preporuka Ombudsmana u praksi. Ove aktivnosti doprinijele su unaprjeđenju profesionalnih standarda i boljoj suradnji između Institucije ombudsmana i tijela javne uprave.

U okviru promotivnih aktivnosti, Ombudsmani Bosne i Hercegovine učestvovali su na konferencijama, panel diskusijama i javnim događajima posvećenim borbi protiv diskriminacije, zaštiti prava djece i mladih, pravima osoba s invaliditetom, rodnoj ravnopravnosti i slobodi izražavanja. Posebna pozornost posvećena je pitanjima zaštite prava djece, uključujući suradnju

sa obrazovnim ustanovama i organizacijama koje djeluju u oblasti dječijih prava, kao i aktivnostima usmjerenim na jačanje svijesti mladih o mehanizmima zaštite ljudskih prava.

Kroz suradnju s akademskom zajednicom i učešće u edukativnim i promotivnim aktivnostima, Ombudsmani Bosne i Hercegovine tijekom 2025. godine nastavili su jačati svoju savjetodavnu i edukativnu ulogu, doprinoseći razvoju informiranog i odgovornog društva utemeljenog na poštovanju ljudskih prava i vladavine prava.

12.4. Suradnja s međunarodnim organizacijama i institucijama

Međunarodna suradnja predstavlja sastavni dio mandata Ombudsmana Bosne i Hercegovine, imajući u vidu obveze države preuzete ratifikacijom međunarodnih ugovora iz oblasti ljudskih prava, kao i ulogu Institucije u praćenju njihove primjene na nacionalnoj razini. Kroz kontinuiranu suradnju s međunarodnim organizacijama, diplomatsko-konzularnim predstavništvima i međunarodnim mehanizmima za zaštitu ljudskih prava, Ombudsmani Bosne i Hercegovine tijekom 2025. godine nastavili su doprinositi unaprjeđenju standarda ljudskih prava i jačanju međunarodne vidljivosti Institucije.

Tijekom 2025. godine ostvarena je intenzivna suradnja sa sustavom Ujedinjenih naroda, uključujući Ured rezidentne koordinatorice Ujedinjenih naroda u Bosni i Hercegovini, Razvojni program Ujedinjenih naroda (UNDP), Populacijski fond Ujedinjenih naroda (UNFPA), kao i Ured visokog komesara Ujedinjenih naroda za ljudska prava (OHCHR). Suradnja je obuhvatila učešće u dijalozima, konzultacijama i zajedničkim aktivnostima u oblasti zaštite prava osoba s invaliditetom, rodno zasnovanog nasilja, prava branitelja ljudskih prava, nematerijalnih reparacija i preveniranja diskriminacije.

Ombudsmani Bosne i Hercegovine tijekom godine ostvarili su i direktan dijalog sa specijalnim izvjestiteljima i ekspertima Ujedinjenih naroda, s ciljem razmjene informacija o pravnom okviru zaštite ljudskih prava u Bosni i Hercegovini, identifikacije ključnih izazova u praksi, te dokumentovanja navoda o kršenjima ljudskih prava. Ove aktivnosti doprinijele su jačanju suradnje između nacionalnih i međunarodnih mehanizama zaštite ljudskih prava.

Značajan segment međunarodne suradnje odnosio se i na suradnju sa Misijom OSCE-a u Bosni i Hercegovini, Visokim komesarijatom OSCE-a za nacionalne manjine, kao i na učešće u stručnim raspravama i prezentacijama posvećenim pitanjima prava nacionalnih manjina, zaštite okoliša, pristupa informacijama i jačanja uloge neovisnih institucija u demokratskim društvima.

Tijekom 2025. godine Ombudsmani Bosne i Hercegovine učestvovali su i u aktivnostima u organizaciji Vijeća Europe i Delegacije Europske unije u Bosni i Hercegovini, uključujući projekte usmjerene na borbu protiv diskriminacije, unaprjeđenje obrazovnog sustava, zaštitu socio-ekonomskih prava i jačanje institucionalnih kapaciteta u procesu europskih integracija. Posebna pozornost posvećena je praćenju implementacije preporuka međunarodnih mehanizama, uključujući Univerzalni periodični pregled, te jačanju dijaloga između domaćih institucija i međunarodnih partnera. Nadalje, Ombudsmani Bosne i Hercegovine su učestvovali na sastancima Upravnog i Savjetodavnog odbora projekata realiziranih u okviru Zajedničkog

programa Europske unije i Vijeća Europe - Horizontal Facility za Zapadni Balkan i Tursku, čime je osigurano kontinuirano institucionalno praćenje reformskih procesa, razmjena stručnih iskustava te doprinos unaprjeđenju standarda zaštite ljudskih prava i inkluzivnih javnih politika u Bosni i Hercegovini.

Ombudsmani Bosne i Hercegovine ostvarili su i suradnju sa diplomatsko-konzularnim predstavništvima akreditiranim u Bosni i Hercegovini, kroz učešće na prijamima, sastancima i panel diskusijama posvećenim aktualnim pitanjima iz oblasti ljudskih prava, vladavine prava i demokratskih standarda. Ova suradnja doprinijela je razmjeni informacija, jačanju međusobnog razumijevanja i podršci reformskim procesima u Bosni i Hercegovini.

Kroz međunarodnu suradnju i učešće u procesima izvještavanja, Ombudsmani Bosne i Hercegovine tijekom 2025. godine nastavili su jačati ulogu Institucije kao relevantnog i pouzdanog partnera međunarodnim organizacijama, te doprinositi unaprjeđenju zaštite ljudskih prava sukladno s međunarodnim standardima i obvezama Bosne i Hercegovine.

12.5. Suradnja s mrežama nacionalnih institucija za ljudska prava

Suradnja s mrežama nacionalnih institucija za ljudska prava predstavlja važan segment institucionalnog djelovanja Ombudsmana Bosne i Hercegovine, posebno u kontekstu jačanja nezavisnosti, kapaciteta i međunarodne prepoznatljivosti nacionalnih mehanizama za zaštitu ljudskih prava. Kroz aktivno učešće u radu ovih mreža Ombudsmani Bosne i Hercegovine osiguravaju kontinuiranu razmjenu znanja i iskustava, praćenje razvoja međunarodnih standarda, te usklađivanje domaće prakse sa suvremenim europskim i globalnim trendovima u oblasti zaštite ljudskih prava.

Tijekom 2025. godine Ombudsmani Bosne i Hercegovine aktivno su učestvovali u radu međunarodnih i europskih mreža nacionalnih institucija za ljudska prava, uključujući Europsku mrežu nacionalnih institucija za ljudska prava (ENNHRI), Globalni savez nacionalnih institucija za ljudska prava (GANHRI) i Europsku mrežu tijela za ravnopravnost (EQUINET). Učešće u aktivnostima ovih mreža obuhvatilo je radne grupe, tematske sastanke, webinare, konferencije i forume liderstva, tijekom kojih su razmatrana pitanja jačanja institucionalne nezavisnosti, efikasnosti postupanja, zabrane diskriminacije, zaštite ranjivih grupa, kao i uloge nacionalnih institucija za ljudska prava u kontekstu suvremenih društvenih i političkih izazova. Pored navedenog, Ombudsmani BiH su kroz međunarodnu suradnju i bilateralne kontakte razmjenjivali iskustva i primjere dobre prakse sa srodnim institucijama, s ciljem unaprjeđenja metodologije postupanja u predmetima, jačanja standarda etičkog upravljanja i modernizacije rada Institucije. U tom kontekstu, ostvareni su kontakti i razgovori sa institucijama ombudsmana u regionu i šire, uključujući i učešće u aktivnostima Asocijacije mediteranskih ombudsmana, tijekom kojih su razmatrani regionalni izazovi i strateška opredjeljenja, te mogućnosti primjene tehnoloških inovacija u zaštiti prava građana i podršci ranjivim grupama.

Suradnja na razini regiona Jugoistočne Europe ostvarena je kroz aktivno učešće Ombudsmana Bosne i Hercegovine u radu regionalnih mreža i stručnih foruma, uključujući mrežu tijela za jednakost jugoistočne Europe, Mrežu nacionalnih preventivnih mehanizama Jugoistočne Europe

(SEE NPM Network), kao i mrežu institucija nadležnih za slobodu pristupa informacijama i zaštitu privatnosti.

Razmatrana su pitanja primjene relevantnih zakonskih okvira i praktičnih izazova u ostvarivanju prava na pristup informacijama od javnog značaja, uz razmjenu iskustava u provođenju propisa u oblasti zaštite privatnosti, kao i mogućnosti unaprjeđenja transparentnosti i odgovornosti javnih institucija putem jačanja regionalne suradnje i dijaloga.

Posebna pozornost posvećena je i razmatranju pitanja zaštite prava osoba lišenih slobode kroz rad Mreže nacionalnih preventivnih mehanizama Jugoistočne Europe, pri čemu su razmijenjena iskustva o izazovima u radu preventivnih mehanizama, uključujući pitanja prisilne hospitalizacije u kaznenim i građanskim postupcima, kao i primjere dobre prakse u oblasti preventivnog nadzora nad mjestima lišenja slobode.

Također, kroz regionalne konferencije tijela za jednakost jugoistočne Europe dodatno je naglašena važnost jačanja suradnje između institucija za jednakost i organizaciju civilnog društva, uz razmjenu znanja i najboljih praksi te razvoj zajedničkih inicijativa usmjerenih na unaprjeđenje zaštite od diskriminacije i promoviranja jednakosti u regionu.

Poseban značaj imalo je učešće Ombudsmana Bosne i Hercegovine u regionalnim i međunarodnim stručnim raspravama posvećenim razmjeni dobrih praksi između nacionalnih institucija za ljudska prava, uključujući pitanja migracija i azila, biznisa i ljudskih prava, zaštite okoliša, pristupa pravdi i jačanju mehanizama odgovornosti javne vlasti. Kroz ove aktivnosti Ombudsmani Bosne i Hercegovine imali su mogućnost da doprinesu zajedničkim inicijativama i stavovima mreža nacionalnih institucija za ljudska prava, te da prenesu iskustva i izazove iz domaćeg konteksta na međunarodnu razinu.

Učešće u radu mreža nacionalnih institucija za ljudska prava tijekom 2025. godine doprinijelo je i jačanju institucionalnih kapaciteta Ombudsmana Bosne i Hercegovine, unaprjeđenju metodologije rada, kao i boljem pozicioniranju Institucije u regionalnim i međunarodnim okvirima zaštite ljudskih prava. Kroz ove oblike suradnje dodatno je osnažena uloga Ombudsmana Bosne i Hercegovine kao nezavisnog i relevantnog aktera u sustavu zaštite ljudskih prava, utemeljenog na principima neovisnosti, pluralizma, odgovornosti i poštivanja ljudskog dostojanstva.

12.6. Suradnja s organizacijama civilnog društva

Suradnja s organizacijama civilnog društva predstavlja važan segment djelovanja Ombudsmana Bosne i Hercegovine, posebno u kontekstu identifikacije problema s kojima se građani suočavaju u svakodnevnom ostvarivanju svojih prava, kao i u prepoznavanju sustavnih nedostataka u radu institucija vlasti. Organizacije civilnog društva, kroz neposredan rad s građanima i ranjivim kategorijama stanovništva, predstavljaju značajan izvor informacija o stvarnom stanju ljudskih prava na terenu i važan partnerski resurs u promoviranju i zaštiti ljudskih prava.

Tijekom 2025. godine Ombudsmani Bosne i Hercegovine ostvarili su sadržajnu i kontinuiranu suradnju s organizacijama civilnog društva koje djeluju u oblastima zaštite prava žena, djece, osoba s invaliditetom, migranata, novinara i drugih ranjivih grupa. Suradnja je ostvarivana kroz sastanke, konzultacije, učešće u javnim raspravama, panel diskusijama i konferencijama, s ciljem razmjene informacija, unaprjeđenja međusobnog razumijevanja i jačanja institucionalnog odgovora na uočene povrede ljudskih prava.

U oblasti zaštite prava žena i borbe protiv rodno zasnovanog nasilja, suradnja je ostvarena s organizacijama kao što su Fondacija Udružene žene, Centar ženskih prava i Vive Žene, CURE, Sarajevski otvoreni centar putem razmjene informacija o položaju žena, izazovima u primjeni zakonskog okvira i potrebi jačanja institucionalne zaštite žrtava nasilja.

Suradnja u oblasti prava djece i zaštite djece bez roditeljskog staranja ostvarena je sa organizacijama kao što su Save the Children i SOS Dječija sela, posebice u kontekstu pitanja institucionalne skrbi, alternativne skrbi i zaštite djece u riziku, uključujući djecu migrante i djecu bez pratnje.

U oblasti slobode izražavanja, sigurnosti novinara i prava na pristup informacijama, Ombudsmani Bosne i Hercegovine ostvarili su suradnju s organizacijama BH novinari i BIRN BiH, Centrom za istraživačko novinarstvo, Transparency Internationalom i brojnim drugim kroz razmjenu informacija o pritiscima na novinare, slobodi medija i institucionalnim mehanizmima zaštite.

Suradnja je ostvarena i s organizacijama koje djeluju u oblasti prava migranata i tražitelja azila, uključujući Vaša prava, kao i s organizacijama aktivnim u oblasti borbe protiv diskriminacije i unaprjeđenja ravnopravnosti, poput Transparency International BiH i AIRE Centre u okviru regionalnih inicijativa.

Kroz suradnju s organizacijama civilnog društva Ombudsmani Bosne i Hercegovine tijekom 2025. godine dodatno su unaprijedili participativni pristup u zaštiti ljudskih prava, koristeći informacije i saznanja s terena u formuliranju preporuka nadležnim tijelima vlasti i jačanju institucionalnog odgovora na uočene povrede ljudskih prava. Ovaj oblik suradnje predstavlja važan dopunski mehanizam institucionalnom djelovanju Ombudsmana Bosne i Hercegovine i doprinosi jačanju povjerenja između građana, civilnog društva i institucija vlasti.

12.7. Pregled aktivnosti Ombudsmana

VRSTA AKTIVNOSTI	SUBJEKT S KOJIM JE SASTANAK ODRŽAN	DATUM I MJESTO ODRŽAVANJA	NOSITELJ AKTIVNOSTI	Tema sastanka
Suradnja sa organizacijama i institucijama u Bosni i Hercegovini	Predsjednik Vijeća za osobe sa invaliditetom Bosne i Hercegovine	08.01.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovor o temi funkcioniranja Vijeća za osobe sa invaliditetom Bosne i Hercegovine. Razmjena informacija o dosadašnjim aktivnostima i nalazima iz Izvješća o pravima osoba s invaliditetom
	Premijerka Vlade Hercegovačko-neretvanske županije	16.01.2025. godine, Mostar	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovor o pravima prosvjetnih radnika i aktivnostima Vlade. Pitanja suradnje i ljudskih prava u HNK
	Ministar obrazovanja, znanosti, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanske županije	16.01.2025. godine, Mostar	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovor o pravima prosvjetnih radnika i aktivnostima Vlade. Pitanja suradnje i ljudskih prava u HNK
	Sindikat osnovnog i srednjeg obrazovanja Hercegovačko-neretvanske županije	16.01.2025. godine, Mostar	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovor o temi pitanja radno-socijalnih prava nastavnika i zaposlenih u obrazovanju
	Muftijstvo Mostarsko	16.01.2025. godine, Mostar	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovor o položaju vjerskih zajednica i pravima vjernika. Dijalog o međureligijskoj suradnji i zaštiti prava vjerskih zajednica u društvu.
	Zajednička komisija za ljudska prava Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine	22.01.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmani BiH	Razmatranje Specijalnog izvješća u svezi sa sprječavanjem rizika apatridije u Bosni i Hercegovini
	Federalna ministrica obrazovanja i nauke	24.01.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o pitanjima od značaja za obrazovni sustav u Federaciji BiH i međusobnoj suradnji
	Židovska općina Banja Luka, Židovski kulturni centar <i>Aire Livne</i> i Društvo srpsko-židovskog prijateljstva	26.01.2025. godine, Banja Luka	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Memorijalna akademija povodom Dana sjećanja na žrtve Holokausta
	Direktor Centra za socijalni rad Ljubuški	28.01.2025. godine, Ljubuški	Ombudsmanka dipl. iur. Nives Jukić	Razgovor ulozi centara za socijalni rad u ostvarivanju prava ranjivih kategorija stanovništva i međusobnoj budućoj suradnji
	Ministar unutarnjih poslova Zapadnohercegovačke županije	28.01.2025. godine, Ljubuški	Ombudsmanka dipl. iur. Nives Jukić	Razgovor o pitanjima suradnje iz nadležnosti i djelokruga funkcioniranja i rada dvije institucije.
	Premijerka Vlade Hercegovačko-neretvanske županije	29.01.2025. godine, Mostar	Ombudsmanka dipl. iur. Nives Jukić	Razgovor o pravima prosvjetnih radnika i aktivnostima Vlade. Pitanja suradnje i ljudskih prava u HNK

Ministar obrazovanja, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije	29.01.2025. godine, Mostar	Ombudsmanka dipl. iur. Nives Jukić	Razgovor o pravima prosvjetnih radnika i aktivnostima Vlade. Pitanja suradnje i ljudskih prava u HNK
Direkcija za europske integracije BiH	30.01. 2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Radionica za jačanje administrativnih kapaciteta i vještina državnih službenika uključenih u pregovore o pristupanju BiH EU
PFBiH, Dom naroda, Komisija za ljudska prava i slobode	30.01.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razmatranje preporuka Institucije ombudsmana BiH
KPZ posjeti	04.-05.02.2025. godine u Orašju i Tuzli	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Utvrđivanje stanja ljudskih prava osoba lišenih slobode u ustanovama i razgovori sa osuđenima po čijim žalbama su registrirani predmeti u Instituciji
KPZ posjet	12.02.2025. godine, Vojkovići	Ombudsmeni BiH	Razgovarano o značajnim pitanjima vezanim za rad i funkcioniranje Zavoda i dosadašnjoj suradnji. Obilazak zatvorskih prostora za smještaja pritvorenika i zatvorenika
IDDEEA	13.-14.02.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmeni BiH	Konferencija se bavi digitalnom transformacijom javne uprave, razvojem eUprave i njenim utjecajem na poslovni rast i EU integracije
JU Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida Republike Srpske	20.02.2025. godine, Banja Luka	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Razgovarano je o primjeni Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom, dosadašnjim rezultatima Fonda i jačanju suradnje u cilju unaprjeđenja zapošljavanja i profesionalne rehabilitacije osoba sa invaliditetom
Grad Sarajevo, u suradnji sa Općinom Centar Sarajevo	02.03.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Konferencija je bila posvećena borbi protiv diskriminacije, s fokusom na djecu i mlade s Downovim sindromom te promoviranje jednakosti, inkluzije i poštivanja različitosti
Predsjedavajući Žalbenog vijeća pri Vijeću ministara BiH	14.3.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o jačanju suradnje i unaprjeđenju postupka rješavanja žalbi radi efikasnije zaštite prava građana
Direktor Centra za socijalni rad Grude	18.03.2025. godine, Grude	Ombudsmanka dipl. iur. Nives Jukić	Sastanak posvećen jačanju zaštite ljudskih prava djece i razmjeni iskustava između Centra za socijalni rad i Institucije ombudsmana

Sjednica Kluba izaslanika hrvatskog naroda u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine	20.03.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dipl. iur. Nives Jukić	Razgovarano je o pitanjima Dnevnog reda 17. sjednice Doma naroda Parlamenta Federacije BiH
Sjednica Kluba izaslanika bošnjačkog naroda u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine	20.03.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano je o pitanjima Dnevnog reda 17. sjednice Doma naroda Parlamenta Federacije BiH
Sjednica Kluba izaslanika srpskog naroda u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine	20.03.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano je o pitanjima Dnevnog reda 17. sjednice Doma naroda Parlamenta Federacije BiH
Sjednica Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine	20.03.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmeni BiH	Razmatranje Specijalnog izvješća <i>Analiza realizacije preporuka Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine</i>
Predstavnik Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine	20.03.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmeni BiH	Razgovarano je o jačanju suradnje između ombudsmana, UN-a i Agencije za statistiku BiH radi promoviranja ljudskih prava, boljeg prikupljanja podataka i mogućeg potpisivanja Smjernica o suradnji
Predstavnici Centra za socijalni rad i Policijske stanice u Sanskom Mostu	27.03.2025. godine, Sanski Most	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o jačanju suradnje Centra za socijalni rad i Policijske stanice sa Ombudsmanom radi unaprjeđenja socijalne zaštite i zaštite prava ranjivih grupa, posebno djece
Načelnik općine i predsjedavajući Općinskog vijeća Sanski Most	27.03.2025. godine, Sanski Most	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o aktuelnoj situaciji u općini Sanski Most, ostvarivanju prava građana i jačanju suradnje općinskih vlasti s Institucijom ombudsmana.
Rektor Sveučilišta u Sarajevu	28.03.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o suradnji Sveučilišta u Sarajevu i Ombudsmana s akcentom na promoviranje ljudskih prava i edukaciji studenata o ljudskim pravima i jačanje svijesti mladih o ovoj temi
Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Srpske	04.04.2025. godine, Banja Luka	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Razgovarano je o obilježavanju Dana policije Republike Srpske i središnjoj svečanosti održanoj u organizaciji MUP-a RS u Banja Luci
Sjednica Zajedničke komisije za ljudska prava PSBiH	14.04.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dipl. iur. Nives Jukić	Razmatranje zahtjeva Institucije ombudsmana BiH za dodatnim kancelarijskim prostorom

	Ministar Federalnog ministarstva rada i socijalne politike	21.04.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o pitanjima iz oblasti socijalne zaštite, predmetima u radu Institucije ombudsmana BiH i unaprjeđenju suradnje sa Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike
	Sjednica Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH	24.04.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanke dipl. iur. Nives Jukić i dr. Jasminka Džumhur	Razmatranje pratećeg izvješća o stanju u ustanovama za smještaj osoba sa intelektualnim i mentalnim teškoćama i o Specijalnom izvješću o sprečavanju rizika apatridije
	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH i Zajednička komisija za ljudska prava PSBIH u suradnji s Udrugom slijepih Županije Sarajevo i Informativnim centrom za osobe s invaliditetom <i>Lotos</i> iz Tuzle u okviru projekta <i>Kreiranje politika u Bosni i Hercegovini uz poštivanje ljudskih prava i prava osoba s invaliditetom</i>	14.05.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o položaju i pravima osoba s invaliditetom u pravnom sustavu BiH te obvezama države prema Konvenciji UN-a o pravima osoba s invaliditetom
	Posjet KPZ	15.05.2025. godine, Busovača	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Upoznavanje sa ostvarivanjem prava osoba lišenih slobode u KPZ Busovača, razgovor sa direktorom o suradnji i tekućim pitanjima ustanove, te sastanci sa osuđenim osobama čije su žalbe registrirane u Instituciji ombudsmana
	Sjednica Zajedničke komisije za ljudska prava Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine	28.05.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmani BiH	Razmatranje Godišnjeg izvješća o rezultatima aktivnosti Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine za 2024. godinu
	Sjednica Komisije za financije i proračun Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine	28.05.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmani BiH	Pitanja u svezi sa obezbjeđivanjem uvjeta za funkcioniranje Institucije ombudsmana sukladno sa njenim mandatom
	Sjednica Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.	29.05.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmani BiH	Razmatranje Pratećeg izvješća o stanju u ustanovama za smještaj osoba s intelektualnim i mentalnim teškoćama u Bosni i Hercegovini i Specijalnog izvješća u svezi sa sprječavanjem rizika apatridije u Bosni i Hercegovini
	Sjednica Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH	12.06.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dipl.iur. Nives Jukić	Razmatranje Godišnjeg izvješća o rezultatima aktivnosti Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine za 2024. godinu

	Sjednica Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH	24.06.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Tematska sjednica <i>Postupanje nadležnih tijela u Federaciji Bosne i Hercegovine po preporukama ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine</i>
	Gradonačelnik Grada Doboja	02.07.2025. godine, Doboju	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Razgovarano je o stanju ljudskih prava u gradu Doboju, predmetima formiranim po žalbama građana i unaprjeđenju međusobne suradnje
	Sjednica Odbora za predstave, prijedloge i društveni nadzor Republike Srpske	03.07.2025. godine, Banja Luka	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Razmatrano je Godišnje izvješće o rezultatima aktivnosti Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine za 2024. godinu
	Direktor KPZ poluotvorenog tipa Sarajevo	03.07.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dipl.iur. Nives Jukić	Svečano otvaranje dijela novoizgrađenog kompleksa pritvorske jedinice Kazneno-popravnog zavoda poluotvorenog tipa Sarajevo
	Federalni ministar zdravstva	09.07.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano je o suradnji između Institucije ombudsmana i Federalnog ministarstva zdravstva, aktualnim problemima u oblasti zdravstvene zaštite i žalbama građana zbog povreda prava iz ove oblasti
	Direktor Instituta za medicinsko vještačenje zdravstveno stanja	09.07.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dipl.iur. Nives Jukić	Razgovarano je o pitanjima zajedničkog interesa u oblasti zdravstvene skrbi, posebno u svezi primjene podzakonskih akata u postupku medicinskog vještačenja zdravstvenog stanja i o mogućnostima međusobne suradnje u najboljem interesu građana
	Sjednica NSRS	09.07.2025. godine, Banja Luka	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Razmatranje Godišnjeg izvješća o rezultatima aktivnosti Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine za 2024. godinu
	Memorijalni centar Potočari	11.07.2025. godine, Srebrenica	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Obilježavanje 30. godišnjice genocida nad Bošnjacima
	Sjednica Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH	17.07.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanke dipl. iur. Nives Jukić i dr. Jasminka Džumhur	Razmatranje Pratećeg izvješća o stanju u ustanovama za smještaj osoba sa intelektualnim i mentalnim teškoćama u Bosni i Hercegovini i Specijalnog izvješća u svezi sa sprječavanjem rizika apatridije u Bosni i Hercegovini
	Vrhbosanski nadbiskup metropolita	21.07.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dipl. iur. Nives Jukić	Razgovarano o aktualnim temama i izazovima s kojima se suočavamo na razini pojedinca, obitelji, lokalne zajednice, ali i u cjelokupnom društvu

Ministrica za odgoj i obrazovanje KS	18.08.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o suradnji između Institucije ombudsmana i Ministarstva za odgoj i obrazovanje Županije Sarajevo, žalbama građana te stanju u osnovnom i srednjem obrazovanju, uz naglasak na važnost međusobne koordinacije
Načelnik Općine Centar Sarajevo	20.08.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dipl. iur. Nives Jukić	Razgovarano je o zaštiti ljudskih prava na lokalnoj razini, dosadašnjim praksama, predmetima registriranim u Instituciji ombudsmana i unaprjeđenju suradnje između Općine Centar Sarajevo i Ombudsmana BiH
Predsjedavajući i član Predsjedništva BiH	25.08.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Obilježavanje 33. godišnjice spaljivanja Nacionalne i sveučilišne biblioteke Bosne i Hercegovine (NUBBIH) u Vijećnici
Sindikatski odbor srednjeg i visokog obrazovanja, odgoja, znanosti i kulture BiH - Županijski odbor Županije Sarajevo	28.08.2025. godine, Neum	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o položaju i pravima radnika u obrazovanju, posebno nastavnika i stručnih suradnika, te o radu Institucije ombudsmana u zaštiti njihovih prava
Institut za nestale osobe BiH	03.09.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dipl. iur. Nives Jukić	Obilježavanje 20. godišnjice osnivanja Instituta za nestale osobe BiH, uz podsjećanje na važnost traženja i identifikacije nestalih osoba, očuvanja ljudskog dostojanstva i kontinuiranog poštivanja prava žrtava
Sjednica Odbora za unutarnju politiku Vijeća ministara BiH	08.09.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dipl. iur. Nives Jukić	Inicijativa o potrebi izmjene Pravilnika o uvjetima i načinu korištenja službenih vozila u institucijama BiH, čiji je predlagatelj Institucija ombudsmana BiH
Načelnik općine Travnik	17.09.2025. godine, Travnik	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Razgovarano o predmetima registriranim u Instituciji ombudsmana na osnovu obraćanja građana općine Travnik, uz razmjenu informacija i unaprjeđenje suradnje između općine i Ombudsmana
Direktor Sarajevostana	30.09.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o održavanju zajedničkih dijelova stambenih zgrada u Sarajevu, postojećim problemima i mogućnostima poboljšanja upravljanja i održavanja tih prostora
Udruga pravnika Republike Srpske i Pravni fakultet Sveučilišta u Banja Luci	09.10.2025. godine, Teslić	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Razgovaralo se o stanju digitalizacije javne uprave u Bosni i Hercegovini, u okviru teme <i>Izgradnja i funkcioniranje pravnog sustava</i>

Zajednička komisija za ljudska prava Parlamentarne skupštine BiH i Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, u okviru projekta CORDIAL, koji provodi Caritas BiH u suradnji s Unijom organizacija osoba s invaliditetom u BiH, a financiraju Europska unija i Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, uz podršku Kancelarije Visokog komesara Ujedinjenih naroda za ljudska prava u BiH	05.11.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanke dipl.iur. Nives Jukić i dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o mogućnostima uvođenja oslobođenja od PDV-a na pomagala neophodna za svakodnevni život osoba s invaliditetom, s ciljem olakšavanja pristupa i smanjenja prepreka u svakodnevnom životu
KPZ Posjeti	11.11.2025. godine, Zenica	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o ostvarivanju prava osoba lišenih slobode u Kazneno-popravnom zavodu Zenica, uključujući razmatranje registriranih žalbi i stanje u ustanovi
Udruga poslodavaca u FBiH	13.11.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o izazovima i perspektivama razvoja industrije i ekonomije u Bosni i Hercegovini, usklađivanju djelovanja s europskim integracijama, te primjeni Vodećih načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima u privatnom sektoru
Ministar komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Županije Sarajevo	14.11.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o suradnji između Institucije ombudsmana i Ministarstva komunalne privrede Županije Sarajevo, izazovima u pružanju komunalnih usluga, zaštiti okoliša i rješavanju žalbi građana
KPZ Posjet	20.11.2025. godine, Vojkovići	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o ostvarivanju prava osoba lišenih slobode u Kazneno-popravnom zavodu Vojkovići, uključujući razmatranje registriranih žalbi i stanje u ustanovi
Sveučilište u Sarajevu	21.-22.11.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o naslijeđu Dejtonskog sporazuma, vezi između mira i pravde te zaštiti ljudskih prava u Bosni i Hercegovini u proteklih trideset godina
Centar za jednakost i ravnopravnost polova Republike Srpske	25.11.2025. godine, Banja Luka	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Razgovarano o prevenciji i suzbijanju digitalnog nasilja prema ženama, razmjeni iskustava i jačanju koordinacije institucija i organizacija u zaštiti žena od nasilja

	Udruga žrtava i svjedoka genocida i Pokret <i>Majke enklava Srebrenica i Žepa</i>	26.11.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o pravdi za žrtve genocida, očuvanju historijskog pamćenja i razmjeni znanja i iskustava u izgradnji budućih puteva ka pravdi i pomirenju
	Sjednica Komisije za financije i proračun Zasupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u Sarajevu	26.11.2025. godine, Sarajevo	Obudsmeni BiH	Razmatranje nacrta proračuna Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine za 2026. godinu
	Koordinatori prakse sa Fakulteta političkih znanosti u Banja Luci	01.12.2025. godine, Banja Luka	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Razgovarano značaju povratničkih migracija, institucionalnoj podršci povratku i ulogama dijaspora u razvoju lokalnih zajednica
	Ministar za evropske integracije i međunarodnu suradnju u Vladi Republike Srpske	04.12.2025. godine, Banja Luka	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Razgovarano o suradnji u okviru nadležnosti dvije institucije, aktualnom stanju ljudskih prava, reformskim procesima i evropskim integracijama
	Ministarstvo pravde Republike Srpske i Centar za javnu upravu i javne politike	10.12.2025. godine, Banja Luka	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Predavanje o borbi protiv korupcije, a u povodu obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv korupcije, 9.12.

VRSTA AKTIVNOSTI	SUBJEKT S KOJIM JE SASTANAK ODRŽAN	DATUM I MJESTO ODRŽAVANJA	NOSITELJ AKTIVNOSTI	Tema sastanka
Aktivnosti na promoviranju ljudskih prava	Pravni fakultet Sveučilišta u Banja Luci	06.02.2025. godine, Banja Luka	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Svečana akademija povodom obilježavanja 50. godina postojanja PF UNBL
	Delegacija Institucije za ljudska prava i ravnopravnost Turske i generalni konzul Republike Turske u Banja Luci	25.02.2025. godine, Banja Luka	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Posjet je bio usmjeren na razmjenu iskustava i jačanje suradnje između institucija Bosne i Hercegovine i Turske u oblasti zaštite i promoviranja ljudskih prava, s posebnim fokusom na preventivne mehanizme
	Pravni fakultet Sveučilišta u Sarajevu	28.03.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Tema predavanja ombudsmanke dr. Džumhur je bila praktična primjena Zakona o slobodi pristupa informacijama i načinu podnošenja žalbi Instituciji ombudsmana.
	Filozofski fakultet Sveučilišta u Mostaru	20.05.2025. godine, Mostar	Ombudsmanka dipl. iur. Nives Jukić	Upoznavanje studenata s aktivnostima Ombudsmana BiH usmjerenim na promoviranje i zaštitu ljudskih prava (tijekom predavanja održanog u okviru kolegija Civilno društvo)

	Učesnici treninga su državne djelatnice i djelatnici koji rade u Parlamentarnoj skupštini BiH, Uredu za reviziju institucija BiH, Ministarstvu obrane BiH, APIK-a i dr. Organizator treninga je Centar za sigurnosne studije	04.06.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Prezentacija i edukacija učesnika treninga o Zakonu o ombudsmanima za ljudska prava BiH i metodama post-zakonodavnog nadzora u okviru projekta BIHOS u Sarajevu
--	--	------------------------------	----------------------------------	---

VRSTA AKTIVNOSTI	SUBJEKT S KOJIM JE SASTANAK ODRŽAN	DATUM I MJESTO ODRŽAVANJA	NOSITELJ AKTIVNOSTI	Tema sastanka
Suradnja s međunarodnim organizacijama i institucijama i podnesci UN komitetima	Novimenovani rezidentni predstavnik UNDP u BiH	09.01.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dipl. iur. Nives Jukić	Nastupni posjet novoimenovanog rezidentnog predstavnika UNDP-a u BiH i planiranje nastavka suradnje s Institucijom
	Novimenovani rezidentni predstavnik UNDP u BiH	10.01.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Nastupni posjet novoimenovanog rezidentnog predstavnika UNDP-a u BiH i planiranje nastavka suradnje s Institucijom
	Novimenovani rezidentni predstavnik UNDP u BiH	16.01.2025. godine, Sarajevo	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Nastupni posjet novoimenovanog rezidentnog predstavnika UNDP-a u BiH i planiranje nastavka suradnje s Institucijom
	Novimenovani rezidentni predstavnik UNDP u BiH	30.01.2025. godine, Banja Luka	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Razgovor o modalitetima buduće suradnje, posebno na izradi Specijalnog izvješća o zagađenosti zraka u BiH
	Ured Ujedinjenih naroda u Bosni i Hercegovini	18.02.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Proces izrade Okvira suradnje za održivi razvoj u BiH
	Rezidentna koordinatorica i predstavnici UN Agencija u BiH	19.03.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmani BiH	Razgovarano o jačanju suradnje između Institucije ombudsmana i UN Agencija u BiH, razmjeni iskustava te planiranju zajedničkih aktivnosti u oblasti ljudskih prava
	Delegacija Misije OSCE-a, predvođena šefom terenske kancelarije u Banja Luci	26.03.2025. godine, Banja Luka	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Razgovarano o dosadašnjoj i budućoj suradnji ombudsmana i Misije OSCE-a, s fokusom na promoviranje ljudskih prava, prava nacionalnih manjina i potporu kancelarijskim danima.
	Pravni savjetnik Misije OSCE-a u BiH	23.04.2025. godine, Banja Luka	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Razgovarano o nacrtu Zakona o socijalnoj karti Republike Srpske i mogućnostima suradnje Ombudsmana BiH i Misije OSCE-a na praćenju njegovog usvajanja, provođenja i utjecaja na ljudska prava

Veleposlanik Europske unije u BiH	08.05.2025. godine, Sarajevo	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Obilježavanje Dana Europe
Peti sastanak Savjetodavnog odbora projekta <i>Kvalitetno obrazovanje za sve</i> , Ured Vijeća Europe u Sarajevu	12.05.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dipl. iur. Nives Jukić	Razgovarano o unaprjeđenju kvalitete obrazovanja, inkluziji i suzbijanju diskriminacije
Skupina eksperata za akciju protiv trgovine ljudima (GRETA)	13.05.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanke dipl. iur. Nives Jukić i dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o praćenju provedbe Konvencije Vijeća Europe o suzbijanju trgovine ljudima i mjerama koje Bosna i Hercegovina poduzima u toj oblasti, na sastanku ombudsmanki BiH s ekspertima GRETA
Predstavnici Veleposlanstva Norveške, Danske, Finske i Švedske u BiH	20.05.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanke dipl. iur. Nives Jukić i dr. Jasminka Džumhur	Prijam povodom obilježavanja zajedničkog Dana državnosti skandinavskih zemalja te jačanja suradnje i dobrosusjedskih odnosa
Generalni konzul Republike Turske	27.05.2025. godine, Banja Luka	Ombudsmani BiH	Razgovarano je o aktualnoj situaciji u oblasti vladavine prava, promoviranju i zaštiti ljudskih prava, nadležnostima i aktivnostima Ombudsmana BiH te dosadašnjoj i budućoj suradnji
Misija OSCE-a u BiH	03.06.2025. godine, Banja Luka	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Prezentacija Izvješća iz sjene o implementaciji Arhuske konvencije u BiH i razgovor o njezinim nalazima i doprinosu ekoloških organizacija i relevantnih subjekata. pripremi i izradi Izvješća učestvovala su ekološke organizacije iz Bosne i Hercegovine, kao i relevantni subjekti svih administrativnih razina u Bosni i Hercegovini
Specijalna izvjestiteljica Ujedinjenih naroda za položaj branitelja ljudskih prava	10.06.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanke dipl. iur. Nives Jukić i dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o pravnom i institucionalnom okviru zaštite branitelja ljudskih prava u BiH, izazovima s kojima se susreću, njihovoj važnosti za očuvanje ljudskih prava i dokumentiranju kršenja tih prava
Veleposlanstvo Velike Britanije u BiH	11.06.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Svečani prijam povodom proslave rođendana Kralja Čarlsa III
Visoki komesarijat OSCE-a za nacionalne manjine	13.06.2025. godine, Hag, Holandija	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o izazovima i položaju žena pripadnica nacionalnih manjina u BiH te razmjeni iskustava i preporuka za unaprjeđenje politika i prakse na razini zajednice i država učesnica OSCE-a

	Veleposlanstvo Slovenije u BiH	16.06.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Prijam povodom Dana državnosti i dana oružanih snaga Republike Slovenije
	Specijalna izvjestiteljica Ujedinjenih naroda za položaj branitelja ljudskih prava	16.06.2025. godine, Sarajevo	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Razgovarano o pravnom i institucionalnom okviru zaštite branitelja ljudskih prava u BiH, izazovima s kojima se susreću, njihovoj važnosti za očuvanje ljudskih prava i dokumentiranju kršenja tih prava
	Veleposlanstvo Švicarske u BiH	25.06.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Panel diskusija ima za cilj dijalog između vlasti, institucija i aktera civilnog društva o situaciji ljudskih prava u Bosni i Hercegovini, s fokusom na procjenu postignutog napretka i izazova u implementaciji preporuka iz 4. Univerzalnog periodičnog pregleda Bosne i Hercegovine
	ICMP - Međunarodna komisija za nestale osobe	30.06.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Panel diskusija <i>Potruga za nestalima u BiH - od dosadašnjih napora ka budućim rješenjima</i> na kojoj su predstavljeni rezultati i aktivnosti podrške procesu traženja nestalih osoba u Bosni i Hercegovini (2020-2025)
	Veleposlanik Francuske u BiH	14.07.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dipl. iur. Nives Jukić	Svečani prijam povodom Nacionalnog praznika Republike Francuske
	Generalni konzul Republike Turske	15.07.2025. godine, Banja Luka	Obudsmeni dr. Nevenko Vranješ i dr. Jasminka Džumhur	Obilježavanje 15. srpnja, Dana demokratije i nacionalnog jedinstva.
	Veleposlanik Kraljevine Danske u BiH	23.07.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o aktuelnim pitanjima i izazovima u oblasti ljudskih prava, aktivnostima Institucije ombudsmana u promoviranju dobre uprave i zaštiti prava građana, te o jačanju suradnje i podršci Veleposlanstva Kraljevine Danske
	Predstavnici UN Agencija u BiH	31.07.2025. godine, Sarajevo	Obudsmeni dr. Nevenko Vranješ i dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o suradnji sa UN agencijama u BiH u oblastima digitalnog nasilja, zdravstvene skrbi i prava osoba starije životne dobi, uključujući pristup zdravstvenoj skrbi za oboljele od karcinoma i rijetkih bolesti, nasilju u digitalnim tehnologijama i plan istraživanja po tim temama

	Delegacija Ministarstva za ljudska prava Indonezije	11.09.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanke dipl. iur. Nives Jukić i dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o nadležnostima i aktivnostima Institucije ombudsmana BiH, razmjeni iskustava i znanja s delegacijom Ministarstva za ljudska prava Republike Indonezije, a s ciljem razvoja plana za rješavanje ozbiljnih slučajeva kršenja ljudskih prava
	Sastanak Upravnog odbora projekta <i>Ka jednako, inkluzivnoj i tolerantnoj Bosni i Hercegovini</i> u okviru Zajedničkog programa Europske unije i Vijeća Europe Horizontal Facility za Zapadni Balkan i Tursku	16.10.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o napretku i narednim koracima u implementaciji projekata za promoviranje jednakosti, borbi protiv diskriminacije, mržnje i rasizma u Bosni i Hercegovini, te o važnosti redovite razmjene informacija i daljem unaprjeđenju inkluzivnih i tolerantnih praksi
	Novoimenovana rezidentna koordinatorica Ujedinjenih naroda u Bosni i Hercegovini	22.10.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka Nives Jukić	Svečana proslava Dana Ujedinjenih naroda
	Veleposlanik Austrije u BiH	23.10.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmani dipl. iur. Nives Jukić i dr. Nevenko Vranješ	Obilježavanje Nacionalnog praznika Republike Austrije
	Generalni konzul Republike Turske	30.10.2025. godine, Banja Luka	Ombudsmanka dipl. iur. Nives Jukić	Obilježavanje 102. godišnjice proglašenja Republike Turske
	Ured visokog povjerenika za ljudska prava Ujedinjenih naroda (OHCHR), u partnerstvu sa Delegacijom Europske unije u Bosni i Hercegovini i Balkanskom regionalnom istraživačkom mrežom (BIRN)	03.11.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o pristupima i mogućnostima osiguravanja nematerijalnih reparacija u Bosni i Hercegovini, uključujući memorijalizaciju, borbu protiv negiranja ratnih zločina i jamstva neponavljanja
	Sastanak Savjetodavnog odbora projekta <i>Kvalitetno obrazovanje za sve</i> u okviru Zajedničkog programa Europske unije i Vijeća Europe Horizontal Facility za Zapadni Balkan i Tursku	04.11.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dipl. iur. Nives Jukić	Razgovarano o unaprjeđenju kvalitete obrazovanja u Bosni i Hercegovini, promicanju inkluzije i uklanjanju diskriminacije unutar obrazovnog sustava, te o postignutim rezultatima i narednim koracima projekta
	Veleposlanstvo Indonezije u Bosni i Hercegovini	21.11.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Diplomatski prijam povodom 80. godišnjice neovisnosti Republike Indonezije
	UNFPA, Populacijski fond Ujedinjenih naroda u Bosni i Hercegovini	01.12.2025. godine, Mostar, Tuzla i Banja Luka	Ombudsmanka dipl. iur. Nives Jukić	U okviru globalne kampanje “16 dana aktivizma protiv rodno zasnovanog nasilja” prezentacija Specijalnog izvješća o pojavnim oblicima, mehanizmima zaštite i prevencije od nasilja u obitelji u Bosni i Hercegovini

	Šef Misije OSCE-a u BiH	09.12.2025. godine, Banja Luka	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Predavanje koje je održano studentima Fakulteta političkih znanosti: <i>Perspektive nove generacije: Zašto je Misija OSCE-a i dalje važna u BiH</i>
	Veleposlanik Francuske u BiH	16.12.2025. godine, Banja Luka	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Razgovarano o aktualnim pitanjima i izazovima u oblasti ljudskih prava, promoviranju dobre uprave i vladavine prava, te jačanju Institucije ombudsmana

VRSTA AKTIVNOSTI	SUBJEKT S KOJIM JE SASTANAK ODRŽAN	DATUM I MJESTO ODRŽAVANJA	NOSITELJ AKTIVNOSTI	Tema sastanka
Učešće u mrežama NHRI	Sastanak ENNHRI radne grupe za azil i migracije	14.01.2025. godine, <i>online</i>	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o nacionalnom radu u oblasti azila i migracija, uključujući razvoj u implementaciji Pakta i prioritetima za 2025. godinu
	ENNHRI Webinar	22.01.2025. godine, <i>online</i>	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Rasprava o provedbi presude Klimasenorinnen i njegovim implikacijama. Središnja tema razgovora tiče se zaštite okoliša kroz postojeća prava i mogućnost rješavanja širokog spektra situacija koje utiču na okoliš i ljudska prava
	GANHRI Webinar	30.01.2025. godine <i>online</i>	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Webinar je bio posvećen ulozi nacionalnih institucija za ljudska prava u zaštiti ranjivih grupa od torture i zlostavljanja, kroz primjenu OPCAT-a i drugih relevantnih međunarodnih standarda
	Mreža civilnog društva: AGE Platform Europe, ENNHRI i Equinet	06.02.2025. godine, <i>online</i>	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o načinima jačanja zaštite od starosne diskriminacije u Europi
	Equinet radionica	24.-27.02.2025. godine, Krakov, Poljska	Ombudsmanke dipl. iur. Nives Jukić i dr. Jasminka Džumhur	Radionica je bila posvećena primjeni EU direktiva o standardima za tijela za ravnopravnost, s fokusom na jačanje njihove neovisnosti, ovlasti i institucionalnog djelovanja
	GANHRI Godišnji sastanak	10.-13.03.2025. godine, Ženeva, Švicarska	Ombudsmani BiH	Učešće je usmjereno na razmatranje strateških prioriteta GANHRI-a, jačanje međunarodne suradnje te unaprjeđenje zaštite ljudskih prava, s posebnim fokusom na položaj starijih osoba
	Sastanak ENNHRI članova Mreže	01.04.2025. godine, <i>online</i>	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o teoriji promjene, njezinoj svrsi i primjeni, s fokusom na izradu izjave o problemu i utjecaju u okviru rada ENNHRI

Sastanak u zajedničkoj organizaciji EQUINET-a i UNAR-a <i>Centar Equinet Liderstvo za ravnopravnost</i>	08.-09.05.2025. godine, Palermo, Italija	Ombudsmanke dipl. iur. Nives Jukić i dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o izazovima sa kojima se suočavaju u svakodnevnom radu
Njemačka Savezna antidiskriminacijska agencija u suradnji s Kućom svjetskih kultura	12.05.2025. godine, Berlin, Njemačka	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Razgovarano o aktualnim društveno-političkim pitanjima i sprečavanju diskriminacije na međunarodnoj konferenciji <i>Njemački dani borbe protiv diskriminacije</i> u Berlinu
CILD	22.-23.05.2025. godine, Rim, Italija	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Upoznavanje s praksama i metodologijama praćenja administrativnih pritvorskih centara, razmjena iskustava i diskusija o zaštiti ljudskih prava
Konferencija Equinet članova Mreže	09.06.2025. godine, Brisel, Belgija	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Razgovarano o evoluciji politika ravnopravnosti u Europi, aktualnim izazovima i budućim pravcima djelovanja tijekom konferencije EQUINET „25 godina ravnopravnosti“ u Briselu
Konferencija Equinet članova Mreže	09.06.2025. godine, <i>online</i>	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano je o evoluciji politika ravnopravnosti u Europi, aktualnim izazovima i budućim pravcima djelovanja tijekom konferencije EQUINET 25 godina ravnopravnosti u Briselu
Sastanak ENNHRI radne grupe za biznis i ljudska prava	26.06.2025. godine, <i>online</i>	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Sagledavanje aktualnih procesa u ovoj interdisciplinarnoj oblasti, koja se zalaže za to da i država i poslovni subjekti budu nositelji obveza koje se tiču ljudskih prava
ENNHRI sjednica članova Mreže	30.06.2025. godine, <i>online</i>	Ombudsmanke dipl.iur. Nives Jukić i dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o strateškom planiranju i primjeni <i>Teorije promjene</i> za definiranje ciljeva, aktivnosti i mjerenje utjecaja rada nacionalnih institucija za ljudska prava
ENNHRI članice Mreže	24.07.2025. godine, <i>online</i>	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Webinar o zaštiti okoliša kroz postojeća ljudska prava, tumačenju Europskog suda za ljudska prava i mogućnostima usvajanja dodatnog protokola o pravu na zdrav okoliš
Deveta regionalna konferencija tijela za ravnopravnost jugoistočne Europe	22.-23.09.2025. godine, Split, Republika Hrvatska	Ombudsmani BiH	Razgovarano o jačanju suradnje tijela za ravnopravnost i organizacija civilnog društva u jugoistočnoj Europi kroz razmjenu znanja, najboljih praksi i zajedničke inicijative
ENNHRI Forum liderstva 2025 <i>Snalaženje u novom okruženju za europske nacionalne institucije za ljudska prava</i>	24.09.2025. godine, Brisel, Belgija	Ombudsmani BiH	Razgovarano o izazovima i rješenjima za europske nacionalne institucije za ljudska prava, uključujući upravljanje otvorenim kursovima ljudskih prava, mandat NHRI i razmjenu iskustava radi doprinošenja strateškom planu ENNHRI

	15. sastanak Kolaborativne platforme COE-FRA-ENNHRI-EQUINET	01.10.2025. godine, Edinburg, Škotska	Ombudsmeni BiH	Razgovarano o izazovima i mogućnostima za ostvarenje socio-ekonomskih prava u ruralnim zajednicama te o primjeni europskih standarda i instrumenata ljudskih prava za unaprjeđenje ruralnog razvoja i socijalne pravde
	Komesarka Agencije za informiranje i privatnost Kosova*	13.-15.10.2025. godine, Prizren, Kosovo*	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o zakonskim i praktičnim izazovima u pristupu javnim ispravama, razmjeni iskustava u provođenju propisa te jačanju regionalne suradnje, dijaloga, transparentnosti i odgovornosti
	Institucija ombudsmana Malte	15.-16.10.2025. godine, Malta	Ombudsmeni Nives Jukić i dr. Nevenko Vranješ	Razgovarano o ulozi ombudsmana u izgradnji povjerenja građana, zaštiti ranjivih grupa, unaprjeđenju etičkog upravljanja i primjeni tehnoloških inovacija, te o regionalnim izazovima i strategijama Asocijacije mediteranskih ombudsmana
	Sastanak Mreže nacionalnih preventivnih mehanizama zemalja Jugoistočne Europe (SEE)	04.-06.11.2025. godine, Podgorica, Crna Gora	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Razgovarano o prisilnoj hospitalizaciji u istražnim i građanskim postupcima, te o nalazima, izazovima i dobrim praksama Preventivnog mehanizma u Bosni i Hercegovini u zaštiti prava osoba lišenih slobode
	Lokalni ombudsman Grada Niša	12.11.2025. godine, Niš, Republika Srbija	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Svečano obilježavanje 20. godišnjice Lokalnog ombudsmana Grada Niša
	Zaštitnik građana Republike Srbije	13.-14.11.2025. godine, Beograd, Republika Srbija	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Obilježavanje 20. godišnjice. Razgovarano o pravnoj naravi institucije ombudsmana u sustavu podjele vlasti, pravnom položaju ombudsmana i perspektivama razvoja ove institucije u regionalnom kontekstu
	Povjerenik za zaštitu ravnopravnosti Republike Srbije	18.11.2025. godine, Beograd, Republika Srbija	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o obrazovanju i rodnoj ravnopravnosti, s naglaskom na iskustva zemalja u regionu i utjecaj obrazovanja na unaprjeđenje položaja žena
	Equinet članice Mreže	20.11.2025. godine, Štokholm, Švedska	Ombudsmanka dipl.iur. Nives Jukić	Razgovarano o pristupu pravdi za žrtve diskriminacije, razmjeni iskustava i modela između nacionalnih tijela za ravnopravnost, te o primjeni novih direktiva i jačanju ovlasti za bolju podršku nositeljima prava

VRSTA AKTIVNOSTI	SUBJEKT S KOJIM JE SASTANAK ODRŽAN	DATUM I MJESTO ODRŽAVANJA	NOSITELJ AKTIVNOSTI	Tema sastanka
Suradnja sa civilnim društvom	AIRE Centar u suradnji sa partnerskim organizacijama u BiH, Centrom ženskih prava i Atlantskom inicijativom	24.01.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o podsticanju konstruktivnog dijaloga među svim relevantnim akterima i budućim pravicima djelovanja
	Predstavnici neformalne grupe građana <i>Zaustavimo nezakonite izmjene prostornog plana Grada Mostara</i>	27.01.2025. godine, Mostar	Ombudsmanka dipl. iur. Nives Jukić	Razgovarano o problematici koja se tiče izmjene Prostornog plana radi izgradnje obnovljivih izvora energije
	Zainteresirane strane u okviru Projekta <i>Inicijativa za ženska prava i antidiskriminaciju ugroženih grupa - Udruženje građana LIR Civilno društvo</i>	10.02.2025. godine, Banja Luka	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Razgovarano o potrebama i mogućnostima organizacija civilnog društva u lokalnom kontekstu i budućim strateškim principima
	V.d. direktorica Save the Children za sjeverozapadni Balkan	19.02.2025. godine, Banja Luka	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Razgovarano o trenutnim aktivnostima, prioritetima i planovima u oblasti zaštite dječijih prava
	Predsjednica Udruge građana <i>Stop mobbing</i> iz Trebinja Anica Ramić i pravni savjetnik Esad Bećirović	21.03.2025. godine, Banja Luka	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Razgovarano je o uznemiravanju na radu, diskriminaciji žena i mogućnostima jačanja suradnje između ombudsmana i Udruženja radi unaprjeđenja zaštite prava zaposlenih.
	Centar ženskih prava	25.03.2025. godine, Etno selo Čardaci	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano je o primjeni Instituta „Osobe od povjerenja“ i vaninstitucionalnim modelima podrške ženama žrtvama rodno zasnovanog nasilja.
	Fondacija <i>Udružene žene Banja Luka</i>	26.03.2025. godine, Banja Luka	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Razgovarano je o analizi sudskog odgovora na nasilje prema ženama i djeci te o preporukama za unaprjeđenje zaštite i pristupa pravdi žrtvama.
	Udruga građana <i>Mozaik prijateljstva Banja Luka</i>	01.07.2025. godine, Banja Luka	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Razgovarano je o radu udruženja, izazovima u pružanju pomoći najugroženijim građanima i mogućnostima suradnje sa Institucijom ombudsmana
	Udruga „Ja bih u EU“ i „World University Service (WUS) Austria“, uz financijsku podršku Europske unije u BiH	09.07.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	panel diskusija o temi zaštite novinara i medijskih radnika, uz isticanje uloge Ombudsmana u zaštiti prava novinara i promoviranje slobode izražavanja, posebno među mladima i civilnim društvom
	Djeca iz SOS Dječijih sela Sarajevo i Gračanica	23.07.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dipl. iur. Nives Jukić	Upoznavanje sa radom Institucije ombudsmana i mogućnostima zaštite prava djece, u okviru nastavka suradnje na promociji i zaštiti dječijih prava

Centar ženskih prava Zenica, uz podršku Razvojnog programa Ujedinjenih naroda (UNDP) u BiH kroz LEAD program i Multipartnerski povjerilački fond	27.08.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o zakonskom okviru i nadzoru nad zaštitom prava žena žrtava nasilja, implementaciji preporuka u praksi i unaprjeđenju multisektorske suradnje u cilju prevencije femicida
Transparency International BiH	29.09.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Obilježavanje Međunarodnog dana slobode pristupa informacijama
Djeca iz SOS Dječijih sela Sarajevo i Gračanica	06.11.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o mehanizmima za implementaciju Rezolucije 2533 Vijeća Europe, uključujući prevenciju zlostavljanja djece, osiguranje pravde i reparacija bivšim korisnicima te unaprjeđenje zaštite prava i sigurnosti djece u sustavu socijalne skrbi
BIRN BiH, Memorijalni centar Srebrenica i Udruga Zaboravljena djeca rata, uz podršku Fonda za izgradnju mira i generalnog sekretara Ujedinjenih naroda (PBF)	21.11.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o važnosti obrazovanja zasnovanog na činjenicama o ratu u Bosni i Hercegovini, otvorenom dijalogu o prošlosti i promoviranju trajnog mira, međusobnog razumijevanja i pomirenja
BH Novinari	24.11.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Na pressu je bilo riječi o unaprjeđenju sigurnosti novinarki u Bosni i Hercegovini, prevenciji rodno zasnovanog nasilja i jačanju pravne i institucionalne zaštite novinarki
<i>Perpetuum mobile</i> – Institut za razvoj mladih i zajednice uz podršku Transparency International BiH, a financira Europska unija	09.12.2025. godine, Banja Luka	Ombudsman dr. Nevenko Vranješ	Javna prezentaciji rezultata istraživanja o financiranju političkih stranaka u Bosni i Hercegovini za razdoblje 2021–2024. Istraživanje je realizirano u okviru projekta <i>Čist račun – Pošteniji izbori</i>
Transparency International u BiH	09.12.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dipl. iur. Nives Jukić	Konferencija <i>Moć, Interesi i Država: Indeks Zarobljenosti BiH</i> bavila se zarobljenošću države, sukobom interesa i integritetom javnih funkcija
Predstavnice organizacija Collective Aid i INTERGreat	18.12.2025. godine, Sarajevo	Ombudsmanka dr. Jasminka Džumhur	Razgovarano o povratku migranata u BiH, uvjetima u pritvorskim centrima, mogućim centrima za povratak, poštivanju ljudskih prava i utjecaju EU migracijskih politika

*Ova oznaka ne prejudicira stavove o statusu i sukladna je sa Rezolucijom 1244 Vijeća sigurnosti Ujedinjenih neroda i mišljenjem Međunarodnog suda pravde o Deklaraciji neovisnosti Kosova

XIII. SURADNJA S MEDIJIMA

Jedan od važnih segmenata zaštite ljudskih prava je informiranje građana o radu javnih organa, što uključuje i Instituciju Ombudsmana, koja na tom polju djeluje sukladno s principima objektivnosti, transparentnosti i ravnopravnosti. Ovi principi posebno dobijaju na značaju u komunikaciji s javnošću, koja ima pravo i potrebu da u svakom momentu bude informisana o pitanjima od značaja za svakodnevni život, bilo da se radi o ostvarivanju pojedinačnih prava ili sustavnim mjerama za unaprjeđenje principa dobre javne uprave ili vladavine prava. Komunikacija s javnošću također ima značajnu ulogu u kreiranju percepcije društva, odnosno načina razumijevanja djelovanja Institucije od strane javnosti. Konačno, dobro informirana javnost u mogućnosti je da razumije i koristi alate koji su joj na raspolaganju za ostvarivanje ljudskih prava.

Shodno tomu, suradnja s predstavnicima sredstava javnog informiranja predstavlja važan segment rada Ombudsmana, posebno imajući u vidu utjecaj koji mediji imaju na formiranje javnog mnijenja, te njihov doprinos u promoviranju ljudskih prava. Isto tako, nacionalne institucije za ljudska prava kroz svoj rad pružaju pomoć novinarima u njihovom radu, počevši od provođenja zakona o slobodnom pristupu informacijama do zaštite prava novinara. Ombudsmani svakako ostaju posvećeni daljem razvijanju tih odnosa jer su novinari veoma značajni saveznici u ostvarenju njihovog mandata.

Ombudsman raspolaže s nekoliko instrumenata putem kojih informira javnost o temama iz oblasti ljudskih prava. Saopćenja u kojim Ombudsmani iskazuju svoj stav zasnovan na međunarodnim standardima ljudskih prava i zakonodavstvu u BiH informiraju javnost o temama kršenja ljudskih prava i mjerama koje je potrebno poduzeti da bi se stupanj zaštite na konkretnom planu podigao na višu razinu. Pored toga Ombudsmani sažetke donesenih preporuka redovito objavljuju na svojoj web stranici kako bi mogli poslužiti kao smjernice u radu nadležnih tijela.

Objavljivanje informacija i organiziranje pres-konferencija povodom događaja, kao što su prezentovanje godišnjih i specijalnih izvješća, konferencije i okrugli stolovi, sastanci sa predstavnicima civilnog društva koriste se za animiranje medija kako bi teme iz oblasti ljudskih prava učinile dostupnim javnosti ili kako bi se podstakla debata koja može proizvesti reakciju nadležnih institucija. (npr. Specijalno izvješće o pojavnim oblicima, mehanizmima zaštite i prevencije od nasilja u obitelji)

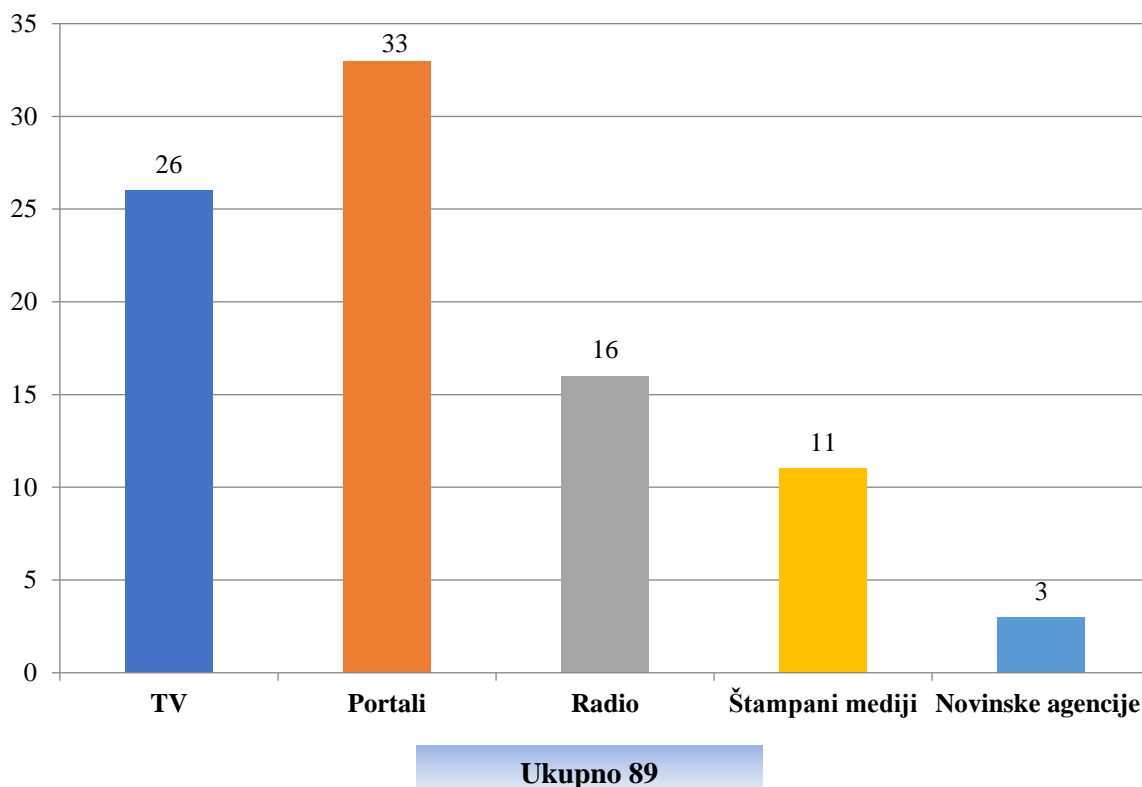
Kontinuirana suradnja s predstavnicima sredstava javnog informiranja realizira se putem koordinacije, planiranja, organiziranja i implementacije aktivnosti u utvrđenim vremenskim rokovima.

Kada su u pitanju konkretne brojke, u izvještajnoj godini Institucija ombudsmana je odgovorila na 89 zahtjeva medija.

Pored audio i video izjava (intervjui, izjave, gostovanja u TV i radio emisijama...), odgovori za medije dostavljani su i pismenim putem. Kada je riječ o suradnji s medijima, u cijelosti su

ispoštovani rokovi koji su uglavnom bili unaprijed zadani i definirani aktuelnim dešavanjima te prirodom posla samih medija.

O aktivnostima Ombudsmana izvještavali su i pisali printani i elektronički mediji. Najčešće korištena novinarska forma u izvještavanju bile su vijesti, izvješća i intervjui. Ombudsmani su u izvještajnoj godini govorili za BHRT, FTV, RTRS, N1, Nova TV, Radio Slobodna Europa, Oslobođenje, Euronews, Dnevni avaz, Glas Srpske, online magazin Žurnal, Fokus.ba, Faktor.ba, portal eTrafika, uključujući neke od lokalnih medija kao što su RTVUSK, Radio Čapljina, Tuzlanski.ba, Mostarski.ba ali i za BIRN, Udruga BH novinari, Mediacentar i dr.

Grafikon 3. Učešće predstavnika Institucije u medijima prema medijskim zahtjevima

Sukladno suvremenim trendovima, procentualno najveći udio zauzimaju elektronički mediji, uz evidentan trend rasta portala u ukupnom broju obraćanja, dok se u nešto manjem broju slučajeva radilo o tiskanim medijima.

U izjavama za medije Ombudsmani su prezentirali ulogu i funkciju Institucije, konkretne predmete koji se nalaze u njezinom radu, preporuke, kao i ostale pokazatelje kojima se ocjenjuje opće stanje ljudskih prava u Bosni i Hercegovini.

U izvještajnoj godini nastavljen je trend iz prethodnih godina po kojem se u fokusu medijske pozornosti nalaze prava djece i diskriminacija po različitim osnovama, a slijede ih pitanja iz oblasti građanskih i političkih te ekonomsko-socijalnih prava.

U domenu dječijih prava, Ombudsmeni su za medije govorili o temi djece žrtava trgovine ljudima, prevenciji i zaštiti djece od seksualne eksploatacije, vršnjačkom nasilju, maloljetničkim brakovima i brojnim drugim temama od značaja za ostvarivanje dječijih prava.

Kada je riječ o diskriminaciji, Ombudsmeni su u svojim izjavama za medije govorili o diskriminaciji na osnovu dobi, rodnoj diskriminaciji, mobingu, govoru mržnje i drugim temama.

U izjavama o temi ostvarivanja građanskih i političkih prava, Ombudsmeni su, između ostalog, govorili o položaju povratnika, slobodi izražavanja, statusu i pravima novinara i sl.

U oblasti ekonomsko-socijalnih prava, bilo je riječi o pravima iz radnih odnosa, socijalnoj skrbi, zdravstvu i obrazovanju.

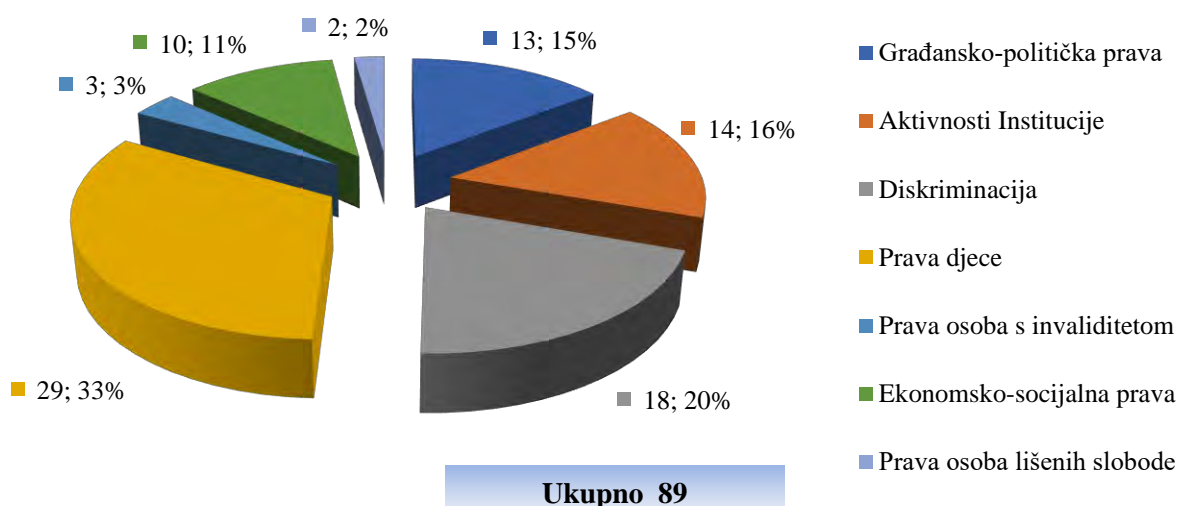
U izjavama za medije Ombudsmeni ili drugi predstavnici Institucije govorili su i o drugim oblastima ljudskih prava i osnovnih sloboda, uključujući prava osoba s invaliditetom, prava osoba lišenih slobode i dr. Shodno tomu, neke od tema ticale su se statusa roditelja njegovatelja, inkluzije osoba s invaliditetom, uvjeta u kazneno-popravnim ustanovama i dr.

U izvještajnoj godini Ombudsmeni su samostalno ili u suradnji s drugim (međunarodnim) institucijama organizirali pres-konferencije na kojima su prezentirane informacije od značaja za rad ove institucije, posebno kada su u pitanju godišnji ili specijalna izvješća Institucije.

Ombudsmeni su istodobno, u formi saopćenja za javnost, istakli da se osobama sa invaliditetom mora omogućiti jednako uživanje ljudskih prava i ravnopravno učešće u upravljanju društvom u kome žive, podsjetili na potrebu očuvanja romskog jezika i kulture kao neodvojivog dijela identiteta romskih zajednica, najoštrije osudili svaki vid nasilja i prijetnji usmjerenih protiv novinara te skrenuli pozornost javnosti na potrebe i prava starijih osoba, ali i na važnost njihovog doprinosa obiteljima, zajednicama i društvu u cjelini.

Prepoznajući važnost slobodnog pristupa informacijama, kao suštinskog obilježja transparentnog i odgovornog rada, te ostajući opredijeljeni da trajno djeluju u tom pravcu, Ombudsmeni omogućava široj javnosti uvid u svoj rad, ne zadržavajući se samo u okvirima obveza u ovom polju koje definira Zakon o slobodi pristupa informacijama na razini institucija BiH. Ova svoja nastojanja Ombudsmeni realiziraju pravodobnim objavljivanjem svih relevantnih informacija na zvaničnoj internet-prezentaciji www.ombudsman.gov.ba, putem prezentiranja svojih akata, preporuka i obavijesti o radu i aktivnostima ove institucije u svezi s događajima i pitanjima od značaja za ostvarivanje ljudskih prava u BiH.

U 2025. godini na ovoj stranici objavljeno je više od 496 različitih sadržaja. U tom razdoblju ostvaren je 55.391 posjet, prigodom čega je pregledano više od 133.301 stranica sa sadržajima koji su objavljeni. Najviše posjeta zabilježeno je iz Bosne i Hercegovine, SAD-a, Srbija, Njemačke, Hrvatske, Holandije, Kine i Austrije.

Grafikon 4. Učešće nastupa u medijima raspoređeno po odjelima

Da bismo određeno društvo okarakterizirali kao demokratsko i posvećeno vladavini prava ono mora da jamči i štiti slobodu mišljenja i izražavanja, i da u tom kontekstu osigura medijske slobode. Mediji obavljaju važnu društvenu ulogu jer ukazuju i istražuju zlouporabe tijela vlasti, kršenja prava i sloboda pojedinaca, neetično postupanje ili zlouporabu ovlasti. Kroz svoj rad novinari upoznaju javnost, te omogućuju građanima da utječu na kreiranje i provođenje javnih politika. Oni aktualiziraju pitanja i probleme s kojima se suočava jedno društvo, doprinose otvaranju debate, te stvaraju mogućnosti da sve zainteresirane strane izraze svoj stav i tako upoznaju javnost, doprinoseći razini demokratičnosti u jednom društvu, izgradnji društva koje tolerira i prihvata druge stavove i uvjerenja, te teži ka punoj ravnopravnosti svih pojedinaca i skupina. Novinari ne mogu obavljati navedene zadatke i profesionalne obveze ukoliko nisu zaštićeni od napada, pritisaka i prijetnji u jednom društvu.

Na sličan način i nacionalne institucije za ljudska prava ukazuju na povrede prava i sloboda u jednoj zemlji, obavještavajući nadležna tijela i upoznavajući javnost s ciljem jačanja i promoviranja dobre uprave i vladavine prava. U tom smislu suradnja s medijima, odnosno novinarima je značajna za ukupan rad nacionalnih institucija za ljudska prava. Isto tako, nacionalne institucije za ljudska prava kroz svoj rad pružaju pomoć novinarima u njihovom radu, počevši od provođenja zakona o slobodnom pristupu informacijama do zaštite prava novinara. Naravno, to ne oslobađa novinare potrebe da provjeravaju informacije, i da sukladno s profesionalnim obvezama osobama na koje se te informacije odnose omoguće da se izjasne i pruže svoje odgovore.

Ombudsmani ostaju čvrsto pri stavu da su mediji značajan partner u promoviranju ljudskih prava i kreiranju svijesti o potrebi prevencije njihovog kršenja, te izražavaju spremnost na dalje jačanje međusobne suradnje. Javnost je dvostruko važna kada je riječ o radu Ombudsmana: prvo, njegov rad je javan i, drugo, javnost je dragocjeni saveznik Ombudsmana u ostvarivanju njegove funkcije zaštitnika ljudskih prava. Konačno, ako mediji ne prepoznaju značaj Institucije ombudsmana za ljudska prava, postavlja se pitanje da li aktivnosti ove institucije predstavljaju teme od javnog interesa.

13.1. Značaj medija za javnost

Mediji su po prirodi saveznici Institucije ombudsmana za ljudska prava, ali s obzirom na probleme s kojima se suočavaju, sami mediji utječu na način izvještavanja, što često zavisi od uređivačke politike medijske kuće koja je u pitanju. Pišući o aktivnostima Ombudsmana, mediji po pravilu čine njegov rad transparentnim, učinkovitim i jačaju njegov autoritet. S druge strane, pišući o zbivanjima u društvu, mediji dostavljaju Ombudsmanu BiH informacije o kršenju ljudskih prava, na osnovu kojih Ombudsman po sopstvenoj inicijativi pokreće istrage.

U radu Ombudsmana mediji imaju veliku i značajnu ulogu - mogu da ga afirmiraju, ali i informiraju o slučajevima kršenja ljudskih prava, utječu na formiranje javnog mnijenja i mobiliziraju podršku.

Preko medijskih napisa Ombudsman dolazi do informacija o konkretnim primjerima kršenja ljudskih prava, kao i informacija i podataka potrebnih za stjecanje šireg uvida u stanje ljudskih prava. Istodobno, preko medija Ombudsman upoznaje građane s rezultatima svojih istraživanja i preporukama koje je formulisao s ciljem potpunijeg ostvarivanja i učinkovitije zaštite ljudskih prava.

XIV. PREPORUKE OMBUDSMANA

Ombudsmani, sukladno s člankom 32. Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, nakon provedenog postupka istraživanja odgovornom tijelu mogu dati preporuke, s ciljem otklanjanja uočenih povreda ljudskih prava. Tijela koja dobiju takve preporuke dužna su pismeno odgovoriti i obavijestiti Ombudsmane o učinku preporuka u roku koji su Ombudsmani odredili.

Ako odgovorno tijelo ne poduzme mjere iz preporuke ili ako ne obavijesti Ombudsmane o razlozima njihovog nepoduzimanja, Ombudsmani neposredno višem tijelu ukazuju na tijek predmeta i na dalje preporuke. Slijedi tabelarni prikaz preporuka upućenih u prošloj godini i način njihovog realiziranja:

TABELARNI PRIKAZ PREPORUKA

BROJ PREPORUKE	BROJ PREDMETA	UPUĆEN TIJELU	POVREDA PRAVA	DATUM IZDAVANJA PREPORUKE	REALIZACIJA	ZPRIMLJEN ODGOVOR
P-1/25	Ž-SA-08-835/24,	OPĆINA CENTAR SARAJEVO SLUŽBA ZA LOKALNO EKONOMSKI RAZVOJ SARAJEVO	19 - UPRAVA	15.1.2025	REALIZIRANA	DA
P-2/25	Ž-LI-04-192/24,	JAVNO KOMUNALNO PODUZEĆE "KUPRES" D.O.O. KUPRES	21 - KOMUNALNE USLUGE	13.1.2025	REALIZIRANA	DA
P-3/25	Ž-SA-04-1190/24,	JAVNO PODUZEĆE "VODOVOD I KANALIZACIJA" D.O.O. ZENICA ZENICA	17 - JAVNE ISPRAVE	15.1.2025	REALIZIRANA	DA
P-4/25	Ž-SA-05-1124/23,	VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO RAZVOJNA BANKA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE NADZORNI ODBOR SARAJEVO	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	15.1.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-5/25	Ž-SA-06-861/24,	SEKRETARIJAT PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH KOLEGIJ SEKRETARIJATA SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-11 - NA OSNOVU ETNIČKE PRIPADNOSTI	15.1.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-6/25	Ž-SA-06-553/24,	DRŽAVNA AGENCIJA ZA ISTRAGE I ZAŠTITU ISTOČNO SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-12 - NA OSNOVU NACIONALNOG ILI SOCIJALNOG PORIJEKLA	15.1.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-7/25	Ž-SA-01-860/24,	JU „CENTAR ZA SOCIJALNI RAD „PROZOR – RAMA“ PROZOR – RAMA	13 - PRAVA DJETETA	20.1.2025	REALIZIRANA	DA
P-8/25	Ž-SA-01-865/24,	SLUŽBA SOCIJALNE ZAŠTITE OPĆINE ILIDŽA ILIDŽA	13 - PRAVA DJETETA	20.1.2025	REALIZIRANA	DA
P-9/25	Ž-SA-08-410/24,	ŽUPANIJSKI SUD U SARAJEVU SARAJEVO	09 - PRAVOSUĐE	23.1.2025	NIJE REALIZIRANA	DA

P-10/25	Ž-SA-06-1136/24,	FEDERALNO MINISTARSTVO ZDRAVSTVA SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA	24.1.2025	NIJE REALIZIRANA	NE
P-11/25	Ž-SA-04-913/24,	MINISTARSTVO ZA LJUDSKA PRAVA I IZBJEGLICE BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO	20 - RATNE ŠTETE	23.1.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-12/25	Ž-BL-02-72/24,	MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE GRAD BANJA LUKA	12 - OSOBE SA INVALIDITETOM	24.1.2025	REALIZIRANA	DA
P-13/25	Ž-BL-05-523/24,	GRAD BANJALUKA ODJELJENJE ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE I KOMUNALNU POLICIJU ODSJEK ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE URBANISTIČKO-GRAĐEVINSKA INSPEKCIJA	32 - INSPEKCIJE	24.1.2025	REALIZIRANA	DA
P-14/25	Ž-BL-05-669/24,	GRAD DOBOJ	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-2 - ODBIJANJE PRISTUPA INFORMACIJAMA	24.1.2025	REALIZIRANA	DA
P-15/25	Ž-SA-05-943/23,	MINISTARSTVO ZDRAVSTVA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	27.1.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-16/25	Ž-LI-04-145/24,	SREDNJA ŠKOLA „TIN UJEVIĆ“ GLAMOČ, N/R RAVNATELJICE	10 - RADNI ODNOSI	28.1.2025	REALIZIRANA	DA
P-17/25	Ž-BL-05-778/24,	UNSKO-SANSKA ŽUPANIJA ŽUPANIJSKO PRAVOBRANITELJSTVO, BIHAĆ	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	3.2.2025	NIJE REALIZIRANA	NE
P-18/25	Ž-BL-05-462/24,	POLICIJSKA UPRAVA ZVRNIK POLICIJSKA STANICA BRATUNAC	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	3.2.2025	REALIZIRANA	DA
P-19/25	Ž-BL-06-517/24,	PON- GRAD BIHAĆ	01 - DISKRIMINACIJA	7.2.2025	REALIZIRANA	DA
P-20/25	Ž-BL-05-575/24,	PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO – SEKRETARIJAT, ODVJETNIČKA KANCELARIJA RADIĆ	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	7.2.2025	REALIZIRANA	NE
P-21/25	Ž-SA-04-791/24, Ž-SA-04-801/24, Ž-SA-04-803/24, Ž-SA-06-995/24,	MINISTARSTVO ZDRAVSTVA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA, 23 - ZDRAVSTVO	13.2.2025	NIJE REALIZIRANA	NE
P-22/25	Ž-SA-05-847/24,	ŽALBENO VIJEĆE PRI VIJEĆU MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	13.2.2025	REALIZIRANA	DA
P-23/25	Ž-BL-05-639/24,	VISOKA ŠKOLA ZA USLUŽNI BIZNIS SOKOLAC - ISTOČNO SARAJEVO, SVEUČILIŠTE U NOVOM SADU FAKULTET SPORTA I TJELESNOG VASPITANJA, KANCELARIJA DEKANA NOVI SAD	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-2 - ODBIJANJE PRISTUPA INFORMACIJAMA	11.2.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA

P-24/25	Ž-BR-05-248/24,	GRADONAČELNIKU BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE, SKUPŠTINI BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE - ZASTUPNICIMA SKUPŠTINE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	13.2.2025	REALIZIRANA	DA
P-25/25	Ž-SA-05-924/24,	OPĆINA CENTAR SARAJEVO SARAJEVO	32 - INSPEKCIJE	13.2.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-26/25	Ž-SA-05-1195/24,	OPĆINA USORA USORA	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	13.2.2025	REALIZIRANA	DA
P-27/25	Ž-SA-08-1008/24,	OPĆINA CENTAR SARAJEVO	19 - UPRAVA	13.2.2025	REALIZIRANA	DA
P-28/25	Ž-SA-05-1323/24,	FEDERALNA UPRAVA POLICIJE SARAJEVO	05 - POLICIJA	13.2.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-29/25	Ž-SA-05-1291/24,	BOSNA I HERCEGOVINA, REPUBLIKA SRPSKA, MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA, POLICIJSKA UPRAVA DOBOJ, POLICIJSKA STANICA MODRIČA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	13.2.2025	REALIZIRANA	DA
P-30/25	Ž-BL-04-768/23, Ž-SA-04-1002/23, Ž-SA-04-1213/23,	FEDERALNO MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE POLITIKE MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE SKRBI REPUBLIKE SRPSKE	21 - KOMUNALNE USLUGE, 24 - SOCIJALNA SKRB	13.2.2025	REALIZIRANA	DA
P-31/25	Ž-BL-07-665/24,	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA UNSKO-SANSKE ŽUPANIJE, POLICIJSKA STANICA VELIKA KLADUŠA	07 – ZATVORI	14.2.2025	REALIZIRANA	DA
P-32/25	Ž-BL-05-576/24,	GRAD BANJA LUKA, ODJELJENJE ZA PROMET I PUTEVE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	14.2.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-33/25	Ž-BL-05-768/24,	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA SREDNJOBOSANSKE ŽUPANIJE, AGENCIJA ZA PREVENCIJU KORUPCIJE I KOORDINACIJU BORBE PROTIV KORUPCIJE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	14.2.2025	REALIZIRANA	DA
P-34/25	Ž-BL-01-608/23,	VLADA REPUBLIKE SRPSKE, MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE SKRBI, JZU INSTITUT ZA JAVNO ZDRAVSTVO REPUBLIKE SRPSKE, VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE, FEDERALNO MINISTARSTVO ZDRAVSTVA, ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE	13 - PRAVA DJETETA	14.2.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-35/25	Ž-BL-08-425/24, Ž-BL-08-443/24, Ž-BL-08-454/24, Ž-BL-08-542/24,	VIJEĆE MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE	19 - UPRAVA	14.2.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-36/25	Ž-LI-04-197/24, Ž-LI-04-198/24, Ž-LI-04-5/25, Ž-LI-04-6/25, Ž-LI-05-200/24,	MINISTARSTVO ZNANOSTI, PROSVJETE KULTURE I SPORTA ŽUPANIJE 10	10 - RADNI ODNOSI, 32 - INSPEKCIJE	27.2.2025	REALIZIRANA	DA

P-37/25	Ž-BL-08-396/24,	OPĆINA STANARI	19 - UPRAVA	6.3.2025	REALIZIRANA	DA
P-38/25	Ž-BL-05-625/24,	MINISTARSTVA UNUTARNJIH POSLOVA REPUBLIKE SRPSKE	05 - POLICIJA	6.3.2025	REALIZIRANA	DA
P-39/25	Ž-BL-05-713/24,	VISOKA ŠKOLA ZA USLUŽNI BIZNIS SOKOLAC - ISTOČNO SARAJEVO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-2 - ODBIJANJE PRISTUPA INFORMACIJAMA	6.3.2025	REALIZIRANA	DA
P-40/25	Ž-SA-05-1171/24,	KJKP „POKOP“ DOO SARAJEVO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	7.3.2025	REALIZIRANA	DA
P-41/25	Ž-SA-04-1180/24,	PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE - SEKRETARIJAT SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	7.3.2025	NIJE REALIZIRANA	NE
P-42/25	Ž-SA-06-816/23,	JAVNA USTANOVA CENTAR ZA KULTURU LUKAVAC	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	7.3.2025	NIJE REALIZIRANA	NE
P-43/25	Ž-SA-01-1101/24,	MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI, KULTURE I SPORTA USK BIHAĆ	13 - PRAVA DJETETA	7.3.2025	NIJE REALIZIRANA	NE
P-44/25	Ž-SA-06-567/19,	JAVNA ZDRAVSTVENA USTANOVA BOLNICA ISTOČNO SARAJEVO KASINDOL	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	10.3.2025	NIJE REALIZIRANA	NE
P-45/25	Ž-SA-05-852/24,	FEDERALNO MINISTARSTVO ZDRAVSTVA SARAJEVO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	10.3.2025	REALIZIRANA	NE
P-46/25	Ž-SA-02-149/25,	MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO	12 - OSOBE SA INVALIDITETOM	11.3.2025	REALIZIRANA	NE
P-47/25	Ž-BL-06-512/24,	SVEUČILIŠTE SINERGIJA	01 - DISKRIMINACIJA	17.3.2025	NIJE REALIZIRANA	NE
P-48/25	Ž-BL-06-650/24,	KANCELARIJA ZA HARMONIZACIJU, KOORDINACIJU I SUSTAVE PLAĆANJA U POLJOPRIVREDI, ISHRANI I RURALNOM RAZVOJU BOSNE I HERCEGOVINE	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	17.3.2025	REALIZIRANA	DA
P-49/25	Ž-BL-06-631/24,	SVEUČILIŠTE U ZENICI	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	17.3.2025	REALIZIRANA	DA
P-50/25	Ž-BL-04-700/24,	ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA UNSKO-SANSKE ŽUPANIJE	23 - ZDRAVSTVO	17.3.2025	NIJE REALIZIRANA	NE
P-51/25	Ž-BL-06-262/24,	ŽUPANIJSKO JAVNO PRAVOBRANITELJSTVO SREDNJOBOSANSKE ŽUPANIJE	01 - DISKRIMINACIJA	17.3.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-52/25	Ž-BL-05-655/24,	PON- REPUBLIKA SRPSKA, MINISTARSTVO FINACIJA, PORESKA UPRAVA	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	17.3.2025	REALIZIRANA	DA

P-53/25	Ž-BL-01-10/25, Ž-BL-01-34/25, Ž-BL-01-430/24, Ž-BL-01-492/24, Ž-BL-01-502/24, Ž-BL-01-504/24, Ž-BL-01-643/24,	VLADA REPUBLIKE SRPSKE, MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE SKRBI, JAVNI FOND ZA DJEČIJU ZAŠTITU REPUBLIKE SRPSKE	13 - PRAVA DJETETA	17.3.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-54/25	Ž-MO-08-149/24,	OPĆINSKI SUD U LJUBUŠKOM LJUBUŠKI	09 - PRAVOSUĐE -- 09-3 - IZVRŠENJE PRESUDA	19.3.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-55/25	Ž-BL-04-381/22,	PORESKA UPRAVA REPUBLIKE SRPSKE, PODRUČNI CENTAR BANJA LUKA REPUBLIČKA UPRAVA ZA GEODETSKE I IMOVINSKO-PRAVNE POSLOVE REPUBLIKE SRPSKE	10 - RADNI ODNOSI	18.3.2025	REALIZIRANA	DA
P-56/25	Ž-BL-05-47/25,	GRAD DOBOJ	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	18.3.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-57/25	Ž-SA-06-1045/24,	AGENCIJA ZA JAVNE NABAVKE BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO, N/R DIREKTORA	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	19.3.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-58/25	Ž-SA-04-1308/24,	JAVNA USTANOVA DOM ZDRAVLJA ŽUPANIJE SARAJEVO, N/R GENERALNOG DIREKTORA	23 - ZDRAVSTVO	19.3.2025	REALIZIRANA	DA
P-59/25	Ž-SA-01-12/25,	OPĆINSKI SUD U SARAJEVU	13 - PRAVA DJETETA	19.3.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-60/25	Ž-SA-05-17/25,	„SARAJEVO PUTEVI“ D.D. SARAJEVO, NA ZNANJE: VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	19.3.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-61/25	Ž-BL-05-694/24,	OPĆINA ŽEPČE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	21.3.2025	REALIZIRANA	DA
P-62/25	Ž-BL-05-775/24,	PRIVREDNA KOMORA REPUBLIKE SRPSKE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	21.3.2025	REALIZIRANA	DA
P-63/25	Ž-BL-01-557/23,	OSNOVNI SUD BANJA LUKA, OKRUŽNO JAVNO TUŽITELJSTVO BANJA LUKA CENTAR ZA SOCIJALNI RAD BANJA LUKA	13 - PRAVA DJETETA -- 13-1 - CENTRI ZA SOCIJALNI RAD	21.3.2025	REALIZIRANA	DA
P-64/25	Ž-LI-05-181/24,	SKUPŠTINA ŽUPANIJE 10	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	27.3.2025	REALIZIRANA	DA
P-65/25	Ž-LI-05-140/24,	OPĆINA GORNJI VAKUF USKOPLJE	32 - INSPEKCIJE	27.3.2025	REALIZIRANA	DA
P-66/25	Ž-BL-05-781/24,	JU ŽUPANIJSKI FOND ZA POMOĆ U STAMBENOM ZBRINJAVANJU I ZAPOŠLJAVANJU BORAČKE POPULACIJE, PROGNANIH OSOBA I SOCIJALNO UGROŽENIH KATEGORIJA BIHAĆ	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	27.3.2025	REALIZIRANA	DA
P-67/25	Ž-BL-04-750/24,	ODS „ELEKTROKRAJINA“ A.D. BANJA LUKA	21 - KOMUNALNE USLUGE	28.3.2025	NIJE REALIZIRANA	DA

P-68/25	Ž-BL-05-174/24,	OPĆINA SANSKI MOST, OPĆINSKO VIJEĆE	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	28.3.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-69/25	Ž-BL-05-18/25,	VLADA UNSKO-SANSKE ŽUPANIJE MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI, KULTURE I SPORTA, VLADA UNSKO- SANSKE ŽUPANIJE MINISTARSTVO PRAVDE I PRAVOSUĐA	05 - POLICIJA	28.3.2025	REALIZIRANA	DA
P-70/25	Ž-BL-04-427/24,	GOSPODARSKO DRUŠTVO "KOSMOS" A.D. BANJA LUKA	25 - MIROVINE	28.3.2025	NIJE REALIZIRANA	NE
P-71/25	Ž-BL-05-730/24,	REPUBLIČKA UPRAVA ZA GEODETSKE I IMOVINSKO-PRAVNE POSLOVE BANJA LUKA, PODRUČNA JEDINICA KOZARSKA DUBICA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-2 - ODBIJANJE PRISTUPA INFORMACIJAMA	28.3.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-72/25	Ž-SA-06-340/24,	GRAD ZENICA, GRADSKA UPRAVA GRADONAČELNIK ZENICA	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	28.3.2025	REALIZIRANA	DA
P-73/25	Ž-SA-05-338/23,	BOSNA I HERCEGOVINA FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE VLADA SARAJEVO	15 – IMOVINSKO-PRAVNI	28.3.2025	REALIZIRANA	NE
P-74/25	Ž-SA-05-1216/24,	BOSNA I HERCEGOVINA FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE FEDERALNO MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE POLITIKE SARAJEVO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	28.3.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-75/25	Ž-SA-06-196/25,	PARLAMENT FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE, ZASTUPNIČKI DOM DOM N/R PREDsjedNICE FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-09 - NA OSNOVU JEZIKA	1.4.2025	NIJE REALIZIRANA	NE
P-76/25	Ž-MO-04-65/24, Ž- MO-04-65/24,	JKP "ČAPLJINA" D.O.O ČAPLJINA, ČAPLJINA	21 - KOMUNALNE USLUGE	2.4.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-77/25	Ž-BL-01-187/25, Ž- BR-01-120/25, Ž-BR- 01-94/25, Ž-BR-01- 95/25, Ž-BR-01-96/25,	VLADA BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE	13 - PRAVA DJETETA	4.4.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-78/25	Ž-BR-05-13/25,	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA REPUBLIEK SRPSKE, POLICIJSKA STANICA JANJA JANJA	05 - POLICIJA	4.4.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-79/25	Ž-BL-04-12/25,	MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA BOSNE I HERCEGOVINE	10 - RADNI ODNOSI	4.4.2025	REALIZIRANA	DA

P-80/25	Ž-BL-01-627/23,	SAVJET MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE GENERALNI SEKRETARIJAT, MINISTARSTVO SIGURNOSTI BOSNE I HERCEGOVINE DIREKCIJA ZA KOORDINACIJU POLICIJSKIH TIJELA U BIH FEDERALNO MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA POLICIJA BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE	13 - PRAVA DJETETA	4.4.2025	REALIZIRANA	DA
P-81/25	Ž-BL-08-679/24,	MINISTARSTVO OBRANE BOSNE I HERCEGOVINE	19 - UPRAVA	4.4.2025	REALIZIRANA	DA
P-82/25	Ž-BL-04-660/24,	„ELEKTROPRENOS BIH“ A.D. BANJA LUKA	21 - KOMUNALNE USLUGE	4.4.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-83/25	Ž-BL-01-172/25, Ž- BL-01-187/25, Ž-BR- 01-94/25, Ž-BR-01- 95/25, Ž-BR-01-96/25,	VIJEĆE MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE MINISTARSTVO ZA LJUDSKA PRAVA I IZBJEGLICE BOSNE I HERCEGOVINE, MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA BOSNE I HERCEGOVINE, VLADA BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE, ODJEL ZA ZDRAVSTVO I OSTALE USLUGE POLICIJA BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE TUŽITELJSTVO BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE	13 - PRAVA DJETETA	8.4.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-84/25	Ž-BL-06-17/25,	SVEUČILIŠTE U BIHAĆU	01 - DISKRIMINACIJA	14.4.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-85/25	Ž-BL-05-49/25,	GRAD BANJA LUKA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	14.4.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-86/25	Ž-BL-06-745/24,	MINISTARSTVO RADA I BORAČKO- INVALIDSKE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-06 - PODSTICANJE NA DISKRIMINACIJU	15.4.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-87/25	Ž-SA-08-118/25,	FEDERALNA UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE N/R: DIREKTORA	32 - INSPEKCIJE	25.4.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-88/25	Ž-SA-02-119/25,	MINISTARSTVO ZA RAD, SOCIJALNU POLITIKU, RASELJENE OSOBE I IZBJEGLICE ŽUPANIJE SARAJEVO N/R MINISTRA OPĆINA NOVI GRAD, N/R NAČELNIKA JU „ŽUPANIJSKI CENTAR ZA SOCIJALNI RAD“ SARAJEVO SLUŽBA SOCIJALNE SKRBI OPĆINE NOVI GRAD N/R DIREKTORA	12 - OSOBE SA INVALIDITETOM	25.4.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-89/25	Ž-SA-05-67/25,	VLADA ŽUPANIJE SARAJEVO MINISTARSTVO PRIVREDE ŽUPANIJE SARAJEVO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	25.4.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA

P-90/25	Ž-SA-05-1025/24,	FEDERALNA UPRAVA POLICIJE MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA ŽUPANIJE SARAJEVO, JU ŽUPANIJSKI CENTAR ZA SOCIJALNI RAD SARAJEVO, OSNOVNA ŠKOLA „OSMAN NURI HADŽIĆ“	05 - POLICIJA	25.4.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-91/25	Ž-SA-04-843/24,	ŽUPANIJSKO JAVNO KOMUNALNO PODUZEĆE „RAD“ D.O.O. SARAJEVO N/R DIREKTORA	10 - RADNI ODNOSI	25.4.2025	REALIZIRANA	DA
P-92/25	Ž-SA-07-73/25,	KAZNENO-POPRAVNI ZAVOD TUZLA N/R DIREKTORA, FEDERALNO MINISTARSTVO PRAVDE KOMISIJA ZA UVJETNI OTPUST	07 - ZATVORI	25.4.2025	OSTVARENA SURADNJA	NE
P-93/25	Ž-SA-01-404/25,	OPĆINSKI SUD U SARAJEVU, N/R PREDSJEDNIKA SUDA	13 - PRAVA DJETETA	25.4.2025	REALIZIRANA	NE
P-94/25	Ž-SA-08-1294/24,	GRAD ZENICA GRADSKA UPRAVA GRADONAČELNIK, GRADSKO VIJEĆE ZENICA	19 - UPRAVA	25.4.2025	REALIZIRANA	
P-95/25	Ž-LI-04-32/25,	PON - ŠGD "HERCEGBOSANSKE ŠUME" D.O.O. KUPRES	10 - RADNI ODNOSI	30.4.2025	REALIZIRANA	DA
P-96/25	Ž-BL-01-538/24,	MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE SKRBI REPUBLIKE SRPSKE, SVEUČILIŠNO- KLINIČKI CENTAR BANJA LUKA, KLINIKA ZA PSIHIJATRIJU, CENTAR ZA SOCIJALNI RAD PRIJEDOR, JZU DOM ZDRAVLJA PRIJEDOR, OSNOVNI SUD U PRIJEDORU, OKRUŽNO JAVNO TUŽITELJSTVO U PRIJEDORU	13 - PRAVA DJETETA	30.4.2025	REALIZIRANA	DA
P-97/25	Ž-BL-05-28/25,	GRADSKA UPRAVA GRAD BANJA LUKA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	30.4.2025	DJELOMIČNO REALIZIRANA	NE
P-98/25	Ž-BL-05-622/24,	GRADSKA UPRAVA GRAD BANJA LUKA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	30.4.2025	NIJE REALIZIRANA	NE
P-99/25	Ž-BL-06-133/25,	JZU ZAVOD ZA MEDICINU RADA I SPORTA REPUBLIKE SRPSKE	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	30.4.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-100/25	Ž-BL-05-15/25,	JU SLUŽBENI GLASNIK REPUBLIKE SRPSKE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	30.4.2025	NIJE REALIZIRANA	NE
P-101/25	Ž-BL-05-417/24,	ZAVOD ZA PLANIRANJE RAZVOJA ŽUPANIJE SARAJEVO	15 – IMOVINSKO-PRAVNI	5.5.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-102/25	Ž-MO-06-89/23,	OPĆINA NEVESINJE, ODJELJENJE ZA PROSTORNO UREĐENJE I STAMBENO- KOMUNALNE POSLOVE NEVESINJE	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-11 - NA OSNOVU ETNIČKE PRIPADNOSTI	8.5.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-103/25	Ž-MO-05-168/24, Ž- MO-05-169/24, Ž-MO- 05-171/24,	MINISTARSTVO PRAVOSUĐA, UPRAVE I LOKALNE SAMOUPRAVE HNK MOSTAR	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-2 - ODBIJANJE PRISTUPA INFORMACIJAMA	8.5.2025	REALIZIRANA	DA

P-104/25	Ž-SA-01-994/24,	VIJEĆE ZA TISAK I ONLINE MEDIJE BOSNE I HERCEGOVINE, SARAJEVO	13 - PRAVA DJETETA	8.5.2025	NIJE REALIZIRANA	NE
P-105/25	Ž-SA-04-936/21,	VLADA ŽUPANIJE SARAJEVO, SARAJEVO	11 - OBRAZOVANJE -- 11-4 - VISOKO OBRAZOVANJE	9.5.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-106/25	Ž-SA-04-1276/24,	ŽUPANIJA SARAJEVO ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA	23 - ZDRAVSTVO	19.6.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-107/25	Ž-SA-05-237/25, Ž-SA-05-241/25, Ž-SA-05-283/25,	KLINIČKI CENTAR SVEUČILIŠTA U SARAJEVU - PRIVREMENI UPRAVNI ODBOR	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	16.5.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-108/25	Ž-BL-05-134/25,	PRIVREMENI NADZORNI ODBOR JP „VETERNIARSKA STANICA“ D.O.O., VELIKA KLADUŠA	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	15.5.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-109/25	Ž-BL-01-80/25,	VLADA UNSKO-SANSKE ŽUPANIJE, MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI, KULTURE I SPORTA UNSKO-SANSKE ŽUPANIJE	13 - PRAVA DJETETA	14.5.2025	NIJE REALIZIRANA	NE
P-110/25	Ž-BL-01-86/25,	OSNOVNA ŠKOLA „BRANKO RADIČEVIĆ“, CENTAR ZA SOCIJALNI RAD BANJA LUKA, MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE SKRBI REPUBLIKE SRPSKE, MINISTARSTVO PROSVJETE I KULTURE REPUBLIKE SRPSKE	13 - PRAVA DJETETA	15.5.2025	REALIZIRANA	DA
P-111/25	Ž-BR-05-178/24,	SLUŽBA ZA EKONOMSKI RAZVOJ, PODUZETNIŠTVU I POLJOPRIVREDU GRADA TUZLA, SLUŽBA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE GRADA TUZLA	15 – IMOVINSKO-PRAVNI	16.5.2025	REALIZIRANA	DA
P-112/25	Ž-BR-04-23/25,	GRADONAČELNIK BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE, SKUPŠTINA BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE, ZASTUPNICI SKUPŠTINE	23 - ZDRAVSTVO	16.5.2025	REALIZIRANA	NE
P-113/25	Ž-BR-06-90/25,	ŽUPANIJA POSAVSKA, ŽUPANIJSKA BOLNICA ORAŠJE,	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-12 - NA OSNOVU NACIONALNOG ILI SOCIJALNOG PODRIJETLA	16.5.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-114/25	Ž-BL-08-84/25,	OSNOVNI SUD U PRNJAVORU	09 - PRAVOSUĐE -- 09-2 - DULJINA TRAJANJA POSTUPKA (ČLANAK 6)	19.5.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-115/25	Ž-SA-04-893/24, Ž-SA-04-894/24, Ž-SA-04-895/24, Ž-SA-04-896/24, Ž-SA-04-897/24, Ž-SA-04-898/24, Ž-SA-04-899/24, Ž-SA-04-900/24, Ž-SA-04-901/24, Ž-SA-04-937/24,	MINISTARSTVO PROMETA ŽUPANIJE SARAJEVO, N/R MINISTRA, OPĆINA NOVO SARAJEVO, SLUŽBA ZA KOMUNALNE I STAMBENE POSLOVE I PROMET SARAJEVO, N/R NAČELNIKA	21 - KOMUNALNE USLUGE	21.5.2025	REALIZIRANA	NE

P-116/25	Ž-SA-06-1167/24,	MINISTARSTVO ZA LJUDSKA PRAVA I IZBJEGLICE SARAJEVO N/R MINISTRA	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-09 - NA OSNOVU JEZIKA	19.5.2025	REALIZIRANA	NE
P-117/25	Ž-SA-06-346/24,	MINISTARSTVO ZA LJUDSKA PRAVA I IZBJEGLICE BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO N/R MINISTRA	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-09 - NA OSNOVU JEZIKA	19.5.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-118/25	Ž-SA-06-48/25,	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA ZENIČKO-DOBOJSKOG ŽUPANIJE, ZENICA N/R MINISTRA	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-10 - NA OSNOVU VJERE	19.5.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-119/25	Ž-SA-06-933/23,	VIJEĆE MINISTARA BIH SARAJEVO MINISTARSTVO PRAVDE BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO, N/R MINISTRA, MINISTARSTVO FINANCIJA I TREZORA SARAJEVO N/R MINISTRA	01 - DISKRIMINACIJA	20.5.2025	NIJE REALIZIRANA	NE
P-120/25	Ž-SA-05-872/24,	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA ŽUPANIJE SARAJEVO N/R MINISTRA, ŽUPANIJSKO TUŽITELJSTVO ŽUPANIJE SARAJEVO N/R GLAVNE TUŽITELJICE, JU ŽUPANIJSKI CENTAR ZA SOCIJALNI RAD SARAJEVO N/R V.D. DIREKTORICE, PSIHIJATRIJSKA BOLNICA ŽUPANIJA SARAJEVO N/R DIREKTORA	05 - POLICIJA	21.5.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-121/25	Ž-SA-04-1099/24,	FEDERALNO MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE POLITIKE SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	21.5.2025	REALIZIRANA	DA
P-122/25	Ž-SA-07-289/25,	KAZNENO-POPRAVNI ZAVOD TUZLA N/R DIREKTORA, FEDERALNO MINISTARSTVO PRAVDE SARAJEVO	07 - ZATVORI	21.5.2025	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA
P-123/25	Ž-SA-08-248/25,	ŽUPANIJA SARAJEVO MINISTARSTVO PROMETA SARAJEVO	19 - UPRAVA	21.5.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-124/25	Ž-BL-05-230/25,	SVEUČILIŠTE U BIHAĆU ISLAMSKI PEDAGOŠKI FAKULTET	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	27.5.2025	NIJE REALIZIRANA	NE
P-125/25	Ž-BL-04-46/25,	FOND ZA IMOVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE REPUBLIKE SRPSKE	25 - MIROVINE	27.5.2025	REALIZIRANA	DA
P-126/25	Ž-BL-05-301/24,	REPUBLIČKA UPRAVA ZA GEODETSKE I IMOVINSKO-PRAVNE POSLOVE REPUBLIKE SRPSKE, PODRUČNA JEDINICA KNEŽEVO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	26.5.2025	REALIZIRANA	DA
P-127/25	Ž-BL-06-112/25,	GRAD TUZLA	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-14 - NA OSNOVU POLITIČKOG ILI DRUGOG UVJERENJA	27.5.2025	REALIZIRANA	DA

P-128/25	Ž-BL-05-608/24,	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA UNSKO-SANSKE ŽUPANIJE	05 - POLICIJA -- 05-1 - ŽALBA NA RAD POLICIJE	27.5.2025	REALIZIRANA	DA
P-129/25	Ž-SA-05-411/25,	OPĆINA KISELJAK, KISELJAK	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-3 - PRAVO NA DVOSTUPNJEVITOST	30.5.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-130/25	Ž-BL-05-151/25,	OPĆINA GORNJI VAKUF, USKOPLJE	02 - MEDIJI I SLOBODA INFORMIRANJA	28.5.2025	REALIZIRANA	DA
P-131/25	Ž-BL-04-105/25, Ž-BL-04-106/25, Ž-BL-04-107/25,	VLADA UNSKO-SANSKE ŽUPANIJE MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI, KULTURE I SPORTA	11 - OBRAZOVANJE -- 11-2 - OSNOVNO OBRAZOVANJE	28.5.2025	REALIZIRANA	DA
P-132/25	Ž-LI-05-57/25,	UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE ŽUPANIJE 10	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	28.5.2025	REALIZIRANA	DA
P-133/25	Ž-LI-08-44/25,	MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA ŽUPANIJE 10	19 - UPRAVA	28.5.2025	REALIZIRANA	DA
P-134/25	Ž-SA-08-758/24,	OPĆINA ŽEPČE OPĆINSKO VIJEĆE ŽEPČE	19 - UPRAVA	30.5.2025	NIJE REALIZIRANA	NE
P-135/25	Ž-BL-01-698/24,	MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA BOSNE I HERCEGOVINE	13 - PRAVA DJETETA	28.5.2025	REALIZIRANA	NE
P-136/25	Ž-SA-06-62/25,	DM DROGERIE MARKT D.O.O. SARAJEVO N/R DIREKTORA	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	30.5.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-137/25	Ž-SA-06-318/25,	MINISTARSTVO ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE ŽUPANIJE SARAJEVO SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA	30.5.2025	REALIZIRANA	NE
P-138/25	Ž-BR-06-246/23,	JAVNOM PODUZEĆU VODOVOD I KANALIZACIJA „SREBRENİK“ D.D. SREBRENİK, DIREKTORU I NADZORNOM ODBORU	01 - DISKRIMINACIJA	30.5.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-139/25	Ž-BR-04-124/24,	ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA TUZLANSKE ŽUPANIJE TUZLA, DIREKTORU	10 - RADNI ODNOSI	30.5.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-140/25	Ž-BR-05-190/24, Ž-BR-05-265/24,	GRAD TUZLA, GRADONAČELNIKU SLUŽBA ZA KOMUNALNE POSLOVE, IZGRADNJU I POSLOVE POSLOVE MJESNIH ZAJEDNICA GRADA TUZLA SLUŽBA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE GRADA TUZLA	15 – IMOVINSKO-PRAVNI, 32 - INSPEKCIJE	30.5.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-141/25	Ž-BR-08-74/25,	ŽUPANIJSKO TUŽITELJSTVO TUZLANSKE ŽUPANIJE, OPĆINSKI SUD U TUZLI	09 - PRAVOSUĐE	30.5.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-142/25	Ž-BR-05-139/23, Ž-BR-05-72/23, Ž-BR-05-79/23,	FEDERALNA UPRAVA ZA GEODETSKE I IMOVINSKO-PRAVNE POSLOVE SEKTOR ZA KATASTAR OPĆINA TEOČAK N/R GRADONAČELNIKA SLUŽBA ZA GEODETSKE I IMOVINSKO-PRAVNE POSLOVE	15 – IMOVINSKO-PRAVNI	30.5.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA

P-143/25	Ž-BL-01-723/24,	JU OŠ „BRANKO RADIČEVIĆ“ BANJA LUKA MINISTARSTVO PROSVJETE I KULTURE REPUBLIKE SRPKSE	13 - PRAVA DJETETA	3.6.2025	REALIZIRANA	DA
P-144/25	Ž-SA-08-1344/24,	MINISTARSTVO KOMUNALNE PRIVREDE, INFRASTRUKTURE, PROSTORNOG UREĐENJA I ZAŠTITE OKOLIŠA ŽUPANIJE SARAJEVO SARAJEVO	19 - UPRAVA	4.6.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-145/25	Ž-SA-04-238/25, Ž- SA-05-247/25,	RUDNIK MRKOG UGLJA „BANOVIĆI“ BANOVIĆI	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA, 10 - RADNI ODNOSI	4.6.2025	REALIZIRANA	DA
P-146/25	Ž-SA-04-1163/23,	MINISTARSTVO ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE ŽUPANIJE SARAJEVO SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	4.6.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-147/25	Ž-BL-05-196/25,	OPĆINA POSUŠJE SLUŽBA ZA IMOVINSKO- PRAVNE, GEODETSKE POSLOVE, PROSTORNO UREĐENJE I ZAŠTITU OKOLIŠA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	5.6.2025	REALIZIRANA	DA
P-148/25	Ž-BL-04-229/25,	PON- MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE SKRBI REPUBLIKE SRPSKE	23 - ZDRAVSTVO	5.6.2025	REALIZIRANA	DA
P-149/25	Ž-BL-05-118/25,	GRADSKA UPRAVA GRAD TUZLA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	5.6.2025	REALIZIRANA	DA
P-150/25	Ž-BL-06-779/24,	MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE, ZNANOST, KULTURU I SPORT ZENIČKO- DOBOJSKE ŽUPANIJE	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-10 - NA OSNOVU VJERE	5.6.2025	REALIZIRANA	DA
P-151/25	Ž-BL-04-552/24,	VLADA REPUBLIKE SRPSKE MINISTARSTVO FINANCIJA	25 - MIROVINE	5.6.2025	REALIZIRANA	NE
P-152/25	Ž-SA-05-302/25,	OPĆINA NOVO SARAJEVO, OPĆINSKI NAČELNIK SARAJEVO	15 – IMOVINSKO-PRAVNI	6.6.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-153/25	Ž-SA-08-128/25,	BOSNA I HERCEGOVINA FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE FEDERALNO MINISTARSTVO PRAVDE SARAJEVO	09 - PRAVOSUĐE	6.6.2025	REALIZIRANA	NE
P-154/25	Ž-MO-01-33/25,	P.P.U. NEDODIJA MOSTAR, MOSTAR	11 - OBRAZOVANJE -- 11-1 - PREDŠKOLSKI ODGOJ	9.6.2025	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA
P-155/25	Ž-LI-08-47/25,	SKUPŠTINA ŽUPANIJE 10, TOMISLAVGRAD	19 - UPRAVA	10.6.2025	REALIZIRANA	DA
P-156/25	Ž-MO-05-131/24,	MINISTARSTVO ZA LJUDSKA PRAVA I IZBJEGLICE BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO FEDERALNO MINISTARSTVO RASELJENIH OSOBA I IZBJEGLICA SARAJEVO GRAD KONJIC	15 – IMOVINSKO-PRAVNI	11.6.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA

P-157/25	Ž-BR-06-128/25,	SVEUČILIŠTE U TUZLI, PRAVNI FAKULTET U TUZLI	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-12 - NA OSNOVU NACIONALNOG ILI SOCIJALNOG PODRIJETLA	12.6.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-158/25	Ž-MO-04-122/24,	SVEUČILIŠNA KLINIČKA BOLNICA MOSTAR MOSTAR	10 - RADNI ODNOSI	13.6.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-159/25	Ž-SA-04-108/25,	FEDERALNI ZAVOD ZA MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE MOSTAR MOSTAR, N/R DIREKTORA	25 - MIROVINE	13.6.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-160/25	Ž-SA-05-229/25,	MINISTARSTVO ZA LJUDSKA PRAVA I IZBJEGLICE BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO, NA ZNANJE: REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ZA RASELJENE OSOBE I MIGRACIJE BANJA LUKA, OPĆINA VIŠEGRAD	05 - POLICIJA	13.6.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-161/25	Ž-SA-07-54/25,	ZAVOD ZA IZVRŠENJE KAZNENIH SANKCIJA, PRITVORA I DRUGIH MJERA BIH ISTOČNA ILIDŽA MINISTARSTVO PRAVDE BIH SARAJEVO	07 - ZATVORI -- 07-1 - KORIŠTENJE ZAVODSKIH POGODNOSTI I POSJETI	13.6.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-162/25	Ž-SA-05-176/25,	JP ELEKTROPRIVREDA BIH 71000 SARAJEVO, N/R RUKOVODITELJA UPRAVE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	16.6.2025	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA
P-163/25	Ž-SA-05-160/25,	MINISTARSTVO ZNANOSTI, PROSVJETE, KULTURE I SPORTA ŽUPANIJE 10 LIVNO N/R MINISTRA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	16.6.2025	REALIZIRANA	DA
P-164/25	Ž-SA-02-412/25,	GRAD SARAJEVO N/R GRADONAČELNIKA JP OLIMPIJSKI BAZEN OTOKA D.O.O. SARAJEVO N/R DIREKTORA	12 - OSOBE SA INVALIDITETOM	16.6.2025	DJELOMIČNO REALIZIRANA	NE
P-165/25	Ž-SA-04-288/25,	MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA BOSNE I HERCEGOVINE, SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	16.6.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-166/25	Ž-SA-06-123/25,	BICIKLISTIČKI SAVEZ FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE N/R PREDSJEDNIKA	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-18 - NA OSNOVU DRUŠTVENOG POLOŽAJA I SPOLA	16.6.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-167/25	Ž-SA-04-1200/23,	KJKP „PARK“ D.O.O. SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	17.6.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-168/25	Ž-LI-06-1/25,	VLADA HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE, LIVNO, N/R PREDSJEDNIKA VLADE HBŽ	01 - DISKRIMINACIJA	18.6.2025	REALIZIRANA	DA
P-169/25	Ž-LI-04-86/25,	OSNOVNA ŠKOLA “GRAHOVO”, N/R RAVNATELJICE, MINISTARSTVO ZNANOSTI, PROSVJETE, KULTURE I ŠPORTA HBŽ LIVNO N/Z MINISTRA	10 - RADNI ODNOSI	18.6.2025	REALIZIRANA	DA
P-170/25	Ž-LI-01-45/25,	PON - MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI, MLADIH, KULTURE I ŠPORTA ŽUPANIJE SREDIŠNJA BOSNA	13 - PRAVA DJETETA	18.6.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA

P-171/25	Ž-BL-05-352/24,	FOND ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA REPUBLIKE SRPSKE FILIJALA DOBOJ N/R RUKOVODITELJICE, TESLIĆ	23 - ZDRAVSTVO	20.6.2025	REALIZIRANA	DA
P-172/25	Ž-BL-08-542/23,	OKRUŽNO JAVNO TUŽITELJSTVO U BIJELEJINI PODRUČNA KANCELARIJA SREBRENICA	26 - TUŽITELJSTVA	23.6.2025	REALIZIRANA	DA
P-173/25	Ž-BL-06-283/25,	VLADA UNSKO-SANSKE ŽUPANIJE	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-15 - NA OSNOVU IMOVNOG STANJA	20.6.2025	NIJE REALIZIRANA	NE
P-174/25	Ž-BL-05-199/25,	OPĆINA SREBRENICA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	20.6.2025	REALIZIRANA	DA
P-175/25	Ž-BL-05-275/25,	GRAD BANJA LUKA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	20.6.2025	NEMA ODGOVORA	DA
P-176/25	Ž-BL-06-60/25,	ŠPD „UNSKO-SANSKE ŠUME“ D.O.O.	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	20.6.2025	REALIZIRANA	DA
P-177/25	Ž-BL-06-517/24,	UNSKO-SANSKA ŽUPANIJA GRAD BIHAĆ, GRADONAČELNIK, SLUŽBA ZA FINACIJE I GOSPODARSTVO, SINDIKALNA ORGANIZACIJA JU „ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE“, BIHAĆ	01 - DISKRIMINACIJA	20.6.2025	REALIZIRANA	DA
P-178/25	Ž-BL-06-123/25,	MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE, ZNANOST, KULTURU I SPORT ZENIČKO-DOBOJSKE ŽUPANIJE	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-17 - NA OSNOVU OBRAZOVANJA	20.6.2025	REALIZIRANA	DA
P-179/25	Ž-SA-08-432/25, OD Ž-SA-08-440/25 DO Ž-SA-08-561/25, Ž-SA-08-567/25 I Ž-SA-08-643/25	VLADA ŽUPANIJE SARAJEVO	19 - UPRAVA	26.6.2025	REALIZIRANA	DA
P-180/25	Ž-BR-05-103/25,	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA TUZLANSKE ŽUPANIJE POLICIJSKA UPRAVI GRADAČAC	05 - POLICIJA	26.6.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-181/25	Ž-BR-04-133/25,	ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA TUZLANSKE ŽUPANIJE	23 - ZDRAVSTVO	26.6.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-182/25	Ž-BR-05-78/25,	MINISTARSTVU UNUTARNJIH POSLOVA TUZLANSKE ŽUPANIJE	05 - POLICIJA	26.6.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-183/25	Ž-BL-05-240/25,	JZU UKC TUZLA UDRUGA GRAĐANA „NDNM“ TUZLA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	30.6.2025	REALIZIRANA	DA
P-184/25	Ž-BL-08-126/25,	OPĆINSKI SUD U ČAPLJINI	09 - PRAVOSUĐE -- 09-3 - IZVRŠENJE PRESUDA	26.6.2025	REALIZIRANA	DA
P-185/25	Ž-BL-04-646/24,	MINISTARSTVO RADA I BORAČKO-INVALIDSKE SKRBI REPUBLIKE SRPSKE	10 - RADNI ODNOSI	1.7.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-186/25	Ž-BL-05-104/25,	GRAD BANJA LUKA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	1.7.2025	REALIZIRANA	DA

P-187/25	Ž-BL-05-191/25,	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA REPUBLIKE SRPSKE POLICIJSKA UPRAVA DOBOJ POLICIJSKA STANICA DERVENTA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-2 - ODBIJANJE PRISTUPA INFORMACIJAMA	1.7.2025	REALIZIRANA	DA
P-188/25	Ž-SA-04-902/24,	JZU DOM ZDRAVLJA JAJCE	10 - RADNI ODNOSI	2.7.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-189/25	Ž-SA-08-78/25,	FEDERALNA UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE N/R DIREKTORICE, SARAJEVO	32 - INSPEKCIJE	2.7.2025	REALIZIRANA	DA
P-190/25	Ž-SA-04-1170/23,	ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA UNSKO-SANSKE ŽUPANIJE, N/R DIREKTORA, BIHAĆ	23 - ZDRAVSTVO	2.7.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-191/25	Ž-SA-04-330/23,	VLADA ŽUPANIJE SARAJEVO, N/R PREMIJERA SVEUČILIŠTE U SARAJEVU, N/R REKTORA NA ZNANJE FAKULTETU POLITIČKIH ZNANOSTI, N/R DEKANA	11 - OBRAZOVANJE -- 11-4 - VISOKO OBRAZOVANJE	2.7.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-192/25	Ž-SA-04-237/24,	KJP CENTAR "SKENDERIJA" D.O.O., SARAJEVO N/R DIREKTORA	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	2.7.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-193/25	Ž-SA-04-617/25,	MINISTARSTVO RADA I BORAČKO- INVALIDSKE SKRBI REPUBLIKE SRPSKE, N/R MINISTRA, BANJA LUKA	25 - MIROVINE	2.7.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-194/25	Ž-SA-04-400/25,	VLADA ŽUPANIJE SARAJEVO MINISTARSTVO KOMUNALNE PRIVREDE, INFRASTRUKTURE, PROSTORNOG UREĐENJA, GRAĐENJA I ZAŠTITE OKOLIŠA, SARAJEVO	21 - KOMUNALNE USLUGE	2.7.2025	REALIZIRANA	DA
P-195/25	Ž-SA-01-1350/24,	JU OŠ „KOVAČIĆI“ SARAJEVO, N/R DIREKTORICE	13 - PRAVA DJETETA	2.7.2025	NIJE REALIZIRANA	NE
P-196/25	Ž-SA-07-592/25,	KAZNENO-POPRAVNI ZAVOD TUZLA TUZLA N/R DIREKTORA FEDERALNO MINISTARSTVO PRAVDE SARAJEVO N/R MINISTRA	07 - ZATVORI	4.7.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-197/25	Ž-LI-04-162/24, Ž-LI- 04-163/24,	MINISTARSTVO ZA LJUDSKA PRAVA I IZBJEGLICE BIH SARAJEVO FEDERALNO MINISTARSTVO ZA RASELJENE OSOBE I IZBJEGLICE SARAJEVO JP ELEKTROPRIVREDA HZ HB MOSTAR OPĆINA GLAMOČ	21 - KOMUNALNE USLUGE	14.7.2025	REALIZIRANA	DA
P-198/25	Ž-LI-05-67/25,	OPĆINSKI SUD U SARAJEVU	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	14.7.2025	REALIZIRANA	DA

P-199/25	Ž-BL-02-165/25,	OPĆINA BRATUNAC, N/R NAČELNIKA, N/R ČLANOVA KOMISIJE ZA UTVRĐIVANJE SPOSOBNOSTI I FUNKCIONALNOG STANJA OSOBA U POSTUPKU OSTVARIVANJA PRAVA I UVJETA IZ SOCIJALNE SKRBI, CENTAR ZA SOCIJALNI RAD BRATUNAC N/R DIREKTORA	12 - OSOBE SA INVALIDITETOM	10.7.2025	REALIZIRANA	DA
P-200/25	Ž-BL-06-247/25,	ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA ŽUPANIJE SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	11.7.2025	REALIZIRANA	DA
P-201/25	Ž-BL-05-263/25,	VOLONTERSKI SERVIS REPUBLIKE SRPSKE	30 - SLOBODA OKUPLJANJA	11.7.2025	NIJE REALIZIRANA	NE
P-202/25	Ž-BL-06-188/25,	DOM ZDRAVLJA „STANA TOMIĆ“ PALE	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	11.7.2025	REALIZIRANA	DA
P-203/25	Ž-MO-05-21/25,	PON- GRAD MOSTAR, URED GRADONAČELNIKA MOSTAR PON-GRAD MOSTAR, ODJEL ZA URBANIZAM I GRAĐENJE GRADA MOSTARA PON-GRAD MOSTAR, ODJEL ZA FINACIJE I NEKRETNINE	15 – IMOVINSKO-PRAVNI	15.7.2025	REALIZIRANA	DA
P-204/25	Ž-SA-06-230/23,	INSTITUT ZA RAZVOJ PREDSEUČILIŠNOG OBRAZOVANJA SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-09 - NA OSNOVU JEZIKA	15.7.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-205/25	Ž-SA-08-230/25,	VLADA ŽUPANIJE SARAJEVO MINISTARSTVO PROMETA SARAJEVO	19 - UPRAVA	15.10.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-206/25	Ž-BL-05-21/25,	OPĆINA CENTAR SARAJEVO	15 – IMOVINSKO-PRAVNI	17.7.2025	REALIZIRANA	DA
P-207/25	Ž-BL-05-248/25,	GRAD BANJA LUKA	32 - INSPEKCIJE	17.7.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-208/25	Ž-BL-08-555/24,	GRAD PRNJAVOR SKUPŠTINA GRADA	19 - UPRAVA	17.7.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-209/25	Ž-BL-05-234/25,	JZU DOM ZDRAVLJA „DR. MUSTAFA ŠEHOVIĆ“ TUZLA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	17.7.2025	REALIZIRANA	DA
P-210/25	Ž-BL-05-239/25,	JP „PANNONICA“ D.O.O. TUZLA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	17.7.2025	REALIZIRANA	DA
P-211/25	Ž-BL-05-242/25,	POREZNA UPRAVA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	17.7.2025	REALIZIRANA	DA
P-212/25	Ž-BL-05-92/25,	GRADSKA UPRAVA GRAD BANJA LUKA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	17.7.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-213/25	Ž-BL-05-75/25,	JP „PUTEVI REPUBLIKE SRPKSE“	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	22.7.2025	NIJE REALIZIRANA	NE
P-214/25	Ž-SA-08-580/25,	SLUŽBA SOCIJALNE SKRBI OPĆINE NOVO SARAJEVO, N/Z: JU ŽUPANIJSKI CENTAR ZA SOCIJALNI RAD SARAJEVO, SLUŽBA SOCIJALNE SKRBI OPĆINE NOVI GRAD, SARAJEVO	19 - UPRAVA	17.7.2025	NIJE REALIZIRANA	DA

P-215/25	Ž-BL-01-371/25,	OSNOVNA ŠKOLA „IVAN GORAN KOVAČIĆ“ MRKONJIĆ GRAD, OSNOVNA ŠKOLA „PETAR KOČIĆ“ MRKONJIĆ GRAD, OSNOVNA ŠKOLA „BRANKO ČOPIĆ“ MRKONJIĆ GRAD	13 - PRAVA DJETETA	29.7.2025	REALIZIRANA	DA
P-216/25	Ž-BL-05-85/25,	OPĆINA PALE, SKUPŠTINA OPĆINE	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	22.7.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-217/25	Ž-BL-05-232/25,	TURISTIČKA ZAJEDNICA TUZLANSKE ŽUPANIJE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	21.7.2025	REALIZIRANA	DA
P-218/25	Ž-BL-05-235/25,	CENTRALRO GRIJANJE D.D. TUZLA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	21.7.2025	REALIZIRANA	DA
P-219/25	Ž-BL-05-237/25,	MINISTARSTVO ZA RAD, SOCIJALNU POLITIKU I POVRATAK TUZLANSKE ŽUPANIJE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	21.7.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-220/25	Ž-LI-08-43/25,	ŽUPANIJA 10, MINISTARSTVO GRADITELJSTVA, OBNOVE, PROSTORNOG UREĐENJA I ZAŠTITE OKOLIŠA OPĆINA TOMISLAVGRAD, SLUŽBA ZA GRADITELJSTVO, PROSTORNO UREĐENJE I STAMBENO-KOMUNALNE POSLOVE	19 - UPRAVA	23.7.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-221/25	Ž-LI-05-63/25,	TUŽITELJSTVO ŽUPANIJE 10 U LIVNU	05 - POLICIJA	23.7.2025	REALIZIRANA	DA
P-222/25	Ž-LI-05-69/25,	PON - FEDERALNO MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA SARAJEVO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	23.7.2025	REALIZIRANA	DA
P-223/25	Ž-LI-04-91/25,	OPĆINA KUPRES	10 - RADNI ODNOSI	23.7.2025	REALIZIRANA	DA
P-224/25	Ž-SA-04-765/25,	ENERGOINVEST D.D. SARAJEVO, SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	30.7.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-225/25	Ž-SA-04-629/25, Ž- SA-04-629/25,	DM DROGERIE MARKT D.O.O. ILIDŽA	10 - RADNI ODNOSI	30.7.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-226/25	Ž-SA-01-419/25,	MINISTARSTVO ZA RAD, SOCIJALNU POLITIKU, RASELJENE OSOBE I IZBJEGLICE ŽUPANIJE SARAJEVO, N/R MINISTRICE	13 - PRAVA DJETETA	30.7.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-227/25	Ž-SA-08-589/25,	OPĆINA TEOČAK, OPĆINSKI NAČELNIK	19 - UPRAVA	5.8.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-228/25	Ž-MO-08-31/25, Ž- MO-08-32/25,	PON-GRAD MOSTAR, GRADONAČELNIK ODJEL ZA URBANIZAM I GRAĐENJE MOSTAR	19 - UPRAVA	30.7.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-229/25	Ž-LI-05-101/25,	FEDERALNO MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA SARAJEVO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	31.7.2025	REALIZIRANA	DA

P-230/25	Ž-LI-04-78/25,	OPĆINA DRVAR JP "KOMUNALAC" DRVAR	21 - KOMUNALNE USLUGE	31.7.2025	REALIZIRANA	DA
P-231/25	Ž-LI-04-83/25,	JZU DOM ZDRAVLJA ISTOČNO SARAJEVO LUKAVICA	23 - ZDRAVSTVO	31.7.2025	REALIZIRANA	DA
P-232/25	Ž-LI-04-17/25,	JU "ČETVRTA OSNOVNA ŠKOLA" TORLAKOVAC MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI, MLADIH, KULTURE I SPORTA SREDNJEBOŠANSKE ŽUPANIJE, MINISTARSTVO GOSPODARSTVA SREDNJEBOŠANSKE ŽUPANIJE	10 - RADNI ODNOSI	31.7.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-233/25	Ž-BL-05-57/25,	GRAD BANJA LUKA, ODJELJENJE ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE I KOMUNALNU POLICIJU, ODSJEK ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE, REPUBLIČKA UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE, INSPEKTORAT REPUBLIKE SRPSKE	32 - INSPEKCIJE	4.8.2025	REALIZIRANA	DA
P-234/25	Ž-BL-05-50/25,	MINISTARSTVO PROSVJETE I KULTURE REPUBLIKE SRPSKE	32 - INSPEKCIJE	5.8.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-235/25	Ž-BL-04-124/25,	MINISTARSTVO RADA I BORAČKO- INVALIDSKE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE	10 - RADNI ODNOSI	4.8.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-236/25	Ž-SA-01-271/25,	JU OSNOVNA ŠKOLA „ALEKSA ŠANTIĆ“ SARAJEVO, N/R DIREKTORICE	13 - PRAVA DJETETA	5.8.2025	REALIZIRANA	DA
P-237/25	Ž-BR-05-302/23, Ž- BR-05-304/23,	ŽUPANIJSKA UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE TUZLANSKE ŽUPANIJE, MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA TUZLANSKE ŽUPANIJE	05 - POLICIJA, 32 - INSPEKCIJE	8.8.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-238/25	Ž-BR-04-176/25,	MINISTARSTVO OBRAZOVANJA I ZNANOSTI TUZLANSKE ŽUPANIJE, PEDAGOŠKI ZAVOD TUZLANSKE ŽUPANIJE, JAVNA USTANOVA OSNOVNA ŠKOLA DRUGA OSNOVNA ŠKOLA ŽIVINICE	11 - OBRAZOVANJE	8.8.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-239/25	Ž-BR-04-45/24, Ž-BR- 04-48/24,	VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE, FEDERALNO MINISTARSTVO ENERGIJE, RUDARSTVA I INDUSTRIJE	25 - MIROVINE	8.8.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-240/25	Ž-SA-04-606/22,	OPĆINA FOČA, USTIKOLINA, N/R NAČELNIKA	10 - RADNI ODNOSI	18.8.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-241/25	Ž-SA-06-632/25,	UNICREDIT BANK D.D., SARAJEVO N/R PREDSJEDNICE UPRAVE I ČLANOVA UPRAVE	10 - RADNI ODNOSI	18.8.2025	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA

P-242/25	Ž-SA-05-153/25,	PARLAMENT FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE ZASTUPNIČKI DOM SARAJEVO, N/R PREDSEDAVAJUĆEG ZASTUPNIČKOG DOMA, N/R PREDSEDNIKA KOMISIJE ZA IZBOR I IMENOVANJE, N/R PREDSEDNIKA RADNE SKUPINE ZA PROVOĐENJE POSTUPKA IZBORA SUCA USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE KOJEG BIRA ZASTUPNIČKI DOM PARLAMENTA FEDERACIJE BIH	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	18.8.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-243/25	Ž-SA-04-644/25,	MINISTARSTVO KOMUNALNE PRIVREDE, INFRASTRUKTURE, PROSTORNOG UREĐENJA, GRAĐENJA I ZAŠTITE OKOLIŠA ŽUPANIJE SARAJEVO, N/R MINISTRA KJKP VODOVOD I KANALIZACIJA D.O.O. SARAJEVO, N/R V.D. DIREKTORA, HETIG D.O.O. SARAJEVO, N/R DIREKTORA	21 - KOMUNALNE USLUGE	18.8.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-244/25	Ž-SA-08-140/24,	OPĆINA BANOVIĆI, N/R NAČELNIKA	19 - UPRAVA	18.8.2025	REALIZIRANA	NE
P-245/25	Ž-SA-05-878/25,	GRAD MOSTAR	17 - JAVNE ISPRAVE	18.8.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-246/25	Ž-BR-02-158/25, Ž-BR-02-161/25, Ž-BR-02-162/25, Ž-BR-02-164/25, Ž-BR-02-165/25, Ž-BR-02-166/25, Ž-BR-02-167/25, Ž-BR-02-168/25, Ž-SA-02-344/25,	VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE, FEDERALNO MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE POLITIKE, SARAJEVO, N/R PREMIJERA, N/R MINISTRA	12 - OSOBE SA INVALIDITETOM	18.8.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-247/25	Ž-BL-04-292/24,	JU OSNOVNA ŠKOLA „SVETI SAVA“ ROGATICA	10 - RADNI ODNOSI	19.8.2025	REALIZIRANA	DA
P-248/25	Ž-BL-05-175/25,	PON- GRAD BANJA LUKA ODSJEK ZA SURADNJU SA GRAĐANIMA-URED/KANCELARIJA ZA GRAĐANE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-2 - ODBIJANJE PRISTUPA INFORMACIJAMA	19.8.2025	NIJE REALIZIRANA	NE
P-249/25	Ž-BL-01-358/25,	VLADA ZENIČKO-DOBOJSKE ŽUPANIJE MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE, ZNANOST, KULTURU I SPORT	13 - PRAVA DJETETA	19.8.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-250/25	Ž-BL-01-668/24,	PON- FEDERALNO MINISTARSTVO PRAVDE	13 - PRAVA DJETETA	19.8.2025	NIJE REALIZIRANA	NE
P-251/25	Ž-BL-05-460/25,	OPĆINA BRATUNAC	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-2 - ODBIJANJE PRISTUPA INFORMACIJAMA	20.8.2025	REALIZIRANA	DA
P-252/25	Ž-BL-05-373/25,	JP "RAD" A.D. BRATUNAC	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	20.8.2025	REALIZIRANA	NE

P-253/25	Ž-BL-05-299/25,	FEDERALNO MINISTARSTVO RASELJENIH OSOBA I IZBJEGLICA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	20.8.2025	REALIZIRANA	DA
P-254/25	Ž-BL-05-193/25,	REPUBLIČKA UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	20.8.2025	REALIZIRANA	DA
P-255/25	Ž-BL-06-142/25,	POLICIJSKA UPRAVA BANJA LUKA	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-11 - NA OSNOVU ETNIČKE PRIPADNOSTI	25.8.2025	REALIZIRANA	DA
P-256/25	Ž-BL-04-444/25,	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA UNSKO-SANSKE ŽUPANIJE, POLICIJSKA STANICA BOSANSKA KRUPA	14 - EKOLOGIJA ZAŠTITA OKOLIŠA	25.8.2025	REALIZIRANA	DA
P-257/25	Ž-BL-05-178/25,	PON - OPĆINA ISTOČNO NOVO SARAJEVO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	25.8.2025	NIJE REALIZIRANA	NE
P-258/25	Ž-BL-05-264/25,	GRAD BANJA LUKA, GRADSKA UPRAVA	32 - INSPEKCIJE	25.8.2025	REALIZIRANA	DA
P-259/25	Ž-BR-04-200/24,	FEDERALNI ZAVOD ZA MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE -SEKTOR ZA SUSTAV I PROVOĐENJE PRAVA IZ MIROVINSKOG I INVALIDSKOG OSIGURANJA SARAJEVO FEDERALNI ZAVOD ZA MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE - ŽUPANIJSKO ADMINISTRATIVNA SLUŽBA U TUZLI, INSTITUT ZA MEDICINSKO VJEŠTAČENJE ZDRAVSTVENOG STANJA SARAJEVO ŽUPANIJSKI SUD U TUZLI	25 - MIROVINE	26.8.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-260/25	Ž-BR-05-203/25,	OPĆINA KALESIJA, OPĆINSKOM NAČELNIKU I STRUČNOJ SLUŽBI OPĆINSKOG NAČELNIKA/ ODSJEK ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE	15 – IMOVINSKO- PRAVNI	26.8.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-261/25	Ž-BR-06-149/25,	ODJELJENJE ZA OBRAZOVANJE VLADE BRČKO DISTRIKTA BIH	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	26.8.2025	NIJE REALIZIRANA	NE
P-262/25	Ž-BR-04-83/25,	MINISTARSTVO OBRAZOVANJA I ZNANOSTI TUZLANSKE ŽUPANIJE, JAVNA USTANOVA OSNOVNA ŠKOLA „BAŠIGOVCI“	11 - OBRAZOVANJE	26.8.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-263/25	Ž-BR-01-81/25,	PRAVOSUDNA KOMISIJA BRČKO DISTRIKTA BIH I SKUPŠTINA BRČKO DISTRIKTA BIH	13 - PRAVA DJETETA	26.8.2025	REALIZIRANA	DA
P-264/25	Ž-BR-02-188/25, Ž-MO-02-56/25,	VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE, FEDERALNO MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE POLITIKE SARAJEVO	12 - OSOBE SA INVALIDITETOM	2.9.2025	DJELOMIČNO REALIZIRANA	DA

P-265/25	Ž-BR-05-174/25,	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA TUZLANSKE ŽUPANIJE, POLICIJSKA UPRAVA BANOVIĆI, POLICIJSKA STANICA BANOVIĆI	05 - POLICIJA	26.8.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-266/25	Ž-BL-08-65/25,	GRAD BANJA LUKA, ODJELJENJE ZA BORAČKO-INVALIDSKU SKRB	19 - UPRAVA	1.9.2025	REALIZIRANA	NE
P-267/25	Ž-LI-08-99/25,	PON - OPĆINA TOMISLAVGRAD	19 - UPRAVA	5.9.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-268/25	Ž-LI-05-129/25,	OPĆINSKI SUD U LIVNU	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	5.9.2025	REALIZIRANA	DA
P-269/25	Ž-SA-04-830/25,	KLINIČKI CENTAR SVEUČILIŠTA SARAJEVO N/R GENERALNOG DIREKTORA, UPRAVNOM ODBORU	10 - RADNI ODNOSI	5.9.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-270/25	Ž-SA-06-904/25,	VLADA ŽUPANIJE SARAJEVO, MINISTARSTVO ZA RAD, SOCIJALNU POLITIKU, RASELJENE OSOBE I IZBJEGLICE ŽUPANIJE SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA	5.9.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-271/25	Ž-SA-08-1247/24,	JU KOMUNALNO-STAMBENI FOND GRAD CAZIN, N/R: DIREKTORA	19 - UPRAVA	5.9.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-272/25	Ž-SA-04-1226/24,	MINISTARSTVO ZA RAD, SOCIJALNU POLITIKU I IZBJEGLICE ZENIČKO-DOBOJSKE ŽUPANIJE, N/R: MINISTRA GRAD ZENICA, SLUŽBA ZA SOCIJALNU SKRB, STAMBENE POSLOVE I DRUŠTVENE DJELATNOSTI ZENICA	24 - SOCIJALNA SKRB	5.9.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-273/25	Ž-SA-04-908/25,	ODBOR DRŽAVNE SLUŽBE ZA ŽALBE FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	5.9.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-274/25	Ž-SA-08-1047/25,	OPĆINA DOBOJ ISTOK	19 - UPRAVA	22.9.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-275/25	Ž-SA-07-950/25,	KAZNENO-POPRAVNI ZAVOD ZENICA, N/R DIREKTORA	07 - ZATVORI -- 07-2 - ZDRAVSTVENA SKRB I HIGIJENSKI UVJETI	9.9.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-276/25	Ž-MO-05-9/25,	SVEUČILIŠNA KLINIČKA BOLNICA MOSTAR MOSTAR	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	8.9.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-277/25	Ž-SA-07-624/25,	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA UNSKO-SANSKE ŽUPANIJE N/Z: SKUPŠTINA UNSKO-SANSKE ŽUPANIJE, ODBOR ZA ŽALBE JAVNOSTI UNSKO-SANSKE ŽUPANIJE, BIHAĆ	07 - ZATVORI	9.9.2025	REALIZIRANA	NE
P-278/25	Ž-MO-05-44/25,	PON-GRAD MOSTAR SLUŽBA ZA KATASTAR MOSTAR	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	9.9.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-279/25	Ž-MO-02-191/23,	SVEUČILIŠTE "DŽEMAL BIJEDIĆ" U MOSTAR	12 - OSOBE SA INVALIDITETOM	9.9.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA

P-280/25	Ž-BL-05-312/25,	MINISTARSTVO PRAVOSUĐA I UPRAVE SBK	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	10.9.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-281/25	Ž-BL-05-523/25,	REPUBLIČKA KOMISIJA ZA UTVRĐIVANJE SUKOBA INTERESA U TIJELIMA VLASTI REPUBLIKE SRPSKE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	10.9.2025	NIJE REALIZIRANA	NE
P-282/25	Ž-BL-04-332/25,	REPUBLIČKA UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE	10 - RADNI ODNOSI	10.9.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-283/25	Ž-BL-01-453/25,	CENTAR ZA SOCIJALNI RAD TREBINJE, OKRUŽNO JAVNO TUŽITELJSTVO TREBINJE	13 - PRAVA DJETETA	10.9.2025	REALIZIRANA	DA
P-284/25	Ž-BL-01-367/25,	OSNOVNI SUD U TREBINJU, CENTAR ZA SOCIJALNI RAD U TREBINJU	13 - PRAVA DJETETA	10.9.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-285/25	Ž-BR-08-192/24,	NAČELNIKU OPĆINE LOPARE	19 - UPRAVA	18.9.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-286/25	Ž-BR-08-195/24,	ODJELJENJE ZA PROSTORNO UREĐENJE OPĆINE LOPARE	19 - UPRAVA	18.9.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-287/25	Ž-BR-05-131/25,	ODJELJENJE ZA POLJOPRIVREDU, ŠUMARSTVO I VODOPRIVREDU VLADE BRČKO DISTRIKTA BIH	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	18.9.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-288/25	Ž-BR-04-116/24,	FOND MIO REPUBLIKE SRPSKE – FILIJALA BIJE LJINA	25 - MIROVINE	18.9.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-289/25	Ž-BR-04-116/25,	ODJELJENJE ZA OBRAZOVANJE VLADE BRČKO DISTRIKTA BIH	11 - OBRAZOVANJE	18.9.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-290/25	Ž-BL-06-222/25,	MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE SKRBI REPUBLIKE SRPSKE	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-23 - NA OSNOVU INVALIDITETA	12.9.2025	REALIZIRANA	DA
P-291/25	Ž-SA-08-332/23,	GRAD GRAČANICA, SLUŽBA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE URBANISTIČKO – GRAĐEVINSKI INSPEKTORAT, GRAČANICA	19 - UPRAVA	12.9.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-292/25	Ž-BR-04-19/25,	VLADA BRČKO DISTRIKTA BIH - ODJEL ZA ZDRAVSTVO I OSTALE USLUGE, JAVNA ZDRAVSTVENA USTANOVA ZDRAVSTVENI CENTAR BRČKO	23 - ZDRAVSTVO	16.9.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-293/25	Ž-BR-04-22/25,	FOND ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA BRČKO DISTRIKT BIH	23 - ZDRAVSTVO	16.9.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-294/25	Ž-BL-05-310/24,	OPĆINA POSUŠJE N/Z: MINISTARSTVO PROSTORNOG UREĐENJA, GRADITELJSTVA I ZAŠTITE OKOLIŠA ŽUPANIJE ZAPADNOHERCEGOVAČKE, UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE ŽUPANIJE ZAPADNOHERCEGOVAČKE	15 – IMOVINSKO-PRAVNI	18.9.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-295/25	Ž-BL-02-338/25,	GRAD BANJA LUKA - ODJELJENJE ZA PROSTORNO UREĐENJE - ODJELJENJE ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE	12 - OSOBE SA INVALIDITETOM	18.9.2025	REALIZIRANA	NE

P-296/25	Ž-BL-05-343/25,	FEDERALNO MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA, FEDERALNA UPRAVA POLICIJE, JEDINICA ZA PROFESIONALNE STANDARDE	05 - POLICIJA -- 05-1 - ŽALBA NA RAD POLICIJE	18.9.2025	REALIZIRANA	DA
P-297/25	Ž-BL-04-501/25, Ž-BL-04-502/25,	MINISTARSTVO RADA I BORAČKO-INVALIDSKE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE	10 - RADNI ODNOSI	18.9.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-298/25	Ž-BL-05-255/25,	OPĆINA MODRIČA	32 - INSPEKCIJE	19.9.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-299/25	Ž-BL-05-212/25,	JAVNOBILJEŽNIČA KOMORA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE	15 – IMOVINSKO-PRAVNI	19.9.2025	NIJE REALIZIRANA	NE
P-300/25	Ž-BL-05-325/25,	PON- GRADSKA UPRAVA GRAD BANJA LUKA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	19.9.2025	NIJE REALIZIRANA	NE
P-301/25	Ž-SA-04-1118/25, Ž-SA-04-1119/25,	FEDERALNO MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE POLITIKE N/R MINISTRA, SARAJEVO	25 - MIROVINE	19.9.2025	REALIZIRANA	DA
P-302/25	Ž-SA-05-609/25,	BOSNA I HERCEGOVINA FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE BOSANSKO-PODRINJSKA ŽUPANIJA GORAŽDE MINISTARSTVO ZA UNUTARNJE POSLOVE UPRAVA POLICIJE GORAŽDE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	19.9.2025	REALIZIRANA	DA
P-303/25	Ž-SA-05-333/25,	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA SREDNJOBOSANSKE ŽUPANIJE, N/R MINISTRA, ŽUPANIJSKO TUŽITELJSTVO SREDNJOBOSANSKE ŽUPANIJE	05 - POLICIJA	19.9.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-304/25	Ž-SA-01-417/25,	ŽUPANIJSKI CENTAR ZA SOCIJALNI RAD SARAJEVO N/R DIREKTORA, SLUŽBA SOCIJALNE SKRBI NOVO SARAJEVO, N/R ŠEFA SLUŽBE	13 - PRAVA DJETETA	29.9.2025	REALIZIRANA	NE
P-305/25	Ž-SA-05-101/25,	FEDERALNO MINISTARSTVO ZDRAVSTVA SARAJEVO, N/R MINISTRA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	29.9.2025	NIJE REALIZIRANA	NE
P-306/25	Ž-BL-08-481/25,	OKRUŽNO JAVNO TUŽITELJSTVO BANJA LUKA	26 - TUŽITELJSTVO	30.9.2025	NIJE REALIZIRANA	NE
P-307/25	Ž-SA-04-733/25,	SVEUČILIŠTE U SARAJEVU, REKTORAT	11 - OBRAZOVANJE	13.10.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-308/25	Ž-LI-01-88/25, Ž-LI-01-89/25,	JU CENTAR ZA SOCIJALNI RAD BUGOJNO MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA ŽUPANIJE SREDIŠNJA BOSNA	13 - PRAVA DJETETA -- 13-1 - CENTRI ZA SOCIJALNI RAD	3.10.2025	REALIZIRANA	DA
P-309/25	Ž-SA-08-276/25,	FEDERALNO MINISTARSTVO FINACIJA SARAJEVO	19 - UPRAVA	6.10.2025	REALIZIRANA	DA
P-310/25	Ž-LI-08-40/23,	ŽUPANIJSKO TUŽITELJSTVO ŽUPANIJE 10 LIVNO	26 – TUŽITELJSTVA	7.10.2025	REALIZIRANA	DA
P-311/25	Ž-BL-04-287/22,	OKRUŽNO JAVNO TUŽITELJSTVO BANJA LUKA	25 – MIROVINE	8.10.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA

P-312/25	Ž-SA-04-376/25,	FEDERALNI ZAVOD ZA MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE MOSTAR, N/R DIREKTORA	25 – MIROVINE	10.10.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-313/25	Ž-BR-01-257/25,	JAVNA USTANOVA CENTAR ZA SOCIJALNI RAD GRADAČAC	13 - PRAVA DJETETA	10.10.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-314/25	Ž-BR-06-74/24,	PON-VLADA BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE, GRADONAČELNIKU	16 – NASILJE	10.10.2025	REALIZIRANA	DA
P-315/25	Ž-SA-06-1104/24,	MINISTARSTVO ZDRAVSTVA TUZLANSKE ŽUPANIJE, JAVNA ZDRAVSTVENA USTANOVA DOM ZDRAVLJA GRAČANICA	01 – DISKRIMINACIJA	13.10.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-316/25	Ž-SA-05-1246/25,	GRAD GRADAČAC	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	17.10.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-317/25	Ž-SA-06-688/24,	KONZUM BH D.O.O. SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	13.10.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-318/25	Ž-LI-05-135/25,	OPĆINA TOMISLAVGRAD	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	15.10.2025	REALIZIRANA	DA
P-319/25	Ž-LI-04-138/25,	JP KOMUNALNO DOO LIVNO UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE ŽUPANIJE 10 LIVNO	21 - KOMUNALNE USLUGE	15.10.2025	REALIZIRANA	DA
P-320/25	Ž-BL-08-744/24,	GRAD BOSANSKA KRUPA SLUŽBE ZA PROSTORNO UREĐENJE, IMOVINSKO – PRAVNE I GEODETSKE POSLOVE	19 - UPRAVA	20.10.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-321/25	Ž-BL-05-241/25,	MINISTARSTVO TRGOVINE, TURIZMA I PROMETA TUZLANSKE ŽUPANIJE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	20.10.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-322/25	Ž-BL-05-202/24,	JU CENTAR ZA KULTURU GORAŽDE	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	20.10.2025	REALIZIRANA	DA
P-323/25	Ž-BL-04-783/24,	ŠPD „UNSKO-SANSKE ŠUME“ D.O.O. BOSANSKA KRUPA	10 - RADNI ODNOSI	20.10.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-324/25	Ž-BL-05-209/25,	OPĆINA POSUŠJE, SLUŽBA ZA IMOVINSKO-PRAVNE POSLOVE, GEODETSKE POSLOVE I KATASTAR, PROSTORNO UREĐENJE I ZAŠTITU OKOLIŠA	15 – IMOVINSKO-PRAVNI	22.10.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-325/25	Ž-SA-04-312/25, Ž-SA-06-318/25,	MINISTARSTVO ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE ŽUPANIJE SARAJEVO, FEDERALNI ZAVOD ZA MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE SARAJEVO, FOND ZA MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE REPUBLIKE SRPSKE BIJE LJINA	01 - DISKRIMINACIJA, 10 - RADNI ODNOSI	22.10.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-326/25	Ž-SA-05-597/25,	JKP “BAŠBUNAR” TRAVNIK, TRAVNIK	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	22.10.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-327/25	Ž-BR-04-170/25,	JU „CENTAR ZA SOCIJALNI RAD“ TUZLA I JZNU DOM ZDRAVLJA „DR. MUSTAFA ŠEHOVIĆ“ TUZLA	24 - SOCIJALNA SKRB	22.10.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-328/25	Ž-LI-04-87/25,	VLADA ŽUPANIJE 10, ŽALBENO VIJEĆE VLADE ŽUPANIJE 10	10 - RADNI ODNOSI	27.10.2025	REALIZIRANA	DA

P-329/25	Ž-LI-04-110/25,	JP ELEKTROPRIVREDA HZ HB MOSTAR	10 - RADNI ODNOSI	27.10.2025	REALIZIRANA	DA
P-330/25	Ž-LI-05-128/25,	PON - CESTE D.D. MOSTAR	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	27.10.2025	REALIZIRANA	DA
P-331/25	Ž-SA-04-778/25,	OPĆINA HADŽIĆI, N/R NAČELNIKA	10 - RADNI ODNOSI	29.10.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-332/25	Ž-SA-08-584/25,	JKP "BAŠBUNAR" TRAVNIK, N/R NADZORNI ODBOR	19 – UPRAVA	31.10.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-333/25	Ž-SA-05-303/25,	OPĆINA NOVO SARAJEVO, OPĆINSKI NAČELNIK,	15 – IMOVINSKO-PRAVNI	4.11.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-334/25	Ž-BL-06-439/25,	ŽELJEZNICE FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE, BIHAĆ	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-22 - NA OSNOVU STAROSNE DOBI	3.11.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-335/25	Ž-BL-08-591/25,	MINISTARSTVO PRAVDE REPUBLIKE SRPSKE	19 - UPRAVA	3.11.2025	NIJE REALIZIRANA	NE
P-336/25	Ž-BL-04-117/25,	VLADA UNSKO-SANSKE ŽUPANIJE, MINISTARSTVO OBRAZOVANJA ZNANOSTI, KULTURE I SPORTA	11 - OBRAZOVANJE -- 11-2 - OSNOVNO OBRAZOVANJE	3.11.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-337/25	Ž-BL-04-291/25,	TUŽITELJSTVO BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE, VLADA BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE, ODJELJENJE ZA OBRAZOVANJE, JU TEHNIČKA ŠKOLA BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE	11 - OBRAZOVANJE -- 11-3 - SREDNJE OBRAZOVANJE	3.11.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-338/25	Ž-BL-08-420/25,	OSNOVNI SUD FOČA	19 - UPRAVA	3.11.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-339/25	Ž-BL-05-617/25,	GRAD BANJA LUKA, GRADSKA UPRAVA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	3.11.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-340/25	Ž-BL-01-585/23,	PON - OKRUŽNO JAVNO TUŽITELJSTVO U BIJELJINI	13 - PRAVA DJETETA	3.11.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-341/25	Ž-BL-08-156/25, Ž-BL-08-157/25,	ODVJETNIČKA KOMORA REPUBLIKE SRPSKE	31 – ODVETNICI	4.11.2025	REALIZIRANA	DA
P-342/25	Ž-LI-05-155/25,	GRAD LIVNO - SLUŽBA ZA GRADITELJSTVO, PROSTORNO UREĐENJE I STAMBENO-KOMUNALNE POSLOVE, GRAĐEVINSKO-URBANISTIČKI INSPEKTOR, KOMUNALNI INSPEKTOR, GRADONAČELNIK	32 – INSPEKCIJE	11.11.2025	REALIZIRANA	DA
P-343/25	Ž-LI-08-141/25,	GRADSKO VIJEĆE GRADA LIVNA	19 – UPRAVA	11.11.2025	REALIZIRANA	DA
P-344/25	Ž-SA-01-211/25,	OPĆINA ŽEPČE	13 - PRAVA DJETETA	12.11.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-345/25	Ž-SA-04-1103/24,	FEDERALNO MINISTARSTVO ZA PITANJA BORACA I INVALIDA OBRANBENO-OSLOBODILAČKOG RATA SARAJEVO, FEDERALNO MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE POLITIKE SARAJEVO	25 – MIROVINE	12.11.2025	NIJE REALIZIRANA	DA

P-346/25	Ž-BL-04-298/25,	MINISTARSTVO ZA PROSTORNO UREĐENJE, GRAĐEVINARSTVO I EKOLOGIJU REPUBLIKE SRPSKE, FEDERALNO MINISTARSTVO OKOLIŠA I TURZMA	14 - EKOLOGIJA ZAŠTITA OKOLIŠA	13.11.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-347/25	Ž-BR-08-86/24,	GRAD LUKAVAC – GRADONAČELNIK,- GRADSKOM PRAVOBRANITELJSTVU - SLUŽBI ZA PRORAČUN I FINACIJE, SLUŽBI ZA URBANIZAM, IMOVINSKE I GEODETSKE POSLOVE LUKAVAC	19 - UPRAVA	14.11.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-348/25	Ž-BR-04-330/23,	PON-VLADA BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE, GRADONAČELNIKU	24 - SOCIJALNA SKRB	14.11.2025	REALIZIRANA	DA
P-349/25	Ž-BR-08-107/24,	INSPEKTORATU BRČKO DISTRIKTA BIH	32 – INSPEKCIJE	20.11.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-350/25	Ž-BR-04-9/25,	PON- FEDERALNOM MINISTARSTVU ZDRAVSTVA	23 – ZDRAVSTVO	20.11.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-351/25	Ž-SA-05-307/25,	KJP “SARAJEVO-ŠUME” D.O.O. SARAJEVO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	18.11.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-352/25	Ž-SA-08-773/25,	BOSNA I HERCEGOVINA FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE, FEDERALNO MINISTARSTVO PRAVDE SARAJEVO	19 – UPRAVA	18.11.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-353/25	Ž-SA-07-170/24,	KAZNENO-POPRAVNI ZAVOD ZATVORENOG TIP, ZENICA	07 - ZATVORI -- 07-2 - ZDRAVSTVENA ZAŠTITA I HIGIJENSKI UVJETI	18.11.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-354/25	Ž-SA-04-1204/25,	JU APOTEKE SARAJEVO SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	21.11.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-355/25	Ž-SA-05-227/23,	SREDNJOBOSANSKA ŽUPANIJA, SKUPŠTINA SREDNJOBOSANSKE ŽUPANIJE N/R PREDSEDATELJA	33 - BESPLATNA PRAVNA POMOĆ	21.11.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-356/25	Ž-SA-08-1169/22,	OPĆINA BOSANSKI PETROVAC OPĆINSKO VIJEĆE	18 – MANJINE	21.11.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-357/25	Ž-BL-05-238/25,	RUDNIK UGLJA "KREKA" D.O.O. TUZLA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	24.11.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-358/25	Ž-BL-01-638/25,	SKUPŠTINA UNSKO-SANSKE ŽUPANIJE URED ZA BORBU PROTIV KORUPCIJE UNSKO-SANSKE ŽUPANIJE	13 - PRAVA DJETETA	24.11.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-359/25	Ž-BL-04-116/25,	MINISTARSTVO PROSVJETE I KULTURE REPUBLIKE SRPSKE, OPĆINA SRBAC OSNOVNA ŠKOLA „JOVAN JOVANOVIĆ ZMAJ“ SRBAC	11 - OBRAZOVANJE -- 11-2 - OSNOVNO OBRAZOVANJE	24.11.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-360/25	Ž-BL-05-119/25,	GRAD ZENICA, SLUŽBA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE	15 – IMOVINSKO-PRAVNI	24.11.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-361/25	Ž-BL-05-604/25,	OPĆINA VLAŠENICA, OPĆINSKA UPRAVA OPĆINE VLAŠENICA ODJELJENJE ZA PROSTORNO UREĐENJE I STAMBENO KOMUNALNE POSLOVE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-2 - ODBIJANJE PRISTUPA INFORMACIJAMA	24.11.2025	NEMA ODGOVORA	NE

P-362/25	Ž-BL-05-605/25,	PON- FEDERALNO MINISTARSTVO ZA PITANJA BORACA I INVALIDA OBRAMBENO OTADŽBINSKOG RATA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-2 - ODBIJANJE PRISTUPA INFORMACIJAMA	24.11.2025	REALIZIRANA	DA
P-363/25	Ž-BL-08-304/23,	GRAD PRIJEDOR, ODJELJENJE ZA PROSTORNO UREĐENJE	19 - UPRAVA	24.11.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-364/25	Ž-SA-08-1272/25,	MINISTARSTVO ZA RAD, SOCIJALNU POLITIKU, RASELJENA LICA I IZBJEGLICE KANTONA SARAJEVO I JU „KANTONALNI CENTAR ZA SOCIJALNI RAD“ SARAJEVO	09 - PRAVOSUĐE	28.11.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-365/25	Ž-BL-05-757/25,	GRAD ŠIROKI BRIJEG	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	28.11.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-366/25	Ž-SA-04-702/25,	FEDERALNO MINISTARSTVO ZDRAVSTVA, SARAJEVO, N/R MINISTRA	23 - ZDRAVSTVO	3.12.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-367/25	Ž-SA-01-565/23,	GRAD DOBOJ, CENTAR ZA SOCIJALNI RAD ORAŠJE, MINISTARSTVO UPRAVE I LOKALNE SAMOUPRAVE REPUBLIKE SRPSKE BANJA LUKA, FEDERALNO MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA SARAJEVO	13 - PRAVA DJETETA	28.11.2025	REALIZIRANA	DA
P-368/25	Ž-SA-06-994/25,	VISOKO SUDBENO I TUŽITELJSKO VIJEĆE BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA	1.12.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-369/25	Ž-SA-08-870/25,	OPĆINA NOVO SARAJEVO, SLUŽBA ZA OBLAST PROSTORNOG UREĐENJA I URBANIZMA, SLUŽBA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE SARAJEVO	19 - UPRAVA	1.12.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-370/25	Ž-SA-05-1331/25,	OPĆINA VOGOŠĆA, STRUČNA SLUŽBA ZA POSLOVE KABINETA VOGOŠĆA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	1.12.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-371/25	Ž-SA-04-1333/25,	VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE, SARAJEVO, N/R PREMIJERA, VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE, URED ZA ZAKONODAVSTVO I USKLAĐENOST SA PROPISIMA EU, SARAJEVO N/R DIREKTORA, FEDERALNO MINISTARSTVO PRAVDE, SARAJEVO, N/R MINISTRA, FEDERALNA UPRAVA CIVILNE ZAŠTITE SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	1.12.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-372/25	Ž-MO-05-35/25,	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA ZAPADNOHERCEGOVAČKE ŽUPANIJE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-2 - ODBIJANJE PRISTUPA INFORMACIJAMA	28.11.2025	REALIZIRANA	DA
P-373/25	Ž-SA-01-1480/25,	OPĆINSKI SUD U SARAJEVU	13 - PRAVA DJETETA	1.12.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-374/25	Ž-SA-01-1208/25,	JU ŽUPANIJSKI CENTAR ZA SOCIJALNI RAD, SLUŽBA SOCIJALNE SKRBI OPĆINE STARI GRAD SARAJEVO	13 - PRAVA DJETETA	1.12.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA

P-375/25	Ž-SA-05-597/25,	JKP "BAŠBUNAR" TRAVNIK, N/R DIREKTORA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	1.12.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-376/25	Ž-LI-05-160/25,	OPĆINA GLAMOČ	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	2.12.2025	NIJE REALIZIRANA	DA
P-377/25	Ž-LI-05-164/25,	OPĆINA TOMISLAVGRAD	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	2.12.2025	REALIZIRANA	DA
P-378/25	Ž-LI-05-176/25,	UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE ŽUPANIJE 10	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	2.12.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-379/25	Ž-SA-06-96/25,	MINISTARSTVO VANJSKE TRGOVINE I EKONOMSKIH POSLOVA BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA	10.12.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-380/25	Ž-SA-07-1504/25,	ŽUPANIJSKO TUŽITELJSTVO ZENIČKO - DOBOJSKE ŽUPANIJE	07 - ZATVORI	15.12.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-381/25	Ž-SA-04-1342/25,	ŽUPANIJA SARAJEVO. MINISTARSTVO ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE N/R MINISTRICE SARAJEVO	10 - RADNI ODNOSI	15.12.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-382/25	Ž-SA-05-968/25,	GRAD VISOKO, GRADONAČELNIK	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	15.12.2025	REALIZIRANA	DA
P-383/25	Ž-SA-05-1198/25,	MINISTARSTVO PRIVREDE ŽUPANIJE SARAJEVO	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	15.12.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-384/25	Ž-SA-06-1214/25,	AGENCIJA ZA UNAPRJEĐENJE INOZEMNIH INVESTICIJA U BOSNI I HERCEGOVINI N/R RAVNATELJA	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	16.12.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-385/25	Ž-SA-05-1227/25,	VLADA ŽUPANIJE SARAJEVO,	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	16.12.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-386/25	Ž-SA-06-1566/25,	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA HERCEGOVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE N/R MINISTRA, POLICIJSKA UPRAVA MOSTAR, ODJEL KRIMINALISTIČKE POLICIJE PU MOSTAR	16 - NASILJE	16.12.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-387/25	Ž-SA-04-1437/25,	MINISTARSTVO OBRAZOVANJA I ZNANOSTI TUZLANSKE ŽUPANIJE, TUZLA	11 - OBRAZOVANJE -- 11-4 - VISOKO OBRAZOVANJE	16.12.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-388/25	Ž-BL-08-681/25,	OSNOVNI SUD BANJA LUKA	09 - PRAVOSUĐE	17.12.2025	REALIZIRANA	DA
P-389/25	Ž-BL-05-721/25,	ODS "ELEKTRO-BIJELJINA" AD BIJELJINA	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	18.12.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-390/25	Ž-BL-05-861/25,	MINISTARSTVO OBITELJI, OMLADINE I SPORTA REPUBLIKE SRPSKE	22 - VLADINA I MINISTARSKA IMENOVANJA	18.12.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-391/25	Ž-BL-01-632/25, Ž-BL-01-723/25, Ž-BL-01-764/25,	ŽUPANIJSKO TUŽITELJSTVO UNSKO-SANSKE ŽUPANIJE, CENTAR ZA SOCIJALNI RAD BIHAĆ, OPĆINSKI SUD U BIHAĆU	13 - PRAVA DJETETA	17.12.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-392/25	Ž-BL-01-262/25,	PON- OKRUŽNO JAVNO TUŽITELJSTVO BANJA LUKA	13 - PRAVA DJETETA	17.12.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA

P-393/25	Ž-BL-05-665/25,	OPĆINA STANARI, ODJELJENJE ZA PROSTORNO UREĐENJE, STAMBENO-KOMUNALNE POSLOVE I EKOLOGIJU ODSJEK ZA PROSTORNO UREĐENJE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	17.12.2025	REALIZIRANA	DA
P-394/25	Ž-BL-05-51/25,	GRAD BANJA LUKA, ODJELJENJE ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE, ODJELJENJE ZA KOMUNALNU POLICIJU	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	18.12.2025	REALIZIRANA	DA
P-395/25	Ž-BL-04-955/25, Ž-BL-04-956/25,	MINISTARSTVO RADA I BORAČKO-INVALIDSKE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE	10 - RADNI ODNOSI	19.12.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-396/25	Ž-BL-01-329/25,	TUZLANSKA ŽUPANIJA, MINISTARSTVO OBRAZOVANJA I KULTURE	13 - PRAVA DJETETA	19.12.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-397/25	Ž-BL-04-313/25,	JAVNA USTANOVA CENTAR ZA SOCIJALNI RAD BIHAĆ	24 - SOCIJALNA SKRIB	22.12.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-398/25	Ž-BL-05-322/25,	JU DOM ZA STARE OSOBE ZENICA, N/R DIREKTORA	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-2 - ODBIJANJE PRISTUPA INFORMACIJAMA	22.12.2025	REALIZIRANA	DA
P-399/25	Ž-BR-05-169/24,	GRAD ŽIVINICE	15 – IMOVINSKO-PRAVNI	23.12.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-400/25	Ž-BR-04-199/25,	FEDERALNI ZAVOD ZA MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE MOSTAR, ŽUPANIJSKA ADMINISTRATIVA SLUŽBA TUZLA	25 - MIROVINE	23.12.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-401/25	Ž-BL-05-401/25,	PON-GRAD BANJA LUKA, ODJELJENJE ZA PROSTORNO UREĐENJE	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	24.12.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-402/25	Ž-SA-06-572/25,	FEDERALNO MINISTARSTVO ZA PITANJA BORACA I INVALIDA OBRMBENO-OSLOBODILAČKOG RATA SARAJEVO, N/R MINISTRA	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	26.12.2025	OSTVARENA SURADNJA	DA
P-403/25	Ž-SA-06-1401/25,	SVEUČILIŠTE U SARAJEVU, SENAT SVEUČILIŠTA SARAJEVO	01 - DISKRIMINACIJA -- 01-03 - MOBING	26.12.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-404/25	Ž-SA-05-1297/24,	KLINIČKI CENTAR SVEUČILIŠTA U SARAJEVU, DIREKTOR	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	26.12.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-405/25	Ž-SA-05-1580/25,	FOND ZA ZAŠTITU OKOLIŠA FEDERACIJE BiH SARAJEVO	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	26.12.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-406/25	Ž-SA-01-679/24,	ŽUPANIJSKO TUŽITELJSTVO ŽUPANIJE SARAJEVO, ODVJETNIČKO DRUŠTVO KM NA ZNANJE: CENTAR ZA SOCIJALNI RAD ZENICA	13 - PRAVA DJETETA	26.12.2025	REALIZIRANA	DA
P-407/25	Ž-LI-05-147/25,	OPĆINA GLAMOČ	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA -- 03-1 - NEODLUČIVANJE U ZAKONSKOM ROKU	30.12.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-408/25	Ž-LI-05-170/25,	MINISTARSTVO PRAVOSUĐA I UPRAVE ŽUPANIJE 10	03 - PRISTUP INFORMACIJAMA	30.12.2025	NEMA ODGOVORA	NE
P-409/25	Ž-LI-05-119/25,	OPĆINA KUPRES	32 - INSPEKCIJE	30.12.2025	REALIZIRANA	DA

ANEKS I. PREGLED PRORAČUNA ZA 2025. GODINU**BOSNA I HERCEGOVINA**

Institucija: Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine

Sjedište: Banja Luka

ID: 4403087410007

Šifra djelatnosti: 69.10

Obrazac 2.

Organizacioni kod: 0304

Fond: Opći fond (10)

Projektni kod: 0

Zbirni obrazac: x

Pregled rashoda i izdataka po ekonomskim kategorijama

Razdoblje izvještavanja: od 01.01.2025. do 31.12.2025.

PRORAČUN

Redni broj	Opis	Ekonom. kod	Proračun	Izmjene i dopune (rebalans, prestruktura, preraspodjela, rezerva, namjenska sredstva i dr.)	Korigirani proračun	Ostvareni kumulativni iznos ukupnih rashoda i izdataka	Ostvareni kumulativni iznos istog razdoblja prethodne godine	Postotak 7/6 x 100	Postotak 7/8 x 100
1	2	3	4	5	6 (4+5)	7	8	9	10
1	Ukupni rashodi i izdaci (2+16)		3.851.000	115.052	3.966.052	3.516.997	3.259.738	88,70	107,90
2	Ukupni tekući rashodi (3+6)	610000	3.761.000	115.052	3.876.052	3.502.227	3.173.897	90,40	110,30
3	Plaće i naknade troškova zaposlenih (4+5)	611000	3.349.000	115.052	3.464.052	3.220.263	2.941.724	93,00	109,50
4	Bruto plaće i naknade plaća	611100	2.967.000		2.967.000	2.726.079	2.624.368	91,90	103,90
5	Naknade troškova zaposlenih	611200	382.000	115.052	497.052	494.184	317.356	99,40	155,70
6	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge (7+.....+15)	613000	412.000		412.000	281.964	232.173	68,40	121,40
7	Putni troškovi	613100	111.000		111.000	93.988	65.989	84,70	142,40
8	Izdaci telefonskih i poštanskih usluga	613200	48.000	2.000	50.000	46.948	43.271	93,90	108,50
9	Izdaci za energiju i komunalne usluge	613300	8.000		8.000	3.957	3.882	49,50	101,90
10	Nabavka materijala i sitnog inventara	613400	42.000		42.000	39.912	37.276	95,00	107,10
11	Izdaci za usluge prijevoza i goriva	613500	27.000		27.000	15.302	14.057	56,70	108,90
12	Unajmljivanje imovine i opreme	613600	25.000		25.000	10.800	10.800	43,20	100,00
13	Izdaci za tekuće održavanje	613700	25.000	4.000	29.000	28.895	14.617	99,60	197,70
14	Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa	613800	8.000		8.000	5.919	5.407	74,00	109,50
15	Ugovorene i druge posebne usluge	613900	118.000	-6.000	112.000	36.243	36.874	32,40	98,30
16	Ukupni kapitalni izdaci		90.000		90.000	14.770	85.841	16,40	17,20
17	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	821000	90.000		90.000	14.770	85.841	16,40	17,20
18	Nabavka opreme	821300	90.000		90.000	14.770	85.841	16,40	17,20

ANEKS II. PREGLED OBVEZA INSTITUCIJA BOSNE I HERCEGOVINE PREMA ZAKONU O SLOBODI PRISTUPA INFORMACIJAMA NA RAZINI INSTITUCIJA BOSNE I HERCEGOVINE

a) Javna tijela na razini Bosne i Hercegovine koji su tijekom 2025. godine dostavljali statističke podatke sukladno s ZOSPI:

1. Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH;
2. Agencija za nadzor nad tržištem BiH;
3. Agencija za osiguranje u BiH;
4. Agencija za rad i zapošljavanje BiH;
5. Agencija za zaštitu osobnih podataka u BiH;
6. Agencija za javne nabavke BiH;
7. Agencija za državnu službu BiH;
8. Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH;
9. Agencija za poštanski promet BiH;
10. Agencija za policijsku podršku BiH;
11. Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete BiH;
12. Središnja banka BiH;
13. Središnje izborno povjerenstvo BiH;
14. Direkcija za civilno vazduhoplovstvo BiH;
15. Direkcija za ekonomsko planiranje BiH;
16. Direkcija za europske integracije BiH;
17. Državna regulatorna komisija za električnu energiju;
18. Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH;
19. Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost;
20. Elektroprijenos BiH;
21. Fond za povratak BiH;
22. Granična policija BiH;
23. Institut za intelektualno vlasništvo BiH;
24. Institucija ombudsmana za ljudska prava BiH;
25. Institucija ombudsmana za zaštitu potrošača u BiH;
26. Institut za akreditiranje BiH;
27. Institut za meteorologiju BiH;
28. Institut za standardizaciju BiH;
29. Konkurencijsko vijeće BiH;
30. Komisija za odlučivanje o sukobu interesa u institucijama na razini BiH
31. Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika BiH;
32. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH;
33. Ministarstvo komunikacija i prometa BiH;
34. Ministarstvo vanjskih poslova BiH;
35. Ministarstvo sigurnosti BiH;
36. Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH;
37. Ministarstvo civilnih poslova BiH;
38. Ministarstvo financija i trezora BiH;
39. Ministarstvo pravde BiH;
40. Ministarstvo obrane BiH;
41. Predsjedništvo BiH - Sekretarijat;
42. Parlamentarna skupština BiH;
43. Pravobraniteljstvo BiH;

44. Sud BiH;
45. Tužiteljstvo BiH;
46. Ured koordinatora za reformu javne uprave BiH;
47. Ured za razmatranje žalbi BiH;
48. Ured za harmonizaciju i koordinaciju sustava plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH;
49. Ured za reviziju institucija BiH;
50. Ured za zakonodavstvo Vijeća ministara BiH;
51. Ustavni sud BiH
52. Uprava za indirektno oporezivanje BiH;
53. Vijeće ministara BiH - Generalni sekretarijat;
54. Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH;

U pogledu dostavljanja statističkih podataka od strane javnih tijela na državnoj razini, Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine konstatira da su 54 javna tijela ispunjavala svoju obvezu u izvještajnoj godini.

b) Tijekom 2025. godine sljedeća javna tijela na razini Bosne i Hercegovine su ispunili obvezu dostavljanja rješenja o službeniku za informiranje, Vodič i Indeks registra sukladno s ZOSPI:

1. Institucija ombudsmana za zaštitu potrošača u BiH;
2. Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika BiH;
3. Agencija za statistiku BiH;
4. Državna agencija za istrage i zaštitu;
5. Ministarstvo financija i trezora BiH;
6. Parlamentarna skupština BiH, Sekretarijat;
7. Memorijalni centar Srebrenica-Potočari;
8. Ministarstvo komunikacija i prometa BiH;
9. Ustavni sud BiH;
10. Institut za mjeriteljstvo BiH;
11. Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije;
12. Pravobraniteljstvo Brčko distrikta BiH;
- 13. Gradonačelnik Brčko distrikt BiH;**
- 14. Pravosudna komisija/Apelacioni sud/Osnovni sud/Kancelarija za pravnu pomoć Brčko distrikt BiH;**
- 15. Kancelarija koordinatora Brčko distrikta BiH pri Savjetu ministara BiH;**
- 16. Kancelarija za reviziju javne uprave i institucija u Brčko distriktu BiH;**

PODACI ZA RAZINU ENTITETA

c) Javna tijela na razini Federacije Bosne i Hercegovine koji su tijekom 2025. godine dostavljali statističke podatke sukladno s ZOSPI:

1. Centar za edukaciju sudaca i tužitelja u Federaciji BiH;
2. Federalni hidrometeorološki zavod;
3. Federalno ministarstvo unutarnjih poslova;
4. Federalno ministarstvo kulture i sporta;
5. Federalno ministarstvo prostornog uređenja;
6. Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Sarajevu;
7. Fond za zaštitu okoliša FBiH;
8. Financijsko-informatička agencija (FIA);
9. Grad Mostar;
10. Grad Gračanica;
11. Grad Gradačac;
12. Grad Novi Travnik;

13. Grad Goražde;
14. JP Međunarodna zračna luka „Sarajevo“;
15. Županijski sud u Zenici;
16. Županijski sud u Tuzli;
17. Županijska uprava civilne zaštite Županije Sarajevo;
18. Županijska uprava za inspekcijske poslove Županije Sarajevo;
19. Županijsko tužiteljstvo Zeničko-dobojske županije;
20. Županijsko tužiteljstvo Županije Sarajevo;
21. Županijski zavod za pružanje besplatne pravne pomoći Županije Sarajevo;
22. Županijski zavod za pružanje besplatne pravne pomoći BPK Goražde;
23. Komisija za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine;
24. Ministarstvo unutarnjih poslova Tuzlanske županije;
25. Ministarstvo unutarnjih poslova Županije Sarajevo;
26. Memorijalni centar Sarajevo;
27. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Tuzlanske županije;
28. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede HNŽ;
29. Općina Sanski Most;
30. Općina Kakanj;
31. Općina Hadžići;
32. Općina Novo Sarajevo;
33. Općina Tešanj;
34. Općina Ilijaš;
35. Općina Travnik;
36. Općina Tomislavgrad;
37. Općina Busovača;
38. Općina Foča/Ustikolina;
39. Općina Vogošća;
40. Općina Busovača;
41. Općina Foča;
42. Općinski sud u Visokom;
43. Općinski sud u Banovićima;
44. Općinski sud u Jajcu;
45. Razvojna banka Federacije BiH;
46. Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (FERK);
47. Služba za zapošljavanje Tuzlanske županije;
48. Sveučilište u Sarajevu;
49. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine;
50. Vlada Bosansko-podrinjske županije Goražde;
51. Zavod za bolesti ovisnosti Zeničko-dobojske županije.

U izvještajnoj godini, obvezu dostavljanja statističkih podataka sukladno s ZOSPI ispunilo je 51 javno tijelo na području Federacije Bosne i Hercegovine.

d) Javna tijela na razini Republike Srpske koji su tijekom 2025. godine dostavila statističke podatke sukladno s ZOSPI:

1. Fond za mirovinsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske;
2. Grad Gradiška;
3. Javna ustanova Vode Srpske Bijeljina;
4. Okružno javno tužiteljstvo Banja Luka;
5. Okružni privredni sud Doboj;
6. Okružni sud u Doboju;
7. Osnovni sud u Tesliću;
8. Općina Bratunac.

U 2025. godini, obvezu dostavljanja statističkih podataka ispunilo je osam javnih tijela na razini Republike Srpske.

e) Tijekom 2025. godine sljedeća javna tijela su ispunila obvezu dostavljanja rješenja o službeniku za informiranje, Vodič i Indeks registra sukladno s ZOSPI:

1. Ministarstvo za obrazovanje, mlade, znanost, kulturu i sport BPK Goražde;
2. Ministarstvo za unutarne poslove BPK Goražde;
3. Federalno ministarstvo za pitanja branitelja i invalida domovinskog rata;
4. Pravobraniteljstvo Bosansko-podrinjske županije Goražde;
5. Federalni zavod za statistiku;
6. Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjske županije Goražde;
7. Direkcija robnih rezervi Bosansko-podrinjske županije Goražde;
8. Vlada Zeničko-dobojske županije;
9. Federalna uprava za inspekcijske poslove;
10. JU Umirovljenički dom sa stacionarom Zeničko-dobojske županije;
11. Županijska uprava civilne zaštite BPK Goražde;
12. Ministarstvo za boračka pitanja BPK Goražde;
13. Služba za odnose s javnošću BPK Goražde;
14. Županijski zavod za pružanje besplatne pravne pomoći BPK Goražde;
15. Županijski zavod za pružanje besplatne pravne pomoći Županije Sarajevo;
16. Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljene osobe i izbjeglice BPK Goražde;
17. Kabinet predsjedavajućeg i zamjenika predsjedavajućeg Skupštine Županije Sarajevo;
18. Ministarstvo za gospodarstvo BPK Goražde;
19. Općina Ilidža;
20. Arhiv BPK Goražde;
21. Ministarstvo zdravstva Županije Sarajevo;
22. Ministarstvo za financije BPK Goražde;
23. Federalna uprava za inspekcijske poslove;
24. Ju Srednja škola za promet i komunikacije;
25. Financijsko-informatička agencija FBiH;
26. Županijski zavod za pružanje besplatne pravne pomoći BPK Goražde;
27. Općina Stari grad Sarajevo;
28. Županijsko javno komunalno poduzeće „Rad“ d.o.o.;
29. Druga gimnazija Sarajevo;
30. Sveučilište u Sarajevu;
31. Ministarstvo za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoliša;
32. Ministarstvo trgovine, turizma i zaštite okoliša Hercegovačko-neretvanske županije;
33. Fond za okoliš FBiH;
34. Dom zdravlja Neum;
35. Ured za dijasporu Vlade Županije Sarajevo;
36. JU Arhiv Unsko-sanske županije;
37. JU Memorijalni centar Sarajevo;
38. Zavod za javno zdravstvo Tuzlanske županije;
39. Federalna uprava za inspekcijske poslove;
40. JU Gimnazija „Edhem Mulabdić“ Maglaj;
41. Javno poduzeće „Šumsko-privredno društvo Zeničko-dobojske županije“ d.o.o. Zavidovići;
42. Klinički centar Sveučilišta u Sarajevu (KCUS);
43. Ministarstvo komunalne gospodarstva, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša;
44. Ministarstvo pravosuđa i uprave USK;
45. Gimnazija „Muhsin Rizvić“ Kakanj;

46. Općina Vogošća;
47. Ured za borbu protiv korupcije Zeničko-dobojske županije;
48. Ministarstvo privrede Srednjobosanskog županije;
49. Ured premijera Zeničko-dobojske županije;
50. Općina Banovići;
51. Općinski sud u Banovićima;
52. JU OŠ „Novi Šeher“ Maglaj;
53. JU Srednja škola za stručno obrazovanje i radno osposobljavanje Zenica;
54. JU Osnovna škola „Mak Dizdar“;
55. JU Osnovna škola „Rešad Kadić“ Brnjic, Kakanj;
56. JU Mješovita srednja škola „Musa Ćazim Ćatić“ Olovo;
57. Škola za osnovno glazbeno obrazovanje „Avdo Smajlović“ Visoko;
58. Gimnazija „Muhsin Rizvić“ Breza;
59. Javna ustanova Mješovita srednja škola Maglaj;
60. JU OŠ „Hamdija Kreševljaković“ Kakanj;
61. JU Osnovna škola „15.travanj“ Dobojsko-Kakanj;
62. OŠ „Mehmedalija Mak Dizdar“ Dobrinje;
63. JU Osnovna škola „Meša Selimović“ Zenica;
64. JU Osnovna škola „Musa Ćazim Ćatić“ Zenica;
65. JU OŠ „Kulin Ban“ Tešanjka;
66. JU Srednja glazbena škola Zenica;
67. JU Prva osnovna škola Maglaj;
68. Medicinska škola Zenica;
69. JU Osnovna škola „Maglaj“ Maglaj;
70. Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne politike USK;
71. Grad Čapljina;
72. Srednja tehnička škola „Kemal Kapetanović“ Kakanj;
73. JU Mješovita srednja škola Zenica;
74. Općinski sud u Sanskom Mostu;
75. JU OŠ „Arnauti“ Arnauti-Zenica;
76. JU Druga gimnazija u Zenici;
77. Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije;
78. JU Osnovna škola „Gostović“ Gostović;
79. Škola za osnovno glazbeno obrazovanje „Avdo Smajlović“ Visoko;
80. JU Druga osnovna škola Zavidovići;
81. Ekonomska škola Zenica;
82. JU Osnovna škola „Omer Mušić“ Brežani-Kakanj;
83. Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu ZE-DO županije;
84. JU Osnovna škola „Hamza Humo“, Babino;
85. KJU Gerontološki centar Sarajevo;
86. JU Osnovna škola „Hajderovići“, Zavidovići;
87. JU Osnovna škola „Kulin ban“ Visoko;
88. Osnovna škola „21. mart“ Matuzići;
89. Općina Kiseljak
90. Osnovna škola „Rešad Kadić“ Tešanj;
91. Katolički školski centar „Sveti Pavao“ Opća gimnazija Zenica;
92. JU Osnovna škola „Omer Mušić“ Brežani-Kakanj;
93. Osnovna škola „1. mart“ Jelah;
94. JU Osnovna škola „Vareš“ u Varešu;
95. JU OŠ „Ćamil Sijarić“ Nemila;
96. JU Osnovna škola „Kovači“ Kovači;
97. Prva gimnazija u Zenici;

98. JU Srednja tehnička škola Zavidovići;
99. JU Osnovna škola „Vozuća-Ribnica“ Zavidovići;
100. JU Osnovna škola „Hajderovići“ Zavidovići;
101. JU Srednja tehnička škola Tešanj;
102. Ministarstvo za obrazovanje, znanost, kulturu i sport Zeničko-dobojske županije;
103. JU OŠ „Mula Mustafa Bašeskija“ Donje Moštre, Visoko;
104. „Natron“ Maglaj d.o.o.;
105. Županijska uprava za inspekcijske poslove USK;
106. Mješovita srednja škola „Mehmedalija Mak Dizdar“ ZE-DO;
107. Javna zdravstvena ustanova Zavod za bolesti ovisnosti Zeničko-dobojske županije;
108. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Tuzlanske županije;
109. Gimnazija „Musa Ćazim Ćatić“ Tešanj;
110. JU Mješovita srednja škola Maglaj;
111. JU OŠ „Alija Nametak“ Zenica;
112. JU Škola za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju osoba sa poteškoćama u psihotjelesnom razvoju Zenica;
113. JU Mješovita srednja škola Zenica;
114. JU OŠ „Aleksa Šantić“ Perin Han-Zenica;
115. Ministarstvo za boračka pitanja Tuzlanske županije;
116. Županijsko javno komunalno poduzeće „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. Sarajevo;
117. Ministarstvo financija Županije Sarajevo;
118. Sudska policija u Federaciji BiH;
119. Grad Gradačac;
120. Mješovita srednja škola Kakanj;
121. Skupština županije BPK Goražde.

ANEKS III. TABELARNI PRIKAZ STATISTIČKIH POKAZATELJA

ODJEL	Zaprimljeno u 2025.	Preneseno iz ranijih godina	Ukupno rađeno u 2025.	Ukupno završeno u 2025.	Preneseno u 2026.
01 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava djece	404	184	588	319	269
02 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava osoba s invaliditetom	108	26	134	67	67
03 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina	2	12	14	2	12
04 - Odjel za praćenje ostvarivanja ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava	1028	452	1480	864	616
05 - Odjel za praćenje ostvarivanja političkih i građanskih prava	1014	517	1531	902	629
06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije	309	213	522	247	275
07 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava osoba lišenih slobode	100	70	170	112	58
08 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava u pravosuđu i upravi	794	367	1161	729	432
UKUPNO	3759	1841	5600	3242	2358

Rad po žalbama po odjelima u 2025. godini

Odjel	Broj
01 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava djece // Sarajevo	207
02 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava osoba sa invaliditetom // Sarajevo	57
03 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina // Sarajevo	1
04 - Odjel za praćenje ostvarivanja ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava // Sarajevo	521
05 - Odjel za praćenje ostvarivanja političkih i građanskih prava // Sarajevo	452
06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije // Sarajevo	168
07 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava osoba lišenih slobode // Sarajevo	85
08 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava u pravosuđu i upravi // Sarajevo	422
Ukupan broj predmeta Sarajevo	1913
01 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava djece // Banja Luka	140
02 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava osoba sa invaliditetom // Banja Luka	28
03 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina // Banja Luka	0
04 - Odjel za praćenje ostvarivanja ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava // Banja Luka	201
05 - Odjel za praćenje ostvarivanja političkih i građanskih prava // Banja Luka	340
06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije // Banja Luka	101
07 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava osoba lišenih slobode // Banja Luka	12
08 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava u pravosuđu i upravi // Banja Luka	207
Ukupan broj predmeta Banja Luka	1029
01 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava djece // Brčko	18
02 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava osoba sa invaliditetom // Brčko	11
03 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina // Brčko	1
04 - Odjel za praćenje ostvarivanja ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava // Brčko	181
05 - Odjel za praćenje ostvarivanja političkih i građanskih prava // Brčko	73
06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije // Brčko	20
07 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava osoba lišenih slobode // Brčko	3
08 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava u pravosuđu i upravi // Brčko	80
Ukupan broj predmeta Brčko	387
01 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava djece // Mostar	26
02 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava osoba sa invaliditetom // Mostar	12
04 - Odjel za praćenje ostvarivanja ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava // Mostar	57
05 - Odjel za praćenje ostvarivanja političkih i građanskih prava // Mostar	61
06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije // Mostar	14
08 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava u pravosuđu i upravi // Mostar	38
Ukupan broj predmeta Mostar	208
01 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava djece // Livno	13
04 - Odjel za praćenje ostvarivanja ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava // Livno	68
05 - Odjel za praćenje ostvarivanja političkih i građanskih prava // Livno	88
06 - Odjel za eliminaciju svih oblika diskriminacije // Livno	6
08 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava u pravosuđu i upravi // Livno	47
Ukupan broj predmeta Livno	222
Ukupan broj predmeta u instituciji	3759

Broj žalbi po uredima u 2025. godini

Povreda prava	Potkategorija	Broj predmeta
01 – Diskriminacija	00 – Ostalo	110
01 – Diskriminacija	01-01 – Uznemiravanje	11
01 - Diskriminacija	01-02 - Seksualno uznemiravanje	1
01 - Diskriminacija	01-03 – Mobing	66
01 - Diskriminacija	01-06 - Podsticanje na diskriminaciju	1
01 - Diskriminacija	01-09 - Na osnovu jezika	12
01 - Diskriminacija	01-10 - Na osnovu vjere	11
01 - Diskriminacija	01-11 - Na osnovu etničke pripadnosti	14
01 - Diskriminacija	01-12 - Na osnovu nacionalnog ili socijalnog podrijetla	6
01 - Diskriminacija	01-13 - Na osnovu veze sa nacionalnom manjinom	1
01 - Diskriminacija	01-14 - Na osnovu političkog ili drugog uvjerenja	6
01 - Diskriminacija	01-15 - Na osnovu imovnog stanja	3
01 - Diskriminacija	01-16 - Na osnovu članstva u sindikatu ili drugoj udruzi	1
01 - Diskriminacija	01-17 - Na osnovu obrazovanja	11
01 - Diskriminacija	01-18 - Na osnovu društvenog položaja i spola	9
01 - Diskriminacija	01-19 - Na osnovu seksualne orijentacije	3
01 - Diskriminacija	01-20 - Na osnovu rodnog identiteta	1
01 - Diskriminacija	01-22 - Na osnovu starosne dobi	2
01 - Diskriminacija	01-23 - Na osnovu invaliditeta	10
01 - Diskriminacija	01-24 - Govor mržnje	4
01 - Diskriminacija	SUMA	283
02 - Mediji i sloboda informiranja	SUMA	20
03 - Pristup informacijama	00 - Ostalo	188
03 - Pristup informacijama	03-1 - neodlučivanje u zakonskom roku	93
03 - Pristup informacijama	03-2 - odbijanje pristupa informacijama	29
03 - Pristup informacijama	03-3 - pravo na dvostupnjevost	2
03 - Pristup informacijama	SUMA	312
04 - Vjerske slobode / religija	SUMA	2
05 - Policija	00 – Ostalo	168
05 - Policija	05-1 - žalba na rad policije	57
05 - Policija	05-2 - žalbe policijskih službenika	10
05 - Policija	SUMA	235
06 - Javni prihodi	SUMA	1
07 - Zatvori	00 – Ostalo	82
07 - Zatvori	05-2 - žalbe policijskih službenika	1
07 - Zatvori	07-1 - korištenje zavodskih pogodnosti i posjeti	13
07 - Zatvori	07-2 - zdravstvena zaštita i higijenski uvjeti	4
07 - Zatvori	07-4 – pomilovanja	1
07 - Zatvori	SUMA	101
08 - Ravnopravnost spolova	SUMA	2
09 - Pravosuđe	00 – Ostalo	197
09 - Pravosuđe	09-1 - žalbe na rad sudaca/sutkinja	22
09 - Pravosuđe	09-2 - duljina trajanja postupka (članak 6)	38
09 - Pravosuđe	09-3 - izvršenje presuda	35

09 - Pravosuđe	09-4 - VSTV	6
09 - Pravosuđe	SUMA	298
10 - Radni odnosi	SUMA	373
11 - Obrazovanje	00 - Ostalo	74
11 - Obrazovanje	11-1 - predškolski odgoj	2
11 - Obrazovanje	11-2 - osnovno obrazovanje	9
11 - Obrazovanje	11-3 - srednje obrazovanje	6
11 - Obrazovanje	11-4 - visoko obrazovanje	16
11 - Obrazovanje	SUMA	107
12 - Osobe sa invaliditetom	SUMA	98
13 - Prava djeteta	00 - Ostalo	383
13 - Prava djeteta	13-1 - Centri za socijalni rad	24
13 - Prava djeteta	SUMA	407
14 - Ekologija zaštita okoliša	SUMA	31
15 - Imovinsko-pravni	SUMA	195
16 - Nasilje	00 - Ostalo	15
16 - Nasilje	16-1 - nasilje u obitelji	7
16 - Nasilje	16-2 - vršnjačko nasilje	2
16 - Nasilje	SUMA	24
17 - Javne isprave	SUMA	15
18 - Manjine	SUMA	3
19 - Uprava	SUMA	405
20 - Ratne štete	SUMA	5
21 - Komunalne usluge	SUMA	176
22 - Vladina i ministarska imenovanja	SUMA	83
23 - Zdravstvo	SUMA	127
24 - Socijalna skrb	SUMA	75
25 - Mirovine	SUMA	134
26 - Tužiteljstva	SUMA	76
28 - Predmeti korupcije	SUMA	13
29 - Migracije i azil	SUMA	28
30 - Sloboda okupljanja	SUMA	7
31 - Odvjetnici	SUMA	10
32 - Inspekcije	SUMA	112
33 - Besplatna pravna pomoć	SUMA	1
SUMA	SUMA	3759

Broj žalbi primljenih po potkategorijama u 2025. godini

R.br.	Način okončanja	Predmeti 2025	Predmeti iz ranijih godina	Ukupno
1	U tijeku intervencije Ombudsmana	500	267	767
2	Preporukom Ombudsmana	264	232	496
3	Nezainteresiranost stranke za dalje vođenje postupka	362	137	499
4	Neprihvatljiva žalba	507	127	634
5	Na drugi način	480	266	746
6	Nenadležnost i ustupanje predmeta nadležnom tijelu	73	9	82
7	Prosljeđen drugom uredu Ombudsmana	2	0	2
8	Specijalnim izvješćem	3	1	4
9	Ponovni postupak	10	2	12
10	Ukupno	2201	1041	3242

SAMO ZA NEPRIHVATLJIVA ŽALBA - POTKATEGORIZACIJA

00 - Ostalo	117	45	162
01 - Anonimna žalba	0	0	0
02 - Zlonamjerna žalba	0	0	0
03 - Neosnovana žalba	295	77	372
04 - Žalba ne sadrži nikakav zahtjev	10	0	10
05 - Narušavanje legitimnih prava treće strane	0	0	0
06 - Kašnjenje podnositelja od jedne godine nakon činjenica, događaja ili odluke	12	1	13
07 - Nisu iscrpljena sva pravna sredstva	12	0	12
08 - Žalba nepotpuna ili nerazumljiva (nije naknadno dopunjena)	27	0	27
09 - Podnositelj odustao od žalbe	8	1	9
10 - Žalba sa već razmatranim činjenicama (dupliranje žalbe)	26	2	28
11 - Činjenično stanje prije 14. prosinca 1995..	0	1	1
Ukupno	507	127	634

Broj žalbi koje su završene//način okončanja žalbi u 2025. godini

R.br.	Povreda prava	Broj preporuka
1	01 - Diskriminacija	51
2	02 - Mediji i sloboda informiranja	1
3	03 - Pristup informacijama	94
4	05 - Policija	15
5	07 - Zatvori	9
6	09 - Pravosuđe	8
7	10 - Radni odnosi	44
8	11 - Obrazovanje	14
9	12 - Osobe sa invaliditetom	10
10	13 - Prava djeteta	65
11	14 - Ekologija zaštita okoliša	2
12	15 – Imovinsko-pravni	18
13	16 - Nasilje	2
14	17 - Javne isprave	2
15	18 - Manjine	1
16	19 - Uprava	168
17	20 - Ratne štete	1
18	21 - Komunalne usluge	22
19	22 - Vladina i ministarska imenovanja	18
20	23 - Zdravstvo	16
21	24 - Socijalna skrb	6
22	25 - Mirovine	15
23	26 - Tužiteljstva	3
24	30 - Sloboda okupljanja	1
25	31 - Odvjetnici	2
26	32 - Inspekcije	16
27	33 - Besplatna pravna pomoć	1
28	UKUPNO	605

Način realiziranja	Broj predmeta
Djelomično realizirana	7
Nema odgovora	87
Nije realizirana	90
Ostvarena suradnja	135
Realizirana	286
Ukupno	605

Broj žalbi s preporukama izdatim u 2025. godini po kategorijama povreda prava i realiziranju

Naziv odjela	Broj preporuka
01 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava djece	41
02 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava osoba s invaliditetom	9
03 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina	0
04 - Odjel za praćenje ostvarivanja ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava	94
05 - Odjel za praćenje ostvarivanja političkih i građanskih prava	152
06 - Odjel za eliminiranje svih oblika diskriminacije	52
07 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava osoba lišenih slobode	9
08 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava u pravosuđu i upravi	52
Ukupan broj preporuka	409

Broj preporuka po odjelima u 2025. godini

Naziv odjela	Broj preporuka
01 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava djece	58
02 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava osoba s invaliditetom	18
03 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava nacionalnih, vjerskih i drugih manjina	0
04 - Odjel za praćenje ostvarivanja ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava	119
05 - Odjel za praćenje ostvarivanja političkih i građanskih prava	162
06 - Odjel za eliminiranje svih oblika diskriminacije	54
07 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava osoba lišenih slobode	9
08 - Odjel za praćenje ostvarivanja prava u pravosuđu i upravi	185
Ukupan broj preporuka	605

Broj žalbi s izdatom preporukom po odjelima u 2025. godini

Ured	Broj preporuka
Sjedište Institucije Banja Luka	153
Ured Sarajevo	163
Ured Brčko	41
Ured Mostar	13
Ured Livno	39
Ukupan broj preporuka	409

Broj preporuka po uredima u 2025. godini

Ured	Broj predmeta s preporukom
Sjedište Institucije Banja Luka	302
Ured Sarajevo	180
Ured Brčko	60
Ured Mostar	18
Ured Livno	45
Ukupan broj preporuka u predmetima	605

Broj žalbi s izdatom preporukom po uredima u 2025. godini

20 najčešćih protivnih strana iz oblasti pravosuđa

R. Br.	Naziv tijela	Broj predmeta	Sjedište tijela
1	OPĆINSKI SUD SARAJEVO	45	SARAJEVO
2	OSNOVNI SUD BANJA LUKA	41	BANJA LUKA
3	OPĆINSKI SUD TUZLA	17	TUZLA
4	ŽUPANIJSKO TUŽITELJSTVO ŽUPANIJE SARAJEVO	15	SARAJEVO
5	USTAVNI SUD BIH	14	SARAJEVO
6	OKRUŽNO JAVNO TUŽITELJSTVO BANJA LUKA	12	BANJA LUKA
7	OPĆINSKI SUD MOSTAR	12	MOSTAR
8	ŽUPANIJSKI SUD TUZLA	12	TUZLA
9	OPĆINSKI SUD LIVNO	10	LIVNO
10	VISOKO SUDBENO I TUŽITELJSKO VIJEĆE BIH	10	SARAJEVO
11	ŽUPANIJSKO TUŽITELJSTVO ZENIČKO-DOBOJSKE ŽUPANIJE	10	ZENICA
12	OKRUŽNO TUŽITELJSTVO BIJELJINA	9	BIJELJINA
13	TUŽITELJSTVO BIH	9	SARAJEVO
14	ŽUPANIJSKO TUŽITELJSTVO TUZLANSKE ŽUPANIJE	9	TUZLA
15	ŽUPANIJSKO TUŽITELJSTVO USK	8	BIHAĆ
16	ŽUPANIJSKI SUD U SARAJEVU	8	SARAJEVO
17	OPĆINSKI SUD ZENICA	8	ZENICA
18	VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE	7	BANJA LUKA
19	OSNOVNI SUD BRČKO DISTRIKTA BIH	7	BRČKO DISTRIKT
20	ŽUPANIJSKO TUŽITELJSTVO HNK MOSTAR	7	MOSTAR

20 najčešćih protivnih strana bez oblasti pravosuđa

R. Br.	Naziv tijela	Broj predmeta	Sjedište tijela
1	VLADA ŽUPANIJE SARAJEVO	143	SARAJEVO
2	FEDERALNI ZAVOD MIO	58	TUZLA
3	MUP REPUBLIKE SRPSKE	45	BANJA LUKA
4	GRAD BANJA LUKA	43	BANJA LUKA
5	MUP ŽUPANIJE SARAJEVO	34	SARAJEVO
6	ZAVOD ZA IZVRŠENJE KAZNENIH SANKCIJA, PRITVORA I DRUGIH MJERA BIH	21	ISTOČNA ILIDŽA
7	FOND MIO REPUBLIKE SRPSKE	19	BIJELJINA
8	SVEUČILIŠNI KLINIČKI CENTAR TUZLA	19	TUZLA
9	GRAD TUZLA	18	TUZLA
10	MUP TUZLANSKE ŽUPANIJE	18	TUZLA
11	SVEUČILIŠTE U ZENICI	18	ZENICA
12	KLINIČKI CENTAR SVEUČILIŠTVA U SARAJEVU	17	SARAJEVO
13	KPZ ZENICA	17	ZENICA
14	MUP UNSKO SANSKE ŽUPANIJE	17	BIHAĆ
15	OPĆINA NOVO SARAJEVO	17	SARAJEVO
16	VLADA FEDERACIJE BIH	16	SARAJEVO
17	CENTAR ZA SOCIJALNI RAD MOSTAR	15	MOSTAR
18	JU CENTAR ZA SOCIJALNI RAD BANJA LUKA	15	BANJA LUKA
19	MUP HNK/Ž	15	MOSTAR
20	MUP ZE-DO ŽUPANIJE	15	ZENICA